אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר
תקראו אותם במועדם אלה תעשו לה' במועדיכם
וידבר משה את מועדי ה'
אל בני ישראל :

ספר

חמדת ימים

למועדי ה'

חכו ממתקים וכולו מחמדים · הו"ד ידו נטויה להודיע לבני האדם כל העו"בר על הפקו"דים · אי זה הדרך ישכן אור יפ"תח בדורו פתח טוב לעוב"רים ושב"ים ורבים מע"ה מתיה"דים · כגלגל וככתר מפיק מרגליו' בתוכו' מגולה מאסכה לנפש היפה ורפואות תעלה יום ליום יביע אומר לשמוע בלימודי' · אף המגן תלוי עליו אבן בוחן פינת יקרת מכהני וכוונו' האור המופלא' האר"י א"ל בנס הכרים · מגדל עוז בו ירוץ צדי' ונשגב הר' המחבר תהלתו בקהל חסידים · מגיד לאדם מה שיחו שיחה כלה וחסודה ואסמכינהו אקרא וגם אל הרכה ואל התפילה וערך עליה לכל דברות ולכל אמירות רבינו הקדוש בס' פר הכוונות והיו למאורו' במרלה ולא כחידו' דבריו חיים וקיימים ונחמדים לאותות ולמועדים ·

חלק שלישי

נדפס פעם שלישית מחדש באותיות חדשות ובנייר יפה בתכלית השלמות והיופי לא נהיה כמוהו מעולם ·

שנת ועתה יגדל נא כחה' לפ"ג.

Con Licenzia de Superiori.

הקדמת

כמ"הר יעקב בכמה"ר יום טוב אלגאזי ז"ל · כפי אשר נמצא בספר חמדת ימים הנדפס בקושטאנדינה ואיזמיר יע"א ·

מעת סור התמיד ונסבה עמדיה ובס"את ותרם מעל הארץ ונעתק מ"ד ממקומו בית אדירנו בית שכינ
ת"ו ושמיה · כן עם ה' קהל ועדה משראל היתה כאב"ות גבוהי גבה ויללי יליל וכל פנים קבצו
פארור כארם ששכינתו פניו משוכה בעורו · ורבים מעמי הארץ שו"ת שתו כחל דמעה את המבול מים ובין רואה חשך
משחור כלו ברמעות עינים להם יחוד שכין יהודי לחבידו · וכל דלאשי חיברים אינו אלא עד"ק קלוי כאש אשא דנ דמי יקד
יקוד תוכו ככמח · ומה הלשון אומר ג"ר לי המנק"ום מתב"אל עלינו כח"לה מבוהלת דכי קא מתחלא ממיתנים עוכר
שארו · כי יאמר שדי נפש שחוטות ודפוקות תעלה אין לה ברא כר תנוי אי אתה יכול לבחוזרו · דחסרא לה ארעא הכי'
והעליה מקדש כ' כהנים בעבודתן וכטל שיר ויה"ן איש בתרו · את שים בה ידיעה כאשר ישאל איש בדבר האלהים
הכהן גופי תורה אהדכיות ערכיות ובין טמא לטהור לטמא או לטהר · ונפש כי תחטא לרבות שוגג כמזיד עם דרך
במקום שבעלי תשובה עומדין להשתחוות ולזבוח מודין במזרן אם בעליו עמו בא לו אכל פרו · בזמנה אמרו לא לן
אדם בירושלים ובידו משפט רשעים כי טפא בו"רו · אחד רשע ואחר תם יום ליום יביע אומר והתודו את עונם ועשה את
עולתו ובלילה שירו · מקודש עד שחשיכה קדוש יאמר לו ואוהבו שיהיו · ועתה ישראל אם אדם חוטא פו"רם אין להם
אלוהי דרך ישרה דרך הכפרה · ולילה כיום שוה כעמם והיום כמחשך אור חשך כאפלו ומח · לו כח תמ"יון וקל מן שמיא
בכל מע"יח אלהי קדוש ישראל וחכה · אין מעבור לס' להורות משפט גבר על חטאיו שיטן לו על משמרו · והאלהים
אוהב בכל דור ודור איש אלהים קדוש לזכות את ישראל הכינו וגם חקרו · עיני כל ישראל אליו ידרושו שואלין ודורשין
היכי דמי בעל תשובה יתן לאלהים כפרו · עליה דידיה הדר לתור להם את הדרך ואת המעשה אשר יעשון על מנת
לתקן שיעותו · הדור אתם ראו כל חלקה טובה אשר חלק האלהים לנו זה ספר ספר **חמדת ימים** כתב איש
דבי מופת הדור והדרו הרב דומה למלאך חלק אלוה ממעל וכל רוח אלהין קדישין ביה ואדשת שפתיו כקול שדי בדברו
השומע קולו אע"פ שחטא מחזיר לו כיש"וב והפה שא"כר יעיר קי"נו עושה לו פות"חת יפ"תח בדורו · מי שהחשיך בדרך
והבדילו ה' מתורתו של רבי מאי"ר מאורות נתן שכינות עוזו תבא לו מח"רה גם הן פרס עליו אורו · מחשבתו נכר מתוק
מעשיו את קולו שמענו ואותו לא ידענו לא ידעתי אכנה מי בעל דברי' ואת שמו לא הגיד שמו ושם עירו ·

אנכי בדרך נחני ה' בעלותי ההרה הר הקדש גליל העליון אתרא דמארי' ביתא תלי זייני ונטה את ספריו ·
והבא איש בא נכב לקראתי ובידו האי ספרא דבי רב ויאמר אלי לך חזק וקני חמדה גנוזה אל תעמוד על
ה מקח בקנין תורה מקחו מקח וממכרו · ויקן יעקב משכנתו ואראה מראות אלהים כפלאות מתורתו להורות כתן
דבר בעתו להגיד לאדם יושרו · והיה כל מבקש ה' אשר דרכו נסתרה כשנו"תי את טעמו לבבו יבין את מעשה ה' כי
נורא הוא יבין לאשורו · כקרא יהודי דבר הלמד מעניינו טוב תשוב עם רב מישרא ואם לרין יש תשוב' מעלה כזכ"ורו ·
מימיו מן המקדש הן יוצאים מתורתו של רבינו הקדוש **הרי"אל** זלה"ה ומן הבאר ההוא השב"ע השב"ע את בני
ישראל לשתות מי בורו · וה"וד יחד נשויה בס"פר הכוונות מצות כריכות כוונה אחת ארוכה ואחת קצרה דבי לאשנאה
וזוביאה אל ביתו בית תפלה בדרך קצרה וארוכה ואף הוא היה מתכוין בעיקבות משיחא הגאון האר"י זלה"ה שהכל נהיה
בדברו · כפם כי תשב"ע לבטא בשפתים לעשות כוונ"ים למלאכת השמי' ועליו יבין נורו · מיומא דנן ולעלם עיני ולבי
בלומדים לי מתי יבא לידי כסף ושוה כסף למען תהיה זאת התורה ברחיבו' קריה בין איש ובין אחיו ובין גירו ·

ויהי כבואי לעמוד לשרת בבית ה' בליל"ות במדרש **כתר תורה** העיר ה' את רוח נדיבי עם אהי אברהם אנשי
חיל יראי אלהים והמה מחוכמים יחידי סגולה קהלא קדישא כוכדו יחד לתת לכסף מ...א להוציא לאור האי
מרגניתא טבא איש ממעשרו ·

ברם זכור האיש ההוא לטוב רין הוא הדר דחיל ומוקיר רבנן ואיהו גופיה צורבא מדרבנן החכם המרומם הן
גביר דגמיר וסביר כמ"הר **משה צונצין** נר"ו אשר גם הוא כי תמכה ימינו להוציא לאור המלאכה
לגמור לולי משה בחירו · החכמים האלה שלימים כולהו אית להו דרב חס"דא חסד ואמת נפגשו יחדיו יהיו תמים דפנים
ובעבים וכחלו לעולם ההלל והשמחה בזכות הרב המחבר יגן עליהם ויגאלם וינשאם עליונים למעלה מעל ריבה על
מרומי ההצלחות יפתח להם את אוצרו ·

ואתם גם אתם בית ישראל אשרי איש דמ"ין עליו שום ושמא על נדיבות יקום הראוי לכסף לכסף וראוי לזהב
לזהב גם ה' יתן הטוב טובה כפול' ברכה עד בלי די ויקח ית"רו למען עשה כיו' הזה להוציא לאור עוד
חלק הראשון המלמד לאדם דעת לפקוח עינים עורות ובאור בקר וריח בעבורו · **ובכן** אפרוש את כפי אל ה' יורנו
מדרכיו ונלכה באורחותיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו · הקטן תולעת יעקב בכמ"הר יום טוב אלגאזי ז"ל ·

מודעה רבא

לכל הקורא בספר הזה כי כל מקום שנזכר שם עכו״ם גוים י עע״א או עע״ז אדום או ישמעאלי הכל נאמר על האומות הקדמונים אשר היו עובדים כוכבים או מזלות ואינם מאמינים כלל בבורא יתברך ובהשגחתו כמו שזכר הרמ״בם בספרו יד החזקה בהלכות ע״ז וגם בספרו מורה הנבוכים חלק ג׳ פ׳ כ״ט ול׳ והם הנקראים אצלו כת הצאבה ואין זה נוגע לגמרי אל העמים אשר המה בזמן הזה ואנחנו בתוכם עומדים כי אדרבה הם מכירים האל יתברך ועליהם נצטוינו מרז״ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות כאשר אנחנו נוהגים עד היום להתפלל בכל שבת על שלומם וטובתם וכמו שציונו ירמיה הנביא ע״ה ס׳ כט ו׳ ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה׳ כי בשלומה יהיה לכם שלום כמו שכתוב ג״כ הרב המחבר הזה בחלק השייך לשבת סוף פרק י״ב דף פ״א ע״ד וה׳ יברך את עמו בשלום אכי״ר:

תפלה זו נתקנה לעתור ולרצות לשוכן בציון קודם התקון ליל הששי לעורר ולהועיל להוסיף כחם לבא עד תכליתו ·

רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך ולשוב אליך בתשובה שלימה ולתקן את כל אשר פגמנו במדות העליונות ובשמות הקודש ובפרט מה שפגמנו בברית הקדש על ידי חטאת נעורינו אמנם קצרה שכלנו והשגתנו לכוין כל הדברים בשורשם · ועתה אתה ה׳ החפץ בתשובת השבים אינת לידינו סדר הלימוד בליל הששי והוא לתיקון היסוד וגמרנו בלבנו ובנפשנו לקיים כל הנמצא כתוב בספר ואמנם ידענו ה׳ אלהינו כי הבא לטהר מסייעים אותו ובלתי עזרתך אין בנו יכולת לעשות שום דבר לכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהיה בעזרתינו ותתן בנו כח לעמוד כל הלילה בלימוד תורתך ותבטל כל המקטרגים והמסטינים עלינו ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך ויקויים בנו מאמר דוד המלך עליו השלום ישלח עזרך מקודש ומציון יסעדך ארנ״י שמעה ארני סלחה ארני הקשיבה ועשה אל תאחר · שיר לבעלות וכו׳:

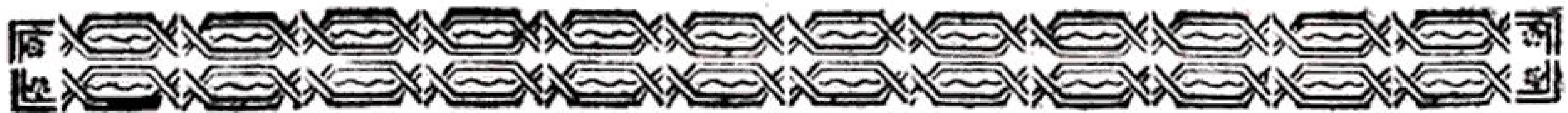

ימחו

חמדת ימים

לחדש ניסן

החדש הזה לכם ראש חדשים ·

פרק ראשון

שמחו השמים ותגל הארץ וכל צבא׳ בהתקדש עלינו החדש הזה ראש חדשים ראשון לניין לחדשי השנה · ויהל׳ לו ההוללים ואין גומרין עליו את ההלל מספרים תהלות ה׳ ונפלאותיו אשר עשה כעל כל אשר גמלנו ה׳ ורב טוב לבית ישרא׳ בהיות׳ בארץ אויביהם בארץ מצרי׳ שדה צוען מוכים ומעונ׳ · עינם דאבה מני עוני ונשבעה ברעה נפשם וחית׳ לשאול הגיעה וישובו ויבכו והנה באה והיתה שועתם לפני אלהי עולם ה׳ אלהי ישראל ויקצוף המלך מאד ובחרונו יבהלימו וזעם את אויב׳ והפלא ה׳ את מכותם את מכות הארץ ואת תחלואיה לעינינו הן הראנו את כבודו ואת גודלו ונודע׳ יד ה׳ את עבדיו בכל נפלאותיו אשר סבותו גם סבבונו והשיב לשכנינו שבעתים אל חיקם

פרץ

פרץ כל גדרותם ומגבלותם מחיתה ותיפס אדמת מצרי׳ ערו ערו עד היסוד בה · וישר׳ עושה חיל נושע בה׳ ויאר למו אורה ושמחה וששון ויקר · והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומשעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול והיו לנס וישימהו על הנס ניסן ראש חדשים למעלה ראש על עולת חדש בחדשו בעטרות קדש ורצון ורחמי׳ ומאיר לארץ ולדרים עליה משפע האורה העליונ׳ אשר תוסיף תת כחה בקרב הימים הלה וכ״מש חכמי הזוהר ז״ל דכנסת ישרא׳ מתעטרא בעטרה׳ בניסן ולא אצטריאת כתרהא ועטרה׳ מינה תלתין יומין וכולי ·

ונוסף גם הוא כי בחדש הזה נפתחים טללים לברכה בעולמות העליונים ומהם בעולם התחתון אשר מש׳ כל שפ׳ טוב לזון ולפרנס מקרני ראמי׳ ועד ביצי כני׳ כי על כן ה׳ למשפט שמתו בפסח על התבוא׳ אם ראויים המה לשפע הטוב ההוא אשר משתלשל

ויורד

פרק א תפלה ליום התענית לפני ניסן

ויורד מאת ה' מן השמים.

כי על כן קבלו וקיימו עליהם יראי ה' וחושבי שמו להכין ולהתענות יום קודם ערב ר"ח ניסן והוא מסוגל מאד להתפלל לפניו ית' בענות נפש שלא יאכילהו הוא ית' זכיותיו בעה"ז ולא יהיה ח"ו הטוב אשר ייטב ה' עמו בעה"ז אל פניו להאבידו וטוב וישר לכל איש ישראל לאחוז דרך צדיקים לענות נפש בתעני' זה לבא אל המלך להתחנן לו וישפוך שיחה וידרוש סליחה על זאת ומצאת כתו' לאמיר נוסח תפילה זו ביום צום התענית הזה וכה תואמר.

אתה הוא ה' האלהים הפותח ומשפיע שללי רצון ברכה ונדבה בעולמות העליוני' ומהם לעולמות של מטה. וביום החדש הזה ניסן ראש חדשים הבא עלינו ברחמים יפתחו לזון ולפרנס מקרבי לאמי' ועד ביני בנים ומה רב טובך אשר עשית עם כל ברואיך ועמנו ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו ואכלנו ושבענו והותרנו בידך הטובה עלינו לא חסרנו דבר. ולא כרוע מעללינו גמלתנו כי ידענו כי אין בנו לא תורה ולא מע"ט ולא יש בכל ימי חיינו אפילו רגע שעשינו בו רצונך בטוב לבבינו. רק כלינו שנינו בהבלי העול' להשביע יצרנו אכזרי ולהשפי' ולהכניע ולטמא ולתעב בכל מיני טומאו' לנפשינו היקרה והמהודרת אשר היא חלק ממך ופגמנו בשמותיך הקדושי' הגברנו הדינים הקשים על הרחמים. ואף גם זאת כי בושנו ונכלמנו להרים פנינו אליך כי בטוב אשר השפעת עלינו בעטנו בך ועשינו נאצות גדולות ולי אני עבדך המתפלל לפניך הטבת חסדך על כל ונתת לי כברכתך יותר מן הראוי לי קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך בברכת לבך. ויראה אנכי מאד לנפשי העלובה שלא אהיה מכת אויביך ושונאיך אשר נאמר בהם ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו ח"ו ולהאכילני בעה"ז מיעוט זכיו' אשר בידי ואם ככה אתה עושה לי אנא ה' בעל הרחמים קח נא את ברכתי ואל אראה ברעתי בעה"ב ארץ החיים עולם הנצחי ואם מדת טובך הוא לתת ולהשפיע ולא לשוב לקחתו הנה אנכי בא אליך ביום צום התענית הזה בלב נשבר ונדכה לבקש רחמים ותחנונים לפניך עשה עם עבדך כחסדך והיה הטוב ההוא אשר תטיב עמי לעשות רצונך בלב שלם ולעשות צדקה וחסד אל כל היום ותסיר את לב האבן מבשרינו ותתן לנו לב טהור שלא נבעט בך מרוב טובה ולא נשתמש במתנותיך לדברי' רעים ותענוגי הגוף למען לא נבוש בעה"ז ולא נכלם לעה"ב. ובכן יר"ת ה' אלהינו וא"א שתשפיע טל העליון מחרין מזלין נוצר וכו' דרך חיך ונהרין לא"א ומא"א לחקל תפוחים קדישין ומהם ישפע לשל ויגיע ויראה השפע ההוא בכל העולמות ורוה פני תבל ושבע את העולם כולו מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנו' ידיך ובימינך תסעדנו הטריפנו לחם חוקינו

למו

לנו ולכל בני ביתנו ולא יכובה מזכיותינו ונשבע לחם ונהיה טובים כי את' האל פותח את ידיך וכו' יהיו לרצון אמרי פי אכי"ר ע"כ.

ואחר התפלה הזאת ילמוד אליה דברי תורה ויקר' תורה נביאים וכתובי' תורה ברכת יצחק ליעקב ויתן לך האלהים מטל וכו' וכפ' וזאת הברכה ברכ' משה ליוסף וליוסף וכו' ממגד שמים מטל ובנביאים זכריה ח' והשמים יתנו טלם ובכתובים בתהילים סימן כ"ב וסימן כ"ד לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה עם הכוונה הכתובה בר"ה וסימן קל"ג כטל חרמון ואשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק במנהג זה אשר אין ספק כי את אשר נמצא אתו נפש יקרה המלואה לה דעת ויראת ה' יתעורר לשוב מעבירות שבידו למען לא יהיה בידו טובו שמור לו לרעתו ואחריו יהיה מכון ואין כל מאומה בידו ח"ו ואף מי שלא נה' להתענות כל ערב ר"ח לו בכח יגבר איש להתענו' ערב ר"ח זה לתועלתו ולתועלת נפשו לבלתי יאבד טובה הרב' כי יפה שעה א' של קור' רוח בעה"ב מכל חיי העה"ז ואשר נהג להתענות בכל ער"ח יש לו להתענות יום אחד קודם ער"ח ואינו עולה תענית ער"ח לכאן ולכאן כמ"ש הקדמונים ז"ל בזה. ועל כי הקדושה מתגלית ומתעלית בהתקדש החדש הזה צריך כל אד' להכין עצמו לקבל ולהוסיף ביראת ה' כל היום ובתורתו יהגה לא יחשה יומם ולילה בחדש הזה כדי שתמצ' הקדוש' כסא ומושב אשר בו תמצא מנוח לכף רגלה ובכן תטיב לו לברכו ברכו' שמים מעל וכו' ונפשו לו מטוהרה להשביע בצחצחות נפשו.

ואם יהגה בהלכות וחוקת הפסח מה טובו ומה יופיו ודבר בעתו מה טוב ואשר חכמים הגידו הם אמרו שואלים בהלכות פסח קודם לפסח ל' יום שהרי משה עומד בפסח א' ומזהיר לענין פסח ב' איש כי יהיה טמא לנפש אדם. ואף כי טעם הדב' לפי פשט' היינו מפני כי חוקיו ומשפט של חג זה רבי' המה וגם מהמה אשר הוצרכו להעשות לפני הפסח ולפיכך לא הספיק לתור ולדרוש בהלכותיו בעצם החג כאשר י"ט אף למי שבא כמו' ה' ימצא טוב טעם לדבר כי מודעת זאת כי גם זה לעומת זה עשה ה' סט' דקדוש' וסט"א ואשר חכמים הגידו קסרין וירושל' כשזה נפל זה קם שנאמ' אמלאה החרבה ולכן תכף כאשר נפל המן ובניו שהם י' כתרין דמסאבותא כנז' בתקוני'. לפיכך כאשר שבר ה' מטה רשעים לכן תכף מט"ו באדר התחיל להתגלות סט' דקדושה אור כנסת ישראל ע"כ ירים ראש ולכן מועיל מאד ענין הדרשה בהל' פסח ל' יום כדי להרוי' ט"ו ימים של חדש אדר בקדושה כי לכך היו מעברים את השנה באדר ולא בר"ח ניסן שהרי נתמעט סט' דעשו שכתוב בו אד'רת שיער ונתקדש אדר מלכות כמ"ש המקובלי' ז"ל. ומכאן אתה למד טעם שאין נופלים נ"פ בכל חדש ניסן כי הנה נפילת אפים הוא צורך

להפיל

להפיל הסט"א ולהתגלו' אור הסתום של הקדושה להמשיך אותה בכל העולמות של מטה. ולכן לסבה זו אין צורך לנפילת אפים בכל חודש זה שהרי כ' נפל הסט"א כמ"ש כי נפול תפול לפניו וע"כ ירים ראש הקדושה כנז' בזוהר פרשת בהעלותך וכן אין אנו אומרים צדקתך בשב' במנחה ואין מספידי' כי ענין ההספד הוא מסט"א דתמן בכיה והספד ואנוכה ומיחור שכבר נכנע אין ראוי לעורר אותה כפלה לא תוסיף קום **ולכן** מטעם זה אין ראוי לעשו' בכיה בלילה על חרבן בהמ"ק כאש' נהגו רבי' מיראי ה' לעשות בתוך הלילה רק יאמ' המזמורים לבד יוצא מזה זמו' יענך ה' ביום צרה. מפני כי כן למעלה אין בכיה והספד ח"ו רק שב"ס יכנם לג"ע להשתעש' בנשמות הצדיקים והעסק בתורה במשמור' חביבה היא מאד לפני הק"בה תמיד כל הימים וביתר שאת היא משככנם ניסן לעמו' לראש אשמורו' ולהגות בתורה עד בוקר אור כדי להתחבר עם כנסת ישראל ולעלו' עמה דהיא יתבא בכתרהא ועטרהא כנזכ' בזוהר בהעלותך וכתב הרב זלה"ה כי י"ב צירופי הו"יה ואה"יה הם וכל חדש שולט צירוף הו"יה א' ואה"יה א' מי"ב צירופים. ובחדש ניסן שולטת בו הו"יה כסידור' היוצא מר"ת 'ישמחו 'השמים 'ותגל 'הארץ בניקוד ר"ת שלו וצריך לכוין בה בחתימת ברכה ד' של מוסף ר"ת ברוך אתה **יהוה** א"י מקדש ישרא' וראשי חדשים.

ומטהר ידים יוסיף אומץ ולקח טוב לעשות זכר למשכן שהוקם בר"ח וי"ב נשיאי' שהקריבו קרבנם עד י"ב יום בחדש ומנהג רבני א"י תו"בב ביום ר"ח ניסן מיד אחר התפלה לישב בישיבה ועושין את המשכן כסדר פרשת תרומה כל כלי וכלי בעיון רב עד שגומרים הכלי ובפרשת פקודי החשן והאפוד והמעיל ג"כ בעיון רב ואח"כ לומדים בפרשת פקודי מפרש' ויביאו את המשכן ע"ם הפ' ופ' נשא ויהי ביום כלות משה עד זה קרבן נחשון ואח"כ לומדים ח' פרשיו' שנאמרו בר"ח ניסן ואלו הן פרשת אמור אל הכהנים וכו' עד כי אני ה' מקדשו ואח"כ פרשת לויים בפרשת בהעלותך קח את הלויים עד במשמרותם ואח"כ פ' טמאים שם מוידבר ה' אל משה במדבר סיני וכו' עד לאזרח הארץ כן הוא לדע' רש"י ע"ה אכן רבותי בעלי התוס' המה סוברים כי פ' טמאים היינו וינזרו מקדשי ישר' עד כי אני ה' מקדשכם השנויה בפרשת אמור ואח"כ פ' שלוח טמאים בפ' נשא צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה עד כן עשו בני ישראל ואח"כ פרשת אחרי מות עד כאשר צוה ה' את משה ואח"כ פ' שתויי יין בפרש' שמיני יין ושכר אל תשת וכו' עד כאשר דבר ה' ביד משה ואח"כ פר' הנרות בהעלותך עד כן עשה את המנורה ואח"כ פ' פרה אדומה עד הערב.

הנה אלה ח' פרשיות שנאמרו בו ביום ומנהג טוב

ויפה

ויפה לאחוז דרך צריך 'ולקרותן' בזמנן כי דבר בעתו מה טוב ואמ' במדרש אגדה רשב"א בשם ר' יהושע ן' חנני' אמר כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעול' שנא' ודבר בעתו מה טוב:

והאיש הירא יזהר לקרותן בר"ח ניסן וגם לקרו' פ' הנשיא בכל יום ויום מימים אלה אשר חביבה היא מאד בעיני המקו' כי כל נשיא ונשיא הי"ל סודות גדולות אשר המשיכו שפע והארה כל אחד לשבטו כל ימי עולם ולא לחנם כתבה התור' כל שבט ופרט הקרבן של כל אחד ואחד אע"פי שכולם שוו בשיעוריהן והיה ראוי לו' בדרך קצרה וכן זה הנשיא הקריב וכן זה הנשיא כן אלא לכל א' היו לו סודות מיוחדו' ובקריאה מפרש' שלו הוא מעורר הארת קדושתו עליו ובזוהר פרשת ויחי דף רמ"א ז"ל פתח רבי אבא ואמר ויעש את הים מוצק וכולי וכתי' עומד על י"ב בקר ג' פונים צפונה וג' פונים ימה וג' פונים נגבה וגו' והים עליה' מלמעלה וכתי' ואת הבקר י"ב תחת הים עומד על י"ב בקר הכי הוא ודאי דים דא אתתקנא בי"ב כתרין עלמין וי"ב לעילא דתיכין מתכן וי"ב לתתא בי"ב שבטים ת"ח י"ב שבטין כד דגלין כד' סטרין ג' פונים צפונה וג' פונים ימה וג' פונים נגבה וג' פונים מזרחה והים עליהם והכי הוא ודאי ג' שבטין לכל סטר לד' רוחי עלמא וג' שבטין בדרועא דימינא וג' שבטין בדרועא דשמאלא וג' שבטים לירכא ימינא וג' שבטי' לירכא שמאלא וגופא דשכי' הה"ד והים עליהם ות"ט ג' שבטים לדרועא וג' שבטים לירכא וכן לכולא אלא רזא דמלתא ג' קשרין אינון בדרועא ימינא וג' בשמאלא וג' בירכא ימינא וג' קשרין בירכא שמאלא ע"כ. וגורי האר"י זלה"ה פירשו בחינתם כסדר זה ראובן שמעון ולוי שם בחג"ת כסדרן יששכר זבולון נצח והוד שלה נפתלי ואש' בחינ' פ' התחתון והעקב שבנצח דידה דן וגד בפרק התחתון והעקב שבהוד דידה יהודה במלכו' דידה בנימין ביסוד דידה. ויוסף ביסוד דז"א וכן ב' בניו בבחינת אביהם הצדיק ולפיכך טוב ויפה לכוין בכל יום בקריאת פרשת הנשיא השבט והמדה אשר הופקד אתו.

ומצורף לזה אשר חכמים הגידו בשמות רבה כי השבטים ע"ש גאולת ישראל נקראו ונזכרו ראובן ע"ש ראה ראי' את עוני עמי שמעון ע"ש וישמע אלהים את נאקתם. לוי ע"ש שנתחבר הקדוש ברוך הוא בצרתם בתוך הסנה לקיים מ"ש בכל צרת' לו צר עמו אנכי בצרה. יהודה ע"ש שהודו להב"ה יששכר ע"ש שנתן להם הקב"ה שכר שיעבוד' ביזת מצרים וביזת הים לקיים מ"ש ואחרי כן יצאו ברכוש גדול זבולון ע"ש שהשכין הקב"ה שכי' בקרבו שנאמר ועשו לי מקדש ואין זבולון אלא בה"מק שנאמר בנה בניתי בית זבול בנימין ע"ש ימינך ה' נאדרי בכח דן ע"ש וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי

נפתלי

נפתלי ע״ש תורה ומצות שנתן להם הקב״ה שכתוב בם ומתוקים מדבש ונפת צופים • גד ע״ש המן שהאכילם הקב״ה שהיתה כזרע גד • אשר ע״ש שהיו מאשרין אותם כל שומעי גדולת׳ • יוסף ע״ש שעתי׳ הקב״ה להוסיף ולגאול את ישראל מגלו׳ וכולי כשם שגאל אותם ממצרי׳ דכתי׳ יוסיף ה׳ שנית ידו •

ויצבא מילתא כי כל הימים בגיפייתנו נפינו לישועת ה׳ אכן תוסיף תת כח בקרב ימי ניסן קווי ה׳ יחליפו כח קו לקו קו לקו. לאו׳ משיח קדשינו כאשר חכמים הגידו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל • ובס״ר שילהי פ׳ בא פ׳ י״ח אמרו ז״ל אמר הקב״ה הסימן הזה יהיה בידכם ביום שעשיתי תשוע׳ ובאותה הלילה היו יודעים שאני גואלכם ואם לאו אל תאמינו שלא קרב׳ הע׳ שנאמר אני ה׳ בעתה אחישנה ע״כ כי על כל אלה טוב ויפה לעמוד ולרצות בימי ניסן כל איש ישראל הן במעשה המצוות והן בלימוד עסק תורתו אשר יעשה בימים האלה לכוין כי בזכותם מהו״ר ימהרנה ישועת לה׳ ובפרט בקריאת פרשה של הנשיא של כל שבט ושבט אשר קראו בשמותם עלי גאולות יכין לכוין בשמו של שבט ושבט ולפיהן יעתיר גאולתו •

ואנכי תקנתי נוסח תפלה ליום יום אחר קריאת פ׳ הנשיא כוללת כל האמור וכה נוסחתה

יהר״מ **יהוה** (שם המאיר בחדש ניסן) יאו״א שאם אני עבדך משבט יהודה החתום במלכו״ת שקראתי בתורתך פ׳ הנשיא נחשון ב׳ עמינדב •

קרבנו אשר הקריב לחנוכ׳ מזבחך הקדוש שיהא עולה לפניך קריאת ולימוד סדר קרבנו כאילו השגנו כל הסוד׳ וכל שמות הקדש היוצאים מר״ת וס״ת מקראי קדש אל ונשלמ׳ פרים שפתינו ויאירו נא עלינו ועל כל בית ישראל אחינו כל ניצוצות הקדוש׳ וכל האורו׳ הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט ונהיה מלובשים בקדושת זה השבט להבין ולהשכיל בתורתך וביראת׳ יראת הרוממות לעשו׳ רצונך כרצוננו כל ימי חיינו אנחנו וזרענו וזרע זרענו •

ובשם שבחר הזה פדית את עמך שבטי נחלתך מכור הברזל ממצרים וזכרת באהבה לתהלה לשם ולתפארת לשמות מטות אבותם על הניסי׳ על הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות שעשית עמהם כן ה׳ אלהינו וא״א נאנך ברחמים תפקוד וזכור לנו אהבת הקדמונים שבטי יה בגלות החיל הזה שבט יהודה בדוחק ובצער ובשם שהודו לה׳ חסדו ביציאת מצרים בזכות אודה כן מודה לך הו״א על גאולתנו ועל פדות נפשנו כ זכו׳ יהודה מלך באחיו ולא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו וזרעו לעולם יהיה ובכסאו כשמש נגדך מלך ביופיו תחזינה עינינו ויגמח לבבנו ותמלוך אתה הוא ה׳ אלהינו מהרה

מהרה ע״כ מעשיך בהר ציון משכן כבודך ובירושלים עיר מקדשך ככתוב בדברי קדשך ימלוך ה׳ לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה ויאמר כי לה׳ המלוכה ומושל בגוים ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט וכו׳ והיתה לה׳ המלוכה והיה ה׳ למלך ע״כ הארץ וכו׳ יהיו לרצון כו׳ שומע תפלה קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומו׳ (הגה ויאמר תפלה לעילוי הנשמו׳ כדלקמן ויש מן המדקדקים שנהגו לקרות אחר הנשיא בנביאים יחזקאל (סימן ל״ז) ואתה ב׳ אדם קח לך עץ א׳ כו׳ עד בהיות מקדשי בתוכם ואחר כך בכתובים מזמור קכ״ב שמחתי באומרים לי ואחר כך בזוהר במדבר דקי״ח ע״ב איש על דגלו כתיב שפם עלו שבטי׳ עד זכאה חלקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי וטוב ויפה להיו׳ בעשר׳ לאמר אחריו קדיש דרבנן •

וביום ב׳ יאמר יהר״מ או״א שאם אני עבדך משבט יששכר החתו׳ במדת הנצח דמלכו׳ שקריתי בתורתך פ׳ הנשי׳ שלו נתנאל ב׳ צוער נשיא יששכ׳ קרבנו וכו׳ כלעי׳ עד זרענו וז״ז •

ובשם שבחדש זה פדית את עמך ישראל מכור הברזל ממצרי׳ והרבית שכרם של אבותינו במצרים בימים האלה ובזמן הזה בזכות יששכר ואחר כך יצאו ברכוש גדול כן ה׳ אלהינו וא״א נקבה שכרך לצמך הדוין ושתופי׳ בגלו׳ החיל הזה ותן שכר טוב לכל הבוטחי׳ בשמך באמ׳ ולעולם לא נבוש כי בך בטחנו ולישועתך קוינו כל היום בזכות יששכר וברכתו וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה חזה ציון קרית מועדינו עיניך תראינה ירוש׳ נוה שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצ״ח וכל חבליו בל ינתקו ס׳ נבאו האר פניך ונושעה ברכ״נו טהרנו רחמי צדקתך תמיד גומלינו •

וביום ג׳ יהר״מ או״א שאם אני עבדך משבט זבולון החתום במד׳ הוד מלכות שקראתי בתורתך פ׳ הנשיא אליאב ב׳ חילון נשיא זבולון קרבנו וכולי כדלעיל עד וז״ז כו׳ •

ובשם שפדית את אבותינו ממצרים והשכנת שכינתך בקרבם בבית זבולך בזכות זבולון כן ה׳ א״וא זכור עדתך קנית קדם בגלות החיל המר והנמהר הזה ובזכות זבולון השב שכינתך בבי׳ זבול תפארתך תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דברת וכסא דוד מהרה בתוכה תכין ופקוד גפן זאת דו״ה כל היום והראנו הוד לטובה הושיענו ה׳ אלהינו וקבצנו מן הגוים להו״דות לשם קדשיך להשתבח בתהלתך והקם לעבדיך ברכת זבולון עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק כי שפע ימים ינקו ושפוני טמוני חול ה׳ צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה חסין ק״דוש ב״רוב ט״ובך נהל עדתך יהיו לרצון וכו׳ •

וביום הד׳ יהר״מי א״וא שאם אני עבדך משבט ראובן

ראובן החתום בחסד דמלכות שקראתי בתורת׳ פ׳ של הנשיא אליצור ן׳ שדיאור נשיא לראובן קרבנו כדלעי׳ ביום א׳ עד זרענו וזרע זרענו ·

ובשם שראית את עני עמך כאן מרעיתך ישרא׳ במצרים בימים האלו ובזמן הזה בזכות ראובן · כן ה׳ או״א בגלות הזה הביטה וראה את חרפתנו וזכו׳ ראובן ראה נא בענינו ומהר לגאולינו גאולה שלימה אנא ׳בכח׳ גדולת ׳ימינך ׳תתיר ׳צרורה קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך הפלא חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך יהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך יהיו לרצון וכו׳ ·

וביום הב׳ יה״ר מי או״א שאם אני עבדך משב׳ שמעון החתום בגבורה דמלכות שקראתי בתורתך פרשת של הנשיא שלומיאל ן׳ צורי שדי נשיא שמעון קרבנו וכו׳ כדלעיל ·

ובשם ששמעת נאקת בני ישראל עמך במצרים בימים האלה ובזמן הזה בזכות שמעון · כן ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו פקדנו בפקודת ישועה ורחמים בגלות המר והנמהר הזה וזכות שמעון ק׳בל ר׳נת ע׳מך ש׳גבנו ט׳הרנו נ׳ורא שמע קולנו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו הנואקים מבור גלות ומארץ שביה אל הביטה דל כבודינו ושקוצינו בטומאת הנידה עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר המה יראו ויבושו ויחתו מגבורת ׳עוררה גבורתך והושיענו למען שמך ה׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר ·

וביום ו׳ יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם אני עבדך משבט גד החתום בעקבו׳ הוד דמלכות שקראתי בתורה פרשת של הנשיא אליסף בן דעואל נשיא גד קרבנו כדלעיל · **ובשם** שבצאת ישרא׳ ממצרים הורדת להם המן מן שמי מרומיך והוא כזרע גד בזכות גד כן ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו ׳חסין ׳קדוש ׳ברוב ׳טובך ׳נהל ׳עדתך בגלותינו זה ופתח לנו אוצרות טלא עילאה חיוורא מתרי מזלי נוצר ונקה דדך חיך ׳וגרון לאבא ואימא ומן אבא ואימא לזעיר אנפין ומזעיר אנפין לחקל תפוחין קדישין דמתמן אתיהיב מזונא עילאה מרחייא דטחנין תמן מנא לצדיקיא ושבע את העולם כולו מטובך ותן טל ומטר לברכה על כל פני האדמה ממגד שמים מטל ומתהום רובצת תחת · ובזכות גד החתום בעקבות הוד מלכותך היה כטל לישראל יפרח כשושנה ויך שרשיו כלבנון ילכו יונקותיו ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון ובישועתך תשוב מלכנו ותגביה קרן משיח בן דוד עבדך ונתת מהודך עליו גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו :

וביום הז׳ יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם אני עבדך משבט אפרים החתום בעטרת היסוד דזעיר אנפין שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא אלישמע בן עמיהוד נשיא אפרים קרבנו וכו׳ כדלעיל י׳חיד ג׳אה ל׳עמך פ׳נה ז׳וכרי ק׳דושתך לבני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו ובשא מלכות משיח בן אפרים בתוך ירושלם מהרה תכון ואל תהי צרה ויגון בגאולתינו שלא יהרג משיח בן אפרים אשר יתחיל לנחמנו ולהרים דגלנו על הגוים ~~[illegible]~~ חיי״ם שאל ממ״ך נתת לו אורך ימים עולם ועד אשר ברכתו ביק אותו משה איש האלהים בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ והם רבבות אפרים והם אלפי מנשה ובזכות אפרים החתום בעטרת יסוד דזעיר אנפין זכור ה׳ לבני אדום האומרים ערו ערו עד היסו״ד בה וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק כי אתה תברך צדיק ה׳ כצנה רצון תעטרהו אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד גאלת ישראל ממצרים ומי שגאל את האבות יוסיף השם שנית ידו לגאול את הבנים ישמח ישרא׳ בעושיו בני ציון יגילו במלכ׳ וסרה קנאת אפרי׳ וצוררי יהודה יכרתו יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה׳ צורי וגואלי ·

וביום ח׳ יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי׳ ואלהי אבותי׳ שאם אני עבדך משבט מנשה החתום בבחינת יסוד אשר קראתי בתורתך פרשה של הנשיא גמליאל בן פדהצור קרבנו וכולי כדלעיל ולבני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו וכשם שנשית את ישראל את כל עמלם והסירות מסבל שכמם במצרים בימים האלו ובזמן הזה כן ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו בזכות מנשה אתה האל לא תנשינו בגלות החיל הזה וראה כי עמך הגוי הגדול הזה לא תהיה לו כנוס״ת בארץ נשיה והוציאה ממסגר נפשינו להודו׳ את שמך ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראות מהרה בת״ת עוזך ולהעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכו׳ שד״י תשמח ציון תגלנ׳ בנות יהודה למען משפטך ה׳ ולציון יאמר איש ואיש יולד בה והוא יכוננה עליון אמן. סלה יהיו לרצון וכו׳ ·

וביום ט׳ יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם אני עבדך משבט בנימין החתום בנקודת ציון אשר קראתי בתורתך פרשת של הנשיא אבידן בן גדעוני נשיא בנימין קרבנו וכו׳ כדלעיל וכשם שנקמת נקמת בני ישראל מאת המצריים ונלאת נשא עמך בכחך הגדול ימינך ה׳ נאדרי בכח ימינ״ך ה׳ תרעץ אויב נטית ימינך תבלעמו ארץ בזכות בנימין הצדיק כן ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו בגלו׳ המר והנמהר הזה תמצא ידך לכל אויבך ימינך תמצא שונאך ימין ה׳ רוממה ימין ה׳ עושה חיל הבט משמים וראה ופקוד גפן זו וכנה אשר נטעה ימינך ועל בן אמצת לך תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה׳ מקדש ה׳ כוננו ידיך בחלקו של בנימין

ידידך כדבר האמור לבנימין אמר ידיד ה' ישכון לבטח עליו חופף עליו כל היום ובין כתיפיו שכן ויסד יסוד ציון אשר כלית את חמתך בה ותצת אש בה ותאכל יסודותיה ונא כא לישע עמך לישע את משיחך ומחץ ראש מבית רשע ערות יסוד עד צואר סלה ולציון יאמר איש ואיש יולד בה והוא יכוננה עליון יחיד נאה לעמך פנה זוכרי קדושתך יהיו לרצון אמרי פי וכו'.

וביום עשירי יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שאם אני עבדך משבט דן החתום בפרק התחתון דהוד דמלכות שקראתי בתורתך פרשה של נשיא אחיעזר בן עמישדי קרבנו וכו' כדלעיל וכשם שעמדת להם לעמך ישראל בעת צרתם בארץ מצרי' ורב"ת את ריב"ם ודנ"ת את דינם בזכות דן כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו הרם קרן משיח בן עבדך אשר לקחת מזרעו של דן משלים עם אמו של דוד ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש על ארץ רבה ושפט בצדק דלי' והוכיח במישור לענוי ארץ והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע והנשא שופט הארץ השב גמול על גאים לאסור מלכיה' בזקים ונכבדיה' בכבלי ברזל לעשו' בהם משפט כתוב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד והשמיע ה' את הוד קולו ונחת זרועו יראה אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה והיו לרצון אמרי פי וכו'.

וביום י"א יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שאם אני עבדך משבט אשר החתום בעקב נצח דמלכות שקראתי היום פרשה של נשיא פגעיאל בן עכרן נשיא אשר קרבנו וכו' כדלעיל וכשם שגאלת עמך בית ישראל מכור הברזל ממצרים בימים האלה ובזמן הזה ותעש לך שם כהיום הזה ואזן שמע ותאשרנו לאמר אשרי העם שככה לו בזכות אשר כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו קרב לנו קץ הגאולה ועשה עמנו אות לטובה ואות לישוע' ואות לרחמים יראו שונאינו ויבושו יחזו אויבינו ויכלמו כי אתה ה' עזרתנו ונחמתנו אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה אשריך ישראל עם נושע בה' אשרי הגוי אשר ה' אלהיו העם בחר לנחלה לו והצמיח קרן לדוד וערוכ' נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו ואושר בארץ וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ לפניו יכרעו ציים ואויבין עפר ילחכו מלכי תרשיש ואיי' מנחה ישיבו מלכי שבא וסבא אשכר יקריבו וישתחוו לו כל מלכים כל גויים יעבדוהו יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו ויתברכו בו כל גוים יאשרוהו אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה יהיו לרצון וכו'.

וביום י"ב יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שאם אני עבדך משבט נפתלי החתו' בפרק התחתון דנצח דמלכו' שקראתי בתורתך פרש' של הנשיא אחירע

אחירע בן עינן נשיא נפתלי קרבנו כדלעיל וכשם שגאלת ישראל ממצרים בימים האלה ובזמן הזה בנו בחרת מכל העמים ותלמדנו תורה ומצות מתוקים מדבש ונופ' צופים בזכות נפתלי כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו קדשנו במצותיך שים חלקנו בתורתך בגלות החיל הזה כי לא תשכח מפי זרעינו הערב נא ה' אלהינו ואלהי אבותינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ותן בלבנו בינה להבין להשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיי' את דברי תלמוד תורתך באהבה והאר עינינו בתורתך ופתח לבנו לדרוש ולתור בחכמה תמן ישועות חכמ' ודעת להיות בפינו כדבש למתוק נפש ומרפא לעצם וחמול על עמך ורחם על נחלתך ויצא חוטר מגזע ישי ונצ"ר משרשיו יפרה ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח דעת ויראת ה' כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים אלהים צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת:

וביום י"ג יקרא פרשת הנרות עד כן עשה את המנורה והטעם לפי שכל הנשיאי' הקריבו חוץ מנשיא של לוי שהיה אהרן כמו שאמר את שם אהרן תכתוב על מטה לוי שלא הקריב עמהם והיה אהרן דואג ואומר אוי לי שמא בשבילי אין הקב"ה מקבל שבטו של לוי עד שנתן לו הקב"ה פרשת הנרות שנאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות על כן טוב וישר לנהוג קריאת פרשה זו לקרבן הנשיאים ואחר הקריאה יאמר:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שאם אני עבדך משבט לוי החתום בתפאר' מלכו' שקריתי בתורה פרשת הנרות שנתת באהבה לאהרן קדושך נשי' שבט הלוים שהיא עולה פרשת הנרות כאילו השגנו כל סודותיה וכשם שראית את עוני עמך וצאן מרעיתך בכו' הברזל במצרים ונתחברת זכר לוית עמהם בכל צרתם בשכה בזכות לוי כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו אהיה אשר אהיה נ"א ג"בור ד"ורשי י"חודך כ"בבת ש"ומרם בגלות החיל הזה ובתוכך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומנחלתך וקיים לנו את הדבר שהבטחתנו על ידי משה עבדך אהיה אשר אהיה עזרה בצרות ונאמר ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלהיהם ונאמר בכל צרתם לו צר ומלאך פניו הושיעם וגו' והשב כהנים לעבודתם ולויים לדוכנם וישראל במעמדם וילוו עליך וישרתוך ועל כן נקוה לך ה' אלהינו לראו' מהרה בתפא"רת עוזך תתן לראשך לוית חן עטרת תפא"רת תמגנך עורי לבשי בגדי תפארתך ירושלים עיר הקודש והיית עטרת תפא"רת ביד ה' וצניף מלו' בכף אלהיך ולעמך ישראל הקם את דבריך לשום ולתת עליון על כל הגויי' אשר עשה לתהל' ולשם ולתפא"רת כי תפארת עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו יהיו לרצון וכו' וביום זה יקרא בנשיא בנרו' דזכרים

ויאמר שאחר: [illegible]
ויאמר [illegible]
[illegible]
[illegible]

ובכתבי הקודש אשר במצרים נמצא כתוב לעשו׳ תקון המנורה ביום הזה להגין מדבר ומגפה בר מינן שלא תבא על הצבור ח״ו באותה שנה וזה הוא לקרות בפרש׳ ויקהל בפסוק מעשה של מנורה המתחל׳ ויעש את המנורה עד ככר זהב טהור עשה אותה ואת כל כלי׳ ראשי תיבו׳ וסופי תיבו׳ פרשה זו הם ו״ה דשם הו״יה ויקר׳ אותה ז׳ פעמים ובכל פעם יאמר אחר פרשה זו פסוק של ישעיה שראשי תיבות וסופי תיבו׳ י״ה יה״וה להושיעני ונגינותי ננגן כל ימי חיינו על בית ה׳ ותכוין בכל פעם להשלי׳ שם הו״יה ברוך הוא ואחר הז׳ פעמים יאמר זה הפסוק ה׳ להושיעני וכולי תחלה ואח״כ יקרא פסוק ו׳זה מעשה המנורה וכו׳ עד עשה את המנור״ה ז׳ פעמים ותכוין להשלים הוי״ה ביושר י׳וד דיה״וה להושיעני ה״ה דסוף הפסוק בני ״ה ו״או דזה מעשה ה״ה דכן עשה את המנור׳ הרי הו״יה שלמה ביושר ע״כ לשונו והוא מסוגל ביותר להקדים תפלה לנדה שלא תבא וכתוב שם ;לאמרם בזמן שמדת הדין מתוחה ח״ו בכל עת שירצה או לפתו׳ קודם כל תפלה ועיין בזוהר במדבר כי סגולת המנורה בבית המקדש היתה דוגמת השופר בראש השנה לבטל מדת הדין ולעורר את הרחמים ועתה אהובי קורא נעים ה׳ עמך גבור החיל אל יהא קל בעיניך את אשר קריתי לפניך להתעלם באהבים ולקרות הנשיאים מידי יום ביום ובפרט להתעסק במעשה המשכן בעצם יום ראש חדש ניסן שהוקם בו ,ביום ,כנז״ל אשר חכמים הגידו אשר ההתעסקות בענין המקדש וצורתו ותכונותיו היא העולה כאילו בבנייני הם עסוקי׳ וכן אמרו בילמדנו אתה בן אדם הגד לבית ישראל הבית ותכונתו ומוצאיו אמר הקב״ה הגד לבית ישראל את הבית אמר לו יחזקאל מלאי וכי עכשו הם בונים שאמר׳ וישמרו את כל צורתם ועשו אותם אמר לו אף פי שאינם עושים אותם עכשו יהיו קורין בצורת הבית ואני מעלה עליהם כאילו בבנייני הם עסוקים :

ובכן בענין הנשיאים שבזכותם מתקיימין שמים וארץ כמו שאמרו רז״ל אלה תולדות השמים והארץ בזכות מי הם מתקיימים בזכות אלה שמות בני ישראל וכו׳ ובזוה׳ שילהי פרשה נשא זה לשונו תניא אר״ש שאלמלא לא אקריבו אילין י״ב נשיאים לא יכיל עלמא למיקם קמי י״ב נשיאי ישמעאל דכתיב י״ב נשיאי׳ לאומות׳ מדאקריבו אילין דישראל נשיכו שולטנותא דכלהו כגון כך נשיא א׳ ליום וכו׳ ובודאי כי גם עתה בגלו׳ החיל הזה תועיל זכרון קרבנו׳ מאד לבטל כל שרי עם ועם מלערער עלינו תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם יהיו כמוץ לפני רוח וכולי ומה גם כאשר נעתיר בזכותם על גאולתנו ועל פדות כי זה בימים האלה ובזמן הזה מועד גאלתנו מכור הברזל ממצרים כי עת לחננה כי בא מועד זמן ביטולם של י״ב נשיאים דישמעאל בסגולת הקרבנות נשיאי ישראל ולכן יחנה ה׳ לחננה עלינו בזכרון קרבנותיהם. בקרב הימים האלה לעקר ולשבר ולכלות ולהכניע צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה - ה׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר - ואשרי הגבר אשר יחזיק ויאמן בתפלתו בקרב הימים האלה. על גאול׳ ישראל לא כמו כמה עשירי עם אשר עליהם יאמר מה שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו כי בתיהם מלו׳ מאוד ועשרו מגלאו הון להם ופערו והשכילו כי אין להם צורך בגאולת ישראל כי מה יתן ומה יוסיף להם הגוא׳ ולא חסרו מכל אשר יתאוה נפשות׳ והם לא ידעו שהגלו׳ הא׳ [illegible] לכמה עלילות שאפשר שיעניש הון רב על לא חמס בכפיהם והם מעותדים לשודדים ושוללים - ואיה איפה אהבת׳ והמלתם עם קוניה׳ אשר מידי יום ביום קול בר״מה נשמע ממעון קדשו לאמר אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי את בני לבין אומות העול׳ ומה לו לאב שהגלה את בניו לבין אומות העולם ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם - ובזוהר חדש אמרו דקלא את נ׳ מאמצעיתא דנבתא דרקיעא וקורא בקל תקיף ואמר זכור ה׳ לבני אדום את יום ירושלי׳ האומרי׳ ערו ערו עד היסוד בה וכל צדיקי׳ דתמן אתערו בבכיה וקלא אתע׳ מאמצעי׳ ניגתא דרקיעא דאשתמע בש״ן רקיעין וכו׳ ואיך יעמוד לבם ותחזקנה ידם האנשים החטאים האלה בנפשותם כי עשרו מגלאו און להם זה וה׳ הניח להם להשליך אחרי גיוום חרבן בית ה׳ מקדש ובזוי התורה וגלות ישרא׳ ושביי׳ ועבדם וחלול ה׳ הגדול המחולל בגויים זה אלף ותר״ב שנה אוי להם אויה עליהם כי רעה נגד פניה׳ ומרה תהיה באחרונה כאשר ראינו כמה שלוים ושקטי׳ שהעשירו עושר גדול ואבד העושר ההוא בענין רע ויש אשר בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל ויש עשיר אשר זכרו אבד מני ארץ ולא שם לו על פני חוץ לא נין לו ולא נכד בעמו ואין שריד במגוריו וכבר אמרו חכמים כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו מעלה עליו הקב״ה כאילו החריבו לפי שהי׳ לו להתפלל שיבנה בימיו ולא התפלל - כי על כל זה אנשי לבב שמעו לי הסירו מכת הסנורים שבין עיניכם וחושו על כבוד קונכם ועל שמו הגדול המחולל בין העמים אל דמי לכם לילה ויומ׳ תמיד לא תחשו לשפוך שיחה ולבבכ׳ ולרצות על הגאולה לאל עליון גואלינו חזק ה׳ צבאו׳ שמו׳ ולא לנו ה׳ לא לנו כי לשמך תן כבוד ועל אחת כמה וכמה חזקו ואמצו גם כי תרבו תפלה ורנה ותחינה ושו״ס בעל בכי בהתקד׳ עלינו החד׳ הקדו׳ ,הזה ניסן אשר שמו מוכיח עליו מאז היה לנס בצא׳ ישרא׳ ממצרי׳ ושמורים הוא לבני ישרא׳ לדורו׳ אשר בניסן עתידי׳ ליגא׳ ובכל מעשיכ׳ הטובי׳ ותורתכ׳ בקרב הימי׳ האלה תהיה מגמ׳ פניכ׳ לעשות נחת רוח ליוצרכו כי עת רצון היא בשמים ממעל פן ואולי [illegible] עת בא מעשה ידינו לרצון לפני ה׳ ופנה תפלותכ׳ למ..ה

על פחותינו ופדות נפשינו ותעשה פירות ונאולה תתנו לארץ וביותר בזכות השבטים ונשיאיהם ·

ונוסף גם זאת מעלת יקר החדש הזה׳ואשר נעש׳ בו בשמים ממעל : ומבואר בס׳ הזהר פר׳ בלק דף קנ״ו זה׳ לשונו א״ר אלעזר כתיב גם צפור מצאה בית וכי דוד מלכא על צפרא דעלמא הוה אמר דא אלא כמה דתנינן כמה חביבין נשמתין קמי קב״ה אי תימא כל נשמתין דעלמא לאו הכי אלא איגון נשמתהון דצדיקי׳ דתמן מדוריהון דצדיקי׳ בתריה מדוריהון לעילא ומדוריהון לתת׳ והכי אתמר גם צפור מצאה בית אילין רוחיהון דצדיקייא תנינן ב׳ שורין איגון בגן עדן וכין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין בדיקייא תמן ואתהכן מריחא דעינוגין דצדיקיי׳ דלגו אע״ג דלא זכו למיעל אבל עינוגין דצדיקיי׳ לגו עין לא ראתה וכו׳ ויומין רשימין אית בשתא ואינון יומי ניסן ויומי תשרי דאינון רוחין משטטן ופקדן לאתר דאצטריך ואע״ג דזמנין סגיאין משטטן אבל יומין אילין רשימין איגון ואתחזון על שורין דגנתא כל חד וחד כחיזו דצפורים מצפצפן בכל צפרא וצפרא ושהוא צפצופא שבחא דקב״ה וצלותא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דאילין יומין ישראל כולהו מתעסקים במצוות ובפקודין דמאריה עלמא וכדין כחיזו אתחזון צפורין מצפצפן ועל ב׳ שורין דג״ע מצפצפן משבחן ואורן ומצלן על חייא דהאי עלמא וכו׳ עכ״ל : הנה מפה מתבאר כי בהתקדש החדש הקדוש הזה עלינו לא ימים מעשת פרי בעדן גן אלהים בנשמות הקדושים אשר בארצות החיים המה לעתור בעד החיים כאמור במאמר והנה כי פן יאותה לנו להיות מעתרים עליהם גם אנו כמוהם שגם המה יזכו לחזות בנועם ה׳ אל מקום שאר צדיקי וישרי ותמימי העליונים מהם במחיצת׳ן אשר עין לא ראתה · וכבר ראיתי נוסח תפלה על זה לא ידעתי אל מי מקדושים לאומרה אחר קריאת הנשיא וזה נוסחתה: **יהא** רעוא קדמך אבונא דבשמיא לאנהרא כהורך לנשמתין קדישין דמתחדשין בצפרין ומצפצפין בשבחין ומצלאין על עמא קדישא ישראל ותעייל הנקנפריא קדישין לאת׳ קדיש׳ דאיתמ׳ עלייהו עין לא ראת׳ אהי׳ זולתך ע״כ · אכן כל ימי הייתי מצטער על זה על כמה תפלות מהראשונים שסידרום בלשון תרגום כי אחר שאמרו בג״מ׳ שאין מלאכי השרת נזקקין ללשון תרגום מה לנו להתפלל בקשתינו בלשון תרגום ואם בסליחות בימי אלול ותשרי יש כמה תחינות מתוקנות בלשון תרגום היינו מפני שנאמרי׳ בכנו׳ וכל בי עשר שכינ׳ שריא·אכן היחיד אין נכון לאומר׳ כלל ואם תרא בזוהר תפלת רב המנונ׳ שבא על המזונו׳ בלשון תרגום לא שהיה אומר אותה בלשון תרגום כאשר כתובה בזוהר דלשון הזוהר נתקן בלשון תרגום מטעם הידוע ומעתיק לשון התפלה בלשונו ולעולם כי הן מלה בלשון הקודש בלשונו של רב המנונ׳ ע״ה ולשון הכריך שמי׳ דמארי עלמא המובא בפרש׳ תרומה אפשר גמי שהיה על דרך זה לומר הדברים ההם בלשון הקדש והרשב״י דיבר בקדשו בתפלתו · או יתכן כי הואיל וכל הקהל אומרים בסדר ההוא ואין פחות מעשרה בצבור דמו ואין קפיד׳ אך ביתר תפלות לא כאה ולא יאי לעתור ולרצות ליחיד לאומרן בלשון תרגום ולכן תקנתי נוסח תפלה א׳ וזה נוסחתה ·

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו! שתאיר היום בחסדך הגדול על הנשמות הקדושות העומדות בב׳ שורו׳ שבעדן המצפצפין בקולם כצפורים וכל נשמתם תהלל יה לשבח ולפאר את הוד שמך מלכנו ומעתירים עתר׳ החיים והשלום עלינו בני ידידך אנא בכח גדולת רחמיך תהיין אזנך קשובות אליהם תפלתם שעה ברחמים לבטל ממנו ומעל כל בית ישראל כל חרון אף וכל מיני משחית וכל מיני פורענות ותאריך ימינו בטוב ובנעימים חיים של שלו׳ חיים של טובה חיים של ברכה חיים של פרנסה חיים של חילוץ ועצמות חיים שיש בהם יראת חטא חיים שאין בהם בושה וכלימה חיים של עושר וכבוד לעבודתך חיים שתהא בנו אהבת תורה לשמה חיים שתמלא משאלו׳ לבנו לטובה ויהי נא חסדך על הנשמות הקדושות האלה ויעלה ויבא יגיע יראה ישמע ויפקד יזכר זכרונן הטוב לפני כסא רחמיך מנחה מנוחה ותגדיר נשמתם לפני ולפנים אל מקו׳ הקדש עין לא ראתה אלהים זולתך ותשביע בצחצחות נפשותם ירוין מדשן ביתך ונחל עדנך תשקם ושים חלקנו עמהם ונזכה ונחיה ונירש טובה וברכה לחיי העולם הבא · ואותם הנשמות הנדחות הפורחות באויר העולם ואותם שמתו קודם זמנן ונמסר לדומה ואותם הטמוני׳ בארץ וינינו מעי׳ כעשב הארץ שלא עברו כח עדיין לבא אל מנוחתם אתה האל המאיר לאר״ץ ולדרים עליה ברחמי׳ האר פניך ותכס׳ על עונם ופשעם ותאמר למלאך הממונה להקל מעליהם משפטם ודינם ועול סובלם יתן ה׳ להם מנחה מנוחה נכונ׳ איש על מחנהו במנוחת שלום השקט ובטח עד עולם ובצל שדי יתלוכן תחת כנפי הכרובים ממדריגה למדריגה וממעלה למעלה יקומו ויעלו אשר אין זכיות לעלות עשה עמו חסד ומתנת חנם כמו שאמרת ויאמר אני אעביר כל טובי וכולי וחנותי את אשר אחון וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ ע״כ :

ואחר התפלה הזאת יתן פרוטה לצדקה בעד הנשמות וקרוביו שכבר מתו שתעל׳ אות׳ בבא סגולת תפלתו וצדקתו זאת במנוחות שאננות ומה טוב ומה נעים חלקו של עושה אלה וכבר כתבתי בחלק א׳ בפרקי שבת כי העידו תלמידי האר״י זלה״ה על רב׳ שהיה אומר להם דעו כי אויר וחלל העולם הם מלאים נשמות הנדחים שאינן יכולין לבא עדין למנוחתם ופעם אח׳ הלך הרב ז״ל ללמוד תורה אל השדה וישא עיניו וירא כל עב השדה מלאים נפשות אין מספר וכן היה על פני השדה וגם על פני המים היו כמה רבבות ושאל אותן הרב זלה״ה

מה שיכם שמה ושיבו המה. כי נדחו מחוץ לפרגוד על כי לא שבו בתשובה בחייהן על פשעיהם והיו נעים ונדים בארץ ובאויר העולם זה בכה וזה בכה ושמעתו שהיו שומעי׳ בת קול בשמים על הרב ז״ל אשר יש כח בו לתקן הנשמות הנדחות ושעל כן היו נאספות שם אל הרב לבא אל המלך להתחנן יחוס ויחמול עליהן לתקן אותם כדי שיוכלו לבא למקום מנוחתם והיה מבטיח עליהם הרב ע״ה לעשות תקונם מכל הבא בידו וספר הרב לתלמידיו המעשה הזה כי ראו כי הרב שאל להן לנשמות ולא ידעו למי שאל ולמי היה משיב. והגיד הרב שאלו הנשמות הם למטה סגורים ומסוגרי׳ בקרק׳ העול׳ והם כשוסי׳ על פני האדמ׳ ובימי ניסן שמתחילים הדשאים להצמיח אז נפשות הרשעי׳ מתאחזין ומתדבקי׳ בדשאי׳ ובעשבי׳ כדי שיאכלו׳ בעל חי וכשיאכלו׳ על ידי אדם כשר את הבשר ההיא או הירקות שהמה אז המה נתקנים על ידי הברכה ויוצאין מאפלה לאור גדול:

ולפיכך צריך לכוין כל הימים וביותר בחדש ניסן כשאומר ביוצר המאיר לאר׳ ולדרי׳ עליה ברחמים לכוין גם על אותם הנשמו׳ הדרים וסגורי׳ ומסוגרים בארץ שיאיר עליהם הקב״ה ברחמים להעלותן ולמנ׳ מקום מנוחתם וכיון שהאדם מתפלל בכוונה ישרה היא עולה למעלה ואז מתלבשים במה כנפשו׳ ומתלוין עם אותה התפלה לעלות למעלה:

ומתוך כל זה אתה למד טוב טע׳ על מה שאמרו בפרק כיצד מברכין א״ר יהודה האי מאן דנפי׳ ביומי ניסן וחזי אילני דקא מלבלבי אומר בא״י אמ״ה שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם ע״כ: ומנהג חסידים היא לצאת אל הגנות בימי ניסן ולברך ברכה זו וטעמו של דבר יען כי הנפשות הנידחות המה יגינו בעשב הארץ בקרב הימים האלה ומתלבש בענפי האילנות ודשאים ובברכה אם יכוונו לתקן אותם המה יעלו בהר ה׳ ותמצאן מנוחה בכח הברכה ומה מאד יתאונן אדם חי גבר על חטאיו ומשובותיו בשיתו אל לבבו כמה גורם האדם לעלוב׳ נפשו בחטאתו ובע״ה ונדה כי נדחה קראו לה ויתן אל לבו מאשר חטא על הנפש היפה והדאיבה דאבון נפש ונפשו הוא שחרחורת מפני חטאתיו ואשמותיו ודין גר״מה דעבירא׳ מלעלות ולראות את פני האדון אביה שבשמים ואויבים בנפשו יקיפו עליו דמיונ׳ כאריה יכסוף לטרוף וככפיר יושב במסתרים לשקעה באבני השדה ולאבן מקיר ובתחתיות הארץ עיפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים ארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם ובישא עיניו לראו׳ את כל ירק עשב לאוכל׳ לבבו יבין בפרוח נפשות רשעי׳ כמו עשב ויציצו כל פועלי און מעיר בעשב הארץ לאיש עשב בשדה וגם בהמ׳ ישולח גם מאדם ועד בהמה נדדו הלכו אדם ובהמה תושיע ה׳. ובכן אז יכנע לבבו הערל למאד בבכי לאמר מדוע

בכה עשיתי ולא חסתי על עלבון נפשי הרכה והענוגה אשר לא נסת׳ כף רגל׳ הצג על הארץ לתתה בידי צר רודף ומאלי בליעל יבעתוה בחשמו׳ ומצילו׳ אשר מעלתי בקדשי שמי׳ אויה לי אהה על נפשי מה אעש׳ כי יקום אל וכי יפקוד עליה אנה פנה וזוה אנה פנה הדרה ומה אשיבנו.

ובכן יחשוב מחשבה על פשעו וחטאתו ומשובתו וישוב מעבירות שביאו אלגה נפשו היקרה מאריה יכסוף לטרוף ותשובתו הרמתה תהיה לו כתרים בפני הפורענות. וכתבו חכמי המחקר ללמוד כל אדם מוסר השכל מצבי השדה ועשב הארץ בימי ניסן עומדים דשנים ורעננים ומי יאמר ומי יחשוב שיכול ליפול בהם העקירות והיבשות והכליון ועם כל זה האדם יראה כי בהגיע ימי החורף יחורפו ויכלו ויתפסדו וכל עשב השדה היה לעפר דק וכל אילן עלהו יבול סר צילם מעליהם והיו כעץ יבש הנה כי כן האדם עץ השדה וכל הבשר חציר איך יבטח כי יעשיר ומצא און לו וכי כביר כדאותו ורוב בניו אשר שהוא מעותד לחיות כצבי השדה ועשב הארץ כי בעוברו מחצי ימיו ולמעל׳ הנה יום בא להכנס בבחינת ימי החורף כאילן וישתנה טבעו לגריעותיה ויתחיל למאוס בחמדת העולם והוכה כעשב ויבש לבו כי על כל אלה בלבבו יבין הבעל נפש לעמוד ערום מבלי לבוש החמדות הגופניות אף כי אנוש רימה יעגרנו הג״שם מלעשות רצון יוצרו לו בכח יגבר איש להתגבר על יצרו לעשו׳ רצון אביו שבשמי׳ כשהוא איש ומאז הבוקר אור כי יזכה וכי יצדק עשו׳ חבילו׳ חבילות את החוקי׳ ואת התורות וככן בהגיע תור ימי החורף עד זקנה ושיבה וימי הפרידה ישוב לימי עלומיו ומצא פרח ויציץ ציץ עץ פרי עושה פרי מעלליו הטובי׳ אשר כוננו ידיו פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול ולא ימיש מעשו׳ פרי עצ״ס אדם עץ השדה אך כללם דמי׳ לבר שאין כ׳בנסו׳ הפך ונכריה עבודתו של האדם עץ השדה ומתוך כך בלבו יבין בעת וזמן אשר כל עצי השדה רעננים ודשני׳ וסלכם אותם בענפים ועלין ופרי פירותיהן מימי ניסן והלא אשר מאז הוא זמן ומכן ומכיסם דרך חטאים ופושעים בטיולים ותענוגי בני אדם אל תחת גפן ואל תחת תאנה ותחת כל עץ רענן כיכב על עין המים לשתות במזרק יין ועל כל כוס וכוס תלי תלים של ברכות זה יאמר בכשותו ידו גביע הקנ״ף כה לחי תעמוד חי בשמחת ביום חתנותך וזה ישיב גם את כדם בריתך וכהנה וכהנה מאה ברכות בפיהם ובשפתותיהם ונחת שולחנם נוהה בלי מקום והן זאת רעתם כי מר אשר ביין שגו בגזל ועריות כי ממשוך איש ביין את בשרו יבא עד ככר לחם וילסטם את הבריות וגם לץ היין הומה זימה כי מפנק ביין את בשרו והאספסוף אשר בקרבו יתאוו תאוה לגלות בשר ערוה אשר מי שלח ידו ביין וניקה כמו שאמרו רז״ל ובאלה רבות אתה לא כן דרך צדיקי׳ כי אם בבא עת האסיף וזמן תענוגיהם ע״ז זה

את נפשותם שבית תענוגיהם דנפקי מכייהו שדה ושירות ובעת שנגע תור ימי החורף אשר הוכה כל עשב השדה ועץ השדה יפשטו את עליהם וסר צלם מעליהם אזי ילבש אותו שמלמת לשים לילות כימים בתורה ומצותיה בכל. מאמנו וכאו כאחד מנכא המרום במרום :

ומי שרת״ל בספר הזוה׳ ישקיף וירא בכמה מקומות אשר הרשב״י מרגלא בפומיה לומר דהא ביומי דניסן ריש תורא׳ בדיקולא תנינן אשר כתבאר מדבריו דבההוא זמנא תקיפו דסטרא אחרא הויה בעלמא כי כשם שבזמן הזה פה למטה בארץ צומחות כל עשבי השדה טובות למאכל ועליהן לתרופה וגם צומחו׳ קוץ ודרדר וכל עשב רע כן למעלה צמיחת קרן הקדושה וגם לעומתם הסטרא אחרא מהרה! תצמיח ולפיכך קרן השור מועד בתגבורת בזמן ההוא! ביותר על צבא המרום במרום בתבנית שור אוכל עשב ושתי דרכים לפני כל האדם בתחלת התגברות שתים המה הקדושה והקליפה אל כל אשר יחפוץ יטה אשורו שאם הואיל הלוך אחרי שוא וכאחז בסבך בקרניו של שור שם יפול שדוד ולא יוכל קום כנגע וקלון ימצא וחרפה לא תמחה ואם נטה אשורו אל הדרך ישכון אור בשדה בתגבורת׳ ברוח דעת ויראת׳ ה׳ ולמאום בתענוגי אדם על כן ירים ראש בקדושה ותמיד כל הימים ישב על כסא קדשו ומי יקום במקום קדשו כי אז יצליח את דרכיו ואז ישכיל באחוז דרך ה׳ זה היום תחלת תגבורת׳ ועתה בני ידידי אשר אהב׳ עולם אהבתיך הט אזנך ושמע דברי חכמים חזק ואמץ לבך וחוס וחמול על נפשך היקרה לבלתי לכת אחרי התענוגי׳ והיה הקשר אמיץ תמים עם ה׳ אלהיך כל הימים וביותר בקרב הימים האלה ימי ניסן להיות בירא׳ ה׳ כל היום ולהתקדש בקדוש׳ הימים וקדושת הרגל הבא לבער החמץ פנימי וחיצון אשר לא ישאר ממנו מאומה לא יראה ולא ימצא וכל החכמים הסכימו פה אחד אשר ב׳ חדשים אלה ניסן ותשרי הם עומדים זה כנגד זה תשרי מזלו מאזני׳ והו׳ צירוף שם י״ה כי י״הפ׳ י״ה גימ׳ מזלו מאזנים וו״ה פעמיה ו״ה גימטריא מזל טלה צירוף שניהם יחד יהו״ה שמו ובחדש תשרי זמן בדיקת החמץ הוא שטן הוא יצר הרע ואם לא יבדוק החמץ הפנימי תחלה בחדש הימים האלה איככה יוכל לבער את החמץ החיצון ומה יועיל לו הא למה זה דומה לבועל את ביתו לשומרו ובמצא אויבו ומבקש רעתו שמור בתוכו : **כי** על כן כל איש הישרא׳ מורא׳ שמים יעלה על ראשו לבדוק בחורין ובסדקי׳ מאשר חטא על הנפש וירבה בתורה ומצות הרב׳ ולחונן דלים ומעוני׳ ויפריש ממונו נדבה לעניי תורה ולתת להם דרך כבוד להוציא בעסקי החג הקדוש כי מרופי׳ המה שים אשר ילחץ עני בעניו ולבו בקרבו אינו אלא סרף על כי אין מאומה בידו ולא יראה החופה מפני הבושה שעל אלה ראוי לשית לבב ביותר והיא עיקר הצדקה והחכם הגדול מכחם

לוכזכו

לוכזכו ז״ל צווח על זה בכרובי׳ וכתב לפי שראיתי מתנדבי׳ בעם רבים בכל מקום מפוזרים ממונכם להחזיק ביד בני התור׳ מהם מי יתן ויזרע בשנה בארץ מאה פרחים ומהם מי שיתן ר׳ וכן על זה הדרך או פחות או יותר איש כמתנ׳ ידו יתן ללומדי התור׳ ויהי מה שיתן זעיר שם זעיר שם למי יתן פרח אחד לחדש ולמי יתן ב׳ פרחים ולמי יתן מתנה בדרך מקרה כפי שיזדמן ולמי לא יתן מאומה עד אשר נמצא נדיב אחד נותן לא׳ או לב׳ לומדים לכל אחד חלק מפרנסתו ולומד אחר מקבל מנדיבים רבים פרנסתו וכשהתבוננתי בדבר זה ראיתי והנה כל אחד מהנדיבים עושה הרבה ובין כולם עושים מעט כי כיון שיתנו על הסדר הזה עד שלא יקבל לומד א׳ פרנסתו כולה מן נדיב א׳ הנה מזה נפק חורב׳ וזה היה סיב׳ חילול התורה ובזויה ולסיבה זו נראה בלומדיה שערוריה ולא יכלו ללמוד תורה הרבה ולעסוק בה לשמה והוצרכו לשית עצות בנפש׳ יומם ולילה מה לעשות כדי שיוכלו לקבל מפ׳ ומפ׳ ומהם מי שיעשה עצמו לץ ומוצי׳ דבה כדי למצא חן בעיני העשירי׳ ויספרו בגיבות שונאיהם ויחניפו לאוהביהם ויאבדו זמנם בדברים בטלים עמהם ויתבזו בעיניהם ויכבדו לעשירים כבוד גדול ויפתו וישכרו עמ׳ כי לפי רוב העשירי׳ אוהביה׳ תרבה פרנסתם על כן יצא משפט מעוקל ונמצא בלומדים מי שיש לו פרנסתו בריוח ויותר מהצריך לו ומהם מי שיש לו פחות מהצריך לו ומהם מי שאין לו מאומה מהצריך ואם נראה שלא לכחד רק להגיד האמת כאמר כי ברוב הלצים וחנפים שבהם גסי הרוח ומיעוטי התורה יתענגו על רוב שלום גם עושר גם כבוד רב עמהם ויראי ה׳ וחושבי שמו הנשברים והענוים נודדים ללחם איה מבקשים מים ואין כללו של דבר שאולי הרע הזה גרם היות הלומדים כטוב כחוטא כעובר אלהים כאשר לא עבדו ולא עוד אלא עליונים למטה ותחתונים למעלה לפי שראובן העשיר כיון שאינו נותן לשמעון הלומד כל פרנסתו רק חלק א׳ קטן ממנה אינו מקפיד וחושש לראות ולדע׳ אם שמעון הלומד עוסק בתורה כראוי :

ולכן עצתי היעוצ׳ נוכח פני ה׳ גם כי ידעתי שלא יקבלו ממני כך היא שאם ראובן העשיר נותן ללומדים בכל שנה כמשל ק׳ פרחים לשבעה לומדים שיתן אותם לשנים לבד ויבח׳ לו הטובים שבהם ויאמר אליהם אני אתן לכם נ׳ פרחים לשנה לכל אחד למחיית בתיכ׳ ואתם תהיו פנויים ולא ימוש ספר התורה מפיכם והגית׳ בו יומם ולילה ואל תאבדו זמניכם בבקשת המותרות אבל תעשו חשבון כאילו אתם תופרים או אורגים ואינכם מרויחים באומנותיכם יותר מחמישים פרחים לשנה או כאלו אתם שכירי יום אצלי לבנו׳ ולהרוס לנתוץ ולנטוע ואין לכם אלא שכירו׳ שאני נותן לכ׳ וכשיהי׳ הדב׳ כן אז הלומדי׳ ההם יפנו ויטהרו לבבם מעסקי העולם ולא ילכו אחרי ההבל וילמדו

תורה

תורה הרבה ועסקו בה לשמה כי ידעו שראוכן העשיר כיון שהוא מפרנסם פרנסה גמורה הוא משגיח בצרכיהם ואם לא יספיקו מאה פרחים לשנים יתנם לאחד לבדו ויתנה עמו כאמור ואם את הדבר הזה יעשו העשירים נמצא כל אחד עושה מעט וביון כלם עושים הרבה וזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם דוגמא דארוכה וקצרה. והנה הארכתי בדברים אלו להבהבת האמת עם היות שלסיבות מה היה לי להחריש ובכן ירא שמים תהיין עיניו פקוחות כל הימים וביותר ביומי ניסן ויומי תשרי לתלמידי חכמים יראי ה׳ וחושבי שמו הכשרים לתת שיהם די סיפוק מחיתם וכלכלתם בהצנע ודרך כבוד וכבר אירע מעשה רב בירושלי׳ על זה ואכתבנו בפרקי׳ הבאים בע״ה והוכיפה הורתם ותפרה יולדתם של כמה עשירי עם הממלאים בתיהם כסף וזהב ושליכו אחרי גיוס העניים מלודים בני תורה בימים האלה ובזמן הזה וכל ישנס ותפנם לעשות בגדי רקמה ותמיד כל אלה הימים פעם בחוץ פעם ברחובות ירוצו ולא ייעפו ילכו ולא יגעו אם ישקיפו ויראו בגדים חמודו׳ כדי חפנם ורצונ׳ להראות את יפים ועור בעד עור יתנו בעדם לא ישובו מפני כל כופר ואם עני והלך יקרב לפתח ביתם קול בר״מה נשמע פי ה׳ מתסהו ומתרחקים ממנו מרחק כמשור מועד בימי ניסן. וכי יראו איש משתגע מתהולל בהתול וליצנו׳ ודברים המרבילים לשחוק לפניהם יחננו עליו ויבוזו כסף לתת לו די מחסורו אשר יחסר לו שעל אלה לא תתאפק ה׳ לאמר חגיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח נלאתי נשא המעט מכם אשר העלמתם עיניכם ביתר הימי׳ ורחקתם מן הצדקה גם כי תוסיפו סרה בימים האלה ובזמן הזה אשר כל העולם כולם שמחים ועניי עמי השבעת׳ במרורי׳ ויתעטפו ברעב ובחוסר כל ולא חכמו ישכילו את אשר חכמים הגידו כי בד׳ פרקי׳ העולם נדון בפסח על התבוא׳ וכו׳ ואם המה לא ישגיחו על עניי עמו כברכת ה׳ אלהינו אשר נתן להם ברוב תבואות ועושר ואון רב בשנה ההיא מה יעשו ביום פקודתם בקום למשפט אלהים על תבואת׳ ועופרס התחת זאת לא ימותו בזלעפות רעב הם ונשיה׳ וטפ׳ וכל אשר להם כאמנ׳ כללו של דבר כל המזלזל בעניין זה בושה בטובה שהטיב עמו הקב״ה ועל זה בעלי בתים יורדים מנכסיהם ולא עולין על כי מרבים כבוד ומתמעטים כבוד שמים כי בו יחסו עניי עמו כי מהראוי למי שהטיב עמו הקב״ה חסדו בנכסי׳ והון עתק שלא יהיה כפוי טובה בטובתו של מקום המעדיף טובו עליו ולשמוח בפזור ממונו לעניי עם ולא יחשיב את כל הון ביתו אבל רצון הבורא אפילו על קלה שבקלות ולהראות בה חביבות המצוה חפצו שזהו עיקר העבודה האלהית ואז בהות׳ מדה יוסיב האל לעשות עמו שיקיים את המצות מעושר הון ועובד בביתו וצדקתו עומד׳ לעד כי כך היא המד׳ לעוברי רצונו מעושר סופם לקי יומם מעוני ועושי רצונו מעוני סופם לקיימם מעושר ובעשיר והיה שכרו שלעול׳ לא ימוט זכר עולם יהיה צדיק:

ובבוא העני אצלו על בצע כסף הימים האלה ובזמן הזה יתן בעין יפה ויתן הודאה ושבח לאדון הכל שזיכהו במצוה זו ויעשה אותה באהבה ובחיבה ויאמר מה אני ומה חיי והלואי אעבוד בכל כחי וגופי וממוני ביום ובלילה ואשיג כד מה רצונו וחפצו שימצ׳ נחת רוח בעבודתי ומעשה ידי אחר כל ההכנעות שאני מכניס בפועל כפי ומעביר רצונו בכל עת ובכל רגע והוא מאריך אפו ונותן לי שלום וחיים ואינו מקפח מזונותי ומפני זה ואיך לא אכיר בטובתו הגדולה וגמולו השלם וכשיבוא׳ לידי מצוה גדולה או קטנה אשתעב׳ עצמי וממוני לעשיית המצוה ההיא בכל נפש ואין ספק כי כאש׳ ישתכל כל אחד מאישי ישראל הענין הזה לא יתרשל בשום מצוה וכל שכן במצות הצדקה אשר היא שקולה כנגד כל מצות שבתורה כל הימי׳ וביות׳ כי יבא עת לחננה כי בא מועד:

פרק ב׳ רמזי החמץ ומה הוא

כל ישראל קדושים הם המתקדשים והמטהרים מכשרים קלו מאריות גברו לעשות רצון קוניה׳ ולאסר ולקיים מצות החג הקדוש הזה בדקדוק עצום ורב בכל לבבם ובכל נפשם ובכל מאוד׳ ואינם חסים על ממונ׳ ואינם חוששים לטורח גופם לעשות משמרת למשמרת שלא לתת מקום לחיצוני׳ ח״ו עד שכתב הטור בא״ח סי׳ תמ״ב בשם הרא״ש אביו ז״ל להורות על הזריזו׳ והזהירו׳ הנמצ׳ בעמנו זו וז״ל וא״א הרא״ש ז״ל כתב וכו׳ לא הארכתי לבאר הא במקום לישה הא שלא במקום לישה ולכתוב פירושיהם לפי שישראל קדושים וגוררין החמץ הנמצ׳ אפי׳ כל שהוא הדבק בכותלי הבית ע״כ והן עוד היו׳ מחזיקין בה ברוב עוז ותעצומות כרוק אלהים. וכל עוד שמוסיפין כח בעצמם וידם פתוח להוציא הוצאות לקיים מצות ביעור חמץ יוסיפו תת כח ותגבורת לסטרא דקדושה והסט״א וקליפה מהרה כעשן תכלה כי כל ענין החמץ הוא רמז וכנוי לסט״א ואנחנו מבערים אותה שלא תדבק בידינו מאומה מן החרם ועל ידי כך נבא מעבדו׳ לחרות דהיינו מעבדות הקליפה הנדבקת בנפשותינו ולהדבק בקדושה עליונה וכן ג״כ נעשה למעלה והקליפו׳ פורשות מן הקדושה. **וכל** מעשה העבודה אשר אנחנו עושין לחג הקדוש הזה שכללותם הם ג׳ בחינות הא׳ בחינת תקון הכלים הב׳ בחינת תקון מאכל האדם הג׳ בחינת תקון הבתים והמושבות סובב הולך אל הכונה הזאת

וכל א' מנ' בחינות אלו' הם רמז תקון לדברים עליונים ונעלמים כי אלמלא כי כל אלה הדברים לצורך הדברים העליונים הנעלמים לא היינו צריכים לעשות ענינים אלו בכל שנה ושנה ואילולי כי כל דבר מטה יש לו שורש למעלה לא היה כך בעולם של מטה · ולכן האיש הירא ולבב וכשיתעסק בכל א' מנ' בחינות הללו יפנה אל המעשה ההוא ומה נעשה בו בשמי' ממעל וממנו יהיה תקון לנפשו כי הנה האדם על יד חטאו פוגם בעונות הרבים בכלים הקדושים והעליונים הנקראים כלי ה' ומשתמש בהם חמץ שהוא כינוי הסט"א כאמור ומכניסם בעולמו' העליוני':

הנה על ידי המעשה אשר יעשה כאן בגשמי להגעיל את הכלים במים רותחים ומעביר מהם החמץ כן יהיה ראשו השמימה בכלי ה' הטהורים והקדושים שיתעורר חסד אל הנקרא אל זועם בכל יום למאריהון דדינין שהם מים רותחים להכניע הקליפה וכן על ידי מעשה הליבון לכלים שתשמישן על ידי האור אשר יעשה כאן בגשמי ושנה למעלה בכלים העליוני' כלי ה' כי נבלע בהם החמץ על ידי האש סטרא אוחרא אש זרה עתה יתלבנו באש דקדושה עד שיהיו ניצוצות כתזין מהם כי כן האש המתקן אותם הוא עליון ומרומם דאיתמר עליה דזריק נצוצין לכל עיבר ובזה יהיו נטהרי' ובאו חילוקין רבים בין אות' שבלעו הרבה לאותם שבלעו מעט מזער מבחוץ וכן הדוגמא למעלה כי אף על גב כי הקליפה היא מתעוררת מפני מעשה הרע של התחתונים והיא עולה ומתאחזת בקדוש' אין דבר זה בהשואה א' תמיד מפני כי לפעמים רבים אינה מתאחזת רק מבחוץ ולפעמים מתאחזת מבפנים · ועל הרמז הזה ראוי שהכלי הצריך הגעל' לא יתננו לאומן ללבנו עד שיגעלנו תחילה לרמוז אל מימי חסד למאריהון דדינין ולהעבירם תחלה ואח"כ הלבון וכשלג ילבינו באש הקדושה ומלבד זה גם לפי הפשט ראוי וכון המנהג הזה לפי כי אין חום ליבון האומן מספיק לשרוף החמץ הבלוע בו ואין הגעלה מועילה לו אח"כ מפני שהבדיל שנתן לו מחדש עומד עליו כמו טלאי וכן נוהגים רבים מאנשי מעשה והעידו שכך היה מנהג האר"י ז"ל אך ורק שיזהרו הנוהגים כן שאחר הליבון לא יתננו האומן במים שעושה בהם מלאכתו · ונשובה אל הענין כי כל מעשינו בטהרת הכלים האלו כוונתנו יהיה להתם ולכלה הדינים תקיפים והקליפה מעולמות ולהעביר ממשלת זדון מן הארץ העליונים · וכן בחינת הב' שהיא בחינת מעשה המאכל יפה נדרש על דרך זה כי בירור החטים מהמוץ והתבן ומאכיל' עכב' הדק היטב שם רמז שמפרי' הקליפה מן החטה שהיא הקדושה ובזה גורם פירוד לסט"א שהם זכו"ן מוץ ותבן הנדבקין בחטה וכמ"ש בזוהר בפ' בלק דף קפ"ח כי מוץ ותבן הם שני קליפות ולכן מלת חטה יש בה אותיות ח"ט שהם מורים על הס"טא הנדבקים בהם

שבשופה

שבשופה · כי מפני כן לא היו ב' אותיות אלו בשבטים לפי שהיו שבטי יה והם עדות בישראל שאין בהם סט"א אמנם בחטה אף על גב שהיא סטרא דקדוש' רמז יש בה אותיו' ח"ט מפני שסומכים אלה מוץ ותבן שלה ואלו הם קליפו' חיצוניו' שבה וכן מעשה ההרקדה להוצי' הסובין והמוליים ·

הכוונה בזו להעביר ב' קליפות אחרות יותר דקות שנדבקים בקדושה למעלה והנה כנגד ד' קליפות אלו הנאחזין בסטרא דקדושה כך נמצא קליפות הנאחזים באדם עו"ן אף משח"ית חימה כמ"ש בזוהר פ' כא וקליפו' אלו הם נדבקים בנפש האדם וכל התקונים שאנו עושים עתה בחג הקדוש הזה אשר צוה ה' לעשו' הכל הוא לצורך האדם אשר על ידי מעשה המצוות או הוא יוצא בליל פסח מעבדות לחירות דהיינו מעברו' הקליפות הנדבקים בנפש וכן גם כן נעשה למעלה והקליפות הם פורשות עצמן מן הקדושה על ידי מעשה המצות בכונה זו למטה כאמור למעלה:

בזוהר משפטים אמרו כי צריך לברר את החטי' מכל פיסול ועד דיתברר לא שריא יו"ד על ה' ואינו מתקיים כי י"ד על כסי"ה שר"ל מי"ד בניסן צריך שיהיה הכנה לחיבור שם י"ה וזה ימצא ע"י הבירור ·

והנה מה טוב ומה נעים מנהג חסידים ואנשי מעשה שנוהגין לה שימור לשומרן משעת קצירה להרחיק מהם מים הרעים שהם הקליפו' בל יראו ובל ימצאו · וחסידים ואנשי מעשה נהגו לילך הם עצמם אל השדה אל מקום הקצירה לראות הם בעצמם לקצירת חטיהם שלא יהיה בהם שום חשש כלל ויהיה נקי מכל דבר הפוגם אותם:

ואף במקומות הרחוקים אשר קשה להם לילך לשם ולכן צריך לתת שכר למביאיה' ביותר אל יחוש על ההוצאה כי כל אשר יוציא עליו יכפלו לו מן השמים וכן מספר ג' אותיות אחרונות של מו"עד הם כפל המספר של האות ראשונה כמ"ש הרב ז"ל וזה בשער המועדים וכ"ש בחג הקדוש הזה כי הכל לתועלת האדם לטהרו ולזכנו מכל הקליפות ולהיות שמור מכל המזיקים ומכל הדינים כל השנה שראוי וכנון שלא יחוש על ההוצאה ואשרי האיש כשאפשר לו ליתן לקנות את ספ"ר חג הפסח משופרי שופרי ולא חייש במעי"ה אין כסף נחשב להבל דמה וכל שהוא ביוקר מעלי יתיר והרשב"י היה נותן בהם סי' חנם בלא מנוה כי הרשעה בהפקרא ניחא לה ואין ראוי לעם הקדש לעזוב מצוות קוניהם בשביל דמים ור"ג לקח אתרוג באלף זוז ובכסוי הדם אמרו במקום שאין לו עפר שוחק דינר זהב ומכסה בו היה מהלך בספינה ואין לו עפר שורף טליתו ומכסה בו וכ"ש בעסק מצוה כזה וחמודה זו אשר יש מן גדולי הפוסקים אשר החמירו בכזית מצה לילה הא' להיות מצה שמורה משעת קצירה ואף בשעת הדחק ומי האיש

יוכל

יוכל ככלותו לאכול טובה הרבה אשר בסגולת אכילת מצה כדינה ובמשפטה אשר כאשר במקומו ואשר יש ספק בידו לעשות ככל חוקת הפסח ומשמר שבו ואינו עושהו הרי זה כופה בטובה שהשפיע עמו המקום ברוך הוא ועל זה בעלי בתים יורדים מנכסיהם ולא עולים. אשר יפרישו ממזונ׳ כדבה שפזור רב לכבוד ולתפאר׳ שבגדים החמודי׳ אל עצמם ואל בשרים ויעטו וישוחו וזה עני קרא לעשות כחת רוח ליוצרם ויתנו כתף סוררת בפקודי ה׳ כי מהראוי למי שטיב עמו המקום ברוך הוא חסדו ועשר ומצא הון לו בגוסר ובשפע רב שלא יהיה כפוי טובה בטובתו של מקום המעדיף טובו עליו ולשמוח במצותיו וביותר בעסקי חג הפסח כי כל הזהיר ומחמיר עליו ביותר הרי זה משוכה זכיה משפע רב ואת הכפוני ירחיק מעליו כאשר קיבלנו מפי גבורת אור המופלא האר״י זלה״ה כי כל האיש השומר פסח כהלכתו על קל על חמור שהחמיר בו המחמירים לא יעדר דבר ימצא עזר כנגדו ואין שטן שאור שבעיסה ירתיחנו וחדל מעשות הפסח:

והן הן הדברים הנאמרים באמת בזוהר פרש׳ תצ א דף רפ״ב ז״ל רעיא מהימנא מארי דפסחא בזמנא דשליט עלייהו ליל שמורים כולהו צריכי למהוי שמורים ונטורי׳ מחמץ ושאור בכל שהוא וכל מאכלין ומשקים כולהו נטורין ומאן דנטיר להון מחמץ ושאור גופיה נטיר איהו לאתא ונשמתיה לעילא ואתמר ביה לא יגוק׳ רע בגין דהא אתעביד גופיה ונשמתיה קדש קדשי׳ ואתמר ביה״ה כל זר לא יאכל קדש והזר הקרב יומת פסח דרועא ימינא דאברהם כסף מזוקק מאן דערב ביה עופרת משקר ליה הכי מאן דערב חמץ ושאור כל שהוא במצה משקר בחותמא דמלכא עכ״ל: הנה משם כא״רה בכל דברי רבינו ז״ל אשר סגולת מצוה זאת תחלה וראש למדיין בנפש כל איש ישראל ובקדש בכבודו ואין לזרים אתו ויסגור ה׳ בעדו ובעונש עובר על פסח אמרו בפרשה פנחס דף רנ״א ז״ל מהימנא מ״ט כב ין דריהא דמותא אית תמן חמץ דכר מ׳חמנ׳ת נוקבא רגליה יורדות מות ברישא וסיפא דתיבה תשכח לה ובג״ד מאן דאכיל חמץ בפסח אקדימת ליה מותא בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתי׳ ונכרתה הנפש ההיא מעדת ישראל ע״כ: וביארו חכמי האמת שר״ל שיכרת נפשו מעדת ישראל על כלי הגלגל גלגל גלגלתו בגלגול ישראל רק כבהמה או בגוים ערלים ח״ו. ודורשי רשומות אמרו כי נושא יעון עובר על פסח כמשע בינו ובין המת במגיפה ביום חרון אף ה׳ כי כן חמ״ץ עולה במספר מגיפה.

ולא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא את כל הקורות אותם וגם את יקר תפארת סגולתה של המצוה הזאת להקדים ולהעריך נפשות אנשי ישראל וזר לא יקרב עליהם כאמור. אחרי הודיע אלהים אותנו מה

ענין הרחקת וביעור החמץ והקרבת קדושת המצה מה שזו ומה נעשה בה אשר היא מצה ומריבה לכתום ולהאביר אלהים דגל הסטרא אחרא ודגל הקדוש׳ על כן ירים ראש וזה בהיטב הרק עד דקדוקה של חוט השערה על דבר שלא תמצא חרב הזונה מנוח לכף רגלה להתאחז בקדוש׳ ופקח עיניך וראה אשר חכמים החמירו לבלתי ילושו אפס במים שלנו אשר מלבד פשטן של דברים על כי המה מוכנים עוד בו טעם לנאים בסוד ה׳ לעשות כוונים להרחיק הקליפה יען אשר מודעת זאת כי במים בגשמי כמ״א כהם מים הרעים כמ״ש בגמרא ההוא בר סירא דאזיל לאתויי מייא א״ל אמאי אתעכבת א״ל עד דחלפו׳ מים הרעים ועל כן בא החשב בכל מיני מים שלא ללוש בהמה עד שיעקרו אותם ממקומם ומשרשם כי כאשר המה נעקרים ממקומ׳ מן השורש שלהן וישאו אותם בכלי המורה על סטרא דקדוש׳ כמ״ש הכרו כשאי כלי ה׳ המה מתקדשו׳ ומתטהרות כי על כן טוב ויפה שזה לא יקרב אליהן ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים רק מצוה בו לשאוב מים בשמן לשם מ״ה של מצוה בקדושה ובטהרה והן מלה בלשונו לידחות מים הרעים המאררים ובאו מים החיים של הקדושה וכן אמרו שלא ללוש במקום שמש ואפילו ביום המעונן מטעם אשר נודע כי השמש בחינת דין כמו׳ שם ופתני השמש ומה גם הענן וכל מגמתנו עתה לרצץ הקליפה ואין לעורר הדין והתגברות הקליפה חלילה כי על כן המשכילים יזהרו את אשר חכמים הזהירו שלא להניח הבצק בלי עסק אפילו כרגע קטן מפני הרשעה אשר מסתאב ומבקש מקום להתאחז בסטרא דקדושה וכאשר מצא ימצא מקום כל דהו יתאחז שמה וקבע את קובעיהם נפש ח״ו.

והן רבים עתה עם הארץ ונמסרו המצות ביד ואינ׳ מטים אזן לשמוע דברי חכמים ואחזו שער השגיאות ורבים לא השגיחו בכלי שלשין בו אשר לשין כמה עיסו׳ זה אחר זה ואין פירורי העיסה שנדבקו בכלי מהעיס׳ הראשונה בלי עסק וגם הידים של העוסק בעיסה כשהבצק דבק בידיו מהעיסה הראשונה והאיש הירא ראוי׳ להיות עיניו פקוחות על שעושים במלאכה להיות ידיהם נקיות וכן הכלים. ומנהג ותיקין להכין להם ב׳ כלים למדוד אחר העיסה האחד בכלי הב׳ ולרחוץ ולנקות הא׳ לחזור ולמדוד בה וכן חוזר חלילה ואשר יש ספק בידו לא יעבור מעשות ככה ואשר לו שפך כסף ולא השיגה ידו על כל פנים לא יניח מלהיות מגמת פניו ועיניו ולבו לנקות היטב הכלי בין עיסה לעיסה והידים ידי העושים במלאכ׳ וכן בסכינים שמתקני׳ בהם המצות לא יניח מסכת כנגד בשעת עשיה ואל יעזבם ואל יטשם עד אחר עשיה רק הוא יהיה שומר עליהם לחזור ולבקר תמיד הסכינין והדפים בכל עת ובכל רגע אשר לא ידבק בהם מאומה מן הבצק ונקה את כף במפה שרויה במים מהרה. ומגדולי האחרוני׳

כתבו שהמדין שעשו עליו המצות בפעם א' אין לנטלה עוד בפעם שני · וכתב הב"י בשם א"ח דצריך ליזהר שלא לגרוב במסרק א' ב' מצות לפי שמדבק בו העיסה ומחמצת וכתב הא"ק שיש ללמוד מכו' על מה שאין משפין המסרק בעוקצים בו המצות כי א' מקבל את כולן ומתעסק הוא בעיסה לעולם וגם שהם בין עוגה לעוגה שישהא ודאי שצריך לנקות ולאדם אחד לא יתנו שני עיסות כי אי אפשר לאדם אחד ללוש שני עיסות ולהתעסק בהם כי אין ידיו מספיקין להתעסק בכל העיסה שלא יצא מידו החוצה קצת ואיכא חשש חימוץ בכל כהאי גוונא אפילו בעיסה אחד כל שאינו קולטה אל תוך ידיו וכבר מוסכם בפוסקים שהמצו' מגטריפות וכתב מהרא"י בת"ה סי' קכ"ג דעסק גדול כגון בעשות ידים בבצק והרידות מבטל השהיות אבל עסק מעט כגון ניקו' אינו חשוב עסק לבטל השהיו' ומכתב את קין לרשום עליהן כבכין כדרך שעושים במצו' שמורות וכן הזהירו הפוסקים שאין להעריך ולרדד עד שיצרפו התנור בתחלה כדי שיוכל לאפות מיד ולא ישהו אפי' רגע א' כי הוא עון פלילי · ורבים מבעלי הארץ לא חששו על זה יען כי רבים מתופשי התורה גם הם הקלו על עצמן ומהם ילמדו אבות ומאכות תולדות · ומנהג אין להם אשר לסמוך על הרמב"ן שסיה לא כבשו מתחלה ושולת כתנו לפורני בחוץ יותר מי' מט"ו כתים · והם לא ידעו כי היתה שלא כרצון חכמים הגאונים וגם הוא נמנע אחר כך ומי שעושה כן נוהגין בו בנזיפה · כי ע"כ יש לזרזן לאפו' מיד ולא ישהו שום רגע · ומה שאמר במכילת' יזהרו לבלת' שלוח המצות אל התנור על ידי בנאנשים והנפיקו' הקטנ' אשר לא ידעו לבלתי התקרב אל פי התנור בעת אשר האופה עסוק במלאכתו ולא יקבל מהם ומהיותם גם אסור' ואמרו הפוסקים שהתנור בתוכו הוא חם ביותר ואפי' בפחות מהלך מיל הוא מחמם ומבכיסין עצמם שולחין בספק נפש יקרה תצוד · ודברים אלו מצוה להעשות על ידי גדול בר דעת להזהר וגם להזהיר את האופה שלא יגעו המצות בתנור או בזו כעורן לחות וחומר המצה כפולה וכן הנפוחות והסוככות זו על גב זו בתנור שאסורות ואם רדה מצה כפולה ונפוחה שאין לרדות עוד עמה שום מחמירין שהמצו' מרדו עם אותה המרדה צריכין קליפה · ומכתב אנשי מעשה להיות להם שני מרדות משני החשש וגם להפוך המרדה בכל פעם ופעם ממנהיהם אותם האומנים הרודים כל המצות בידיהם וגם להזהירם שלא לנטלה ממנו בשעת שלא יפרכו אותה ימשכו אותן מן ה... ואם נטלה כך שלא יזדרכו לתנור ומכתב ידוא' ה' לעמוד עליהן להשגיח אם איזה מצה נכפלה קצת לסכור את הכפל קודם הפסח וכן עוברים על יד כל המצות · ומנהג מתוקן ומקובל ושוב ויפה הוא · ויותר הדינים אשר בפרטים אלו אם נכא העי"ר לא נגיע לפנים ולהכיע וכל היד

המרבה לברוך ולהזהר בכל חוקותיו וככל משפטיו הרי זה משובח · כי זהו עיקר גדול לסברון הקליפה שלא ימצא מקום להאחז בשום נד' אפי' כחוט השערה אשר על כן החמירו חכמים בו יותר מבשאר איסורים שבתור' בשמים וחמץ איסורו במשהו · כי על כל אלה אמרי הגבר לו ישים אלהים מגמו ולא יקפיד על הוצו ואשר לא השיגה ידו כל כך עצמו וטוב לו ביותר יגיאות החג ויפאר ביותר השגוגין תקונו מאכלו אשר בו עיקר הכל בחג הקדוש הזה ויפוד ומבף עוד כדי להיות לו מצות שמורות כהלכתן ובמשפטם ולא כמו הכותרים כעס אשר עשו את הטפל עיקר ואת העיקר טפל וכמשה כבר יסכרו מהם שמירת המצה ושומטין לציור האותיות ובה יבעתו ובכלו בכמה מכשולים אשר לא סיתמו ליכתב · יש אשר שם עורך ולא סכים ויגיעו הכל ביד עבדו וביד אמתו אין רואה ואין יודע אין מבין ונעשה אלה תקותם מפח נפש · והנזהרים ישמח ויגעלו כאו חלב ודבש תמצא נפשם לא ימושו לעולם·

ומי ימלל גבורות האכמים המינים אל ה' הכוהנים בחג הקדוש הזה להיות כל מאכל ויותר הדהרי' הפעמים בחוקות הפסח מוסכם מכל הפוסקי' ובדבר אשר ימצאו חולק לאסור איסור אף כי אין הלכה כמותו יחמירו על עצמן שלא לאוכלו שהרי אותו האוס' שוה לגבי חתיכה דאיסורה ויש להם על מה שיסמכו מהאיסו' דש' או טריפות שאמרו על פסוק ולא בא בפי בשר פגול שהוא לא היה שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם כהלכה דאף שהיתה מותרת הואיל והי' בה ספק איסור לא אכלה וכל שכן אם יהיה כמאכל עצמו בד איסור שראוי להתרחק הימנה והרי יש כמה דברים שבכל מחלוקת בין הפוסקים האחרוני' הלכה כדברי מי זה אומר וזה מתיר וכו' ודאי כיחזקאל היה פרוש שלא לאוכלו שהרי אותו האוכל שוה לגבי חתיכ' דאיסורה כאמור ולו הקשבתם למצותיו יאותה לכו לאמור לעצמו' ביומי שנה בכל מיני מאכל אשר יאכל שלא יהיה בו בד איסור לכל שלא שאין כל אדם זוכה לעמוד על עצמו בקיומו · אכן לשמחה ימים אלו אמרו הגבר שיאחז דרך צדיקי' אלו אשר ולקיים כל הלכות הפסח שלא יהיה בהם בד איסור אין שום כי לו יחדל פסע וכעשה גופו ונשמת וקדם קדשי' ואין לזה' אתו והנזהר בהם אותה לו להיות עושה כל מאכלו וכורכו על ידי עצמו או ע"י יהודי כשר שמדקדק בדברים כהלכ' ושלא לקנות מהחשוד על הדבר וזה הכלל כל החשוד על הדבר אין דנו נאה ואמו"דה · ורוב לו עם כמה מבוכי' שמכנו בכל' ממה לכאן הפוסקי"ם על כ' הסעיפי' והקלו על עצמם להיות עושים כמכתב הספרדים מום פם"ח ועוד מן הכא בידם וזה אשר לא כדת על תורה ומשנה שלימה שכמו נותנים עליו חומרי מקום שיה מסה וחייבים לשמור ולעשות ככל הלכות הפסח אשר נהגו אבותיהם מכי אפסכן כדאמרינן בפסחים ר"פ מקום שנהגו דבני ביסן נהוג דלא

אלי מצור לצירוף במעלת שבת׳ וא״ל ר״י כבר קבלו אבותיכ׳ עליהם שמיני בני מוסר אביך · ואף כי לפי הדין אין הבן חייב לנהוג חומרת חסידות אביו אע״כ עשאו פעם א׳ בחיי אביו או אחר מיתתו דהשתא הרי קבלה על עצמו וכלא הכי לא שייך בזה משו׳ שמע בני מוסר אביך כמ״ש הפוסקי׳ אבן בדברים שכל העיר כולם נהגו כך בודאי חלה עליהם ועל זרעם וחייבים לעשות ולהתנהג על פי מנהגים ונדרים של אבותיהם ובני כיון שאמרו אינו שם איש אלא שם מקום כמ״ש הריב״ש סימן ט״ט ואם ירצו להתיר אין מתירין אליהם כמ״ש הרש״רם ביורה דעה סי׳ מ׳ · אמנם בייט דווקא בדברים חמורים כמנהג האשכנזים שחוששים לחשש חוזר וכעור אבל בדברים דמחמת פרישות וחסידות ואינו אלא מילתא יתירתא כגון מנהג אנשי מעשה האוכלים מצה שמורה משעת קצירה כל ימי הפסח משת כר״דל׳ אקרי סייג והיינו אלא מילתא יתירתא ואם רוצים לאכול ממצה שאינה שמורה משעת קצירה יש להם התרה · אך להקל בלא התרה אין שום להם מידי דהוה אתעניות שלפני ר״ה ושבועים שלא לאכול בשר ויין מי״ז בתמוז עד ט״ב שחלקו לבוותא י״א דאין להתיר להם וי״א דסגי בהתרה ובשעת הדחק יש לסמוך למתירים בהתרה כאמור אבן בלא התרה לאו כרוך על עקיבם ח״ו ·

וראוי לראשי עם קדש אשר כביר מצאה ידם לאשר ולקיים כל חוקת הפסח להיו׳ עיניהם פקוחו׳ על נער בת רכים מבני עמינו אשר לא השיגה ידם לאשר ולקיים מנהג אבותיה׳ ורלפה נפשם מתוגה אשר אין מחזיק בידם ורצוי לעשירי עם לאמלס ולאחזין בידיה׳ מאשר המה עושים לצורכם כי מה כבע אשר הן יתן בקולו קול עוזד׳ מוחות בליל התקד׳ חג כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח וכו׳ אחר אשר הדלת סגר אחריו ואי זה מקו׳ מנוחתו של דל והלך ואפס מקום כניסתו · והנכון להיות כל איש בו״ד בברית העניי׳ האומללי׳ קוד׳ לפסח ל׳ יום לתת להם איש כפי אוכלו כסף כמשו׳ ערכו לצורך חג הקדוש הזה אשר כל עדת ישרא׳ המה שוו בשיעוריהן בתוקף הכסף וכל הנעש׳ בו יחד עשיר ואביון ומשע׳ זה בלא מצות לקט שכחה ופא׳ באמ׳ נע פרשת הרגלים למען דעת כל עמי הארץ עשירי העם להיות מגמת פניהם על עניי עמו ברגלים על כי אין פרנסת׳ רק שכחה הלקט זעיר שם זעיר שם ואין הקומץ משביע את הארי לאוכלת מועדי רגל כי רב הוא ועל כן יתנו עינים ולב׳ עליה׳ ברגלי׳ לסומכ׳ ולתומכ׳ יותר משאר הימים ולהתנהג עמהם בחנים מעין לקט שכחה ופאה מכל אשר קנתה ידים להפריש ממנו חלק לעניי אלבאי׳ מן המובחר והטוב כי חלק העני׳ הוא חלק גבו׳ כמ״ש וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה׳ שהוא חלק האומללי׳ מאכין תבירין דליה וכל שכן לעניי בני תורה אשר המה כבחינת שבתו׳ וי״ט דלית להו מדלהו כלום אשר נפל החוב על כל איש ישרא׳ לשים פיני השגחת׳ עליה׳ לתומכם ולסעד׳ כל הימים כאשר הארכנו בפרק א׳ :

ואני שמעתי מפי זקנים מעש׳ היה בירושלי׳ בשני׳ קדמוניות אשר היה מנהג שם שהרב אחד היה מחלק מצות ופרם כל א׳ וא׳ קודם חג הפסח וכמו כן היה מחלק קופה של צדקה לעניים ובגועים בעלי תורה ובימים ההם היה שם בירושל׳ איש א׳ חסיד וחכם וצנוע מאד ולחץ עני בעניין · ובהתחל׳ הקופה לא זכר הרב את האי׳ ההו׳ ונשכחה ויהי כי הקיפו ימי ניסן ובא מועד ואין כל מאומה בידו ויקומו כל בניו וכל בנותיו וישאלוהו לאמר מה לך כרדם הנהיים בא לה׳ הגיע זמן ביעור החמץ ולמה כמו׳ לעיניך כי לא נעשה כפ״שע הזה לאכול חמץ בפסח: ויהי כי שלוהו יזל מים מדליו ויתן את קולו בבכי על דלותו וצערו ויהי כי הרבה והפציר בתפלה ותעל שועתו אל האלהים ויפן ה׳ את צעקתו ויחר אף ה׳ על העיר להשחיתה מקול שועת העני החסיד ההוא בהתעטף ברעב ומרחם אין · עד שעמד אליהו בתפלה לפניו ולהשיב חמתו מהשחית ויאמר ה׳ ה׳ אל רחום וכו׳ אל תשחית עמך ונחלתך · אלכי ארדה נא שמה ואשימה עיני עליו אחלצהו ואכבדהו כי לא כמש׳ ולא במרד שכחוהו מפני צניעותו כי רב הוא · **והנה** החסיד העני ההוא קם מכח׳ על ברכיו ויבא אל רחוב העיר וירא אליהו ז״ל וכתן לו שלו׳ והחזיר לו שלו׳ · וישאלהו האי׳ לאמר מה תבקש ויאמר לו אין איש מאסף אותי הבית׳ ואם נא מצאתי חן בעיניך כבדני נא לאוספני בתוך ביתך בפסח הז׳ ואנכי אתן את שכרך ויען החסיד העני לאמ׳ נא ברוך ה׳ בטוב בעיניך שב אתה תהיה בביתי עד אשר תחפץ רק הודיעני נא מה שמך כי יבא דברך וכבדנוך ענה אליהו ויאמ׳ לו זה שמי רבי נסים המצרי וקח נא את הכסף וטבוח טבח והכן ויקח החסיד העני את הכסף ויבא אל ביתו שם ושמח ויספר לאשתו את כל הדברים האלה ויגוס על כבוד האור׳ לאמ׳ כי זקן ונשו׳ פנים הוא ומראהו כמראה מלאך האלהים והזהרו בו ויהי היום ערב פסח אמר החסי׳ אלכה נא ואראה את האיש האורח ואקראהו לבא כי אז דבר ויסובב את כל העיר בשוקים וברחובו׳ וישאל לאמ׳ הידעתם וראיתם את האיש האורח ר׳ נסים המצרי ויענו לאמר לא ידענו ולא שמענו אף שמו בלתי היום מפי כבודך ויחפש בכל העיר ולא מצא עד שכתן אל לבו החסיד לאמר אכן נודע הדבר כי לית דין בר נש רק אליהו ז״ל וע״כ קרא שמו נסים המצרי על שם הנס שנעשה לי לכלכל את דברי חג הפסח כמשפט שנעשה על נס ישראל במצרי׳ · ומיתר הכסף אשר נשא׳ ביד אותו החסיד לא חיס׳ כלכלתו תמיד כל הימים · ולרב של העיר ירושלים בליל התקדש חג הפסח בא אליו בחלום בחזון לילה איש ומראהו כמרא׳ מלאך האלהי׳ ויבלהו בלהו׳ לחונקו ויצעק אליו לאמ׳ מדו׳ ככה עשית לשכוח את החסיד העני הה׳ ובפשע ביניכ׳ ובין

ומית כי העלה חרון אפו ית׳ עד להשחית לולי אליהו ז״ל עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית ויפן אל העני ברחמים להחזיק בידו • ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את העני ההוא וישאל מחילה לכל זמות ויספ׳ כעון ההוא: ומאז קבל על עצמו לחפש ולפשפש אחרי כל דל עני והלך הכמוש להחזיק בידם לתומכם ולסומכם • כי על כל אלה מאז היה לחק בכל בני עיר ועיר מדינה ומדינה לקנות חטין לחלקן לעניים לצורך פסח קודם לפסח ל׳ יום וכל מי שדר בעיר י״ב חדש צריך ליתן בזה ואפילו העני שלא ישב שם ל׳ יום ואין נותנים לו חטים אפי׳ הכי נותנים לו מנה לאכול ימי הפסח על כל דבר פשע אשר יפשע ח״ו לאכול חמץ בפסח כאשר יחסר לו ואין כל מאומה בידו • וגם לאותם אשר השיגה ידם די כלכלת׳ ואפס מקו׳ אליהם לעשות המצות בביתם • מצוה על כל א׳ מאנשי ישראל להשאיל כלים כשרים ומקום בבית תנורם ולעזורם בכל הבא מידם כי כל עדת ישראל ערבים זה לזה ואם ח״ו יכשל באיסור חשש חמץ על בלי היו׳ למו מקום וכלי׳ ראוים כשלו איש באחיו ח״ו • וגדול שבכולן המאכיל עניי בני תורה על שולחנו בחג הקדוש הזה אשר כולה מלא חסדי׳ כמו שהזהרנו לומ׳ בליל התקדש חג כל דכפין יתי ויכול וכו׳ מה שלא נעשה בפסח בזה כשאר מועדי רגל כאשר כתבנו טעמו בפרקים הבאים בע״ה •

פרק ג׳ שבת הגדול

האל אשר שבת מכל המעשים וביום הז׳ נתעלה וישב על כס׳ כבודו תפאר׳ עטה ליו׳ המנוח׳ ורוממהו וינשאהו וישם את כסאו עליון לכל ימי האר״ץ • ולמעלה מהם מוסיף מעל׳ יקר תפאר׳ שבת שלפני הפסח מועד בצאת ישראל ממצרים ואל עליון גואלם ויהיו לנס וישימהו על הנס כל גדול ולו יסף מעלה לחמ״ב שבתות השנה וכמוהו לא תוסיף ועל אשר היה כבר נקר׳ בישראל גדו׳ל שמו: **ומעשה** תוקפו וגבורתו של נס היה על כי פסח שיצאו ממצרים יום ה׳ ונמצא שבעשו׳ לחדש שלקחו להם איש שה לבי׳ אבות יום שבת היה וקשרו להם בכרעי המטה וכשלקחו פסחיה׳ באותו שבת נתקבצו בכורי מצרי׳ אצל ישראל וישאו את פיהם לאמר מה זה ועל מה זה יא״ל זבח פסח הוא לה׳ שיהרוג כל בכורים ומיד הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש מאתם למהר לשלח את ישראל מן הארץ וימאנו לשמוע אליהם ויערכו הבכורו׳ מלחמה והרגו מהם סלבה הרבה מאד כמו דאת אומר למכה מצרים בבכוריהם •

ונוכח גם הוא תוקף הנס והפורקן להיו׳ כי המצרי׳ עובדים

עובדים לטלה ועיניהם רואות וכלות את אלהיהן כשור אל טבח יובא ואין מכלים ומודעה יד ה׳ את עבדיו וזעם את אויביו היאמן כי יסופר הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלונו הן הראנו ה׳ אלהינו את ידו החזקה והנשאה לשום שפלים למרו׳ ורמי הקומ׳ גדועי׳ והחדש אשר המזל טלה עודנו באיבו ומתגברת באורה רענן ועטור והנה אויבו שאילו היה בשאר חדשי השנה היה מקום למצריים לאמור ולהרהר כי על כי אין האיש בביתו לא הי׳ בידו להושיע ע״כ היה לנס ויאתו מגבורת׳ בעשו׳ לחדש כי הוא שליש הראשון מן החדש עודנו באיבו לו יקטף כל ירקה ובל ימצא:

ואולם אם תחקו׳ לדעת מה ראו על ככה לייחס הנס אל שבת שלפני הפסח ומדוע לא ייחסו הנס לי׳ בחדש הזה יום שיפול שם יהו שמו גדול בישרא׳ • **הנה** בחקירה הזאת הרבה תשובות בדבר י״א כי על כי לא בא הנס אלא ע״י שמירת שבת כי מפני שידעו המצריים שהיו ישראל שומרים את השבת במצרים כאשר חכמים הגידו בפסוק ואל ישעו בדברי שקר וגם בעינם יפלא שהיו מטפלים בבעלי חיים בשב׳ עד שמתוך כך נתשפלו בינן שאל׳ לדעת מה זה ועל מה זה ולפיכך תלו הנס והפורקן בשבת ויש מן הגדולים שכתבו טעם לשבח לייחסו אל קדוש׳ שבת יען כי אם היו מייחסין אותו אל יום העשור יעלה על מחשבות׳ לאמר כי גדול יום העשו׳ על שם הנס אשר נעשה בו ביום שעלו ישראל מירדן גדול היה הנס ההוא במהר יעבור בתל ת״ר אלף רגלי ובכן יאמר זכרו של נס מצרים אשר הוא עיקר הכל ומצות עשה מן התורה למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך כי על כל אלה ראו והתחכמו לייחס הנס אל השבת כי מודעת זאת בכל הארץ כי עלייתם מן הירדן לא היתה בשבת:

והחכם הגדול הרי״ט בר״ו דרש כי לפי שכשהיו ישראל במצרים שאל משה מפרעה יום א׳ של מנוחה ובחר לו יום שבת • ומכל מקום בכל שבת תכף היו יוצאים ממנוחה ועונג ליגיעה ועינוי אבל בשבת זו שהיה יום שלקחו זרואתם וקשרוהו בכרעי המטה והיה להם תלוי ראש לא חזרו השתעבד ולכך נקרא שבת גדול כלומר יומא דשבתא אריכתא כי אף למ״ד שכל אותם י״ב חדש שהיה משפט המצריים לא נשתעבד היינו שלא היו משועבדים בעבודה קשה מכל מקום אכתי עבדי פרעה ניהו אך בשבת זה ידעו שיצאו לחירו׳ אם כאלהיה׳ שלטו בעצמם לא כ״ש • **ועוד** נדרש בו כי הנס נודע שעל ידי יציא׳ מצרים נתקיים אצל הכל כי הוא י״ת ברא השמי׳ ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה כי אשר בידו היכול להחרי׳ מכתמא הוא אשר יסדה וכוננה ועל כן נאמר בטע׳ שמיר׳ שבת וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים כי על ידי יציאת

מצרים

מצרים כאותות ומופתים חוץ מטבע העולם היא הוראה על חדוש העולם כי ששת ימים עשה ה' וכו' וביום הז' שבת וינפש ולפיכך נקרא שבת הגדול שבת שלפני הפסח לפי שהוא היה סיבה לקיום כל השבתות כולם שבשבת המאורע בו הוכר גדולתו ית' והשגחתו כי הוא הבורא הוא שהוכר זה העול' בו ימי' וכו' הז' שבת ולכך נאה ויאי לקרותו שבת הגדול והואיל וכל ה שבתו' נתקיימו על ידו · ובשבת זו היו רגילי' בבבל להתקבץ קבוץ גדול ונקרא שבת כלה שמזהירין ושואלי' ודורשי' בהלכו' הפסח ועל כי חכמי' הגידו בפרשת ויקהל שאמר הקב"ה למשה עשה לך קהלות גדולות בשבת לפרש להם האסור והמות' כדי שיתגדל שמי הגדו' ביניה' שנאמר ואת' עדי נאם ה' ואני אל ולפיכך גם משע' זה נקרא שבת זה שבת הגדול על דרך שאמרו רז"ל ואת הבית הגדול זו ביתו של ר"ג שמפרסמי' גדולתו ויתברך ולכן בשבת זו שרבה הדרש' כו בדיני' מרוב י' דיני חמץ ומצה ודיני הרגל ושמו של הקב"ה מתעלה ומתגדל בישראל קראוהו שבת הגדול · וכבר נתפשט מנהג זה ברוב תפוצות ישראל בכל שנה ושנה לדרוש ברבי' בשבת הגדול אמנ' צריכי' הדרשני' להתנהג בתקון משה רבינו עליו השלום ללמוד ולהורות את בית ישראל את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון הלכות פסח בפסח וכולי ולא להעמיד עיקר דרושם מפלפולי' וחדושי תור' כי לא המדר"ש הוא העיקר אלא המעש' שידרוש לא להראות את גודל חכמתו כי אם מה שנוגע למעשה להוכיח את העם שישובו מדרכם הרעה להרים מכשול מדרך עם בני ישרא' ואם יאריכו בחריפות דרושיה' הנה רבים מעמי הארץ אשר לא ידעו ולא ישכילו דבריו כאשר באו כן ילכו ואין כל מאומה בידם ולא זו הדרך רועי ישראל הראשונים אשר מעולם אנשי שם וכתב הר"מ במז"ל פ"ד מהלכות תשובה כי כ"ד דברים שמעכבים את התשובה הוא כל שאפש' בידו למחו' ואינו מוחה בין ליחיד בין לרבים שאם מניחם בכשלונ' שאין מספיקים בידו לעשו' תשובה וגם אחד מהם השונא את התוכחות שהתוכחת גורמת שבזמן שמודיעים לאדם חטאו ומכלימים אותו חוזר בתשובה כמ"ש בתורה זכור אל תשכח ממרים הייתם עם ה' · ולא נתן ה' לכם לב לדעת · עם נבל ולא חכם וכן ישעיה הוכיח את ישראל הוי גוי חוטא ידע שור קונהו וכן ביום האל יתברך להוכיח להחוטאים שנא' קרא בגרון אל תחשוך וכן כל הנביאים הוכיחו את ישראל ולפיכך צריך להעמיד בכל קהל וקהל מישרא' חכם גדול זקן וירא שמים מנעוריו שיהא מוכיח לרבים ומחזירן בתשובה ומי שהוא שונא את התוכחות אינו בא למוכיח ולא שומע לדברים לפיכך יעמוד בחטאתיו שהם בעיניו טובים ע"כ · וביותר יש לה זהר בזה בדורות אלה אשר בפשעינו יבושה אזן כל ישרא' ים רהל מאד ויכשלו בהרבה דינים והנהגות שדשין אותם בעקיבותיהם

בעקבותיהם ולא ידעו ולא ישכילו כי טח מראות עיניהם · כצאן אשר אין להם רועה · ומה גם אחר אשר ידענו כי כללות כל עדת בני ישראל איש א' נקראו וכמו שבאיש שקנת איבריו מקושרים שכל האיברים יצר להם בצרת הסמוכים ולא ישקטו עד עת מבוא תרופת למחלתם כי גוף אחד המ' · כמו כן בהיו' בלתי כשרי' בדור צריך שידאגו כל הכשרים לתקן חטא מפעליה' כי אם כולם צדיקים הם דבקים כולם בשורשם העליון כמו שאמר ואת' הדבקי' וגו' מה שאין כן בהעותם אז טומאת העון נכנס בין שורשם · וביניהם ופוסק חיבור' כמ"ש עונותיכ' היו מבדילין ביניכ' וגו' ואז אינם עם א' אכן בהוכיח חכמי הדור לקהל עדת' בדברי כיבושים ופשטי מוסר השכל יחשבו מחשבה על שחטאו ויתנו לב לשוב ואז ישוב הדביקות אל מקומו וכחשב הוא כמחזיר נפשות לפגרים מתים כמ"ש אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה כלומר כי כשתשיבך את הזולל בתשובה כפי אשר נפח נשמ' רוח חיי' באד' הראשון שהי' מושל גולם חשו' כמ' והחייתיו כן הדב' הזה כי הרשע בחיו קרוי מת כי נפסק נפשו מאלהי' חיי' וכשמשיבך אותו מדרכיו המקולקלי' כאלו נפחת בו נשמת רוח חיים : ובשער הגלגולים כתב הרב ז"לה שהנשמות אשר המה משורש אחד לא די להם מה שסובלים עונשים זה על זה אלא גם צריכים לחזור ולהתגלגל או לבא בעיבו' זה על זה כי אף אם תקנו בעצמם כל הצריך להם לא ישלמו ויתוקנו עד יתוקן פגם אותן שבשורשיהם:

כי על כל אלה חכמי הדורות יראי ה' וחושבי שמו אל ישנו בדרושיהם להשגת המעלה אשר בו כבודו עליו יראה ולכבוד עצמו הוא דורש · ולבלתי היות מן הכיתות הרמים המדברים בלשון מדברת גדולות וברוח שפתיו יתנשא לאמר אני אמלוך למען ספר שמו לאמר כי הוא נאה דורש אפס כי לא תהיה תפארתו כי אם לדרוש אליהם חכמה ומוסר יחדו יהיו תמים ויוסף גם הוא דינים וחוקת הפסח ורמיזותיהן אשר שם רמז ואין מספר כי בלעדי דרך פשטי תורתנו וסודותיה העמוקים והרבים עוד לה למו לפקוח עינים עורו' להוציא ממסגר אסירי יצר הרע בל יחפרו ויאבדו · והר"ם אלשך ע"ה היה דורש כל ענין החמץ על שיבר הרע כי הוא שאור שבעיסה שמחמיץ את האדם וצוה הקב"ה שבעת ימים מצות תאכלו לומר שבעה ימים הם שבעת עשריות שנים לא יראה שאור שהם ימי שנותינו בהם שבעים שנה ושלא נתתין עד י"ג שנה רק אך ביום הראשון בקצת העישור הראשון תשביתו שאור מבתיכם ולא יתעכל מלבער שאור שבעיסתו עד זקנה ושיבה כי אוי מי יחיה מיום הראשון עד יום השביעי ומה גם עתה כי למי אוי למי אבוי למאחרים לעמוד כל נפשם עד אשר יבואו ימי הרעה כי רעם תבא עליהם לא ידעו שהרה כי איככה יוכל איש להנחם ולהשפיל ולהגיל

מלך

מלך זקן וכסיל אחר אשר המליכו זה כמה שנים ושרש שרשיו וישלח פארותיו ויאחזם במסמרים מכפם ועד כסר ומאין הרגלים וכפות הידים לעקור. דבר מגדוליו או גדולי גדוליו אשר הגדיל לעשות ומאין ולאין ידלה מים וכבס בהם הנגע כי נגע עד לבו במחשבות אונו מלבד כל נגעים גדולי' אשר שם בבשרו מראשו ועד רגליו עד אפס מקום כי כל עצמותיו הכיע ועוה בכל עון ובכל חטאת אשר פעל ועשה בהנה ואיזה בור מקוה מים כמים שיצל השמים והימים והנחלים יאליפו כח יעלו אב"ר כנשרי' ורמ"ח איבריו משמאליתו אשר טמאו יכרו זה כמה שנים יומם ולילה לא ישבות:

על כן אשר עיניו כראשו ישקיף וירא אחריתו מראשיתו ועודינו באור בילדותו בעד יבער יצר סמוך מעמו כאשר יבער הגלל עד תומו. והן זאת ענת ה' ברמז הרומז באומרו אך ביום עישור הראשון תשביתו שאור מבתיכם לפזהיר על ימי עישור הראשון כהגיעו לחינוך בטרם יבינו סירותיו אטד: **והנה** עיבא מילתא כי מי ומי מילדי העברים בקרב שנים כאלה יאורו עיניו להביט של השאור וכהכרוך עמן תגרשנו יבא הרע להאבידו ולשומו מרמס עד אשר לא יבא ילד מסכן וחכם במלאת לו י"ג שנה כי כאורו ירחה אור כי יהיה מעיר לעזור וזה רמז לנו התנא באמרו אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר והוא כי כאמ' השאו' מחמיץ העיסה היצר הרע מחמיץ ומפסיד את האדם ומעפשו ועל כן חל עליו חובת ביעור היצר הרע מעליו ולא יוחל עד אשר יגדל או לעת זקנה חלילה כי אם אור לי"ד הנער הוא במלאת לו שנת י"ג ויום א' שמתחיל הי"ד כי אז יוחל היצר הרע לפעמו ויבעיר את הבעירה וזהו לאור הנר וזה בחורין ובסדקים בכל מצפוני לבו ומחבואות פנימיותיו:

ואמר בכל מקום שמכניסים בו חמץ אבל מקום שאין דרך להכניס בו חמץ אין צריך בדיק' והוא כי הנה עיפוש היצר הרע נכנס בכל איברי האדם כל אחד ואחד לפי ענייני בראשו ללכת בקומה זקופה במצחו בעזות מצח בעין לראות ברע באזן לקבל לשון הרע בפיו ובשפתיו בלשון הרע ורכילות ודבר סרה ופה דובר נבלה ולאכול בו אשר אסרה התורה והלב לחשוב מחשבות און וידים שופכו' דם נקי ורגלים ממהרות לרוץ לרעה והעיקר בכל יתר האיברים. והנה לא כל אדם חוטא בכל איבריו כי אם יש הורגל לחטוא בקצתם ולא בשאחתם ויש יחטא באשר לא חטא רעהו ועל כן אמר כי בכל אבר אשר ידע שהוא דרכו להכניס בו חמץ אשר חטא בו צריך בדיקה אך אשר ידע שלא הכניס בו חמץ ולא חטא בו אין צריך בדיקה ואחר הבדיקה אם פשפש ומצא צריך ביעור ואחר הביעור צריך ביטול שיכניעהו יכרו עד שיבטלנו ממש עד יהא בטיל וחשיב כעפרא שהוא עד גדר לא יעבר כח עוד

להחטיאו

להחטיאו כי עשאו למרמס ושיגפו וגם כי מן האתור' בביטול בעלמא, שני שיההר תשוב' בלבו צריך ג"כ לבערו כדכתיב ומעשה כוזדים ותאוות ברמעו שליש ולבער נקום עשה כל דבר רע ויתישב עם קונהו ית' שמו על כל סתרי חובותיו אשר הוא חייב לו וזהו שאמרו לאור הנר היא נשמתו שאור' ישה לבדיקה כי יאמר אליה נפשי נפשי אחותי רעיתי עד מתי תשתכרין התעוררי התעוררי מהיו' הזה והלאה אור לי"ד כי ילד יולד לנו ילד מסכן וחכם הלא הוא יהיה לנו מעיר לעזור בעירה וקציב' וניתן את דודינו לו ולאורו נחפש' דרכינו ונחקורה ונשובה מכל אשר חטאנו וכרתן ונסהר נכיר רוע מעללינו מנגד עיני ה' ועל משמרתינו נעמדה יחד ותידד שינתינו מעינינו יום ולילה לא נשבות כאנשי מלחמה על יצר סמוך בל ישוב לעבותינו כאשר בתחלה ויהי ה' אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו והן אלה קצות דרכי ביעור החמץ עד די בעד כח היצר הרע מקרב איש וכל איבריו ולא כאמר כי די בביעור כל שאור יצר הרע מעצמו כי אם גם בגבוליו גרי ביתו וחבריו ואנשי עירו כי כל ישראל ערבים זה לזה וזה רמז שאור לא ימצא בבתיכ' ואחר כך אמר לא יראה לך בכל גבולך כי אתה תבער חמץ ויצרו של עוכרי עבירה עד תשיבם עד ה' אלהיך:

וגם אל יאמר איש הלא ביערתי כל שאור וכל עון מתוכי ומגבולי כל אשר עלה בידי אך לא יבער מהשאור מעט מהרבה אשר לא ביערתי עד בלתי השאיר אף גם אחד ומי יוכל כי על כן רמזו רבותינו זכרונ' לברכה וגוו למו כי בלי' ביעור החמץ כל חתיכות החמץ הנותרות כונס אותם ולמשמרת יניח בל נכשל בם עד יאכלו והנותר כפרוץ באש שם רמז לנו כל אשר נשאר מעונינו שלא ביערנו כונס אותם ויהיה לנו למשמרת נגד עינינו תמיד להיות הולכים ומבערים עד כלותנו אותם א' לא' ובל נשליכם אחר גוינו ולהשמר מכל עבירה אחר מהם כל תגרור לנו כיוצא בה ומכל משמר צריך ישמר מכל דבר רע ובפרט בחרו' הללו כי הכל בלשון הרע והנה איש בא מרולה שימני טהרה ועבותות אהבה וכמיכר על ברת קרבו ואוהבו יביא ניד בפיו למושכו ברשת לשון הרע כי כמה פעמים יהיה איש צדיק נשמר מכל דבר רע וילכד בשחותו של קבל לה"ר באמור שיש בר לי עליך אחי והכתך היקתכי כי הלא ראיתי גבר עמיתך דבר סרה עליך כזה וכזה דיבר והשמר פן ואל תלכד במצודתו והנה כאן שנון נתקע הרכילות בלבו ובסרירי בטנו ותהי לחרפות לו וטמ' כל טהרתו אשר נטהר בתשובתו כי עון חמור הוא כע"ז ג"ע וש"ד ולא יבער מאיש צדיק מלקבל כי ברית כרותה ללשון הרע וכו' ומי לנו גדול מדוד ולא נמלט מרכילות ציבא ע"כ על זאת יתפלל כל חסיד אל ה' יהי עמו על זה ודומה לו: והן זאת רמזו ז"ל ואמרו היה הבית בדוק וכא עכבר

וככר

וכבר בפיו ובכב' בבית צריך לבדוק את כל הבית שהוא רמז זה כי אחרי אשר בדק איש גופו ואיבריו עד היה הבית בדוק שהוא גופו ראה והנה שכבר נכנס וכבר בפיו הוא רשע ממש כשכבר ולשון הרע בפיו או מטמא כלו וצריך בדיקה את כל הבית שהוא של איבריו צריך לאור ולבדוק כי צריך זה שרי תיכף בבולי ואחר כך זה יאמר איש הנה זכיתי לבי שהרתי מחשבותי נגעי ונפשי והסירותי כל מחלת יצר הרע ממני ומה ליעוד להיות גבב על משמרתי לבלתי הטומאה כי הנה מאין לאין ישלוט בי יצ"הר והנה בערתיו ממני לא זו הדרך כי הנה יאמר ויאמין עצמו שהוא הרע בי בהסיחו את דעתו או ידלג באשר יצרו הרע לשלוחיו וסו' ישב לבטח לא ישית לב ואחר והוא ראש מוי רז"ל באומרם של' יבוא דעתו האדם שהבבק כי גם שהשאור לא בהן כו יחמץ בהכה הדעת והוא רמז על עיסת בצק הלב' באמור אך כל זמן שהאדם עוסק כבצק אינו בא לידי חימוץ וכן כל זמן שאדם שוכן בבצק בגופו לעשות בו מצוות בידיו ואיבריו ואינו מסיח דעתו מעבודת שמים לא יבא לידי חטא ואם בכה מעשה שלא ברשות וכיון הנקרא בצק ומעשה באופן שלא יחמיץ ולא ידבק בידבו חלילה היצר הרע תקרב שנת בחולתנו ותבא קל מסרה לא תאמר וזהו כמו שאמרו רז"ל שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה מיד בן יעם' הוא בעצותיו שלא יחמיצו בקותיו אחר השאור ואו ית עקר השאור שבעיסה מכל וכל ויעברו הגילולים מן הארץ כמו שאמר ואת הנפוכי הרחיק מעליכ' ונתתי לב והסירותי את לב האבן מבשרכם ·

וזה רמזו במתק שפתים חכמים בלשון המשנה אור ליד בודקין את החמץ וכולי אשר יקשה בעיני המשכיל וכאן הבן שואל מה הכניסם לדקדוק זה לאמר אור ליד ומאי אור שורתא גללא נורך שהוא לשון הגמ' תנוא אלא ברמז וכזה לומר שאלה שנאמר בה והיה לעת ערב יהיה אור ולכך אמרו אור לי"ד שכאשר יתן רוח לבעלי ברוח אפיפו עמים ה' סיב אמר המלך אשר היה דור י"ד לאברה' אי כתי במספר שמו י"ד את והיה בבדק החמץ מכל ופל כי בזמן ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד · א"כ אימה אתה הוראת לחושך מיתמן ביעור החמץ הוא רמז בשלא אל כל אחד מאישי ישראל לפנות דרכו לפניו מכל מכשול · ולגרש מפניו אויב הר' הנפוני הוא ומכחיה והיה הכנו מכל מצבה ישיו הלוך ונסוע לקראת אל ה' ולדפק כבור צבאו ולא כיצין לב' כור ואכין פניו שיכל שאור וכל דבר לא יקטר ממנו אש' לא כן הפתאים אשר שם לבם מחמיץ וצין שבלם בהם כי דרך כסים לבסו וריצתן קלות מהכין הכבתרות שבכל מבוא כי לא יקחו מוסר כי אם כמשון מום והמה לא ידעו כי אמת דבר אלהים שתים זו שמענו שים בכל מכוה פי' אחר צלת פשוטו והכלתי יודע כי אם יתלך אחד במכה הוא מקר' בא' כאחד מעיניו ואדם כאחד מאזניו והגר בא' מרגליו

יען

יען כי העיון התבונני הוא הראשון השכלית אשר מימן שכיון שאינו אלא כשני מיני ראיות אלו השכלית וזה שמית הוא הנקרא סומא באחד מעיניו ופטור מן הראייה שלחזו' בנועם ה' ולבקר בהיכלו כי על כל אלה נפל החיוב על רועי ישראל הדורשים בעם להודיע לבני אדם דעתי ואין של דברים בכל חג וחג אשר כולם המה רצו לבקוה עינים עורות להוציא ממסגר אסירי יצר הרע כל יהפרו ויאכרו אשר באמת זה כל פרי עסק התורה ותכלית הפלפול והחדוד לעמוד ולפרת כעס ה' להביא אורה לעולם ללמד לפושעים דרכיו · הירצה ה' באלפי דרושים ברבבו' פשטים גם כי יהיו טובים ונחמדים ומתוקים · אחר כי לכל העם אין כל אלומה בידם · או התקן לו במשמיעי קול ברכים בתוכחת חיים גם כי מוכיחם לטפחים להראות מכשול מדרך עם בני ישראל הריהו אחר כי מצללי' אשר לא טוני' סר' כים עומדים וקיימים ואין מזיזין אותם ממקומן : ומה הועילו חכמים אשר בחשך על פני תהום ולא תקנו דבר מכמה ארחות עקלקלות כי לא המוסר הוא העיקר אלא המעשה ·

ובמה היו כמורידי אור שקנו עולמם בשעה אחת ויצאת בשמיהם בטהרה וכולם לא זכו למעשה זו אלא בשביל המעשה כנזכר בתלמודא דידן ואין גם אחד כאם שזכה לה בשביל פלפול הלכה אחת או דרוש אחד · וכל עיקר אסיפת בני ישראל בשבת כלה בימיהם היה לשמוע הלכות שהיו דורשים להם אין זולת וצ"ל כך הוא דיכין להיות בזמנינו כעת דרושיהם כנזכר בתלמודא דידן דאמרינן לב המה בבי שתא מתמיה דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זימני בשתא בשבת כלה דפסח ושבת כלה דסוכות לא קמגייר גיורא מינייהו · והגיד הרב רבי יהודה ברצלוני דיקר' דאורייתא היינו שהיה עמוד אש יורד מן השמי' עליהם בשבת כלה דפסח ודסוכות · ואין ספק כי לא זכו למעלה זו אלא על גודל כשרונם להיות דורשים חוקי האלהי' ותורותיו להרי' מכשול מדרך עמם ובכן יתגדל ויתקדש' שמיה יתברך בעולמות העליונים והמה היו כמורידי אור מן העולם ועד העולם עד כי עין בעין ראו דמות כבוד ה' כמראה אש ומימינו אש דת למו אשרי עין ראתה כל אלה ·

ואתה הקורא בעיניו עמותי בתורה ראוי לך אחי להיות עיניך פקוחות ולהוכיח קשוטות לדברינו אלה לתת לפתאים ערמה כי ראוי לדעת קודם כולו זרע אמת לקבל האמ' ולפי' שיהיה האומרת הרפת אחד מתכי · אשר בחיי ראשי לא יכי' הדברים האלו מחיבור רבינו הגאון ז"ל אצ"פ שלא היה מובין אלו גורע אות א' מכל אשר כתב כמו שהוא כחשב בעיני חכמי זמננו כל דבריו כגחלי אש ורצפם אחזותם בם והיו מרגילים עצמם לעשות רוב דרושיה' לכל חכמיהם של עדת ישראל להורות להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו **אכן** כאלה הדברים מתחת ידי חבוריהם לא יסבירו בהם כי יבושו ויכלמו כאילו הם צריכים לעצת מוסריהו ואני

יודע

יודע שאיני כותב זה כאומר קבלו דעתי שהן רשאין ולא
אני אבל קבלו קבלתי לה' אלהים אמת. כי היה ראוי ליודעי
דעת ומבינים מדע לקבל האמת אף מן הגלחים והאפיקו'
יהיה מי שיהיה. לא כמו שראיתי בשאלוניקי אחד מן
המפורסמים שכששמע דברי אלה הכיר מעלתם ולא יכול
להכחיש ומכל מקום לא אבה לדרוש על דרך חכמי התלמוד
בדינים ומשפטים אשר רבים נכשלים בהם. כי גם מלעג
השומעים והמתריפים אשר ילעיגו עלינו ובכל זה אני אומר כי
לא כאלו לעבודת ה' אעפ"י שפשט הכתוב ידוע מכל מקום
בכל יום ויום יש אשר באו לעזר ה' וגם אשר לא באו לעזרת
ה' הא בעד יש דברים שאין כמו אדם זריזי' בהם לפי שאינן
רואים שיזהירו בם גדולים אבל אם רואים שגדולים נזהרים
בהם הם כושלים ח"ו בעצמן ואומרים שכה פלג' החכם זריז
בדבר זה ואיך אעשה אני ואמנע מלעשותו. והנה כן
הוא כי אין בתלמידים מבינים כי כל דברינו זה הוא מה
שמידד רבינו הקדוש במשנה כי לא המדרש הוא העיקר אלא
המעשה אבל רואים אותם יוצא מתחת ידי חיבורי זה ואנכי
איש רש ונקלה ואין מתשיבין אותו והיה צריך לעבודת ה'
גבורים גם בחורות אחרים או אשר מי זה האיש גדול
בישראל אשר ביקש מלכא לאזה תקלה ח"ו על ידו אשר היה
ראוי להיות מגנת פניהם תמיד לזכות את הרבים ולא יחוש
ללעג ובוז שגאוני' אשר מי לנו גדו' מאהרן קדוש ה' והגידו
חז"ל לנו' כי יודע היה אהר' בעצמו שבא' דבר גדו' לישראל ע"י
ועמד וקשר אבל של ברזל במתניו והיה מחזר בכל שכונות
ישראל מי שאינו יודע תפלה למדו תפלה מי שאינו יודע
קרי' שמע למדו קרית' שמע מי שאינו בקי בגופה של תורה
הכניסו בגופה של תורה ולא אהרן בלבד אלא כל התלמיד
תורה ברבים לישראל לשם שמים המקום מרחם עליו ונותן
בו חכמה בינה דעת והשכל ונותן חלקו עם אברהם יצחק
ויעקב עד כאן ומי מן המשכילים אשר בדורות הללו אשר
לא יהיה לו ללעג וקלס לעשות כזאת כי כל אחד מתנשא
אני אמלוך אוי לדור שעלת' לו כך אחר כי אם יבא דרך
פשט"ש הפשו' כי אשר התעם על כל דבר פשע על קל על
חמור המים ירלו כמה להם עונות ואשמים תולי תילים
אומרים אומלים ועוד ידם נטויה לחפש ולפשפ' עוד
יוסיפו להגלות אליהם כמוכם וכסכנה כמה דברים קשים
כבידים שאחרים דש בעקביו ואשר היו קלים בעיניהם ירא
הרים גבבונים אשר היה מן הראוי אליהם לרדוף כאשר
ירדוף סקורא בהרים אם ישקיפו אם יראו אם ישנו לזכות
את הרבים ולהזהירם שבשול מדוק עמיכו בית ישראל הן
תיהוי ארכא לשליות' והן לא די כי אין איש שם על לב ועין
שכלם כהה לא ידעו שכ"ל כוכב אשמות' וחטאת' ולהטיב
דרכי' מעון. ולא עוד אלא כי רב שבעו בוז וקלון ולעג
בפיהם על יראי ה' וחושבי שמו כי ידרשו חכמה ומוסר
ומילי דחסידות' וה' הטוב יכפר בעד. על כן הכי אתי
אתה

אתה אוענך ויהי אלהים עמך אם מן השמים המליכוך
בהתנש' על קהל עדתך הזהר להיות זורק מרה בתוכח'
בתחלה כשיאותך כי מי שלא זורק מרה בתוכחתיו בתחלת
כשיאותו לא יוכל להפקה שיסה כי לא יקבלו ממנו תוכחתו
ומוסרו כמ"ש מה תאמרי כי יפקוד עליך ואת למדת אותם
עליך אלופים לראש ובהביע תוד לדרו' אלהים. ברוב עם
סדר מלך נהוג דרושך כר"מ ע"ה דהוה דריש בפרקי' תלת
שמעתת' הא דינים תלת אגדתא פסוקי' מתוקים. תלת
מתלי שם דרכי עום' כמו משלי כי כלו מוסר כי גם כי עיקר
הדרוש הוא הדינים והתוכחות מוסר מ"מ יש לדרוש גם כן
איזה פסוקים מתוקים לא להתייהר להראות גודל חכמתו
ח"ו כי עונות אלה שמה מהבדילי' אנשי העם כמ"ש בזוהר
זמא להם שלא נבראו והטבה שלייתם על פניו כמ"ש ז"ל
אפס כי לא יהיה תפארתו רק כדי להוכיח את העם כדי
שלא יאמרו מי שמך לאיש שר ושופט כי תשתרר עלינו גם
השתרר כפה מלא תוכחות.. ומזה שטעם דרש ר"מ מילי
דאגדתא ופסוקים מתוקים תחלה להראות כי הוא איש כא
באנשים החכמים וידועים כדי שיוכל לדרוש אח"כ תלתא
מתלי ופיו מלא תוכחות. והנה לא המדרש הוא העיקר אלא
המעשה כי אף שהותר לדרוש דרש להראות חכמתו מטע'
הנזכר אל תעשה מזה עיקר אלא העיקר יהיה הנוגע
למעשה והחידושי תורה יהיו טפלי' בטלים ברוב כי לא יהיו
רק שליש א' ושני שלישי יהיה הנוגע למעשה ולתקן תקוני'
ולהגיד להם רמז זיכרון לבד מפשוטה להדריך את העם
תמיד כל הימים בתפלה ובפרט בחגים ובמועדים אשר
בזה השטן מתגבר על ידי אכילה ושתיה לפרוק עול מורא
שמים מעליהם ח"ו. אשר צריכין המה לפתאים ברמזי
הכתוב הקדוש וזריזיו על מעשה הטוב ויישר א על דרך אשר
היה דורש הר"ם אלשיך ז"ל בענין אתרוג כנז"ל וכן באנא בו
אשר על כל פה אמת שנתבאר לפני מיתתו הוא ז"ל לדרוש
ז' ימים כאשר ביתת ביתן המלך מלכו של עולם. אשר על
כן נכון למוערי תנ"ל לדרוש ולקבל שכר בהלכות הרגל
וביותר בהלכות חוקת הפסח לפקוח עינים עורות ואף
בדינים פשוטים שכבר נתפשטו מנהגם לרבים והכל יודעי'
אותם וגם שכבר דרשם זה כמה שנים לפי שביותר צריך
שכתוב להזהיר מקום שיש בו חסרון כיס ובדרוש דיני הפסח
יש חסרון כיס כמו לקנות כלים חדשים ולבער כל מיני חמץ
ובפסח הוא במעשיו מלבד כמה הופלאות גדולות המוטלות
על כל איש הישראלי בחג בקניית החיטים ועשיית המצה
וזולתם ודעתם כלבא תליא ולבא בכיסא תליא ובחסרון
הלב' כה חסרון הדעת והתבוכה תתגבר ועל כן זריזין
מקדימין לזרז אותם מדי שנה בשנה לשים מחשך לפניהם
לאור ומעקשים למישור לא תמעד אשוריהם מדרך של
תורה. ומה גם כי הן רבים עתה עם הארץ גם בלא
דעת שגו בכמה דברים כאשר ראיתי כמה בוערים בעם
הקלו

שקלו על עצמם לשטוף הכלי אחר הכפוי בברזל ואמר שהשטיפה ההיא תעלה תחת ההגעלה ואמו כי אחר שבמקומותיהם אחזו כחומרת הפוסקים החולקים על הרא"ש דלא סגי בכפוי בברזל בלי הגעלה. הנה השטיפה ההיא לא עלתה לכלום כי השטיפה שנהגו בה רבים מבני ישראל אחר הכפוי נבעו בה מטעם שכתב הטור סי' תנ"א בשביל מה שאמר בקדשים ומריק ושוטף במים וצריכים הם להזהר להגעילו כחומרי מקומותיהם. **וגם** במקומות שהקלו על עצמם לסמוך על הכפוי בברזל בלא הגעלה כהרא"ש שצריכים להזהר לטבול אותם הכלים כדין כלים חדשי' הנקחים מן הנכרים שגו כמה פתאים להתיר אות' במה ששוטפים אותם במים קרים אחר הכפוי במקו' טבילה ולא הועילו כלו' דטבילה צריכה להיות במקוה המי' כמבואר בי"ד ש"א שמפני שבמחלוקת היא שנויה יטביל' בלא ברכה.

ועוד כמה מהם הקלו באות' המחבות של נחושת שעיקר תשמישן אינו אלא לעשו' פאשטי"דא ומכבסין אות' לתנור כך וכולם מתירים אות' עם ההגעלה וזה אסר לא כדת כי אף כי לפי דעת הרא"ש המחבת ניתרת בהגעל' היינו במחבת שמטגני' בה דגים וביצים שמעשיה רוחשין בשמן. אבל אותם המחבות המיוחדות לעשות בהם פשטי"דא אינן רוחשין בשמן רק נותנים מעט שמן בהן כדי שלא תשרף הפשטי"דא הוה ליה תשמישו על ידי האור ואינו מועיל להם הגעלה וליבה כשפודים והאסכלאות שצריכין ליבון עד שיהיו נצוצות נתזין מהם ואם לאו אל ישתמשו בהן בפסח ואפילו להעמידן בביתו ולהדרן עם שאר כליו בנכרים לא צריך למיעבד הכי אפי' שמה גבוהים כמה אמות דומיא דחמצו של גוי עושה מחיצה עשרה טפחים וכן בכר שבת דלא יקרא לאור הנר אפי' גבוה כמה קומות כמ"ש הפוסקים בכלי פסח שאסור להניחם בנסרים בשאר השנה לגוי אפי' המה גבוהים והוא הדין כלי חמץ העשויים לגוי דאסור להעמידן בפסח אפי' גבוה כמה קומות.

והן היום רבים מבני ישראל נהגו להקל ולהשתמש בכלי זכוכית הנקראים פרפו"ריש בפסח אפי' נשתמשו בהם כל השנה מפני שמחזיקים אותם ככלי זכוכית כל שהוא שלם ואין בו סדק. ואני שמעתי שהרדב"ז ז"ל אסרם להשתמש בהם בפסח אם הם ישנים כי נסה הוא ז"ל ונטל פרפ"ורא א' ושקל בפלס כמה היה שוקל ואח"כ השליכו' תוך קדירה של מרק והוציאו וחזר ושקל ומצאו שהיה שוקל יותר ממה שהיה קודם שהשליכו במרק ושומר כפשו ירחק מהם. ואף בספרד שנהגו להשתמש בכלי זכוכית ראיתי מן המהדרין כזהרין שלא להשתמש בהם וכ"ש שראוי להחמיר בכלי הפרפו"רי שעכשיו מערבין בו מינים אחרים וכלו אינו פ' רפורי האמיתי ולפיכך יש לאסור ואף בדיעבד:

ונכון להזהיר את העם על הדין שכתב הטור בסקי' שנותני' בהם קמח כל השנה שצריכי' להתיר כל התפירות קודם הכביסה. שהסכימו כל גדולי הפוסקי' דלא יושיענו כל זה אחר שבשקמח שנגע במים מיד מתרכך ונדבק בשק ואפי' אין שם תפירה ושלאי קשה להעביר כל הכילוש בשק בנקבי האריגה ועל כן אין ליתן בהם קמח של פסח. וכתבו הפוסקים כדין קמח של פסח שנפשו העכברים השק ואכלו מן הקמח ונתייבש אם הוא קודם הפסח צריך לנפות אותו הקמח ואם ישאר על הנפה כמו פירורי עיסה זורקן והקמח מותר לשהותו עד לאחר הפסח אך בפסח הכל אסור כהגה' אכן אם השק מונח במקומו שלא נתנענע ולא נתערב הקמח ואחז בידו מקו' הכינוס ויקשור שם השק תחת הנטיפה עם קצת קמח ונער כל הקמח שנסך ויגל שאר הקמח הסכימו גדולי ישראל אף לאכלה בפסח דלמאי ניחוש לה וכן אפילו נפלו מים עליו ונתייבש אם מכיר המקו' שנתלחלח יקחנו וירקד השאר ויאכלנו בפסח.

וכל אדם יזהר בענין איסור גזל ביותר בענין המצו' כי אין אדם יוצא ידי חובה במצה גזולה וחסידים הראשונים היו נוהגים כשאופין הרבה בתנור א' לומר כל מי שיגיע מצתי לידו יהיה במתנה וכן היו אומרי' בטחינה וכדאמרינן גבי לולב שלא יכשלו איש באחיו. וראוי גם כן להזהיר בענין שאיבת המים למצה כי רבו המחלוקות בפוסקים ולכתחלה ראוי להמתין עד שקיעת החמה ובספק יאחר ולא יקדים ויוצאים לדברי הכל ומטעם זה רבים מן המהדרין נזהרו שלא ללוש מצותיהם ביום א' אחר השבת אלא במים שנשאבו אור שני ולא בערב שבת שמא יקדים קודם ערב שמש או יאחר ויחלל שבת וכן כת' הרמ"ע מפאנו בתשובותיו סי' ל"ב וכתבו עוד דגם על ידי גוי לא שפיר דמי לשאבותן וכן בכל תקוני מצה יען כי מכשירי מצוה כמצוה דמו וכי היכי דבעינן בחוטים שמ ר לשמה הוא הדין במכשירין ונכרי אדעתא דנפשיה קעביד. ובענין לישת המצות ראינו גם שמענו מנהגים רבים ויש בהם דברים שצריכים שיעור וזהירות להרים מכשול מדרך העם. ראשונה להודיע מה שמוסכם מכל הפוסקים שאין לשין לפסח לכתחלה עיסה גדולה משיעור חלה אפי' בתנורי' גדולי' ואפי' יש הרבה בני אדם עוזרין איברא דעוד היום יש בעלי נפש נזהרי' בדבר ושומעי' עצת זקני' ומכל מקו' באיזה מקומות שעברתי בהם ראיתי שעוריה שלשין בבת אחת עיסה גדול' מחצ' שק קמח וכיוצא ויש שאפילו שק מלא בבת א' ובאר' א'. והוא דבר זר ורחוק מדרת של תורה במכו' רבה וחמורה כזו הבאה לפרקים מידי שנה בשנה.

ואם לדין יש להם תשובה כי אין להם מקו' ראוי וכלי' הצריכי' לכך והשכלה לא יגונ' ותשובת' נשאר מעל כי היה להם לתפום כדעת המקלי' במדת הצורך הגמור ולא יותר כי הן אמת כי מפני דוחק הצבור'

דין הוא שלא להתרחק משיעור סדין כפי רוב העם ולתפוס בדעת המקילי׳ בזה שהרי רבינו ר״י בן יהודה מן המקילי׳ כתבו עליו שהיה רגיל בביתו ללוש ב׳ ב׳ עומרים או ג׳ יחד כמו שאמר הבית יוסף אך לא להפריז על המדה ושם עיסה גדולה מחצי שק קמח. ולמה לא תתחלק עיסה גדולה כזו הואיל והתנור ראוי להכיל לעיסות קטנו׳ כין ד׳ או ה׳ בני אדם ויתעסק כל א׳ בחלקו כראוי ולא שיהא מונח בקרן זוית חלק ממנה זמן מרובה בלי עסק כי אין ביד א׳ לגלגלה כולה כהוגן אם לא בשהייה רבה ואני מחיתי בידיהם ופי מלאתי תוכחות עמהם לאמר וכי שלא להוסיף על השער כפי תוספת העמלי׳ והעוסקי׳ יפחתו מזוכתו קהל עדת ישראל חלילה כי תפארת וכחל׳ אבות היא להם להיות גומלים חסד לנפש׳ ושלא לחוס על ממונ׳ בדבר מצוה. וכלל שגור בפי הכל אין גבור עני. וכשם שאדם מחזר אחר דירה נאה לרווחתו ולעשות נח׳ רוח ליצרו כן וכל שכן הוא שיש להם לחזר אחר מקום הגון ומכון ולעשות המצה בכל תנאיה ועמלין ראויים לקיים ושמרתם את המצות. ומה שהם מקשפי׳ בעמילה מה יושיענו כה אחר כי העיסה גדולה ואינם יכולי׳ לטלטלה מצד אל צד בזריזות ודין מפורש הוא שלא להניח העיסה בלא עסק אפילו רגע אחד ולא עוד אלא שאחר שנתעסקו ונתחממה בידים אם יניחוה בלי עסק מיד תחמיץ. **וכן** לענין העריכה יש להזהר שאותו הנוטל העיסה לפניו לחתוך לחתיכות קטנות לעורכין ולמרדדי הרקיקין ופעמים לא נזהרו לעסוק בעיסה שהיא בעסק רב רק שמניחים אותה בידיהם ולא עוד אלא שחותכים הרבה ביחד ולא כל שעה ושעה העוסקי׳ פנויי׳ ליטול ממנו ומחזי׳ אות׳ בידיה׳ בלי עסק ואיכ׳ למיחש שלא יבאו לידי חימוץ ומכניסי׳ עצמ׳ בכמה ספיקות של פיקוח נפש. ומאד צריך להזה׳ שלא להתחיל להעריך ולרדד עד שיגרפו התנו׳ בתחלה כדי שיוכלו ליתנ׳ מיד בתנור ולא יעמדו בחוץ ולא ישהו אפילו רגע א׳ כי זה הוא עיקר גדול. ובהכשר המצה ויתר פרטי׳ אחרי׳ שיש בזה כתבתי בפרק ב׳ בדקדוק שאפיה עיין שם:

וכן יזהרו שלא ליתן את המצות במפה או בכלי שיש בו קמח שמא ידבק הקמח במצ׳ ואחר כך ישרה המצה במרק עם הקמח שעליה ויבא לידי חימוץ וכן יש להזהיר לנשים העושות מיני מתיקה מסולת עם יין ודבש כדי שלא ידבקו בכלי כשמבשלי׳ אות׳ בתנור המה משימין סולת בכלי תחתיהן. ולא הדיק למיעבד הכי שיש לחוש דילמא לא בשיל שפיר ויבא לשרותו במים או במי פירות עם מים והוי חמץ גמור מפני אותו הקמח ואפי׳ משמשים היטב להסיר מעליהם פירורי הסולת שנדבק בהם לא יועיל בו כלום. ואפילו יזהר עצמו שלא ישרו במים אסור מפני שנשפכת אבילה הגון שחמיץ כמו שאמר׳ הפוסקים

ועל

ועל כן יש להזהיר בזה שישימו שמן תחתיה׳ במקו׳ סלת ולא יכשלו באיסור חמץ כמו שאמרו הפוסקים.

וכבר באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו שפעם אחת אשת חבר היתה מטגנת דגי׳ בשמן והמנהג הוא לטוח הדגים בקמח שלא ידבקו במחב׳ ולפי שבפסח אין יכולי׳ לעשו׳ כן לקחה האשה הנז׳ מצה אפויה וטחן אותה עד אשר דק כקמח והטיח את הדגי׳. ובעת ובשעה שהיא נכנסה שכינתה וראתה לאש׳ הנזכר׳ שהיתה מטיחת הדגי׳ באותה הקמח וחשבה שהיתה קמח ממש לאחר הביאו לה דגים לטגן וטחה אותם בקמח ממש. וכיפי ביני נכנס בעלה וראה את אשתו שהיתה טוחה הדגים בקמח ויגער בה והיא השיב׳ אמריה לאמר כזאת וכזאת עשתה אשת החכם את מול ומה תצעק אלי ויחרד הבעל חרדה גדולה וירץ אל בית החכם ושאל אל אשת החכם אם כני׳ הדברי׳ שאמרה לו אשתו ותאמר לו ח״ו מצה אפויה היתה ונשמעו הדברי׳ לחכמי העי׳ וגזרו שלא יעשו עוד כן מפני מראית העין מטעם זה ראוי להזהיר את העם שלא לעשו׳ פת הבאה בכסנין הנקרא פשטיד׳ ממצה אפויה דאתו למטעי ולומר דכי היכי דבשאר הימי׳ עושו׳ אות׳ מקמח׳ או סולת הכי נמי בפסח וכן תראה שיש מן הפוסקי׳ שאסרו האורז ושאר מיני קטניות לעשות מהם תבשיל אעפ״י שסד כר פשוט בגמ׳ להתיר ואפי׳ הכי אסור דרבנן מעשה קדרה וקטנית מעשה קדרה גזירה הא אטו הא ויש לסם על מה שיסמוכו מהא דאמרינן בפרק כל שעה רב פפי שרי ליה לבורדקי דריש גלותא למשח קדרה בחשיסי׳ ואמר רבא אוכא דשרי כהאי מלתא ברוכתא דסכיתי עבדי ושעל התום׳ דחשיסי הוי קמח עדשי׳ אלמא אפילו דהוי מיני קטנית כיון דעבדי מזלזלי במצוות אין להתיר בהם וכן אמרי׳ בסוף פ״ק דביצה דלבני ארץ ישראל דאית להו עבדי דמזלזלי אין כותשין אפי׳ במכתש קטנ׳ והן עתה רבי׳ הם עם הארץ ורוב׳ אינן בני תורה יש לתפוס לאסור בכל מידי דדמי לרבנן משו׳ דאיחלף וביותר בקטנית האורז דאירע אחר שנבדק ג״פ יפה נמצא בו גרעין חטה. ושומר נפשו ירחק ממנו:

ונכון להזהיר את העם גם כן שהשמן ושלקות וככשי׳ ודבש שאד׳ לוקח מן השוק שיקחו׳ קוד׳ הפסח ויניח׳ בכלי כשר כמו שאמרו הפוסקי׳ שאם יניח׳ לקנו׳ עד הפסח יש לחוש שמא היו בכלי חמץ ועכשיו בפסח בלעו מן הכלי אגב מלחייהו ואסורי׳ וכל זה בשאין הדבר ידוע שנתערב שם חמץ אבל אם הדבר ידוע אפי׳ דליכא אלא משהו ונתבטל בס׳ קוד׳ פסח חוזר וניעור ואוסר בפסח ולא מבעיא בידוע אפילו אלא במידי דשכיח׳ כגון שמן שומשמין שדבר מצוי הוא שיש גרעיני חטי׳ מעורבין בשומשמין וטורין השומשמין במי קוד׳ כתישתן שאלתא דפשי׳ הוא דאסור לאוכלו בפסח משו׳ דאיכא משהו דחמץ

ומשהו

ומשהו אין לו שיעור · והן עתה רבי' מיראי ה' קדושיו אין ביאותין בפסח אלא בשמן זית בלבד וכן ראוי להורות והמרקחות והדבש שעושין מתירוש ויין מבושל וכל כיוצא בזה אם נעשו בכלי שמשמש תדיר כגון מחבות וקדירות של כל השנה חיישינן להו לבני יומן ואסורים בפסח · אבל אם הם כלי' מיוחדי' לכך אף על פי שלפעמי' מבשלי' בהם פיתותי לחם עם דבש הוה ליה כאילו אינן בני יומן בודאי כמו שאמר הב"י ז"ל וכן בסתם כלים אינן ב"י הוה ליה נותן טעם לפג' ואף לדעת האוסרי' נותן טעם לפג' בפסח אם נתבטל קוד' הפסח אינו חוזר וניעו' לכולי עלמא ולפיכך מותרי' בפסח וכל זה בדברי' שאינן חריפין אבל אם הם דברי' חריפין וכן מרקחות שיש בהם תבלין ביותר וכן חומץ שנתנוהו בכלי שאינו בן יומו אסורי' לפי שמחמת חריפותם משבחי' הטעם הבלוע בכלים והוה ליה נותן טעם לשבח ועושים הכלי בני יומן ככתוב בי"ד

סימן קכ"ב:

יין ושמן ודבש וכן בשר מליח שלא נזהרו במליחתן וכל כיוצא בזה מתירין משו' דאחזוקי איסור' לא מחזקינן וכל שכן באסור משהו דהוי מדרבנן אבל בשר מליח וכן גבינה שמסתפקין ממנה וחותכי' ממנ' לפרקי' בסכין שאינו מוכשר לפסח או שנתמלח בכלי שנשתמשו בו בכבש או אפילו בפתיתין של פת שאי אפשר שלא ישאר שם חמץ אוסר הרא"בד והאריכו דבריו בספר תמי' דעים וראוי לחוש לדבריו ומהיות טוב אל תקרי רע · ומי ששרה נמוקין קוד' הפסח ובתוך החג הוציא מהם מים שרופי' ואחר כך נמצא בנימוקי' כמו ד' גרעיני חטים או שעורי' והיו בהם בקועי' אף על פי שנתבטלו בס' כיון שהרתיחו הנימוקי' בפסח חוזרי' ונותני' טעם ואוסרי' במשהו וחייב לבערו ולא כמו שחשבו רבי' דמים שרופי' אין אומרי' קיוהא וזיעה בעלמא שהרי כתב הריב"ש סי' רנ"ה דמי' שרופים לא הוי זיע' לפי שכל זיע' היוצ' מן המשקין החמין הרי הוא כמשקי' עצמ' עיין שם · ועוד זאת אדרש לבני ישרא' הקדושי' אשר הן רבים עתה המקילים בדבש של גוים ואוכלים אותה בפסח ומשתייעים מדברי הב"י שכתב סימן תס"ז דבש של גוים אין מחזיקים בו איסור ואוכלים אותו בפסח דאלי' ביחוש לה אם נתערב קמח בה מה בכך מי פירות הוא ואינו מחמיץ ואם מפני שמא עירבו בה מים גם כן ומי פירו' עם מים מחמיצין את הקמח · הנה השמא זו רחוקה היא לערב בה שני דברים ובכולי האי לא מחזקינן איסורא ע"כ ואנחנו לא נדע מה יושיענו זה אחר דאיכא למיחש אולי עירבו בה קמח ויתנו מהדבש לאיזה תבשיל שיש בו מים והוה ליה מי פירות עם מים שממהרים להחמיץ ולהתבשל לא אחמיצי מחמע ועוד תן ליערב של שערבו בה סלת שסתם סלת היא מחטים לתותים ובכבר אמרו בירושלמי סוף פר' כל שעה דרבי חמא הוה ליה דבש

מזוייף בסלת ושאל לרבי' מנא ואמר ליה בדיק אותה לבע"ר עיין שם · ובכבר נתברר אבל הכל מפני הבעלי' הדבש שבשמוציאי' הדבש מן השעוה אי אפשר אם אין נותני' אות' בכלי מים חמין ומי זה יערב אל לבו אחר כל זאת ללוש בה מיני מתיקה כאשר נהגו רבים מדכת בני עמינו ולא דמו למים שנותנים ביין בשעת הבציר דמותר ללוש בו · לפי כי המים הה' ניתנו ביין בעודו תירוש וכל שהיין תוס' נתבשלו המי' והוסב טעמן ונעשו יין מה שאין כן בדבש דאסור וראוי ומה גם כי כל מביאיה בגדו בה וכמה מהם הוא ולא בושו כי מפני רוב המים שנותני' בה נעשה רכה ונותני' בה קמח לעבותה ורבים אומרים שליפות הדבש עושים כן · ומקצ' לבו' יפול ברעה להכשל באיסור חמץ בפסח ח"ו · וכל האיש הישראלי יחוש על נפשו לבלתי אוכלה כי אם אותה המובא מהכוורת עם השעוה והצנועים מושכים את ידיהם מלתכה אף בשאר ימות השנה מפני שבחות' מעיד עליה שעירבו בה דבש העשויה מתירוש שהוא יין נסך · ובעל נפש היפה ירחיק ממנה ·

ודע כי כל המנהג בכל האומות של חוקת הפסח אין לסמוך על מה שהקלו קצת מהפוסקים ביום טוב האחרון של פסח כי אינו נכון בעיני כמ' מגדולי ישרא' מדאמרי' פרק ב' שאכלו רב אשי עבד ליה לאמן באושא בי היכי דלא ליזלזלו בהטוב והמטיב · ובפרק במה מדליקין אהא דאמרי' ספק דדבריה' לא' בעי ברוכי פריכנן והא י"ט ב' ספק דדבריהם הוא ובעי ברכה ומשני התם כי היכי דל' ליזלזלו ביה · והכא נמי אם אנו מתירין במה דברי' שנהגו בהן איסור בחג בי"ט האחרון יזלזלו בו ח"ו · וכן ראיתי רבי' מיראי ה' אחז בדרך ישרה זו ואחז צדיקי' דרכם עד הנה הגיעו קב' משפטי ה' אמת בחקת הפסח וית' מהמ' מבוארים המה בפוסקים הראשונ' באריכה וכל חכם לב דורש לעמו לו בכח יגבר כאיש גבורתו לבאר אותם לקהל עדתו להרים מכשול מדרך עם הקדש ברוכי ה' אשר לא ידעו להזהר · ודרך חסידים הראשונים להיות דורש בשבת הגדול סדר ליל פסח ע"ד קדש ורחץ וכו' מפני רבי' מעמי הארץ כדי לזכותם ולהודיעם טעמם וכיוצא בהם של דברים ואזהרת חיוב אכילת מצה מן התורה · כי הן רבים עתה עם הארץ שמזלזלים בדבר וכמעשה בכר יכבד מה' ולמקו' שאמרו לאכול כזית אכלו כפול הלבן זעיר שם זעיר שם ולפי הדין לא עשו ולא כלום כי שיעור כזית הוי כחצי ביצה שיעור ט' דר' כמו שהארכנו בפרקים שלפנינו כל דבר במקומו · כסייעתא דשמיא ואשר לא שם לבו לדרוש בהלכו' פסח קודם לפסח ל' יום הנה לפחות מיו' העשור מצוה עליו לתור ולדרוש בהלכות הפסח לדעת שורשי הדינים וטעמ' ונמוקם אתם לבלתי ילכד ויכשל באיסור חמץ · ואי לאו בר הכי ילך אצל חכם וילמדהו דעת מה יעשה לבל ידיו חוכתו אליבא דהלכתא אך בענין ד' כוסות ואכילת מצה ומרור

יתר הדברים· דלכתחלה כו׳ לי עלמא מודו דמצוות בדיקות בזוכה · וכן בענין ביעור חמץ אשר רבי׳ כשלנו ובפלנו באיסו׳ של תורה כאין מבין והבדיקה שהיא מדברי הסופרי׳ חמור׳ יותר משל תורה דחמורים דברי סופרים יותר משל תורה וחייב מיתה בידי שמים· וגם הביטול כי הוא מן התורה כמו שאמר תשביתו שאור מבתיכם אין השבתה אלא בלב זכמ׳ רבי׳ מעמי הארץ כי אין בה תור׳ ולא ידעו לשון הביטול ולא בישלוהו ועוברים בבל יראה ובל ימצא· והמה לא ידעו שאפילו בלשון לעז מועיל הביטול רק שצריך לפרש בל אחד חמץ ושאור כמו שאמרו הפוסקים או שיקראו לחבריהם היודעים ויבטלו חמצם וכל כיוצא בזה שנו כמה מהם על כי הסירו אזנ׳ משמוע תורה ולא נסתה כף רגל׳ הנג בבתי מדרשות לשמוע בלמודים· וכל האיש הירא אף כי אין דרכו בכך ביתר הימים בימי׳ האלה ובזמן בזה ירדוף כאש׳ ירדוף הקורא בהרים לבתי מדרשו׳ לשמוע בלימודים ללמד לשמור ולעשות בכל חקת הפסח את דרך ע״ן החיי׳· ונוסף גם הוא כי הימים האלה נזכרים ונעשים לטהר כל איש מחלאת כואת טומאתו וכמו שבפסח מצרים היה ד׳ ימים קודם השחיטה כדי שבכל יום ויום מד׳ הימים יצאו ממדרגה אחת של הטומאה ויכנסו אל הקדושה· כי ד׳ מדרינו׳ המה בטומאה אבי אבות הטומאה אב הטומאה· ראשון שני בחולין ומיום העשור עד י״ד המה ד׳ ימים שיצאו כל יום מגדרינה אחת של הט מאה להכנס אל הקדש פנימה וגם הקרבן פסח היה מקחו בעשור מטעם זה להוציא מעשרה ספירות הטומאה ולהכנים לעשר ספירות דקדוש ומתתיני׳ ד׳ ימי׳ להשפיע עליו שם בן ד׳ כן עתה בפסח דורות רוח עברה ותטהרנו מבעשור לחדש בבח סגול׳ הימים ומעשה המצוות שנעשי׳ לצורך החג הקדוש הזה מעשה ידינו כוננה נועם ה׳ עלינו ורוח טהר׳ תשפך לשל ויורד מלמעל׳ על נפשינו היינו ונשמתינו לטהרינו מזוהמתנו וטומאתנו ורוח נכון אודם בקרבנו וביותר יתאמץ כל איש הישראלי להקדיש עצמו בשחל להיות יום העשור בשב׳ הגדול שראוי להקדישו כולו לה׳· כי היום גורם להעביר גלולי׳ וטומאות רבובות מן הארץ ובולה היא שבת שתריחם בהצטרפות הגות לבו תבונות בהלכו׳ חוקת הפסח וסיפור נפלאותיו ית׳ במצרי׳ להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו· להיות לו מגן עזרו ותקשואתו יוטה׳ וישימו הצניף הטהור על ראשו ויסירו הבגדים הצואים מעליו והלבש אותו מחלצות כולו הפך לבן טהור הוא מראות צרע וטהור ידים יוסיף אומץ באלו הד׳ הימים לבלתי הכשל בהם במקרה בלתי טהור כי לא טהור ח״ו והן לו בכח יגבר על יצרו ועיניו תהיינה פקוחות אחרי טהרתו לבל יכשל בכל עון אשר חטא כי הוא עיקר הטהרה כמו שאמר טהרתי מחטאתי וכבן כעס׳ גופו כסא כבוד לשרות עליו קדושת הרגל הקדוש הזה כי מגא כדי גאולתו· ויתכן כי מטעם זה ייחסו יום העשור לשבת דיך מוכר השכל לומר כי ראוי לכל איש ישרא׳ לקדש יום העשור כשבת כולו לה׳ כי בו ביום יצאו ישרא׳ מעמקי הקליפות עשרה ספירות הטומאה ובו ביום בכל דור ודור כלה ונפסק׳ זוהמתן של עם הקדש ישרא׳ עם סגולתו יתברך והרשעה כולה כעשן תכלה כל יראה ובל ימצא ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו· וכל הנפש אשר הטמאה בטומאת חטאות ואשמות· תמצאן מנוחה נכונה בימים האלה לשוב אל ה׳ לבא אל המלך ולהתחנן לו האחנן המרכם לסלוח על כל דבר פשע על קל על חמור אשר הוטמאו ואל אלהינו כי ירב׳ לסלוח ורוח עבר׳ ותטהר׳ ומכל גילוליה׳ כפסם חפי״סה׳· כי כמו שהיינו שקועי׳ במ״ט שערי טומאה במצרי׳ ויוציאנו לרויה אל הקדש פנימה כן האבות מי׳ לבנים לבא לטהר למגוא עזר כנגדו לסלי׳ כל גילולי אשמותיו אשר חטא על הנפש בימים האלה ובזמן הזה· וגם זאת תהיה בעוזריו של האיש הירא וחרד למצוות הפ״סע כי יאמר אין מן הראוי כי בימים אשר רוח הטהרה עומד אחר כתלינו לטהר זוהמתינו וטומאתינו· כי אוסיף טומאה על טומאתי וזוהמה על זוהמתי על ידי חטאתי ועוני ואיככה אוכל וראיתי כל אחי בית ישראל פסקה זוהמתן והן אני ככל הגוים ערלי׳ אשר לא פסקה זוהמתן הטמא והטהור יחדו לא תהא כזאת בישראל וכבן יחרד שלו׳ ולפ׳ וירתע לאחוריו קוד׳ הפס׳ שני ויתקדש בקדושת הפסח ולא ידבק בידו מאומה מן החרם· ואשר בתעלומות חכמה וסודותיה סובר סרזים ויונק מסוד תנחומיה יכין להם להבין ולהשכיל אל הנעשה בשמים ממעל אשר אמרו בזוהר פנחס ז״ל תא חזי משכו וקחו לכם כאן מאי משכו כמאן דמשיך מאתר לאחר׳ לאתר דא משכו יומין עילאין לגבי יומין תתאין יומין עילאין אינון שם ו׳ במנין משכו יומין תתאין זמנין דאינון שם ה׳ ובזמנא דאתכבר׳ סיהרא באשלמותא סליק אינון יומין שם ה׳ במנין משכו חסר חד משכו יומין עילאין לגבי יומין תתאין למיהוי כלהו כחדא בחיבורא חדא ומאן תשיך לון אינון עשר דלסטר ימינא דכתיב בעשור ע״כ·

הנה משם בארה כמה תועלת נעשה למעל׳ לייחד המדו׳ העליונו׳ ומגילא נשמע כי תועי׳ אלד בנפש איסי ישרא׳ הנורמי׳ זה פה למט׳ ועשה פרי למעלה ואשר להיו׳ מודע י״זא׳ אשר כל שב׳ הוא סוד מלס׳ פמי׳ אכן שבת הגדול יורה על בן הבכור זעיר אנפין שאז הו׳ מתגדל ומתגס׳· בהתכב׳ הבכו׳ בן השבוא׳ טלה שוה של מצרי׳ שמקחו בעשור ועל כי זעיר אנפין לו ירחמם ויתגדל על ידיה׳ חסדי׳ בחיב׳ מי׳ המגדילין האלן כנודע מדברי הרב ז״לה· על כן קראוהו שבת הגדול ולא שבת גדול כלומר ה׳ גדול כי על ידי הה׳ חסדי׳ הוא גדול· אי נמי שבת הגדול׳ ר״ל שבת של הגדול הוא הבכור בן הבכור ע״ה שמאז התחיל ליגדל עד ליל התקדש חג הפסח ע״י כל הבחינות הבאים הקטנ״ים עם הגדול״ים ומערכה גדו״לה קודמת למערכה שניה יום

קטנות ואים סופר את המגד"לים כנודע לבאים. בסוד ה' מגד"ל עוז מפני אויב.

ואחרי הודיע אלהים אותנו את כל יקר תפארת גדולת שבת הגדול ומה נעשה בו בפעם אחת לרואי לקוראו עונג בשמחה של מצוה יתר על שבתו' השנה הן בכסות נקיה ובגדי' חמודים כמועדי רגל. והן לכבד הבית במצעות הנאות כחגים וכמועדים לעשות ולתת יקר לתפארת יום הגדול הזה מפני הנס שנעשה בו. ואין רבים עתה עם הארץ ובעונותיהם יותר מהם חיללו לכבוד ולתפארת היום הזה ובתיהם כמו לי יפתוו והיה להם למשמרת ליום הבא תפארת מושב' ואת קדושת השבת הגדול פנו עורף ולא פנים ויהי מושבם בין תנור לכירים וכן לא יעשה כי יום בזוי וקלון ליום הקדוש ח"ו. והאיש הירא יהא זריז ונשכר לנוות לתקן שבית כבון כמועדי רגל וכן נהגו רבים מיראי ה' וחושבי שמו ועליהם נאמר כי מכבדי אכבד אז תתענג על ה' וכו'. **ואני** טרם אכלה לא תעזוב כפשי לשאול ולדרוש לבאר משפטי יום י"ד שחל להיות בשבת שהוא חלוק בדיניו ומשפטיו ולא סדרים בדברי הפוסקים במקום א' על כן אערוך לפניך סדר משפטו ודינו בסייעתא דשמיא:

יד שחל בשבת לענין תענית הבכורות י"א דאין להתענות כלל עיקר דאוהיל ואחריו אחריו מאחר שאי אפשר מכהג וי"א דמתענים ביום ו' מפני טורח שבת וי"ט וכן הוא המנהג. ואע"ג דטעמו של דבר מפני הנס שהיה במכת בכורות ואם יתענו ביום ה' הוא ב' ימים קודם הרגל ואין זכרון לאותו הנס אמנם אם תדע ותשכיל עיקר טעם תענית הבכורות לא כפלאת היא ממך ולא רחוקה כי מלבד כי החיוב בזה הוא על הנס שעשה בו למכה מצרים בבכוריהם הנה יש עוד טעם לבאים בסוד ה' על כי מודעת זאת כי הבן הבכור ב' ממונים עליו חד דחיים וחד דמותא וכשפודה האב את שבכור מסלק מעליו אותו הממונה דמותא ויתקיים ממנא דחיים ויתחלש ממנא דמותא ובזמן מצרי' חזר להתעורר ממנא דמותא דבבכורו' וה' הכה כל בכור.

ולכן הבכורות מתענים עתה בערב פסח כי אז מתעורר הקליפות בעבור ביעור החמץ שלא להתגבר כי סוא בכור בן השפחה ורב כל ממון ועל כן מתענים הבכורות להחליש חוסים על ידי התענית ובכן כחלש ותש בח בכור בן השפחה. ומפני טעם זה יאותה להם להתענות אף כשחל י"ד בשבת אף על פי שהרחיקו כגיאותיו על דרך קדמיה לרפיעה עד לא יקדימנך. ואם יתענו ביום ו' מעלי יתיר כי קרוב הוא וגם כי יום ו' הוא בשבת עצמו כי הארת שבת כבר התחיל להתנוצץ יעיר בבקר יום ו' כמבואר בחלק א' בפרקי שבת שמעם זה מאז הוא ואן קריאת שנים מקרא ואחד תרגו'

מיד אחר התפל' ע"ש ולכן הנה מה טוב להכין ולהתענו' הבכורות ביום ו' דהוי כשבת עצמו שהוא י"ד ובכן יהיה נמנא הכנעה גדולה של הרשעה כולה מכל הנרדין בעבור קדושת שבת כאמור ומונא דבר אתה תשמע כי אשר נהג להתענות בערב פסח מפני אמטנישותו אין מקום להתענות כשחל הרבעה עשר בשבת וזה פשוט:

וזמן בדיקת החמץ הוא ליל י"ג בליל ו' והבכורות המתענים ביום ה' יאותה להם לבדוק עורך בתעניתם מפני הטעם הנזכר לעיל כי בזה יהיה נמנא הכנעה גדולה של הקליפות מכל הנרדים בכח חלישת החומר מהתענית אכן אם קשה להם התענית רשאים לטעום מלומה קודם שיבדקו וזה מעלי יתיר מלהמניח בודק אחר דמצוה בו יותר מבשלוחו ואע"פ שלהר"ן דאסור לאכול קודם שיבדוק היינו סעודה דאתי לאמשוכי ויבכח מלבדו' אכל טעימ' בעל' שרי דלא שייך בה אמשוכי. ומבערי' הכל לעני שבת ואין משיירין רק מזון ב' סעודות לצורך השבת ושורפים את החמץ ערב שבת קודם חצות בזמנה שלא ישכח אותה לשנה שבאה אחר חצות ולכן כהיך לשורפו דווקא קודם חצות כדי שלא יחליף בשאר השנים כאמור. אכן הביטול לא יעשנו רק בי"ד ביום השבת אחר הסעודה מפני כי איך יבטלנו בי"ג והוא צריך לאותו דבר עדין לאכול ב' סעודות של שבת. **ויש** מי שכתב שראוי להחמיר ג"כ שלא לעשות מלאכה ביום ו' אחר חצות כשחל י"ד בשבת כמש שאמרו לבער קודם חצות כדי שלא יטעו בשאר השנים וכן ראוי להחמיר ג"כ בענין המלאכה אף אינו אלא דרך חומרא בעלמא ואם אינו רוצה להחמיר רשאי ולענין ליפת מצה של מצות לשין בערב שבת ג"כ אחר חצות ואע"פ שרבי' אומרי' דבמוצאי שבת עדיף טפי משום בליית הפסח שלא היה דוחה את השבת והיו כולין אות' במוצאי שבת ובדאוי ללוש אותה בעונה הסיא וחביבה מצו' בשעתה מכל מקום כל גדולי ישראל הסכימו לעשותה בערב שבת אחרו' כי היכי דלא ליתו לאיחלופי בייתר השנים וגם כדי שיקדים לאכול מצה בליל פסח בתחלת אמנה דזריזין מקדימין למצוות וכדי שלא ישנו התנוקות וישאלו. ומה גם דחיישינן איידי דטריד אתי לאקדומי מבעוד יום ובמלא מחלל שבת כמ"ש ברים בתובות שמא ישחוט בן עוף ובפירוש תניא בתוספתא י"ד שחל בשבת מבערין הכל מלפני השבת ואופם לו מצה מע"ש וכו'.

ולענין התבשיל בשבת זו מנהג ותיקין לבשל בקדרות חדשות ומוכנות לפסח ובכף חדשה מוליאין התבשיל מן הקדירה ומניחין בקערות של חמץ ואחר האכילה מקנחין אותם באצבע כמבואר בפוסקים ויש נוהגים לאכול בשבת זו הכל במנם עשירם ומבערים החמץ מביתם מע"ש מכל וכל והואיל וקובעים בידתם על המנה עשירה נריכין נטילה וברכת המזון

כדין פת הבאה בכסנין כמבואר בדין סי׳ קס״ח:

ובשחרית של שבת יש לו זהיר למזמר ולחזן שלא יאריכו בתפל׳ ושלא לאומרה בנחת פן יבא להכשל באיסור חמץ ח״ו וכ״ש כשיש שמח׳ בקהל יבוטל השיר וראוי להתחיל להתפלל תכף אחר שעלה עמוד השחר כי היכי דלא ליתי לידי איסור חמץ כמ״ש בס׳ החסידים סי׳ ש״ד. ולענין הסעודה הג׳ רבו בה הדעות לפי שזמנה אחר המנחה ואז אינו יכול לעשות׳ ממצה אשר חכמים הגידו האוכל מצה בערב פסח כבועל ארוסתו בבית חמיו וי״א שיעשנה בפירות או בשר ודגים והנכון לעשותה ממצה עשירה כמנהג ר״ת ואף גם אין זאת כי אם קודם שעה י׳ דאלו אחר שעה י׳ אף מצה עשיר׳ אסורה ומכל מקום בין המקיים אותה במיני פירות בין במצה עשירה נכון להזהר שלא יאכל אלא כזית כדי שיאכל בלילה מצה לתיאבון. ואשר בא בתעלומות חכמה ויוכן מסוד תכאוטיה יאותה להם לעשותה במיני תרגימא ולתרג׳ סודות התורה כמו שהיה עושה רשב״י ע״ה כמ״ש בפ׳ אמור אמר רבי אבא הכי הוה עביד ר״ש בזמנא דאתא לן סעודתא דשבתא מסדר פתורא ואסתכל במעש׳ מרכבה ושוה אמר דא סעודתא דמלכא דייתי למיכל גבאי ע״כ. והחסידים הראשונים היו רגילים ללמוד בעת ובשעה ההיא סוד ג׳ סעודות דשבת בזהר פ׳ יתרו. ויש לו זהיר את העם שלא לערוך השולחן בשבת לצורך הלילה דהא לא קיימא לן כר׳ ישמעאל דקאמר בפ׳ אלו קשרים דמציעין את המטות מיוה״כ לשבת וכ״ש משבת לי״ט וכבר הארכנו בתוכחות במקום אחר דגם בי״ט א׳ אין לערוך השולחן והנרות לצורך הלילה דאין י״ט מכין לחברו וזה פשוט וכן החרוסת הנעשה עם זכר לטיט ונותנין עליו מעט חומץ. כן לא יעשה מבע״י דאין שבת מכין ליום טוב:

ולענין הסדר בליל פסח שנהגו בב׳ תבשילין זרוע הפסח זכר לקרבן פסח וביצה מבושלת זכר לקרבן חגיגה יש מן הפוסקים הסוברים דכשחל פסח במוצאי שבת אין ליטול כי אם הזרוע שהוא זכר לקרבן פסח ולא הביצה אשר היא זכר לקרבן חגיגה לפי שאין קרבן חגיגה דוחה את השבת אבל רוב הפוסקי׳ אמרו דאין לחוש על זה ואדרבא מי שמדקדק בזה מחזי כקדשים בחוץ וכן על מה שאמרו לשנות בנוסח ברכה אשר גאלנו לומר כשחל במ״ש מן הפסחים ומן הזבחים להקדים הפסחים שדוחים את השבת מה שאין כן הזבחים דהיינו קרבן חגיגה דאינו דוחה את השבת אין לשנות מפני כך המטבע שברכה ולעולם יש להקדים הזבחים לפסחים דקרבן חגיגה אם נאכל קודם קרבן פסח שאינו נאכל אלא על השבע והואיל וקודם לאכילה יקדמנו באמירה:

פרק

פרק רביעי

אור לי״ד בניסן אשר אז זמן התחלת מילוי הלבנה בשלימותה הגיע תור ביעור הקוצים אשר סחור סחור לכרמא עילאה וכבר סגולת ביעור החמץ תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם והיו כלא היו כי הנה החמץ רמז לסטרא אחרא ולכן הוא נבזה׳ בסוד י׳ רכורא ושאור היא פלגות ולכן היא בכתובת שהוא התמרה בסוד הכוכב׳ הנקרא תמר והמבע״יר את הבער׳ פה למטה בארץ ראשו מגיע השמימה ובכה והיתה לבער הרע מקרב הארץ שעלוכה ומחץ ראש ממלכ׳ ס״מ הרשע ומלכות הרשעה אשת כסילות הומיה כי ע״כ הצריכונו חכמים לבדוק בליל י״ד אף כי ביום י״ד הוה סגי שכן שנינו לא בדק ליל י״ד יבדוק ביום י״ד כי לא לבדו היתה טעמם מפני שאור הנר יפה לבדיקה כי אם עיקר סוד; כמוס היה עמהם לחייב לילה ויום לבער הזכר והנקבה שבקליפה וכמו שכתב בזהר פקודי אר״א כתיב כל מחמצת לא תאכלו וכתיב לא יאכל חמץ אלא דא דכר ודא נוקבא ע״כ ולכן בבעור הלילה בוער שתגו׳ לשליטת הנוקבא אשר היא ממשלת בסוד בנשף בערב יום וכו׳ והנה אשה לקראתו. ואין די בער בבדיקה זו לממשלת הזכר אשם בבדיקת היום להבה תלהט רשעים יחד זכר ונקבה ואף כי בביעור הלילה כמלו אשיותי׳ דנוקבא עדין איננה נכבשת עד תומה על כי כמו שהזכר שבקליפות הוא נכלל עם הנוקבא כמו כן הנוקבא היא נכללת עם הזכר ולכן הנוקבא לא נכבש׳ עדיין עד תומה אלא עד שנעשה הביטול ביום כי אז רועה התרועעה ערו ערו עד היסוד בה ולפיכך הא בלא הא לא סגייא: **והנה** כאשר נתחל׳ בזמן הבריאה היתה הקליפה למטה מגול׳ העשיה טמונה וכבושה שמה לעת צורכ׳ ליסר האדם כנודע. וכאשר חטא אדם הראשון עלתה הקליפה למעל׳ וכשעמדו ישרא׳ על הר סיני תקנו עון אדם הראשון כאשר חכמים הגידו ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן. ואולם אחר כך ע״י מעשה העגל חזרה הקליפה לאיתנה הראשון והיא עלתה עליהם של עולמות העליונים בריאה יצירה עשיה. וע״כ הוצרך המקום ב״ה לזהיר עוד הפע׳ לחוג את חג הפסח ויעשו בני ישרא׳ את הפסח במועדו. כי אילולי המה כאדם עברו ברית ככל נתקן העולם מעון אדם הראשון כמה שעשינו פסח מצרים בכל חקותיו על מצות ומרורים. אמנם בעבור מעשה העגל הוצרך הדבר להיו׳ מנהג לדורות עולם לתקן העון ועל כן כאשר אנו המצוה הזא׳ לבער את החמץ מכל מקו׳ שצריך להכניס שם חמץ לבער כמו כן הרשעה כולה של עליונים למעלה בכל מקום שדרכה להתאחז ולהכנס שמה ולהוריד אותם

מטה

שטה מנה ש׳ מקומה הראשון כאשר היתה בתחיל׳ הבריאה בי עת לחכמה כי בא מועד רכינתא אשר רוכב׳ כנסת ישרא׳ ממצרים ונוסף נס הוא רומז לזה הוא אפריאשא כל איש ישרא׳ . במעשה הרע אשר יאשם לה׳ הוא מכניס הקליפה אל הקדש פנימה בכל עולם כפי בחינתו כי אם מגלה בו בחינת נפ״ש בלבד הוא מגביר הקליפה בעולם העשיה כי שם חלקת הנפשות ואם שמגלה ימצא בו חלק מבחינת רוח הוא בעונו מכניס הקליפו׳ בעולם היצירה וכו׳ ובכח סגול׳ ביעור החמץ כלפיד יבער כל הקליפה אשר הקליף בעונו בעולמות בחינה ועל כן באו ב׳ לאוין במצוה זו ובאחד אמר לא יראה ובאחד אמר לא ימצא לרמוז שצריך לדחות הקליפ׳ על ידי ביעור החמץ מן העול׳ בכללותו וגם מן הבתים הנמצאי׳ שם באותו עולם כי כל אחד יש לו בית לפי כבודו באותו עולם שמשם בחינת נפשו . שעל כן הוזהרנו שאור לא ימצא בבתי׳כם . דייקא ולא אמר לא ימצ׳ בבית שם רמז על הבתים האמתיים וקיימים המיוחדים לכם כל אחד בית לפי כבודו ולכן כנגד מה שנוגע אל העולם בעצמו בכללותו אמר לא יראה מפני כי הקליפה אשר שם היא נגלית ומפורסמת לעין כל עין קוץ ולכן הוזהרנו להוציא אותה החוצה הוציאוה ותטרף . וכנגד הבתים אשר צריך להוציא מתוכ׳ הקליפות באומר לא ימצא כי אף על גב שאינו מפורסם לעין כל ולא יראה החוצה אל העין אינו אלא טרף וביערו שניהם יחדיו ואשר ע״כ תכף אחר הבדיקה אנו אומרים כל חמירא דאיכא ברשותי לרמוז אל הקליפה אשר נכנס׳ בקדש פנימה רשות עם הקדש עדת בני ישראל דלא ביערתיה שלא שבנו עד ה׳ לבער את הפשע במועדו הן עתה בכח סגולת ביעור החמץ ליבטיל וליהוי כעפ״רא דארעא אל מקומו הראשון כי הנה מודעת זאת אשר הקליפה סוד נחש הקדמוני תקולל חלקתו בארץ ועפר תאכל כל ימי חייך וכשם שנגז׳ על הנחש הקדמוני פה למטה כבה נגזר על הנחש העליון הרוחני להיות טמון בארץ חבלו אלא כי על ידי כל עון אשר יחטא אחד מאישי ישראל אף יצא יצא ועולה ומשטין ומתעבר על ה׳ ואולם מעשה ידינו כוננהו בב״פל טמון בנוקבא דתהומא רבא וליבטיל ולהוי כעפרא דארעא בל יראה ובל ימצא . וע״כ יאמר בש״פר נוסח הביטול ליבטיל ולהוי כעפרא דארעא ומוצא דבר אתה תשמרם טוב טעם לאשר תקנו נוסח הביטול בלשון תרגום לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס כחה של קליפ׳ ע״ד שאמר בספר הזוהר בפרשת תרומה דף קכ״ט על ענין הקדיש אשר נתקן בלשון תרגום זה לשונו קדושתא דא לאו איהו כשאר קדושאן קדושת׳ דא סלקא בכל סטרין לעיל׳ ותתא ובכל סטרי מהמנות׳ ותברא מנעולין וגושפנקין דפרזלא וקליפין בישין לאסתלקא יקרא דקב״ה על כלא ואכן בעינן למימר ליה בלישנא דסטרא אוחרא ולאתבא בחילא

תקיפא

תקיפא אמן יהא שמיה רבא בגין דיתבר חילא דסטרא אוחרא ויסתלק סטרא דקב״ה על כלא ע״כ הנה משם בא״דה היות כל דברי קדושא שתקנו בלשון תרגו׳ לא לבדו כאשר יחשבו רבים כי הרבנן בזה סוד תקון כדי להבין הענין רבים מעמי הארץ אשר היו בבבל לשונכם לשון ארמי ומטעם זה לא יספיק לשבות לשון הזהב קדש קדשים ולמה יגרע מקריאת המגלה שבלועז ששמע את המגלה הכתובה בלשון הקדש אף על פי שאינו יודע מה הם אומרי׳ יצא ידי חובתו . ולמה לא תקנו לכותבה בלשון תרגום למען דעת כל עמי הארץ ויבינו במקרא אלא עקר הטעם לשבר ולהכניע כחה של קליפה בלישנא דסטרא אוחרא כענין דוגמת אקדים המתוקן בלשון תרגו׳ לתברא מנעולין בגושפנקן דפרזלא וקליפין בישין לאסתלקא יקרא דקב״ה על כלא :

ומנהג חסידי׳ להניח עשרה פתיתי חמץ במקום מוצנע אתו בבית ולא כאשר חשבו רבים שהוא כדי שלא תהיה ברכת׳ לבטלה אם לא ימצא חמץ לבער שהרי כבר אמרו לא בדק ב״יד יבדוק בתוך המועד . וכתב הרמב״ם שיברוך בברכה אף על גב שאין פס במה להתאחז ברכתו ואם לא נתן לא עיכב . רק טעם הדבר לי׳ פתיתי׳ אלו לבער י׳ כתרין דמסאבותא אשר בקליפה ולשרוף אותן ביום ולהוציא נר הקדושה מתוכם ולהבה תלהט רשעי׳ . ואשר בתעלומות חכמה סוד׳ הרזי׳ ויונק מסוד תנחומי׳ יכין לו לכוין הבדיק׳ באורין ובסדקי׳ להעביר גלולי טומאת מגנתי׳ הנאחזת ביסוד דילה וכדרך שהאשה נדה צריכה לבדוק לטהר עצמה ממקור דמיה . כן על ידי הבדיקה הזאת תועיל לטהר אמא לבעלה בליל פסח ועץ הדעת טוב ורע סוד חמץ ומצה כולו ספק לכן טה״ר סוא ומכור המים׳ היוצא מעדן ומן החסד הגדול להשקו׳ את הגן כתרין עטרין חמץ ושאור ומש׳ יפרד והיה לרקי׳ השמי׳ לאה המעטירה ושמה המוחש׳ והמטא׳ רת יהיו למאורות והח״מן קם למטה רשע גבול הרשעה שבלה לא תוסיף תאכל עליו חמץ הו אשר את שא״רו הערה והן ש׳ לא ימאס ת״ס יתמו חטאים ועובר שא״רו אכזרי וכל אוכל מחמצ׳ת ונכרתה כנודע לבאים בסוד ה׳ מפלאות תמים דעים .

ואנכי תקנתי נוסח תפלה לעת ביעור החמץ כוללת כל כוונת הרב זלה״ה להוציא הכוונה בפה לבאים בסוד ה׳ וזה תוארו . **לשם** יחוד קב״ה ושכינתיה וכו׳ הנה אנכי בא לקיים מצות ביעור וביטול הח״מץ והמש״מכת ואש״אר והמש״אחרת לתקן את שרשה במקום עליון .

ויהי רצון מלפניך **יהו״ה** אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים שבכח סגולת מצות ביעור וביטול אשר נבער ונבטל עתה מבתינו ומרשותינו

יתעורר

פרק ד תפלה לעת ביעור החמץ לבאים בסוד ה׳

יתעורר חסד אל זועם בכל יום וזעם את אויביו להכרית
כל החוחים והקוצים הסובבי׳ את ב׳ המאורות הגדולי׳ .
ובכח סגולת ביעור השא״ר תמנע מרשעי׳ אור יונקותם
ממשך האור חכמה ובינה ודעת היוצא מן הנ״הר הגדול
להשקות את הגן מערכות אלה״ים כתם פז לאום קטטות
אשר שמה שם אלהי׳ במילואתו אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם
דיוד״ין בחכמה ברכות בחשבון ש׳ ושם השני א׳ א״ל
אל״ף אלה״י אלה״ים כרבוע . ברכות בחשבון ר׳
ושם הג׳ אל״ף למ״ד ה״א יו״ד מ״ם המלא אשר בקרבו א׳
ובם יתכונן ויכין שא״ר לכן השכור שאת הקרוב שיו׳ .
ובכח סגולת ביעור החמץ מחסדך תגמית יונקותם
ממשך האור היוצא מע״דן להשקות את הגן מערכות
אלהים פשוט ותפשה אותיותיו העולים כסך כ״א אשר עם
המלא אשר בקרבו ואותיו׳ אשר תבאכה במילואתו ומילוי
מילואתו המה עב לו חק״ל שם רמז וה״ן מספר חמץ . כליל
תפארת לראש הבן השכור כליל חמיץ ובנעימות ימינך
נגח מבורת המאור הח״מן והש״אר המה יהיו למאורות
כבן ומשם יפרד והיו בשמים ראש לראש התלאה והנה היא
לאה . אל נא תהי כמ״ת ולבונה משך האור היוצא מעדן
ומן הנהר הגדול להשקות את הגן תהא אור כאור פני
מלך חיים . תגור ת״ס דרך הקדש פנימה וזה הדרך ישכון
אור מחמ״צת חמ״ץ ת״ס ומשא״רת שא״ר ת״ס .

ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראות מהרה בת״ת
עוזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות
יכרתון לתקן עולם במלכות שד״י . וכימי צאת ישראל
ממצרים הראנו נפלאות ומחץ ראש עשרה שליטים אשר
בקליפה בוכרא דחימה . והך נא בכח שבט מלכות מלכותך
מלכות כל עולמים אל גולגלת שפחה חרו״פה מלכות
הרשעה . וערות ימה כתורך והך בכח יסוד מלכו׳ מלכותך
מלכות כל עולמים אל מוח שפחה חרופה מלכות הרשעה
וחגור חרבך על ירך גבור הוד״ך והך בכח הוד מלכות
מלכותך מלכות כל עולמים אל קרקפתא דשפחה חרופה
מלכות הרשע׳ ומחץ ראש ממלכת שמאל בעל בת אל נכר:
המו גוי׳ מטו ממלכות והיתה לה׳ המלוכה ובנעימות ימינך
נגח הך בכח נצח מלכות מלכותך מלכות כל עולמים את
כל זכורה של קליפ׳ ערו ערו עד היסו׳ בו ובזרוע תפארתך
הך בכח ת״ת מלכות מלכותך מלכות כל עולמים . אל
הוד זכורה דקליפה הוי ארון והוי הוד״ו . ועוררה את
גבורתך והך בכח גבורת מלכות מלכותך מלכות כל
עולמים אל נצח זכורה דקליפה כגלנו לנצח יאבד וכחסדך
תצמית והכית בכח חסד מלכות . מלכותך מלכות כל
עולמים אל ת״ת זכורה דקליפה תשברנה פארותיו משום
תפאר״תם . ולך בינה וגבורה והך בבינת מלכות מלכותך
כל עולמים . אל גבורת זכורה דקליפה והתו מגבורת״ם
חכם לבב ואמיץ כח הך נא בכח חכמת מלכות מלכותך
מלכות כל עולמים . אל חסד זכורה דקליפה וכל אחיה
בנין השדה מוכתר בכתר רס ונשא הך בכח כתר מלכות
מלכותך מלכות כל עולמים אל כתר חכמה ובינת זכורה
דקליפה קומת הכות״רת וכל חכמתם תתבלע . ובי״נת
נבוניו תסתתר ותמלוך אתה הוא ה׳ אלהינו מהרה על
כל מעשיך וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי
אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה׳ אלהי ישראל
מלך ומלכותו בכל משלה ואתה תבער שאור עיכתנו
מקרבנו ולב טהור ברא לנו אלהינו ורוח נכון חדש בקרבנו
לעשות רצונך בלבב שלם אנחנו ונשינו וצאצאי צאצאינו
תמיד כל הימים יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ ע״כ . ואחר כוכח
תפלה זו להתאמץ בכוונתו לברך על ביעור חמץ ויכוין
בכוונת הוית הברכה ברוך אתה **יהוה** אלהינו מלך
העולם אשר קב״ו על ביעור חמץ וכוונת
נקודותיה מבואר׳ שהוא חסד דבנה תבונה כי נגח מספרו
פס״ת אשר ממנו מקבל הזעיר אנפין ומספי׳ לא״קל שהוא
מספר חמץ לבערו משם ועי״כ גם אנו בודקים ומבערים
אותו והם עשרה כתרי מסאבותא כנז״ל .

ורבים מיראי ה׳ קדושיו נהגו לטהר את ידיהם
קודם הבדיקה על כי היא באה לטהרת
העולמות מהסטרא אחרא ונכון להחמיר בה ולעשותה
בנקיון כפים ולברך בטהרה ועל ידי הברכה נברא מלאך
אחד ושכה למעלה לדחות הקליפות מכל מקומו׳ הקדוש׳ .
וכל שכן שלא יגש לעשותה אם לא טבל לקריו ח״ו . הא
למה זה דומה לבועל את ביתו לשומרו וכמצא אויבו ומבקש
רעתו שמור בתוכו אשר לא יועיל ולא יציל אשר על כן
הטהרה והקדושה עיקר גדול בזה וככן לא יבצר מהם כל
אשר יזמו לעשות . ולכן טהור ידים יוסיף אומץ גם כן
להזהר לעצור את רוחו שלא לדבר בין הברכה לבדיקה
וגם עד שיגמור כל הבדיקה כי מבלעדי טעם פשט הדבר
דהוי משום דכיון שמחויב לגמור בדיקתו וכל זמן שלא
גמר אם שח הוי כאילו שח בין הברכה לבדיקה וצריך
לחזור ולברך מיד דהוה אסח באמצע תקיעות דמיושב
שצריך לחזור ולברך הנה לפי סודן של דברים הנזהרים
ישכילו כדי שלא להכנים החיצוני׳ בנתים בעת הכנעת
הקליפות והכנע׳ כי אז כאר״ץ וא״ר יעלה מן האר״ץ ח״ו .
ואשרי אנוש יעשה זאת לכוין בבדיקה לכל הדברים האלה
לטהר ולנקות עליונים למעלה ונפשו אליו יאסוף מרעתו
ומטומאתו ויסגור ה׳ בעדו כאשר עשה כן יעשה לו כמו
שאמר בזוהר אמור דאפיק גרמיה מרשותא אחרא ועייל
גרמיה ברשותא קדישא . ואשר הוא ישן ותרדימת שהים
נפלה עליו איש שותה כמי׳ עולה ביתר ימות השב׳ עודינו
מחזיק בטומאתו ומן ה׳ יסור לבו הנה בבא להתעסק
בביעור חמצו לבו יחיל בקרבו לאמר מה המצוה הזאת
ומה טעם יש בה לבער החמץ אשר מראשית השנה ועד
אחרית

אחדית הספה אנו צריכים אליו ורודפים אחריו · וצבשיו לחפש אחריו חפוש מחפוש ולרדוף עליו כמי שרודף אחר החויב להשמידו ולהכחידו מן העולם בל יראה ובל ימצא · הלא דבר הוא כי לא דבר רק הוא · ומתוך כך יהי אלהיו עמו ויצל בתשובה הרמתה תשובה שלימה עד ה׳ אלהיו כי יאמר הלא כה דבר היצר הרע מצין דוגמת החמץ נר הגורד להחמיץ לבות בני אדם גם בני איש לרכא תחת רגליו כל אסורי זיקי העון ופשע רע והוזהרנו לבער ולבטלו · וכן יאותה לנו גם כן לבער את הבערה שאור עסתנו והאספסוף אשר בקרבנו ונשובה עד ה׳ ועל כן הוזהרנו להיות בודקין את החמץ בחורין ובסדקין הם העבירות קלות שאדם דש בעקיביו וכן חור שבין אדם לחברו שצריך בדיקה הם העבירות שבין אדם לחברו אשר להיות כל איש זריז לבדוק ולמחול לחברו הן ממון הן דברים וכן מ״ש שצריך לבדוק את הכיסים שם רמז כי הכיסים צריכין בדיקה ביותר כי סגדיל לעשות ותצל בחנתו בכיסים של הממון עושה עושר ולא במשפט ויתר רמז הרומז משפט החמץ אשר הארכנו בפ״ב כי יתן האיש הנלבב לבו אליהם הן גור יגור ויפול חתיתו ויראת שדי על פניו יחלוף ומורא יעלה על ראשו לשוב מעבירות שבידו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח · ואף שבכל הימים יש לכל איש ישראל להיות זע וחרד בתשובה ובעל נפש יקרה לא יהא בושם עד ערב פסח לחפש ולמשמש במעשיו וחדל מעשות הפשע אכן כי תהייכה לאיש עבירות צרות רעות ורבות ולא שת לבו עוד כל יתות השפה הנה כהגיע תור החג הקדוש הזה לית דין צריך בשם והחיית אל לבו כל היד המרבה לבדוק כי יצדק הרמז בסתרו לבדוק הבדיקה העיקרית בתי הנפש והלב · ועל כן יאמר בשפ״ר נוסח ביטול היום שהוא גמר בטולו בתוספת דברים כל חמירא וכו׳ דביערתיה ודלא ביערתיה וכו׳ אשר הוא בעין ורזי דברים אשר אנו אומרים בנסח הודוי על הנסתרות ועל הנגלות ולעומ׳ זה יאמר כאן דחזיתיה ודלא חזיתיה ואשר להיות כי ימצא איש אשר יחטא ושב אל ה׳ אכן לא הספיק בא בשתה תשובה להאביד בסטרא אוחרא מאותו מקום העליון שבכבם שם וגם יש מעט הרע אשר עדיין לא עשה תשובה וזה ודאי כי עדיין החמץ קם עודינו עומד לפני ה׳ ולעומת ג׳ מינים אלו יאמר דביערתיה ודלא ביערתיה : והאיש אשר נגע אלהים בלבו מה״ור ימהרנה לו תשובתו הרמת׳ ולפה אל המלך לתתחנן לו ובכן בסנו״ל תשובתו עוד מעט ואין רשע · והוא יתברך יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו אשר למי יחפוץ המלך לעשות יקר יותר מתנו עמו ובאן מרעיתו · כי על כל אלה הנפש לבית יעקב יאתה להם להיות הבדיקה על ידי עצמם ולא ע״י שלוחם אולי על ידי כן בעת הבדיקה יחשבו מחשבה בכל חטאיו ויתנו לב לשוב · וכר מן דין ככון להיות כל איש

בודק בביתו הוא ולא שלוחו על כי כלל גדול אמרו מצוה בו יותר מבשלוחו : ואין ראוי לבעל נפש להניח שום א׳ מן הבית לבדוק לא נשים ולא עבדים ואין צריך לומר קטני׳ מפני שדעתן קלה ויקלו בענין ולא יחושו כאשר ראוי לחוש אלא כל היד המרבה לבדוק הוא בעצמו ובכבודו הרי זה משובח ויקום בזריזות ובאזירות חיל לחפש ולבדוק את כל מקום אשר ימצא שם בדק בחורים ובסדקים ובכל מקום שיש לחוש שנתנו בו חמץ או בקבע או בעראי ואפי׳ היא חשש׳ רחוקה מעט לא ימנע עצמו מלבדו׳ מפני כך כי חומרת החמץ בימים האלה גדולה היא מאד מכל איסורים שבתור׳ וחלב ודם ונבלה וטריפה כי חמץ בפסח במשהו · ומפני זה צריך לחוש הרבה מאד על בדיקתו ועל ביעורו ·

והן עתה רבי׳ מעמי הארץ ועשירי עם שרי׳ וחשובי׳ ונכבדי׳ ית׳ מהם מזלזלי׳ בבדיק׳ זו וכמשא כבד יכבד מהם לחפש אחר הדלת והמזוזה בחורין ובסדקים ובתי האוצרות אשר לא נכתה כף רגלה הנג בהם ובדי בזיון וקצף בעיניהם להטפל בהם ובודקים על ידי שלוחיהם ויש מהם שבודקים מעט מזער וזעיר שם בחותה על הגחלים והתעיף עיניך בו ואיננו וזה דרכם כסל למו להתברך בלבבם לאמר הרי הנשים ובני הבית בדקו הכל ואפס מקום שלא פנו ומה צורך לבדיקה זאת כי לא נמצא דבר ולא ידעו תועי רוח בינה · כי אף אם נאמר שאמת הדבר שבדקו הכל וביערו והשיקו · עם כל זה המצוה מוטל עליהם ליל י״ד והיא מדברי סופרים לבדוק הכל מתחלה כאילו לא נעשה דבר ואין לזלזל ולפקפק ח״ו בתקנת חכמי׳ ואמורי׳ דברי סופרים יותר משל תורה והוא חייב מיתה לשמים · ואשר הוא שר וחשוב ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב למחול על כבודו בעבור כבוד שמו ית׳ לשמור לעשות את כל מצותיו שאפי׳ המלך כי כבודו חמור עד שאין כבודו מחול · ובמקום מצוה להכל דמיה הרם את חרשי אדמה וכבודו מעליו הפשיט ועא״כו תולעת ולא איש כבד עון אשמה אשר הכעיס את בוראו והוא בעונו הכניס צלם בעולמות קדושים ותמיד׳ ותו יוסף עליו וכאשר עשה כן יעשה לו שפ״ר התקונים להעביר גלולים ואת רוח הטומא׳ מן עולמות קדושי׳ בביעור החמץ סוד הקליפות וכל נוכרא דחימה הוא בעצמו ובכבודו והוא יהיה בעוזריו להעביר טומאתו מעליו ותחלה נראש לפדיון נפשו לא מטוהרים ·

ודרך הזריזים במצות לבדוק היטב ולקחת עמהם סכין ארוך מעט שאם ימצאו אי זה חמץ בחורין עמוקים לחטט בו אחריו ולהוציאו משם וכן נהגו לקחת עמהם כלי א׳ לשית בו כל מה שימצאו וי׳ פתיתים שנהגו להניח בזויות הבית ובהם שמה כי שוא מצוה ליחדו בפני עצמו ובל יתערב אחר עמו לקיים בו מצות שריפה · ואחר שיבדוק ויחפש בכל מקום שיש מנעת

כדין ובפורה צריך שיבטל אותו החמץ הנשאר ברשותו מה שלא ראה וזהו שלא ביטל ואומר כל חמירא וכו' ועניין הביטול הוא לפי כי הבדיקה בלא בטול לא יועיל כי אם ישאר איזה דבר ברשותו ולא ביטלו הרי הוא שלו ועובר עליו על בל יראה ובל ימצא ומן התורה בביטול סגי כמ"ש תשביתו שאור מבתיכם ואין השבתה אלא בלב אלא שחז"ל תקנו לבדוק ולחפש אחריו שלא לבא לידי תקלה בחמץ שימצא בקרב ביתו אשר לו רגיל בימי שנה לאוכלו לשובעה אכנגס בבדיקה לבדה לא יועיל פן ימצא איזה חמץ ברשותו שלא מדעתו ועובר על בל יראה ובל ימצא ובביטול יצא מרשותו ופטור וע"כ אומרו שניהם בדיקה וביטול והא בלא הא לא סגיא. **וטעם** שאין מברכים על ביטול חמץ משום דבכלל ביעור הוא הביטול שכיון שמבטלו שאינו שלו הוי כביעורו מרשותו ואין בכלל הביטול הביעור מן הבית שהצריכו חז"ל ולפיכך מברכין בלשון הכולל את שניהם וגם משום דהוי דבר שבלב ואין מברכי' על המחשב' והא דמברכים על ביעור חמץ ואינו מבערו עתה מכל מקום מאחר שמבטל עתה החמץ שאינו ידוע לו הוי כביעורו ושייך לומר על ביעור. ומה שאין מברכים על בדיקת חמץ על כי אין הבדיקה סוף המצוה אלא הביעור כאמור. **ואחר** הבדיקה יהא זהיר בחמץ שמשייר להצניעו כדי שלא יצטרך בדיקה אחרת ומדברי הר"ן כתב שיש להצניע החמץ שרוצים לאכול בלילה קודם הבדיקה שכתב וז"ל ומה שמשייר בלילה לצורכו שיאכל בלילה וגם בבקר יצניענו בצנעה. וכן ראוי לנהוג שהרי אם בשעת בדיקה בטל שכבר בדקנו צריך לחזור לבדוק מה שבדק כבר וכן כל כיוצא בזה חכם עיניו בראשו להיות כל איש סובב בביתו להשגיח על חמצו היטב וכן יבוטלו הקליפות הזרים ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל:

פרק ה'

ערב פסח נכון כמועדי רגל מלו והבקר יעבר ערב לבטל המלאכה אשר לפני כל איש ואיש ממלאכתו אשר המה עושים לבטל דלתותיהן ולבטל ממלאכתם לכבוד הרגל ולהכינו את אשר יביאו ואף על פי שיהיה לאדם כמה עבדים יש לו להתאמץ ביום הקדוש הזה להכין צורכי הרגל בכבודו ובעצמו ומצוה בו יותר מבשלוחו כמ"ש לענין שבת על רב נחמן בר יצחק דמכתף ועייל מכתף ונפיק ואמר אילו מקלעי לי ר' אמי ור' אסי לא מכתיפנא קמייהו. וכן יעשה לכבוד האושפיזא הבא אלינו הוא החג הקדוש הזה חג הפסח להטפל בפסחו

ויבטא

ויבטא בשפתיו כ"פ ס"ח נדיק יקראהו לרגליו בכל דבר אשר יקנה. ויכין ועוד לאלוה מילין וע"ד יעלה מן האר"ש ופנה למעלה לשעריף טובו עליו כי כאשר יפתח ידו לכבוד הרגל כן יפתחו לו מן השמים שעדי שופע לתת הרוחה והנחת תמיד בכפליים. וכבר אמרו בפסח העולם נידון על התבואה. וסגולה נפלאה היא למכבדו להוציא כיד ה' הטובה עליו במאכל ובמשתה לכבוד המקום צריך הוא ולכבוד הרגל להיות שבע ודשן במזונותיו כל השנה הוא וכל העם אשר ברגליו ושמניך ויברך ה' אותך לרגלי: וע"כ נכון להיות אף ברגלים ובמדו רגלין ביום ההוא לרגל מועד"ת בכבודו ובעצמו שש ושמח עם קונו ואם אי אפשר לו להטפל הוא בכולם יכין מקנתם כגון הירקות הצריכות אל הסדר אורח ברגליו לו יבא לו רגל על לשונו לאמר על כל דבר פסח על מרור על כרפס לשמור לעשות את כל מצוותיו יתברך רק אין דבר אפס כי ישמור לפיו מחכ"ס לבלתי יאמר על שום בהמה בין חיה בין עוף שחוטה בשר זה לפסח על כי נראה שהקדישו מחיים לקרבן פסח ונמצא אוכל קדשים בחוץ. בילם יאמר זה לי"ט ויחדל מעשות הפסח על כל דב"ר פש"ע. ואח"כ יכון לקראת אלהיו לקבל עליו קדושת הרגל כאשר בתחלה יכניע מקודם כחם של קליפה כדי שעל ידי כן הקדושה תרומם ותגבה לכל לראש כי ע"כ אף שביטל כבר בלילה יחזור לבטל חמצו סוף שעה ה' קודם שיגיע שעה ו' שמשתגיע שעה ו' כבר ולאו בידו לבטלו ואף אם יבטלנו בשעה ו' אף דמן התורה יכול לבטלו עוב' עליו בבל יראה ובל ימצא כמ"ש הפוסקים וטעם ביטול זה מבואר לבטל החמץ שהשאיר בלילה למאכלו ושקנה ביום י"ד שאותו החמץ לא נתבטל בביטול הלילה שבביטול הלילה לא ביטל רק החמץ שלא ראה ולכן מבטל עכשיו מה שראה ומה שלא ראה שאם לא יבטלנו וישאר ממנו בקרב ביתו יעבור על בל יראה ובל ימצא:

ונוסף גם הוא לפי סודן של דברים להתיישב על הלב כי יפלא לאתמה בצע בביטול בלילה ובביטול היום הזה שני כאשר תמהו רבים. אכן טעם הדבר כאשר כתבנו בפ"ד לבטל חמץ ומחשבת דקליפה ובביטול הלילה כשלא לא תוסיף קום המוקבא דקליפה שפחה חרופה שמליטתה בלילה ובביטול היום גם כשל שרוד את כל זכורה של קליפה שמליטתו ביום. וגדול ביטול היום משל לילה כי אף על גב דביטול הלילה להכניע את המוקבא מ"מ עדיין איננה נכנעת לגמרי מפני כי היא כלולה וקלולה בזכר. אבל בביטול היום אשר הכנעתי אל בהאר"ץ ושמה לנגפר נפשו. אז גם שפחת כסילות הומיה נגמרת לבטל כמעט"ה פיחבלי ארץ בכוקפא דהתהוא דפה. וטעם היות נאמר מן התורה תשבתו שאור ולמעלה ביארו בספר התקונים תקון י"ב כי הוא לתקן שגן שקודם אשר היה כמעשה העגל כשבתו כמש"ה וירא העם כי

בשש

בפסח משה כי באו שם ולא בא ועי"כ חזר ונתעורר הענין
הקודם אשר חטאו הראשון חטא לשם שעות כמש"ה ולא
יתבוששו כלומר לא באו ו' שעות · כי לולי עון פיגול העגל
כבר היה מתוקן העולם מעון אדם הראשון בפסח מצרים
אמנם בעבור מ נשה העגל הוצרך הדבר להיות נוסב והולך
לדורות לתקן העונו' ההם ועי"כ באמר שחמץ סור הקליפה
משש שעות ולמעלה לתקון חטא אדם הראשון וישראל
כאמור · כי על כל אלה צריך כל איש ישראל זהיר וזריז
מאד בביטול היום אל ישכח מלבטלו · ואף כי לפי הדין
מועיל הביטול גם ע"י שלוחו · מ"מ מצוה בו יותר מבשלוחו
הואיל והתחיל במצוה הלילה להכניע את הקליפה גם כן
גמר תמיד עד זיבולה בתריותה כי אין קיום הנט אלא
בחותמיו ומפה למעלה לעשות תועלת לעולמות העליוני'
כי שהכנע הקליפה הקדושה ירים ראש בהתקדש ליל חג
מה שלא נעשה בפסח הזה ביתר חגים ומועדי רגל · ואין
למאורות את המאור הגדול ואת מאור הקטן יחד לו ירותם
ברגע קטון כי מטעם זה אומרים הלל גמור בליל התקדש
חג בערבית משא"כ בשאר מועדי' כמו שכתבתי במקומו
בס"ד · ואין רבים עתה עם הארץ זלזלו בביטול זה
ועזבוהו ושכחוהו ואינן מטין אזן לשמוע דברי חכמים כי
יתעסקו ברע עוסק ואחזתם השבן כולמום עצבותם כסף
וזהב ולא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם לבטל
את חמצם אפי' בלב · וצריך להודיעם חומרן של דברים
לבל יכשלו בלאו דבל יראה ובל ימצא ונמצאו מחייבים את
נפשותם בחבלי השוא וכל העם ישמעו וייראו ובערו
והשיקו :

וצריך לדעת דאף על גב דקודם שש בהוצאת
מרשותו סגי מ"מ צריך שיגמור בדעתו שלא
לזכות בו עוד וכמו שכתב הכסף משנה בשם הר"ם בסוף
פ"ד דא"ב דידע חמץ במקום שאינו עשוי לגלות ואינו
מצוי בבית דסגי ליה בביטול היינו היכא דבטלי' לדעתי'
שלא בהערמה שאין דעתו לחזור וליהנות ממנו לעולם
ע"כ וכיון שדעתו לזכות בו הא קעבר איסורא ואסיר
בהנאה אחר הפסח · וראיה ממה שאמר הרשב"א סי' ע"ע
ישראל שיש להם בורות מלאות חטים ומתשוכתו מוכח
בהדיא דסבירא ליה דאי איכא חמץ ידוע בתחתית הבור
אע"פ שאר חטים שאינן מבוקעים הם עליה' והוה ליה
כחמץ שנפלה עליו מפולת שאסורים הם אחר הפסח משום
דגרע ממפול' דהתם ממילא הוא שנמלא ולא שיהא בדעתו
לפנות הגל אבל כאן שרוצה לזכות בחטים ולמכרם אסיר
ע"ש הרי לך דאף במפול' דלא קעבר אמירי לא מדאורייתא
ולא מדרבנן אף על פי כן אסורים הם לאחר הפסח כיון
שדעתו לזכות בו והכי נמי אותם חמרי השכלה· הנוהגים
אחר הביטול בערב פסח לתת איזה דבר הצריכה להם
בקרן זוית מן השוק משומרת שלא ימצאנה שום אדם ואחר
הפסח הולכים לאותו זוית שהניחוה שם וחוזרים וזוכי' בם
לא אריך למיעבר הכי וקעברי האיסור חמץ ודין כותבו
לגוי מכירה ויודע שלא יגע בו שאני לפי שכבר נכנס לרשו'
אחרי' וה"ל חמצו של גוי אבל להניח בקרן זוית לזכו' בו לית
דין ולית דיין שאיסורו וכן לא יעשה · וכן אחר הביטול לא
יגביה חמץ ברשות הרבים שלא להעביר על האוכלי' מפני
שהוא של הפקר וא"כ כ"ש שאסור לטלטלו שמא יזכה בו
בהגבהתו והוה ליה חמץ שלו וקעבר עליו ואפי' אין דעתו
לזכות בו דבר ברור הוא שאסור לטלטלו דילמא אתי למיכל
מיניה כמו שכתב הריב"ש סי' ת"א וכן אסור לקנות חמץ
לצורך הגוי במעותיו של גוי אחר הביטול שהרי אחריות
החמץ עליו ועובר עליו · וכן כתב הרשב"א סי' קע"ו
דלכתחלה אין ראוי הישראל להיות יושב ומשמש ביתו של
גוי אחר זמן איסורו ואע"ג דבדיעבד שכרו מותר כדאית'
בריש השוכר את הפועל דכיון כנך שכרו אסור משו' קנס
מכל מקום לכתחלה אסור ע"כ · וכן אסור להשכיר כלי
חמץ לגוי אחר זמן איסורו כדי שיבשל בו חמץ כמו שאמרו
הפוסקים דכיון דהכלי עצמו אסור בהנאה אסור · ולהריח
המצו של גוי אם בפסח אסיר אע"פי דיש אומרים דמותר
דחמץ של גוי לא נאסר בהנאה מכל מקום גדולי ישראל לא
הסכימו בהוראה זו ואסור להריחו · ויש ליראי ה' קדושיו
לאפות ולבשל כל מה שצריכים למועד מקודם המועד
קודם שעה ה' שלא יתערב עמו משהו מחמץ שיתבטל
קודם זמן איסורו אכן העושים עיקר סברת אוסר ומעור אין
לדקדק בכך והו' פשוט: **ואחר** חצו' בע"פ אף במקו' שנהגו
לעשו' מלאכ' קוד' חצו' אסור לעשו' אחר חצו' וטעם הדבר כי
בזמן שבי' המקד' קיים היו מקריבי' אבותינו בכל יום שהיחיד
המקרי' קרבן הרי הוא לי"ט כיון שנתכפ' בו ואסור לו לעשו'
מלאכה כמו ביום טוב · ובערב פסח כיון שכל אחד מישרא'
חייב להקריב קרבן פסח הרי הוא כי"ט לכל ישראל ומ"מ
כיון שאין זמן שחיטת הפסח אלא מחצו' היום ואילך לפיכך
לא נהגו איסור מלאכה גם כן אלא מחצות היום ואילך
הילכך בזמן הזה אע"פי שבטל קריבת הפסח מכל מקום
איסור עשיית מלאכה לא בטלה ואסור לעשות מלאכה
בערב פסח מחצות ואילך וכל העושה מלאכ' מחצו' ולמעלה
משמתינן ליה ואמור מדבריי שבתות מן המנחה ולמעלה
שאין עושים רק שאינו רואה סימן ברכה לעול' והכי משמתינן
ליה משום קרבן פסח דהוי כיום טוב כאמור ·

ואם לפי סודן של דברים טעמא רבה איכא למילת'
אשר להיות כבר היה הכנעת גבול הרשע' זה
פעמים ונלאת לה מכל עולמות הקדושים ועי"כ אחרי אשר
כלתה הרעה ותכום ותנא החוצה איכינו ככין לתת לה
מקום אל הקדש הפנימ' כי הנה מודע' זאת כי כל המלאכ'
נמנזה וכמש ביום השבת על פי כה תכתן חיל לגבול
הרשעה להכנס לפני לפנים לינק מן הקדושה ולפיכך

בעבור זה ביום י"ד אחר חצות שכבר נעשו הכ' ביטולים וביערו והשיקו החמץ והיתה לבער הקליפה ואור הקדושה חיילים תתגבר ותתגונן אסור במלאכה כי כל העושה בו מלאכה בעת ההיא מעוו' את אשר תקנו ברא שונה והחמץ קם ויתעורר ויחזור ויצור ומתעלה להתאחז מן הקדוש' ח"ו ובעבור זה משמתין אותו להיות נמסר ביד הקליפ' כאשר יורה מלת שמ"תה כנודע ועל כן טוב ויפה להסתפ' ולגלח ביפורליו מאז הבוקר ער' פסח ובפרט למי שהריחו בסוד ה' ויודע סוד גילוח השער והצפרנים להעביר רעה מכשרו סוד הדינים כמו שאכתו' בח"א בפרקי שבת. בס"ד כי טוב הדבר מאד להקדי' כל זה קודם חצו' בזמן הביטול והשרפה בלא כעסן תכלה שגם הוא יעביר מעליו כל הדינים ואין בלא הא אך אחר חצות שכבר בלע המות ואוכנו ויאר לנו אור הקדושה צריכים אנו להתעסק אז בדברים של קדוש' הרגל ברגל ומפני זה כיוונו קדמונינו שלא ללוש מצת מצוה בערב פסח עד אחר ו' שעות מבלעדי טעם פשוטו שאז היה בזמן שבית המקדש קיים הקרב' קרבן פסח. עוד לאלוה מילין שלא להתעסק בה קודם חצות אלא עד אחר חצו' מפני כי כל כמה שעדין לא נעשה הביעור לגמרי ועדין מותר בהנאה מן התורה עדיין אין מתעורר סטרא דקדושה כנודע כי אפילו למעלה מלאכי השרת הם נרחקי' מן הסטרא אוחרא ואינן מתיחדים במלכתן עד שדוחין הס"טא לחוץ על כי כאמר עושה מלאכיו רוחות. ולכן הם נרחקים מהס"טא אשר היא רוח הטומא' כ"ש בזהר תרומה ואולם אחר חצות היום שכבר ביערו את הבעיר' והחמץ ושור השירו ואז הקדוש' תתחיל להתעור' אז היתה זמן הקרבת קרבן פסח בזמן שב"ה קיים ולכן יאותה לנו בעו"כ' ההיא ללוש מצת מצוה להרים דגלה של קדושה ומתוך ומת"מם יגאל נפשם:

וטהור ידים יוסיף אומץ לטהר עצמו ברגל תכף ומיד אחר חצות לטבול לכבוד הרגל ולקבל עליו קדוש' הרגל מוע"דת ולכוין במספ' שמו' הוי"ה ואהי"ה במלוי יודי"ן העולים כמספר רג"ל כמו שכת' הרב זלה"ה. ואין להתרשל ח"ו ממנה וכ"ש אם הוא טמא במקרה אשר לא טהור שלא יקרב לעשו' הפסח עודינו מתזיק בטומא' גו חלילה ואף כי אין קרבן פסח עתה בחורבנו והטמ' והטהו' יחדיו הכא כיון היא דורש אין לה מכלל דבעיא דרישה. וכי היכי דאבותינו הקדושים היו מתטהרים מכל טומא' לעשו' הפסח וכל טמא לנפש חדל לעשות הפסח כן ראוי עתה בחורבנו לעשות זכר למקדש וטבל במים איש טהור ואף כי אין טומאה וטהרה בזמן הזה והכי בטמא כלנו כל אדם אינו חייב אלא כשיעורו כלו הפך לבן טהור הוא. ומה יועילו אנשי רשע הנשכחים מילי רג"ל ולא הוטהרו לעשו' בכל חקת הפסח ווהמת טומאתן לא פסקה מעליהם כי אנה כל תכלית חוקי הפסח שנזכרים ונעשים בו המה

לא נכיר

להעביר גלולי' ואת רוח הטומאה מן העולמות הקדושים ואם טומאתו עליו איככה יוכל להעבירם ומין במינו אינו חוטם והפסוק הוא כי מנא מין את מינו ובעבור ואיה איפה תקותו לטהר את העולמות והוא יהיה בעוכריו כי מי יתן טהור מטמא אין גם א' כי על כל אלה יעלזו חסידי' בכבוד כל מועדי אל ובבהר יעבדו בר"גל ולפני ה' יטהרו להביא את המנחה בכלי טהור בית ה' לעורר אהב' דודי' למעלה ולהכרית כל הקוצים והחוחים הסובבי' את השושנ' העליונ' ולהאיר האורות יתירות גדולות עם קטנות ומי שהוא חולה יש לו לטהר עצמו כמ' קכין ולפחות ירחוץ עצמו היטב מחגורתו ומטה הואיל ואי אפשר באופן אחר גם זה ירצה אלהים מעשיו. ואחר עלות טהור ומזוכך מבית הטבילה יכין לקראת אלהיו וילבש בגדי י"ט ודאוי שיהו חשובי' יותר משל שבת כי בי"ט יש שמחה יתירה על האורת אימא שהיא יותר מגולם מאבא ולכן השמחה מוספת יותר ולכן צריכי' בגדים חמודי' בי"ט יותר משל שבת והמלובש חלוק של י"ט יאמר כל כלי יוצר עלי"ך ל"א וכו' אשר ס"ת עלי"ך ל"א גי' אהי"ה שהוא שורש ס"ג גי' יום טוב יצל"ח גי' ע"ב מ"ה כ"ן כמ"ש גורי האר"י זלה"ה: ובכן יגש להקריב קרבן מנחה לה' בכלי טהור בית ה' ובכוונה יתירה יותר מכל הימים ואל כל המקום אשר יהיה שם ענין גאולת ישראל ירבה ברחמים לעתור ולרצות על גאולתנו ועל פדות נפשינו כי בא עת לחננה כי בא מועד ימי צאתנו מארץ מצרים והוא יפדה את ישרא' מכל צרותיו בגלות הזה אשר עדת ישראל גולה וסורה ואין מנהל לה ואין מחזיק בידה זה כמה שנים רבי' ורעי' וגו' עדי יפקוד עליה ברחמי' אשר לו יעדה והפדה לו נפדתה. אשר כבר הזכרנו בפרק א' מאמר' ז"ל שהוא משל לאשה שהיתה מצפה לבעלה שהלך למדינת הים א"ל זה הסימן יהיה בידך כשתראי אותו סימן דעי שאני בא כך ישראל מצפים בגלות אמר הקב"ה ברוך הוא הסימן הזה יהיה בידכם ביום שעשיתי לכם ובאותם לילה היו יודעים שאני גאלכם ואם לאו אל תאמינו וכו ועל כן ראוי ונכון בכל עצם היום הזה להקדים תפלה לשעה לבא אל המלך ולהתחנן לו כימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות אכי"ר.

וביותר יאותה להם לבכות להכין ולהתענות בעצם היום הזה הן על הכם שבעש' בו להם למכה מצרים בבכוריהם והן מטעם שכתבנו לעיל בשילהי פ"ג מפני כי אז בע"פ מתעורר הקליפה ורבה משטימות' בעבור הביעור ומנא להתגבר כמאז במצרים אשר ה' הכה כל בכור וקם ויתעורר מתנא דמות' דבכורו' כי הוא בכור בן השפחה ורב כל מתכן ובכן יכוונו הבכורו' בתעניתם להחלש חוסי"ם ואומ"ר שבם להתיש כחו ולא יוסיף לקום אשר מטעם זה טוב ויפה לבכות בכורות גם המה להתענות בע"פ. אשר מודעת זאת כי הקליפות

הם

שם זכר ונקבה ולכן כדרך שהזכרים בכורות הם מתעני' להכניע ולהחליש כח הזכר. בכור כל ממכן כמו כן כאשר מתענות הנקבות הבכורות על ידיכן הם מכניעות ומשילים חלשי"ם על הנקבה שבקליפה לילי"ת הרשעה ונעשה לי"ל שמורי' ועתה תחזה כי אין טעם למה שנהגו רבים להתענות אבות על בנים קטנים. דאין בזה ממך כלל אלא א"כ המה יעשו משע' אקטנים וטוב ויפה לבכורו' שיכוונו בתעניתם לכל זה ונוסף גם הוא לעתור ולרצות במס תעניתם על יקר פדיון נפשם מיד סוכא הבכור בן השנואה ממכא דמותא דבכורות ואף על האספסוף אשר בקרבם הוא שטן הוא יצה"ר כפגר מובס יהיה כל ידאה וכל יפגא. ויתר מכן לשפוך את נפשם בענם היום הזה על בכור בן השנואה שנאמר לו אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ זה קוינו לו מלכנו הוא יושיענו הן ישועתה לו באלהים סלה ישרא' נושע בה' תשוע' עולמי' ויתי ונחמיכים מלך ביופיו תחזינה עינינו.

ואנכי תקנתי לבכורות נוסח עננו לומר ביום צום תעניתם וזה נוסחתו.

עננו אבינו עננו ביום צום התענית הזה על הנסים על הפורקן על הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות שעשית לאבותינו בימים האלה ובזמן הזה בהיות ישראל בארץ לא להם בארץ מצרי' שדה צוען ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרי' מבכור אדם ועד בכור בהמה. והפלא ה' את מכותיו בין בכור בן השנואה לבין בכור בן האהובה ואך בכור אשר יבוכר לה' לא מת אחד ועל כן אנחנו זובחים חלבינו ודמינו ביום צום התעני' הזה ואתה ברחמיך הרבי' תחפוץ בנו ותרצה ענות נפשינו אשר ברכינו כשלו בצום ובשרינו כח משמן. ובכן יכשלו ויאבדו כל מבקשי נפשינו ואת הבכור בן השנואה קדמה פניו הכריעהו ושוב עמלו בראשו ועל קדקודו חמסו ירד. ואל תשחת עמך ונחלתך אשר פדית בגודלך אשר הוצאת ממצרי' ביד חזקה כי שחה לעפר נפשינו דבקה לארץ בטננו ועתה ה' עד מתי כי כאמו גוים אבדה תקותם שובה ה' חלצה נפשינו והושיענו למען חסדך וראה ופקוד עדת יעקב בנך בכורך וכימי צאתנו מארץ מצרים הראנו נפלאו' אנה ה' בעוזך ישמח מלך ובישועתך מה יגל מא' גדול כבודו בישועתך הוד והד' תשוה עליו כמו שהבטחת מפי כבודך כאמור אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ. והיה נא קרוב לשועתנו טרם נקרא אליך אתה תעננה כדבר ואתה תשמע כדבר שנא' והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה ה' פודה ומציל ועונה ומרחם בכל צרה וצוקה ברוך אתה ה' שומע תפלה:

ואחר עלות המנחה מעלין בקדש לעשות את הפסח פס"ח שפתי' שאז הגי' זמן קרי' אם נהמנה

כאמנה סדר קרבן פסח שהיה קרב אחר מנחה ביום י"ד שתעלה קריאתו במקום הקרבתו כמו שנא' ונשלמה פרים שפתינו. וקודם קריאתו יאמר:

רבונו של עולם אתה צויתנו להקריב קרבן פסח במועדו בי"ד לחדש הזה ולהיות כהנים בעבודתן ולוים בדוכנ' וישראל במעמדן קורין את ההלל ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובוטל הקרב' הפסח ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו ואתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהיה שיח שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כאילו הקרבנו את הפסח במועדו ועמדנו על מעמדו ודברו הלוים בשיר והלל להודות לה'. ותכונן בית מקדשך על מכונו ונקריב לפניך את הפסח במועדו כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך כאמור:

סדר קרבן פסח

דברו אל כל העדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית: ואם ימעט הבית מהיות משה ולקח הוא ושכינו הקרוב אל ביתו במכסת נפשות איש כפי אכלו תכסו על השה. שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו: והיה לכם למשמרת עד י"ד יום לחדש הזה ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתי' אשר יאכלו אותו בהם: ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו: אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במי' כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו. ולא תותירו ממנו עד בק' והנות' ממנו עד בקר באש תשרופו. וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכ' בידכ' ואכלת' אותו בחפזון פסח הוא לה'.

ובכן וכך היתה עבודת קרבן פסח בבי' אלהינו ביום ארבעה עשר אחר שחיטת תמיד של בין הערבים ואחר הטבת הנרות של בין הערבי'. הביאו מן הכבשי' או מן העזים זכר בן שנה ושוחטין אותו בעזרה בכל מקום ואין זורקין דם הפסח עד שיזרקו דם התמיד וממרסין בדם הפס' כדי שלא יקרוש עד שיזרקו דם התמיד ואח"כ יזרקו דם הפסח. שחט השוחט וקבל הכהן הראשון שבראש השורה ונתן לחבירו וחבירו לחבירו והכהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד. וחוזר הכלי ריקן לחבירו וחבירו לחבירו מקבל כלי המלא תחלה ואחר כך מחזיר הריקן והיו שורות של בזיכי כסף ושורות של בזיכי זהב ולא היו לבזיכין שולים שמא יניחום ויקרש הדם. ואחר כך תולין את הפסח ומפשיטין אותו כולו וקורעין

וקולעין אותו ומוציאין את קרביו עד שיצא הפירשא ומוציא
את האמורים החלב שעל הקרב ויותרת הכבד ושתי כליו׳
והחלב שעליהם והאליה לעומת העצה ונותנים אות׳ לכלי
שרת ומולחים אותם ואח״כ מקטירין הכהן על גבי המזבח
כל א׳ לבדו: ובשלשה כתות הפסח נשחט ואין כת פחו׳
מל׳ נכנסה כת אחד נתמלאה העזרה ונועלי׳ אותה ובעוד
שה׳ שוחטי׳ ומקריבין הלוי׳ קוראין את ההלל אם גמרו אותו
קודם שיקרבו כול׳ שונין אותו ואם שנו שלשו ועל כל קריא׳
תוקעין ג׳ תקיעות תר״ת. גמרו מלהקריב פותחים
העזרה יוצאין כת אחת נכנסת כת ב׳ ונועלי׳ דלתי העזר׳
גמרו פותחים אותה יצאה כת ב׳ נכנסה כת ג׳ ומעשה
כולם שוין: **וכשחל** י״ד להיות בשבת שחיטתו וזריק׳
דמו ומחוי קרביו בלבד דוחין את השבת ולא כל אחר
עניניו ואין מוליכין אות׳ לבית בשב׳ אלא כת א׳ מתעכבת
עם פסחיה׳ בהר הבית והכת הב׳ יושבת בחיל וג׳ במקומ׳
עומדת חשיכה יצאו וצלו את פסחיהם: ואחר שיצאו
כולם רוחצים את העזרה ואפילו בשבת מפני לכלוך הדם
שהיה בה ואמת המים היתה עובר׳ בעזרה והיה לה מקום
יציאתה ולהדיח את העזרה סותמים מקום יציאתה והיא
מתמלאת על כל גדותיה עד שהמים צפין ועולין מכאן
ומכאן ומקבץ אליה כל דם וכל לכלוך שברצפת העזרה
ואחר כך פותחין מקום יציאתה והכל יוצא עד שנשאר
הרצפה מנוקה ומשופה וזהו כיבוד הבית אשרי העם שככ׳
לו אשרי העם שה׳ אלהיו:

ואה״כ יאמר אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן
רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו שובה
עלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך בנה
ביתך כבתחלה כונן בית מקדשך על מכונו הראנו בבנינו
שמחנו בתיקונו והשב שכינתך לתוכו והשב כהנים
לעבודתם ולוים לשירם ולזמרם והשב ישראל לנויהם ושם
נעלה ונראה ונשתחוה לפניך בשלש פעמי רגלינו ונאכל
שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר
מזבחך יהיו לרצון אמרי פי. ואבי ראה גם ראה אם בעל
נפש יקרה המלאה לה רבת ויראת ה׳ אתה ממוצא דבר
ענין הקרבן פסח תמצא רמז וטעם להעיר לך אזן לעמוד
על נפשך להצילה מיד חרב היצה״ר אשר טרוף טרפה
ויטמאה ובל תתיאש מן הרחמים באמור כי מי יוכל לו
כמאמר קין אליו יתברך באמור אליו מי הרגו את הבל א״ל
אתה הרגתו שנת׳ בי יצה״ר א״ל הקב״ה אתה עשיתו ר״ל
כי הלא הנה הלום יפלא איך יאמר הוא ית׳ אתה עשיתו
הלב מעצמו אינו רע.

אך הוא כי הכה המרד בזהר כי לטובת האדם נית׳
בו היצ״הר כאשר הביאו משל למלך ובנו עם
השפחה שא״ל המלך פתיאת בני בכל מאמצי כחך ליטמא
בך ואת שכן אמר אם תתחזק נגדה לבל תטמא הרבה

הרבה

הרבה שבלך נמצא השפחה גרמה כל טובו. לכן היצ״הר
סבת כל טוב הצדיק הנוצח אותו: כלל הדברים כי אולי
היה האדם משולל יצ״הר לא היה זוכה לאושר העה״ב וגם
על ידו משתמש לכמה מצות כמודע ואלו האדם בתחלת
היצ״הר להשכים לפתחו בעצמו ורגל השואל לא היה נותן לו
יד לעול׳ היה תאותיו ואדרבא יהיה לו מגיד לעזור לעבוד
את ה׳ בשני הלבבות כמ״ש ב׳ יצרים וכמ״ש ז״ל בירושלמי
על ומצאת את לבבו נאמן לפניך שאפי׳ היצ״הר של אברהם
היה נאמן אליו ית׳ מדלא קאמר ומצאת את לבו נאמן.
באופן כי גם אשר פתהו יצרו ויוכל לו אל יתייאש באומרו
איככה אוכל להשיבו אל הקדושה להיות. לו לעבוד את ה׳
בכל לבבו כי ע״פ אמרם תורה ויקחו להם איש שה לבית
אבות שה לבית. שם רמז לאמר אל כל איש חכם לב כי
ממה שיראה האדם בעשור לחדש ניסן שהשה שהיה ע״ז
יוכלו להביאו לקדושה כן יעשה האדם שיצרו הרע כי הנה
תחלה היה שה לבית אבות בכל המצותיו כי היו מושלים
במצרים ועכ״כ כאמר ויקחו להם כל איש שה שהוא היצ״הר
אשר היה לבית אבות באברהם ומצאת את לבבו והקים
ביצחק ויעקב ועל כן ילך כל איש אחר שרשו ואל יניח את
היצ״הר כי אם יביאהו אל הבית וזהו שה לבית כי גם בו
יעבוד את ה׳ בבתי כנסיות ובתי מדרשות ויתר רמזים
אשר בזה האזין יתן אל לבו לטהר עצמו ברגל להיות שם
ארחותיו לתקן מה שכבר עוה ולהתהלך בדרך ישרה. ולרגל
המלאכ׳ אשר לפניו לו בפסח יגבר איש לעשות אחר כל זה
מצות של מצוה לצורך הליל׳ הוא בעצמו ובכבודו ולא יסמוך
על אחרים אלא מצוה בו שיהיה עיף ויגע בה בכל הכח
כגדו אשר קבלנו מהאור המופלא האר״י זצ״ל אשר הוא
משפ״ר התקונים לכתר מאשר חטא על הנפש בהוצאת
שכבת זרע לבטלה בזיעת אפו אשר יזיע כל גופו עליה:

וכבר העידו על הרא״ם ע״ה שהיה משתדל
במצה של מצוה הוא בעצמו ועומד על
עשייתם ומזרז העוסקים בהם ומסייע בעריכתן. ויאחז
צדיק דרכו אף אם הוא מאכילי ארץ ולא יתרשל בה ויהיה
שש ושמח בעשייתה בקדושה ובטהר׳ להחזיק טובה וחיבות
למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים הללו בצאת ישרא׳
ממצרים ליעורר לבבו מבעוד יום לשמוח בישועת אלהינו
ובקול ששון ובקול שמחה הן גומרין עליה את ההלל כדרך
שהיו עושים בהקרבת הפסח בבית אלהינו כמו שכתבנו
שבעת שהיו שוחטים אותו היו קורין את ההלל ואם היו
גומרין אותו שנו ושלשו ועל כל קריאה היו תוקעים והיה
הפסח ברנה ובתהלה. ועל כן זכר למקדש יאותה לנו
לגמור את ההלל בעת עשיית מצותו של מצוה אשר היא
בעשי׳ בעת ובעונה אחת זכר לקרבן פסח וכל איש הירא
יכוון ממונו להיות לו מצות של מצוה שמורות משעת
משעת רגילה. אף אם לא נזהר ביתר המצות להיות

שמורות

משמורות ואשר לא תשיג ידו יחזור אחר כל איש ישראל אשר תשיג ידו לזכות לו וממנו יקח לצאת ידי חובה ואם מעט הכמות קמה יכין לבני ביתו שאר מצות שמורות וזה יותר טוב כדי שיאכל הוא כדי שיעור כזית כדין וכשורה ממצה מצוה שמורה משעת קצירה · ולא לזכות כהן גם לבני ביתו כי הוא והם לא יצאו ידי חובת אכילה כזית כדין וכשורה כאשר שנו בזה רבים מגדולי הארץ כי מי יקום זאת מידם לאכול משעת קצירה ומה ראות נתנו בשיעורין דאורייתא כי אלו והלו לא יבאו בשיעוריהן: **ומצוה** על כל איש הירא להיות זהיר לעשות מצות של מצוה גדולות ורחבות ועבות מצה האפיקומן אשר ממנו צריך לאכול כזית מצה וגם אפיקומין ב׳ זתים עליה זכר לקרבן פסח וקרבן חגיגה כאשר יבא במקומו בס״ד ואם ירצה לזכות לאחרים עמו יותר טוב שיזכה לב׳ או ג׳ בני אדם מצות כשיעורן ולא יזכה להרבה בני אדם במצות שלא כשיעור המספקת · אז יזהירם להודיעם שיעור כזית מצה למען דעת כל עמי הארץ להזהר ויכינו להם משאר מצות שמורות לשאר בני ביתם אם רבים המה כאמור · וזכור ואל תשכח את אשר הזהירו הפוסקים לומר בשעת לישה כל פירורים שיפלו בשעת לישה ועריכה וכן בצק הנדבק בכלים אני מבטל אותם כדי שבעה שמבטלן קודם חימוצן:

ובענין עשייתם נהגו לעשות סימן איזו היא ראשונה ואיזו היא שניה ואיזו היא ב׳ שלא להחליף את של זה בזה: **והשרידים** אשר ה׳ קורא המשערים ארחותם בסוד ה׳ סו״ד שתו על כל מצה ומצה חקים רמיזתה על דגלו באותו׳ ההוי״ן אשר תבואתם במערכות אלהים הכמ״ה ובינ״ה ודע״ת היוצא מעד״ן להשקות הגן אשר בעליו ההוי״ן סבם יובדלו בציורם כי ה׳ דאלהים דחכמה נרמזה די׳ ושל בינה דו׳ ושל דעת דו׳ אשר עליהם ימדק הרמז בסתרו לרשום ולנקוד בראש הסכין במצה ראשונה שרומזת לחכמה די׳ ובמצה ב׳ שרומזת לבינה דו׳ ובמצה ג׳ שרומזת לדעת דו׳ ובכל אחד יבטא בשפתיו לאמר לשם מצוה:

ויש חכמים בעיניהם אשר תמיד כל הימים מנהגם פניהם לתשאל את ה׳ ובקדשי שמים מעבירים עליהם לאמר פי כן לא יעשה לרשום אותיות בהן יען כי בסבר אשר אותם שמעבירים אותם הרי הם מוחקים וכתוב בהלכות שבת סי׳ ש״מ ז״ל אסור לשבור העוגות שכתובות עליהן כמין אותיות ואף על פי שאינו מכוין רק לאכילה אסור מדרבנן משום מוחק ע״כ:

ולא ידעו המוציא דבר כי לא אמרו רק בשכבת כתיבה על העוגה היא מדבר אחר אבל כשהוא מתאכלה על ידי רקום או על ידי ידים כולי עלמא מודו דהיא שלא משום מוחק וכן הסכים להלכה עמנו במפיתם בתור החכ׳ הגדול שלמה לבית הלוי פר׳ וכתב בתשובותיו

בתשובותיו וכבר נהגו מהר תלמידים אשר נגבבו על כל איש חכם לב יראי ה׳ קדושים ולבנין שעשייתם אם בר הכי הות יאפם הוא בעצמו ויאפם כסדר עשייתן גלותם שנעשו הא׳ שמה ראשונה ואשו והכנעו לגלגלה הב׳ ואפו באחרונה ולא יחליף של זה בזה כמו שהזהירו הראשונים:

ולאחר האפיה יהא זהיר לכבד את תבות שאף על פי שבוטל אף הפרורים מכל מקום הסמן כרשותו וצריך כשיעור מדרבנן ומה שנהגו מן הבנק שבכל ישראל כמו שהזהירו הראשוני׳ ואשר כך מנהגה עומד עליהן לראות באפייתן היטב היטב כדי שלא יהא קן באכילתם בלילה ח״ו ואם לא יאפו כשיעור המספיק ואחר אפייתם יצריך שלחן לפני ה׳ ומערכת הלחם על השלחן מכנגד יום·

וכבר כתבנו בחלק א׳ בפרקי שבת כי מנהג רבינו הגדול האר״י זלה״ה לאכול בשבתו׳ ובחגים וכן צדיקים בשלחן של ד׳ רגלים ולעשות ה אורך י״ב טפחים לא פחות ולא יותר ורחבו ו׳ טפחים וגבוהה ט׳ טפחים דוגמת השלחן שהיה בבית המקדש שמתיים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו · ואף מי שלא נהג כן בשאר הימים הנה בליל הזה אשר כל א׳ צריך שלחנו בשוי בעבו׳ הפשוטים והצנועו׳ הנה מה טוב ומה נעים לעשות לשבת ולעשות דוגמה עליונ׳ ולפרוס עליו מפה לבנה לשים עליה הלחם ועוד מפה אחרת לבנה על הלחם ויכין מקום מושבו שיהא בהסיבה דרך חירות ויכין מקום מושבו להיות אחורין כנפין ופניו בנגד הנרות שבדרום · ומצוה לסדר כל מלה בכלים נאים ויותר חשובים שבביתו ובכן יתגבר כח הקדושה ויסתו׳ אחשתה הרת גבישה · הרמ״ם בחובר עקב ז״ל צריך בכל מילוי לאחשתא מחול על הקדש בין כמה שלא בין במטתיה בין בלבושוי ובין בהשבחתיה דצריך לגו לתקנא מבית שפירא בכמה בדים ובתותות מרקמין מכל מה דאית בביתיה ויתקין תופה לכלה כגוונא דצריך לקבלא בגירתה בכמה נהורין דשרגין בשבת ובכמה עוזנגין ולבושין שפירין וכו׳ ובהאי תהוא ותקונא גרמין דאשת לה״ר שפחה כיפה בחשוכא ובכיה בלבושין אוכמין כמאלמ׳ ע״כ·

וכבר אמרו על א׳ מן הראשונים שבכל השנה לא היה משתמש במשכבו׳ של גוים כי אם בפסח על פס ושאלה אשה משכינתה כלי כסף וכלי זהב ושאלו׳ פי על כן לא ישוב והכל שוד אשתו · אשר הוא עיכה מדה על כלי חמדתה רק יטפל הוא בעצמו ותתקין מושבו ועריכת שלחנו ובכל שכן אם הוא מתקדשת מטומאתה בכל קדש לא תגע:

ובסדר הקערה כתבו הפוסקים לסדר הקערה לפניו בענין שלא יעבור לצבו׳ על המצו׳ ולכן יתן הכרפס למעלה מהכל והחומץ סמוך אליו יותר מן הה׳ וג׳ והמצות מן המרור והחרוסת והם יהיו יותר קרובין

קרובין

קרובים אליו מן הבשר והבינה · והרב חיים הכהן היה מסדר הקערה כסדר זה כפי רמיזתן בעליונים למעלה והוא על דרך זה הג׳ שמורות שכהן למעלה והלוי למטה ממנו ולמטה ממנו הישראל הלא המה שלשה בחינות חכמ׳ ובינה ודעת היוצאות מעדן כנז״ל · והזרוע אשר רומז לחסד מצד ימין שלך והבינה אשר היא רומזת לגבור׳ בשמאל שלך · ומרור הרומז לת״ת מבריח מן הקצה אל הקצה בין הזרוע והביצה · והחרוסת בקו ימין תחת הזרוע רומז לנצח · והכרפס הרומז להוד תחת הבינה מצד שמאל והחזרת דהיינו האינדיבייא תמיד למטה מן המרור לעשות אחר כך כורך בו והקערה בעצמה הכוללת כולם הוא נגד המלכות : והמה עשר דברי׳ לעומ׳ הי׳ ספירו׳ דאב׳ כאמור·

ונכון לעשות כסדר הזה ולא לבלבל הדברים עליונים למטה ותחתונים למעלה ח״ו וכל כיוצא בזה אין חוששין לבלל אין מעבירין על המצוות וכמ״ש פ״ק דמגלה גבי אדר שני דאע״ג דאין מעבירין על המצו׳ מסמך גאולה לגאול׳ עדיף ע״ש · ואף אם לא ישכיל עמקי הדברים הנעלמים מעשי ידיו כוננהו לעורר שרשיהן של מעלה · ואף אם לא ידע שכו״ל אם יוכל לתקן הדברים כפיקודותן לא ילך בדרך הפשוטה כמ״ש בכמה מקומות ועתה תחזה שאין ראוי להניח החומץ אל תוך הקערה כי כל המוסיף מי׳ דברים הנזכרים מגרעות נתן ואף על השלחן לא ישים שאר מצות זולת השלשה מצות עד אחר גמר הסדר ובלאו הכי גם כן נכון הדבר שלא לערוך לחם על השלחן דא״כ איך תחשב עקיר׳ הקערה כמקו׳ עקירת שלחן כמו שאמרו הראשונים ז״ל · ויכין כוסות מהודרים למנות ד׳ כוסות ואשר תשיג ידו יעשם מכסף משום זה אלי ואנוהו לכבוד הכוס הרומז על השכינה ויעטר את השלחן בפרחים ועשבים ובשמי׳ להריח בהם כמו בשבת· וטוב עין יהדר מבעוד יום אחד עניים מרודים להביא׳ אל ביתו והיו באוכלי שולחנו כדי שימצא את ידיו לאמר בליל התקדש חג כל דכפין ייתי ויכול וכו׳ כי אם לא יזמינם מבעוד יום איך ימצא ידיו ורגליו לאמ׳ על שלחנו כל דכפין וכו׳ · וביתו סוגרת ומסוגר׳ אין יוצא ואין בא העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים ואן קול לו קול אליו כל דכפין ייתי ויכול ואין לזרים אתו קול דברים אתם שומעי׳ ותמונ׳ אינכם רואים זולתי קול כי על כן כדי שלא ימלא פיהו חנן וימינו ימין שקר לקרא דרור ביהודי אחיהו ואין כל מאומה בידו · ראוי להזמין מבעוד יום ועניים מרודים יביא בית בפיוסים ודברים נחומים כי הוא עיקר הצדקה כי אם ינהג בעננון וכדוא גבוה עמהם הרי הוא מקלקל חיים בחסד ומבקש זאת מידו רמוס האומללי׳ ולצרון אכום מן הארץ הסדר על כן יאמר כא ישראל כל דכפין וכו׳ השתא הכא עבדי לשנה הבאה בארץ ישראל לדבר על לב העניים באומללים קרואין אשר זה עני קרא והעני בכתה כלימת

פניו

פניו ולכן תשיב אמריו קול לו קול אליו השתא הכא עבדי וכו׳ כלומר לא תבוש ולא תכלם כי בשנה הזאת כאן אתה אורח ומאו״לל מלך · לשנה הבאה אתה תהיה בביתך בארץ ישראל·

וטעם הקדיש קרואינו כאתן בחג הקדוש הזה ולא נעשה כפסח הזה בימר החגים והמועדים להרים קול במחנה לאמר באו שברו ואכולו בלא כסף ובלא מחיר לעניים ולאביונים כי הנה הלילה הזה הזמן גורם אשר בו יצאנו מעבדות לחירות ומעניות לרכוש גדול על כן יאותה לנו לקרוא כלם קריאי מועד אנשי עניי עמו יתברך רח״ם רחמנ״ם לראש גבר לרחם ולחמול עליהם כאשר ריחם הוא יתברך עניי עמו במצרי׳ כי על כן אמרו חז״ל כשיצאו ישרא׳ ממצרים כרתו ברית לעשו׳ חסד זה עם זה · ועל כי המה מאוללי׳ לב בחג הזה ואינם שמחים מפני כי יציאת מצרים לא הועילה להם כלום כי הן גם עתה בגלות האיל הזה במצור ומצוק ילחץ עני בנכיו · אשר הסרים זהב להם הממלאים בתיהם יאותה להם הודות והלל לה׳ על כי בהיותם בארץ אויביהם בתוככי מצרים יהד עשיר ואביון רובץ תחת משאו טורח משא מצרי׳ · אכן בגלות הזה העשיר כביר מצא ידו וכמו חלב ודשן תשבע נפשו דין כל עמא עם קיימא · והעני תקולל חלקתו בארץ לא שלו ולא שקט ולא נח על המחיה ועל הכלכלה רוחו חובלה ימיו נזעכו קברים לו · כל המ״ת המ״ת תפשיט לאלוי ומאנה הנחם נפשו בשמחת יציאת מצרים כי בכחו אז כחו עתה כל אפי׳ שוין לרע׳ על כן יאמר בספ״ר נוסח כל דכפין ייתי וייכול וכו׳ השתא הכא עבדי לשנה הבאה בארץ ישראל וכו׳ אתה לנחומי לו ישים אלהי׳ מעוזו ויבטח ברוב עשרו לימות המשיח ויבא ההלך לאיש העשיר קרש תרוס בכבוד וכבן אל ידכה עני בנער על דבר אשר עינה וכל משבריו וגליו עברו כי יעשה ה׳ דין עני משפט אביונים לא יוסיף לענותו כאשר בראשונה וכזאת וכזאת ינחם אותם וידבר על לבם וכן אדם ויתנחם **ועוד** לאלוה מילין לבאים בסוד ה׳ כי מודעת זאת כי היחוד הנעשה בליל פסח הוא בשלימות גדול אשר לא היה כמוהו בשום זמן ועל כן נאמר ליל שמורים הוא לה׳ וכו׳ הוא הלילה הזה לה׳ כי הייחוד הנעשה בכל לילה בכל פעם הוא בסוד ליל ואין בו שלימות אות ה׳ אחרונה אמנם הוא הלילה הזה לה׳ שנעשה בה הייחוד בשלימות ולכן נקרא לילה בתוספ׳ ה׳ ועל כן כפל החיוב בעת ובעונה הסיא להזמין קרואינו כל דכפין ייתי וייכול וכו׳ ואיה מעשה הצדקה שלו׳ כמפור׳ בזוהר כי השכינה היא דלה ועניה מפני הגלות ובדק ילין בה ובצדקה יכון כשא להקרא נדקה בתוספת ה׳ ועל כן יאמר הא ישראל ה״א לחמא עניא היא השכינ׳ באות ה׳ שהית׳ עניה מוערה בארעא דמצרים יש לנו לעלות זכרונ׳ גם עתה בגלות הזה במעשה הצדק׳ כל דכפין ייתי ויכול וכו׳

וכו׳ לעשות הייחוד בשלימות גדול ובכן ה׳ אלהים יצמח
צדקה ותהלה בקרב ישראל.

ואף ביום יש לכל איש ישראל להיות עניי׳ ואביונים
כאוכלי שלחנו ואמרו בזוהר בראשית כי כל
השמח במועדים ולא יתן חלק לעניים אותו רע עין שונא
אותו. לפי שהקב״ה מבקר עניי עמו בחגים ובמועדים
וירא ה׳ וינאץ כי אין להם במה לשמוח ויתן את קולו בבכי
ועולה למרומים בזעם אפו להחריב העולם ח״ו ויבאו בני
האלהים להתיצב על ה׳ לאמר פלוני אוכל ושותה וכביר
מצאה ידו לאחזיק יד עני ואביון ואמץ את לבבו לבלתי
ריחם עניי אביוני עמך והוא יתברך לא יוכל להתאפק
להכנכים עליו והדת נתנה על שהיא לרדוף אחריו לרמוס
לארץ חיין וכבודו לעפר ישכון סלה ח״ו. הרצים יוצאים
דחופים לפני המלך וירדפו עד אחרמה. כי על כל אלה
יש לאישי ישראל איש כמתנת ידו כברכת ה׳ אלהיו אשר
נתן לו להשגי׳ על עניי עמו כד״ק יקראהו לרב״לו ולא ימיש
קריאי מועד אורחי ופרחי מקרב ביתו לילה ויום בסבר
פנים ובכן עושה אלה לא ימוט לעולם. ומה גם אם יזכה
להיות עניי ועמלי תורה כאוכלי שלחנו. אשר חכמים הגידו
אמר רבי יודן ה׳ פעמים כתוב בני ברזילי כנגד חמשה
ספרי תורה ללמדך שכל מי שהוא מאכיל פרנס׳לגדו׳כאילו
הוא מקיים ה׳ ספרי תורה:

פרק ששי

בהתקדש היום יכון לקראת אלהיו לקבל
שמחת הרגל מועד׳ת בשמחה
וכששון מהודר ומשולש להחזיק טובה וחנות למי שעשה
לאבותינו ולנו כל הנסים והנפלאו׳ במצרי׳ והוציאנו מעבדו׳
לחירות ויאותה לנו להראו׳ בעצמינו הענין ההו׳ ולשמוח
בישועת אלהינו להכיר ולדעת את החסד הגדול שעשה
אלהי אבותינו עמנו להוציאנו מכור הברזל ומטיט היון
אשר הטבענו בו בין הגוים ערלים עובדי עכ״ום.
וכפשע בינינו ובין המות ושכחנו ברית אבותינו ובחר בנו
גוי מקרב גוי להיות לו לעם סגולה ומעיל צדקה יעטנו
בתורתו ומצותיו אשרי העם שככ׳לו אשרי העם שה׳אלהיו:

ומי זה האיש אשר יבין את זאת ולא יודה וישבח
לאדון הכל הודות והלל כאשר תשיג ידו מלב
ומנפש חפיצה על כל הטובה אשר הטיב ה׳ רב טוב לבית
ישראל. ובכן יעשה המצוה לשמה כרע׳שלמה וכוכ׳ראויה
ולא דרך ערלי מצות הנשים מלומדה.

ואחר שיקבל עליו שמחת הרגל כראוי ימהר
וחישה לבי׳ הכנס׳ואם אפשר לו ילבש בגדים

לבבים מפני כי הוא סימן חירות שיצאנו בדימוס וזכינו
בדין בחמלת ה׳ עלינו וכל הנמלט מן הדין יאותה
לו ללב״ן את הלבנים וכ״ש וק״ו אנחנו בית ישראל כי
אילולי הוציא הקב״ה את אבותינו ממצרי׳ עדין אנו ובנינו
וכו׳כי על כן בכל פסח שעובר עלינו יאות׳ לנו להכיר
את הגמול שגמל המקום יתברך עמנו להיותנו בני
חורין תחת רשותו וממשלתו קדושים וטהורים ולא
משועבדים ומוטבעים בכן (ר״ל טיט) תחת טורח משא
מצרים הקשה מלאים שקוצים וגלולים בגלולי מצרים ועל
כן יאמר בחגים ומועדים זכר ליציאת מצרי׳לדעת ולהכיר
הטוב והגמול הגדול אשר גמל עמנו אלהינו באהבתו
ובחמלתו להיות לו לעם נחלה כיום הזה ולקיים מצותיו
ותורותיו. ובכן תהימנה רגליו קלות כאילות לבא אל
בית הכנסת בששון ושמח׳להראות חדות עוזו לכל. ויתן
את קולו קול עוז יגלה דברו במזמורי׳ המספרים ביציאת
מצרים ובכר נהגו לומר מזמור יאמרו גאולי ה׳ על אודות
שבו כלול גאולות הרבה ומספר בד׳ צריכים להודות
וביציאת מצרים כלאו אתינהו ביה ואשר הריאו בסוד ה׳
יבין אליהם ליכוין בהתקדש עליהם היום גה״לי גדולים
הנעשים בשמים ממעל בסגולת קדושת היום ואת שמע
בערבית ובמר ההלל אשר האל המלך הגדול והקדוש
יתגדל ויתקדש בשני המאורות הגדולים היוצאים מעדן
ומן הנהר הגדול בעת ההיא אשר לא נעשה כפסח הזה
לעולמים לעושה אורים גדולים בגדו״ל האל ובקט״ן כלה
מגד״ל עוז מפני אויב כמורע והכלה הכעימ׳ אף הי׳תגדל
בעלייתו של בעל ויעלה ויבא לפני המלך פנים בפנים.

ואנכי תקנתי נוסח תפלה לערבית ליל התקדש
חג כוללת כוונה זו להוציא הכוונה בפה
וזה תואר.

לשם יחוד קב״ה ושכינתי׳ בדחילו ורחימו ורחימו
ודחילו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים
בשם כל ישראל. הנה אנכי בא להתפלל תפלת ערבית
שתקן יעקב אבא קדישא לתקן את שרשה במקום עליון
ולהמשיך בזעיר אנפין את שני המאורו׳ הגדולים פנימיו׳
נכח דתבונה ופנימיות קדם ישראל סבא. שמו׳ע״ב בנקוד
חירק יוד הי ויו הי ופנימיות הוד דתבונה
וישרא׳ סבא. שמות ס״ג
בנקוד קמץ יוד הי ואו הי ופנימו׳ יסוד תבונ׳
וישראל סבא שמו׳מ״ה וב״ן חסדי׳
וגבורות בנקוד שורק יוד ה.א וא.ו ה.א.
יוד ה.ה וו ה.ה. אשר המה בחינת יקר
תפארת גדולתו דראשון. ובבא סגולת גמר ההלל אשר
בהלל ובשבח תרב גדולתו במשך עצם פנימיות
חס׳אבא ואימ׳שמו׳ע״ב בנקו׳סגול יוד הי ויו הי
ועצם

פנימיות גבורות אבא ואימא שמות ס״ג בנקוד שבא

יוד הי ואו הי

ועצם פנימיות תפארת דאבא ואימא שמות מ״ה וב״ן בנקוד חולם

יוד הא ואו הא יוד הה וו הה

אשר המה בחינת יקר תפארת גדולתו השני׳ וממנו תאיר אל עבר פניה של המקב׳ ראל אמנו אף היא גדו״לי׳ תענו׳ לה וממנה ישתלשל עלינו בני מלכים בני דהל אמנו שפ׳ ישועה ורחמים לעבדך בלבב שלם ולאהבה וליראה את שמך יראת הרוממות אמן סלה.

ואחר כך יאמר אלה הפסוקים שר״ת שלהם ע״ב וס״ג יהו״ה אלהים צבאות שמעה תפלתי האזינה אלהי יעקב סלה. ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמת ישעך. דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך. העם ההולכים בחשך ראו אור גדו״ל יושבי בארץ צלמות אור נגה עליהם. ישישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל ה׳ אוהבי ישועתך. וישירו בדרכי ה׳ כי גדול כבוד ה׳. יודו שמך גד״ול ונורא קדוש הוא. ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה. הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה׳ צורי וגואלי: ויכוין בר״ת של הפסוקים שם ע״ב ולשם ס״ג יכפלם ויוסף האל״ף שבוא״ו פסוק. אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך. ובכן לו בכח יגבר איש לאמן כוונתו בתפלת ערבית אחרי הודיע אלהים אותנו את כל זאת מעלת יקר תפארת גדולתה מה היא ומה נעשה בה למעלה מערכה לקראת מערכה מערכה גדול״ה על מערכה שני״ה. באמור כי על כל אלה כל איש היודע בקדוש ישראל יתהלל לעשות כוונו״ת למלאכ׳ השמי״ם ולא יאיש מנגד עיניו ולבו שפ״ר התקונים רגע קטן ורעיוני לבבו לא יראו החוב׳ לבל יפגל בקדשים אלילה ויכלה הנשם מן השמי״ם: וכאור ה׳ כרוחה אור לעורר את הרחמים לתקן בתפלה זאת התפלות הפסולות האמורות בלא לב ולב הנדחות שלעלות בהר האחן ה׳ צבאות: ועת רצון היא להעלות בתקף חסכה של תפלה זו העולה היא למעלה מכל תפלות השנה כל אותם התפלות אשר פיגל בהם אשר זה מחסרו וטובו הגדול יתברך עמנו לבלתי ידח ממנו נדח ולהעלות בכח תפלה זו מכוונת כהלכתה שאר תפלות האמורות שלא כסדרן ומשפי״ן שלא כהלכתן כמו שאמר בזוהר פרשת פקודי והארכנו בפרקי ד״ה וא״ך בזה:

ויציבא מילתא כי תמיד כל הימים לא ימושו מפינו נפלאו״ה וישועותיו ביציא׳ מצרים מצרים כמו׳ שכתוב למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך מכל מקום חביבה מצוה בשעתה מועד צאתנו מארץ מצרים ולפיכך אנחנו

חייבים

חייבים להזכירם בחג הקדוש הזה בתורה ובקול זמרה כאילו זה היום יצאנו ממצרים להגיד כי אין אנו כופים בטובת המקום ב״ה על כל הטובה אשר הפליא לעשות עמנו: והיא סגולה נפלאה לעורר את הרחמים לפני אלהינו אבינו אב הרחמן כל הגלות החיל הזה ימים רבים ורעי׳ לישרא׳ אשר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו מוכים ומעונים רצים וסחופים והלעג השאננים הבוז לגאיונים כי נאמר גוים אבדה תקותם ובכן בהודות והלל לה׳ על הנסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות שעשה עמנו ועם אבותינו ביציאת מצרים: יחד נכמרו רחמיו יתברך לאמ׳ אשרי למלך שמקלסין אותו בביתו כך ומה לו לאב שהגלה את בניו לבין אומות העולם כבשה א׳ בין כמה אריות שואגי׳ לטרף ובכן ישקיף וירא ה׳ מן שמי׳ וישיב את שבותינו וירחמנו ברצה עדרו ירעה בזרועו יקבץ טלאים מכל העמים אשר הפיצנו שמה ומלך ביופיו תחזינה עינינו במהרה בימינו: ומזה הטעם כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח על אודות כי היא תהיה שורש פורח גאולתם ופדיון נפשנו מגלות החיל הזה ותיטב לה׳ להלל לשבח לפאר ולרומם שמו ברכי׳ ועל דרך זה אמרו ר׳ צריכים להודו׳ ולא יחייבו׳ לרמוז כי צריכים המה להבא דהואיל ולא כופים בטובו ישוב הוא יתבר׳ יר׳ שבית לעשות עמהם נסי׳ ונפלאות:

ולפיכך עיקר האהב׳ והיראה הוא בלב ובכוונ׳ טוב ולא באמור הדברי׳ בפיו ובשפתיו ולבו רחוק מהם אשר עושה זה כופר בטובתו של הקב״ה הגומל לחייבין טובות שגמלנו ברחמיו וברוב חסדיו ועל כן בהיות עומד ומתפלל תהיה מגמת לבו ופיו שוין לכל אשר יבטא בשפתיו: וביותר בהגיעו אל שביציאה׳ ממצרים כגון שמכה בעברתו כל בכורי מצרים ויוציא את עמו כו׳ וכל הסיפור של הנס שלא לכפור בטובת המקום ב״ה ומי הוא הפתי אשר ישים אל לבו מה שמוציא בשפתיו בגדל שפלאות תמים דעים. אשר לא יכנס אהבת ויראת בוראו בלבו למורתו ולברך בשמו בלב שלם ובנפש חפיצה וע״כ עיקר גדול בתפלה להבין ולהשכיל שבחי המקום ברוך הוא ואותותיו ונפלאותיו אשר עשה ובכן תבער להבת שלהבת אהבת ויראת המקום ב״ה לבחיר ולקלס את שמו בכוונ׳ טובה ושיר ושבחו הלל וזמרה כבמזמוטי חתן וכלה ובעת עמדו להתפלל יוסיף כונה על כוונתו בתום׳ מרוב׳ על כי עיקר התגברות המאורות העליונים למעלה המה מתוספים בכח שמלת התפלה מעומד כמו שכתבו קצת מן התלמידי הרב ז״לה: ובהבין לבו ונפשו לעורר עליונים למעלה ולעשו׳ אורים גדו״לים תנד׳ נפשו גם היא מהאורות ההמה ויגדיל תורה ויאדיר לאהבה וליראה את השם הנכבד זה מורא וקבלה מידינו אשר כל המכוין לבו בכוונ׳ העצם בכל פרטי פרטיות היד הגדו״לה אשר נעשה בכח

כנגלת

שגולת הפסח ומצות הנעשות. כן הוא מוציא כל כחותי הקדושה שפיר וטועם קוא בין הקליפות ומובטח לו שלא ישלוט בו שטן ופגע רע בהוויה שנה ואת הנפוש ירחיק מעליו כי הגדיל לעשות · ואולם יסודו מערכת גח"לה בעמירם ותכף ומיד בגידם יסודו מערכת שניה בהוראה יתירתא תגדל משנה בהלל וזורם להיות כולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה מברכין משבחין ומפארין ומקדישין ומעריצין וממליכין את שם האל המלך הגדו"ל לגמור את ההלל ובו כנסם חדוותא לעילא ולתתא ובזוהר פ' אמור א"ל כגון כך כי"ר מתקני ברמיוסו ומעברי חמץ מביניהא ועיילי ברשותא קדישא וכדין מתעטרי מתן וכלם בעטרוא דאימא עילאה ובעי בר נש לאתנהגא ברקוס דתנהו כך חורין וכו' ועל דא אמתבי' לילה דא משאר לילון ובעינן למעבד סימנין בהללא ולמהדרי בהא לילה כבין דחדוותא הוא לעילא ותתא ובגין כך כהאי לילה דזווגא אמתכם וישראל אתקשרו בההוא חדוותא עבדין שלימו ועל דא חדוותא דכלא ושלימו דהללא כבין ההוא חולקא דאתקשרו ביה ע"כ: הנה משם יתבאר טעם אמירת ההלל גמור הלילה הזה מה שלא נעשה בפסח הזה בשאר מועדי רגל · יען כי גדיל כבוד ה' והגדיל ה' לעשות עמנו לעתות כא: ועל כן כהללנו כרוב גדלו והן גומרין עלינו את ההלל וסימנך גדו"ל ה' ומהולל מאד ועל כל אלה יעלזו חסידים בכביר קונם ולהקדים לעולם בכונת רוח בפסח ברורם וכבינימה קדושה כולם כאחד עונים באימה ואומרים בירא"ה וברכה ובגאלה את ההלל והללו את ה' וכן יתהללו לכולה לשם ולתפארת · ואים לפי מהללו יכוין הדברים לפי פעלן ואשר הריחו בסוד ה' לפי שכלו והלל אים לתת שניות לכלה הנעימה כי כן ת"לל עולה מספר אדנ"י · וע"כ מברכין עליו תחלה להאיר אל עבר פניה המאורות הג"לווים הקטנים עם הגדולים: ואחר כך יהי מוסך לה משך הי"ג מכילן דרחמי הרמוזות בפסוק מן המצר וכולי עד מבטוח בנדיבים אשר המה ט' וים כם אחרה מכל הי"ג ואנו רומזים ד' האחרות הנוספות על הט' בד' כי לעולם חסדו קודם מן המצר כמ"ש בחלק א' בפ"ב דר"א: וככן בעלייתו אל בעל גדי"לים תעשה לם:

ועתה תחזה כמה שגו בחוזה כת הנוהגי' לסמוך ההלל שבסדר ולא יתעכבו הוללי"ם בתפל' ערבית אשר בודאי מגרעות כתבו מגוייהם במאורות העליונים למעלה · והלל שבערבית ושבסדר כל א' כדרש לעצמו ואולם הנאמר בערבית גם הוא יגדל מאד הרבה מהנאמר בסדר יען כו יתגדל ויתקדש האל המלך הגדול והקדוש ולגדולתו אין חקר כי גדל מאד ועליו תוסד כתה קריותו כי בא עתו כנז"ל שעל כן ההלל שבערבית לו יתיכב הוללים מעומד ומברכין עליו בראש ובסוף ·

והנאמר בסדר אין זה הלל גמור כלל וגם הוא נאמר למקוטעים ולאיתכן לומר הלל מיושב וכ"ש הלל גמור · וכבר נהגו גדולי ישראל אשר בספרד לגמור את ההלל בתפלת ערבית כאשר קבלו וקיימו מתי גבורת המופת סחותך דברי מלכות שמים אור המופלא הארי"י זלה"ה א"ב הו"א דלא לוסיף עליה ולא לגרע מניה ודבריו חיים וקיימי' ואסמכינהו רבנן אלאו דלא תסור וכל אמת אמת תפסיה לנאי נסיב וכלה ביה ומניה לא תזוע שלחן לך מדה טובה הימנו: **ואחר** ערבית לא ימוש דעתו מקדושת היום אפילו רגע קטון ות היוכם רגליו קלות כאילות לבא הבית' לעשות מלאכתו מלאכת שמים שמח ונוב לב להראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים ותאורתו שמחה וששון ויקר וצל"ח דבא לעבות בקול רם מועדים לשמחה: ויעמוד על שלחנו ויתן בקולו קול עוז לזמר ולכנת שיר ושבחה הלל וזמרה ויסי שירו להודות לאל עוזו ובפלאותיו אשר עשה עם אבותינו במצרי' איש לפי משכלו לעורר תכבלת הסר"גן לשיר בקול נעים לאל אלים נאדר בקדש הלולים: ואחר קדוש מדבר תיקן פיוט וקדוש ומופלא להיות כל איש שורר בביתו ליל התקדש חג · ככבדות מדובר בו תן אומר והן דברים העומדים ברומו של עולם איסו"ר כולל ואיסו"ר מוסיף כוונת סידרא דפסחא וכולא רמיזים בחכמת לוגקי' משוד תנאומיה והשיר הזה נבון הוא אתי בם' תמדים גבוות ולמען לא יעדר כל בו בספר הבהיר הזה אשי' דבריו בפיק כוסת נוף וכל פעם ותעלוזה כליותך וזם יתואלו: וקודם יוסר השיר תאמר בנועם קולות אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה: ועתה יגד"ל נא כח ה' כאשר דברת לאמר: גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו: כי אל גדול ה' ומלך גדול על כל אלהים: כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו · אשירה לה' אשירה אזמר לה' אלהי ישראל: ה' עוזי ומגיני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלוז לבי ומשירי אהודינו: ואח"כ

אתקינו סעודתא שלימתא חדוותא דמלכא עילאה דא היא סעודתא דזעיר אנפין וחקל תפוחין קדישין: ואח"כ ימשוך בנעימותו ויאמר:

א סדר שבחא · בלילא דפסחא · למיעל גו פתחא · מהימנותא שלימתא:

א תיא ותמהיא · דאלהא דשמיא · יאות לאחוויא · חילא דפורקנתא:

נ נא כל כתרין · נוקבין ודוכרין · אתנין ובעירין · קוזמיתי תלבותא:

י דין יקירין · מרו כל כתרין · דהוו ישראל קטירין: בעבדותא:

ב רזא דיובלא · סליק ההוא · עדזילא · אתגבר בחילא · ואפיק לון לחירותא:

נ היר וזהיר משחא · במשח רבות קודשא · ויתעביד

ליה רומא · בתקוני מלחמתא :

י סדרי כהורייא · תקינו חכימייא · למעבד רמז זייא · בדחלו וחכימותא :

מ וחזי ייבא דמכסרא · אתו בכסא דסדרא · ומרים מקורא · בפסוקי פסורתא :

י קירו די באון · סדרי לבדסון · לאשלמא פרצופיהון · צלמא ודמותא :

נ סירו רבתפין · דאריך אנפין · משכין לזעיר אנפין · עטרה שלימתא :

נ ביעו רבמחין · ארבין ובאין · ארבע מוחין · כלילן בתלתא :

ח קומי זוורא · דהאי מעדרא · אתו כחדא · בעירן צלתא :

נ טלי לאתריהון · בתר צלותיהון · ואסתאר להון גדלות קמייתא :

ב סיהור מיכלא · דעד פלגות ליליא · הדר כל מלה · בנהורא יתירתא :

נ בני מוחי סבימאי · ולבתר חיבוכאי · בבין קליפאי · אסתכי מסיכותא :

א סחותא קמא · עיטרא דאימא · וקטנות האי עלמא · בסכול כרפסתא :

ל מבבע מסטירא · את ואו נטירא · ודל"ת בסידורא וקטנות חכמתא :

י ה עטרא דאבא · עיילי בכטולא רבא · ובאסחותא דאובא · בבינה ודעתא :

ש כינתא דאתכסייא · מליאת בוסמייא · בתרין זמנייא · דסכול חרוסתא :

ע תיקא דעתיקין · ותרין דמתחבקין · לזעירין ודקיקין · אשלימו כל חיותא :

ח ירו דבס ויקירא · לנשמא וסיהרא · דמליין נהורא · וקיימין באשלמותא :

ז סא דעוא קמיה · דכתייחד עמיה · ונחזי רזמיה · בפורקן בתרייתא :

י חזילן סתרי · וזיו נהוריה · רבותיה ויקריה · בכל מלכותא ·

מ לבא משיחא · דאיהו נייחא · נחמי בהאי רוחא · כד יעדי כל עקתא :

ח יואה תקיפא · דמלא זעפא · ונליף בגילופא · יעביד תבירתא :

ז והר עתיק יומין · נחמי בכל עלמין · וכולהו עמין · קיימין באחדותא :

ק דסתא דקודשין · קאי בכל רישין · וקיימי בלבושין · בינמא דשבתא :

תם ושלם

ואולם

ואולם השיר אשר רצה דלה בתעלומות חכמה הן כל יקר ראתה עינו בשיר המקודש הזה אשר סדרתי · וגם כי בעיני רבים יש בו דברים מעלומי עין · הנה אכל עין רוב"ל במכתב יד הקדש רבינו האר"י זלה"ה כי ידרגם בסוף ובראש ישכיל במראה ולא בחידות כוגם דברותיו כדרבנות וכמסמרות נטועים בנגלה ובנסתר מפיק מרגליות ועל סדר כוונת הרב בנוי לתלפיו וכבר ביארתי דברותיו פרשת אלה הדברים בספר חמדה גנוזה ואין מקומו כאן :

ועתה אחכי קורא נעים ה׳ עמך גבור החיל : כזה ראה וקדש להתצלם באהבים ולעורר אהבת דודים למעלה ולזמר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים הסובבי׳ את השושנה העליונה לחבר אשת נעורי׳ עם דודה באהבה ואחוה וריעות אשר משם יושפע שפע ישועה ורחמים לנפשך לעבוד את ה׳ וליראה ולאהבה את שמו ואף אם לא תדע שכ״ול פרשת אלה הדברי׳ וסודותיהן · אל תנח ידך מפזמון הזה כי רב הודו והן הן הדברים הנקנין באמירה ומקדישין ומזריצין את הנשמה קריאתן זו היא הללן ·

ואולם יתר פרטי הכוונות שבסדר יש לבאים בסוד ה׳ לכוין בהן בסדר קדש ורחץ וכו׳ להחזיר העטרה ליושנה ואור הח״מה יהיה שבעתים אור גדול מהאור הגדול אשר נגה עליהם בערבית לאו כל אדם זוכה לתעלומותם · כי אם מי שכרימו מליאה לה הדעת והתבונה · **על** כן ראיתי ונתון אל לבי לרגל המלאכ׳ אשר לפני לזכות את הרבים · אנכי תקנתי להם נוסח תפלה פשוטה להתפלל עמ׳ עם בני העלי׳ המישרים ארחותם לעשות כוו׳נים למלאכת שמים · וראוי לאומרה קודם הסדר וכה תאמרה :

רבש״ע אתה יודע כי בשר אנחנו ואין בנו ולא בשום בריה כח להשיג ולכוין מעלתך וגדולתך כדבר האמור גדול אדונינו ורב כח ולתבונתו אין מספר גם אם היינו משכילים בכל חכמת צרופי שמותיך הקדושי׳ וכוונת כל ברכה וברכה ומצוה ומצוה בפני עצמה ובכל הייחודי׳ וזווגי מדות הקדושו׳ העליונו׳ הראויות לבא על ידיהם וכל שכן כי בשר אנחנו ולא בינת אדם לנו ואין אתנו יודע עד מה: **לכן** יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיהא חשוב ומרוצ׳ לפניך כל מצוה ומצוה הנעשות על ידינו עתה לפניך הן במצות ארבע כוסות הן במצות טיבולים ובמצות סיפור יציאת מצרים הן במצות אכילת מצה ומרור וחרוסת ואפיקומין מעשה ידינו כוננה עלינו כאילו נכוון בכל צירופי שמות הקדושי׳ העולי׳ מתוכם ובכל הייחודים וזווגי מדות הקדושות העליונו׳ וגדולי ביד׳וליהן הראוי׳ לבא על ידיהם ותצרף מחשבתינו הטובה דרך כלל למעשה פרטיו׳ לכל המצו׳ אשר יעשו על ידינו בלילה הזאת

ויעלו

רצונו לדבק עם שאר מעשה המצות האלה הנעשות על
ידי נבוך שיודעים והמכוונים כל הכוונות הראויות לתת לה
לכל מצוה ומצוה מאלה ואולם אנחנו עושים אלה המצות
לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה
בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל לתקן את שורשם במקו'
עליון בשיעור קומה בכל פרטיהן ותקוניהן ודקדוקיהן
לעשות את כוונת יוצרינו אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשו'
המצות האלה לתת נחת רוח לפניו ולגרום שפע ברכה
רבה בכל העולמות ולהביא על ידי כלי המעשה או הדבר
אשר נעשה בו המעשה · כלי ה' ובמעשה עצמו להביא אל
הקדש פנימה · ובדבור להביא המאור הגדול להיות חופף
עליהם מלמעלה : **ובכח** סגולת אלה המצות יתוקנו
כל הניצוצו' שנפלו על ידינו תוך הקליפו' ולתקן כל תרי"ג
מצות הכלולו' בכל מצוה ומצוה מאלו ולגרום זווג בארבע
אותיות השם הקדוש ולזכך נפשינו רוחינו ונשמתינו להיות
ראויות לעורר מיין תתאין על ידי מעשה המצות הנעשות
בלילה הזאת ותעלה לרצון לעורר אהבת דודים אמן סלה
ויהי נועם ה' אלהינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה
ידינו כוננהו :

וקודם הקידוש יאמר מקראי קדש שהם ר"ת אכרש"ם
וגם ע"כ א"להים יחננו ויברכנו יאר פניו
אתנו סלה · כ"וס ישועות אשא ובשם ה' אקרא · ד"מינו
אלהי"ם חסדך בקרב היכלך · ט"וב ה' לכל ורחמיו על כל
מעשיו · מ"ה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך
יחסיון · יהוה אלהי צב"אות מי כמוך חסין יה ואמונתך
סביבותיך · ו"צדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדו"לות
אלהים מי כמוך · ד"בקה נפש"י אחריך בי תמכה ימינ"ך ·
ה"עם ההולכים בחשך ראו אור גדו"ל יושבי בארץ צלמות
אור נגה עליהם · ישישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו
תמיד יגדל ה' אוהבי ישועתך · ו"ישירו בדרכי ה' כי גדול
כבוד ה' · י"ודו שמך גדול ונורא קדוש הוא · ו"עזוז
נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה · ה"ללוהו כגבורותיו
הללוהו כרוב גדל"ו :

ואחר כך יקדש קדוש מעומד כסברת הרמב"ם
כי דין הקדושין מעומד כ"ש הרב זלה"ה כי
הוא כסוד עלמא דדכור' וכל המעשים אשר נעשי' כנגדו הם
מעומד וגם מפני כי הקדו' הוא לתת להכל' הנעימ' הקדושין
של החתן כנודע וקדושין מעומד וכל אדם יהא זריז וכזכר
לפטור בברכת פרי' הגפן שבכוס זה לפטור כוס ב' כמו
שאמרו הפוסקים וישב וישתה בהיסבה רובא דכסא שלא
בהפסק בנתים די"א שאם שהא בין שתיה לשתיה יותר
מכדי אכילת הפרס אפילו דיעבד לא יצא וצריך לחזור
ולשתות בכוסות האחרונות · ולכן לכתחלה ישתה בבת
אחת ושיעור הכוס רביעית הלוג ז"ך דר' ומנהג חסידים
הראשונים לשטוף ולהדיח הכוסות בין כוס לכוס וכן נכון
לעשות

לעשות מפני חיבוב המצוה (אמר הכותב' עיין ברמ"ז ל' תצו'
סימן פ"ו)

ורחץ קודם הרחיצה יאמר אלה מקראי קדש שר"ת
יו"ד ה"י י"רוין מדשן ביתך ונחל עדניך
תשקם · ו"יהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה י"דינו כוננה
עלינו וגו' · ד"רשתי את ה' וענני ומכל מגורותי הצילני ·
ה'גדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים · י"ראה אל עבדיך
פעלך והדרך על בניהם · ויטול ידיו לצורך טיבול ראשון
ולא יברך על הנטילה והן רבים עתה עם הארץ הקלו
בנטילה זו ולא רחצו רק ראשי אצבעותיהם בלבד וגם לא
ידעו כי אין חילוק בין נטילה זו לנטיל' אכילת פת כי אם
לענין ברכה בלבד שאין מברכי' עליהם משום דיש אומרי'
דמה שגזרו נטילה לדבר שטיבולו במשקה לאו משום גזרה
דסרך תרומה אמרו כן אלא משום נקיות בעלמא וספק
ברכות להקל אבל לענין נטילה נקטינן לחומרא כמ"ד
שגזרו עליו משום סרך תרומה ותירוש וכנ' ובעינן נטילה
גמורה ועל כן טהור ידים יוסיף אומץ וירחיץ בנקיון כפיו
בנטילה גמורה בכל יומות השנה בדבר שטיבולו במשקה
וביותר בקדושת רחיצה זו אשר ראשם מגיע השמימ"ה
להעביר גלולי מצר"ים ומצאתו לו רוחן :

כרפס קודם האכילה יאמר אלה מקראי קדש
ר"ת מילוי אלהים · א"להים צבאו"ת
השיבנו האר פניך ונושעה · ל"כו וראו מפעלות אלהי"ם
נורא עלילה על בני אדם · פ"דה שדי' את ישראל מכל צרותיו
ל"ך דומיה תהלה שדי"ם בציו"ן ולך ישולם נדר : מ"לך שדי"ם
על גוים שדים ישב על כסא קדשו : ד"מינו אלהי"ם חסדך
בקרב היכלך : ה"ודינו לך אלהי"ם הודינו וקרוב שמך
ספרו נפלאותיך : י"ברכנו אלהי"ם וייראו אותו כל אפסי
ארץ · ו"אתה ה' אלהי"ם צבאו"ת אלהי ישרא"ל הקיצה
לפקוד כל הגוים וגו' : ד"עו כי ה' הוא האלהים הוא
עשנו ולא אנחנו עמו וצאן מרעיתו : מ"גיננו ראה אלהי"ם
והבט פני משיחך : מ"י יתן מציון ישועת ישראל בשוב
אלהי"ם שבות עמו : **ואחר** כך יקח מהכרפס פחות
מכזית ומטבלו בחרוסת ומברך בורא פרי האדמה ויהא
זריז וכזכר לפטור בברכה זו למרור שעל כן אמרו לאכול
פחות מכזית שלא להצטרך בברכה אחרונה ולפטור בה
את המרור ואם בדיעבד אכל כזי' לא יברך ברכה אחרונה
והן רבים עתה עם הארץ הקלו באכילת ירקות בלא
בדיקה ויאכלו גם אכול התולעי' אשר בקרבם וגדול עונם
מנשו' ועל כן האיש הירא את דבר ה' יבדוק את כל האוכל
אשר הוא אוכל מן כל ירק עשב היטב הדק ואל יאכל כל
טמא ח"ו כל הימים · וביתר בלילה הזאת בירקות של מצוה
שצריך לבדקם הדק היטב ואחר יאכל מן הקדשים אשר גם
אכילת הכרפס ראשו מגיע השמי"מה להאיר ש' עבר פ"ז ו
את המאור הקטן כי על כן אמרו שהתנוקות שו"אלים
הלכן

בלכו בו כמי שורשו ובעל קטן עמו · מה שאין כן בשאר הטבולים יען כי אחיו הקטן יגדל ממנו :

יחץ קודם הבציעה יאמר מקראי קדש הנז' בכרפס ואחר כך יבצע חלק אחד גדול ואחד קטן בגדול יבצע בצורת ו' וזאת הו' שומרים אותה לאפיקומין והחלק הקטן יבצע בצורת ד' והיא הנשארת בין ב' השנ' וכבר כתבנו למעלה בשלהי פרק ה' כי הם רמוזי' באות ה' ראשונ' של השם והראשונה היא מצויר' בציור ד' והב' בציור ד' והג' בציור ה' ולפיכך גם לבצוע את הב' בציור ד' כאמור ובעבור זה על הפרוסה הזאת הנשארת בין שתיהן יאמר הא לחמא עניא על כי היא בצור' דל"ת וגם דל"ה דל"ב · ולפיכך אין בוצעים לא הראשונה ולא הג' ואף לפי פשטן של דברים בחרו לבצוע הב' ולא הראשונה כדי שבבא לברך המוציא ופוגע בראשונה תחלה ונמצא עובר על המצות וגם לא בחרו לבצוע הג' ולברך המוציא על הראשונה ואכילת מצה על הב' משום שצריך לברך על אכיל' מצה אפרוסה כדרכו של עני אשר מטעם זה עושים יחץ וחולקין אותו מקדם אף דאין בחילוק זה שום תולדה כדי לומר עליה הא לחמא עניא מה דרכו של עני בפרוסה וכו' · **ומנהג** הכשר מעשה שלא לשמור את האפיקומין בין המפה אלא ליתנה במטפחת ולטלטל אותה בשכמיהם זכר למשארותם צרורות בשמלות' על שכמם וגם שלא ישכחו אחר כי אלף המזון תלוי עליו ·

מגיד קודם ההגדה יאמר אלה מקראי קדש · פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות : פי יספר צדקתך כל היום תשועתך כי לא ידעתי ספורות · חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי · רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם · מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב יה · ואחר כך ק"ול אדם יעסוק בבעיות בשפה ברורה ובנעימה קדושה סדר ההגדה · וק"ול המרבה לספ"ר הרי זה משובח · לכבוד ה' יקרא לתבו"כם יתן קולו בבוא קולות לעורר כונ"ס ה' עלינו בספור בם יציאת מצרי"ם לאט לאט לא בחיפזון פ"ה פ"ח הוא לה' · להודו' להלל לשבח לפאר ולרומם להדר ולנצח עזוזו ונפלאותיו אשר עשה בפ"ה צ"ח פעמים ואח"ב בבם"ח מקריא' עוז גבורותיו ומופתיו ותפארתו עבור על פ"ה ס"ח ·

ובזוהר בא ז"ל פיקודא בתר דא לספר בשבחא דיציאת מצרים דאיהו חובה על בר נש לאשתעי בהאי שבחא לעלמין והכי אוקימנא כל בר נש דאשתעי ביציאת מצרים ובההוא סיפורא חדי בחדוה זמין איהו למחדי בשכינתא לעלמא דאתי וכו' · וקב"ה חדי בההוא ספור וביה שעתא כניש קב"ה לכל פמליא דיליה ואמר להון זילו ושמעו סיפורא דשבחא דילי דקא משתעי בבין יתדו בפורקנא כדין כלהון מתכנשין ואתיין ומתחברן

בהדייהו

בהדייהו דישראל ושמעין ספורא דשבחא דקא חדאן בחדוה דפורקנא דמאריהון כדין אתיין ואודאן ליה לקב"ה על כל אינון ניסין וגבורן ואודאן ליה על עמא קדישא דאית ליה בארעא דחדאן בחדוה דפורקנא דמאריה כדין אתוספת חילא וגבורתא לעילא וישראל בההוא סיפורא יהבי חילא למאריהון · כמלכא דאתוסף חילא וגבורתא כד משבחן גבורתיה ואודאן ליה וכלהו דחלי קמי ואסתלק יקריה על כולא ע"כ · ו הגדה · מבואר מזה יקר תפאר' גדול' פרשת אלה הדברים הפורקן והנסים והגבורות אשר גמלנו שהיו מראים ברחמיו וברוב חסדיו ושמו הגדול מתעלה בעולם והאכם עינין בראשו על השמים אשר למעלה מראשו ומלאכי צבאות ידודון ידודון לשמוע אל הרנה ואל סיפורא דשבחא כמו שאמר בזוה' הנז"ל דכלהו מתכנשין ואתיין ומתחברן בהדייהו דישראל ושמעין סיפורא דשבחא וקא חדאן · וע"ד יעלה מן הא"רם להלין בעדו ובעד ביתו ובכל כנפיו יתברך יחסיון ויתנסס עליהם אור פניו יתברך ויחון לנו:

ומי כבס ירא ה' שומע את כל המעלות הנשאו' האלה ומעמדו הקדוש אשר עומד בו שרפים עומדים ממעל לו לשמוע בקול דברו · ומורא לא יעלה על ראשו להתנהל לאטו והן מלה בלשונו את גאות לדע' טעמי הדב' ופירושו כאשר ידבר איש לפני המלך והשרי' ויכלכל דבריו במשפט במשקל במדה ובמשור' ונוסף עליה הכוונ' ומהרת הרעיונות ולקדש מחשבתו בקדש ישראל מלך מלכי המלכים הקב"ה השוכב עליו ואבי' מעמי' הארץ לא קו זהר על עמן וזקלן כם לאומרם בחפזון רם והמתלהלה יורק זיקים וכמעט רגע שאודרכה תחת לשונו א' למעל' ז' למט' ולא יהיה מתכוין אלא כמחרף ומגדף שפתותיו דא לדא נקשן כשו כר על הגחלים ושגיאות מי יבין :

הנה עושה את עבירה בזהו ובפי בזיון וקצף לפניו יתברך כמו שאמר יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממנו · וכל שכן בעסק סיפור יציאת מצרים שהוא כופר בטובתו של המקום ב"ה ונפלאותיו אשר עשה לישראל עמו · ומדוע לא ישית כבר עיניו אשר אכוס האומלל אשר בעפר יסודו חביב מהללו יותר מתהלל שרפי מעלה וכן אפן וכתר ה' לפארתו ולברך בשמו אשר בזה יתגדל ויתקדש שמו כרבי' ואוכבה ישלך אחרי גוו שבת יוצרו ובושא כבר זכבה ממנו עת יעמוד להלל ולהודות לה' אשר הפליא חסדו ואמיתו עמו ועם אבותיו ישתקע ידבר · רק הדר הוא לבל חסידיו להתאזר בששון ושמחה ובזוכה יתירה לקיים מצות יוצרם בנחת רוח ובשפה ברורה לידע ולהודיע ולהודיע את ישועת אלהינו לבניו ולבני ביתו שקטנים עם הגדולים למען ספר שמו יתברך בכל הארץ · ועיקר מצות הסיפור הוא לתנוקות כמ"ש והגד"ת לבנך ועל כן קראו סדר סיפור יציאת מצרי'

הגדה

בג"ה שהוא לצאת ידי חובה והגדת לבנך. ועל כן קורין אותם בלעזים בלעז להבינם טעמי הדבר ופירסום הנס להבנים יראת ואמונת האל הנאמן בלבב ואף הנשי׳ חייבות בכל מצות הנהגות באותה הלילה שאף על פי שהיא מצות עשה שהזמן גרמה מכל מקום אחר שאף הן היו באותו הנס תקנו חכמים שיהיו חייבות בכל המצוות הנוהגות באותה הלילה. ותהיינה אזניהן קשובות אל קריאת ההגדה ולבלתי ערוך שיחתם בעת קריאתה ח"ו כ"ש שלא תלכו אנה ואנה. אמם לשמוע בסיפור הנס וישועת ה׳ וכל איש ישראל כל ישעו וכל חפצו ומגמת פניו לא תהיה רק לספר בגדולת הנס ולפרסמו לבני בית ולבנותיהם יותר מהם על אודות שדעתן קלה וקרובות להכחיש הדבר ולא יאמינו בנס.

וכבר היה מעשה בימי רבינו האר"י זלה"ה באש׳ אחת שנכנס בה רוח ויצער את האיש מאד וכראות קרובי האשה כי גדול הכאב מאד. ויחלו פני הרב להושיע וישלח הרב את מהר"חו אל האשה וילך אליה וישאל מאת הרוח שאלות רבות על עסקי עצמו ועל מה נענש כך והגיד על שחטא באשת איש והעמיד ממזרים ושוב שאלתו על איזה עון נית׳ לו רשו׳ להכנס בגוף האש׳ ההיא וישב לו על כי זאת האשה אין תוכה כברה ולא האמינה ביציאת מצרים ובליל פסח אשר כל ישרא׳ שמחים וטובי לב ואומרי׳ הלל ומספרים ביציא׳ מצרים והיא כמלא׳ בעיניה וממאנת מלהאמין בדבר ועולה על רוחה לאמר כי מעול׳ לא היה הנס הזה ויפג לבה כי לא האמין להם ויחרד הרב משמוע רוע לבבה ויאמר לה מהר"חו הלא אבדה תקותך והנך בא׳ מנשי עכו"ם ועל כן באה עליך הצרה הזאת ואפס עצור ועזוב. אך ורק אם תקבל להאמין באמונה שלימה כי הקב"ה ברא שמים וארץ וביד היכולת לעשות כל אשר חפץ ואין מי יאמר לו מה תעשה והיא השיבה אמריה לו הן אני מאמנת בכל וחזר עוד ויאמר אל האשה מאמנת את שהקב"ה הוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים. ותאמרה האשה אמ"ן אמ"ן וצוה חזר הרב לאמר אליה מאמנת את בכל זה באמונה שלימה ואת תשוב בתשוב׳ שלימה ותב׳ אותה בא"ט להתחרט על הראשונות ותען האשה ותאמר הן ותתחילה לבכות. ובכן גזר הרב על אותו הרוח ויצא מאותה והלך לו ע"כ.

והנה כל הנשים ישמעו ויראו את כל הקורות אותן ומסרו כל הנשי׳ ולא תעשינה כמותה ורוע לבבה הגדל להבזות הנס בעיניהן ח"ו כ"א האמן יאמינו בה׳ בורא השמים ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה ויוציא את עמו ישר׳ מכור הברזל ממצרים ויגזור ים סוף לגזרים וחייב כל אדם להתאמץ בזה הרבה מאד להגיד אליהן גדולת רוממותו של מקום ועוזו ונפלאותיו אשר עשה ולו בכח עבדותיו ויתן בקולו קול עוז ובמור׳ גדול בסיפור הנס. להחריד

להחריד את לבם שיראו מלפניו ויאמינו בה׳ ובנפלאותיו וכל שלא אמר דברי׳ אלו בפסח לא יצא י"ח כי באמת אמת שהנשים זריזות במצוות יותר מן האנשים והקולר תלוי בצואר בעליהן אשר הקלו לעשות הכל דרך עראי מצות אנשים מלומד׳ וגם המה באו בדרכיה׳ ובשיקוציהם בפסם הפיג׳ ויתנו כתף סוררת ח"ו בעיקר ושורש דת אלהינו שהוא נס יציאת מצרים ולפיכך יעשה לפניהם כל פרטי הסדר וקריאת ההגדה במורא גדול ובכונה טוב׳ להכנים האמונה בלבבם. ואם יודעות לקרות יקראו עם בעליהן סדר ההגדה לקיים מצות סיפור יצ"מ כי על כן תקנו קדמונינו סדר ההגדה הזאת מפני שהכל חייבים לספר ביצ"מ ואין כל העם יודעים לסדר הענין ולספרו ואף היודעים אפשר שיתרשלו ולא יספרו ובפרט אם יאכלו וישתו ותחטפם שינה ולא יגידו דבר ובעבו׳ זה תקנו אלה הדברים בקיבוץ קודם הסעו׳ כדי שיזכו כולם לספר ביצ"מ יחד הקטנים עם הגדולים.

וראוי היה לברך על ההגדה משום מצות והגדת לבנך שא מסו׳ דהוי דבר שאין לו קצב דכתי׳ למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך דומי׳ דתפלה דאין לה קצבה דאין מברכי׳ עליה וא"כ כי ביציא׳ מצרים שזוכרו בקירה׳ יצאנו י"ח מההגדה ומשום הכי לא מברכינן ומתחילין הא לחמא עניא וכו׳ ורבים הגיהו וגרסי כהא לחמא עניא. דהא לחמא משמע דזאת הלחם בעצמו שאכלו. ועם כי דבריה׳ נאותים לפי פשוטן אכן לפי סוד תעלומות אין לשנו׳ הנוסח׳ ובלא רמיזא בחכמת׳ סוד הה׳ דאשו׳ שבשם שמצטייר בשלשה אופני׳ ד׳ וד׳ וה׳ א׳ יה׳ תרמוז הנ׳ מצו׳ שמורה והאמצעי׳ היא כצור ד׳ וחולקין אותה בצורת ד׳ וחלק הג׳ שומרים לאפיקומין וחלק הד׳ נשארת בין ב׳ המצות וע"כ יאמר בספר הנוסח הזה על פרוסה זו הא לחמא עניא על כי היא בצורת דל"ת וגם דל"ה אי נמי רמז לאות ה׳ א׳ אחרונה שבשם כנסת ישר׳ שהיתה דלה ועניה סוערה בגלות מצרים כמורב׳ וחז׳ התחילו בענין הזה לאו׳ כי מבלעדי שפ"ר התקוני׳ הנזכר׳ והעשים בשמים מתעל בסדר מעשה התנו׳ הנעשו׳ בלילה הזאת עוד יוסיפו תת כח במעשה האיש הישרא׳ לתקן עונות ראשונים ואת אחרונים כמו שביארו בסוד כל מי שלא אמר שלש׳ דברי׳ אלו בפסח לא יצא ידי חובת׳ ברמז דתרגמינן חטא חובא ועכ"ן מצות אכילת מצה אמרו המקובלים הקדמונים כי באה לתקן עון אדם הראשון חטא באכילה למאן דאמר חטה היה ולמ"ד גפן היה מצוות לו יוכל לתקן בגפן היין שבד׳ כוסו׳:

ויתר על כן כאשר חכמים הגידו כי לא גלו ישרא׳ מארצם אלא על שלא אכלו לחם עוני ולאשמותיהו אקרא גלתה יהודה מעוני: ועל כי הענין הזה האחרון הכביד אשר הוא היה בעוכרנו שורש פורה ולענה

ראש ולענה לאורך גלותינו : על כן מראש מקדמי אר"ש יקדמו רחמינו לעתור ולרנו' על כבה לאמר הא לחמ' עניא וכו' כלומ' הנה מה שעוינו על פת לח' עוני ומאז חדלנו מעשות הפסח הרי שלך לפניך הא לחמא עניא עשינו ככל אשר ביותנו כאשר אכלוהו אבותינו במצרים : והנה כי כן מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד השת' הכ' עבדי לשנה ה בא' בארע' דישרא' ב"ח כי נהכט' השיב' יבוא' המקווה :

ואחר כך אומרים מה נשתנה וכו' והוא ענין השאלה ומגיד עבדים היינו וכו' ואנו מגידי' הענין בעצמינו בלא שאלה כדי לצאת ידי חובותינו מן הפ' והגדת לבנך ואומרי' ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו וכו' בא להגיד כי היינו משוקעים ונטמעים במצרי' במ"ט שערי טומאה ואילו היינו שוהין שם עוד רגע קטון היינו משוקעים שם לעולם והן נוענו כלנו אבדנו ולא יזכר שם ישראל עוד אשר מטעם זה הוזכר בתורה יציאת מצרים חמשין זמנין ושאל ר"א לאבוה הרמ"בי ע"ה לאמר וכי מאן דאיהו תחות שיעבוד' דרבוניה ורבוניה אבטח ליה לאפק' ליה לחירות' ואפיק ליה אית ליה לשבחא גרמיה דאפיק ליה מנו שיעבודא והא קב"ה אמר ליה לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש והוא משבח גרמיה דאפיק ליה כמה זמנין אשר הוצאתיך מארץ מצרי' ומלב' הת"ש' שים בזה שהוזכרו חמשין זמנין באורייתא להורות ישועת ה' משטרא דיובל' עוד שם רמז להודיע ולהוורע שהיו כבר קרובים להשתקע בשער החמשים שבטומאה ותשועת ה' היה כהרף עין וגאלם מיד ובגלל הדבר הזה יאמר בשפ"ר דברי המגיד וכל המרבה לס'פר ביציאת מצרים הרי זה משובח לשון סיפור ומספר כי יתן של לבו להבין ולהשכיל מספר מכא' התורה חמשין זמנין יציאת מצרים וכל המרבה לספר מספר זה הרי זה משובח · כי בגלל הדבר הזה ידע שכ"ול את היד הגדול' אשר עשה ה' במצרי' כי שמל' התמהמהנו רגע קטון עוד אזי עבר על נפשינו המים הזדונים ולא יזכר שם ישראל עוד ובעבור זה נאמר כאן לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל לשבח וכולי ובנסים אחרים אמרו הרבעה צריכים להודות יען כל הנסים המה חירות הגוף בלבד ואילו ביציאת מצרים היה חירות הנפש עם הבשר וע"כ כוללין לאמר הוציאנו מעבדות לחירות ומשיעבוד לגאולה להורות כי ב' חירות הן שם : ובכל עניני חירות הנעשים בלילה הזאת כלם שוו בשיעוריהן להורות על חירות נפשותינו מכף ופח הקליפה : ואחר כך הביא בעל ההגדה מעשה ברבי אלעזר וכו' להורות לנו שאין הענין הזה בשאלת מה נשתנה ותשוב' עבדי' היינו מספיק לצאת ידי חובתו שא כל אחד חייב לספר ביציאת מצרי' כפי שיעורו אשר יכשר לו וכל המוסיף משובח כי כן מצינו בה' זקנים אלו שהיו מספרים ביציאת מצרים וגנזלה שינת' כל אותה הלילה וכן יאות' לכל א' מאישי ישראל בלמו

מהם וכמוה' יאו עושיה' או קרוב לזה כאשר יוכלון שאת · ואחר כך הביא משנה של ראב"ע וכו' להורות כי לא לבדו נפל החיוב לספר ביציאת מצרים בליל התקדש חג הפסח בזמן הנם שא אף בכל יום ובכל לילה מימי השנה צריך להזכיר יציאת מצרים ·

ואח"כ שביא ברוך המקו' שנתן תור' וכו' כנגד ד' בנים להגיד לנו כי זה הענין שאנו אומרים ומגידי' מעצמינו הוא רווקא למי שאין מי שישאל אותו או יש אתו ואינו יודע לשאול שאנו שואלים את עצמינו מה נשתנה שהיא כוללת ואנו משיבי' עבדים היינו וכולי שהיא תשובה כוללת · אכן מי שחלק לו ה' בבינה לתור ולדרוש בחכמה צריך לחקום ולדרו' כל ענין וענין מה' זה ועל מה זה שהומר חכם מה הוא אומר מה העדות החוקים והמשפטים שצריך לפרש כל ענין וענין וכן תשובתו הדמתה צריך שתהיה פרטית על כל פרט ופרט כמו שנאמר על הפותח יד בתשובה אף אתה אמור לו כהלכות הפסח ·

ואף גם השואל אשר כפשו לשאו"ל הנגיע צריך שידע וישכיל לסדר שאלתו ולא יוציא עצמו מן הכלל שהרי הוא כאילו כפר בעיקר · ואחריתו יהיה ככל בינוך שא"ולה ח"ו · ואח"כ שביא גם הוא מתחילה עובדי ע"ז וכו' על דבר כי אנו חייבים להכיר הטוב והגמול שהטיב ה' אתנו וכדי להגדיל ענין הגמול צריכין אנו להתחיל בגנותינו כדי לסיים בכי טוב בשבח השי"ת וענין גנותינו הוא שבענין יסוד תולדותינו עובדי ע"ז היו אבותינו תרח ונחור ואף אברהם עצמו כלוה עמם בראשיתו עד שעמד על האמת ועל הצדק והכיר את בוראו הוא וזרעו אחריו ומעולם לא זזה שכינה מאבות לבנים עד שקרבם לפני הר סיני והנחילם תורת שעשועיו לא עשה כן לכל גוי אף כי ירדנו למצרים ונטמאנו בטיהם והוספנו טומאה על טומאתנו ומשורת הדין היה להרחיק אותנו מעליו כגוי מקרב גוי והוא מלא בתו וחמלתו ומשומרו את שבטחתו ואח"כ יצאו ברכוש גדול הוציאנו ממצרים מבית עבדים ואותה ההבטחה ·

היא שעמדה לאבותינו במצרים והיא העומדת לנו בכל הגליות שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו ברחמיו וברוב חסדיו ·

ואבי' ראה והבן יד ה' את עבדיו אשר רבות עשה נפלאותיו ומחשבותיו אלינו וכסה עלינו אור פניו הפך הטבע להושיענו מיד מבקשי רעתינו · מהם ומהמונם עצמם וזהו שאמר מצילנו מידם של העומדים לכלותינו עצמן כענין אחשורוש והמן אשר אמרו לאבד זכר בינתן של ישראל והיתה ההצלה על ידי אחשורוש עצמו שהיה סובא יותר ויסבות המ"ן ממחרת הפסח : וגם בדורו' האחרונים רבים הצילנו עלינו בכל עת ובכל רגע וביות'

על אורות החג הקדוש הזה אשר התגוללו עלינו לאמר כי לא נעשה כפסח הזה מצה וחרוסת אם לא בדם נוכרי והקב"ה מצילנו מידם על ידי הנכרי עצמן: ואבותינו סיפרו לנו שבספרד באו גויים ויאמרו כי בערב פסח מצאו הרוג בבית איש יהודי והיה שם בפני המלך אחד מיועציו ושריו וידבר קשות על עם הקדש בני ישראל ואז נתחזקו העם לאמר למלך שאם לא יעשה משפט כי הם יקחו נקמת דם השפוך בידם. אמר המלך יתגל' וישתבח המושל האמיתי השופט בצדק אל אמונה ואין עול. ועתה אראה אתכם שקרותיכ' ואת כל אשר דיבר יועצי לרע' וזה תראו ותגידו עליה לבניכ' ספרו ואז שלח שיביאו לפניו את כל היהודי' וכשבאו לפניו שאל אליהם ואמר מה הוא זה שאמר דוד הנ' לא ינום ולא יישן שומר ישראל שאם לא ינום כ"ש שלא יישן כי בלשון הקדש שינה היא יותר מתנומה השיבו היהודים מה שפירשו המפרשי' שדרך הכתוב לדבר כן לא ינום וכל שכן שלא יישן: ויען המלך ויאמר האם השאלה יתורץ עם השאלה עצמה ואם אתם לא הבינותם אנכי הבינותיהו במעשה שראתה עיני כי הנה אמש לא יכולתי לנום ולא לישן ונגזל' שינתי מעיני ועמדתי ממטתי ויצאתי אל החדר החיצונה והשקפתי בעד החלון ואור הלבנה היתה מאירה בתוקף וראיתי אנשים רבים ועל כתף אחד מהם כדמות פגר אדם ושלחתי ב' אנשים שילכו אחריהם לאט לדע' אם היה הרוג ויגידו לי וילכו עבדי אשר צויתי ושמו עצמם במארב וראו כי הוא הרוג והכירו שני' מן האנשי' המוליכי' הפגר ההוא והנה המעידים בפניכם ובאו האנשים והגידו ושאל להם היועץ ולמה לא תפשת' אותם והשיבו כי מיהרו והשליכו הפגר בחצר היהודי וברחו להם ועוד שהיו נושאים כלי זין ולנו אין בידינו כלום כי לא ציוה עלינו המל' לתופסם כי אם לראות מה היה הענין ובכלות' לדבר אז חזר המלך לענייננו לאמר וזהו שאמר הכתוב הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל רוצה לומר כי הוא לא ינום וגם הוא איננו מניח לישן מי שהוא שומר ישראל ואז הלכו שלם בפחי נפש. ולמעלילים עשו בהם שפטים כן יאבדו כל אויבך ה' וכן רבות עשה ה' אלהים נפלאותיו ומחשבותיו אלינו עצמו מספר ככתוב בספר דברי הימים כמה פעמים מגן צרינו בידינו ותשועת ה' על ידי עצמן של אויבינו ומבקשי רעתנו:

ואין כל זה כי אם אשר מעולם לא זזה שכינה מעל ישראל כמ"ש ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם אשר חכמים הגידו לכלותם כתיב רמז לכלה נאה ותמורה שכינת עוזינו אשר תמיד על גוזליה תרחף ועליה נעמה אמרתנו הי"א שעמדה לאבותינו ולנו וכו' והאור המופלא האר"י ז"ל הגיד שיש להגביה הכוס כאן ולהגביה קולו קול עוז ולומר היא שעמדה לאבותינו וכו' עד והקב"ה מצילנו מידם ולכוין חלק שליש:

על רוממות שכינת עוזנו בהא זיק הכוס שהוא הרמז עליה הנקרא כוס ישועות כנודע. ואחר כך אומרים צא ולמד מה בקש וכו' לפרש פיסקא הנזכר שבכל דור ודור עומדים וכו' ומשתלשל והולך עד הגיעו לגלות מצרים כמבואר. וקודם פסוק רבבה כצמח השדה אחר ותמלא הארץ אותם כתב הרב זלה"ה שיש לומר פסוק זה ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי ורבים יתמהו לאמ' כי מקום פ' זה יאות להיות אצל גרת השיעבוד בדרשת ואת לחצנו זה הדחק וכו' על כי סוד הכתוב כי התבוססו' גרת השיעבוד במצרים כנמשך על כי חדל אור הדעת עליון ואין נוגה לו אפס בחינת האחוריים שבהם י' דמים כנודע ועליהם יאמר ואראך מתבוססת בדמיך וכו'. וע"כ נתוכחו רבים והסכימו כדעתם לשים מקום תחנתו של פ' זה קודם ויוציאנו ה' וכו'. ולא האירו דבריהם אשר מי יבא אחרי המלך אור מופלא רבינו האר"י זלה"ה א"כ הו"א דלא להוסיף עליה כי כוונת הרב להסכימו לדרשת פ' רבבה כצמח השדה וכו' ותרבי ותגדלי וכו' אשר בו רמוז סוד המאורות הגדולים אשר האירו על המלך הגדול והקדוש ותעשם עטרה להתגדל בהם וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד ויעל גם עלה ברכות סדי"ס ורח"ס כדי לבטל את החיצונים והושיע את ישראל כמ"ש כמה פעמים: וכן הוא ברומה לו סוד ואומר לך בדמיך חיי כי במקום הדמים ההם המורים והמביאים מיתה וגלות אדרבא בדמיך חיי סוד אורות גדולי"ם הנקראים תאי המלך. והמה שבחינות הנזכרים בפ' רבבה כצמח השדה כאמור ועל כן בחר הרב בזה מבינתו לקובעו תוכה הפ' הזה אצל רבבה כצמח השדה יען סוד תנחומיהן שוו בשיעוריהן ומה שזה סותם זה פותח. וכן נאמנו מאד דברי הרב וסרו מהר תלונותיהם אשר גבבו עליו לשנות את טעמו. וכהגיעו אצל דם ואש ותמרות עשן ישפוך ג' שפיכות ולא יזה באצבעו של מהכוס עצמו הרומז אל המלכות שמים הנקרא' כוס ישועות אשר הכ"ת קמה באימ"א ואת כל דמה ישפוך הוא אותה הדם אשר קובעה בקרב' כהתאחז בגבול הרשעה שגבול קדושתה בגלות מצרים ואשר יזה מדמה עברה וכו' וזעם כל אויביה ויהיו כלא היו ויהי הדם בכל ארץ מצרים ובכן טהרה ממקור דמיה ונקתה ונזרעה זרע. ועל כן ימדק הרמז בסתרו לשפוך מהכוס עצמו היין שבתוכו סוד אלף והוא שבה והיין המשאר בו הוא יין המשמח דם טהר ולא ישפך דם הנקי חלילה אלא כהעיק הוא להוסיף עליו יין אחר סוד גבורות חדשות ואכן שלימה מתוע כננה. ומורי כר"ו נהג לשפוך שפיכות אלו לתוך כלי שבור הרומז אל הקליפה הנקרא ארור. וכן ראוי לנהוג כל שבא בעמקי הדברים כאשר המה:

ואחר כך מגיד והולך עד משנת ר"ג היה אומר כל שלא אמר ג' דברים וכו'. וענין הג' הוא

שעיקר חיוב ההגדה והספור היא ג׳ דברים שן שהם ראשי פרקים לזכור יציאת מצרים כולה. פס״ח לזכור י׳ מכות שהביא המקום ב״ה על המצריים ומכולן הצילנו ופסח עלינו בחמלתו ומרור לזכור כל השעבוד ששעבדו אותנו וימררו את חיינו בעבודה קשה והוציאנו לרויה. ומצה לזכור גאולתנו ופדות נפש ינו שלא הספיק בציקם של אבותינו להחמיץ כדי שלא יתמהמהו שם וכפשע בינם ובין המות להשתקע בשוחה עמוקה שהודים כל הימים באופן כי בג׳ אלה רמוז יציאת מצרים כולה בכללה. ובכן אחר כל זאת יהלל המהלל בספ״ר נוסח לפיכך אנחנו חייבים להודות והוא כמערכה אל קריאת הלל והגיד לנו קודם כימן החיוב הגמור המוטל עלינו להודות להלל וכו׳ וראוי שכאמ׳ הללויה. ובמקצת נוסחאות שכתוב בהם ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה נוסחה נכונה היא דקאי על הגאולה שעברה שהרי קורין הלל המצרי אחריו ולפי זה צריך לומר ונאמר לפניו כשגול להפכו לשעבר. וכן אני נוהג לומר כנוסחה זו ורבים אשר עמדי גם המה נהגו כן. ומה שראו לחלק את ההלל חלק ממנו עם ההגד׳ קודם הסעוד׳ וחלק א׳ אחר הסעודה בכוס ד׳ לפי שענין חלק א׳ מדבר בו בכבדות בענין יציאת מצרים כמו שנאמר בצאת ישראל ממצרים וכו׳ הים ראה וינוס וכו׳ ובעבור זה אנו אומרים אותו עם ההגדה על כוס ב׳ שכולו ענין יציאת מצרים אבל חלק ב׳ של ההלל יזכר בו על הגאולה העתידה כמ״ש לא לנו ה׳ לא לנו וכן הוא אומר על הגאולה העתידה למענו אעשה ובגלל הדבר הזה אנו מתחילים שפוך חמתך וכו׳. ואין לחוש על ענין שאינו גומר את הלל ואנו חולקין אותו ומסיחין דעתנו כל כך בין זה לזה דכיון שאמרנו אותו בתפלת ערבית וברכנו עליו וגמרנו אותו כדין וכשורה יצאנו בו ידי חובה ואין אנו צריכין לגמור אותו פעם אחרת על אותו הדרך אפס לעשות המוטל עלינו על הד׳ כוסות ובעבור זה אין לחוש על הסח הדעת ומטע׳ זה אין צריכים לברך עליו בבית כי כבר יצאנו ידי חובה בבית הכנסת כי שם הוא עיקר אמרו כמו שכתבנו למעלה וקודם כוס ב׳ יסדר אלה מקראי קדש ר״ת א״ס ג״ל. א׳בא בגבורות ה׳ אלהים אזכיר צדקתך לבדך. מ״י ימלל גבורות ה׳ ישמיע כל תהלתו: ג׳ שם נדבות תניף אלהי״ם נחלתך ונלאה אתה כוננתה. ל״ך זרוע עם גבו״רה תעוז ידך תרום ימינך.

ואחר כך אלה מקראי קדש ר״ת אלהים דההי״ן א׳קרא לאלהים עליון לאל גומר עלי: ל׳שמיע בקול תוד״ה ולספר כל נפלאותיך: פ׳דה אלהים את ישראל מכל צרותיו: ל׳הודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מ׳לך אלהי״ם על גוים אלהים ישב על כסא קדשו: ר׳עו כי ה׳ הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו: ה׳דר כבוד הודך ודברי נפלאותך אשיחה: ה׳ודיע״ו לך אלהי״ם הו״דינו וקרוב שמך ספרו
כפלאותך

כפלאותך: י׳הללו את שם ה׳ כי נשגב שמו לבדו הוד״ו על ארץ ושמים: ו׳אתה אל׳הים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים וכו׳: ד׳חה דחיתני לנפול וה׳ עזרני: מ׳גיננו ראה אלהים והבט פני משיחך. מ״י יתן מציון ישועות ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל וכו׳. ואח״כ יאמר אלו מקראי קדש ר״ת שם ש״ג. יהו״ה מלך גאות לבש לבש ה׳ עוז התאזר: ו׳עתה יגדל נא כח ה׳ כאשר דברת לאמר. ד׳ור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו: ה׳ללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גוד׳לו: י׳רונו וישמחו חפצי צדקי׳ ויאמרו תמיד יגדל ה׳ אוהבי תשועתך: ז׳ידעו כי אתה ה׳ שמך לבדך עליון על כל הארץ: א׳שתחוה אל היכל קדשך ואודה את שמך על חסדך ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך אמרתך: ו׳צדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך: ה׳גדיל ה׳ לעשות עמנו היינו שמחים: י׳שישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יג׳דל ה׳ אוהבי תשועתך: ואח״כ ישתה הכוס בהיסבה ולא יברך עליו שכבר נפטר בבורא פרי הגפן של קדוש והוא פוטר כל היין שבתוך המזון וכל הכוסות הללו אף כי אין מברכין עליהם צריך למזוג אותם כמ״ש הר״ש במז״ל בפ״ו ז״ל ד׳ כוסות אלו צריך למזוג אותם כדי שתהיה שתיה עריבה והכל לפי היין ולפי דעת השותה וכו׳. שתה ד׳כוסות אלו מיין שאינו מזוג יצא ידי ד׳כוסות ולא יצא ידי חירות ע״כ. ומה שאמר ולא יצא ידי חירות לאו למימרא דצריך שיחזור וישתה ד׳כוסות מזוגים דהדרבא הוה ליה מוסיף על הכוסות שא היינו לומר שלא קיים מצו׳ חכמי׳ כתקנה. ומה שלא תקנו לברך אשר קדשנו במצותיו וצונו לשתות ד׳כוסות לפי דקיימא לן שאם שתאן [ ] זה אחר זה שלא כסדר לא יצא דכלם חשובים כוס א׳ ולא יותר ולפיכך לא מברכין עלייהו לפי שאינו עושה שמנות ביחד בלא הפסקה כמו שאמר הרוקח סי׳ רפ״ג.

רחצה קודם הרחיצה יאמר אלו מקראי קדש ר״ת יו״ד ה״. י׳מלוך ה׳ לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללו יה. ו׳אנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה. ד׳ור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו. ה׳ללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב ג׳ודלו. יהי שם ה׳ מבורך מעתה ועד עולם. ואחר כך יטול ידיו בנטילה הגונה כיתר שאת משאר הימים יען כי נטילה זו גדלה מעלתה ורחשה מגיע השמימה להמשיך אורי׳ גדו״לים מנהר היוצא מעדן להשקו׳ את הג״ן: ועת׳ יגדל נא כח ה׳. כעטר׳ שעטר׳ לו אמו הש׳ תעטרנו יה וכו יורה׳ ויוצא׳ מגילולי מצרי׳ ומצם׳ ידינו כונג׳ עלינו כל האר׳ הש׳ם גלו מזהרתנ׳ ויש להגבי׳ ידיו עד ראשו

מוציא מצה קודם המוציא יאמר אלה מקראי קד׳ ר״ת ע״ב והאלהים דיורי״ן. י׳ודו לה׳ חסדו ונפלאותיו לבני אדם. ו׳ישירו בדרכי ה׳ כי גדו׳ל כבוד ה׳. ד״בקה נפשי אחריך כי תמכה ימינך ה״גדיל ה׳
לעשות

לעשות עמנו היינו שמחים · י״שישו וישמחו בך כל מבקשיך
ויאמרו תמיד יגדל ה׳ אוהבי תשועתך · ו״עזוז נוראותיך
יאמרו וגדולתך אספרנה · י״מין ה׳ רוממה ימין ה׳ עושה
חיל : וחסד ה׳ מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני
בנים · ה״פלא חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך ·
י״הי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך · (ר״ת אלהים דיודין)
א״להים צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת ·
ל״מען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו · פדה אלהים
את ישראל מכל צרותיו · ל״כו וראו מפעלות אלהים נורא
עלילה על בני אדם · מ״לך אלהים על גוים אלהים ישב
על כסא קדשו · ד״עו כי ה׳ הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו
עמו וצאן מרעיתו · ה״ודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך
ספרו נפלאותיך · י״הוה אלהי הצבאות מי כמוך חסין יה
ו אמונתך סביבותיך · י״הוה אלהים צבאות השיבנו האר
פניך ונושע׳ · ואת׳ ה׳ אלהי׳ צבאו׳ אלהי ישרא׳ הקיצ׳ לפקו׳ כל
הגוי׳ אל תחון כל בוגדי און סלה · ד״מינו אלהי׳ חסדך בקרב
היכלך · מ״גיננו ראה אלהי׳ והבט פני משיחך · מ״י יתן מציון
ישוע׳ ישרא׳ בשוב אלהי׳ שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל ·

מצה ר״ת פסוקיה ס״ג ואלהי׳ דההין : י״ודו שמך
גדול ונורא קדוש הוא : ו״ידעו כי אתה שמך
לבדך עליון על כל הארץ · ד״ור לדור ישבח מעשיך
וגבורותיך יגידו · ה״ללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו :
י״ודוך ה׳ כל מעשיך וחסידיך יברכוך · וגם עד זקנה
ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל
יבא גבורתך · ס״ב״א בגבורות אדנ״י אלהים אזכיר
צדקתך לבדך · ו״צדקתך אלהים עד מרום אשר
עשית גדולות אלהים מי כמוך · ה״ודיע ה׳ ישועתו לעיני
הגוים גילה צדקתו : י״בואו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עש׳
א״קרא לאלהים עליון לאל גומר עלי : כדלעיל בכוס שני
ואחר כך יקח המצות כסדר שהניחם הפרוסה בין שתי
השלימות ויאחז בידו ויפסק׳ כדי לחבב את המצוה ויברך
המוציא תחלה שהיא תדירה ותדיר קודם ויכוין בדעתו על
המצה שלימה של מעלה לפי שאין מעבירין על המצוות :
יברך על אכילת מצה · ויכוין בדעתו על הפרוסה כי מצה
לחם עוני כתיב בה ודרכו של עני בפרוסה ואח״כ יבצע
משניהם כא׳ ב׳ זתים כזית מכל אחד מוציא מצה ויטבל׳
במלח ויאכלם בהיסבה ביחד שאם יאכל של המוצי׳ תחל׳
שהיא של שלימה הרי באותה אכילה יצא י״ח מצה ואכן
בעינן לחם עוני לשם מצה שהיא פרוסה ולא שלימ׳ ·

ויאל יעל כרוזך לאמר כי לא יצטרך כזית המוציא
וכל דשו שני אחר כי ברכה ראשונה אין צריך
שיעור וכ״ש כאן שכבר אוכל כזית מהפרוסה שבירך על
אכילת מצה : דטעמא רבה איכא למילתא דאיפליגו
רבוותא דאיכא מאן דאמר שיברך על הפרוסה המוציא
ועל השלימה על אכילת מצה ואיכא מאן דאמר איפכא ·

ולאפוקי נפשין מפלוגתא תוככו רב השלום שניהם לאח׳ : ו
שניהם בידיכו ולברך קודם הבציעה המוציא ואכילת מצה
ולבצוע אח״כ משניהם כזית מכל אחד ואחד משום דלא
ידעינן בהי מנייהו נפקינן משום אכילת מצה ולפיכך ירא
שמים אל יעבירו עליו מצות קונו ויאכל כזית מכל אחד והן
רבים עתה עם הארץ הקלו בה ואוכל פרוסה קטן הכמו׳
כל אחד לפי שיעורו ושקול דעתו ולא עשו ולא כלום דכזית
שאמרו היינו כחצי ביצה לשיטת ר״י בעל התו׳ ולהרמב״ם
שיעור כזית שליש ביצה בקירוב דהיינו שיעור ט׳ דרה״ם
לשיטת ר״י ולהרמב״ם ו׳ דרה״ם וכבר כתבו כרע׳ ר״י בעל
התוס׳ ז״ל כשיעור חצי ביצה והאוכל פחות מזה לא יצא
ידי חובתו וצריך שלא ישהא בין אכילה לחבירתה אם לא
יוכל שאת כולה ביחד ואוכלן לחצאין שלא ישהא בין אכיל׳
לחבירתה יותר מכדי אכילת פרס ששיעורו ד׳ בצים ויש
אומרים ג׳ בצים כמו שאמרו הפוסקים · ויש לכוין בברכ׳
אכילת מצה לפטור בה מצה הכריכה ואכילת אפיקומין
וראוי לכל איש הישראלי להיות שש ושמח באכילתה לקיים
מצות קונו ולבלתי היות כמשא כבד אכילתה בעיניו
חלילה ואף כי לחלושי הטבע קשה עיכולה ושמה מוכיח
עליה לחם עוני כמו שאמרו הקדמונים הנה שומר מצוה לא
ידע דבר רע וכל שכן מצוה זו אשר קראוה חכמי האמת
מיכלא דאסוותא כמו שאמר בזוהר ת״צוה דף קכ״ב ז״ל
למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש יומא חד סוס תאיב
למיכלא אמרו ייכול בריה דמלכא אסוותא דא ועד דייכול
לה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא עבדו הכי
וכיון דאכל ההוא אסוותא אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה
דאיהו תאיב ולא לנזקא ליה כך כפקו ישראל ממצרים לא
הוו ידעי עיקר׳ ורזא דמהימנותא אמר קב״ה ישעמון ישרא׳
אסוותא ועד דייכלון דא לא אתחזי לון מיכלא אחרא כיון
דאכלו ההיא מצה דאיהו אסוותא למיעל למנדע ברזא
דמהימנותא אמר קב״ה מכאן אתחזי לון חמץ וייכלון ליה
וכו׳ ע״כ · ואין ספק אשר היא גם רפואת הנפש עם הבשר
ובהתקיימם בשמחה ובטוב לבב לא יאונה אליו שום נזק
וקלקול ובכן בהפכו תח׳ אשר לא עבד את ה׳ אלהיו בשמח׳
ישאר תח׳ הטבע וטבעו אינו מסייעו וקרוב לבא׳ מתקלקל
באכילתו ח״ו כי אפס עצור ועזוב בסגולת מצוה אחר כי
היתה אכילתו כמשא כבד בעיניו והרמיון אשר פחד
ודאג לבבו באכילתו פן יקראנו אסון יהיה פועל ועושה
את שלו וקציר ודמי אערסא · אכן מי שנכון לבו בטוח בה׳
לאשר ולקיים מצות בוראו בשמחה ובששון ומחבב את
המצוה לסראות בעצמו באכילתו כאוכל ממתקי׳ ומעדני
מלכים ימצא מרגוע לנפשו ואל בשרו : והיה פריון למאכל
ועליהו לתרופה ולכל בני ישרא׳ היה אור במושבותם :
ונוסף גם הוא להאביד ולהרום בסגולת המצה כל אכשי
מצותו שבקליפה כמ״ש בזוהר פ׳ פנחס ז״ל מנ׳ שמברחת

סט"א מצה ומריבה והא מסה בסמך כתיב אלא תרגום מנ'
מצותא מלחמה לה' בעמלק. כי על כן קיבלו לקיימו כת
הקודמים המקובלים שטוב לאדם להצניע מצה אחד ערוכה
בכל ושמורה לתלות אותה בתוך הבית נגד מזוזה הפתח.
אשר בזה יהיה לו עוד כנגדו ועם ברית יש לבל המזיקין
ואין שלטון הסטרא אחרא בביתו ויסגור ה' בעדו. ועוד
בה תוספת מעלה אשר מבלעדי התועלת הנמצא בה
בהווה בימי הפסח יש תועלת גדול באכילתה ליום ראש
השנה עת יעמוד למשפט לפניו יתברך כמבואר בזוהר
תצוה דף קפ"ב ז"ל ושאלא הוו בעיין ישראל תרין סטרין
דנהמא דאכן לא הוו עיילין לדינא לעלמין ביומא דראש
השנה דאיהו יומא דדינא דלאו איהו אלא לאינון דלא בטלין
מיכלא דאסוותא ושבקו אורייתא כגון מיכלא דרחמין ע"כ.
הנה מבואר כח סגולת המצוה הזאת להגות תחלה וראש
לפריון נפשינו. ומי ימלל גבורות מצוה זו אשר הזהירנו
בה קדושים משרתי עליון בספרים ודי בזה במעט מזכיר
שזכרנו לאחוז ידים רפות במצוה רבה וגדולה כזאת לאסר
ולקיים אותה כהלכתה ובשיעורה אשר גבלו ראשונים למען
לא יאבד טובה הרבה ח"ו כתתו מגרע' בשיעור כזי' אשר
שיעור כחצי ביצה כמ"ש למעלה כי לא עשה ולא כלום.
וראוי לכל איש ישראל להיות מכוין באכילת מצה לתקן
עון אבינו הראשון חטא באכילת עץ הדעת טוב ורע
למאן דאמר חטה היה וממנו יקח כופר לנפשו ושפר
התקון לאשר נכשל במאכלות אסורות. כאשר עשה כן
יעש' לו ומכ"ש כדי גאולתו.

מרור קודם אכילת מרור יאמר אלה מקראי קדש
ר"ת מ"ה וב"ן ימלא פי תהלתך כל היום
תפארתך: ועתה ה' אלהינו מודים אנחנו לך ומהללי'
לשם תפארתך: דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד: הוד
והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו: אלהים בקדש דרכך
מי אל גדול כאלהים: וידעו כי אתה ה' שמך לבדך עליון
על כל הארץ. אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתוד':
ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר: הודו לא' האלהי'
כי לעול' חסד'ו: אלהי חסדי יקדמני אלהי' יראני בשוררי:
יהוה מלך גאו' לבש לבש ה' עוז התאזר' וייראו גוי' את שם
ה' וכל מלכי הארץ את כבודך: דור לדור ישבח מעשיך
וגבורתך יגידו. הללוהו בגבורתיו הללוהו כרוב גודלו.
הללוהו בתקע' שופר הללוהו בנבל וכנור. יהוה לעול' ישב
כונן למשפט כסאו: וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו
את כל הארץ אמן ואמן: האירו ברקיו תבל ראתה ותחל
הארץ: הודיע ה' ישועתו לעיני הגוי' גלה צדקתו. ויסיים
באלו הפסוקים יסוד ישראל י"ה ולמות לא נתנני אתהלך
לפני ה' בארצות החיים. כי הצלת נפשי ממות את רגלי
מדחי להתהלך לפני ה' באור החיים: זעקתי אליך ה'
אמרתי אתה מחסי חלקי בארץ החיי'. ואח"כ אחר השבול
יברך

יברך על אכילת מרור ויכוין לפטור בה מרור שבכריכה
ויאכלנו בלא היסבה כיון שהוא זכר לעבדות. וימררו את
חייהם בעבודה קשה ואע"פ שהיא מתוקה ביותר ואין בה
מרירות כלל תחלתה מתוק וסופה מר דומיא דעבדות
מצרים בפרך ולבסוף בפריכ' ויש בה תקון אדם הראשון
שאכל מעץ הדעת ומרה באחרונה שהבי' המותה לחסידיו
וע"כ אין לאוכלה בהסבה ושקענו כולו בחרוסת ולא
ישהנו בתוכו שלא יתבטל טעם מרירות ומטעם זה צריך
לנער החרוסת מעליו וצריך לאכול כזית שהוא כחצי ביצה
מתנו וצריך למעך חלל האויר שבין הירק ולמעד הכזית
בירקות עצמן ולא באויר שביניהם ואף קלח א' שלם כמו
שהוא לא מקרי בריה לפי שהשרשים לא שייכי למצוה והוי
הבריה חסורה ולעולם צריך כזית כמ"ש כת הקודמין.

כורך קודם הכריכה יאמר (הנה נ"ל הפסוקים
שבמזמור ואח"כ) אלה מקראי קדש ר"ת
אלהי"ם את"ה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא
מועד. לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר.
הודיענו לך אלהים מורינו וקרוב שמך. יושב בסתר עליון
בצל שדי יתלונן. מציון מכלל יופי אלהי' הופיע. **ואחר**
כך נוטל מצה ג' ובוצע ממנה שיעור כזית וכורכם עם
המרור או חזרת וטובלה בחרוסת ואוכלן ביחד בהסיבה
וטעם כריכה זו אחר שכבר אכלו מצה ומרור כל א' בפני
עצמו לפי פשטן של דברים הוא על אודות המחלוק' שנפל
בין חכמים להלל הזקן אשר חכמים הגידו שצריך לאכול
מצה בפני עצמו ומרור בפני עצמו משום כי מצה בזמן הזה
דאורייתא אף כי לא נעשה קרבן פסח דכתיב בערב
תאכלו מצות אבל מרור בזמן הזה דרבנן אבל מדאורייתא
פטור דכתיב על מצות ומרורים יאכלוהו וקאי אקרבן פסח
לומר בזמן דאיכא קרבן פסח איכא מרור ובזמן דליכא
קרבן פסח ליכא מרור. ובגלל הדבר הזה סוברים חכמים
שאין לאוכלם יחד שאם יאכל יחד אתי מרור דרבנן ומבטל
ליה למצה דאורייתא והלל הזקן ע"ה ס"ל דמצות אין
מבטלות זו את זו וצריך לכורכן יחד מצה ומרור לכתחלה
דכתיב על מצות ומרורי' יאכלוהו ומשמע ליה שתיהם יחד
ולפי דלא איתמר הלכתא לא כרבנן ולא כהלל הזקן ע"כ
תקנו חכמים לברך על אכילת מצה ואכיל ואח"כ מברך
על אכילת מרור ואכיל כסברת חכמים ואח"כ אנו עושין
הכריכה לצאת ג"כ לדעת הלל הזקן דילמ' הלכת' כוותיה
ועל כן עליו אנו אומרים זכר למקדש כהלל הזקן וכולי:

והן רבים עתה עם הארץ לא ידעו ולא יבינו טעם
כריכה זו ועושין הכריכה בחזרת ומרור וכרפס ומצה ואין
להם טעם ומנהג בורו הוא וכבר ראיתי לא מהחכ' מתלונן
על זה בקהל עדתו ואמר כי לא מצא בשום ספר מנהג זה
ושאין טע' למנהג זה ואני אמרתי לו שלא יספיקו אמרותיו
באמר להם כי אין טעם למנהג זה כי אם באמר להם
שכמנהג

שבמקדש זה לא יגאו ידי חובו׳ כי בכורכן גם הכרפ׳ עמהם אתי כרפס דרשות ומבטל ליה למצה דאורייתא ׳דמצ׳ ומרור דמצוה כיכהו אמרינן מצות אינן מבטלו זו את זו ואכן כרפ׳ דרשות מבטל ומבטל למצוות דאורייתא לכולי עלמא וזה לפי פשוטן של דברים וכ״ש לפי סודן של דברים מעריב ערבים עליונים למטה ותחתונים למעלה ישתקע הדבר וכן לא יעשה:

ויראי ה׳ קדושיו יזהרו שלא להסיח דעתם מאת אכ׳ אכילת מצה עד הכריכה כדי שתעל׳ ברכת אכילת מצה וברכת אכילת מרור גם לכריכה זו לפי שהיינו צריכים לברך על כריכה זו אקב״ו על אכילת מצו׳ ומרורים בכל מצות דרבנן דומיא דמרור דרבנן דמברכים עליה ומיהו אם סח בנתיים לא הוה ברכה לבטל׳ מה שבירך על אכילת מצה ועל אכילת מרור שמא הלכתא כבית הלל׳ דהואיל ותקפת חכמי׳ כך היתה על כל נילי דרבנן מברכי׳ אבל לכתחלה ראוי להזהר שלא ישיח בנתים בדבר שלא מענין הסעודה והכריכה ׃ ומה גם לפי סודן של דברים אשר ג׳ המה מצה ומרור וכורך אכילתם ראשם מגיע השמימה ואכל נמרץ להגדיל ולהעדין אורות עליונים למעלה הגדולה והגבורה והתפארת והנכח למ״ן גדו״ל ועד קט״ן ואין ראוי להסיח בהם בנתים ח״ו כי קרוב הוא לפגל בקדשי שמים ואשר הלך גם הוא חשכים ואין נוגה לו ומה טובם ומה יופים של חסידים הראשונים אשר אחזו פלך השתיקה בלילה הזאת מתחלת הסד׳ עד תומם כל הסדר כולו ואפי׳ דברים מענין הסעודה יתקדשו לאומר׳ בלשון הקדש שלא להפסיק החבל נמרץ אשר נעשה בשמי׳ ממעל על פי הסדר מראש ועד סוף ׃ ולפחות ראוי לכל איש ישרא׳ להיות זהיר משיחת חולין עד אחר אכיל׳ אפיקומין דהואיל דמכוין כשיברך על אכילת מצה גם על אכילת אפיקומין איך ימלא את לבו להפסיק בנתים בדברי׳ שלא לצורך וא״ר יעלה מן האר״ם ח״ו ׃

שולחן עורך הנה ראוי לכל איש הירא להיות יושב על שלחנו מעוטף לבגים כמלאך ה׳ בעת אכילתו ולהיות אכילתו בקדושה לפני האלהים׃ אשר היא גם היא למצוה תחשב לו ולהיו׳ מיסב על הסעוד׳ כולה לכתחלה ׃ כי הנה ענין ההיסבה מבלעדי פשט הדבר כי בא להורות דרך חירות׃ עוד בה רמז לפקיחי עיינין בתעלומות חכמה כי על כן היא באה דווקא מצד שמאלו לחורות על הזוה דרגא דאפיק לון לחירות׳ כאמור בס׳ הזוהר הקו ׳ובלא אפיק יתהון לחירו׳ ותבר גושפנקין דפרזלא וקליפין בישין ולכן ההיסב׳ מצד שמאל יען המד׳ העליונה הזאת היה מקו שמאלא ׃ וגם יורה מיתוק אל הדינים המשפכים מצד שמאל ׃ ואחר כי האכילה הוא ענין ייחוד ש״ן מאכל עול׳ במספ׳ יאהדונ״הי בליל פסח נשתכי׳ לטונה שבליך אם בה להורות כי זה הייחוד הנעשה בליל

פסח הוא בשלימות גדול ולא נעשה כפסח הזה בשום זמן וע״כ לכתחלה יסב כל הסעודה **ומנהג** ישראל הקדושים שמו שלא לאכול בסעוד׳ זו כל שובע׳ כדי שלא יהא עליהם אכילת אפיקומין לאכילה גסה שעליה נאמר ופושעים יכשלו בם וכן תהיה השתיה בחת בסעודה זו כדי שלא תטרף דעתו עליו ושכח מלעשו׳ יתר הסדר או יתטפשו שינה ׃ ונכון להיות כל איש שור״ר בביתו שירו ותשבחו׳ וחסדי המקום ב״ה על שלחנו לעורר אהבלת הסח״ן לשיר בקול נעים גילה ורנן בכור הלבנון ולעורר חסך ואהבה בין ישראל לאביהם שבשמים וכבר האהבנו כזה בחלק א׳ בפרקי שבת עיין שם ׃ ואחריו לו יהיה חן באילת אהבים ויעלת חן כל א׳ לפי שיעורו בדברי תורה מי בסד׳ המצות של פסחים ותגיגה ויום טוב ומי בספר הזוהר פ׳ בא בענין יציאת מצרי׳ ואין לפטור עצמו מזה במה שקר׳ סדר ההגדה לפני הסעודה כי ג׳ שאכלו שכן לומר שהחיוב בא כאחרונה אחר שאכלו וככן תהיה שלחן אשר לפני ה׳ מלא דשן ומלא ברכת ה׳ אשר נקבנו באו לה תורה ומצו׳ ואחריו יהיו תמים לקיים ז״ה א״לי ואנוהו וככן יתאמץ בכוונתו למצו׳ אכילת אפיקומין קודם חצות ׃

צפון קודם אכילתו יסדיר אלה מקראי קדש ר״ת אלהי״ם ׃ א״קרא לאלהים עליון לאל גומר עלי ׃ ל״שמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך ׃ ה״דר כבוד הו״דך ודברי נפלאותיך אשיחה׃ י״הללו את שם ה׳ כי נשגב שמו לבדו הו״דו על ארץ ושמי׳ ׃ מ״ה ידידו משכנותי׳ ה׳ צבאו״ת ׃ ואח״כ יטול האפיקומין כמות שהוא כרוך במפה וישלשלנו לאחריו ויהלך ד׳ אמות בביתו והן יתן בקולו קול עוז לאמר כך היו אבותינו הולכין משארותם צרורות בשמלותם על שכמם ויקח האפיקומין כ׳ זתים עליה א׳ זכר לקרבן חגיגה וא׳ כנגד קרבן פסח שנאכל על השבע ויאכלם בהסיבה ואם שכח ולא אכל אפיקומין ולא נזכר עד שנטל ידיו או שאמר הב לן ונברך אוכל אפיקומין בלא ברכת המוצי׳ דאע״ג דבעלמ׳ חשיב סילוק שאני הכא דאתכא דרחמנא סמכינן ואם לא נזכר עד שבירך ברכת המזון אם נזכר קודם שבירך בורא פרי הגפן יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומין ויחזור ויברך ברכת המזון ויברך בורא פרי הגפן וישתה הכוס ואם לא נזכר עד אחר שבירך בור׳ פרי הגפן לא יאכל אפיקומין ויסמוך על מצה שאכל בתוך הסעודה שכולן שמורות הן אכל אם לא אכל בתוך הסעודה אלא מצה עשירה צריך לחזור ולאכול כזית אפיקומין ולא נפיק בכזית של המוציא וכזית של אכילת מצה ׃ ותדע שהרי אמרו דבמקו׳ שנהגו לעשו׳ שימו׳ למצות מצו׳ משע׳ קציר׳ אפילו לא נזכ׳ עד אחר שהלל יטול ידיו ויברך המוצי׳ ויאכל האפיקומין ׃ ולא אמרו שיצא בכזי׳ מצה שאכל מתחלה׃ אלא לאו שמע מינה דלא נפיק אלא במצה שאכל בתוך הסעודה דווקא כמדובר ׃ ומי שנהג

לעשות שיעור משע׳ קצירה למצות מצה דאפיקומן שאף אם
בירך בורא פרי הגפן בכוס ברכת המזון שיאכל אפיקומן
יכול לחזור לברך על הכוס ואין לחוש כמה שמוסיף על
הכוסות דכיון דכוס ג׳ היה בטעות חזר כוס שהוא מברך
עתה עליו להיות ג׳ . ואם נזכר אחר הלל אף על פי
שעשאן שלא כסידרן שהקדים כוס של הלל שהוא ראוי
להיות אחרון קודם לכוס ברכת המזון שהוא ג׳ אין סדר
ברכות מעכב כמ״ש הר״אש :

ברך קודם ברכת המזון יסדר אלה מקראי קדש
ר״ת מילוי אלהים דאלפי״ן : אנ״י אל אלהים
אקרא וה׳ יושיעני . ל׳מען אספרה כל תהלתך בשערי
בת ציון אגילה בישועתך . פ׳ותח את ידך ומשביע לכ״ל
ח״י רצון . ל״ך דומיה תהלה אלה״ים בציון ולך ישולם נדר .
מ״ציון מכלל יופי אלהים הופיע . ד׳מינו אלהים חסדך
בקרב היכלך . ה׳ודו לא׳ השמים כי לעולם חסדו . א׳ברכה
את ה׳ בכל עת תמיד תהלתו בפי . י׳שמח ישראל בעושיו
בני ציון יגילו במלכם . ו׳לציון יאמר איש איש יולד בה
והוא יכוננה עליון . ד׳עו כי ה׳ הוא אלהים הוא עשנו ולו
אנחנו עמו וצאן מרעיתו . מ״י יתן מציון ישועת ישראל
בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישרא׳ וישלים באלו
הפסוקים . **כוס** ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא . כן
אזמרה שמך לע״ד לשלמי נדרי יום יום . בטחו בה׳ עד״י
ע״ד כי ביה ה׳ צור עולמים . כי כה אמר רם ונשא שוכן
ע״ד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח
להחיות לב נדכאים : רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי
ותגדלי ותבאי בעד״י עדי״ם שדים נכונו ושערך צמח ואת
ערום וערייה . כי ילד יולד לנו בן נתן לנו ותהי המשרה
על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי ע״ד שר שלום .
ואח״כ אלה המקראות ר״ת שם מ״ה . (הנה כ״ל שצ״ל
גם פסוקים שם ב״ן ומ״ה הנז״ל במרור כפי סדר השמות
בס׳ הכוונות שבידנו . י׳מלא פי תהלתך כל היום תפארתך
ו׳עזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה . ד׳רשו ה׳ ועוזו
בקשו פניו תמיד . ה׳וד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו .
א׳מרתי עולם חס״ד יבנה שמים תכין אמונתך בהם .
ו׳צדקתך אלהים ע״ד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי
כמוך . א׳שתחוה אל היכל קדשך ואודה את שמך על חסדך
ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך אמרתך . ו׳יהי נועם ה׳
אלהינו עלינו ומעשה ידינו וכו׳ . ה׳עם ההולכים בחשך
ראו אור גדול יושבי בארץ צלמות אור נגה עליהם . א׳שרי
העם שככה לו אשרי העם שה׳ אלהיו . ואחר כך יברך
ברכת המזון באימה ביראה ובנעימ׳ קדושה ויברך וישתה
כוס בהיסבה וצריך לכוין בברכת פרי הגפן של כוס ג׳ זה
לפטור בברכה זו גם כוס ד׳ :

הלל קודם קריאתו יסדר אלה מקראי קדש ר״ת
מילוי אלהים דאלפין . א״בא בגבורות ה׳
אלהים אזכיר צדקתך לבדך . ל״ך זרוע עם גבורה תעוז
ידך תרום ימינך . פ״דה אלהים את ישראל מכל צרותיו .
ל״הודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו . מ״י
ימלל גבורות ה׳ ישמיע קול תהלתו . ד׳ור לדור ישבח
מעשיך וגבורתיך יגידו . ה״ללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב
גדלו . א׳להי׳ בשמך הושיעני ובגבורתך תדינני . י׳קום אלהים
יפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו : ו׳ישב עליהם את אונם
וברעתם יצמיתם וכו׳ . ד״חה דחיתני לנפ״ל וה׳ עזרני .
מ״ן גערתך ינוסון מקול רעמך יחפזון . מ״גדול ישועות
מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם ואחר כך
ישלים בפסוקים דלעיל בברך כוס ישועות וכו׳ ואחר כך
ר״ת שם מ״ה (הגהה כ״ל שצריך לומר תחלה פסוקים שם
ב״ן הנזכר לעיל במרור ואח״כ שם מ״ה כפי סידור השמו׳
בס׳ הכוונות אשר בידינו) . י״פה נוף משוש כל הארץ
הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב . ו״עזוז נוראותיך יאמרו
וגדולתך אספרנה . ד״רשתי את ה׳ וענני ומכל מגורותי
הצילני . ה״גדיל ה׳ לעשות עמנו היינו שמחים . א״ז
יאמרו בגוים הגדיל ה׳ לעשות עם אלה . ו״לציון יאמר
איש ואיש יולד בה והוא יכוננה עליון : א״תה תקום תרחם
ציון כי עת לחננה כי בא מועד . ו״גם עד זקנה ושיבה
אלהים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל יבא גבורתך .
ה״טיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים . א״הללה
שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה . ואחר כך יעל״ח דכבו
קול אדם ימשוך בנעימות בהלל עד תכליתו ישירו תהלתו
ואז ישתהו בהסיבה בלא ברכה תחלה ומברך אחריו על
הגפן ואם שתהו בלא היסבה צריך לשתות פעם אחרת
בהיסבה ומברך לפניו בורא פרי הגפן לפי שהסיח דעתו
מלשתות עוד ואחר ד׳ כוסות אלה אינו רשאי לשתות יין
אלא מים . וכתב הב״י ז״ל וכל המשקין דינם כיין וכדאה
להתיר משקין שאינן משכרין שהרי כתב הר״ן דלא הוי
טעמא משום מנה שהרי כבר שתו אחריה ב׳ כוסות אלא
טעם הדבר כדי שלא יהא מוסיף על ד׳ כוסות דנראה כמי
שמתחיל בסדרה אחר . ועל פי טעם זה כל משקה דלא הוי
חמר מדינה מותר לשתות אחר ד׳ כוסות . ומטעם זה
התרתי לעצמי ולרבים אשר עמדי לשתות מי הקאוי וכיוצא
אחר הסדר . ואני שמעתי שבימי הרב זלה״ה היו קורין אחר
תשלום הסדר ספר שיר השירים וטעמא דמלתא כך הוא
לעורר אהבת דודי׳ למעלה בזווגא שלים ויאחז צדיק דרכם
בלילה הזה כדרא שינת השלמים ובנ זלה שכתם אם לא
ידי״עו אהבת ריעים אהובים למעלה לספר ביציא׳ מצרים
והשרידים אשר ה׳ קורא הבאים בסוד ה׳ יאותם להם להגו׳
בסודות יציאת מצרים וענין סוד הסדר הנעשה בלילה
להשפעות אורות עליוני׳ ולמעלה מלהסתלק ואם עומדים כל
הלילה יקראו בזוהר פ׳ בא בענין יציאת מצרים ועבר ים
לנגוף עד סוף הפ׳ ואחר כך נשאר מקומות המפוזרי׳ בזוהר

סוד ד' כוסות פ' אמור דף צ"ה וכחדש הראשון וכפנ"ח דר"ג ע"כ ר' חייא פתח עד ראשון לניון הנה הנם וסוד המנה פ' ויצא דף קכ"ח ע"א ותנא לאה וסוד הפסח ואיסור חמץ ותערובתו כפ' תנא רפ"כ ע"ב ארסכי קס טוניכא קדישא עד סוף הפרשה וכפ' תנוה דף קפ"ב ע"א עד מטי לרקיע ני דחכמתא ופרשת בהעלותך דף קמ"ט ע"א: **ומה** טוב חלקם ומה נעים גורל' של עושה זה אשר כל רואיה' יכירון כי הם זרע בירך ה' ושכינ' למעלה מראשם ומלכי צבאות ידודון ידודון וכאים לשמוע ספור ושבח של איש כאדיר בקדש הנוראים ושמו הגדול מתקדש בפ"ש אל כגדן בסוד קדושים רבה וכמו שהארכנו למעלה מאמר הזוהר בשבח המגיע למספר ביציאת מצרים ברעיא מהימנא עיין שם:

וקבלנו מהאור המופלא רבינו האר"י זלה"ה שהזוג אסור בליל פסח א' ובליל י"ט ב' של גליות בר מטבילת מצוה ותכואל הדבר לבאים בסוד ה' כי היחוד הקדוש הנמנא למעלה בלילה הזה הוא גדול ומהולל מאד כי נקבנו באו כל המאורות העליונים הקטנים עם הגדולים ומי בשחק יערוך לה' ידמה לה' וכתב הכ"י של המהדרין שבישראל נוהגים ליל ב' בליל א' לכל דבריו אבל מי שרוצה לאכול ולשתו' ליל ב' אחר גמר ההלל אוכל ושותה ואין עליו כלום אבל כמנה' מוציא עצמו מכלל המהדרין ועובר על דברי חכמים שאמרו לעולם אל יוציא אדם את עצמו מן הכלל ע"כ: **וגם** לפי סודן של דברים יאותה לנו להזהר ביום טוב שני ככל חוקות לילה הראשונה אשר הוא בסוד תוספת כתובה ומתנות לכנסת ישרא' ומוסיף שמחה רבה למעלה ככרמו בזוהר פ' אמור דף כ"ח וז"ל פקודא בתר דא וכו' וכן בשבועות להקריב ב' הלחם ובמוספין להקריב וכו' וצריך לקרבא ליה כגון תוספת כתובתא ומתנתא דאוסיף חתן לכלה דשבועו' אינון יו נריך לקרבא לגביהו שתי הלחם מאינון ב' סאין וכו' עכ"ל:

עד כאן הגיע קיצו' הסדר הקדוש וכוונתו ליתר הענם אשר הן לו כס"ף ונכספה נפשו לכוין דדברי' על פי שורשם. לא מנענו בר עם נבר לעשות כסדר הזה כאשר יוכל שאת לפי קוצר שכלו והן מלה בלשונו כסדר המקראות ופנה למעלה לאלוה מילין להגדיל ולהאדיר אורות עליונים בשמי"ם ממעל ה"א זה הדרך ישכון אור. וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו די מכשורו אשר יכשי"ר לו המצבש הוא אם דב ולבד שיכוין לבו לשמים ואל יתן אל לבו לאמר כי יש פנימיו' עניני הסודות בכל זה. ולעתיד זכרות לפני יודע כל תעלומו' שיבין לרצון אמרי פיו והגיון לבו כאילו כיוון תעלומות הדברים וזווגי מדות העליונות ובכן אלהים יראה לו ארשת שפתיו כרור מללו פרטי סודו' וזווגי שמות הקדושים הראויים לבא על ידיהם ולענות זה אמרו בס' הזוהר פ' יתרו ז"ל ומנש ידיכו בוכנה עליכו מאי בוכנה בוכנה ואתקן תקו"ק לעילא כדקא יאות עליכו א"ב

דלית

דלית אנן ידעין לשווא' רעותא של עובדא בלחודוי מנשה ידינו כוננהו להאי' דרגא דאצטריך לאתתקנא ע"כ ועל כן חסידים הראשונים זה דרכם שכל למו להקדים ככל מנשה עבודת' עבודת הקדש לבטא בשפתים המזה ההיא ולומר מקרא קדש הלז ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו' כאשר הארכנו בפרקי"ד ה' ויום הכפורים לקמן בס"ד:

אבן האיש אשר בתעלומו' חכמה יבין וישכיל יאות' לו לשבין ולהשכיל לעשות בוני"ם למלאכת השמים ולא ינא י"ח בזה כי אחר אשר יש לאל ידו להשיג עמקי סודות הדברים ולא התבונן בכוונת הסדר הקדוש הזה ועושהו בדרך הפשוטה - אשמו בראשו ואז"ל מפני מה אין ישראל נענים מפני שאינן יודעין להתפלל בשם אבל סיור' ומשיב עליו כאמר אשגבהו כי ידע שמי וכב' העתקנו בפ' ו' דר"ה לשון הרשב"י דקאמר כל מאן דבעי לאתערא מילין דלעילא בין בעובדא בין במלה אי ההיא עובדא או ההיא מלה לא אתעביד כדקא יאות לא אתער מידי וכו'. וקב"ה קריב לכלא אבל אי לא ידעי למקרי ליה לאו איהו קריב דכתי' קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת וגם כתבנו כי המצוה בלא כוונה כאיש המשיב סורה ולא יתכונן כגוף בלא נשמה כי סוד המצוה הוא נשמה אל המצו' כי המה דברים שעומדים ברומו של יבולם סוד שרשי השמו' כי על כל אמרו שמעשה המצות הוא נורך גבוה להמשיך שפע בכל העולמות כי הואיל שהנשמה טהורה היא חלק אלוה ממעל וכל אדם אחוז בשרשות הקדושה הנה ע"י השתלשלות נשמתו כמנשה שמצוה ההיא אשר יעשנה בכוונת תעלומותי' יעשה לו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ויתעוררו ויתייחדו המדות העליונות על ידו ויהי מושך שפע וברכה עליהן מהראשונה אל האחרונה ומשם אל המדריגות התחתונות עד שיגיע ויחול עליו דרך הסולם כאמור שם באורך - **ואשר** על כן האיש השלם ומשכיל בחכמה השי' לו בכח יגבר בודיעות מביאה לידי זהירו"ת ובזהירות נשמתו לחסות במע"ס כשולא דמהימנות' בסדר הקדוש הנעשה בפסח הזה לכוין הדברים לשם פעלן ואל סודו ידרוש שבית יערון תנפשו בכסתר ובכגל' עפ"י שפ"ר התקונים מיתוקן ומקובל מפומא דתרין איש האלהים מורא מאד ספר הזוהר המבהיק ומכסי' עד להפלי' לעיני מעייני חכמתו הנפלאם כבוד קדושת האר"י זלה"ה. ורק עפ"י סדרו הקדוש יפתח עיניו אך הוא לבדו ולא מוסי"ם ומוסיפ"יו א"ב הו"א דלא להוסיף עליה זמינם לא תזוע גדולים מעשי ה' דרושים לכל חפציהם במכתב הקדש יד הקדש מהרח"ו זלה"ה. ואתם המציין סרובן בתוך יאורי תעלומות חכמה דע זה שכל שמי הדברים בשורשן ותשלומה כלויותיך. כי יפלא ממך דבר לאמר מה הסדר הזה ומה שנם יש טו את אשר כבר עשוהו בתפל' ערבית ובהלל גדול בבוד ה' ומהלך עד שבר הגדול ובותחו יונק

אדרי

סד״ יאמר ואני״ו אהבנו ברכנו׳ סד״ס ורח״ס ב׳ אבוקות
של אור בידו · א״כ סדר קדושות הנעשות בקדש ורחץ וכו׳
למה באים · לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה אחרי הודיע
אלהים אותנו את אשר קבלנו מפי סופרים ומפי ספרים ·
כי אשר להיות כבר היה יקר וגדולה מגוד״לים בנעוריהם
בסגולת התפלה וקדושת היום · ואולם אחר גמר התפלה
הלא נסע יתדם גם לא נשאר בהם כי אם אור רשימותם ·
ובכח סגולת סדר הקדוש הנעשה אחר התפלה · ישוב
עטרה ליושנה בתוספת מרובה על העיקר כאור שבעתיים
הולך ואור עד כי נגדל מאד · ונוסף גם הוא ביתר הכרד
להביא אוריה גדולים הקטנים עם הגדולים את אשר לא
נעשה עמם דבר כמבואר בדברי רבנו הקדוש זלה״ה:

ואנכי תקנתי נוסח תפלה על סדר ק״דש ורח״ץ
כוללות כוונת הרב וסמכתי״ס בבית
תפלתי להוציא הכוונה בפה · ומילין אילין לא אתייהבו
בר לקדישי עליונין דאעלו ונפקו וידעין ארחוי דקב״ה
וזה תוארם ·

קדש לשם יחוד דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו
ורחימו ודחילו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא
שלים בשם כל ישראל הנה אנכי בא לקיים מצות כוס אחד
לתקן את שורשו במקום עליון **ויר״מ יוד הי ויו
הי** אלהינו וא״א אלהי חסד״י
שבכח סגולת מצות כו״ס אחד זה שעולה מספרו
אלהים וחלופו אכדט״ם שהם חיים ומלך עולם יומשך
חצוניות דחצוניות חסד או״א עילאין אשר בהם ב׳ שמות
אכדטם במוח חכמה ז״א שבו שם **יהוה**
והיו למאורו׳ בחינ׳ יקר תפאר׳
מאור הקטן אם הילד השני ומעשה ידינו כוננהו ה״
שבנעורינו האוחזים בכו״ס זה והמלא אשר בקרבנו מיי״ן
המה יעלו כמספר אכדט״ם עם הכולל להמשיך פנימיות
דחצוניות חסד דאו״א גם הוא ואשר להיות כבר היה בז״א
מקודם היום עד גמר ההלל ב׳ המאורות הגדולים פנימיו׳
כנח דתבונה ופנימיות כנח ישראל סבא שבהם ב׳ שמו׳ ע״ב
יוד הי ויו הי בחינת יקר תפארת גדולתו
כראשון עתה ישוב עטר׳ ליושנ׳
להתגלגל שנית בכוס זה · ובכח סגולת הקידוש ישלח
אלהים חסדו ואמיתו עם פנימיות חסד אימא עילאה שבו
שם ע״ב **יוד הי ואו הי** במוח חכמת ז״א
בחינ׳ יקר תפאר׳ גדולתו הב׳
ומש׳ יתפשט בכל קו ימינו בחסד שבו הוי״ה בסגול ובכח
שבו אוה בחיריק ויסתלסל וירד דרך גרון ז״א על ראש
רחל אמנו ותטול חלקה וחלק לאה ויהי נועם ה׳ אלהינו
עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ורחץ לשם יחוד קב״ה וכו׳ הנה אנכי בא לרחוץ
בנקיון כפי לתקן את שורשה במקום עליון
ויהי

ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת
רחיצה זו ישתלשל וירד שם י״ה במילואותו יו״ד ה״י מהשם
ע״ב שבחכמת זעיר אנפין המאיר מפנימיות חסד אימא
עילאה ומשם יפרד והיה אל תוך גופא קדישא דזעיר אנפין
אשר עמו ירחץ ויטהר מגילולי מצרים שהיה בו ובתוך
ירידתם כוכו: האותיות זו כזו יו״ד פעמים ה״י גימטריא
ס׳ והשורש שלהן ב׳ אותיות י״ה נשארים למעלה בחכמת
ז״א ויתפשט בגופו מספר רח״ץ: ובכן ברחמיך הרבים
רחץ וטהר כר״ן לעבדך בהמת לב טהור ברא לי אלהי׳ וכו׳
ויהי נועם ה׳ וכו׳ ·

כרפס לשם יחוד קב״ה ושכינתיה הנה אנכי בא
לקיים מצות טיבול אחד לתקן את שרשו
במקום עליון ויהי רצון מלפניך ה׳ יכוין (**אלף
למד הי יוד מם**) שהוא ושהי
אבותינו אלהים עליון
ומלך גדול על כל אלהים שבכח סגול׳ מצות טיבול הכרפ׳
יומשך חצוניות דחצוניות כנח דתבונה אלהים במלוי יו״ד
אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם בנקוד חיריק בחכמת זעיר אנפין
בחינת יקר ת״ת מאור הקטן האחד ובן תמניות דתבונא׳
הוד דתבונה שם אלהים במלוי ה׳ אל״ף למ״ד ה״ה יו״ד מ״ם
בנקוד חירק המתחיל להכנס עתה גם הוא בבינת ז״א
ובסגולת אכילתנו יומשך פנימיותם אשר גם המה ב׳ שמו׳
אלהים במילואותם דיודי״ן ודה״ין בנקוד חיריק וקבוץ
ויומשך אור חצוניות יסוד דתבונה מצד החסדים ומצד
הגבורות שם אלהים במלוי אלף בציור יו״י ובניקוד שורק
שם הב׳ מצד הגבורה אלהים במלוי אלף בציור יו״ד
ובניקוד שורק והיו למאורות בדעת זעיר אנפין בחינת
יקר תפארת מאור הקטן הא׳ ויצדק הרמז בסתרו כרפס
העולה במספר אלהים דיוד״ין ס׳ ובזעיר אנפין אשר בו
מאיר מאור הקטן הזה בחכמתו חתום בהם שש קצוות
פרי עטרות ולהם עלה כר״פ וסמך שבכרפס ויהי נועם ה׳
אלהינו עלינו וכו׳:

יחץ כנסתו לשבור הדל״ת יאמר לשם יחוד קודש׳
בריך הוא ושכינתיה וכו׳ הנה אנכי בא לשבור
הד״לת והוא״ו שבמצה לתקן את שורשה במקום עליון
ויהי רצון מלפניך ה׳ יכוין (**אלהים**) שהוא עליון
ומלך גדול על כל אלהים שבכח סגול׳
יחץ מצות הב׳ אשר היא בסוד ה׳ גבורות דל סוד הבינה
יומשך חצוניות כנח ישראל סבא שם אלהים הה׳ בציור ד״י
ונקוד חיריק בחכמת זעיר אנפין בחינת יקר תפארת
מאור הקטן הא׳ וחיצוניות הוד יש״ם שם אלהים הה׳ בציור
דל ונקוד קבוץ בבינת זעיר אנפין וחצוניות יסוד יש״ם שם
אלהים הה׳ בציור ה בניקוד שורק בדעת זעיר אנפין
ופנימיות דחצוניות הוד דתב״א שם אלהים הה׳ בציור דל
וגם יותתקן ב׳ שמות אלהים במילואותם אשר האירו
בכרפס

בכרפס סוד דינים · ואמר הדלת של ד"ו דאלהי' בחצוניות ופנימיות דתבוניות דהו"ד דאבא המאיר עתה למתק דינין דקטנות וזה שם אלהים הה' בציור ד"ו סוד הבינה וזו"ן ברחם אמם וככן יומתק וישבר כח החיצונים ואתה אלהים בא"ת השיבנו וכו' ·

מניר לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכולי הנה אנכי בא לקיים מצות עשה ספור יציאת מצרים סוד הנכתם כפסח פ"ה ס"ח יסוד הבינה שבפה התבונה וספרים לה יציאת מצרים יציאת החסדים מצד הגרון · ויה"י רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת סיפור יציאת מצרים יומשכו החסדי' ויבאו דרך הפה להיות מקיפין ובכן תשפיע עלינו אור הקדוש' על נפשנו רוחנו ונשמתינו לאהבה וליראה את שמך הגדול הנכבד והנורא יראת הרוממות אמן סלה · וכשיאחז הכוס בידו ללפניך ולומר ההלל ·: יאמר :

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו' הנה אנכי בא לקיים מצות וכוס ב' לתקן את שורשו במקום עליון ויה"י ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו (יכוין אלהים בחילופי חילופיו **אם גל**) שבכח סגולת כוס ב' יומשך חצוניות כלי גבורה דאו"א עילאי שבהם פתי שמות **אלהים** העולה כמספר כו"ם וחילופי חילופיהן

אם גל ומעשה ידינו כוננהו ה' אצבעותינו האוחזי' בכוס זה והמל' אשר בקרבו מיין המה יעלו כמספר א"ם ג"ל עם הכולל להמשיך פנימיות דחיצוניות גבורת או"א ב' שמות א"ס ג"ל בניקוד שבא גם הוא והיו למאורות במוח בינת ז"א בחינת מאור הקטן א"ס הי"לד הב' וכן יאיר עצמות מאור הקטן הא' דחצוניו' הוד דתבונ' שם אלהים מלא פה' בניקוד קיבוץ · ואשר להיות כבר היה בז"א בסגולת ההלל במור פנימיות הוד דתבונה שם ס"ג בניקוד קיבוץ בחינת יקר תפארת גדולתו הא' · עתה ישוב עטרה ליושנה להתכלל ב' בכוס זה · ובכח סגולת כוס זה יומשך בו פנימיות גבורת אימא עילאה שם ס"ג בניקוד שבא במוח בינה ז"א בחינת ת"ת גדול' הב' ומשם ויתפשט בכל קו שמאלו גבורה שבו הוי"ה בשבא הוד הוי"ה בקבוץ ויש תלשל וירד דרך גרון ז"א על ראש רחל אמנו ותטול חלקה וחלק לאה ויהי נועם ה' אלהינו וכולי ותכוין בהיות הפתיחה דברכת אשר גאלנו בניקוד אלהים וסגול :

רחצה · לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו' הנה אנכי בא לרחוץ בטיל' מצוה לתקן את שורשה במקום עליון ויה"י ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת נטילת מצוה ישתלשל וירד שם י"ה במילואתו יו"ד ה"י מהשם ס"ג שבבינת ז"א המאיר מפנימיות גבורת אימא עילאה ומשם יפרד והיה אל תוך גופא קדיש' דז"א וכו ירחץ ויטהר כלי האמצעי שלו מגילולי מצרים שהיה בו · ובתוך ירידתם נוכו האותיות זו בזו יו"ד פעמים ה"י גימטריא ש' והשורש שלהן ב' אותיות י"ה כשארים למעלה בבינת ז"א ויתפשט בגופו מספר רח"ץ ואתה בטובך רח"ץ וטהר את נפשינו רוחנו ונשמתינו ורוח נכון חדש בקרבינו והעבר גילולי' מן הארץ והאלילי' כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי :

מוציא מצה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתי' וכולי הנה אנכי בא לקיים מצות המוציא ואכילת מצה לתקן את שורשן במקום עליון · ויהי ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגול' **יוד הי ויו הי** כזית המוציא יומשך פנימיות חסד אבא עילאה שם ע"ב בניקוד סגול בחכמת ז"א בחינת המאור הגדול יקר תפאר' גדולתו הב' ויומשך חצוניות בנ"ח יס"ם שם אלהים הה' במלוי יו"ד ובניקוד חיריק והה' שבו ד"י הרמוזה בה' מוציא אשר הוא בחינ' יקר תפאר' מאור הקטן הא' ומשם יפרד והיה בקו ימינו בחסד הוי"ה בסגול ובנגה הויה בחיריק וישתלשל וירד האורה זו דרך גרון ז"א על ראש רחל אמנו ותטול חלקה וחלק לאה ·

ובכח מצות אכילת כזית מצה יומשך אור העליון מאור הגדול פנימיות גבורת אבא עילא' שם ס"ג בניקוד שב"א בבינת ז"א אשר הוא בחינת יקר תפארת גדולתו הב' · ויומשך עצמות דחצוניות הוד יס"ם שם אלהים ה' בציור ד"ו ובנקוד קיבוץ אשר האיר מכבוד' בינה עתה ישוב עטרה עצמו' אורה במוח בינת ז"א בחינת מאור הקטן הא' אשר אליו תכון רמז חלק הדל"ת מצה היחודה · ובכן משם מבינתו יפרד והיה בכל קו שמאלו בגבורתו הוי"ה בשבא ובאורו הוי"ה בקיבוץ וישתלשל האורה זאת על ראש רחל אמנו דרך גרון ז"א ותטול חלקה וחלק לאה · ויהי נועם ה' אלהינו וכו' · ובברכ' המוציא יכון שם וי"ה בניקוד פתח חכמת ז"א ובברכ' על אכילת מצה יכון ההוי"ה בצירי בינ' ז"א (הגהה אמר המעתיק בסדר הכוונו' שבידינו לא סידר זה כי אם בכורך ע"ש ·)

מרור לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' הנה אנ כי בא לקיים מצות אכילת מרור לתקן את שורשו במקום עליון ויה"י רצון מלפניך **יוד הא ואו הא** אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת אכילת מרור יומשך אור הגדול פנימיות תפארת אבא עילאה שם מ"ה מצד החסדים ושם כן מצד הגבורה מעורבים יחדם · בדעת ז"א שבו שם **יְהֹוָה** בחינת יקר תפארת גדולתו הב' ומשם יפרד בכל קו האמצעי שלו בתפארתו הו"יה בחול' ובסודו שבו הוי"ה בשורק וישתלשל וירד האורה זו דרך גרון ז"א על ראש רחל אמנו ותטול חלק' וחלק לאה ואשר להיות הגיעו עד פה צד מן דעת ז"א מקו' חיבוק לאה יבדק הרמז בסתרו לאכול מרור טבולים בחרוס' אשר

יהדיו כמתיק כור המוחין שבה דיני לאה המתוקים במספ׳ מרו״ר המה ארבע אלפי״ן מליאות המאירים בה מארבע אהי׳ אשר המה עולין במספ׳ מר״ת והוסר מהן ד׳ שורשיהן ד׳ אלפי״ן פשוטות· המה ישארו ויעלו במספר מ״ת וכאש׳ אל בחינת ו׳ בחינ׳ שלה כדע׳ תנדפס עלה מו״ת בחשבונ׳ ומרו״ר גם היא שוה בחשבונה·

ובכח סגול׳ החרוס׳ יצדק הרמז בסתר עליון יוש׳ מר למתוק ועליו תוסד סוד אותיותיו ח״ם דו״ת הנה היא לאה המאיר בה שם אדנ״י במילואו המלא אשר בקרבו· לבר משורשו המאיר ברחל הגבירתה: ורמז זה יתקיים בחו״ת מספר מלוי שם אדני· ואל סוד ח״ם תדרוש לאור באור החיים חיי המלך אהי״ה הוי״ה אהי״ה ארנות החיים ולהם עלה חשבון ח״ם כל מר מתוק·ותמונ׳ החרוסת כמין טי״ט יצדק הרמז בסתרו בצרף היו״ד אשר בקרבו מימינו ומשמאלו ויצאו אותיותיו י״ט י״ט ב׳ מילואי מ״ה שבז״א הא׳ אהובה רחל הגבירתה והא׳ שנואה לאה· וב׳ י״ט אלו עולים במספר בלא״ה ועליה תוסד החרוסת כתמונת טי״ם למתק מרירות דיניה ובכן יאירו אל מול פני רחל ממתקים לבא אל המלך ביחוד שלם ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ ויכוין בהוית הברכה דאכילת מרור בניקוד שב״א:

כורך לשם יחוד קב״ה ושכינתיה וכו׳ הנה אנכי בא לקיים מצו׳ כורך לתקן את שורשו במקו׳ עליון· ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו **אלהים** עליון ומלך גדול על כל אלהים שבכח סגולת כריכת מצה ומרור יומשך אור העליון פנימיות יסוד אבא שם אהים והה׳ שבו ניורה בציור ג׳ וו״ין בדע׳ ז״א שבו שם **יהוה** בחינת יקר תפאר׳ מאור הקטן הא׳· ובהכר מצה זו הרומז׳ בגור״ה רג׳ וי״ן במדו׳ הרומז אל לאה תקח לה אף היא הארה מהמוח שנכנס בדעת ז״א· ומשם מדעת ז״א יפרד הארה זו על רחל דרך גרון ז״א ותטול חלק׳ נחלק לאה ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳·

צפון לשם יחוד קב״ה ושכינתיה וכו׳ הנה אנכי בא לקיים מצות אכיל׳ אפיקומן זכר לקרבן פסח ולתקן את שורשה במקום עליון· ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו (יכוין) **אלהים** שבכח סגולת מצוה אכיל׳ אפיקומן ינמר כניסת אור העליון פנימיות הוד דאבא שם אלהים שעורת הה׳ בציור **דו** כי חלק הו׳ שבקרבה יכנס עתה ויתפשט בבינת ז״א אשר הוא בחינת יקר תפאר׳ מאור הקטן הא׳ ומנו׳ יפרד בכל קו שמאלו בגבורתו שבה הוי״ה בשב״א ובהודו הוי״ה בקבוץ והארה זו יתפשט דרך גרון ז״א על ראש רחל אמנו ותטול חלקה וחלק לאה· ויהי נועם ה׳ אלהינו:

ברך לשם יחוד קב״ה ושכינתו׳ וכו׳ הנני בא לקיים מצות ברכת מזון וכוס ג׳ לתקן את שורשן במקום עליון· ויהי רצון מלפניך ה׳ (יכוין שם אל״ף למ״ד ה״א יו״ד מ״ם) אלהינו ואלהי אבותינו עליון על כל אלהים שבכח סגולת מצות כו״ס ג׳ העולה אלהים יומשך אור העליון מהנהר הגדול מוח הדע׳ דאימא אבוני׳ דאבוניות יסוד אימא מצד החסדים שם אלהים במלוי אלפין והאלף בציור יו״י בניקוד שורק· בדעת זעיר אנפין בחינ׳ יקר תפארת מאור הקטן הא׳ ויומשך אבוניות דאבוניות חסדי׳ דת״ת דאימ׳ בחילוף שם אכד״טם כל אות באות העול׳ ע״ה שמספ׳ ע״ה·אשר הוא יוכ׳ מחשבון אותיו׳ שבג׳ מילואין מ״ה עם אהי׳ דאלפין תשע ושישי׳ אותיו׳· ועם כללו׳ שפה שמו׳ אלהים שמשולבי׳ בהם המה יעלו במספ׳ ע״ה כמספ׳ שם אכד״טם כל האו׳ באול׳·ויאירו גם חסדי׳ ת״ת דאבא חילוף שם אכד״טם כל האות באולם העולה עם הכולל **עה** והיו למאורות בדעת ז״א אנפין בחינת יקר תפארת מאור הקטן א״ס אל״ד הב׳· וב׳ שמות **עה עה** כאלו יאירו בסגולת כו״ס זה· והמלא אשר בקרבו מיין וה׳ אצבעותינו האוחזים בו׳ העולים במספר ע״ה· והם פנימיות דאבוניות חסדי הת״ת מצד הימין·

ואשר להיות בכר היא נועיר אנפין בקדושת היום מ״ה דחסדים וב״ן דגבורות יש״ם מלובשים בפנימיות יסוד שלו בניקוד שורק בחינת יקר תפארת גדולתו הא׳· הנה עתה יכנס שם מ״ה וב״ן בניקוד חולם חסדי הדעת דאימא מלובשי׳ בפנימיות ת״ת שלה מימין בדעת זעיר אנפין בחינת יקר ת״ת גדולתו הב׳ ויתלוו אליו גם הגבורות שבדעת סוד כוס ד׳ שיכנס אחריו. חילוף שם אכד״טם העולה **עד** ושם ב״ן ומ״ה מפנימיות גבוה יסוד יש״ם מאור הגדול הא׳ ושם ב״ן ומ״ה מפנימיות יסוד אימא עילאה מאור הגדול הב׳ והיו למאורו׳ במוח דעת ז״א ומשם יתפשט בקו האמצעי שלו בתפארתו שבו הויה בחול׳ וביסודו הוי״ה בשורק ומשם לשם יאיר הארה זו דרך גרון זעיר אנפין לראש רחל אמנו ותטול חלקה וחלק לאה· ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳·

הלל לשם יחוד קב״ה ושכינתיה וכו׳ הנני בא לקיים מצות כוס ד׳ לתקן את שרשו במקום עליון ויהי רצון מלפניך ה׳ (יכוין אל״ף למ״ד ה״א יו״ד מ״ם) אלהינו ואלהי אבותינו אלהים עליון ומלך גדול על כל אלהים שבכח סגולת מצות כוס ד׳ יומשך מאור העליון מוח הדעת דאימ׳ מצד הגבורות שם אלהים דאלפין והאלף בציור יו״ד פנימיות דפנימיות יסוד אימא צד הגבור׳ בניקוד שורק בחינת יקר ת״ת מאור הקטן הא׳ ויומשך פנימיו׳ דפנימיו׳ ת״ת אימ׳ צד הגבור׳ שבו חילוף אכד״טם כל אות בחולם מספר **עד** וצד הגבורה ת״ת דאבא חילוף שם אכד״טם מספר **עד** בחינת יקר ת״ת המאור הקטן אם הילד הב׳:

ואשר

במקום

ואשר להיות בכל חיה פרצוף אנפין בקדושת היום מ"ה וב"ן בניקוד שורק פנימיו גבור' דיסוד דיס"ס יקר תפארת גדולתו הא'. עתה בכוס זה שכנס ב"ן ומ"ה בניקוד שורק פנימיות יסוד אימא עילאה בחינת יקר תפארת המאור הגדול הב'. ויתגלו אלו גם החסדים סוד כוס ג' חילוף שם אברע"ם היוצא עם הפולב ע"ה מאור הקטן אם ה"ילד הב' ושם מ"ה וב"ן פנימיות חסדי יסוד יש"ס מאור הגדול הא' ומ"ה וב"ן חסדי יסוד אימא עילאה מאור הגדול הב' נאין למאורות כמות דעת זעיר אנפין ומשם יפרד והיה בקו האמצעי בתפארתו שמו הו"יה בחולם וביסודו תויה בשורק ויסתלסל וירד האורה זו דרך גרון זאת לראש רחל אמנו ותטול חלקה וחלק לאחותה הגם תרב גדולתו ויאמרו תמיד יגדל ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת: גדול ה' ומהלל מאד ולגדולתו אין חקר: ועתה יגדל נא כח ה' לרחם בנו עלינו ולהושיענו אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה ברכו' והודאות לשמך הגדול על שהחייתנו וקיימתנו כן תחיינו ותחננו ותאסוף גליותנו לחצרות קדשך לשמור חוקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות: ונא כח לישע עמך לישע את משיחך וכימי צאתך מארץ מצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה ובאותות ובמופתים כן עתה בגלות החיל הזה הראנו נפלאות וזכנו לראות פני משיחך הקדוש: והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

עד כאן הגיעו סדר התפלות הנוראות האלה. הכל בכתב מיד אדוני הארץ האר"י זלה"ה ומשכהו מהר"ר חיים ויטאל זלה"ה דבריהם חיים וקיימים ובאמרים לאנשים חכמים ויודעים אנשי מדות הבונים רחובות למו בארץ החיים שתו בשמים פיהם וכמה יהיו כמורידי אור מן העולם וצד העול' ואסובבה לתורה ולתעודה אלקטה אחרי הקוצר"ים אמרות ה' אמרות טהורות ושמכ"תים בבית תפלתי דבר דבור על אופניו סדר סדר לבדו בעבור ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו והמה יבכו בשמים מעלותיהם. האנשים האלה שלימים דבר בעתו ואחרי אנוש יעשה כסדר הזה להאיר כנ"ן לאור באור החיים מאורות נתן סביבות עוזו ויסגור ה' בעדו והכנע"כי אז בארץ עם כפל פרוד ואין שני להקימו ודגל הקדושה על כן ירים ראש ויעורר עליונים למעלה ויתן אותם לרחמים להחיש מהר גאולתנו ופדיון נפשינו:

וכבר כתבנו למעלה שבכל מעשה עבודתו בעסק תקון הקדוש הזה יש לכל איש ישראל לשים מגמת פניו לעתיר ולרנות על גאולתנו שיעלה ויבא ויגיע יראה וירצה וישמע יזכר ויפקד זכרוננו וזכרון אבותינו וזכר משיח בן דוד עבדו לפניו לטוב עטרה לישנה כי עת לחננה כי בא מועד צאת ישראל ממצרים ועת רצון היא להפיל תחנוניו לפני המקום ב"ה לרחם בנו עלינו ולהושיענו בגלות החיל הזה ברחמיו וברוב חסדיו:

ובן בתפלת יום ראשון של פסח לו בכח יגבר איש בכל כוונתו אל כל מקום אשר יהיה שם גאולת ישראל אמורה יתאמץ בתחנונים על ככה בחג הקדוש הזה ביותר מבחגים ובמועדים אחרים וביותר בעת הוצאת ספר תורה לשאול בקשה מאויביו כמ"ש ועברתי בארץ מצרים וכו' ולצאת מעבדות לחירות ונוסף גם הוא להיות לחן ולחסד בעיני אלהים ואדם כמ"ש וה' נתן את חן העם וכו' ולעתור ולרנות בפסח על התבואה כאמר חכמים ז"ל שנידונו בד' פרקים העולם נידון בפסח על התבואה וכו'.

ונמצא כתוב נוסח תפלה על זה בשם הרב זלה"ה לעת הוצאת ספר תורה ואלה דבריו כפיק וזה תוארה:

רבונו של עולם מלא משאלותינו לטובה והוציאנו מעבדות לחירות ומשיעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול ומאבל לי"ט שמים בבנין עירך ושמחים בבנין בית מקדשך ותתננו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו. וברך עלינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ורוה פני תבל ושבע את העולם כולו מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנות ידיך לעבודתך כמו שנתת לאברהם אבינו ולאבותינו הקדושים בימים ההם במצרי' כדבר האמור מפי כבודך ושאלה אשה משכנת' ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלו' ונצלתם את מצרי' וכשם ה' נעשה ונצליח בעסקינו ובממונינו ובכל מעשה ידינו כשם שהצלחת את אבותינו במצרים כדבר האמור ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים וישאלום וינצלו את מצרים. ונקום את נקמתנו דם עבדיך השפוך כשם שנקמ' לאבותינו הקדושים במצרים ודנת את דינם ונקמת את נקמתם כמ"ש ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים וכו' ויתן ה' אותות ומופתים גדולים ורעים בפרעה ובכל ביתו לעינינו וכימי צאת ישראל מארץ מצרים הראנו נפלאות אמן סלה:

וקודם תפלת מוסף ישוב עוד לומר נוסח תפלה זו עצמה ויוסיף עמה עוד נוסח זה:

ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אל עליון גומל חסדים טובים שיהיה עתה עת רצון לפניך להאיר על נפשותינו רוחינו ונשמותינו מזיו שפינך שם מ"ה טלא דבדולחא גבורה דעתיק שבמוח אריך אנפין. היורד עתה במוח זעיר אנפין ומשם יפרד והיה בחינת החסדים לרחל אמנו. ויהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו וקומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך וברכנו אבינו בכל מעשה ידינו וברך שנותינו בטללי רצון ברכה ונדבה כי אל טוב ומטיב אתה ומברך השנים יהיו לרצון אמרי פי וכו' ואני תפלתי וכו'.

פרק א לעומר

מאהבת ה׳ את עמו ואת נחלתו חפץ למען צדקו והגיב להם ניונים במצות ספירת העומר וס׳ יתן עומ׳ר׳ · מיד אחר יום א׳ של חג הפסח אשר בו הלכו ישראל בראש גאולים בגאולה גופנית ונפשית אשר שמה היו משוקעים בטומאות רבונות ובמעט שבנה דומה נפשם בשער החמשים שערי טומאה כמאמר המגיד ואילו לא הוציא הקב״ה את אבותינו ממצרים עדיין אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים וכו׳ כי גבר אויב ובח הטומאה ונטמעו תחת רשותה והמקום בחק הוא גמלם ברחמיו וברוב חסדיו וזכר ברית ראשוני׳ וילבש בגדי נקם לנקום נקמת בני ישראל מאת המצריים חשף ה׳ את זרוע קדשו וזרועו הושיעה למו ויוציאם מאפיל׳ לאור גדול ויבדל אלהים בין אור ובין החשך ובין הטמא ובין הטהור ·

ובכל זאת עדיין לא פסקה זוהמתן אשר היו טמאים כזבים וכמצורעים וטומאת מת מאלהי הנכר אשר בידם ועל כן באה מצות ספירת העומ׳ תכף ומיד אחר יום א׳ של פסח · והוא כמקרה האשה בנדת דותה כ׳ ממש קרה להם כי כאשר באשה דוה שדם יהיה זבה וכהפסק דמה ז׳ימי ליבון יספרו לה ואחר תטהר והיתה לאיש כן כאשר היו עבדים לפרעה נשקעו בטומא׳ ע״ז המטמאה כנידה וביום נאתם אשר משכו ידיהם מסע״ז ומלו את בשר ערלתם ותהי להם זאת כפיסוק דם נידה · אך עדיין צריך לברר וללבן עד יהיו ראוי׳ לקבל התורה אשר היא ביום חופה כנודע על כן הוצרך תחת ז׳ נקיים של האשה ז׳ שבועות יספרו למו להפשיט מעליהם כל שיורי חלאת זוהמה עד תומה ואז ביום החמשים יום ז׳ לסיון שאז פסקה זוהמתן לגמרי עד בלתי השאיר שריד אז הוכשרו ישרא׳ להיות לו לעם והוא יהיה להם לאלהים ככלה מתוכנת להתן להכניסה לחופה ·

ועל כן עומר הפסח הוא של שעורים מאכל בהמה כי עדין לא נטהרו ובהמה המה להם אך בהטהרם בחג השבועות המה קרויים אדם ויביאו מנחה לה׳ שתי הלחם מן החטים והן הנה דברי הזוהר פרשת אמור כ״ז וז״ל וספרתם לכם ת״ח כד הוו ישראל במצרים הוו ברשותא אחרא והוו אחידן במסאבות׳ כאתתא דא כד יתבא ביומי מסאבותא בתר דאתגזרו ואעלו בחולק׳ קדיש׳ דאתקרי ברית כיון דאתאחדו ביה פסק מסאבות׳ מנייהו כדא אתתא כד פסקו מינה דמי מסאבות׳ בתר דאתפסקו מינה מה כתיב וספרה לה אוף הכא כיון דאעלו בחולקא קדישא פסקה מסאבותא מנייהו ואמר קב״ה מכאן ולהלא׳

חושבנא

חושבנא לדכיותא וספרתם לכם דייקא כדאמר וספרה לה וכו׳ ע״כ · **אשר** מטעם זה אמרו בת סקודמין כי על כן נאמר כאן ממחרת השבת וקרא ל״ט בשם שבת אשר בזה אלו הטועים מקום לטעות כי על שבת בראשית נאמר כמ״ש בגמרא · ומה ראה על ככה הוא יתברך שמו לקוראו בשם שבת וכן באומרו ז׳ שבתות ולא אמר שבעה שבועו׳ · ואולי הוא רמז נכון למבין סוד העומ׳ כי כ׳ שביתו׳ שבתו ישראל אחד ביום הראשון של פסח שבתו על ידי דם פסח ומילה מטומאת ע״ז כא שה ביו׳ פיסוק דם נדת דות׳ ממנה שבוחה ושובתת מרמה בך עד יום הראשון כא טומאת הע״ז היה שורה עליהם · וביום האחד שבתו ויתפרקו ממנו ועדיין היה נשאר חלאה מה שהולכים ומיטהרים ומתלבנים ממנה בז׳ ימי ליבון האשה: ועל כן אמרה תורה ממחרת השבת הוא יום ששבתו מטמאת טומאתם יספרו ז׳ שבתות שהולכים ושובתים מחלאה הנותרת בליבון עד ממחרת השבוע שהוא שבת מהחלאה להתלבן ממנה לגמרי ·

ואולם טעם היות ז׳ שבועות ולא ז׳ ימים יתכן כי באו לפי מספר שנאמר בטמאים · שמספר ז׳ ימים בטמאים מצינו בז׳ דברים א׳ בטומאת הנדה ב׳ טומאת הזבים ג׳ טומאת היולדת ד׳ טומאת המת ה׳ טומא׳ נגעי הגוף שצריכין הסגר ז׳ ימים ו׳ נגעי הבגד: ז׳ נגעי הבתים שכולן הסגר ז׳ ז׳ ובכולם תלויה טהרתם אחרי מלאת לה ז׳ ימים ומז׳ מיני טומאות אלו לא היו נזהרים בהם במצרים עוד טמאתם בם או הם הם הרומז אליהם מע״ז שבידם ומתקרובתה שאכלו מזבחי מתים כמ״ש ואודע להם בארץ מצרים וכו׳ ובגילולי מצרי׳ אל תטמאו אשר מכאן למדו שבמצרים היו עע״ז והנדה שנאמר כטומאת הנדה היתה דרכם לפני: ואשר חכמי׳ הגידו מנין לע״ז שמטמאה במשא כנידה שנאמר תזרם כמו דוה והנגעים מרמזים ג״כ על הע״ז כמו שדרז״ל כנגע נראה לי בבי׳ זו עבודה זרה וכו׳ : ולעומתן הוצרכו לספור ז׳ על ז׳ לטהר מידי ז׳ טומאו׳ שו להיו ראוין לקבל׳ יראת ה׳ טהורה :

ואחשבה כי על כן נתייחדו הימים: ההם וגמר עומר לדור ודור להציל את ישראל ולסעדם בתקון נפשם ולבם לשמים עד בא יום חג השבועות אשר בו ניתנה והוא יום רצון וצריך הכשר וטהר׳ לקדמו בימי הליבון האלה מטומאות בני ישראל ומפשעיה׳ לכל חטאתם וע״כ הנהיגו קדמונינו להגות בימי הליבון האלה ספר משלי׳ ומסכת אבות להכין לבם להתנהג בחסידות וחרד אל דבר ה׳ להעביר גלולים מן הארץ כמו שנאמר להלן באורך וע״כ אף כי טעם הספירה בא על חלאת גילולי מצרים מ״מ גמר עומר לדור ודור להציל את ישראל מגילולי טומא׳ עונותם אשר הוטמאו בהם בכל דור

ודור

ודוד כימי צאת ישראל ממצרים והאכות מי' לבכים והימי' ימי דכון המה להטהר ולהתקדש בהם כל איש ישראל ובכל יום שאנו באים במספר מכוונת בו לצאת משער אחד של טומאה ולהכנ' בשער של טהר' בהטהר לבבינו ומחשבותינו במעשינו הטובים ומטעם זה נ"כ אמרו בזוהר אמור ז"ל כל בר נש דלא מני חושבנא דא איכון ז' שבתות תמימו' למזכי לדכיותא דא לא אקרי טהור ולאו בכללא דטהור הוא ולאו הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא ע"כ ואולם עיקר טעם הספירה היא באה לזכור חסדו הגדול יתברך עמנו בצאת ישראל ממצרי' אשר הן גוענו כולנו אבדנו בעמקי הקליפות והטומאות ובספירה הזאת העביר טומאתם ז' שבועות לעומת ז' נקיים עד הטהרם מכל חלאת שיורי זוהמה ליסט"רין ולמען יהיה זכרון זאת לבני ישראל לדורו' נוהגת מצוה זאת לדורות כאמור · ועתה תחזה כמה שגו כחוזה בנגלה ובנסתר המונים העומר ליל ב' של פסח בערבית ואח"כ עושים הסדר הבא על הגלות ועל יציאת מצרים וכמנהגו מקדימים את המאוחר ומאחרי' את המוקד' והפוך הוא אשר יעשו בראשונה זכר לגלות ויציאת מצרים אשר היא הודעת טומאת הע"ז שהיה שורה עליהם והוא במעשה הסדר מצה ומרור ושוב יעשו סדר הספירה זכר השבתת הטומאה והתפרקם ממנה כימי ליבון אשה דוה המתקדשת מטומאתה ז' שבועות לעומת ז' נקיים · ואם אל סודו תדרוש קח לך בשמים ראש אור המופלא הא"ר"י זלה"ה בסבו"תו את טעמו של עומר לומר כי בא להחזיר עטרה ליושנה המה המאורות הגדולים עם הקטנים אשר היו למאורו' בשמים ממעל בספ"ר מעלו' המדות ולו סדרי' בסדר הנעשה קדש ורחץ וכו' · ואולם אחר גמר הסדר הלא נסע יתרם בם פנה הודם פנה זיום · אכן במעשה לבנת הספ"יר בסגולת ספירת העומר ספיר גזרתם לו ישבו בלכתם מגדל עוז שם ה' הבכור בבכורתו והצעיר כצעירתו בסדר המדריגה בשבועות וימים כנודע לבאים בסוד ה' אל עבדיו : כי על כל זה יאותה לנו לערוך ברא' סדר קדש ורחץ וכו' וגם לאחרונה בי יעבור בכך מספר העומר להחזיר העטרה ליושנה ואלמון על משפטו ישב בכבוד כבראשונה והמקדים ספיר' העומר למעש' הסדר תוע' הוא מדרך השכל ולא יעש"כן במקומינו לתת הצעיר' לפני הבכירה ·

רק. השמר לך פן תשכח מלבך ענין הספירה ח"ו וכמצאת פוגם בתקון עליונים למעלה וגם אל נפשך למטה כי לא תוכל לספור טוב בברכה בשאר הימים ותאבד טובה הרבה · כי ע"כ מתחלת הסדר לא יפנה לבבך והיית רק עסו"ק במטמוני לבך בזכירה זאת ולא יסור מנגד עיניך וכור ישעך יצחק בדרך הכוונה וביראת ה' טהורה ומנהג חסידים הראשוני' לקרו' אחר מעש' הסדר ליל ב' של פסח · סדר מעשה העומר וזה סדרו ·

סדר

סדר קצירת העומר

וידבר ה' אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן : והניף את העומר לפני ה' לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הכהן : וככן כך היתה קצירת העומר של שעורים אור י"ו בניסן בבית אלהינו מערב י"ט יוצאים שלוחי בית דין ועושין אותו כרכות במחובר לקרקע כדי שיהא נח לקצור וכל העיירו' הסמוכו' לשם מתכנסות כדי שיהא נקצר בעסק גדול · וקוצרין ג' סאין שעורים בג' אנשים ובג' קופות ובג' מגלות כיון שחשיכה אומר להם הקוצר לכל העומדים שם בא השמש אומרי' לו הין בא השמש אומרי' לו הין בא השמש אומרי' לו הין · מגל זה אומרי' לו הין מגל זה אומרי' לו הין מגל זה א"ל הין קופה זו אומרים לו הין קופה זו אומרים לו הין קופה זו אומרים לו הין : ואם היה שבת אומר לה' שבת היו' אומרים לו הין שבת היום אומרים לו הין שבת היום אומרים לו הין · ואחר כך אומר להם אקצור והם אומרי' לו קצור אקצור והם אומרים לו קצור אקצור והם אומרים לו קצור ג' פעמי' על דבר ודבר להודיע על מחרת השבת שהוא מחרת הפסח ולא שבת בראשית קצרוהו ונתנוהו בקופות והביאו לעזרה וחבטוהו וזורין ובוררין ולוקחין את השעורים ומהבהבין אותו באור כאבוב מנוקב לקיים בו מצות אביב קלוי באש גרש כרמל ואחר שקולין אותו שוטחין אותו בעזרה כדי שתהא הרוח מנשבת בהם ואחר כך טוחנין אותם ברחיים של גרוסות ומנפין את הקמח בי"ג נפה ומוציאין ממנו עשרון והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשרות ואין מביאין מנחה זו שלא מא"י מן הקרוב לא בא מן הקרו' מביאין אותו מכל מקו' מארץ ישרא' ומצותו להקצר בלילה בליל י"ו בין בחול בין בשבת וכל הלילה כשר לקצירת העומר ומצותו לבא מן הקמה לא מצאו יביאו מן העומרים ומצותו לבא מן הלח לא מצאו יביאו מן היבש והיה דרכן להביא משדות שבורדוס · היה נר חצי השדה וזורע חציה בשנה זו ובשנה אחרת נר החצי השדה שזרע וזורע החצי שנר ומביא ממנו : וביום קודם תפלת מוסף יאמר נוסח זה ויוסיף נוסח זה לוקחין זה העשרון של סולת השעורין ובוללין אותו בלוג שמן בששה עשר בניסן ונותנין עליו קומץ לבונה כשאר המנחות ומניפו במזרח המזבח מוליך ומביא מעלה ומוריד ומגישו כנגד חודה של קרן מערבית דרומית כשאר המנחות וקומץ ומקטיר השאר והשאר נאכל לכהנים כשיירי כל המנחות הביאו כבש תמי' בן שנתו לעול' השקוהו ובקרוהו ועקדוהו שחטו השוחט בצפון וקבל את דמו בצפון ונתן ממנו שתי מתנות שהן ד' והקטירו האיברים נתן מלח על כ' עשרונים

סולת

בולת כלול בכבישות שהין שמן והקטירו ומנסכין על הכל על ידי שיר: אשרי העם שככה לו אשרי העם שה׳ אלהיו. ואח״כ יאמר אלהינו ואלהי אבותינו טוב ומטיב הדרש לנו כנזכר לעיל בקרבן פסח ע״ש. והוא ענין גדול כנגלה ונכסתר שתעלה קריאתו במקום הקרבתו כמ״ש ונשלמה פרים שפתינו ויצדק הרמז כסתרו לבקי בסודו׳ כי בדיבור ספירת העומר אומרו׳ נתן סביבות עוזם וכמעשה הקרבן הולך ואור אל הקדש פנימה: אבל מטעם זה תקנו לומר אחר הספירה יהי רצון שיבנה בית המקדש וכו׳ מה שלא תקנו בשאר המצות כגון שופר ולולב. מפני כי בזמן הזה אין עומר וה״ן דברים ומשך האורות הנמשכות למעלה על ידי הכל הדיבו׳ של הספירה כמה כסוד מקיפין וכשובו לבוין ברחמים ובקריב עומר שעורים או כונה כאור תהיה אל הקדש פנימה מבית ומחוץ תכפנו מה שאין כן בשופר ובלולב שיש בהן מעשה ולכן לא תקנו לומר בהם יהי רצון מלפניך שיבנה בית המקדש אמן.

ומטעם זה לא מברכי׳ זמן כמנו׳ ג׳ לפי שאין בו זכר לשו׳ שמחה אלא לצערנו כשמינו לחרבן בית מקדשנו. ועוד יש טעם אחר לפי דקיימא לן שאם לא סיפר בלילה לא יברך ביום דכשלמא אם לא היה הפסק בזמן שאם לא סיפר בלילה יספור ביום כולהו לילי כחדא ליליא אריכתא דמו ומשום הכי יברך זמן שכבר הגיע לתחלת זמן כל המצוה אבל כשיש הפסק בזמן דיומי מפסקי וכל לילה ולילה הויא חלק מצוה דלא נגמרה המצוה עד שימנה מ״ט ימים לפיכך לא מברכינן זמן כמו שכתב הרלב״ח ז״ל:

וטעם שאין מברכים ב׳ ברכות א׳ לימים וא׳ לשבועות שהרי ב׳ מצות הן כתב רבינו ירוחם ז״ל משום דכתיב שבעה שבועות וגו׳ נמצא שלא נכתבה ספירת שבועות כי אם גבי עומר. אבל ספירת הימים לא כתיב גבי עומר נמצא דומים הן מן התורה אפי׳ לזמן הזה דליכא עומר אינה אלא זכר למקדש לכך ואין מברכין עליו מידי אכריכות של פסח וערבה ד׳ מינין של סוכות ע״כ ומכאן אתה למד דאם שכח למנו׳ השבועות דאין צריך לחזור ולברך דהא לא מברכינן עלייהו. אכן רוב הפוסקים חלוקים בזה ולפיכך הנכון בזה הוא דאם שכלו את פיו לאמר כמה ימים בספירה וא״ל הימים ולא השבועות צריך לחזור ולברך אבל אם סיפר בברכה שדינו רק שכח השבועות אז לא יחזור לברך. ונראה דמה שכתב מי ששאלו אותו חבירו בין השמשות כמה ימי הספירה שיאמר לו אתמול היו כך שאם יאמר לו היום כך וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה היינו דווקא כשהזכיר ואמר היום כך וכך אבל אם אמר כך וכך ולא הזכיר היום לית לן בה ויכול לברך ועוד נמצא תקון לזה להתכוין שלא לצאת דאפי׳ למאן דאמר מצות אין צריכות כוונה כשמתכוין שלא לצאת

כולי עלמא מודו שאינו יוצא ואני לגרופי ופת״ש הרש״ח דאי עכה אמן על ברכת הקהל כשהתפללנו מבעוד יום אם היה דעתו שלא לצאת יחזור ויברך ויספור בלילה. והנה עיקר מצות הספירה הוא בלילה כי כך היתה קצירת העומר בלילה וכזה הדבר מבואר בזוהר וז״ל וכמה דאתמר דביו דילה בליל׳ לאשתמשא בנעלה וכו׳ ולכן יעדין הרמז בסתרו לספור בלילה שאז הוא זמן הטהרה. ואף שיש מן הפוסקים שהתירו למנות עם הצבו׳ מבעוד יום בלא ברכה ולהתכוות ולומר אם אזכור בלילה אני יוצא בספירה זו אלא אחזור ואברך ואם אשכח אצא ידי חובה בזה. כבר צווחו על זה גדולי הראשונים ואמרו דכל שמנה מבעוד יום לא עשה ולא כלום אלא הרי הוא עומד ביום א׳ ומונה יום ב׳ ואדרבא כמעיד מה שאינו והמברך קרובה להיות ברכתו ברכה לבטלה: והן רבים עתה עם הארץ הפריזו על המדה וכולן מתירין אותן עם השמש כאשכ״ז יתהלכו ורא׳ לדרוש עליהם הדברים ועיקר הדין אולי יתהלב לשוב משגיונם:

ורוב הגדולים תפסו כשיטת ר״ת דשקיע׳ החמה קודמת למשתשקע שיעור שעה א׳ ומשתשקע שיעור ד׳ א׳ הכל יו׳ כשקלי׳. ולכן ראוי לירא׳ ה׳ וחושבי שמו שלא לברך על הספירה עד סוף גבול זמן זה לברך ברכת׳ בלי שום פקפוק: ואסור לאכול כשהגיע זמן הספירה עד שיספור ואפי׳ התחיל לאכול פוסק וסופר כדי שלא יטרד באכילתו וישכח מלספו׳ ולחוששים לסברת ר״ת מתירים לאכול בימי הספירה אף אחר שקיעת החמה שעדיין יש שהות לזמן הספירה שעה ורביע. ובלילי שבתות שצריך לקדש מיד קודם הלילה במוצלת נדיקי׳ אל כמו שביארנו בחלק א׳ יכולים לקדש מיד ולאכול מידי דמזונות אחריו שלא הכרו אלא סעודת קבע אבל סעודת עראי לית לן בה ובמקומות שנהגו לקרוא שמע לבית הכנסת לספירת העומר בלילי שבתות כנהוג בני אשכנז מותרים אף בסעודת קבע. ואם שכח ולא בירך בלילה יספור ביום בלא ברכה משום דליכא פלוגתא דהיכא מאן דאמר דאית ליה תשלומין ביום ואיכא מאן דאמר שאין לו תשלומין עוד ולפיכך לענין הברכ׳ ספק ברכו׳ להקל אבל לענין הספירה יספור דליכא שום פסידא ויכול לברך בשאר הימים בברכה משום דהוי ספק ספיקא ספק אם יש תשלומין ביום ונמצא שלא דילג יום שלם ואם תמצא לומר הלכה כמ״ד דאין תשלומין שמא הלכה כמ״ד דכל יום מצוה בפני עצמו וכן אם נסתפק אם דילג יום אחד לגמרי מונה בברכה בשאר הימים מהאי טעמא דהוי ספק ספיקא ספק אם דילג ואם תמצא לומר שדילג שמא הלכה כמאן דאמר דכל לילה מצוה בפני עצמה אבל אם בודאי דילג יום א׳ לגמרי שוב לא ימנה בברכה דליכא אלא חד ספיקא וספק ברכות להקל כמו שמבואר כל פרטי אלה הדברים בפוסקים.

ונכון להיות כל איש שם על לב קודם הברכה מספר הימים שאף שלפי הדין אם בשעתא הברכה אינו יודע מספר הימים ופתח אדעתא דלסיים כמו שישמע מחבירו ושתק עד שישמע מחבירו וסיים כמותו ויוצא ידי חובתו מ"מ הטוב והישר להיות האחרון נכון בדעתו בשעה שמברך וסי' ברכו"ת באחרו"ן ואם ש כודו תדרוש בסוף וכראש נעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו ואין לאחדים יחדיו יהיו תמים מלמעלה.

ומי שלא התפלל ערבית ומצא הצבור מתפללים העומר ימנה עמהם ואפי' במוצאי שבת ואח"כ יתפלל מפני שברוב עם הדרת מלך שכל העם כמנחים בב"ה וכדמיינו בענין קצירת העומר שהיה נקצר בעסק גדול דתנן כל העיירות הסמוכות מתכנסו' לשם כדי שיהא נקצר בעסק גדול וכו'. וקבלו חכמים להיות ספירה זו מעומד דכתיב מהחל חרמש בקמה אל תקרי בקמה אלא בקומה כלומר בקומה זקופה תחל לספור. ודורשי רשומות פתרו כמו' לדבר עצת ה' לעולם תעמוד. ר"ת עצת ע'ומר צ'ינת ת'קיעות שצריכין להיות מעומד. וגם לפי סודן של דברים צריך להיות מעומד כנודע למי שהריחו בסוד ה' בטעם מפני מה אין הנשים חייבות בספירת הזאת. על כי עיקר תוספת המאורות לעליונים למעלה מלאים זיו ומפיקים נוגה בכח הדבור של הספירה סוד השבל מוצא פי ה' והנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר ה' זכר"נו יברך בספירה הזאת ולא הנקבות. וסימן יראה כל זכורך את פני האדון ה' אלהי ישראל וכן הזכר תקדיש לה' אלהיך דכל מלה דעלמא דדכורא לא יתמסר אלא לגברי הזכרים לה'. ולפיכך בספירת העומ' עומדין על אדון כל הארץ בעמיד' דמילין דעלמא תתאה מלכות שמים בישיבה וסימן היושב"ים לאשו"כה במלכו"ת ומילין דעלמא עילאה בבי תפארת ישראל בעמידה וסי' ודבר אלהינו יקום לעולם.

והן הן דברי הזוהר פרשת אמור ז"ל וכבין דאלין יומין אינון דעלמא דדכורא לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי בלחודייהו וע"ד חושבנא דא בעמידה איהו ומילין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה ורזא דאלנות א' דעמידה וצלותא דמיושב אשר מטעם זה כתבנו בפרקי חג הסוכות פי המקדש בחגים ובמועדים מיושב הוא חסר התבונה ולא ראה באור ס' הזוהר ואיתו אם מנה מיושב יצא כמו שאמר הרמב"ם פ"ז מהלכות תמידין ומוספין וכן כתב הרוקח סימן רנ"ד ודי בזה במעט מזער שהזהרנו במצו' זאת לחזק ידים רפות וברכי' כושלו' במצוה רבה וגדולה כזאת. ואשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה להיות אליו וכזכר בכל מה שהוזהרנו בה מה טוב חלקו ומה נעים גורלו אשר מי ימלל גבורותיה וגדולותיה אשר האריכו בה קדושים משרתי עליון בספרים כי שבעברי תהלות חכמים שלה אשר השרידים אשר ה'

קורא סיד שפתו בה מסלול ודרך להכנס לטרקלין של מלך ה' צבאו' להגדיל ולהאדיר המאורות הגדולי' העליוני' למעלה הנה עוד תוסיף תת כחה פה למטה בארץ שבועות חקות קציר ישמור לנו מרוחות רעות וטללי' רעים וזאת פ' יעשה סגול' המצוה הזאת לתחסה ולמסתור לעת תמוט רגלינו על רוב עונינו ובתפלה הספה להשמיד שונאיהם של ישראל הנה לכבוד ולתפארת גדולתה של מצוה זאת עזר מצריו תהיה ויגרש מפניהם אויב ויאמר השמד כאשר א כמים הגידו כי היא שעמדה לאבותינו בימי גדעון דכתיב ויבא גדעון והנה איש מספר לרעהו חלום ויאמר הנה חלמתי חלום והנה צליל לחם שעורים מהו צליל שעורי' רבנן אמרי על שנלל עליהם אותו הדור מן הצדיקים ובזכות מה נכולו בזכות לחם שעורים ואיזו זו מצות העומר. וכן בימי חזקיהו ואשכחוה אקרא דתנופ' כלחם כם וכן בימי יחזקאל דכתי' ואתה קח לך חטים ושעורים. והאחרון הכביד בימי המן הרשע אשר אמרו שכשבא המן אל מרדכי ותלמידוי יתבין תניין אמר ליה המן במאי עסקיתו אמר ליה במצו' העומר א"ל הדין עומרא דמאי הוא דדהב או דכסף אמרו ליה דשערין אמר ליה וכמה הוה שומיה דידיה פי' קנטרין א"ל סגיין כי' מנין א"ל קומו דנצחי עשרתי מכנון לי' שאני קנטריא דכספא דידי וכו'. הנה פי כן אחרי הודיע שהיים אותנו יקר תפארת גדולת המצוה הזאת וסגולותיה.

ראו טוב עשו רבים מבני ישראל אשר הקלו בתוקף חסנה ברוב שרעפם בקרבם וחשוקיה"ם בכסף תמיד כל היום וגם בלילה לא שכב לבם כל האזרח בישראל ישבו בשוקי"ת בחשיכה יתהלכו מנוי אל נוי ואיש אל עבר פניו ילכו סחור סחור ויהלך עליהם לילה ורעיוניהם יונחים דחופים ומבוהלים ולא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב ספירת העומר והלואי גם לא יפשע בעיקר תפלת ערבית יתגו וינושו כשכור מנומם התלאה כמי שעקר דלתו עז"ה וה' הטוב יכפר בעד ומי פתי יסור לבבו לבלתי הבין כי אנשי אמנה אבדו מאיש בכח מעשיהם נבולים לעמוד בפרץ דוחים את הגזרות ואיש אין בארץ לבא אלינו במצו' ומצוק ואין לך יום שאין קללתו מרובה מחברו חדשי' מקרוב באו חוברות כלה אל אחותה ואיד יעלה מן הארץ ואפסו עצור ועזוב ועל מי יש לנו להשען כי אם במצות ה' אלהינו וביותר במעשה המצוה הזאת כאשר הזכירו חכמים על דורו של גדעון שנלל עליה' אותו הדור מן הצדיקי' ובזכות מה נכולו בזכות העומר. ועתה בגלות הזה כי אין עומר והן דברים יעלה לרצון לפני ה' שיח שפתותינו כקרבן לזות מגן עזרנו וישכון ישראל בטח בדד שאנן ושקט:

ונוסף גם הוא אשר חכמים הגידו שע"י מצות העומר זכה אברהם לירש את הארץ שנא' ואתה את בריתי תשמר ואי זה זה מצות העומר וכן אמרי שם ובאיזה זכו' זכו ישראל לירש את הארץ הוי אומר בזכות

מצות העומר וכן אמרו שם ובאיזה זכות זכו ישראל לירש את הארץ הוי אומר בזכות מצות העומר דכתיב גביה כי תבואו אל הארץ וכמו כן בארוך בלו׳ החיל הזה הגמול הזה קוינו אשר בקיומה נזכה ונחיה ונירש ארצנו ונחל׳ אבותינו ולשום לאבילי ציון פאר תחת אפר. ומי פתי אשר לא ישכיל את זאת הנה ירושלים וימים רבים לישראל והיה אור ישראל לחשך נפילי׳ הם בארץ תחת עם אחר ונחוק עשה אלהים לנו ולמולדתנו הלעג השאננים הבוז לגאיונים אשר פיהם דיבר שוא ותפל לאמר היש לכם אב בשמים או אם לגרה יולד העוד אביכם שבשמים חי רב פעלים. פועל ישועות בקרב עמו ועל זאת לאומים יהגו ריק לאמר ידינו רמה ואין משיח לישראל ואין דורש ואין מבקש עד מתי קץ הפלאות ואשר המה עשיריהם ומאכיליה לא יעלו על לב לעולם רחוק מרשעים ישועה וחשוקיהם כסף ומלאו אמתחותיהם כסף כאשר יוכלון שאת ורובם שרוים בשלוה ויתערבו בגוים שרי העמי׳ ורחוק מהם העתר על הגאולה כי לא חסרו ובעמל אנוש איננו ואחריהם הריקים ופוחזי׳ ההולכי׳ בפריצו׳ לכם הרוג בקר ושחוט צאן ויתר החמדות כי גם הנה אלה רשעים רחוק מהם הישועה יען בזמן ההוא תגלה ותרא׳ שבר פושעים וחטאים ומה להם לבקש לקרב יום אידם. והאחרון הכביד נשיאי הדור ומנהיגיו חלק לבם זה מזה ולעגל׳ אינן בהסכמה א׳ ויקנאו זה בזה ומנגד זה אינן מתאחדים בכינופיא לתקן פרצות הדור. וכל איש הולך בשרירות לבו והטוב בעיניו יעשה כי תמיד הוא מראה מ״ט פנים טהור על השרץ שבידו המטמא והמדמע קודש בחול וחול בקדש והיה כצדיק כרשע כקטון כגדול וה׳ הטוב יכפר בעד. והאיש הנלבב יחלה על שבר בית יוסף ולו בכח יגבר כארי לעשו׳ רצון אבינו שבשמים בכל מעשה המצו׳ וביותר במצוה זו אשר היא חביבה מאד בעיני אבינו שבשמים להגן בעדינו ולהשיב עטרה ליושנה וארמון על משפטו ישב בכבר אמונה וירם קרן משיחו וקרנים מידו לו בהם עמים ינגח אפסי ארץ וזרח בחשך אור לישרים בליבותם:

וכבר כתבנו למעלה כי סגולת מצוה זו גם היא לטהר את הנפש אשר לא מטוהרה היא בפשע וחטאה וע״כ יאותה לנו לכוין כל אלה הדברים בספירה זאת לטהר את נפשנו אשר היא מתקדשת מטומאתה ואת אשר פיגלנו והטלנו חלשי״ם ומום בקדשי שמים והגבלנו אדירין ובכח סגולת הספירה הזאת הכחה למ״דיכות עשה וחסד ה׳ מעולם. ואולם יתר פרטי הכוונות שבספיר׳ הזאת עמקו מאד ולא כל אדם זוכה לתעלומות׳ כי אם מי שכריסו מליאה לה הדעת והתבונ׳ וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו כי כל מצוה אפי׳ הקלה שבקלות יש לה כח ושרש במרכבה עליונה אשר משם נמשך הענין למטה בארץ ובקיו׳ המצוה מתעורר הכח העליון דוגמתו ושרשו למעלה ומוסיף כח וגבורה בפמלי׳ של מעלה ואף כי לא שכו״ל רמיזות הענינים׳ יען לכל איש ישראל לאל ידו לעור׳ כח העליון וע״ז נאמר כי חלק ה׳ עמו כי הב״ה חלק מכבודו להם ויפח באפם נשמת רוח חיים והחלק ידובק בכל כמו המשיחה והחבל הקשור בראשו א׳ למעלה וראשו הב׳ למטה שמי שאוחז בראשו של מטה ומתעסק בו בכל כחו מנענע ראשו העליון כמ״ש המקובלים הקדמונים ז״ל וכבר כתבנו בזה בארוך בפ״ו דפסח יע״ש ועיקר הכל לכוין בלבו כפי כח ידיעתו ויחשוב במחשבתו שלא נעלם ממנו שום עוד פנימיות ענייני הסודות ויהיה לבו לשמים בתחינ׳ ובקשה שיהיו לרצון אע״פ והגיון לבו כאילו כיון כל אלה ויכלול כוונתו עם מעש׳ המצוה של היודעי׳ והמכוונים תעלומי הדברים כמו שכתבנו שם. ואנכי תקנתי נוסח תפלה פשוטה לספירת העומר לרגל המלאכה אשר לפני לזכות ליראי ה׳ וחושבי שמו וזה נוסחתה. לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הנני בא לקיים מצות ספירת העומר לתקן את שורשה במקום עליון. ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיהא עתה עת רצון לפניך להיות עולה מצות ספירת העומר כאלו השיג כל הסודות הנפלאים והנוראים אשר הם חתומים בה ותעלה לפניך עם כוונת בני ידידיך הידועים והמכוונים כל כוונת שמותיך הקדושי׳ הראוין לבא בספירה הזאת ואשר ערומים יכתירו דע״ת. ועתה יגדל נא כח ה׳ בכח סגולת הספירה הזאת בשבי המאורו׳ הגדולים עם הקטנים וברעת חדרים ימלאו ויתבוננו חסדי ה׳. ותרבה הדעת לעז״רת ה׳ בגבורים וגם ה׳ יתן הטו״ב וארצינו תתן יבולה:

יהי רצון מלפניך שיתוקן בספירתנו זאת את אשר פגמנו במדות העליונות הג״דולה והג״בורה והת״פארת והנ״צח וההו״ד כי כל בשמים ובארץ לך ה׳ המ״מלכה. אחת לאחת בז׳ שבועות תמימות אלה על אבן אחת ז׳ עינים. ותמחול ותסלח את כל עונותינו ופשעינו וחטאתנו אשר פגמנו מנעורינו עד היום הזה וכשם שטיהרת נפשות עמך בית ישראל מזוהמת הנחש טומאת מצרים בכח מצות ספירת העומר] בצאת ישראל ממצרים. כן ברחמיך וחסדיך הרבים תטהר את נפשותינו מכל טומאה וחלאה שנדבק בה. ונטהר ונתקדש בקדושה של מעלה. וכשם שעמד להם לישראל מצות העומר למגן צנה בימי גדעון וימי חזקיהו וימי יחזקאל ובימי מרדכי ואסתר להכניע את כל אויביהם ותנופה נלחם בם כן יעמוד לנו להכניע את כל אויבי נפשינו ומבקשי רעתנו הפלא חסדיך מושיע חוסים ממתקוממי׳ בימינך עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו אמן כן יהי רצון ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳:

ואחר הספירה יאמר מקראי קדש אלה ר״ת יאהדונה״י

יאהדונה״י: יהוה בשמים חסדך אמונתך עד שחקים: אכה בגבורות ה׳ אלהים אזכיר צדקתך לבדך: הראינו ה׳ חסדך וישעך תתן לנו. דור לדור ישבח מעשיך וגבורותי׳ יגידו: ובחסדך תצמית אויבי והאב׳ כל צוררי נפשי כי אני עבדך: נוראות בצד״ק תעננו אהי ישענו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים: האירה פניך על עבדך הושיענו בחסדך. יהוה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

פרק ב׳ בסוד העומר

ואשר בתעלומות חכמה סוכר הרזי׳ ויוצק מסוד תנחומיה לה׳ יתן עומר מגדל עוז שם ה׳ מופר את המג״דלים השבו״ר כבכורתו והצעי״ר כצעי״רתו כסדר המדרגה במספר הימים והשבוע׳ ואתיו ותהי ראשי׳ ממלכתו את המאור הקטן ראשון גם כ׳ כסא כבוד מרום מראשון כי הוא ראשית אונו ואחריהם את ב׳ המאורות הגדולים ראשונים וגם לאחרונים יחדיו יהיו תמים עטרת פ״ז בחכמ״תו ובשבוע הב׳ ישימו צניף טהו׳ על ראשו כבי״נתו ובשבוע הג׳. ימין הדעת עושה חיל בחסדו ישע ימינו. ובשבוע הד׳ מרום וקדוש פועל גבורות ישע שמאלו: ובשבוע ה׳ מאורות כתן בחכמתו יהי לו מוסך בחסדו: ובשבוע ו׳ מאורות כתן בבינתו יהי לו מוסך בגבורתו. ובשבוע הז׳ מאורות כתן בדעתו יהי לו מוסך יחד כולם בתפארתו:

ולו סדרים מידו שבוע בשבוע במספר הימים ז׳ ימי׳ יספרו לו. אור ליום אחד הולך ואור המאו׳ הגדול הראשון ומאשר לאבי״נו עשה את כל הכבוד הזה לור יום ב׳ המאור הגדול הראשון עטרת שעטרה לו אנ״ו אור יום ג׳ המאור הקטן א״ם הי״לד השני ברכות שדי״ם ורח״ם אור יום ד׳ המאור הגדול הב׳ יוכק שד״י אמו: אור יום ה׳ הק״טן את אבי״נו היום מאור הקטן הראשון: אור יום ו׳ יקו לא:ר המאור הגדול הב׳ נשיא בית א״ב ודישומו כהדר: ולאור יום ז׳ שילם אותו בראשו והן פרש עליו ענם המאור הגדול ההוא. והנה אלה המאורות מלאים זיו ומפיקים נוגה כאה זיום ובלבד שיתכוין לעשות מנה גדו״לה כנגד קט״נה במספר שמות ה׳ בראשם ואלהים דיבר בקדשו למגדו״ל ועד קטן במילואותם וחלופי חילופיהם כעד״י עד״יים כנודע. מוסף על אלה יום ליום יביע עומר ולילה ללילה יחוה דע״ת ויתבוננו חסדי ה׳ במספר הימים והשבועות. אשר בשבוע אחד יהי לו מוסך חסד שבדעת עליון שבו: מקנת הדע׳ מנאו ותקופתו על קנותיו בחס׳ ו׳ קנותיו. שבוע ב׳ יהי לו מוסף הב׳ גבורה שבדע׳עליון שבו ותקופתו על קנותיו בגבורה שם קצוות. שטע ג׳ יהי לו מוסך חסד הג׳ ת״ת שבדעת עליון בו ותקופתו משום ת״ת שם קצוות ובשבוע הד׳ יהי לו מוסך חסד הד׳ נצח שבדעת עליון ותקופתו על קנותיו ויחי עוד לנצח שבו׳ קצוות שבוע ה׳ יהי לו מוסך חסד הה׳ הוד שבדעת עליון ותקופתו על קנותיו ויהי כזית הו״ד שבשש קצו׳ ובשבוע ו׳ תהלתו בקהל חסדי״ם שבדעת עליון שבו אהבת כלליתיהן יסוד ותקופתו על קנותיו כנגד היסוד שבשש קצוות ובשבוע הז׳ יהי לו מוסך חסד הז׳ אהבת כללות׳ כסא ממלכתו שבדעת עליון שבו ותקופתו על קנותיו ותנשא מלכותו שבשש קצוות. ולו סדרים במספר הימי׳ ויהי לז׳ הימים אשר כל א׳ מז׳ חסדים הללו יתחלק לז׳ כאור ז׳ הימים עד״ז אור יום אחד שבשבוע יהי לו מוסך מלכות שבחסד דעת עליון שבו. בחסד שש קצוות אור ליום ב׳ יהי לו מוסך יסוד שבחסד דעת עליון שבו. בחסד שש קצוות והמלכות נדחה ממנו בגבורת החסד הזה וכו׳ עד אור יום הז׳ יהיה לו מוסך חסד החסד שבדעת עליון שבו בחסד שש קצוות וגבורה נדחה ממנו בגבורתו והת״ת בתפארתו והנצ׳ בנצחו וההוד בהודו ויסוד ביסודו והמלכו׳ במלכותו: ובכן באו ימי השילום ז׳ אלה עיני ה׳ שבחסד האחד דדעת בחסד׳ שש קצות: ועל דרכיך נגה אור כל שבוע ושבוע: אשר לסוד זה אמרו ר״ש אוחז מוליך ומביא למי שהרן יו׳ שלו מעלה ומוריד למי שהעליוני׳ והתחתוני׳ שלו והכו״נכהו. ועד״ז דעת לנבון כקל.זה שנוך ישכון אור גבורות ה׳ גם במלכות״ו באלה ז׳ שבועות בעמ דיה ז׳ אשר כל אחד מהנה יפרד והיה לז׳. כאלים. וכל אלה הבחינו״תן שבי״בות עוזם וגם אל הקדש פנימ״ה כבוד׳.

והנה לחבר את האהל להיות אחד יכין לכוין כי בעלייתו של בעל תוסיף תת כח׳לה להאי׳ אל עבר פניה מאורי אור החסדים מידי שבוע בשבוע אור הספיר׳ כי בה האיר החסד בשבוע ההוא שולח אמרתו אר״ץ להאיר ולהשפיע בספירה כי בה האיר הגבורה שבו׳ אחד כל חסדו יאיר בחסדה. ובשבוע שני מושל בגבורה יאיר בגבור׳ וכו׳ עד שבוע הז׳ גם במלכו׳ יאיר במלכת׳ וכ׳ המלכים משתמשין בכתר אחד והיה אור הלבנה כאור החמה: ולו סדרים במספר הימים ויהי לז׳ הימים אור יום אחד שבשבוע הבחינה האחד מז׳ בחינות הספירה דידיה משפיע ומאיר לבחינת אחד מז׳ בחינות דילה ואור ליום ב׳ הבחינה הב׳ לב׳ וכולי עד הז׳ לז׳ וכל הז׳ בחינו׳ המה מספירה אחת לפי השבוע כאשר ישית עליו בעל האשה וה״א זה הדרך ישכון אור החו״ג האלה במספר שמות עשר שמות מ״ה ועשר שמות אהי״ה ועשר שמו׳ כ״ן מחולקים במ׳ יום לילה ללילה אות אחד דמ״ה ודכ״ן אות מליאה ודאהי״ה פשוטה. ובהגיע תור ט׳ ימים האחרונים יכין לכוין ג׳ שמות אלה שלימים בכל לילה ונוסף גם הוא לכוין בשם מ״ב דאבגית״ץ להעלות הכוונה למעלה שבכל

ענייני הוא בסוד עליה את שם הראשון בשבו' אחד אות א' בכל לילה ולילה משמה הלילות והשבת כללותו בליל הז' · וכן שם הב' בשבוע ב' וכו' והז' בז' · ומצורף לזה אשר יחדיו כמתיק סוד ס"ך דינים · ס"ך א' בכל שבוע כשחלק ה' ס"ג לז' מ"ה ולכוין מ"ה אחד בכל לילה עד"ז אור ליום אחד יומתקו משם ס"ג אותיות מילואתו עד עלות מספר מ"ה ומרח שעודף על המספר באות שיהיה יחלקהו ויכוין ממנה כל כך ניצוצות לפי מספר תשלום מ"ה והנותר ממנ' יתחיל למנות בו אור ליום ב' ולך אחריה באותיות הס"ג הנותרות עד תומם ובתשלום הס"ג האחד יחל למנות על דרך זה עד תשלום מספר המ' מהס"ג הב' וכמשפט הזה יעשה לו עד אור ליום הז' עד תום הז' מ"ה בה' ס"ג אשר המה עולים למספר שט"ו וכהצרף אליהם ה' כוד אם על הבנים המה יעלו ס"ך וחמת המלך שכ"כה בסגולת ספיר' העומר וכה יעבור בש"ך מידי שבת בשבתו שבעה שבתות תמימות תהיין : וככן מעז יצא מתוק דיני ז' מלכים אשר מלכו בארץ אדו"ם בז' שבתות אלה מלך אחד בכל שבת ושבת אשר כל אחד מהנה כלול מז' מלכין : והן האד"ם היה בכל אחד מהמה מ"ה שמו ועוד יכוין לכוין בש' מ"ב הא' דמ"ה והא' דב"ן : ואף כי הפשוט והמ.לא ומילוי מליאותו דשם ב"ן לא יעלו רק ל"ג אותיות בלבד יוסיף עליו בסופו ט' וי"ן להשלימו למ"ב אותיות ויפלג המ"ב דמ"ה עם מ"ה דב"ן אות אחד פשוטה ממ"ה ואות אחת פשוטה דב"ן ובכן תן חלק מהם לז' חלקי' ומשם יפרד והי' כל חלק לששה חלקים : כל חלק בו ב' אותיות הא' ממ"ה והאחד מב"ן : ובשם חלקים שבחלק הא' יהיה הכווכ' בשש לילות השבוע ב' אותיות בכל לילה ולאור יום הז' ישוב לכוין כל מה שכיוון בשש הלילות עד"ז בתחלה ובראשו השש אותיות דמ"ה ואחריהם השש אותיות דב"ן וכמשפט הזה יעשה לו בכל שבוע ושבוע במספר שמות הכז' בי"ב אותיות הראויות לתת לה עד תום כל השבעה חלקים גדולים בז' השבתות החלק האחד בראשונה והב' בשניה וכולי עד והז' בשביעית ·

והמשכילים ישכילו סוד ענין הספירה הזאת כי היא באה להגדיל לז"א כל מה שהגדיל ליל פסח מגדל עוז מפני אויב אשר יוכן מרמז סוד ה' חסדי וה"ג היורדים בקרבו אשר בתוקף הקליפות בגלות מצרים ימכו ישתו החיצוני' את דמו · ועל כן בספירה הזאת גם רמ"ו הנה נדרש לכוין בהוי"ת הברכה בעבור העטרה מ"ה שבז"א ולה בכח יגבר הש"ף שבאמצע מילוי הוא ו' סוד אהי"ה אימא רובצת על הבנים ודמיו עליו, יטוש עד עטרה ברמ"ו והיה הד"ס מספר אחוריים דאהי"ה ובכן בעשה תפארת אד"ם מספר מ"ה · ויכין לכוין שמאחוריים מתהפך לפנים שעולה א"ל במספר אהי"ם פשוט עם י', אותיות מילואותו והמה עשר א"ל מעטרה ברמ"ו ולאם עלה מספר עמ"ר ואומר לא"ל זה אדנ"י להיות א"ל אדנ"י ועל כן יאמר בשפ"ר נוסח הברכה על ספירת העומר ר"ת ס"ה במספר לדנ"י להאיר גם אל עבר פניה ומוסף על זה יכין לכוין בחילוף אהי"ה כא"ת ב"ש **תצמ"ץ** העולה כתר ובכן מעז יצא מתוק ס"ך דינין שבז"א העולים במספר מלא העומ"ר בו"ו בצירוף ד' אותיותיו וגם הש"ך דנוקב' עמו ולעומת באמר ב' פעמים עומר האחד בברכה והב' בספיר' · ותיב' היום מספרו א"ל הוי"ה אל ה' ואור בז"א להוציא המקפין וגם נכלל פנימיותם ג"כ ·

הנה אלה קנות כוונות ספירת העומר לבאים בסוד ה' אל עבדיו ואשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בו לעשות כסדר הזה אכן כבר הודעתי בספר זה שמעתי רבו' כי דקך חסידי' ראשוני' לבטא הכווכ' בשפתי' · וכ"ש בפרטי הכווכ' בספירה הזא' הארוכו' לא ולאו כל מוח סביל דא לכוין במע' רגע עת הספיר' ע"כ:

אנכי תקנתי נוסח תפלו' לאנשים חכמי' וידועים בסוד ה' ואהובבה לתורה ולתעודה שקטה אחרי הקונרים אמרות טהורות יום ליום יביע אומ' ולילה ללילה יחוה דעת הכל בכת' מיד אדוני הארץ אור המופל' האר"י זלה"ה ותלמידו מהר"ר חיים ויטאל זלה"ה ובמסכת י"ט בבית תפלתי דבר דבור על אופניו וזה תואר"ם · קודם הברכה יאמר נוסח זה בכל לילה :

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' הנני בא לקיים מצות ספירת העומר לתקן את שורש' במקו' עליון יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ברכת העומר יאירו העטרה שליטים עשר שמות מ"ה: **יו"ד ה"א וא"ו ה"א** דז"א עטרה ברמ"ו ה' חסדי' שבמילוי דמ"ה ושם כבודו בריבוע **א' א"ה אה"י אהי"ה** העולה במספר דם האדם ד"ם האד"ם באדם מנא"ל בדרך ישתה על כן ירים ראש ויפגע מדשעים אור' וגם רמ"ו הנה נדרש והיו הי' שמות אהי"ה אשר היו בריבוע אחוריים יהיו לי' פנים עשר שמות אה"יה פשוט בעשר אותיות אשר תבואנה במלואותו באלפין העולה במספר א"ל ובכן ימנאון שם י' שמות א"ל במספר :

עומ"ר ומשם יפרד והיה לנוקבא קדים א"ל אד'ני להכין אותה ולסעדה ולכבוד **אהיה** בתוכה א"ל נערץ בסוד קדושים רבה :

ובכח חילוף אהיה בא"ת ב"ש תצמ"ץ העולה כת"ר אשר בהצרף אליו שם אה"יה שמה יעלו ב' פעמים ס"ך · מעז יצא מתוק ס"ך דינים דזעיר וש"ך דנוקביה העולים במספר מלת

העומר בוא"ו עם אהבת כללות ד' אותיותיו א"ל ה' ויאר לנו ובכח ספירתנו יבאו מאורי אור המקיפין משם ז"א וגם יכלל גם ההקדם פנימה · ויהי

נועם

נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ ויסיים בפסוק ולעבור עליך והרואך את טוססת ברמי״ך ואומר לך ברמי״ך חיי ואח״כ יכוין עצמו לברך ויאמר פסוק ברכי נפשי את ה׳ ה׳ אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה ושוב יברך בנעימה קדושה · ואחר הספירה יגלה דבר בנוסח תפלה נאה ותמוד״ה ·

ליל א

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח קדושת סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר במוח חכמה זעיר את המאו׳ הגדול בנח ישראל שבא שם ע״ב **יוד הי ויו הי** בנקוד חיריק יקר ת״ת גדולתו הראשון ויתבוננו חסדי ה׳ להאיר מלכות שבחסד הא׳ דדעת זעיר אל חסד דחסד שבשם קנו׳ זעיר פנימי ומקיף ועוררה את גבורתיך להאיר מלכות שבגבורה הא׳ דדעת זעיר אל חסד דחסד דנוקביה פנימי ומקיף · וגם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור חסד דחסד דזעיר אל חסד דחסד דנוקביה · והיו למאורות בכח שמו׳ הקדש המאירים ומזהירים יו״ד דשם מ״ה הראשון ושמות הוי״ה בנקוד סגול **יהוה יהוה יא** דשם אהיה הא׳ **יא** דשם אבגית״ץ להאיר בה וי״ו דשם ב״ן הראשון וי״י דמ״ב דמ״ה ומצו יגא מתוק יו״ד ה״י וא׳ עם שלשה נקודות מן ך דשם ס״ג א׳ מספר אד״ם כלע בכלע וכבן בספירתנו זאת יתוקן את אשר פגמנו בספירת חסד שבחסד זעיר ונוקביה וטהר לבנו לעבדך באמת ואתה ברחמיך וחסדיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו והשב העבודה לדביר ביתך ושם נעשה ונקריב׳ לפניך קרבן העומר ויתוקן פנימיו׳ המאורות׳ האלו בשלימות גמור · ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ ה׳ צבא ות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה יהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ ובמזמור יכוין אלהים ובפסוק י׳ דישמחו להשפיע מחסד דחסד דזעיר לסל נוקביה ·

ליל ב

יאמר קודם הספירה לשם יחוד קודשא בריך הוא הנז״ל ואחר הספירה יאמר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח קדוש׳ סגול׳ ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויא״ר המאור הגדול נח דתבונה שם ע״ב **יוד הי ויו הה** בנקוד חיריק במוח חכמת זעיר יקר תפאר׳ גדלתו הראשון ויתבוננו חסדי ה׳ להאי׳ יסוד שבחסד הראשון דדעת זעיר אל חסד דחסד שבשם קוות זעיר פנימי ומקיף והא׳ שהיה בחסד יפנה יושיע בגבורתו ועוררה את גבורתך להאיר יסוד שבגבורה א׳ דדעת זעיר בחסד דחסד דנוקביה פנימי ומקיף והמלכות שהיה בה יפנה יושיע בגבורתו וגם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פנים מאורי אור דגבורת חסד זעיר לגבורה חסד דנוקביה והיו למאורו׳ בכח שמות הקדש המאירי׳ ומזהירים

הא

דשם מ״ה א׳ ושמות הוי״ה שב״א וסגול **יהוה יהוה יה** דשם אהי׳ א׳ בכלע׳ בז״א **וב** דשם אבגית״ץ להאיר בה והה׳ דמ״ב ומ״ה ומצו יגא מתוק חכי״ן ה״י דשם ס״ג א׳ ויו״ד ה׳ וב׳ נקודות די׳ דס״ג ב׳ מספר אד״ם יוב״ב בכל״ע · וכבן בספירתנו זאת יתוקן מה שפגמנו בספיר׳ חס״ד ז״ון וטהר לבנו לעבדך באמת והשב העבוד׳ לדביר ביתך ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומ׳ לתקן פנימיו׳ המאורות בשלימות גמור · ויהי נועם ה׳ וכו׳ ה׳ צבאות אשרי אדם בוטח בך יהי חסדך ה׳ עלינו וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ ובמזמור יכוין יחננו ובפסוק **ש׳** דישמחו להשפי׳ מגבורת חסד דז״א לסל נוקביה :

ליל ג

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס״ה יגדל נא כח ה׳ ויאירו ב׳ המאורו׳ הגדולים אזכוכיו׳ חסד חכמה ובינה עילאה שמות **אֶבְדֶטֶם אֶבְדֶטֶם** במוח חכמ׳ זעיר קטנות ב׳ ויתבוננו חסדי ה׳ הוד שבחסד הא׳ דדעת זעיר אל חסד דחסד שבשם קמות זעיר פנימי ומקיף והיסוד שהי׳ בו יפנה יושיע בגבורתו והמלכות בתפארתו ועוררה את גבור׳תיך להאיר הוד שבגבורה הא׳ דדעת זעיר אל חסד דחסד דנוקבי׳ פנימי ומקיף והיסוד שהיה בו יפנה יושיע בגבורת׳ והמלכות בתפארתה · וגם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור ת״ת דחסד דזעיר לת״ת חסד דנוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים ומזהירים **ואו** דשם מ״ה ראשון **יהוה** ו׳ דשם אהי״ה ראשון **וג** דשם אבגית״ץ להאיר בה ו״ו דשם ב״ן א׳ **וו** דמ״ב דמ״ה · ומצו יגא מתוק ח׳ נקודות די **ואו הי** וט׳ נקודות די דס״ג ב׳ מספר אד״ם חום״ם בכל״ע וכבן בספירתנו זאת יתוקן מה שפגמנו בספירת חסד זו״ן וטהר לבנו לעבדך באמ׳ ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו והשב העבודה לדביר ביתך ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר ויתוקן פנימיות המאורות בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה פני אלהי״ם אלהים יחננו ויברכנו יאר פני״ו אתנו סלה · יהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך · יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ ובמזמור יכוין וי״ברכנו ובפסוק **מ** דישמחו להשפיע מת״ת דחסד זעיר אנפין לסל נוקביה ·

ליל ד

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכ״ח סגולת ס״ס יגדל נא כח ה׳ ויאיר המאור הגדול פנימיות חסד אימא עילאה שם ע״ב **יוד הי ויו הי** בנקוד סגול במוח חכמ׳ זעיר יקר תפארת גדולתו השנית ויתבוננו חסדי ה׳ להאיר נצח שבחסד הא׳ דדעת זעיר אל

חסד דחסד שבשש קצוות דזעיר פנימי ומקיף וההוד שהיה בו יפנה יסיע בגבורתו והיסוד בתפארתו והמ׳ בנצחו ועוררה את גבורתך להאיר נצח שבגבורה הא׳ דדע׳ זעי׳ בחסד דחסד דנוקביה פנימי ומקיף וההוד שהיה בו יפנה יסיע בגבורתה והיסוד בתפארתה והמ׳ בנצחה גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור נצח דחסד זעי׳ לנצח דחסד דנוקביה והיו למאורות ברקיע השמים בכח שמות הקדש **הא** דשם מ״ה א׳ ושמו הוי״ה בנקו׳ חיריק **יְהִוִה** ובנקוד סגול **יֶהֶוֶהֶ** וה׳ דשם אהיה א׳ בבלעת בזעיר אכפין וי׳ דשם אבגית״ץ להאיר בה הה׳ דשם ב״ן א׳ הה׳ דמ״ב דמ״ה ומעז יצא מתוק נקודה א׳ מן י״ו דה״י וא״ו ה׳ ונקודהי א׳ מן י׳ מספר אד״ם הרד בן כד״ר בבל״ע ובכן בספירתנו זאת יתוקן אשר פגמנו בספירה חסד דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו והשב העבודה לדביר ביתך ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר ויתוקן פנימיות המאורות בשלימות במור ויהי נועם ה׳ וכו׳ ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון אלהים ברב חסדך ענני וכו׳ יהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך יהיו לרצון וכו׳ · ובמזמור יכוין יאר ובפסוק **ח** דישמחו להשפיע נצח חסד דז״א בנצח חסד דנוקביה:

ליל ה יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויאירו שני המאורות הגדולים חצוניות נצח ישראל סבא ותבונה שמות אלהים ומילוי יו״ד ובנקוד חיריק **אִלִף לִמִד הִי יִוִד מִם** במוח חכמת זעיר קטנות א׳ ויתבוננו חסדי ה׳ להאיר ת״ת דחסד דדעת זעיר בחסד שבשש קצוות זעיר פנימי ומקיף · והנצח שהיה בו יפנה יסיע בגבורתו וההוד בתפארתו והיסוד בנצחו והמלכות בהודו · ועוררה את גבורתיך להאיר ת״ת דגבורה א׳ דדעת זעיר בחסד דחסד דנוקביה והנצח שהיה בו יפנה משם בגבורת׳ וההוד בתפארתה והיסוד בנצחה והמלכות בהודה · גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור הוד חסד דזעי׳ להוד דחסד דנוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש **יוֹד** דשם מ״ב שני ושני שמות הוי״ה בניקוד קבוץ וסגול **יֻהֻוֻהֻ יֶהֶוֶהֶ וא** דשם אהיה בבלעת בז״א ו**ת** דשם אבג״יתץ להאיר בה **ויד** דש׳ ב״ן ב׳ י״י דמ״ב דמ״ה ומעז יצא מתו׳ ט׳ נקודו׳ מן י׳ דס״ג ב׳ **יוֹד הִי** ונקודת א׳ מן ו׳ דס״ג ד׳ כמספ׳ אד״ם שמ״לה בבל״ע · ובכן בספירתנו זאת יתוקן בספירה חסד זו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו והשב העבודה לדבי׳ ביתך ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר ויתוקן פנימיות המאורות הללו בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ וכו׳

אלהים

אלהים בכאות השיבנו האר פניך ונושעה · יהי חסדך ה׳ עלינו וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ ובמזמור יכוין פניו ובפסוק **ו׳** דישמחו להשפיע מהוד דחסד זעיר להוד דחסד נוקביה:

ליל ו יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר שסיפרנו יגדל נא כח ה׳ ויאיר מאור הגדול רשימו דפנימיות חסד דאבא שם בנקוד סגול **יֶוֶד הֶי וֶיו הֶי** יקר תפארת גדלו ב׳ ויתבוננו חסדי ה׳ להאיר גבור׳ שבחסד הא׳ דדעת זעיר של חסד דחסד שבשש קצו׳ זעיר פנימי ומקיף והת״ת שהיה בו יפנה יסיע בגבורתו והנצח בתפארתו וההוד בנצחו והיסוד בהודו והמלכות ביסודו ועורר׳ את גבורתך להאיר גבורה שבגבורה הא׳ דדעת זעיר אל חסד דחסד שבשש קצוות דנוקבא והת״ת שהיה בו יפנה משם לגבורתה והנצח בתפארת׳ וההוד בנצחה והיסוד בהודה והמלכות ביסודה גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור יסוד דחסד דזעיר ליסוד דחסד דנוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש **הא** דשם מ״ה ב׳ · ושני שמות הויה בניקוד שורק וסגול **יוּהוּווּהוּ יֶהֶוֶהֶ** דשם אהיה ב׳ בבלעת בזעיר **והיץ** דשם אבגי״תץ להאיר בה **והה** דשם ב״ן ב׳ ב״ן ב׳ ו״ו דמ״ב דמ״ה ומעז יצא מתוק ה׳ נקודות מן וא״ו ה״י דס״ג ד׳ י״ו וב׳ נקודות מן ד׳ דס״ג ה׳ כמספר הדס ש״אול בבל״ע ובכן בספירתינו זאת יתוקן מה שפגמנו בספירה חסד דז״ון וטהר לבנו לעבדך באמת ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו והשב העבודה לדביר ביתך ושם נעשה ונקריב קרבן העומר ויתוקן פנימיות המידות הללו בשלימות גדול ויהי נועם ה׳ וגומר לעושה אורים גדולים כי לעולם חס״דו · יהי חסדך ה׳ עלינו וכו׳ יהיו לרצון ובמזמור יכוין את״נו ובפסוק **ז׳** ראשונה דויברכנו להשפיע מיסוד חסד דז״א ליסוד דחסד דנוקביה:

ליל ז יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספיר׳ העומר יגדל נא כח ה׳ ויאי׳ המאו׳ הגדול עצמו׳ פנימיו׳ · חסד אבא עילא׳ שם ע״ב **יוֹד הִי וִיו הִי** בניקוד סגול במוח חכמת זעיר יקר תפארת גדולת גדלות ב׳ ויתבוננו חסדי ה׳ להאי׳ חסד שבחסד א׳ דדעת ז״א לחסד שבחסד שבשש קצו׳ זעיר והגבורו׳ שהיתה בו יפנה יסיע בגבורה והת״ת בתפארתו והנצח בנצחו וההוד בהודו והיסוד ביסודו והמלכות במלכותו ועוררה את גבורותיך להאיר חסד שבגבור׳ א׳ דדעת זעיר בחסד שבחסד דנוקבי׳ פנימי ומקיף והגבור׳ שהית׳ שם יפנה בגבורת׳ והת״ת בתפאר׳ והנצח בנצחה וההוד בהודה והיסוד ביסודה והמלכות במלכות׳ וגם ה׳ יתן הטוב להאיר של עבר פניה מאורי אור מלכות דחסד ז״א למלכות דחסד דנוקביה והיו למאורות

בכח

שבכח שמות הקדש המאירים בהם **ואו** דשם מ״ה ב׳ וב׳ שמות **יהוה יהוה** ו׳ דשם אהיה ב׳ כבלעת כזא וגם אכנ״יתן להאיר בה **וו** דשם ב״ן ב׳ **יהוה יו יהוה יו** דמ״ב דמ״ה ומעז יצא מתוק חני ד׳ הי ואו הי דס״ג ה׳ כמספר אד״ם בעל חנן כבלע. וכבן יושלמו ה׳ פעמים ס״ג ועם ה׳ דאימא התוספת עליו המה יעלו במספר ש״ך. ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם פגמנו באיזו מז׳ בחינות של מוח חכמה דזעיר או בא׳ מז׳ בחינות דחסד הראשון דיליה או באחת מז׳ בחינות של גבורה ראשונה דנוקבא דזעיר שיתוקנו כל פגמים׳ בכח סגולת מצות ספירת העומר אשר ספרנו בשבוע זה ותמחול ותסלח את כל חטאתינו ועונותינו ופשעינו וטהר לבנו לעבדך באמת. ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר זיתוקן פנימיות המאורות הללו בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ וכו׳ חנון ורחום ה׳ ארך אפים וגד״ל חס״ד. גדול ה׳ ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר. יהי חסדך ה׳ עלינו וכו׳ יהיו לרצון אמרי וכו׳ ובמזמו׳ יכוין סל״ה ובפסוק י׳ דוירכנו להשפיע ממלכו׳ דחסד ז״א לשל נוקבא:

ליל ח

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר אשר ספרנו יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות הוד ביסרא שבא שם ע״ב:

יוד הי ויו הי במוח בינה דזעיר יקר תפארת גדלות אחד ויתבוננו חסדי ה׳ להאיר מלכות שבחסד ב׳ דדעת דזעיר בחסד גבורה שבשם קטות דזעיר פנימי ומקיף: וגם ה׳ יתן הטוב להאי׳ ש עבר פני׳ דנוקב׳ דזעיר מאורי אור חסד גבורה דזעיר ש חסד גבורה דנוקביה: ועורר׳ את גבורותיך להאיר מלכו׳ שבגבור׳ הב׳ דדע׳ זעיר בחסד גבור׳ דנוקבי׳ פנימי ומקיף. והיו למאורות בכח השמו׳ המאירים בהם **הא** דשם מ״ה ב׳ וב׳ שמו׳ הויה **יהוה יהוה וה** דשם אהיה ב׳ כבלעת בזא וק׳ דשם קס״א פס״ן ולהאיר בה **הה** דשם ב״ן ב׳ ד״ד דמ״ב דמ״ה ומעז יצא מתוק הש״ך יוד הי ואו וג׳ נקודות מן י׳ דשם ס״ג א׳ כמספר אד״ם בל״ע ביוב״ב. ובכן בספירתינו זאת יתוקן אשר פגמנו בספירת גבורה דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת: ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור. ויהו נועם ה׳ אלהינו וכולי. ה׳ צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה. עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו. ובמזמור יכוין גדעת ובפסוק **ר** דוירכנו להשפיע מחסד דגבורת זעיר לשל נוקבא:

ליל ט

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס״ה יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות הוד דתבונה שם ע״ב **יוד הי ויו הי** גדלות ראשון במוח בינת דזעיר ויתבוננו חסדי ה׳ להאיר יסוד שבחסד ב׳ דדעת דזעיר בחסד גבורה דזעיר פנימי ומקיף והמלכות שהיה בחסד יפנה ישיע בגבורתו ועוררה את גבורתיך להאיר יסוד שבגבורת הב׳ דדעת דזעיר ש חסד דחסד דנוקבא דזעיר פנימי ומקיף והמלכות שהיה בחסד נשע בגבורתה וגם ה׳ יתן הטוב להאיר ש עבר פניה מאורי אור גבורה דזעיר בגבורה דגבורה דנוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם **יוד** דשם מ״ה ב׳ ושמות הוי״ה **יהוה יהוה וא** דאהיה ב׳ כבלעת בגופא וך דקס״א ס״טן להאיר בה יו״ד דשם בן ב׳ ס״ה דמ״ב דמ״ה ומעז יצא מתוק חני ו׳ ה״י דס״ג א׳ יו״ד ה׳ וב׳ נקודות מן י׳ דס״ג ב׳ כמספר אד״ם יוב״ב ביוב״ב. ובכן בספירתנו זאת יתוקן את אשר פגמנו בגבורת זו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור. ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכולי. ה׳ צבאות אשרי אדם בוטח בך: עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו: יהיו לרצון אמרי פי וכולי: ובמזמור יכוין תיבת בארץ ובפסוק **ב** דוירכנו ראשונה להשפיע מגבורה דגבורה ז״א לשל נוקבא:

ליל י יהי

רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס״ה יגדל נא כח ה׳ ויאירו חיצוניות גבורת או״א עילאין שמות **אם גל אם גל** יקר תפארת קטנות ב׳ במוח בינה זעיר ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר הוד שבחסד הב׳ דדעת זעיר לחסד דגבורה שבו״ק זעיר פנימי ומקיף והיסוד שהיה בחסד יפנה ישיע בגבורתו והמ׳ בתפארתו ועוררה את גבורותך להאיר הוד שבגבורה הב׳ דדעת דזעיר לחסד דגבורה דנוקביה פנימי ומקיף והיסוד שהיה בחסדה נשע בגבורתה והמ׳ בתפארתה. וגם ה׳ יתן הטוב להאיר מת״ת גבורת זא לת״ת גבורת נוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם **הא** דשם מ״ה ב׳ ושמות **יהוה יהיה** וה׳ דשם אהי״ה ב׳ כבלעת בגופא דזא וע׳ דשם קס״א סט״ן להאי׳ בה **הה** דשם ב״ן ג׳ א״ש דמ״ב דמ״ה ומעז יצא מתוק א׳ נקודות מן י׳ וא״ו ה״י דס״ג ב׳ וט׳ נקודות מן י׳ דס״ג ב׳ כמספר אד״ם חש״ס ביוב״ב ובכן בספירתנו זאת יתוקן מה שפגמנו בגבורת זו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ותבנ׳ בית המקדש במהר׳ בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומ׳ לתקן פנימיו׳ הבחינות האלו בשלימות גמור. ויהי נועם ה׳ וכו׳ הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו עוררה את גבורתך וכולי

יהיו לרצון וכו׳ · וכמזמור תיבת דרכ״ך ובפסוק אות נ׳ שניה דויחננו להשפיע מת״ת גבורת ז״א לנל מוקבא ·

ליל יא יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח מנו׳ ס״ה ינדל

נא כח ה׳ ויאיר המאור הגדול פנימיות גבורת אימא עילאה שם ע״ב · **יוד הי ויו הי** יקר תפארת גדולה ב׳ במוח בינת ז״א · ויתכוננו חסדיה ויאיר נא שכהסד הב׳ דדעת דזעי׳ לחסד דגבורה שבשם קנות זעיר פנימי ומקיף · ועוררה את גבור״תך להאיר נא שבגבורת הב׳ דדעת דזעיר לחסד דגבורה דנוקביה פנימי ומקיף וההוד שהיה בחסד יפנה ויסיע בגבורה והיסוד בת״ת והמלכות בנצח גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מנצח דגבורת זעיר לנצח גבורת נוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם ואו דמ״ס ב׳ **יהוה יהוה** וי׳ דשם אהי״ה ב׳ בכלע׳ בגופא דז״א ש׳ דשם קר״ע שט״ן להאיר בה וו׳ דשם ב׳ן ג׳ נ״ו דמ״ב דמ״ה · ומעז יבא מתוק נקודה מן י״וד ה׳ וא״ו ה׳ ונקודה מן י׳ דס״ג מספר אד״ם הדר בי״כב · וככן בספירתנו זאת יתוקן פגמנו בגבורת ז״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ותבנה בית המקדש במהר׳ בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלו בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ וכו׳ מאין כמוך ה׳ גדול אתה וגדול שמך בגבורה הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו עוררה את גבורתיך וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ · וכמזמור יכוין תיבת בכל ובפסוק אות ן׳ דוירכנו אחרונה להשפיע מנצח דגבורת ז״א לנל נוקבא ·

ליל יב יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח מנו׳ ס״ה יגדל

נא כח ה׳ להאיר חצוניות הוד ישראל סבא ותבונה שם אלהי״ם במילוי ס״ה **אלף למד הה יוד מם** יקר תפארת קטנות במוח בינת דז״א ויתכוננו חסדי ה׳ ויאי׳ ת״ת דחסד הב׳ שבדעת ז״א בחסד דגבורה שבו״ק דזעיר ועוררה את גבורתך להאיר ת״ת דגבורת שבדעת זעיר בחסד דגבורה דנוקבי׳ פנימי ומקיף והנצח שהיה בחסד יפנה יסיע בגבורה וההוד בתפארת והיסוד בנצח והמלכו׳ בהוד וגם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור דהוד דגבורה דז״א להוד דגבורה דנוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירי׳ בהם **הא** דשם מ״ה ב׳ ושמות הוי״ה **יהוה יהוה** וה׳ דשם אהיה ב׳ בכלע בגופא דזעיר וט׳ דשם קר״ע שט״ן להאיר בה **הה** דשם ב״ן ג׳ א״ו דמ״ב דמ״ה ומעז יבא מתוק ם נקודות מן י׳ דס״ג ג׳ יו״ד ה״י ונקודות מן ו׳ דשם ס״ג ד׳ כמספר אד״ם שמ״לה בי״כב וככן יתוקן בספירתנו זאת אשר פגמנו בגבורה ז״ן וטהר לבנו ·

לבנו לעבדך באמת ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומר כמצות רצונך לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ אלהים נבאות השיבנו האר פניך ונושעה · עוררה את גבורתיך וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ וכמזמור תיבת גוים ובפסוק אות ל׳ דלאומים להשפיע מהוד דגבורה זעי׳ אנפין לנל נוקביה :

ליל יג יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס״ה יגדל

נא כח ה׳ ויאיר דשמו פנימיות גבורת אבא עילאה שם ס״ג **יוד הי ואו הי** יקר תפארת גדולתו גדלות ב׳ במוח בינה זעיר ויתכוננו חסדי ה׳ ויאיר גבורת דחסד הב׳ שבדעת זעיר בחסד דגבורה שבשם קנות דזעיר ועוררה את גבורתך להאיר גבורת דגבורת ב׳ שבדעת זעיר בחסד דגבורה דנוקביה פנימי ומקיף · והת״ת שהיה בחסד יפנה יסיע בגבורה והנצח בת״ת וההוד בנצח והיסוד בהוד והמלכות ביסוד וגם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור יסוד גבורת זעי׳ ליסוד גבורת נוקביה · והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם **יוד** דשם מ״ה ד׳ ושמות **יהוה ויהוה וא** דשם אהי״ה ד׳ בכלע בגופא דז״א וד׳ שם קרע שטן להאיר בה דשם ב״ן ד׳ ו״ה דמ״ב דמ״ה ומעז יבא מתוק ה׳ נקודות מן ו׳ ס״ו וה״י משם ס״ג ד׳ י״ו **יוד** וב׳ נקודות מן ד׳ דשם ס״ג ה׳ מספר אדם שאו״ל ביוכ״ב וככן בספירתנו זאת יתוקן מה שפגמנו בגבורה ז״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלו בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ הללוהו כרוב גוד״ל עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ וכמזמור יכוין תיבת בישועתך ובפסוק אות א׳ דלאומים להשפיע מיסוד בגבורת זעיר לנל נוקביה ·

ליל יד יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר שספרנו יגדל נא כח ה׳ להאיר מאור הגדול עצמות פנימיות גבורת אבא עילאה שם ס״ג **יוד הי ואו הי** נקוד שב״א יקר תפארת גדלה גדלות ב׳ במוח בינת זעיר ויתכוננו חסדי ה׳ ויאיר חסד דחסד ב׳ שבדעת זעיר בחסד דגבורה שבו״ק פנימי ומקיף ועוררה את גבורתך להאיר חסד שבגבורה הב׳ שבדעת זעיר בחסד דגבורה דנוקבא דזעיר פנימי ומקיף והגבורה שהיה בחסד יפנה יסיע בגבורה והתפארת בתפארתו והנצח בנצחו והוד בהודו והיסוד ביסוד והמלכו׳ במלכותו וגם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור מלכות דגבורה דז״א למלכות דגבורה דנוקביה · והיו

למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם הא דשם מ״ה ד׳ וב׳ שמות יהוה יהוה וה דשם אהי״ה רביעי כבלעת בגופא ושם קרע שטן להאיר בה הה דשם ב״ן רביעי ד׳ ה״א וא״ו יו״ד ה״ה ו״ו ה׳ דמ״ב דמ״ה ומשם יבא מתוק חני ד׳ ה״י וא״ו ה״י דשם ס״ג חמישי כמספר אד״ם בעל חנן בן עכבור וע״ם ה׳ דאימא החופפת עליו דזעיר יושלם מספר ש״ך וימתקו · ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם פגמנו באיזו מז׳ בחינות דמוח בינה דזעיר או בא׳ משבעה בחינות דחסד הב׳ דזעיר או בא׳ מז׳ בחינות דגבורה שניה דנוקבים שיתוקנו כל פגמיהם בכח סגולת מצות ספירת העומר אשר ספרנו בשבוע הזה ותמחול ותסלח את כל חטאתינו ועונותינו ופשעינו וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומר כמצות חוקי רצונך לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ גדול ה׳ ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו יהיו לרצון וכו׳ ובמזמור יכוין תיבת יודו״ך ובפסוק את מ דולאומים הראשונה להשפיע מלכות דגבורת זעיר למלכות גבורת נוקבים:

ליל טו יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיו׳ יסוד ישראל סבא מצד החסדים שבו שם מ״ה בנקוד שורק יוד הא ואו הא יקר תפארת גדולתו גדלו׳ ראשון במוח דעת דזעיר ויתכוננו חסדי ה׳ · ויאיר מלכות חסד ג׳ שבדעת זעיר אל חסד דתפארת שבו״ק דזעיר פנימי ומקיף · ועוררה את גבורותיך להאיר מלכות דגבורה ג׳ שבדעת זעיר אל חסד דתפארת נוקבא דזעיר פנימי ומקיף · וגם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור חסד דתפארת דזעיר לחסד דתפאר׳ דנוקבים והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירי׳ בהם ואו דמ״ה ד׳ וב׳ שמות יהוה יהוה ו׳ דשם אהי״ה כבלעת בגופא דז״א ונ דשם נג״ד יכ״ש להאיר בה וו דשם ב״ן ד׳ וה״ה דמ״ב דמ״ה ומצו יבא מתוק יו״ד ה״י ו״א וב׳ נקודות מן ו׳ דס״ג א׳ כמספר אד״ם בל״ע בחוסם · ובכן בספירתנו זאת יתוקן אשר פגמנו בספירת תפארת דזו״ן · וטהר לבנו לעבדך באמת ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ כי אתה תברך צדיק ה׳ כצנה רצון תעטרנו · נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה׳ לבי ובשרי ירננו אל אל חי · ועתה ה׳ אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך · יהיו לרצון אמרי

פי וכו׳ · ובמזמור יכוין תיבת עמי״ם ובפסוק י׳ דולאומים להשפיע מחסד דתפארת זעיר לשל נוקבא ·

ליל יו יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר אשר סיפרנו יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות יסוד דתבונה מצד החסדים שם מ״ה בנקוד שורק בדעת דזעיר יקר תפארת גדולתו גדלות ראשון ויתכוננו חסדי ה׳ להאיר יסוד שבחסד ב׳ דדעת דזעיר בחסד תפארת שבו״ק זעיר פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך להאיר יסוד שבגבורה ב׳ שבדעת בחסד דתפארת דנוקבים פנימי ומקיף והמלכות שהיה בחסד יפנה ויסיע בגבורה גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור גבורת תפארת דזעיר בגבורת תפארת דנוקבי׳ והיו למאורות בכח השמות המאירי׳ בהם הא דשם מ״ה רביעי ושמות יהוה יהוה וה׳ דשם אהי״ה רביעי כבלע׳ בגופא קדישא דזעיר · ונ דשם נג״ד יכ״ש להאיר בה הה דשם ב״ן רביעי ה״י דשם מ״ב ומצו יבא מתוק חני ה׳ דשם ס״ג ראשון יו״ד ה׳ וב׳ נקודות מן י׳ דשם ס״ג ב׳ כמספר אד״ם וכ״ב בחוס״ם · ובכן בספירתנו זאת יתוקן אשר פגמנו בספירת תפארת דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור · ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה · ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך יהיו לרצון וכו׳ ובמזמור יכוין תיבת אלהי״ם ובפסוק ם דולאומים להשפיע מגבורת תפארת זעיר לגבורת תפארת נוקבא :

ליל יז יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר חכמות תפארת או״א עילאין מצד החסדים תלוף אכרט״ם העולה עם הכולל ע״ה בדעת דזעיר יקר תפארת קטנות ב׳ דזעיר ויתכוננו חסדי ה׳ להאיר הוד שבחסד ג׳ דדעת בזעיר בחסד ת״ת שבו״ק דזעיר פנימי ומקיף ועורר את גבורותי״ך להאיר הוד שבגבור׳ ג׳ שבדע׳ זעיר בחסד תפארת דנוקבים פנימי ומקיף והיסוד שהיה בחסד יפנה ויסיע בגבורה והמלכות בתפארת גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור תפארת דתפארת דזעיר לתפארת דתפארת דנוקבים והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם יוד דשם מ״ה חמישי וב׳ שמות יהוה יהוה וא דשם אהי״ה · חמשי כבלע׳ בגופא קדישא דזעיר וד דשם נג״ד יכ״ש להאיר בה יוד דשם ב״ן חמישי וו דמ״ב ומצו יבא מתוק ה׳ נקודות מן י׳ וא״ו ה׳ דשם ס״ג שני וט׳ נקודות מן ד׳ דס״ג שלישי כמספר אד״ם חוס״ם

בחוש"ס וככן כספירתנו זאת יתוקן פגמינו בספיר' ת"ת דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור · ויהי נועם ה' אלהינו וכו' הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו כי תפארת עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו · יהיו לרצון וכו' ובמזמור יכוין תיבת יודוך ואות ובפסוק אות כ דכי להשפיע מתפאר' דת"ת זעיר לגבי נוקבא ·

ליל יח

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר המאור הגדול פנימיות תפארת אימא עילאה מצד החסדי' שם מ"ה בנקוד חולם כדעת רז"א יקר תפאר' גדלות ב' דז"א ויתבוננו חסדי ה' להאיר נצח שבחסד ג' דדעת ז"א בחסד תפאר' שבו"ק דז"א פנימי ומקיף ועורר' את גבורותיך להאיר נצח שבגבורת ג' שבדע' ז"א בחסד ת"ת דנוקביה פנימי ומקיף וההוד שהיה בחסד יפנה משם לגבורה והיסוד בת"ת ומלכות בנצח: גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור נצח דת"ת דז"א לנצח דת"ת דנוקביה והיו למאורות בכח השמות המאירי' בהם הא דשם מ"ה חמישי וכ' שמות יהוה יהוה וה דשם אהי"ה ה' כבלעת. כז"א וא' תנ"נ יכ"ש להאיר בה הה דשם בן ה' וד' דמ"ב · ומעז יצא מתוק מן יו"ד ה"י וא"ו ה' ונקודה מן י' דשם ס"ג ג' כמספר אד"ס הד"ר בח"וסם וככן בספירתנו זאת יתוקן אשר פגמנו בספירת ת"ת דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון שתבנה ב"ה ב"ב ושם נעבה ונקריב את קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלמות גמור · ויהי נועם כו' גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר ישישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל ה' החפץ שלום עבדו כי תפאר' עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו יהיו לרצון כו' · ובמזמור יכוין תיבת עמים ובפסוק י' דכי להשפיע מנצח דת"ת זעיר לגבי נוקבא:

ליל יט

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס"ה יגדל נא כח ה' ויאיר חיצוניות יסוד ישראל סבא ותבונה שמות אלהים במילוי אל"ף ביורא יו"י בנקוד שורק מצד החסדים כדעת דז"א כתם פז ליום קטנות ראשון · ויתבוננו חסדי ה' להאיר ת"ת שבחסד הג' שבדעת דזעיר לחסד שבת"ת שבכשם קנו' דז"א פנימי ומקיף · ועורר' את גבורותי"ך להאיר ת"ת שבגבור' ג' שבדעת זעיר בחסד שבת"ת דנוקבי' פנימי ומקיף והנצח שהי' בחסד יפנה משם בגבורה וההוד בת"ת והיסוד בנצח והמלכות בהוד · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני' מאורי הוד הוד דת"ת ז"א להוד דת"ת דנוקבא והיו למאורות בכח השמות ואו דשם מ"ה ה' וכ' שמות

יהוה

יהוה יהוה וי' דשם אהי"ה ה' כבלעת בגופא קדישא דז"א וב דשם ע"ב יכ"ש להאיר בה וו דשם ב"ן ה' וד"ו דשם מ"ב · ומעז יצא מתוק ס' נקודות מן י' דס"ג ג' יו"ד ה"י ונקודה מן ו' דס"ג ד' כמספר אד"ס שמלה בחו"סם · וככן בספירתנו זאת יתוקן פגמנו בספירה ת"ת דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמ' ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקד' במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורו' האלה בשלימות גמור · ויהי נועם וכו' יגאת ליסע עמך וכו' · ועתה ה' אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך · ובמזמור יכוין תיבת כולם ובפ' ת דתשפוט להשפיע הוד דת"ת דזעיר לגבי נוקביה ·

ליל כ

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגול' ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר המאור הגדול רשימו דפנימיות ת"ת אבא עילאה מצד החסדים שם מ"ה · יוד אה ואו הא כדעת דז"א יקר תפארת רשימו גדלות ב' דזעיר · ויתבוננו חסדי ה' להאיר גבורה שבחסד הג' שבדעת זעיר לחסד שבתפאר' שבו"ק דזעיר פנימי ומקיף · ועוררה את גבורו"תיך להאיר גבורה שבגבורות ג' שבדעת זעיר בחסד דת"ת דנוקבא קדישא · דזעיר פנימי ומקיף · והת"ת שהיה בחסד יפנה יסית בגבורה והנצח בת"ת וההוד בנצח והיסוד בהוד והמלכות ביסוד: גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור יסוד דת"ת דזעיר ליסוד ת"ת דנוקבא דזעיר: והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם הא דשם מ"ה חמישי וכ' שמות א' בפורק יהוה יהוה וה דשם אה"יה חמישי כבלעת בגופא קדישא דזעיר וש דשם ב"ן די"כ"ם להאיר בה הה דשם בן חמישי וו דשם מ"ב · ומעז יצא מתוק חמש נקודות מן וא"ו ה"י דשם ס"ג ד' ויו ושתי נקודות מן ד דשם ס"ג חמישי כמספר אד"ס שא"ול בחו"סם · וככן בספירתנו זאת יתוקן פגמינו בספירת ת"ת דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון שתבנה בית המקדש במהר' בימינו ושם נעשה לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה שלימות גמור: ויהי נועם ה' עלינו וכו' · הוד והדר לפניו עוז ותפ' ארת במקדשו ימלא פי תהלתך וכל היום תפארתך · יהיו לרצון וכו' · ובמזמור יכוין תיבת ישמחו · ובפסוק ש דתשפוט להשפיע מיסוד דת"ת דזעיר אכפין לגבי נוקבא:

ליל כא

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספיר' העומר יגדל נא כח ה' ויאיר המאור הגדול עגם פנימיות ת"ת אבא עילאה מצד החסדים שם מ"ה יוד הא ואו הא כדעת זעיר אנפין יקר תפארת גדלות ב' דז"א ויתבוננו

חסדי

חסדי ה׳ להאיר חסד שבחסד הנ׳דדע׳ ז״א לחסד שבת״ת בשש קצוות פנימי ומקיף · ועוררה את גבורו״תיך להאיר חסד שבגבורה הנ׳ שבדעת ז״א בחסד שבת״ת דנוקבא דז״א פנימי ומקיף · והגבורה שהיתה בספיר׳ החסד יפנה יסיע בגבור׳ והת״ת בת״ת והנצח בנצח וההוד בהו׳ והיסוד ביסוד והמלכות במלכות · גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור מלכות דת״ת דזעיר למלכות ת״ת דנוקביה והיו למאורות בכח שמות שמאירים בהם

יוד דשם מ״ה שיש׳ וב׳ שמות יְהֹוָה יהוה יֹא דשם אה״יה שש׳ן כבלעת בגופא קדישא דזעיר ושם **נגד יבש** להאיר בה יו״ד דשם ב״ן שישי וה״א יו״ד וה יוד וו דמ״ב דמ״ה ומצ׳ז יצא מתוק חכיר׳ ה״י וא״ו ה״י דשם ס״ג ה׳ כמספר אד״ס בע״ל חכ״ן כחו״שם : וכבן יושלמו ה׳ פעמים ס״ג ובהצטרף אליהם ה דאימא הרובצת עליו המה יעלו כמספר ש״ך ויבוסמו בכח הספירה הזאת:

ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם פגמנו באיזו מז׳ בחינות של מוח דעת דז״א או בא׳ משבע׳ בחינו׳ של חסד שלישי שלו או בא׳ מז׳ בחינות של גבורה שלשית דנוקבא שיתקנו פגמיהם בכח סגולת מצות ספיר׳ העומר אשר ספרנו בשבוע זה ותמחול ותסלח לנו על כל עונותינו ופשעינו וחטאתנו וטהר לבנו לעבדך באמת ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר ויתוקן פנימיות המאורות הללו בשלימות גמור · ויהי נועם ה׳ וכו׳ גדול ה׳ ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו ועתה ה׳ אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ ובמזמור יכוין תיבת וירננו ובפסוק פ דתשפ וט להשפיע ממלכות דת״ת ז״א לשל נוקבא:

ליל כב

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס״ה יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות יסוד ישראל סבא מצד הגבורה שם בן יוד הה וו הה כשוריק בדעת דזעיר יקר תפארת גדולת גדלות א׳ דז״א · ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר מלכות דחסד ד׳ דדעת ז״א בחסד דנצח שבשש קצוות דז״א פנימי ומקיף · ועוררה את גבורותיך להאיר מלכות שבגבורה ד׳ דדעת ז״א בחסד דנוקבא דז״א פנימי ומקיף גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור חסד דנצח ז״א לחסד דנצח דנוקבא והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם הא דשם מ״ה שש׳ וב׳ שמות יְהֹוָה יְהֹוָה הֵ דשם אהיה ששי כבלע׳ בגופ׳ קדישא דז״א וב דשם בט״ר בת״ג להאיר בה הה דשם ב״ן ששי וא״ד דמ״ב ומצ׳ז יצא מתוק יוד הי וא׳ ושלם נקודות מן ו׳ דשם ס״ג ראשון כמספר אד״ס בל״ע חלק שלישי יוד א בהד״ר ויבוסמו דיליו וכבן׳ בספירתנו זאת יתוקן פגמינו בספיר׳ נצח דז״ון וטהר לבנו לעובדך באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך את קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור · ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ · מציו״ן מכלל יופי אלהי״ם הופיע יושב בסתר עליון בצל שד״י יתלונן · ה׳ צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה : יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ · ובמזמור יכוין תיבת לאומים ובפסוק ל דתשפוט להשפיע מחסד דנצח ז״א לחסד דנוקביה :

ליל כג

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלה אבותינו שבכח סגולת ספיר׳ העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות יסוד דתבונה מצד הגבורה שם ב״ן יוד הה וו הה כשוריק בדעת ז״א יקר תפארת גדלות א׳ דז״א ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר יסוד דחסד ד׳ שבדעת ז״א לחסד שבנצח שבשש קצוות ז״א פנימי ומקיף · ועוררה את גבורתיך להאיר יסוד דגבורה ד׳ שבדעת ז״א לחסד שבנצח דנוקב׳ פנימי ומקיף · והמלכו׳ שהיתה בחסד יפנה יסיע בגבורה · גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור גבורה נצח דז״א לגבור׳ נצח דנוקבא · והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם ואו דשם מ״ה שישי וב׳ שמות יְהֹוָה יְהֹוָה וי׳ דשם אה״יה ששי כבלע׳ בגופא קדיש׳ דזאוט דשם בט״ר בת״ג להאיר לה ו״ו דשם ב״ן שישי וו״ל דמ״ב · ומצ׳ז יצא מתוק אגיו ו׳ ה״י דשם ס״ג ראשון יו״ד ה׳ וב׳ נקודות מן י׳ דשם ס״ג ב׳ כמספר אד״ס יוב״ב בה״דר ובכן בספירה זאת יתוקן פגמינו בספירה נצח דזו״ן · וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור · ויהי נועם ה׳ וכו׳ גדו״ל אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר · תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח · יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וכו׳ ובמזמו׳ יכוין תיבת ב״י ובפסוק ט דתשפוט להשפיע מגבורה נצח ז״א לשל נוקביה ·

ליל כד

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספיר׳ העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר עדיי״ך תבונית תפאר׳ או״א עילאין מצד הגבורה שני אבדט״ס העולה ע״ד בדעת דז״א יקר תפארת קטנות ב׳ דז״א ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר הוד דחסד ד׳ שבדע׳ ז״א בחסד דנצח שבו״ק דז״א פנימי ומקיף ועוררה את גבורתך להאיר הוד שבגבורה ד׳ שבדע׳ ז״א לחסד דנצח דנוקבי׳ והיסוד שהיה בחסד יפנה יסיע בגבור׳ והמלכות בתפארת גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור ת״ת דנצח זעיר אנפין לתפארת דנצח

דנוקביה והיו למאורות בכל השמות המאירים **הא** דשם מ"ה ו' וכ' שמות **יהוה יהוה יה** דשם אהי"ה **וך** דכ"תר נת"ג להאיר לה **הה** דשם ב"ן שישי **דת** דמ"ב ומעז יצא מתוק ה' נקודות מן י' **ואו הי** דס"ג ב' וט' נקודות מן י' דס"ג ג' כמספר אד"ם חוס"ם כהד"ר · וכבן בספירה זאת יתוקן אשר פגמנו בספירה דבלא דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי נועם ה' אלהינו וכו' בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים · וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם · יהיו לרצון וכו' ובמזמור יכוין תיבת תשפוט ובפסוק **ע** דעמים להשפיע מתפאר' דבלא זעיר אנפין לכל נוקבא :

ליל כה יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס"ה יגדל נא כח ה' ויאיר פנימיות ת"ת אימא עילאה מגד הגבורים שם ב"ן **יוד הה וו הה** כדעת ז"א המאור הגדול גדלות ב' דז"א ויתבוננו חסדי ה' ויאיר נצח חסד ד' שבדעת ז"א לחסד דבלא שבשם קנות דז"א פנימי ומקיף · ועוררה את גבורתיך להאיר נצח דגבורה ד' שבדעת ז"א לחסד דבלא דנוקבי' פנימי ומקיף וההוד שהיה בחסד יפנה ימי' בגבור' והיסוד בת"ת והמל' בבלא · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור נצח דבלא ז"א לבלא דבלא דנוקביה · והיו למאורות בכל השמות המאירים בהם **יוד** דשם מ"ה ז' וכ' שמות **יהוה יהוה יא** דשם אהי"ה בבלע' בגופ' קדיש' דז"א **וצ** דשם כט"ר נת"ר להאיר בה **יוד** דשם ב"ן ז' ל"ה דשם מ"ב ומעז יצא מתוק נקוד' מן י' ו' ד' ה' יוא"ו ה' ונקודה מן י' דס"ג שלישי כמספר א"דם הד"ר בהד"ר · ובכן יתוקן ויבוסם אשר פגמנו בספי' נצח דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת תמיד כל הימים ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש ב"ב ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור · ויהי נועם ה' וכולי וצ"זו כוראתיך יאמרו וגדולתך אספרנה אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה וכו · ה' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה · יהיו לרצון וכולי ובמזמור יכוין בתיבת עמים ובפסוק **מ** דעמים להשפיע מנצח דבלא דז"א לבלא דבלא דנוקבא דז"א :

ליל כו יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס"ה יגדל נא כח ה' ויאיר תבוניות יסוד ישראל סבא ותבונה מגד הגבור' שמות אלהים במלוי אלף בציור ת"ר וי"ו דלת בשורק אל"ף למ"ר ה"א יו"ד מ"ם כדעת דז"א יקר תפארת קטנות א' דז"א ויתבוננו חסדי ה' ויאיר ת"ת דחסד ד' שבדעת ז"א לחסד שבבלא שבשם קנות ז"א פנימי ומקיף · ועוררה את גבורתיך להאיר ת"ת דגבורה הד' שבדעת ז"א לחסד

שבבלא

שבבלא נוקביה פנימי ומקיף והבלא שהיה בחסד יפנה ימינו בגבורה וההוד בת"ת והיסוד בבלא והמלכות בהוד · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור הוד דבלא ז"א להוד דבלא דנוקביה · והיו למאורו' בכל שמו' המאירים בהם **הא'** דשם מ"ה ו' וכ' שמות **יהיה יהיה וה** דשם אהי' ז' בבלע' בגופא קדיש' דז"א **ית** דכט"ר נת"ג להאי' בה **ה'ה** דב"ן ז' ת"ה דמ"ב · ומעז' יצא מתוק · ט' נקודות מן י' דס"ג שלישי יו"ד ה"י ונקוד' מן ו' דשם ס"ג ר' כמס' אדם שמל"ה בס"דר · ובכן בספרתינו זאת יבוסם ויתוקן את אשר פגמנו בספירות בלא דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו וש' נעשה ונקריב קרבן העומר לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור ויהי נועם ה' וכולי : אלהי"ם צבאות האר פניך ונושעה רומה על השמי"ם אלהים על כל הארץ כבודך ה' אלהים צבאות מניעם ראש אלהי' והשב פני משיחך מגיני ה' · ובמזמור יכוין בתיבת מישור ובפ' י דעמים להשפיע מהוד דבלא ז"א לבל נוקבא ·

ליל כז יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס"ס יגדל נא כח ה' ויאיר לשימו דפנימיות ת"ת אבא עילאה מגד הגבור' שם ב"ן **יוד הה וו הה** כדעת דז"א יקר תפארת גדלות ב' דז"א ויתבוננו חסדי' ה' ויאיר גבורת שבחסד הרביעי שבדעת ז"א בחסד דבלא שבשם קנות דז"א פנימי ומקיף ועוררה את גבורתיך להאיר לשכינת עוזינו גבור' שבגבורה רביעית שבדעת ז"א לחסד שבבלא שבה פנימי ומקיף והת"ת שהיה בחסד יפנה ימינו בגבורה והבלא בת"ת והסוד בבלא והיסוד בהוד והמלכות ביסוד גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור יסוד דבלא דז"א ליסוד דבלא דנוקבא · והיו למאורו' בכל השמו' המאירי' בהם **ואו** דשם מ"ה וכ' שמו' יה"וה הא' בשורק **יהוה יהוה** ז' דשם אהי"ה ז' בבלעת בגופא קדישא דז"א **וב'** דשם כט"ר נת"ג להאיר בה ו"ו דשם ב"ן ז' וה"ה דשם מ"ב : ומעז יצא מתוק ה' נקודות מן ו' א"ו ה"י דס"ג רביעי י"ו וב' נקודות מן ד' ס"ג חמישי כמספר אד"ם שאו"ל בהד"ר : ובכן בספירתינו זאת יבוסם ויתוקן פגמתינו בבלא דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת : ויהי רצון מלפניך ה' שתבנה בית המקדש בתהל' בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומר לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור : ויהי נועם ה' וכולי גדול ה' ומהלל מאד ולגדולתו אין חקר הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו · ואלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה יהיו לרצון אמרי פי וכו' · ובמזמור יכוין תיבת לאומים ובפ' **מ'** דעמי' להשפי' היסוד דבלא ז"א ביסוד בלא דנוקבא ·

ליל כח

יהי רצון מלפניך ה׳ אא״א שבכ׳ סגול׳ ס״ס יגדל נא כח ה׳ ויאיר המאו׳ הגדו׳ עצמות תפארת אשר עילאה מצד הגבורה שם ב״ן **יוד הה וו הה** כדעת ז״א בחינת יקר תפארת גדלות ב׳ דז״א ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר חסד שבחסד הד׳ שבדעת ז״א לחסד דנה״י שבשם קנאות זעיר פנימי ומקיף. ועוררה את גבורותיך להאיר בשכינת עוזינו חסד דגבור׳ ד׳ שבדעת ז״א לחסד נה״י שבה פנימי ומקיף והגבורה שהיה בחסד יפנה ישיע בגבורה והת״ת בת״ת והנה״י בנה״י וההוד בהוד והיסוד ביסוד והמלכות במלכות. גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור מלכות דנה״י דז״א למלכות דנה״י דנוקביה. והיו למאורות בכח השמות שמאירים בהם **הא** דשם מ״ה ז׳ ושני שמות **יהוה יהוה יה** דשם אהיה ז׳ נבלעת בגופא קדישא דז״א ושם **בטר צתג** להאיר בם **הה** דשם ב״ן ז״א ו״דל׳ ה׳ דלת ה״ה ה׳ דשם מ״ב דמ״ה ומעז ינא מתוק תנ״ד ה״י וא׳ו ה״י דשם ס״ג ה׳ כמספר אד״ם בע״ל אחנ״ן בהד״ל. ובכן יושלמו ה׳ פעמי׳ ס״ג ועם ה׳ דאימא הנכנסת בז״א שמה יעלו למספר ש״ך ויבוסמו בכח הספירה: ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם פגמנו באיזו מז׳ בחינות של מוח הדעת דז״א או באחד מז׳ בחינות של חסד רביעי שלו או באחת מז׳ בחינות של גבורה ד׳ דנוקבא שיתוקנו פגמיהם בכח סגולת מצות ספירת העומר אשר ספרנו בשבוע זאת ותמחול ותסלח לנו את כל עונותינו ופשעינו וחטאתינו וטהר לבנו לעבדך באמת כל הימים ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ונקריב לפניך קרבן העומר לתקן פנימיו׳ הבחינות האלה בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ וכו׳: ועזוז נוראותיך יאמרו וגדו׳ לתך אספרנה גדול ה׳ ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר הוד והדר לפניו עוז ות״ת במקדשו אלהים נבאות השיבנו האר פניך ונושעה יהיו לרצון וכו׳: ובמזמור יכוין תיבת בארץ. ובפ׳ **מ׳** דמיסור להשפיע ממלכות דנה״י למלכות דנה״י דנוקבא.

ליל כט

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו וא״א שבכח סגולת ס״ה יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות בנה״י דישראל סבא שם ע״ב **יוד הי ויו הי** בחסד דז״א במד׳ יקר ת״ת גדלות א׳ ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר מלכות שבחסד. הה׳ שבדעת ז״א אל חסד הוד שבשם קנאות פנימי ומקיף. ועוררה את גבורתיך להאיר מלכות שבגבורה חמישית שבדעת ז״א לנוקביה בחסד הוד דידה פנימי ומקיף. גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור חסד הוד דנוקבא והיו למאורו׳ בכח שמות המאירי׳ **יוד** דשם ע״ב ח׳ וב׳ שמו׳

יהוה יהוה וא דשם אהיה ח׳ נבלעת בגופא קדישא דז״א. **וה׳** דשם חק״ב טכ״ע להאיר בה׳ **יוד** דשם ב״ן שמיני א״ה דמ״ב ומעז ינא מתוק יו״ד ה״י ו״א וב׳ נקודו׳ מן ו׳ כמספר אדם בל״ע בשמל״ה. ובכן יתוקן פגמינו בספירות הוד דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת כל הימים. יהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור ויהי נועם ה׳ וכולי: ה׳ אלהים שמעה תפלתי האזינה אלהי יעקב סלה. הושיענו ה׳ אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתב׳ בתהלתך יהיו לרצון וכולי ובמזמור יכוין תיבת תנחם ובפסוק י׳ דמיסור להשפיע מחסד דהוד דז״א לשל נוקבא.

ליל ל

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות נה״י דתבונה שם ע״ב **יוד הי ויו הי** בחסד דז״א יקר תפארת גדלות ראשון דז״א: ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר יסוד דחסד ה׳ שבדע׳ ז״א אל חסד הוד שבשם קנאות ז״א פנימי ומקיף: ועוררה גבורתיך להאיר יסוד דגבורת חמישי׳ שבדעת זעיר אנפין בחסד הוד דנוקביה פנימי ומקיף: והמלכות שהיה בחסד יפנה ישע בגבורה: גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה הכלה הנעימה מאורי אור נהורא הוד דז״א בגבורת הוד דידה: והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם **הא** דשם מ״ה שמיני: וב׳ שמות **יהוה יהוה וה** דשם אה״יה שמיני נבלע׳ בגופא קדישא דז״א **וק** דשם חק״ב טנע להאיר בה **הה** דשם ב״ן שמיני א״ו דמ״ב דמ״ה ומעז ינא מתוק תני״ו ה״י דשם ס״ג ראשון יו״ד ה׳ וב׳ נקודות מן ו׳ דשם ס״ג שני העולה כמספר אד״ם יובב בשמל״ה. ובכן בספירתינו זאת ימתקו כל הדינין ויתוקן מה שפגמנו בספירה הוד דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת. ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומ׳ במועדו לתקן פנימיו׳ המאורו׳ האל׳ בשלימ׳ גמור ויהי מעשה וכו׳. גדול אדונינו ורב כח ולתבו׳נתו אין מספ׳ הו״ד והד״ר לפניו עוז ותפאר׳ במקדשו הד״ר כבוד הו״דך ודברי נפלאותיך אשיח׳ יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ ובמזמור יכוין תיב׳ סלה ובפסוק שרמיסור להשפי׳ מגבורת הוד דז״א לגבורת הוד דנוקבא.

ליל לא

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס״ה יגדל נא כח ה׳ ויאי׳ חיצוניו׳ חסד או״א עילאין שמו׳ **אברטם** בחסד דזעיר אנפין יקר תפארת קטנות ב׳ דזעיר ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר הוד דחסד חמישי׳ שבדעת ז״א בחסד הוד שבשם קנות דז״א פנימי ומקיף:

ועוררה את גבורותיך להאיר הוד דגבורה חמישי שבדעת
זעיר אנפין בחסד הוד דנוקביה פנימי ומקיף · והיסוד
שהיה בחסד יפנה ויסיע בגבורה והמלכות בתפארת ·
גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הכלה הנעימה מאורי
אור דתפארת דהוד ז"א לת"ת הוד דידה · והיו למאורות
בכח השמות המאירים בהם וא"ו דשם מ"ה שמיני וכ' שמו'
יהוה יהוה וי' דשם אהי"ה שמיני וכ' דשם חק"ב
טנ"ע להאיר בה' דשם ב"ן שמיני לו' דמ"ב
דמ"ה · ומעז יצא מתוק ח' נקודות מן י' וא"ו הי דשם
ס"ג שני וט' נקודות מן דשם ס"ג ג' העולים כמספר אד"ם
חוש"ם בסמ"לה · ובכן בספירתינו זאת יומתקו כל הדינין
ויתוקן מה שפגמנו בספירה הוד דזו"ן וטהר לבנו לעבדך
באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה
בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו
לתקן פנימיו' המאורות האלה בשלימות גמור · ויהי נוע'
ה' וכו' צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה פנ"י
אלהים · אלהים יחננו ויברכנו יאר פנ"יו אתנו סלה וה' אלהי'
אמת הוא אלהי' חיים ומלך עול' · יהללו את שם ה' כי נשגב
שמו לבדו הו"דו על ארץ ושמי' יהיו לרצון וכו' ובמזמו' יכוין
ירוך ובפ' באו' ו' דמיסור להשפי' מת"ת הוד ז"א לשל נוקב' ·

ליל לב

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי
אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר
יגדל נא כח ה' ויאיר פנימיות חסד אימא עילאה שם ע"ב
יוד הי ויו הי בחסד דז"א יקר תפארת המאור
הגדול גדלות ב' דז"א ויתבוננו
חסד"י ה' ויאיר נצח דחסד חמשי שבדעת זעיר אנפין אל
חסד הוד שבנ"ק דז"א פנימי ומקיף ועורר' את גבורותיך
להאיר נצח דגבורה ה' שבדעת ז"א אל חסד הוד דנוקביה
פנימי ומקיף · והמלכות שהיה בחסד יפנה ויסיע בגבורה
והיסוד בת"ת וההוד בנצח · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר
פני הכלה הנעימה מאורי אור נצח דהוד דז"א לנצח דהוד
דידה והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם הא
דשם מ"ה שמיני וכ' שמות יהוה יהוה וה'
דשם אהי"ה שמיני כנגע' בגופא
קדישא דזעיר וט דשם חק"ב טנ"ע להאיר בה הה
דבן שמיני וק' דמ"ב דמ"ה ומעז יצא מתוק מיתוק
נקודה אחת מן יו"ד ה"י וא"ו ה' ונקודה מן י' דס"ג שלישי
העולי' כמספר אדם הד"ר בסמ"לה ובכן בספירתנו זאת
יבוסמו הדיני' ויתוקנו כל פגמינו בספירה הוד דזו"ן וטהר
לבנו לעבדך באמת ויהי רצון מלפניך שתבנ' בית המקדש
במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר
במועדו לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור ·
ויהי נועם ה' אלהינו וכו' גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו
אין חקר · ימין ה' עושה חיל יהללו את שם ה' כי נשגב
שמו לבדו הודו על ארץ ושמים יהיו לרצון וכו' ובמזמור
יכוין

תיבת עמים ובפסוק אות ר' דמיסור להשפיע מנצח
דהוד דז"א לנצח דהוד דנוקבא :

ליל לג

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו
שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא
כח ה' ויאירו חנוכיות נכח ישראל סבא ותבונה שמות
אלף למד היוד מם בחסד דז"א יקר
תפארת קטנות
ראשון דזעי' ויתבוננו חסדי ה' · ויאיר ת"ת שבחסד חמישי
שבדעת ז"א בחסד הוד שבנ"ק דז"א פנימי ומקיף ועוררה
את גבורותיך להאיר תפארת שבגבורה חמישית דדעת
דז"א ביסוד דנוקבי' פנימי ומקיף והנצח שהיה בחסד יפנה
ויסיע בגבורה וההוד בת"ת והיסוד בנצח והמלכות בהוד
גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הכלה הנעימ' מאורי
אור הוד דהוד דז"א להוד דהוד דידה · והיו למאורות בכח
השמות המאירים בהם יוד דשם מ"ה תשיעי וכ' שמות
יהוה יהוה יא דשם אהי"ה תשיעי כנגעת
בגופא קדישא · דז"א וב דשם
חק"ב טנ"ע להאי' בה יוד דשם ב"ן ט' ו' דמ"ב דמ"ה
ומעז יצא מתוק מיתוק הט' נקודות הנשארות מן י' דס"ג
ג' יוד ה"י ונקודה מן ו' דס"ג ד' העולים כמספר אדם
סמל"ה בסמל"ה · ובכן בספירתנו זאת יבוסמו כל הדינין
ויתוקן פגמינו בספיר' הוד דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת ·
ויהי רצון מלפניך שתבנ' בית המקדש במהרה בימינו ושם
נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן כל
הבחינות האלה בשלימות גמור · ויהי נועם ה' אלהינו
וכו' · ה' אלהים צבאות שמעה תפלתי האזינה אלהי
יעקב סלה · הדר כבוד הוד"ך ודברי נפלאותיך אשיחה ·
יהיו לרצון וכו' ובמזמור יכוין בתיבת אלהי"ם ובפ' ף
דולאמי' להשפיע מהוד דהוד דז"א להוד דהוד דנוקביה ·
ונמצא כתוב בספר הקדמונים שיום ל"ג לעומר הוא יומא
דאתפטר רשב"י ע"ה מן עלמא ונוהגים לקבוע בליל זה
לימוד ברזין דחכמתא דילה ובאדרא זוטא ושמים ושמחים
בהילולא דיליה אשרי אנוש יעשה זאת :

ליל לד

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי
אבותינו שבכח סגולת ספיר' העומ'
יגדל נא כח ה' ויאיר רשימו דפנימיות חסד אבא עילאה
שם ע"ב · יוד הי ויו הי בחסד דז"א יקר תפארת
המאור הגדול גדלות שני דז"א ·
ויתבוננו חסדי ה' ויאיר גבורה שבחסד הה' שבדעת ז"א
בחסד הוד שבשש קצוות דז"א פנימי ומקיף ועוררה את
גבורותיך להאיר גבורה שבגבורה ה' דדעת זעיר אנפין
בחסד הוד דנוקביה פנימי ומקיף · והת"ת שהיה בחסד
יפנה יסע בגבור' והנצח בת"ת וההוד בנצח והיסוד בהוד
והמלכו' ביסוד · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הכלה
הנעימה מאורי אור יסוד דהוד דז"א ליסוד דהוד דידה · והיו
למאורות

למאורות בכח השמות המאירים בהם האחד דשם מ״ה תשיעי וכ׳ שמות אחד בשורק **יהוה יהוה וה** דשם אה״יה ע׳ כבלעת בגופא קדישא דז״א וע׳ דשם חק״ב טנ״ע להאיר בה **הה** דשם בן ט׳ אה׳ דשם מ״ב ומעז יצא מתוק ה׳ נקודו׳ מן או הי׳ דשם ס״ג ד׳ י״ו וכ׳ נקודות מן **ד** דשם ס״ג חמישי העולים במספר אר״ס שאו״ל בשמל״ה ובכן בכח ספירתנו זאת יבוסמו כל הדינין ויתוקן פגמנו בספירה הוד דז״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור. ויהי נועם וכו׳ ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה כי אל גדול ה׳ ומלך גדול על כל אלהים. כי גדול מעל שמים חסדך ואמונתך עד שחקים. יהללו את שם ה׳ כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים יהיו לרצון וכו׳. ובמזמור יכוין תיבת יודוך ובפסוק **ל** דולאומים להשפיע מיסוד דהוד ז״א ליסוד דהוד דנוקבא:

ליל לה יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספיר׳ העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר עצמות פנימיות חסד אבא עילאה שם ע״ב. **יוד הי ויו הי** בחסד דזעיר אנפין יקר תפארת המאור הגדול גדלות ב׳ דזעיר אנפין ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר חסד שבחסד הה׳ שבדעת ז״א לחסד הוד שבשש קצוות דז״א פנימי ומקיף. ועוררה את גבורותיך להאיר חסד שבגבורה ה׳ שבדעת ז״א בחסד הוד שבנוקב׳ פנימי ומקיף והגבור׳ שהיה בחסד יסיע ויפנה בגבור׳ והת״ת בת״ת והנצח בנצח והוד בהוד והיסוד ביסוד והמלכות במלכות. גם ה׳ יתן הטוב להאיר שבנוקביה מאורי אור מלכות דהוד במלכות דהוד דידה. והיו למאורות בכח שמות המאירי׳ בהם **ואו** דשם מ״ה תשיעי וב׳ שמות **יהוה יהוה** וי׳ דשם אה״יה תשיעי כבלעת בגופא דזעיר אנפין ושם **חקב טנע** להאיר בה **וו** דשם ב״ן ט׳ וא׳ אלף וא׳ ה׳ וו ו׳ דשם מ״ב ומעז יצא מתוק מיתוק חני״ד ה״י וא״ו ה״י דשם ס״ג ח׳ העולה כמס׳ אד״ס בע״ל חנ״ן בשמל״ה. ובכן נשלמו ה׳ פעמים ס״ג אשר עם ה׳ דאימא הנכנס׳ בז״א המה יעלו לש״ך ובכח הספירה אשר ספרנו יבוסמו כל הדינין. ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שאם פגמנו באיזו משבעה בחינות של מוח החכמה דזעיר אנפין או באיזו בחינת החסד שלו או בא׳ מז׳ בחינות דחסד, החמישי שלו או באחת מז׳ בחינות של גבורה חמישית דנוקבא שיתוקנו פגמיהם בכח סגולת מצות ספירת העומר שספרנו בשבוע זאת ותמחול ותסלח לנו את כל עונותינו ופשעינו וחטאתינו וטהר לבנו לעבדך באמת. ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה

ונקריב

ונקריב קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינו׳ האלה בשלימות גמור. ויהי נועם ה׳ וכו׳ גדול ה׳ ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר. כי גדול מעל שמים חסדך ואמונתך עד שחקים. הראנו ה׳ חסדך וישעך תתן לנו. גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו. יהיו לרצון וכו׳. ובמזמור יכוין תיבת עמים ובפסוק אות **א** דלאומים להשפיע ממלכות דהוד דז״א למלכות דהוד דנוקביה:

ליל לו יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות הוד דישראל סבא שם ס״ג **יוד הי ואו הי** בגבורת דז״א יקר תפאר׳ גדלות ראשון דז״א ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר מלכות שבחסד השישי דדעת ז״א בחסד דיסוד שבשש קצות דז״א פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך להאיר מלכות דכללות ה׳ גבורות שביסוד דעת ז״א בחסד דיסוד דנוקביה פנימי ומקיף. גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור חסד דיסוד דז״א לחסד דיסוד דנוקבא והיו למאורות בכח שמות המאירים בהם **הא** דשם מ״ה תשיעי וכ׳ שמות **יהוה יהוה** זא׳ בשורק **וה** דשם אהי״ה ט׳ כבלעת בגופ׳ קדישא דזעיר **וי** דשם יב״ל פזק להאיר בה **הה** דשם ב״ן. תשיעי ו״ה דשם מ״ב ומעז יצא מתוק יו״ד ה״י וא׳ וב׳ נקודות מן דשם ס״ג ראשון העולים במספר אר״ס בל״ע בשא״ל. ובכן בכח ספירתנו זאת יבוסמו דיניהן ויתוקן גם כן פגמינו בספירה יסוד דז״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדה לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור. ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה. הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה. כי אתה תברך צדיק ה׳ כצנה רצון תעטרנו. ויהי נועם ה׳ וכו׳ יהיו לרצון אמרי פי וכו׳ ובמזמור יכוין תיבת כלם ובפסוק אות **מ** דלאומים להשפיע מחסד דיסוד דזעיר אנפין לחסד דיסוד דנוקביה:

ליל לז יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס״ה יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות הוד דתבונה שם ס״ג **יוד הי ואו הי** בגבורת ז״א יקר תפארת גדלות ראשון דז״א ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר יסוד דכללות ה׳ חסדים שביסוד שבדעת ז״א בחסד שבשש קצות דזעיר אנפין פנימי ומקיף. ועוררה את גבורותיך להאיר יסוד דכללות ה׳ גבורות שביסוד שבדעת ז״א בחסד דיסוד דנוקביה פנימי ומקיף והמלכות שהיתה בחסד יפנה יסיע בגבורה. גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא קדישא מאורי אור גבורה דיסוד

רז״א

דז"א לגבורת יסוד דמקבלה : והיו למאורות בכח שמות הקדש שמאירים בהם יו"ד דשם מ"ה וב' שמות יהוה יהוה בשורק וא דשם אהי"ה הצירי כבלע בגופא ד זעיר וג' דשם יב"ל פז"ק להאיר בה י"ד דשם ב"ן הצירי א"ה דשם מ"ב ומעז יצא מתוק חצי ו' ה' י דשם ס"ג ראשון יו"ד ה' וב' נקודות מן י' דשם ס"ג שני המה יעלו למספר אד"ס יוכ"ב כשאו"ל ובכח ספירתנו יבוסמו כל הדינין ויתוקן גם כן פגמינו בספירת יסוד דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור · ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה · גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר · ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים · כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו · ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה וכו' יהיו לרצון וכו' · ובמזמור יכוין תיבת ארץ ובפסוק ידלאומים להשפיע מגבורה דיסוד לגבורת דיסוד דנוקבא קדישא :

ליל לח

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ס"ה יגדל נא כח ה' · ויאירו חיצוניות גבורה דאבא ואימא עלאין שמות אם גל בגבורת ז"א יקר תפארת קטנות ב' דז"א · ויתבוננו חסדי ה' בכח ספירתנו ויאיר הוד דכללות ה' חסדים שביסוד דדעת ז"א בחסד דיסוד דז"א פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך ויאיר הוד דכללות ה' גבורות שביסוד דדע' ז"א לחסד דיסוד דנוקבי' פנימי ומקיף והיסוד שהיה בחסד יפנה ויסיע בגבורה והמלכות בת"ת גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני נוקב' קדיש' מת"ת דיסוד דיד' לת"ת דיסוד דידה · והיו למאורו' בכח שמות המאירי' בהם הא דשם מ"ה הצירי וב' שמות א' בשורק יהוה יהוה דשם אהי"ה כבלעת בגופא קדישא דז"א ול דשם יב"ל פז"ק להאיר בה הה דשם ב"ן י' ל"ה דמ"ב · ומעז יצא מתוק לחיכנו בכח ספירתנו ה' נקודות מן י' וא"ו ה"י דשם ס"ג העולה במספר אד"ס חוש"ס כשאו"ל · ובכן בכח ספירתנו יבוסמו כל הדינים ויתוקן פגמינו בספירה יסוד דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו · ושם נעשה ונקריב קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור · כבוד מלכותך יאמרו וגבור"תך ידברו להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו · כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו · ויהי נועם ה' וכו' יהיו לרצון וכו' · ובמזמור יכוין תיבת כתנה ובפסוק ם דולאומים להשפיע מת"ת דיסוד דז"א לת"ת דיסוד דנוקביה :

ליל טל

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר פנימיו' גבורה דאימא עילאה שם ס"ג יוד הי ואו הי בגבורת דז"א יקר תפארת המוא' הגדול גדלות שני דזעי' ויתבוננו חסדי ה' בכח ספירתנו ויאיר נצח דכללו' ה' חסדי' דיסוד שבדעת ז"א בחסד דיסוד שבשם קמות פנימי ומקיף · ועוררה את גבורותיך להאיר נצח דכללות ה' גבורות דיסוד שבדעת ז"א בחסד דיסוד דמקביה פנימי ומקיף והוד שהיה בחסד יפנה יסיע בגבורה והיסוד בת"ת והמלכות בנצח · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני נוקבא קדישא מאורי אור נצח דיסוד ז"א לנצח דיסוד דידה · והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם ואו דשם מ"ה הצירי וב' שמו' א' בשורק יהוה יהוה וי' דשם אהי"ה הצירי כבלעת בג"ק דזעיר ופ דשם יב"ל פז"ק להאיר בה וו דשם ב"ן הצירי ק"ו דשם מ"ב ומעז יצא מתוק מיתוק נקודה מן יו"ד ה"י וא"ו ה' ונקודה מן י' דס"ג שלישי העולים במספר אד"ס הדר כשאו"ל · וכן בכח ספירתנו יבוסמו דיניו ויתוקן פגמינו בספירת יסוד דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומ' במועדו לתקן פנימיו' הבחינו' האלה בשלימות גמור · ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה · גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר : מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו · כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו ויהי נועם ה' אלהינו וכו' ובמזמור יכוין בתיבת יבולה ובפסוק ב דבארץ להשפיע מנצח דיסוד דז"א לנצח דיסוד דנוקביה ·

ליל מ

יר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר חיצוניות הוד דישראל סבא ותבונה שמות אלהים דההין אלף למד הה יוד מם בגבורת דז"א בחינת יקר תפארת קטנות א' דז"א ויתבוננו חסדי ה' ויאיר תפא"רת דכללות ה' חסדי דיסוד שבדעת ז"א בחס' דיסוד שבנו"ק דז"א פנימי ומקיף ועורר' את גבורותיך להאיר ת"ת דכללות ה' גבורות דיסוד שבדעת ז"א בחסד דיסוד שבנו"ק דנוקביה פנימי ומקיף והנצח שהיה בחסד יפנה יסיע בגבורה והוד בת"ת והיסוד בנצח גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקב' מאורי אור הוד דיסוד דז"א להוד דיסוד דנוקב' והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם הא דשם מ"ה הצירי וב' שמות יהוה יהוה בשורק וה דשם אהיה הצירי כבלע' בגופ' קדיש' דז"א

ליל

דז"א ון דשם יב"ל פז"ק להאיר בה **הה** דשם ב"ן שעסירי וא"ו דמ"ב ומעז יבא מתוק מיתוק ט' נקודות מן י' דשם ס"ג שלישי יו"ד ה"י ונקודות מן ו' העולים כמספר אר"ם שמלא בשאול ובכן בכח ספירתנו יבוסמו דינין ויתוקן פגמינו אשר פגמנו בספירת יסוד דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי ר"מ שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה · אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה פני אלהים ויהי נועם ה' אלהינו וכו' יהיו לרצון וכו' ובמזמור יכוין תיבת יברכנו ובפסוק א' דבארץ להשפיע מהוד ז"א לשל נוקבא ·

ליל מא יהי ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר רשימו דפנימיות דגבורה דאבא עילאה שם ס"ג **יוד הי ואו הי** בגבור דז"א המאו' הגדול גדלות ב' דז"א ויתבונכו חסדי ה' ויאיר גבורת שבכללות ה' חסדים יסוד דדעת ז"א בחסד דיסוד שבו"ק דז"א פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך להאיר גבורה דכללות ה' גבורות יסוד שבדעת ז"א בחסד דיסוד הנוקביה פנימי ומקיף והת"ת שהיה בחסד יסיע בגבורה והנצח בת"ת וההוד בנצח והיסוד בהוד והמלכות ביסוד גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא מאורי אור יסוד דיסוד דז"א ליסוד דיסוד דנוקביה והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א שם מ"ה ראשון וב' שמו' **יהוה יהוה** בפורק ושם **אהיה** ראשון בכלע בגופא קדישא דז"א **ק'** דשם יב"ל פז"ק להאיר בה **יוד הה וו הה** שם ב"ן ראשון וא"ו דמ"ב ומעז יבא מתוק ה' נקודות מן ו' א"ו ה"י דשם ס"ג ד' כמספר ב"ז י"ו ועם ב' נקודות מן ד' דס"ג חמישי עולים כמספר אר"ם שאו"ל בשאול ובכן בכח ספירת העומר יבוסמו דינין ויתוקן פגמינו בספירת יסוד דזו"ן · וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי ר"מ שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור ועזוז נוראותיך יאמרו וכולי גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר מי ימלל גבורות ה' וכולי כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו ויהי נועם וכולי יהיו לרצון וכולי ובמזמור יכוין תיבת אלהים ובפסוק ר' דבארץ להשפיע מיסוד דיסוד דז"א ליסוד דיסו' דנוקב' ·

ליל מב יהי ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל

נא כח ה' ויאיר עצמות פנימיות גבורה דאבא עילאה שם ס"ג **יוד הי ואו הי** בגבורה דז"א מאור הגדול גדלות שני דזעיר ויתבוננו חסדי ה' ויאיר חסד דכללות חמשה חסדים דיסוד שבדעת דז"א לחסד שביסוד שבו"ק דז"א פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך להאיר חסד שבכללות ה' ג' שביסוד שבדעת ז"א בחסד שביסוד שבו"ק דנוקביה פנימי ומקיף · והגבורה שהיתה בחסד יפנה ויסיע בגבורה והת"ת בת"ת והנצח בנצח וההוד בהוד והיסוד ביסוד והמלכות במלכות גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא קדישא מאורי אור מלכות דיסוד דז"א למלכות דיסוד נוקביה והיו למאורות בכח השמו' המאירים בהם **יוד הא ואו הא** שם מ"ה שני ושני שמות א' בפורק **יהוה יהוה** ושם **אהיה** שני בכלע בגופא קדישא דזעיר ושם יב"ל פזק להאיר בה **יוד הה וו הה** שם ב"ן שני ואל"ף ואחד הה"ה וו"ו דשם מ"ב ומעז יבא מתוק חניד' ה"ו א"ו ה"י דשם ס"ג ה' העולים כמספר אדם בגל חב"ן בשאו"ל ובכן יושלמו ה' פעמים ס"ג אשר ה' דאימא הנכנסת בז"א המה יעלו ס"ג ובכח ספירת העומר יבוסמו דיניהון ויהי רצון מלפניך ה' או"א שאם פגמתי באיזו מן בחינות של מוח בינה דז"א בגבורה שלו או באיזו מן בחינו' דחסד השני שלו או באיזו מן בחינות דגבורה שני דנוקבא שיתוקנו כל פגמיהם בכח סגולת מנות ספירת העומר שספרנו בשבוע זה ותמחול ותסלח לנו את כל עונותינו ופשעינו וחטאתינו וטהר לבנו לעבדך באמת תמיד כל הימים ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש ב"ב ושם נעש' ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור · ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה · גדול ה' וכולי · לך זרוע עם גבורה תעוז ידך תרום ימינך · צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו · ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו · יהיו לרצון וכולי ובמזמור יכוין בתיבת אלהינו ובפסוק צ' דבארץ להשפיע ממלכו' דיסוד דז"א למלכו' דיסוד דנוקבי' ·

ליל מג יהי ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר פנימיות ישראל סבא מגד החסדים שם מ"ה בפורק יו"ד ה"א וא"ו ה"א בת"ת דז"א בחינת יקר תפארת גדלות ראשון דז"א: ויתבוננו חסדי ה' ויאיר מלכו' דכללות ה' חסדים דמלכות שבדעת ז"א בחסד מלכות שבו"ק דז"א ועוררה את גבורותיך להאיר פנימיות יסוד ישראל סבא מגד הגבורות שם ב"ן בפורק יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה מאחוריו דז"א לת"ת דנוקביה · ויאיר מלכות דכללות ה' גבורות דמלכות שבדעת ז"א לחסד דמלכות דנוקביה

פנימי

פנימי ומקיף · גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פניה מאורי אור חסד דמלכות זא לחסד דמלכות דנוקביה והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים. כהם שם מ״ה ג׳ יוד הא ואו הא וכ׳ שמות יהוה יהוה
ושם אהיה שלישית בכלע בנופא קדישא דז״א וש׳ דשם שקוצי״ת להאיר כה שם כ״ז ג׳ יוד הה וו הה ו״ו דשם מ״ב ומע״ז יצא מתוק יו״ד ה״י וא״ו
שלש נקודות מן ו דס״ג ראשון העולה כמספר אד״ס בלע כבעל חכ״ן ובכן בכח ספירת העומר יבוסמו דיניו ויתוקן גם כן פגמינו במלכות דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש כ״כ ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמור · כבוד מלכותך יאמרו וגדולתך אספרנה אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד · ויהי נועם וכולי יהיו לרצון וכולי ובמזמור יכוין בתיבת יברכ״נו ובפסוק ת דתנחם להשפיע מחסד דמלכות דז״א לחסד דמלכות נוקבא ·

ליל מד יהי ר״מ ה׳ או״א שבכח סגול׳ ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ פנימיות יסוד דתבונה מצד החסדים שם מ״ה בסורק יו״ד ה״א וא״ו ה״א בת״ת דז״א יקר תפארת גדלות אחד דזעיר ואל הנוקבא פנימיות יסוד דתבונה מצד הגבורה שם כ״ן בסורק יו״ד ה״ה ו״ו ה״ה מאחורי דז״א לת״ת שבה ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר יסוד דכללות ה׳ חסדים דמלכות שבדעת ז״א בחסד דמלכות שבנו״ק דז״א פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך להאיר יסוד דכללות ה׳ גבורות דמלכו׳ שבדעת ז״א בחסד דמלכו׳ שבנו״ק דנוקבא פנימי ומקיף והמלכות שהיה בחסד יסיע בגבורה גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא מגבורת מלכות ז״א לגבורת מלכות דידה והיו למאורות בכח שמות המאירים כהם שם מ״ה ד׳ יוד הא ואו הא וכ׳ שמות יהוה יהוה ושם
אהיה ד׳ בכלע בגופא קדישא דז״א וק דשם שקוצי״ת להאיר בה שם כ״ן ד׳ יוד הה וו הה וה׳ ודשם מ״ב ומע״ז יצא מתוק מיתוק חכי״ו ה״י דס״ג ראשון עם יו״ד ה׳ וכ׳ נקודות מן י׳ דשם ס״ג כ׳ העולים כמספר אד״ס יוב״כ בבעל חכ״ן ובכן בכח ספירת העומר יבורמו דיניו ויתוקן גם כן פגמינו בספיר׳ מלכות דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימות גמר · ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך
הספרנה

אספרנה · גדול אדונינו ורב כח ולתבונתו אין מספר · אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה: ה׳ מלך גאות לבש לבש ה׳ עוז התאזר · ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ יהיו לרצון וכולי: ובמזמור יכוין בתיבת אהי״ם ובפסוק ב׳ דתנחם: להשפיע מגבורת מלכות דז״א לגבורת מלכות דנוקבא:

ליל מה יהי רצון מלפניך ה׳ או״א שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ · ויאיר חיצוניו׳ ת״ת דאו״א עילאין שם אכדט״ם העולה עם הכולל ע״ה מצד החסדים בת״ת דז״א יקר תפארת קטנות כ׳ דז״א ואל הנוקבא דז״א יאיר ג״כ חיצוניות ת״ת דאו״א מצד הגבורות שם אכדט״ם העולה ע״ר מאחורי ז״א לת״ת דידה: ויתבוננו חסדי ה׳ בכח הספירה הזאת ויאיר הוד דכללות ה׳ חסדי דדעת ז״א בחסד שבנו״ק דז״א פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך להאיר הוד דכללו׳ ה׳ גבורות דדעת ז״א בחס׳ דמלכות דנוקביה פנימי ומקיף והיכוד שהיה בחסד יסיע בגבורה והמלכות בתפאר׳ גם ה׳ יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא מאורי אור ת״ת מלכות דז״א לת״ת מלכות דידה והיו למאורות בכח השמות המאירי׳ כהם שם מ״ה החמישי יוד הא ואו הא וכ׳ שמות יהוה יהוה
אהיה חמישי׳ בכ׳ בגופ׳ דז״א ן דשם שקוצי״ת להאיר בה כן ה׳ יוד הה וו הה א״ו דשם מ״ב ומע״ז יצ׳ מתוק מיתוק ח׳ נקודות מן י׳ דשם ס״ג כ׳ וא״ו ה׳ וט׳ נקודות מן י׳ דס״ג ג׳ העולים כמספר אד״ס חש״ם בבע״ל חכ״ן · ובכן בכח ספירת העומר יבוסמו דיניו ויתוקן גם כן אשר פגמנו בספירת מלכות דזו״ן וטהר לבנו לעבדך באמת ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהר׳ בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור ועתה ה׳ אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם ת״ת כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום · מלכותך מלכות כל עולמי׳ וממשלתך בכל דור ודור · ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו · ובמזמור יכוין בתיבת ויר״או ובפסוק ח׳ דתנחם להשפיע מת״ת מז״א לת״ת מלכות נוקביה ·

ליל מו יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה׳ ויאיר פנימיות תפארת אימא עילאה שם מ״ה יו״ד ה״א וא״ו ה״א בחולם בת״ת דז״א המאור הגדול גדלות כ׳ דז״א ואל הנוקבא יאיר פנימיות ת״ת אימא עילאה מצד הגבורה שם כ״ן יו״ד ה״ה ו״ו ה״ה בחולם מאחורי זעיר לת״ת שבה ויתבוננו חסדי ה׳ ויאיר בכח דכללות ה׳ חסדים דמלכות שבדעת
ז״א

ז"א אל חסד דמלכות שבו"ק דז"א פנימי ומקיף ועוררה את גבורותיך להאיר נגח דכללות ה' גבורות דמלכות שנרעת ז"א אל חסד דמלכות דנוקבא פנימי ומקיף והאור שהיה בחסד יסיע בגבורה והיסוד בת"ת והמלכות בנגח גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני נוקביה מאורי אור נגח דמלכות דז"א לנגח דמלכות דנוקביה · והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם שם מ"ה ו' יוד הא ואו הא וכ' שמות יְהוָה יְהוָה ושם אֶהְיֶה סיסי בכלע בגופ' קדישא דז"א · וצ' דשם שקונית להאיר בה שם ב"ן ו' יוד הה וו הה וא"ו דמ"ב · ומעז יצא מתוק נקודת מן יו"ד הי ואו ה ונקודה מן י' דס"ג ג' העולים כמספר אד"ס הד"ר בב"על חנן · ובכן בכח ס"ה יבוסמו דיניו ויתוקן גם כן אשר פגמנו בספי' מלכות דז"ון ויהר"מ שתבנה ב"ה במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות המאורות האלה בשלימות גמור · ועוז נוראותך יאמרו וגדול"תך אספ"רנה הוד והדר לפניו עוז ות"ת במקדשו · מלכותך מלכו' כל עולמי' וממשלתך בכל דור ודור ויהי נועם ה' וכו' יהיו לרצון וכו' · ובמזמור יכוין בתיבת אותו ובפסוק דישמחו מ"דתכחם להשפיע מנגח דמלכות דז"א לנגח דמלכות דנוקבא ·

ליל מז יהי ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר חיצוניות יסוד דישראל סבא ותבונה מצד החסדים במות אהים דאפי"ן: אי לי הילו מי דו הו אי יו וו דו מי סו בת"ת דז"א יקר ת"ת קטנות א' דז"א ואל נוקביה יאיר חיצוניות ישסו"ת מצד הגבורות שם אי לו הי לו מו דו הו אי יו וו דו מו סו מאחורי ז"א בת"ת דנוקבא · ויתבונו חסדי ה' ויאיר ת"ת דכללות ה' חסדים דמלכות שנרעת ז"א בחסד דמלכות שבשם קוות בז"א פנימי ומקיף · ועוררה את גבורותך להאיר ת"ת דכללות ה' גבורות דמלכות שנרעת ז"א · אל חסד דמלכות דנוקביה פנימי ומקיף · והנגח שהיה בחסד יסיע בגבורה וההוד בת"ת והיסוד בנגח והמלכות בהוד · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא מאורי אור הוד דמלכות דז"א להוד דמלכות דנוקבא והיו למאורות בכח שמות הקדש המאירים בהם יוֹד הֵא ואו הֵא ושני שמות הקדש יְהוָה יְהוָה ושם אֶהְיֶה בכלע בגופא קדישא דז"א וי' דשם שקוני"ת להאיר בה יוד הֵה וו הֵה לו דשם מ"ב דמ"ס ומעז יצא מתוק מיתוק תשע נקודות מן י' דס"ג יוד הי ונקוד מן ו דס"ג ד' העולים כמספר אד"ס שמל"ה בבע"ל חנ"ן · ויבוסמו דיניו בכח ספירת העומר ויתיקן גם כן אשר פגמנו בספירת מלכות דזו"ן · וטהר לבנו לעבדך באמת · ויהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה ונקריב לפניך את קרבן העומר במועדו לתקן פנימיות הבחינות האלה בשלימו' גמור · אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה כבוד מלכותך יאמרו וגבורת"ך ידברו מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור · ויהי נועם ה' וכולי ובמזמור יכוין תיבת כל ובפסוק ס דסלה להשפיע מהוד דמלכות דז"א לנל נוקבא:

ליל מח יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומר יגדל נא כח ה' ויאיר רשימו דפנימיות ת"ת דאבא עילאה מצד החסדים שם מ"ה · יוד הא ואו הא בת"ת דז"א המאור הגדול גדלות ב' דז"א ואל הנוקבא רשימו פנימיות ת"ת דאבא עילאה מצד הגבורות שם ב"ן · יוד הה וו הה מאחורי ז"א לת"ת דנוקבא · ויתבוננו חסדי ה' ויאיר גבורה דכללות ה' חסדים דמלכות שנרע' דז"א בחסד מלכות שבשם קוות דז"א פנימי ומקיף · ועוררה את גבורותיך להאיר גבורה דכללות ה' גבורות דמלכות שנרעת ז"א · בחסד מלכות דנוקבא פנימי ומקיף · והת"ת שהיה בחסד יסיע בגבור' והנגח בת"ת וההו' בנגח והיסוד בהוד והמלכות ביסוד · גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא מאורי אור יסוד דמלכות דז"א ליסוד דמלכות דנוקבא · והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם יוד הא ואו הא וכ' שמות י' ה' ו' ה' יְהוָה ושם אֶהְיֶה בכלע בגופא דז"א ות' דשקוני"ת להאיר בה יוד הֵה וו הֵה ף' דמ"ב ומעז יצא מתוק מיתוק ה' נקודות מן ו' או הי' דס"ג ד"ו וב' נקודות מן ד' דס"ג ה' העולים כמספר אד"ס שאו"ל בבע"ל חנ"ן: ובכח ספירתינו יבוסמו דיניו · ויתוקן גם כן פגמינו בספירת מלכות דזו"ן וטהר לבנו לעבדך באמת · יהי רצון מלפניך שתבנה בית המקדש במהרה בימנו ושם נעשה ונקריב לפניך קרבן העומר במועדו לתקן פנימיו' המאורו' האלה בשלימות גמור · ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולת"ך אספר"נה · גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר · הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו · כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו · ויהי נועם ה' וכולי יהיו לרצון וכולי ובמזמור יכוין תיב' אפסי ובפסוק ל' דסלה להשפיע מיסוד מלכות ז"א לנל נוקבא:

ליל מט יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת ספירת העומ' יגדל נא כח ה' ויאיר עצמות פנימיות ת"ת דאבא עילאה מצד החסדים שם מ"ה יוד הא ואו הא בת"ת דז"א בחינת המאור הגדול גדלות ב' דזו"ן ואל הנוקבא יאיר גם כן מצד הגבורות שם ב"ן יוד הה וו הה מאחורי

זא לת"ת שבה. ויתבוננו חסדי ה' ויאיר חסד דכללות ה' חסדים דמלכות שבדעת ז"א אל חסד דמלכות שבשש קצוות דז"א פנימי ומקיף. ועוררה את גבורותיך להאיר אל הנוקבא חסד דכללות ה' גבורה דמלכות שבדעת ז"א אל חסד דמלכות דידה פנימי ומקיף והגבורה שהיה בחסד ישיע בגבורה והת"ת בת"ת והנצח בנצח וההוד בהוד והיסוד ביסוד והמלכות במלכות. גם ה' יתן הטוב להאיר אל עבר פני הנוקבא ממלכות דמלכות דז"א למלכו' דמלכו' דנוקבא והיו למאורות בכח השמות המאירים בהם

יוד הא ואו הא ושני שמות **יהוה** **יהוה** ושם **אהיה** כבלע בגוף קדיש' דז"א ושם **שקוצית** לאהי' בה **יוד הה וו הה** **וה אלף** **וו** וו' דמ"ב. ומעז יצא מתוק' מיתוק חניד' הי' וא' והי' דס"ג ה' העולה במס' אד"ם בע"ל חנ"ן בבע"ל חנן. ובכן יושלמו ה' פעמים ס"ג ועם **ה** דאימא הנכנסת בז"א המה יעלו ש"ך. ובכן בכח ספירת העומר ימתקו ויכוסמו דיניהן. ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שאם פגמתי באיזו מז' בחינות של מוח הדעת דז"א או בת"ת שלו או. באיזו מז' בחינות דחסד ז' שלו או באיזו מז' בחינות הגבורה הז' של נוקבא שיתוקנו פגמיה' בכח סגול' ספיר' העומר שספרנו בשבוע זה ותמחול ותסלח לנו את כל חטאתינו ועונותינו ופשענו ותטהר לבנו לעבדך באמת כל הימים:

וכשם שטיהרת נפשות עמך בית ישראל מהזוהמ' טומאת מצרים בכח מצות ספירת העומר בצאת ישראל ממצרים. כן ברחמיך וחסדיך הרבים תטהר את נפשותינו מכל טומא' וחלאה שנדבק בה ונרא' ונתקדש בקדושה של מעלה. וכשם שעמד להם לישראל מצות העומר למגן וכנה בימי גדעון ויחזקיה ויחזקאל ומרדכי ואסתר להכניע כל מבקשי רעתם. כן יעמוד לנו להכני' כל אויבנו נפשינו ומבקשי רעתינו. ובכן כשם שזכה אברהם אבינו לירש את הארץ בזכות העומר כן ברחמיך הרבים הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו וקבצנו יחד מארב' כנפות הארץ והוליכנו קוממיו' על ארצנו ועל נחל' אבותינו מלך ביופיו תחזינה עינינו גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו. ביום ההוא יהיה ה' צבאות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לשאר עמו. אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחי' והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא וכולי ויהי נועם ה' וכולי יהיו לרצון וכולי. ובמזמור יכוין תיבת ארץ ובפסוק אות **ה** דסלה להשפיע ממלכות דמלכו' ז"א לשל נוקבא:

הנה עד כאן הגיעו סדר התפלו' הנוראות האלה ואתה אחי קורא בעים ה' עמך גבור החיל הזה

ראה וקדש עצמך יום ליום תביע אומר ולילה ללילה תחוה דעת. לאור באור החיים הנצחיים ולעורר עליונים למצלה איש יחד פני רעהו ישוש חתן על כלה. ממלכת כהנים ביום החמשים אשר משם יושפע שפע רצון ברכה ונדבה בכל העולמות וגם על נפשך המלאה לה דעת ויראת' ה' והשביע בצחצחות נפשך:

והנה ראוי לדעת כי הימים האלה אשר בין פסח לעצרת הנזכרים ונעשים להתקדש בקדוש' עליונה אשר בקרב הימים האלה הקדושה רבה והולכת עד יום מתן תורה זבהם ימצא כל איש ישראל עזר וסיוע לתקן את נפשו לקדשה ולטהרה מחלאת זוהמת הנחש אשר הלבישה בחלקת נוארה מגרעת עונותיו. ואשר חכמים ז"ל חלקו יש מהם אומרים כי בניסן נברי העולם ויש אומרים בתשרי נברא. ואור המופלא האר"י זלה"ה תווך השלום ביניהם ואמר כי לא יתכן שנחלקו במציאות אלא מר אמר חדא בברית' הנפשות שהיו בניסן ומר אמר חדא בבריאת העולם והאדם בתשרי ושניהם צדקו יחדיו אשר ממנו ניקח כי לעולם הימים שבין פסח לעצרת הוא ענין הנוגע לנפשות לכל החי לכל בשר להטהר ולהתקדש בקדושה עליונה. אשר מטעם זה מנהג השרידים אשר ה' קורא המישרים אורחותם על פי מנהגי הרב ז"ל שלא להסתפר בקרב הימים האלה מפסח ועד עצרת ולא בראש חדש אייר ולא בל"ג לעומר ולא כאשר עלה על רוח רבים כי טעם הדבר מפני האבל שאז מתו כ"ד אלף תלמידי ר' עקיבא אלא עיקר הדבר לקדש את נפשותינו בקדושה עליונה כי בקרב הימים יזכה כל איש ישראל לב' מדרגות להיות טהור על ידי מספר הימים כמו שנאמר לעיל בדברי הזוהר וקדוש יהיה על ידי גידול שערו דומיא דנזיר שנאמר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. וגם מדברי הזוהר פ' אמור ז"ל ותאנא כד בעאת אתתא לאתדכאה בעיא לספרא ההוא שערה דרכי ביומי דאיהי מסאבא וכו' משם מתבאר דישראל הוו כאתתא דנפקא ממסאבו ועל כן צריכים לגדל פרע בקרב הימים של הספירה ו' שבועות שהם מ"ט ימים שביום העצרת הן חמשים שערי"ם ואז בתיבת התורה וראוי להסיר השערות ולטבול כמו האשה המטהרת לבעלה ואז בא להזווג.

והרב זלה"ה העמיק הרחיב במו' פסוק והעומ"ר עשירית האי"פה בסוד הדבר וכללות הדבר הוא על כי מדת הדין שולט בקרב אלה הימים שבהם חמשים שערי בינה ועיקר זה הדין ושורשו הוא מהגבורות השערות שהם סוד האור החוזר ולפיכך אין לגלחם באותו זמן:

ואף כי לפי זה היה נראה שאם יזדמן לאדם ברית מילה בזמן העומר שמותר להסתפר מטעם סוד המילה שהוא סוד גילוי החסדים ובהם ימתקו הדינים

השולטים בזמן הספירה. מכל מקום אין טעם זה מספיק שהרי מל"ג ואילך מאירים הרחמים ואפי' הכי לא היה מסתפר הרב זלה"ה עד עצרת. ועוד לפי מה שאמר מהר"חו בשמו בסוד פני העומ"ר מן. אשר המה יעלו למספר כת"ר שעל הרא"ש כי שם הם שערי דעמר נקי. לכן אין ראוי לספרם בזה הזמן כי מכחישין פמליא של ומעלה. ועל כן אסמכוה אמיתת תלמידי ר' עקיבא על כי הוא היה דורש באלו השערות והקוצין תלי תלים של הלכות שמשם שורש נשמתו. ע"כ נראה פשוט ומבואר שיש להזהר מלהסתפר בכל זמן העומר ולכן אעפ"י שיש נוהגים להסתפר בל"ג בעומר. וגם כשחל להיות ברית מילה. אין אנו מסתפרים כי אותם שמסתפרים הוא כי עלה על רוחתם כי מה שנהגו שלא להסתפר בין פסח לעצרת הוא מן הטעם שאין מסתפרים בימי האבלות לפי כי אחזו פשיטותן של דברים על מות תלמידי ר' עקיבא ובל"ג פסקו מלמות ומטע' זה נהגו שלא לישא נשים. אבל אנחנו מגדלים שער כדי להתקדש בקדוש' עליונה ולהיו' כי הימים האלה בסוד ב' העומר מן כנזכר ולכן אין אנו מסתפרים עד העצרת בשום נד ואופן שיהיה אלא כי לרוב הגלות נכתמו ונעלמו סודות התורה מעדת בני עמנו. והרשב"י ז"ל היה אומר דהכי בבלאי לא הוו ידעי רזא דיבב' וללא דתרוויהו אצטריכו והוו עבדי יבבא ויללא מספיקא והרשב"י היה אומר דתרוויהו אצטריכו וכמוה רבים כמ"ש הרב בסוד תפילין דרש"י ור"ת ז"ל שנראים לרבים מבני עמנו כתורה חדשה על כי לא האיר אליהם אור הקבלה הישרה:

ומהרח"ו זלה"ה היה נוהג להסתפ' ביום מ"ח לעומר וטעמו ונמוקו עמו כי כשם שיום ו' לעומר היו עושים י"ט מטעם שבו ביום נכנס רשימו דגדלות ב' דמוח חכמה כמו שרמזנו לעיל בנוסח התפלה ואעפי' שהעצמות נכנס בז' אף על פי כן אינו חידוש ולכן מיד שנכנס הרשימו אנו עושים י"ט ונחשב כאילו נכנס כולו ג"כ כן הדבר הזה שביום מ"ח לעומר הואיל כי בו ביו' נשלמו להתפשט החסדים שבדעת במוח הדעת שנכנס בשבוע ג' וד' עתה בשבוע הז' נתפשטו בת"ת דזעיר החסדים ובנוקבא הגבוה וביום מ"ח לעומר נכנס הרשימו דגדלות ב' דאבא אם כן הרי היא כמו שכבר נשל' ז"א בכל הבחינות הצריכים אליו ולכן צריך לשמוח בו ולהסיר מעליו השערות אשר המה בסוד הדינים כי כבר ז"א הוסרו מעליו בחינות הדינים וכבר הוא שלם בכל הבחינות ואין צריך להמתין עד שיכנס העצמות דגדלות ב' דאבא. ומה גם שבליל ז' של פסח לפי שנכנס מלכות דחסד א' ביסוד כמו שכתבנו בתפלות כבר יש הכנה לזווג ועל כן הוא י"ט הנה כי כן גם עתה שכבר נכנס מלכות דגדלות שבדעת ביסוד נמצא שכבר נשלמו החסדים להתפשט בגופו והוסרו הדינים והנה שול"ס בכל מכל כל א"כ אינו יום דין וראוי להסיר השערות וכן נהגתי וכן נהגו עמי החברים הי' וכן ראוי לנהוג. הנה כבר קלטה הנפש מכל המקובץ כי הימים האלה קשר בין פסח לעצרת כולם קדושים ובתוכם ה' והמה ימים נוראים ועומדים ברומו של עולם כמו שנתבאר וחשובים כאילו המה ימי חולו של מוע' כמו שכתב הרמב"ן בפירו' החומש שז' ימי הפסח כולם כנגד יום א' של חג ויום העצרת כנגד יום ח' של חג והימי' של נתים כנגד ימי חולו של מועד ועל כן כל איש הירא וחרד ראוי להיות זהיר וזריז לעמוד לשרת בשם ה' בימים האלה יתר על כל הימים בקדושה ובטהרה וביראת ה' כל היום לא יפנה ימין ושמאל ויראה ויפחד ממדת הדין המתוחה שלא יכוה בגחלתה ח"ו. ואמרו הקדמונים כי הימים האלה המה לאות ולמופת לכל השנה כולה כי אם ירבה בהם בתורה ובמצות כן יהיה מראשית השנה ועד אחרית השנה וכן בהפכו ח"ו כי על כל זה כל אחד מאנשי ישראל בקרב אלה הימים ראוי לפנות מעט מעסקיו יום יום לקבוע עתים בחכמה ומוסר ויראת ה'. והמובחר שבטעמ' המפרשי' על לימוד פרקי אבות בשבע שבתות אלו שבין פסח לעצרת הוא מה שאמרו כי כאשר הימים האלה נזכרי' ונעשים לשמירת הבריאות בהרקות והקזות ותמרוקים ומשקים ויהיו כל אלה להבדיל מן הגוף הדם הנפסד והמותרות וקטור העשן והאידים הגורמים השעמום עם כובד ראש וכובד האיברים ומורך הלב. והמעשים האלו בימים האלה ובזמן הזה מצוות שהזמן גרמא להיות היולי וממוזג אשר בו הגוף וכל כלי שרת שלו פנימיים וחצונים מסכימים זה עם זה יותר משאר פרקי השנה אשר פעם יגבר הקור הטבעי ופעם חומו ונמצאו מתנגדים בשזה נכנס זה יוצא לא כן בכל ימי ניסן השוים לכל במזג שוה. וכאשר שקדו ההמון על שמירת גופם בהגדילם לעשות משמרת למשמרתם אשר בו יתכלכל הגוף בכל משך שנתו כן שקדו חכמים על ביקור כל הנפש הבאה לבית יעקב במאשר כ"ר מר המות ובמשעול הסכנות והמבוקות לקרא להם דרור וקבעו עליהם הדבר הזה בגזרה שוה כקטן כגדול יהיו רגילים במילי דאבות בז' שבתות אלו תחת היותם דברי חכמים וחידותם המושכים את הלב בעבותו' אהבה לשמור מאד ולעשות אלה החוקים והתורה ומשפטי' צדיקים ולשון חכמים עושר בפרקים אלו בתוכחות על עון ונתיבו' המות אשר כל שוגה בה לא יחכם ולא ישיג אורחו' חיים. ונתיבות החיים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם לא זו אף זו שכל הלכות מדינה והלכות ד"א שנויים בם אשר יעשה אותם האדם להיות באמצעותם רצוי ומקובל בעיני אלהים ואדם. אשר באמת אם ימצא כל אחד מאנשי ישראל שמיר' הבריאו' הנפשיי אשר היא הרפואה האמיתית. ועוד טעם ב' כי הנה אנחנו יצאנו עתה ממועד שמונה ימי

חג הפסח אשר בהם היינו שמחים וטובי לב מסעודה אל סעודה יאכלו מבלי טורח בשום מלאכה ובלי ספק עלתה אלוה ויצר הרע הוא מושלח על סעודות והתאוות וע״כ צריך לרסנו ולהכניעו בעול התורה והמוסרים האלה אשר יועילו מאד לשמור שלא נפתה לבנו במועדות יעוגות לשמור את האדם שלא ליפול באחד הפחתים ושלא יטעה ויכשל בשום דרך מן הדרכים המשובשים ולהכנסו בברית יראת שמים והתגברות על היצר ועם היות שגם בחג הסוכות יש ט׳ ימי שמחה מכל מקום להיותו בחדש אשר תחלתו וסופו ואמצעיתו הוא ימים נוראים מפורסמים לתשוב׳ת השנה כי ראשיתו הוא יום הדין ואחריו קם כמהו עשרת ימי תשובה ואחריהם היום האיום והנורא יום הכפורים • וגם באחרית ימי החג יום הושענה רבה אשר הוא כענין כפור קטן כמו שנבאר במקומו על כן ודאי גם בימי המועד והחג לא פנה היראה מפנינו ולא נתרחק מההכנעה הראויה לימים הנוראים ההם ולפיכך לא הוצרכו אחר כך לעשות דבר רשום בלימוד הפרקים מה שאין במועד הפסח :

ועוד טעם ב׳ כי ראו קדמונינו ע״ה היות עתה זמן האביב שבו נרמזו ימי הבחרות בחיי האדם לפיכך למען יהיה ראשית בכורי זמנם משועבד אל קבלת עול מצוות • תקנו למוד פרקים להדריכנו במעגלי יושר במצוות ומעשים טובים :

ונוסף גם הוא לתועלת הזמן העתיד הוא חג השבועות זמן מתן תורה להזהי׳ את העם לבל יעלה בלב איש לגלגל על דבר שמירת הדברים המקובלי׳ מפי משה רבנו ע״ה שלא באו מפורשים בתורה ולומר שאין לו לשמור אלא מה שכתוב בתורה אבל המצוות שקבלנו מפי הקבלה אינו מן העקר ח״ו לא ולפיכך אבו ומקדימי׳ לקרוא מסכתא זו באלו השבתות הקודמי׳ למועד הבא יען אשר באה בה שלשל׳ הקבלה היא ומסורת תורה שבעל פה מתחלת משה קבל תורה מסיני ומסר׳ וכו׳ • וכן כל המקבלים אלו מאלו איש מפי איש • להודיע לבני אדם כי על פי דבריהם המקובלים ישכילו ויבינו אמתת הדברים הראוים לעשו׳ וזולת תורה שבעל פה אין חכמה ואין עצה ואין תבונה ונהיינו כעור ממשש • כי מאין נדע פרי עץ הדר מה הוא וכל אחד ואחד יקחוהו כפי חפצו ורצונו ומי יאמר לנו מעשה התפילין וכיוצא כמה ענינים נעלמים שאין מקום להבינם כי אם על ידי קבלת תורה שבעל פה ולפיכך לפני יום בא לה׳ זמן מתן תורה רמו הקדמונים להעמידנו על תכלי׳ השלימו׳ בזה בקרוא שלשלת הקבלה של כל הרבנים כי כבא יום מתן תורה כבר שעבדנו עצמינו לשמו״ב בפירושה ובשמירתה אל מסורת קדמונינו ע״ה וכמו שאמרו כת הקדמים בספרתם ז״ל ומפני כל הטעמים האלו נקראו הפרקים האלו פרקי אבות לפי שבהם

בוזכרו

המזכרה שלשל׳ התורה שבעל פה אשר היא אב לבנים יורש׳ איש מפי איש ממשה רבינו ע״ה עד רבנו הקדוש • והיא באמת כונה נכונה מהמסדר מסכתא זו שהיא כולה דברי מוסרים ותוכחות • להודיענו בשם זה של אבות לומר שאינ׳ מוסרי׳ פלוספייא שהמציאו׳ מדעתם • ושכלם רק כי המה מיוסדי׳ על קבלת האמיתית מקדמונינו הקדושים שנמכת מאבות לבנים :

כי על כל אלה ראוי להזהר ביותר בשמירתן כפי מעלת האומרים אותם ע״ד שנא׳ האזינה עמי תורתי הטו אזנכם לאמרי פי וכו׳ אשר שמענו ונדעם ואבותינו ספרו לנו וכו׳ • וגם כי להיות דברי זאת המסכתא הנהגות להדריך האדם אל הדרך הישרה בעבודת שמים ולמוד התורה וכל המשלים את חבירו הרי הוא כאלו ילדו במנא א״כ שהמלמדים יקראו אבות והלומדים בנים • וגם כי להיות עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים • על כן יצדק מאד למסכתא הזאת שם של אבות כי להיות כולה תוכחות מוסר להדריך האדם לכבוד קונו ולהתענג במעשים טובים נמצא שהיא מלמדת לנו הדרך לשנהיה כולנו אבות בתולדות האמתיים שהם המעשים טובים כי בהם כל אחד ואחד הוא אב לעצמו • והנכון בעיני מה שאמרו טעם שנקראו המוסרים האלו אבות ללמדנו שבהם יוכללו כל יתר התוכחות והמוסרים אשר הין אוימנא בכל מין ספר או מחבר כי אלו הם כמו אבות וכל שאר המוסרי׳ כבנים אשר יולדו מהם שכולם ימצאו כאן :

כי על כן לא טוב אשר עשו בכמה מקומות לקרא פרקי אבות מפי עוללים ויונקים במרוצות לשונם ותבקע הארץ לקולם והרבה מהם אין המשנה סדורה בפיהם על נכון ושגיאות מי יבין ואיך ומה יתפעלו השומעים תוכחות מוסר מפיהם • אחר שכל עיקר תקנת הקדמונים ללמוד הפרקים האלו בקהל עדת ישראל בעבור ישמע העם וילמדו ליראה את ה׳ וכוליה האי ואולי באמור דברי המוסר בשפה ברורה ובנעימה קדושה יתנו את לבם לשמוע דברי חכמים וכ״ש וק״ו שלא יטו אזן לשמוע מפי העוללי׳ בלעגי שפה הרנים יבאו דחופי׳ בקריאתן ויחליפו כוונת המשנה עליונים למטה ותחתונים למעלה ישתקע הדבר ואני נהגתי בקהל עדתי לעבו׳ לפני התיבה חכמי׳ וידועים מן התלמידים לקרותן בשפה ברורה ובנעימה קדושה בעבור ישמח העם ויטו את אזנם דברי המוסר הנאמר בהם אשר כל דבריה׳ כגחלי אש בשיתם את לבבם עליהם אשר בם כלולים כל דברי המוסר אשר הין בעולם כאמור וראוי לקרותן באימה ביראה בחרדה להחריד לב הנכור • עליהם ופעמי׳ רבו׳ קריתי אני בקהל עדתי הפרק׳ האלה להחריד לב הנכור קודם הדרוש אשר הייתי דורש בשבתות אלה על פרקי אבות :

ולמוכיחים

ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב
להקהיל קהלו׳ ברבים בשבעה
שבתות שו שבין פסח לעצר׳ להזהיר את העם בתוכחות
על עון ולהודיעם גודל קדושת ימי הספירה ומה טעם יש
בספירה הזאת אשר מבלעדי פשטה · עוד יש רמז הערה
לנשמות אנשי ישראל אשר ע״כ אמרו שהעומר בא לבטל
רוחות רעות שהיכו רוח עועי׳ אשר מסך ה׳ בקרב הרשעים
מד׳ רוחו׳ הטומאה שהטיל׳ נחש בחוה שאמרו בזוהר שהמה
רוח שטות רוח זנות רוח חמדה רעה רוח חטא׳ וכו׳ כי כל
שו הרוחות הרעות המשכיל יבטלם בלבו בהשקפ׳ ספירה
זו אם ירד לעומק תכלית׳ להבין ולהשכיל כי כונתה התורה
בהתחיל האדם לקצור קציר שדהו בהתחלת קציר שעורים
שהוא ראשון לכל הקציר] לכל ירום; לבנו ברוב תבואו׳ כזה
לנו לה ביא עומר שעורי׳ שהוא עשירית האיפה ויהיה הרמז
כי הן האדם לאיפה נמשל · כמ״ש ז״ל בפסוק איפה היית
ביסדי ארץ וכו׳ ואם כן עשירית האיפה ירמוז על עישור
איבריו · והן ידענו כי הן רמ״ח איברים וכמנאו עישורן כ״ה
חסר מעט ואם באנו לפרט באדם האיברים שבכל מעשה
הטוב והרע תלויי׳ בהם על כן צריך האדם לקדשם לשמים
הלא נמצאים כמספר הזה שמות וב׳ אזנים וב׳ עינים לשון
שפתים הלב וב׳ כליות יועצו׳ ומרה הכועס׳ וטחול ששותק
וב׳ רגלים וי׳ אצבעות הידים שהם אנשי החיל עיקר כל
מעשה אשר יעשה האדם המה כ״ד איברים מעשה ר״ע
ורואה הגויה שחסר ממנו הערלה יהיה נאלר כנגד מעשר
בח׳ הכותרים · הנה האברים האלה הם עשירית האיפה
שהיא כל האדם שיעור העומר אשר אותם צריך האדם
להביאם של ה׳ לקדשם לכהנו לו · ואז צותה התורה וספרתם
לכם ממחרת השבת הוא יום ראשון של פסח ששבתו בו
מטומאת מצרים כי מאז יתנו לב לספור ימי הליכן לרמוז
אל מחרת העשרים שנה שמשם והלאה הוא נענש בבי׳
עונשין בב״ד של מעלה כי מאז צריך יהיו ימיו ספורים
חמשים יום לעומת חמשים שנה עד תשלום ימי
שנותיו עד תשלום השבעים שנה באופן ששבעה שבתות
תמימות תהיינה המה שבעה שבתות שנותיו תמימות
תהיינה מן החטא עד ממחרת השבת השביעית הוא
מחרת השבעי׳ שנה שהוא אחר שבית׳ מהע״ז עד סוף הזמן
ההוא תהיה ספיר׳ הימים כל ימות אשר הם מעבדנו את ה׳
ועל כי הספירה הזאת היא כנודע ימי חלדו של אדם לפיכך
ממעט׳ בהם בשמחה כמ״ש שהע״ה לשחוק אמרתי מהולל
ולשמחה מה זו עושה ואין לאד׳ שמחה בעה״ז כי אם בפקודי
ה׳ ישרים משמחי לב · ולפיכך אין מברכין בה שהחיינו
אחר שכל ימיו מכאובים וחייו תלויים לו מנגד ואינו בטוח
בכל יום מן המות · אמנם בעצרת יום קבלת התורה
בנאמר בה כי היא חייך אז מברכין שהחיינו כי שם צוה ה׳
את הברכ׳ חיים עד העול׳ כמו שהאריכו בזה כת הקודמין
הלא

הלא בספרתם :

ונוסף גם הוא עת לדרוש את ה׳ בקרב הימים
חש״ם להזהיר את העם על עון ל׳ הרע אשר
חכמי׳ הגידו בפרק הבא על יבמתו י״ב אלף זוגים תלמידי׳
היו לר׳ עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכלן מתו בפרק אחד
מפני שלא נהגו כבוד זה לזה תנא וכולן מתו מפסח עד
העצרת ומסיים שם דמתו במיתת אסכר׳ ואמרו הראשונים
ז״ל למה שלא נהגו כבוד זה לזה היה מחמת לשון הרע
שהיה ביניהם · וכדאמרינן בפרק במה סימן לשון הרע
אסכרה ועל זה ידוו כל הדווים אם בארזים נפלה שלהבת
מה יעשו אזובי קיר כי לא נמצא בדורינו מי שנזהר על זה
כי אם יחידי הדור והנם מועטים הנזהרים בלשונם כי כולו
חנף ומרע מקול מחרפי׳ חץ שחוט לשונם אוה לנו אהה על
שברנו הלא היא המדה שהחריבה בית קדשינו ותפארתנו
טירתנו היתה לשמה יופי אדמתנו לזרים כראשונ׳ ובשניה
כמ״ש בראשון דיומא וכא וחשוב מיום בריא׳ העולם ותמצא
כי מדה זו היתה שורש פורה ראש ולענה לגרום כל רעות
שבעולם אשר החטא הראשון היה לשון הרע מספר שנחש
בטרא עד אשר גרם המות לדורי דורות ואחר כך דור
המבול הטיחו דברים כלפי מעלה ואמרו מה שדי כי
נעבדנו עד אשר גרמו השחתת עולם · וכן בגאלת
ישראל ממצרים ספרו המרגלים לשון הרע על הענים
ועל האבנים עד אשר גרמו בכיה לדורות ובכית
ראשון כאמר על ידי ירמיה חץ שחוט לשונם בפיו שלום
ידבר ובקרבו ישים אורבו העל אלה לא אפקוד בם נאם ה׳
אם בגוי אשר כזה לא תתנקם נפשי · ועל פסוק זה ידוו
כל הדווים ואוי לעינים שכך רואות ואזנים שכך שומעות
ואיך הבהיל הוא יתברך עון פלילי זה עד אשר אמר דרך
תמיהא אם בגוי כזה לא תתנקם נפשי והן בעונותינו
שרבו מדה זו פשטה ברכת בני עמינו וכל מי שיודע בטיב
תחבולה זו לדבר אחד בפה ואחד בלב ולכסות מה שבלבו
קדוש יאמר לו :

ובכל מי שהוא איש תם מתהלך בתומו צדיק ותוכו
כברו׳ הכל חושבים אותו לבער וכסיל שאינו
ראוי לצרפו עם בני אדם באמרם כי איש תם הוא אוי
להם אהא עליהם לעושה אלה לרחק מה שקירב הוא ית״ב
ולקרב בזרוע מה שריחק ה׳ :ויותר מהמה בחטא הלשון
כי הוא מצוי בראש כל חוצות כי כל אחד מדבר סרה על
חבירו ותהי בפיו כדבש למתוק כי ימצא מקום להתכבד
בקלון חברו · ופני הארץ הצומדים בפרץ לגדור כל פרצה
ידם במעל ראשונה וכל אחד שמח לאיד חבירו מקללת
איש ברעהו ומהם יראו וכן יעשו יתר דלת העם שכנו לשונ׳
לדבר נבלה וישלחו חץ לשונם בכל רחובות קריה עד אשר
יפילון חללים רבים עד ששפך דם עליהם ועל מדה זו אין
מענישין ליתן דין ולית דיין ונעשה להם כהיתר גמור אוי
לנו

לבו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה לגרוש בכיה ותאניה
לאבינו שבשמים באריכות הגלות המר והנמהר שאוב
ישאג על נוהו כי בעון זה אנו יושבים במחשכים בגלות
החיל הזה כל הזמן הכפל הזה כי אם נחרב הבי' בראשונ'
ובשניה בעון הזה ק"ו כי בעודו חרב לא יבנה כל זמן
שמדה זו מצויה בידינו על כן בואו אחי בואו רועי זרע קד'
ברוכי ה' יראת ה' אלמדכם, חוסו על כבוד שמו הגדול
המחולל בגוים זה כמה ימים שגוים מרקדים בהיכלו עלי
עשור ועלי נבל ואוי לאב לבנים שגלו מעל שלחן אביהם
וכל האזרח בישראל ישבו בצוקו"ת ומבוכות ומידי יום ביום
עברו רעות ותלאות על ראשינו ומדוע תהיו כאיש נדהם
ואין דורש ואין מבקש לדע' על מה עש' ה' ככה לעם סגולתו
אשר בחר לנחלה לו איך הם הולכים מדחי אל דחי הין הלוך
וחסור מיום ליום ואין לך כל יום שאין קללתו מרובה
מחבירו הלא תשימו לב כי בלי ספק צדיק הוא ה' ואנחנו
הרשענו ומידינו היתה זא"ת ולא ה' פעל כל זאת ותמוגגנו
ביד עונינו עון לשון הרע אשר הוא שורש פורה ראש ולענה
מעמר שלשתן עז ג"ע וש"ד · ומדוע לא נהיה לאחרים
בארץ זרע קדש ישראל לא הן עם אחד ושפה אחת ראוי לכולנו
הלא אב אחד לכלנו אל אחד בראנו · וכל האיש אשר ידע
נגעי לבבו בשדה הנרוצה הזאת יחוס על כבוד קונו וישוב
ובוא' על העבר ותרד עינו דמעה ויתמרמר בקול מר לאמ'
אוי לי כי נדמתי כי איש טמא שפתים אנכי כי ה' אלהים
נתן לי לשון למודים וכלי יקר שפתי דעת טהורים וברים
לעבוד את ה' בתור' ובמצות ואוי לי על שברי אנה אוליך
את חרפתי אשר טמאתי בלשוני הרע הכלי קדש ותחת
עשות בהם שופרי קדש פרקליטין בראתי משחיתים אוי לה
לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה כי איך אשא פניו כי
כל העבודה אשר עבדתיו שונה הלכות ותפלות ותושבחו'
הלא הין בכלי טמא ועבד אויל הייתי בעיניו ואם אב הוא
איה כבודו ואם אדון הוא איה מוראו ואוי לי כי כעסתיו גם
כעם מעלה מנחה מקריב דורון לפני האדון בכלים מכלי
גוללים · והאדון הכביד כי המר שדי לו מאד על חרבן
בית מנוחתנו זה כמה ימים ושנים ושמו המחולל בין הגוים
בעון פשעי וחטאתי בלשוני הרעה ובכן ישפוך את נפשו
לפני ה' בכל צדקותיו יפליא למן היום אשר נתן אל לבו יהי
עמו להבין ולהשכיל לשמור לפי מחסום · ויהיה כחרש מלשמו'
קול מלחשים שמע שוא וכאלם לא יפתח פיו בלשון הרע
ומן אז חדל יעת [illegible] שו' ודרכיו ואשריו מה טוב חלקו ומה
נעי' גורלו · ופרי קבור התשוב' לזה היא השתיק' כי השיח'
בטלה היא היתה אם כל התועבות הרעות האלה כמו
שאמר החכם הגדול משה אלשך ע"ה וז"ל והנה חשבתי
למשפט אחלקה שכם הדברים הרעים שבתרמית לשון
רמיה אל שבע תועבת נפשו יתבקר מהתבונן ומתאחזין
זו בזו · אחד גניבת דעת ודבר חנף מתהלל במתת שקר
וכיוצא

וכיוצא באלה · ב' כמשכית מזו שביא שמע שוא והוציא דב' ·
ג' היא הליכות והתול והוללות בקלות ראש ודומה למו
ד' אשר ידיבון אנשים והכה איש את רעהו בשוט לשון
וגדופים · ה' והיא לשון הרע וספר בגנות חבירו ובכן אמו
יתן דופי · שש רכילות לשלח מדנים בין אחים · שבעה
נבלות הפה והן אמת כי אחם של אלו אשר היא יולדת הז'
היא שיחה בטילה כי ממנה פנה ממנה יתד לבא אליהם
וממנה היו כולנה ·

בי שלא נראה יושבי קרנות נועדו יחדיו לנוע על
העצים תחת כל עץ רענן או בפתח שער התגר
ויהי מושב' בית מועד לכל חי איש לא נעדר אשר לא יעבור
תחת שבט לשון' וגדולי יחלו בהלכו' מלכים ומלחמותיה'
שמה יבילו את אשר יתיעצו מלכי ארץ ואשר רוזנים נוסדו
יחד בחדר משכיתם שבתם וקימתם ואיך זה נופל וזה קם
וכל איש נותן טעם לפגם המופל איך נפל שדוד ולשבח
הקם וגבורתו ומועצות איזה הדרך היה טוב למלך הדרום
או למלך הצפון ואיש עצתו' יודיע לעומדים לפניו ואשר
אתו ספורי מלחמות ודברי הימים ישמיע למו ובשמחת
האיש במענה פיו יבדה מלבו המצאות כוזבות למד לשונו
דבר שקר למשוך לבבם אליו · ומשם ילמד לדבר חונף
באמרי שקר וגניבת דעת · ובכלותם לדבר על שרי
עם ועם ידברו על האר' ועל המזו' על המחי' ועל הכלכל'
אם מעט ואם הרבה יאכל כל איש לפי אכלו ויספרו ברע
עוסק ושמע שוא זה יאמ' פלוני הרע לי וקפח את פרנסתי
וזה יאמר גם אני נמיך עשוק וגזול מפלוני אלמוני ואם א'
מהיושבים נוגע לנדבר בו כרה יקום לריב עם אשר בזדון
דברו ויחרפו ויגדפו זה את זה ויוציאו דבה זה על זה ובני
לויה ישמחו לראות בקלון רעיהם ויתלוננו עליהם ויעשו
מושב לצים ואם אחד מן היושבים יתן אל לבו פן יקנוף
האיש אשר חירף רעהו ויקם לגנוב דעתו ויחניפנו ובקרב
לבו ישמח לאידו וגם בחרף איש את עמיתו דברי נבלות
לבזותו לא ישיב ידו ובכועס מבית מועדם כל רע רכיל
יהלוך אל אשר לא נמצא אתם ועליו דברו שם רעות ויאמר
לו אוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר אם אומר אקרא
הולך רכיל וחטאתי לאלהים ואם לא אומר צר לי עליך אחי
כי אהבת עולם אהבתיך ולא עצרתי כח להיות שומע
חרפתך ודוברים רע על נפשך ולא אגיד לך כי איככה
אוכל וראיתי ברעה אשר תמצאך מרבה משטימה הנראים
כאוהביך : על כן יצאתי לקראתך לשחר פניך להגיד לך
ועתה תהי נא אלה בנותינו ביני וביניך להסתיר דבר אל
יודע כי דברתי לך רק יכנסו דברי באזניך כתבם על לוח
לבך והשמר פן ואל תגלה כי מאשר נפלאתה אהבתך לי
והיה לבי כאש בוערת באתי אליך עתה · אתה דע לך כי
פלוני אלמוני איש שלומיך אשר בטחת בו ותאהבהו וגם
הוא לך למרא' אל תאמן בו כי לא כן לבו כי שבע תועבות
בקרבו

בקרבו ותכליתי שנאה שנאמר לא תדרוש שלומו וטובתו כי הוא אויב לך ומבקש רעתך · ובכן כי יפגעון איש באיש וכל אחד מלא כריסו מחמת המשית אשר הבית גם אם זבפרי׳ לא יוכל להתאפק איש על אחיו מלדבר סרה ותבער בם אש המריבה ואין מכבה ואז יחרץ האיש הבליעל לאמר לאחיו הראית כי כמנאו דברי וכאלה רבות אתם :

באופן כי כל ז׳ התועבות הנאמרות יחד כלם מסתעפות משיחה בטלה כסדרן או שלא כסדרן ועל כן השיבו אשר שנו חכמים בלשון המשנ׳ שנים שיושבים ואין ביניהם דברי׳ תורה הרי זה מושב לצים כי מהשיח׳ בטלה יתעתדו לליצנות וללשון הרע כי אשר על כן שומר נפשו ירחק משיחת חולין כי רעה בעיני אדוננו שבשמים היא רק רוב דבריו יהיו בתורה ומצות ומעט בצרכי מחייתו וישמור לפיו מחסום לבלתי דבר על הנוגע לזולתו · וזהו שרמז בתורה באומר במעשה המעיל הבא על לשון הרע ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת כלומר תעשה את המעיל שהוא מיוחס אל הדבור כליל תכלת כי יהיה כל דבוק דברים שהתכלת רמז אליהם שהם דברים אלהיים שהתכלת דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד ולא בדברי חול · ולהיות כי אחר השיחה בטלה תבא החנופה ורכילות דעת על כן סמך ואמר והיה פי ראשו בתוכו רוצה לומר פי האדם יהיה בתוכו כפיו כן לבו ועוד שפה לפיו לא יקרע ר״ל שיכנים שפתו לתוך פיו לסתמו ולעכב מלהוציא בתוכו שפיו מילין כי ישמור לפיו מחסום ועוד רמז לנו התור׳ ועשית על שוליו רמוני תכל׳ ופעמוני זהב בתוכם לרמוז שיהיו דבריו מועטים בנחת ובקול נמוך ולכן צריך להיות מזהב כי אין בכל המתכות שיהיה קטנו׳ כל כך קול נמוך כזהב · ועל הנמשב׳ גם הי׳ מהקודמת והיא דברי ריקו׳ וליצנות ושחוק וקלות ראש · על כן היה אומר שיהי׳ הפעמון זהב דהיינו דברי׳ יקרי׳ כזהב ולא דברי ריקות וליצנות אשר שנא ה׳ וקלות ראש ושחוק ומה גם כי יראו איש משתגע מתהולל שהיתול וליצנות ודברים המרגילים שחוק לכל העומדים לפניו לשמוע סכלותו יחד כולם ישישו וישמחו וימלאו שחוק פיהם עד בלי די ועליהם לשבח את המשוגע ההוא כי ידע לדבר נחות לשמח לבב אנוש בהיתול ליצנותו ומה גם בבית שמחה ומשתה כי יבוזו כסף להביא אנשים לצים משחקים על פי הכבל ומנבלים פיהם בשירי עגבים ואחרים העתידים עורר לויתן יצר סמוך אל הרהורים רעים וחטאים תרדף דעתם · ובכלותם מקול השירים יחלו מעט בשחוק וקלות ראש וכל האנשים והנשים אשר יחד אוספו לשמוח של הרכה ואל התפלות בשמעם הדברים מרים ומארדים ויוצאים מפי עושיהם ישמח לבבם ויתלהב יצרם וירגילם לעבירה · ולא יכבד שם איש נותן טעם בר נותן טעם לפגם כי טוב לשמוע שיר כסילים בעת ההיא לאמר כי לשמחת המצוה
הם

הם עושים ואין בהם דעת ולא תבונה לאמר כי שמחה לאור ושחוק וקלות ראש לאור · וחכמי הגמרא אמרי עליון אשר היתה הכלה היפיפיה דמיא לבשורא אבתפייהו הן המה יאתה לשמוח חתן וכלה כי אולת יד יצרם מלכותם לא המטים עקלקלותם רקים ופוחזים שמהפכים ללענה שמחת חתן וכלה וכמה הזהירו קדמונינו כי במקום גילה שם תהא רעדה לבלתי תת מקום לשטן לקטרג כדרכו לערב כל שמחה :

כי על כל אלה האיש אשר נגע אלהים בלבבו ירחק מאלה ויתן אל לבו כי נשמתו חלק אלוה ממעל ונתן לנו תורתו ואם עוסק בה לשמה כל העולם כדאי הוא לו וכאשר תבא תורה מפיו בטהרה כל שרפי קדש יקרבו ויאתיו להתעלס באהבים כאשר חכמים הגידו כאשר דרש ר׳ אליעזר במעשה מרכבה מרכבה נתמלאה הבקעה אש מן השמים וכאשר היה בן עזאי דורש בפסוקי תורה היה האש מלהט סביבותיו · ומה גם כי יתן אל לבו כי כל עבודת האדם לקונו או רובא דרובא הם בפיו ובשפתיו כי הבקר אור והנה לפניו ק״ש ותפלת השחר והזמירות וברכות והודאות אשר אהב ה׳ מכל שירי שרפי קדש כמ״ש ז״ל שאין רשות למלאכי השר׳ לשבח את קונם עד ישבחוהו ישראל למטה ומדי צאתו מבית הכנסת אם מתופשי התורה הוא שונה הלכות בבית מדרשו יום יום וכהתימו יאכל קמצה ובשפתיו יברך את הזבח נטילה המוציא וברכת המזון ודברי תורה על שלחנו וכי ינטו צללי ערב תפילות מנחה ואח״כ ערבית וק״ש על מטתו ויקום בעוד לילה בתורה עד אור היום הנה כי כל היום וכל הלילה לא ישבות לשונו מלעבוד את ה׳ וגם מי שאין תורתו אומנותו לא יעדר מג׳ תפלות ועת קבוע ללמוד ביום ובלילה וכן כל תרי״ג מצות שיעשה ימלא פי תהלתו על כל מצוה ברכה ועל כל פרי אשר יאכל ואשר ישתה לברך תחלה וסוף וכל פעולת גשמיית אשר יעשה לא יכבד מתת חלק לפיו ולשפתיו להודות לשם ה׳ · אפילו כי יפנה גופו להקטנים עם הגדולים על כל נטילה ברכה :

כלל הדברים כי כלי הדבור הם יקרים מאד לשר׳ בם את ה׳ מכל אברי האדם · ואוי בער ולא ידע ולא יתן אל לבו להזהר לבלתי יטמאם ולשמור לפי מחסום מדבר דבר אשר לא כדת ה׳ ולשומרם בקדושה וטהרה כי הם כלי קדש אשר ישרת בם את המלך הקדוש לא ישרתהו בכלים נואים כי אך תכון לפניו תפלות · שוחה עמוקה פי זרות ולשון מדברת גדולות קטורת תועבה לפניו ואם כלי גללים מגואלים ואיך יערב לפניו יתברך ניב לשון אנשי לצון ולא יקפוף על קולו ואבל מעשה ידיו :

ומי האיש אשר לא ישים הדברים האלה על לבו ויקרעהו לי״ב קרעים ותרדנה עיניו דמעה וישוב
מחטאתו

מחטאתו אשר חטא. ובכל תפלה ותפלה טרם יפתח פיה בתפלה יתן אל לבו אלה הדברים ויכיר משוגתו ומורא לו יעלה על ראשו לאמר במה אתרצה אל אדוני ויהיו לרצון אמרי פי כי איך בפי אתודה על חטאת פי והוא טמא ובכן אם בעל נפש יקרה הוא יצטנן דמו בקרבו לאמר מדוע ככה עשיתי ואת דבר ה' בזיתי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא אל רנתי ותפילתי להדיחה מדחי אל דחי. ובכן פרי החרטה ימהר ויחשהו ויקבל עליו לבלום שפתיו וכאלם לא יפתח לדבר דבר אשר לא צוה ה'. ובכן יעתר אל אלוה וירצהו כי יהיו דבריו קרובי' אל ה' כי מעתה יהיו אמריו אמרות טהורות ככלי טהור בית ה':

פרק א ז' של פסח

אם נודעה יד ה' את עבדיו בכל נפלאותיו אשר שכונו נס שבכונו בעשר מכות אשר נגד אבותינו עשה פלא בארץ מצרים שדה צוען עוד יוספה תת כחה לנו בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז בקריעת ים סוף ביום השביעי לצאתם מארץ מצרים אשר שיא היתה לראש פנה כאשר הראנו את ידו הנפלאה. וזרעו המחרבת ים מי תהום רבה השמה מעמקי ים דרך לעבור גאולים ואשר אתם פי שטן משטין עלינו תורם רוח תשאם וסערה תפיץ אותם **כאשר** חכמים הגידו במדרש אכביר בפסוק ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וכי ישראל ביד מצרים היו והלא כבר יצאו אלא בשע' שיצאו ישראל ממצרים פתח עוזא שר של מצרים לפני הקב"ה וא"ל רבונו של עולם אומה זו שאת' מוציא ממצרים יש לי עליה דין ודברים יבא מיכאל שר שלה וידון לפניך עמי באותה שעה אמר הקב"ה למיכאל בא ודון עמו פתח עוזא שר של מצרי' וא"ל רבש"ע אתה גזרת על אומה א' שיהיו משועבדים תחת ידי אומה שלי ת' שנה שנאמר ועבדום ועינו אותם ת' שנה ועדיין לא עברו בהם אלא פ"ו שנה משנולדה מרים ועדיין לא הגיע זמנם לצאת אלא תן לי רשות ואחזירם תחת ידי אומה שלי עד ת' שנה כשם שאתה קיים כך שבועתך קיימת באותה שעה א"ל הקב"ה למיכאל שר ישראל לחזור לו תשובה מיד שתק מיכאל באותה שעה השיב הקב"ה ואמר לעוזא יש לי ללמד זכות על בני כלום נתחייבו בני שעבוד אלא בשביל דיבור אחד שדבר אברהם אוהבי שאמר לפני במה אדע כי אירשנה ואמרתי לו ידוע תדע כי גר יהיה זרעך כלו' אמרתי בארץ מצרים בארץ לא להם אמרתי כבר גלוי וידוע שמשנולד יצחק נעשו גרים וכבר שלמו ארבע מאות שנה אין לך

לשעבד

לשעבד על בני כלום באותה שעה הציל הקדוש ברוך הוא את ישראל מיד מצרים:

ובשעה שבקש הקב"ה להטביע את מצרים עמד עוד פעם אחרת עוזא שר של מצרים לפני הקב"ה ואמר לפניו רבונו של עולם נקראת צדיק וישר ואין לפניך לא עולה ולא משא פנים ולא מקח שוחד למה אתה רוצה להטביע את מצרים. כלום הטביעו בני מבניך או הרגו מהם ואם בשביל שעבוד ששעבדו בה' אתה רוצה לטובען כבר נטלו שכרן כל כסף וזהב שלהם באותה שעה כנס הקב"ה כל פמליא של מעלה וא"ל הם דנין ביני ובין עוזא שר של מצרים אודיע דברי אתכם: הנה בתחלה הבאתי עליהם רעב והעמדתי להם יוסף הבין בחכמתו ונעשו כולם עבדיו ולבסוף באו בני כגרי' ושעבד בהם שעבוד קשה עד שעלתה צעקתם לפני. ושלחתי להם משה אהרן עבדי ואמרו למלך שלהם כה אמר ה' אלהי העברים והיו יושבי' לפניו כל מלכי מזרח ומערב והתחיל מתגאה לפניהם ואמר מי ה' שלא הביא דורון כל אותם השנים כדרך כל האלוהות לא ידעתי את ה' התחיל משח' בי ואמר המתינו ואבדוק בספרים שלי אם שמו כתוב אצלי צדק ולא מצא. השיבו משה ואהרן וא"ל הוא ברא שמים וארץ והוא נר העובר במעי אמו והוא משיב רוחות ומוריד את הגשמים ומפריח טללים ומצמיח אילנו' ועשבים וממית ומחיה ונפש כל חי בידו: השיב לשלוחי אין אלוה בעולם שיעשה מעשים אלה אלא אני בראתי עצמי ואת נילוס נהרי שנאמר לי יאורי ואני עשיתני השיב ואמר לחכמיו שמעתם אלוה זה מימיכם אמרו ליה שמענו שבן חכמים הוא בן מלכי קדם שנאמר איך תאמר פרעה בן חכמים אני השיב לשלוחי לא ידעתי את ה' כיון שכפר בי שלחתי עשרה מכות ולא הועלתי והוסיף לכפור בי ולשעבד את בני ולאחר שהודעתי לו את כחי וגבורתי שלחם בעל כרחו ועכשיו רדף אחריהם להחזירם לשעבוד מי שעשה כזה ולא הבין אינו ראוי לטבעו בים הוא וכל חילו השיבו לו כל פמליא של מעלה הדין עמך ועשה מה שאתה חפץ. באותה שעה ענה עוזא ואמר רבונו של עולם יודע אני בעצמי שהן חייבין אלא בבקשה ממך שב עליהם במדת הרחמים אז"ל כיון שראה מיכאל שרי האומות מלמדי' סניגוריא על מצרים רמז לגבריאל ושם למצרים טיסה אח' ושמט לבנ' ותנוק א' מן ששקעו בבנין ועמד לפני הקב"ה ואמר לפניו רבש"ע הלא שעבדו בבניך שעבוד קשה כזה ותרחם עליהם כיון שראתה מדת הדין כן אמרה עשה דין לבניך במצרים שרובן חייבין מיד טובעו מצרי'. שנאמר דרכת בים סוסיך חומר מים רבים אותו חומר שהביא גבריאל גרם למצרים לטובעם.

ומפני הקטיגוריא שעלתה לפני הקב"ה בשעה שירדו ישראל לים ירד גבריאל לפניהם

והקיפם

הקיפם ומשמרם כחומה והיה מכריז בין מים למים הזהרו בישראל שעתידין לקבל התורה מימינו של הק״בה ומשמאלו היה אומר הזהרו באלו שעתידין להניח תפלין בשמאל ולמים שלפניהם היה אומר הזהרו באלו שעתידין שיהיו חותמים לפניה׳ ברית ולמים שלאחריהם היה אומר הזהרו באלו שעתידין להראות קשר של תפלין ושני צביותיהם מאחוריהם. ואמרו והמים להם חומה שירד סמאל ואמר לפני הק״בה רבונו של עולם לא עבדו ישראל ע״ז במצרים ואתה עושה להם נסים והיה משמיע קולו לשר של ים ונתמלא עליהם חימה ובקש לטבען מיד השיב לו הק״בה שוטה שבעול׳ וכי לדעתם עבדו והלא לא עבדו אלא מתוך שעבוד. ומתוך טירוף דעת ואת דן שוגג כמזיד ואונס כרצון כיון ששמע שר של ים כך אותה חימה שנתמלא על ישראל החזירה על מצרים שנאמר וישובו המים ששבו מישראל על מצרים והיו המצרי׳ עושים כשפים ועולין מהים אמר הים פקדון שהפקיד לי הקב״ה היאך אניחנו מיד היו המים רצים אחר כל מצרי ומצרי ומורידן לים וב׳ מכשפים היו במצרים יוחני וממרא ועשו להם כנפים ופרחו באויר ונתלו ברומו של עולם אמר גבריאל וברוב גאונך תהרוס קמיך מיד אמר הקב״ה למיכאל לך ועשה באלו דין. תפסן מיכאל בציצית ראשן וקעקען על פי המים. שס״ד אתה פוררת בעזך ים שברת ראשי תנינים על המים. ומשה מכריז ואומר התיצבו וראו את ישועת ה׳ אמרו ישראל משה רבינו אין בנו כח לסבול נתפלל משה באותה שעה והראה להם המקום כ״ה כתות של מלאכי השרת עומדין בעזרתן לפניהם וכן הוא אומר מנוגה נגדו עביו עברו ברד וגחלי אש עביו כנגד המון חיילותיהם שלהם. ברד כנגד אבני בלסטראות שלהם. גחלי אש כנגד נפט שלהם. ירעם משמים כנגד הגפ׳ תריסין ושפעת קלנסין שלהם. ועליון יתן קולו כנגד צחצוח חרבות שלהם. וברקים ויהומם כנגד צווחות שלהם. ישלח חציו ויפיצם שהיו חצים של פרעה מתפזרין וברקים מכנסן. ואף הקב״ה בכבודו ובעצמו נגלה עליהם על הים בכל כלי זיין נגלה עליהם כגבור חרב. שנאמר חגור חרבך על ירך גבור נגלה כפרש שנאמר וירכב על כרוב. נגלה בשריון וכוב׳ שנאמר וילבש צדקה כשריון. נגלה בחנית שנאמר לנוגה ברק חניתך. נגלה בקשת ובחיצי׳ שנא׳ עריה תעור קשתך. נגלה בצנ׳ ומגן שנא׳ צנה וסוחר׳ אמתו. וא״ו הוא אינו צריך לאחד מן המדות הללו והוצרך הכתוב לפרוט כל אחד מאלו שאם יצטרכו ישראל למוך שהקב״ה עושה להם מלחמה: וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה׳ במצרים מיתות חמורות מיתות משונות זו מזו ור׳ יהגלילי אמר שלקו על הים חמישים מכות. ורבי אליעזר אמר שלקו מאתים מכות. ורבי עקיבא אמר מאתים וחמשים מכות. אמר ר׳ יוסי מנין אתה אומר שבמכות שהיו אלו של הים לוקין כך היו אלו שבמצרים לוקין והיו רואים זה את זה לכך נאמר ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי ה׳ נלחם להם במצרים.

וירא ישרא׳ את מצרי׳ מת על שפ׳ הים מה היו עושין היו כל א׳ מישרא׳ נוטל את כלבו והולך ונותן את רגלו על צוארו של מצרי והיה אומר לכלב אכול מן היד הזו שנשתעבדה בי אכול מן הזרועות הללו שלא חסו עלי שכן הוא אומ׳ למען תמחץ רגלך בדם לשון כלביך מאויבי׳ מנהו: ובמכילתא סיפרו עוד שנס קריע׳ ים סוף להפליא ז״ל עשרה נסים נעשו לאבותינו על הים נבקעו ונעשו כמין כיפה שנאמר נקבת במטיו ראש פרזיו. ב׳ נחלק לשנים שנאמר נטה את ידך על הים ובקעהו. ג׳ נעשה יבשה שנאמר ובני ישראל הלכו ביבשה. ד׳ נעשה כמין טיט שנאמר דרכת בים סוסיך חומר מים רבים. ה׳ נעשה פירורין שנאמר אתה פוררת בעזך ים. ו׳ נעשה סלעים שנאמר שברת ראשי תנינים על המים. ז׳ נעשה גזרים שנאמר לגוזר ים סוף לגזרים. ח׳ נעשו ערמו׳ שנא׳ וברוח אפך נערמו מים. ט׳ נעשו כמו נד שנאמר נצבו כמו נד ויצאו להם מים מתוקים מתוך מלוחים שנאמר ויוצי׳ נוזלים מסלע. הי׳ קפאו הים מב׳ חלקים ונעשה כמין מרא׳ של זכוכית שנאמר קפאו תהומות. ובמדרש תהילים אמרו עשה הים חומה ואין חומה שאין בה מגדל ואין מגדל שאין בה שומר והיו מלאכי השרת משמרי׳ את ישראל שלא יכוזקו אמר ר׳ יוחנן כיון שעלה אחרון שבישראל מן המים ירד אחרון של מצרים לתוך הים אמר ר׳ יוחנן מה הם עושים תשושין והפודגרין כב יכול הק״בה היה נותן ידו ומעלה אותם מן הים שנאמר ישלח ממרום יקחני ימשני ממים רבים: אמר ר׳ לוי על אלו ועל אלו הפך הים מה עשה הקדוש ברוך הוא ימינו אחת היתה מצלת ישראל וימינו אחת משקעת למצרים. שנאמר ימינך ה׳ נאדרי בכח ימינך ה׳ תרעץ אויב:

ומפני כך אמרו חכמי הזוהר כי על כן אמרו שהיתה קשה קריעת ים סוף לפני המקום יתברך כמו שאמרו בפרשת וירא ז״ל כד אתעביד ניסא לא אתעביד פלגו ניסא ופלגו דינא אלא כלא כחדא או ניסא או דינא אמר ליה ר׳ יוסי ולא והא בזמנא דבקע קב״ה ימא לישראל הוה קרע ימא לישראל ואזלין ביבשתא ומייא הוו תבין מסט״א וטבעין לאילין ומתין ואשתכח ניסא הכא ודינא הכא כלא כחדא א״ל ודא הוא דקשי׳ קמי דכד קב״ה עביד דינא וניכא כחדא לאו באתר חד ולא בביתא חדא דאשתכח כלא כחדא ואי אתעביד קשיא קמיה דהא לעיל לא אתעביד כלא אלא בשלימו כחדא או ניסא או דינא באתר חד ולא כפלגו ע״כ. ובפרשת בשלח פירשו עוד טעם אחר וז״ל ת״ח בשעתא דשרו ישראל על ימא חמו לכמה אוכלסין לכמה חיילין לכמה משריין מעילא ותתא

וכלהו בכנופיא עלייהו דישראל פריאו בגלו מנו אעקו דלאו ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא ואשתכח רעוא בכולהו עלמין כדין נהירו דכלא אשתכח אמר ר' יצחק ביה שעתא אמי ישראל עתקו מכל סטרין ימא בגלוהי דזקפן קמייהו וכתרייהו כל אינון אכלמין כל אינון משריין דמכרי' לגילא עלייהו כמה קטיגורין פריאו זוחין לקב"ה כדין כתיב ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי ותאנא בספר דצניעותא אלי דייקא בעתיקא תלייא כלא כחדא ועבד ימא כמוסין עילאין ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין ובגין כך קשיא קמי קב"ה כלא כקריעת ים סוף וכלא הכי אוקמוה מ"ט בגין דקריעת ים סוף בעתיקא תליא ע"כ :

ולסוד הנכתב הזה נכתב ונחתם בר"ת מ"ה תצ"עק אל"י **אמת** כדאמרינן בזוהר דאמת תליא בעתיקא . ועל כי היה הקטרוג רב בשמים ממעל על עדת ישראל ויסג"ור ה' בעדם והוא יעבם מה תצעק אלי כי המקום אשר אליו קראו ישראל בתפלתם בעת ההיא הוא היה אל מקום שמשפטו בחינה כוללת דינא ורחמי ע"כ אמר אין דבר א בני וים בו וישבו לעיל כי בפעם הזאת יעתיר לו ז"א בעתיקא קדישא כי הוא כסא של חסד עליון ורחמים פשוטים ונתן לכם רחמים . ועל כן הוצרכ' גלוי האור הגדול להאיר עליהם ברחמים לעשות נים נרה :

ואולם למשכילים בחכמה יש בסוד' תעלומות חכמה והארה זו המחרבת ים מי תהום רבה השמה מעמקי ים דרך לעבור גאולים . פנה למצלה בסתר עליון ועין המשכיל בסוד אל"ת אהבים תשכילנו כי סגר ה' בעד רחמה נר"ה כמבכירה שלטי הגבורים סביב לה וכאי"ל תערוג על אפיקי מים . וכח אין ללידה מפני אויב . והנה ד"ס הברי"ת כסוד **אהיה** בתוכו מעיל קט"ן תעשה לו אמו ובכל סד"י יתאלוכן דרך כח"ס עלי נור ומכסה עתי"ק הן פרש עליו אורו ושם חביון עוזו וכשר קטון נודע בה לאישה והוא נחש ינחש בה את מקורה הערה ויפתח את רחמה ובטרם תחיל ילדה ויגרש מפניה אויב ויאמר השמד . ועל סוד הנעלם הזה נחתם גם קריעת ים סוף שפה דכל דרגין כסוד' ודי לזה במקו' שאמרו לקבר ופורץ גדר ישכנו נח"ש :

ועל כי סוד הארה הגדולה הזאת עובר עלינו תמי' בעצם יום ז' של פסח ויאר לנו על ראשי עם הקדש ברוכי ה' על כן האנשים אנשי ישראל יתקדשו לטה' עצמם במקוה טהרה לכבוד הרגל הזה כי אף שאינו רגל בפני עצמו ואותה להם להוסיף טהרה על טהרתם בערב יום הקדוש הזה לעשות פסח ומוכן לקבל הארה העליונה ההיא היכל ה' היכל ה' המה אשר הארה ההיא דמיון הנשמה היתירה המתוספת בשבתות השנה למי שיכוין לנפשו עצמו כלי טהור ומוכן לקבל קדוש' העליונה למכגי'

וקופר'

וקופר' טבה לפוש' וכם' טבה לפוש' ואת פועל ה' לא יבינו : אלא על' מקום הטהר' יכוין לקרא' שהיו בהדר' קדש בבגדי יום טוב לבבו ולתפאר' יום הקדו' ואף אם הוא לבוש בגדים חמודים באולו של מועד מכל מקום יחלף שמלותיו וכודע הוא אשר חליפות שמלות של יום טוב צריכין להיות יקרים משל שבת וחול המועד כי כן תלבשנה הארות העליונות בשבתו' וחול המועד תוך ב' לבושים דא"ו וכי"ט תוך לבוש אחר דאימא לבד כנודע לבאים בסוד ה' . וטוב ויפה להתעטף עצמו לבנים אשר הוא סימן חירות שיאמר ברימוס וזכינו כדין בחמלת ה' עלינו בקום עלינו עוזא ואזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו אזי המים שטפונו נחלה עבר על נפשינו לולי ה' שהיה לנו להשיב חמתו מהשחית ונפשות אביונים הושיע . וכל הנמלט מן הדין יאותה לו ללבו"ן את הלבנ"ים . ולפיכך יש לקבל שמחת יום הקדוש הזה בששון ובשמחה מאוד ומסוגל להחזיק טובה וחילו' למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלה הנפרע לנו מצרינו ומשלם גמול לכל אויבי נפשינו ברוך האל המושיע :

והשרידים אשר ה' קורא המישרים אחתם על פי קבלת איש האלהים אור המופלא האר"י זלה"ה יאותה לכוין בהתקדש עליהם היום סוד קדושת היום ויקר תפארת גדול"תו את הרשום בחתם גדלות ב' דאבא כמוח ז"א בהיום הזה . ועל כן הוא מרומם ע"כ ברכה ותהלה ותהלתו מלא' הארץ להיות יום גמור . ונוסף גם הוא כי בו מאיר בחינת יסוד דחסד ראשון שבדע' במלכות ולפיכך תפארת עשה להיות יום טוב גמור ויפה לזווג ואף כי זווגא עילאה אשתכח מכל מקו' לא הוי כזווגא שלי' בליל פסח כסוד' אשר משע' זה אין בו הלל גמור כי אף כי נקדש היום להיות יום טוב גמור על הארת יסוד החסד במלכות מכל מקום לא כלה החסד ההוא ליכנס כי תבר ממנו בחינות המלכות כסוד מעמ"ה ידי טבועים בים ואתם אומרים שירה כמ"ש בספר חמדה גנוזה בארוכה :

ובכן יצ"א דברו בשירה וזמרה להתפלל תפלת ערבית בכוונה יתירה שמח וטוב לב מהודא ומשבח לאדון הכל עוזו ונפלאותיו אשר עשה . וכבר כתבנו זה פעמים שעיקר האהבה והיראה הוא בלב ובכוונה שלימה . ולא באמור הדברים בפיו ובשפתיו ולבו רחק מהם . וכ"ש בעניני נסי האל ית' שהוא כופר בטובתו ית' ח"ו . וכהגיעו לפרק אמת ואמונה להזכיר גם יציאת מצרים וקריעת ים סוף יאותה להם ליראי ה' ולחושבי שמו לעורר לבם בכוונה יתירה בנגל' ובנסתר בנס הנפלא ההוא ובכן משלחן גבוה יזכו לקבל הארת שמא ודות העליונים המאירים בעליונים למעלה ובכח כונתם והיו כמורידי אור מן העולם ועד העולם וה' עליהם יראה :

ואחר

ואחר ערבית לא יפיח דעתו מקדושת היום אפי׳
רגע קטן ותהייכה רגליו קלות כאילות
לכא הביתה שמח וטוב לב ותאזרו השמחה ויתן בקולו קול
עוז לאמר מועדים לשמחה ויעמוד על שולחנו בשיר ושבח׳
כלל וזמרה איש לפי מהללו לעורר חבצלת השרון לשיר
בקול נעים קודש הלולים וא׳ קדוש מרכר יסד פיוט קדוש
ומופלא להיות כל איש שורר בביתו לליל ז׳של פסח בכבת׳
ובגנלה מפיק מרגליות ועל סדר סוד קדושת היום בכוי
לתלפיות · והשיר הזה בכוז הוא אתי בספר חמדה גנוזה
ולמיגן לא יעדר כל כו בספר הקדוש הזה אשים דברי
בפיך ותעלוזנה כליותך · וקודם יאמר השיר יאמר בנועם
קולות אלה מקראי קודש :

אהללה שם אלהים בשיר ואגד״לנו בתודה ·
ועתה יגדל נא כח ה׳ כאשר דברת
לאמר · גדלו לה׳ אתי ונרוממה שמו יחדיו כי אל גד״ול ה׳
ומלך גד״ול על כל אלהים · כי שם ה׳ אקרא הבו גו״דל
לאלהינו חס״די ה׳עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך
בפי · חסד ואמת כפגשו צד״ק ושלו״ם נשקו · ה׳עוזי
ומגיני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלוז לבי ומשירי אהודינו :

אתקינו סעודתא שלימתא חדותא דמלכא
קדישא דא היא סעודתא דזעיר אנפין
וחקל תפוחין קדישין :

א להא רבון עלמא · אעבר בגו ימא · וקפא
תהומא · לעמא בחירא :
א להא חסינא · דאפיק כל זינא : מארי דבבינא ·
שורא ובר שורא :
נ ונא ותכינא · עבידו זיינא : וחרבא שננא ·
בכל יאורא :
י מינא דלעילא · אפיק **שם חילא** ;
לשויא קדלא · לתנין
סגירא :
א תבוע רקיעא · בין מייא וארעא : בפרשא
ונזהא · דריש מקורא :
ב לוש בלחישא · ביעקב קדישא : ונפיק מרשא
למעבר חוטרא :
ר עוא דעתיקא · ורוחא דפרדשקא : אזיל כל
סומקא · ואתי חיוורא :
ה היא איילתא · נפיק בעריתא : חויא דחכמתא ·
קרע ההוא אתרא :
מ תעטרא מלכתא · בשלימו דאכהתא : כליל
בגליפותא · בשם מ״ב יקירא :
נ כיעו דחכמ״ה · נפיק מרחמא : דאתקרי בשמא ·
חוט מוחא דשידרא :
ת נורא דעכבא · ונהרא דגיבא : לההוא כנא ·
שקעיה כאברא :
נ פיק ההוא סיכשא · ואתבר לפרשא : לויתן
ועדשא · אגרו כל חיזרא :
ב רא ועבדא · וכלילא דורדא : גזזי דכרדא ·
עברו תבירא :
נ כיעו כל גבזי · אדייה לגזזייה : למעקר גזי ·
דנוק נרורא :
י ומי דמפגרי · אתמליאו אוגרי : לאיוקיקרי ·
אגרא ופגרא :
מ זמיטי קרבא · שרו בגו ארבא : אפיקו לארבא ·
בפולבא דנורא :
י רדנא וימא · עבידו חרמא : לפתיא אכמא ·
כחשא דפחרא :
נ תית בר אמוראי דאיהו בר עזאי : רזא דרב
עינאי · למתפס נורא :
ב יעא בר יוכבי · מקורא דענבי : בימא דסכבי ·
אפיק אוירא :
נ טיבו דריאה׳ יאורא עילאה : דתקונא יהא ·
נהירא כנפרא :
א תגלידו מיא · בההיא כנוסיא : דאיכון אכביא ·
דבתחות נרורא :
ל יבא דדוחקא · אעדי כל עקא : ועביד פרוקא ·
לאבנא גזירא :
י הדאין יקירין · נפקו בני חורין : בכתרין ועטרין ·
מליין כל סופרא :
ש בחא ותשבחתא · אמרו בחדוותא : מעילא
עילתא · אחית נהורא :
ע תיקא דעתיקין · אנהר ואתקין : לזעירין ודקיקין ·
בחדא עיטרא :
ח ויא דחכנין · דהיא כדרגין : בש״ע דילונין ·
וכטיל נסטרא :
י קירו דבר כפילי · ושלימו דתרי אורזילי : כתמי
כרוש נלי · בפורקנא כתרא :
י סורא דילהון · וכל פרשיהון : למשלם בנייכהון ·
ברזא טמירא :
מ תקפו ימין · ארעין וגשמין : דכולהו עלמין ·
בפאי ניורא :
ח ״ כל ספירייא כחית בעשיה : למשלם עלמיא ·
בחדא סיקרא :
ז וגין ומתקלין · וכולהו סבילין : כחדא אעלין ·
ביסוד זעירא :
ק ודשא דקדשין · יגית ברחשין : דאכן רחשין ·
לקשרא כל קשרא :
תם וישר

ואתה אהובי קורא נעים בזה ראה וקדש
להתעלם באהבים ואם ידעת ויש

בך דעת החכמה הן כל יקר תחזינה עיניך בשיר המקודש הזה · ועם כי בעיני רבים יש בו דברים תעלומי עין · הנה עין המשכיל כי ידרוש בסוף ובראש ברמזי הרב ז״לה יבינם במראה ולא בחידות על פי קבלת הרב ז״לה בנוי לתלפיות כדרכונות ובמסמרות נטועים בנגלה ובנסתר מפיק מרגליות ובבר ביארתי פרשת אלה הדברים בספר חג״ד בנוזה ואין מקומו כאן: ואול׳ אשר ה״ן לו כס״ף וכספ׳ כפשו לזמר בשבחין קדישין האלה הרשות בידו ואף אם לא ידע שכו״ל פרש״ת אלה הדברים ותעלומו תיהן כי הן הן הדברים הנקנין באמירה ומקדישין ומעריכין את הנפש היפה וקריאתן אז היא הללן · ויקדש קידושו מעומד כמו שביארנו למעלה בליל פסח ויסב על שולחנו מעוטף לבני כמלאך ה׳ להיות אכילתו בקדושה יתירה לפני האלהים: ונכון להיות כל איש סופר בביתו על שולחנו סיפור הנס של קריע״ים סוף בלילה הזא׳ · להודיע ולהודע את היד הגדול׳ אשר עשה ה׳ במצרים כהיום הזה · למען ילמדו בניו ובני ביתו ליראה את ה׳ הנכבד והנורא את ה׳ אלהינו · ונודעה יד ה׳ את עבדיו מתוך הנס הנפל׳ ההוא · אשר גם זה בכלל מצות עשה והגדת לבנך ביום ההוא וכל המרבה לספר הרי זה משובח:

וכבר ביארנו למעלה בשם הזוהר דקב״ה חדי בההוא סיפור ובי שעתא כניש קב״ה לכל פמליא דיליה ואמ״ל שמעו סיפורא דשבחא דקא משתעו בני וחדו בפורקנא וכדין כולהון מתכנשין ואתייאן ומתחבראן בהדייהו דישראל ושמעין סיפורא דשבחא וקא חדאן ברזא דפורקנא דמאריהון וכדין אתייאן ואודאן ליה לקב״ה על כל אינון ניסין וגבוראן ואודאן ליה על עמא קדישא דאית ליה בארעא דחדאן · בחדוה דפורקנא דמאריהון וכדין אתוסף חילא וגבורתא לעילא וישראל בההוא סיפורא יהבי חילא למאריהון כמלכ׳ דאתוסף חיל׳ וגבורתא כד משבחאן גבורתיה : ואודאן ליה וכולהו דחלי קמיה ואסתלק יקריה על כלא וכו׳ · ואף כי דבריו באמרו בענין ספור יציאת מצרים ממנו נקח גם לסיפור הנס הנפלא הזה אשר בסיפורו יתוסף חילא וגבורתא לעילא ויהבי חילא למאריהון וכלהו דחלי קמיה · **כי** על כן כדרתי בתחלת הפרק הזה ספור הנס ועוזו למען ילמו׳ בו כל איש על שולחנו בליל׳ הזאת לאשתו ובניו ובני ביתו : ולמען ישמעו וייראו אשר האיש המשכיל מתוך ספור הנס ימשוך בחכמתו מוסר השכל להורות להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון לעבוד את ה׳ ולא ימרו את דברו ולומר אליהם לכו בנים שמעו לי יראת ה׳ אלמדכם כי איככה נוכל ורואינו באבדן נפש ותינו למרוד את פי ה׳ אלהינו ולעבור את מצותיו · להיות כפויי טובה אשר הטיב לנו והוא מטיב לנו והוא יטיב לנו שלא אחד בלבד עמד עלינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו וה׳

מגילנו

מגילנו מידם ואיככה נשלם רעה תחת טובה ח״ו לעבור את פי ה׳ גואלנו וגואל אבותינו צורינו צור ישועתינו כי אם לעובדו ולאהב׳ אותו ולשמור מצותיו חקתיו ותורותיו כל הימים וכן כיוצא באלה הדברים יוסיף אליהם כהנה וכהנה בגדולת יוצרינו להחריד את לבו ומורא יעלו על ראשם וזהו עיקר הטעם בענין ספורי הנסים אשר חייבונו חז״ל אשר מתוכם ילמדו ליראה ולאהבה את שם המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא אשרי העם שככה לו אשרי העם שה׳ אלהיו ·

ומנהג חסידים הראשונים בלילה הזאת לנדד שינה מעיניהם כל הלילה לספר חסדי המקום ב״ה ונפלאותיו אשר עשה כל אחד לפי שיעורו ולבאים בסוד ה׳ המשכילים בסוד אילת השחר ומה נעמ׳ בה יאותה להם לעורר השכת דודים בלימודי ה׳ בוזות תורתנו הקדושה ·

ואשר להיות כבר נודע דברי הר״ת בזוהר פ׳ אחרי מות בסוף פ׳ באיל תערוג וכולי ז״ל ואינון קלין דיהבת דאיכון ע׳ לקבל ע׳ תיבין דיעבך ה׳ אתפתחת רחמא דאיהי ב׳ בלילא מתרין ביתין לאולדא תרין משיחין ואעילת רישא בין ברכהא דאיהי רישא דילה עמודא דלמ: עיתא תרין שוקהא כ״ה ב׳ בביאו׳ מתמן אולידן תרין משיחין בההוא זמנא ויחשוף יצרות יתעבר כחש מעלמא ע״כ : על כן עת רצון היא להגות בעת הזאת במילי דמשיח אולי יחנן ה׳ על עמו צאן מרעיתו בסוד אילו״תי לעזרתי חושה · ואנכי תקנתי סדר לימוד בזה לחצי הלילה הראשונה תורה · נביאים וכתובי׳ · וס׳ הזוהר בענייני הגאולה לעורר את הרחמים לפני אלהינו מרחם וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות ·

תורה בפרש׳ ויחי יהודה אתה יודוך וכו׳ עד ולבן שינים מחלב · ובפרשת בחקתי עד ואלך אתכם קוממיות ·

נביאים ישעיה סימן ב׳ הדבר אשר חזה ישעיהו בן אמוץ וכו׳ עד באור ה׳ · ובסימן י״ב עוד היום בנוב וכולי · עד כי גדול בקרבך קדוש ישראל · ובירמיה סימן ל׳ הדבר אשר היה אל ירמיהו עד סי׳ ל״ב ובסי׳ ל״ג כה אמר ה׳ עוד ישמע וכו׳ עד כי אשיב את שבות׳ ורחמתי׳ · ובתרי עשר עובדיה כולו ובזכריה סימן ח׳ וסימן י״ב וי״ג וי״ד ·

כתובים תהלים סימן כ״ב למנצח על אילת השחר וכו וסימן כ״ט מזמור לדוד הבו לה׳ · וסמן מ״ב כאיל תערוג וכ ולי ואחריהם מזמור כ״א בעוז ישמח מלך וכולי וסימן מ״ה למנצח על שושנים: וסימן ע״ב לשלמה וכולי וסימן פ״ט משכיל לאיתן עד פ׳ ועד בם אחן כאמן סלה · וסימן קכ״ו וקל״ב ואח״כ בספר דניאל סימן ז׳ בשנת אחד וכולי עד בלבי נטרת ואחר כך יאמר קדיש ·

ואחר

ואחר כך בגמרא פ׳ חלק דף צ״ז ע״ב תניא רבי נתן אומר מקרא זה נוקב וכו׳ עד דף צ״ט: ואחר כך בזוהר פרשת אחרי מות דף ס״ז ע״ב רבי אבא הוה יתיב וכו׳ פתח ר״ש כאיל תערוג וכו׳ עד והארץ החדשה ובפרשת נו דף כ״א ע״ב פתח ר׳ חייא למנצח על אילת השחר עד ושב וקבצך וכו׳ ובזוהר פרשת ויקהל דף רי״ט ע״ב ואחר כך בזוהר פ׳ אחרי מות דף כ״ז ע״ב ויאמר ה׳ אל משה עד ישתכחו ברכאן בכלהו עלמין ובפרשת ויקרא דף ו׳ רבי אחא הוה אזיל וכולי עד וארשתיך לי לעול׳. ואם יש שהות עוד יקרא ביתר המקומות שבס׳ הזוהר בעניני מילי דמשיח שמות דף ז׳ ע״א פתח ואמר משא מצרים וכו׳ עד והכותר בירוש׳ זמנין תרין משיחין בפרשת בראשית דף כ״ה ע״ב ר״א אלה תולדות השמים וכו׳ עד מעשה ידי להתפאר ובפ׳ שלח לך דקס״ו א׳ וקע״ב ע״א פתח ואמ׳ ואחרי גומר יכונו יחדיו לעתור ולרצו׳ לפני קונם בנוסח זה:

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתהא שע׳ זו שעת רחמים שעת הקשבה שעת האזנה ונקראך ותענינו נעתיר לך ותעתר לנו שבזכות קריאת ולימוד תורתך הקדושה אשר למדנו אתה ה׳ אל תרחק אילו״תי לעזרתי חושה כאי״ל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראו׳ מהרה בת״ת עזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכו׳ שד״י וכימי צאתנו מארץ מצרים הראנו נפלאות. **אנא** ה׳ אלהינו חולל אילות חושף יערות הצמיח קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך וירום הודו ותנשא מלכותו על כל העולם כולו גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו. אנא ה׳ אל אב הרחמן קנא לשם קדשך המחולל בגוים והבט בעני עמך ישראל דווים וסחופים בין כמה עמים ונא נא לישע עמך לישע את משיחך וקבץ שארית נאמך מכל המקומות אשר נפוצו שם וזכנו לראות פני משיחך הקדוש מלך ביופיו תחזינה עינינו יראו עינינו וישמח לבנו ישרא׳ בבואו והרמון על משפטו ישב ובאה הממשלת הראשונה ממלכת לבת ירושלים ומלך מלך והשכיל ועשה משפט וצדקה בארץ ועמד ורעה בעוז ה׳ בגאון שם ה׳ אלהיו וקוו אליו כל הגוים לקרוא כולם בשם ה׳ לעבדו שכם א׳ כי לך אנו מחכים ולישועתך אנו מצפים אל תבישנו משברנו ה׳ אלהינו הראנו ה׳ חסדך וישעך תתן לנו זכרנו ה׳ ברצון עמך ופקדנו בישועתך לראות בטובת בחיריך לשמוח בשמחת גויך להתהלל עם נחלתך ויהי נועם ה׳ וכו׳ יהיו לרצון ויאמר קדיש דרבנן: ואשרי אנוש יעשה זאת ללמוד בסדר הזה אשר אין ספק כי הוא מעורר עוז ישועה ורחמי׳ לפני אלהינו מרחם: ואף גם זאת להשפיע עליו מזיו שפעו של משיח שקדש כי כך היא המדה אל המקום אשר יהיה שמה קריאת ולימוד מילי דמלכ׳ משיחא: אתוסף חילא וגבורת׳

ביה ושש ושמח ומשתלשל ויורד הארה מזיו כבודו עליהם ואם יש בם אנשים צדיקים ומכירים את קונם בכורת עליה׳ יראה על ראשיהם מלמעלה לשמוע בלמודים כאשר עיני חכמים וידועים מזכי שראות השיגו לראות גדלו׳ ונפלאו׳ ממנו ואשר אין לו נפש יקרה המלאה לה דעת ויראת ה׳ ירגיש בנפשו תוספת הארה יתירה בלימוד מילי דמלכא משיחא ואם אל מרו תדרוש קח לך בשמים ראש וכבר הארכתי בזה בספר מחמדי עין בס״ד.

וכחצי הלילה האחרונה יעתיקו עצמם לענין עצומו של נס:

תורה פרשת בראשית עד ברא אלהים לעשות. ויהי בשלח פרעה עד כי אני ה׳ רופאך. ובפרשת חוקת אז ישיר ישראל עד ונשקפה על פני הישימון. ובפ׳ האזינו עד וכפר אדמתו.

נביאים יהושע סימן י׳ אז ידבר יהושע עד כי ה׳ נלחם לישראל: שופטים סימן ה׳ ותשר דבורה עד ותשקוט הארץ מ׳ שנה. שמואל א׳ סי׳ א׳ ותתפלל חנה וכולי עד וירם קרן משיחו: שמואל ב׳ סימן כ״ב וידבר דוד עד לדוד ולזרעו עד עול׳. ואחרי כך בנביאים אחרוני׳ ישעיה סימן ל׳ והיה אור הלבנה וכול׳ עד לבא בהר ה׳ צור ישראל.

כתובים תהלים צ״ב מזמור שיר ליום השבת וסי׳ ס״ו הריעו לה׳ וכולי וסימן ע״ח משכיל לאסף וסי׳ פ״ח האזינה עמי תורתי וסימן קי״ח הודו לה׳ כי טוב. ואח״כ שיר השירים כולו: **משנה** פרק ערבי פסחים ומס׳ י״ט שיש בו ה׳ פרקים שכן יו״ם טו״ב במספר שם ס״ג יו״ד ה״י וא״ו ה״י ועשר אותיותיו. ועל כן יש חמשה פרקים כמוד הבינה הנקרא **ה** עילאה **ה** דברכא. ואח״כ בפרק ה׳ דסוטה. ופרק ב׳ דתעניות מי שענה את אבותינו על ים סוף הוא יענה אתכ׳ וכו׳. ואח״כ ילמוד בפרק ד׳ דספרא דצניעות׳. ובזוהר בשלח יקר׳ ענין יציאת מצרים בדילוג הכל לפי השעה. ונהגו חסידים הראשונים שלא לקרות פר׳ בשלח והשיר׳ כי אם באשמורת הבוקר בניגון שעומד בלתי מורח עד כי אני ה׳ רופאך וכן ראוי לנהוג ובכבר נודע אשר חכמי׳ הגידו כי כל האומ׳ בכל יום שירה זו בשמחה רבה כאילו אותה שעה יצא ממצרים ומתכפרים עונותיו ועל כן כאמר ויסע משה את ישראל מים סוף שהסיע׳ מעונותיהן שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה מוחלין לו כל עונותיו. וכתב הרשב״י בז״ש ויאמרו לאמר דא הוא לדרי דרין בגין דלא יתנשי מנייהו לעלמין דכל מאן דזכי להאי שירתא בהאי עלמא זכי לה בעלמא דאתי וזכי לשבחא בה ביומי דמלכא משיחא בחדוותא דקב״ה דכתיב לאמר לאמר בההוא זמנא לאמר בארעא קדישא לאמר בגלות׳ לאמר בפורקנ׳ דלהון דישראל לאמר לז׳ דאתי וכו׳. ובזוהר תרומ׳ אמר האי תשבחתא

עליה מכל שאר תשבחן דעלמא ואיהי לא אתתקנת מכלהו כמה דאתתקנת דא ובגין דא איהי סמוך לגלותא דמיושב כמה דאוקמו׳ ובה שעתא כד שירת׳ דימא אתאמר אתעטר׳ כנסת ישרא׳ בההוא כתרא דזמין קב״ה לאתעטר׳ למלכא משיחא וההוא כתרא גליפ׳ בשמהן קדישין מחקק׳ כמה דאתעט׳ ההוא יומא דאעברו ישראלית ימא ואטבע קב״ה לכל משריין דפרעה ופרשוהי · ובג״ד בעי בר נש לשוואה רעותיה בהאי שירתא · וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא זכי למחמי למלכא משיחא בתקוני ההוא כתרא ובחגירו זייניה וזכי לשבחא האי שירתא תמן והא אוקמוה מילי ע״כ · ולכן נכון לעתור ולרצות על כל פרטי הדברים האלה אחר קריאת הסדר ויאמר נוסח זה :

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שתהא שעה זו שעת רחמים שעת הקשבה שעת האזנה ונקראך ותענינו נעתיר לך ותעתר׳ לנו שיהיה עולה לפניך קריאתנו ולימודנו בלילה הזאת כאילו השגנו כל הסודות הנפלאות והנוראו׳ אשר הם חתומי׳ בו ות זכך נפשנו רוחנו ונשמתנו שיהיו ראויים לעורר מיין תתאין לזווגא למטרונ׳ במלכ׳ קדיש׳ והמה יעוררו מיין מוקרין לזוג׳ דאב׳ ואימ׳ ואב׳ ואימ׳ יריקו ברכה עד בלי די לז״ן ומשם ישפע לנו נבי מלכים על נפש רוח ונשמה לעבוד את ה׳ ולאהבה וליראה אותו יראת הרוממות תמיד כל הימים :

ובשם שעמד לאבותינו על ים סוף זכות התורה הקדושה כדכד שנאמר והמים להם חומה מימינם ומשמאלם כן יעמוד היום זכות תורתך · לנו בני בריתך להגן בעדינו ולפרוש עלינו סוכת שלומך ולתקננו בעצה טובה מלפניך ולהסי׳ השטן מלפנינו ומאחרינו ובכל כנפיך תסתירנו · ובכח סגולת קריאת ולימוד השירה אשר שרנו עתה לפניך שהיא קדש קדשים ובזכות השמות והצרופים והרמזים והסודות הקדושים והטהורים היוצאי׳ ממנה · ישכון אור גדול בשכינת עוזינו ותשית לראשה עטרת פז ככתר מלכות משיחך ומזיו שפעך לבני׳ תביא שפע ישועה ורחמים ונזכה ונחיה לראות לישע עמך לישע את משיחך מלך ביפיו תחזינה עינינו ואז נשיר את השירה הזאת בקול ששון ובקול שמחה :

ובשם שסלחת לעמך בית ישרא׳ על ים סוף בעבר חטאת׳ בסגולת השירה הזאת · כן אבינו אב הרחמן רחם עלינו וכבוש עוונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתינו בכח סגול׳ השירה אשר שרנו עתה לפניך ונסה עלינו אור עתיקא קדיש׳ לקרוע רוע גזר דינינו כמו שקרע׳ רוע גזר דין אבותינו על ים סוף ויקרע כל המסכי׳ המקטרגים אשר הם מבדילי׳ בינינו לבינך ויחסום פי שטן ואל ישטין עלינו יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה׳ דוחה למען יחלצון

תם ונשלם סדר ימי הספירה ·

יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו עשה למען שמך וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ :

ואשרי אנוש יעשה זאת בסדר הקדוש הזה לעמיד על נפשו בליל הקדושה הזאת לעשות נחת רוח ליוצרו ולעורר את הרחמים אולי יחנן ה׳ על מיטב הגאון קדשו׳ למהר גאולתנו ופדיון נפשנו כי עת לחננה היא כי בא מועד וכן בתפל׳ יום ז׳ של פסח יתאמץ בתחנונים על גאולתינו ופדיון נפשינו ולשיר בקול נעים את השירה בשמח׳ ובנהלה · וכן בכל מקו׳ אשר יהיה שמה זכר יציאת מצרים וקריא׳ ים סוף ישים מגמת כוונתו אליו לאומרו בשירה ובזמרה לגורו׳ להלל ולשבח להאדון הכל על כל הטובה אשר הפליא לעשו׳ לאבותינו ולנו ומועיל הרבה לעורר את הרחמים כמו שכתבנו כמה פעמים · ובעת הוצאת ספר תורה נכון לעתור ולרצו׳ קצת מפרטי התפלה הנזכר ויאמר נוסח זה :

רבונו של עולם מלא משאלותינו לטובה והפק רצונינו ותן שאלתינו ושמע יזכר ויפקד זכרוננו וזכרון ירושלים עירך וזכרון משיח בן דוד עבדך לפני כסא כבודך וחוס וחננו וחמול ורחם עלינו והוציאנו מעבדות להירות ומשעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול וכימי צאתנו מארץ מצרים הראנו נפלאות וכמו שהשקפת על מחנה מצרי׳ בעמוד אש ועגן ותהום את מחנה מצרים כן השקיפה לפקוד כל הגוים ואל תחון כל בוגדי און בלה כדבר שנאמ׳ ונשפטתי אתו בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרי׳ אמטיר עליו ועל אגפיו ועל עמים רבים אשר אתו ובא כח לישע עמך לישע את משיחך ה׳ כגבור יצא כאיש מלחמו׳ יעיר קנאה כמו שעשי׳ לאבותינו על ים סוף · כאמו׳ ה׳ ילחם לכם ואתם תחרישון ואבד כל הקמי׳ עלינו לרעה וברוב גאונך תהרוס קמיך תשלח חרונך יאכלמו כקש · אנא מלך רחום וחנון זכור והבט לברית ספר התורה הזה וכשם שהגין על אבותינו על ים סוף דת ימינך כאמור והמים להם חומה מימינם ומשמאלם · כן יעמוד לנו בגלות החל הזה ולמען תורתך הקדושה אל תעזבנו אבינו ואל תטשנו מלכנו ואל תשכחנו יוצרנו ואל תעש עמנו כלה בגלותנו ונסה עלינו אור פניך ה׳ באור המאור הגדול ע״ק ועננו בעת ובצוקה הזאת כמו שענית לאבותינו על ים סוף כאמור מפי כבודך מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו וקרע רוע גזר דיננו ובצל כנפיך תסתירנו והבט כי אין מרעיתך אל ימשול קצף והשפיע עלינו עוז ישועה ורחמים ואתה ה׳ אל תרחק אילותי לעזרתי חושה כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים צמאה נפשי לאלהים לאל ח׳ מתי אבא ואראה פני אלהים מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך עשה למען שמך וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ ואני תפלתי לך ה׳ וכו׳ :

שבח לאל גדול ונורא ·

חג שבועות

להקדש בימי סיון

פרק ראשון

יקר התפארת ועוז הדר זה החדש רב הקדש ועוז ות"ת במקדשו קדשוהו שמים במעמד הר סיני בששי בו אשר בחר בנו מכל העמי' והנחילנו את תורתו במעמד הקדוש ההוא והפליגנו מכל העם אשר על פני האדמה והורם ונשא גבה מאד קרנם של ישראל ולו שתו איש עדיו עליו מאורות כתן סביבות עוזם ויט שמים וירד האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ ויעבור מלכם לפניהם עין בעין נראה ה' ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל את דברי הברית עשרת הדברים וכל העם רואי' את הקולות לכל דברות ולכל אמירות פה אל פה ה' יקבנו כל העם ה' נביאים ויאמרו הראנו נא את כבודך. לא עשה כן לכל העם ולשון ומשפטים בל יחיו בהם ומי בשחר יערוך את כל הכבו' לזרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון ושם שם לו חוקיו ומשפטיו לישראל לקדשנו במצותיו ולקרבנו לשמו הגדול לשרתו ולברך בשמו להחיותנו כהיום הזה אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה מאד ירושתנו: והן על זאת תפארת עטה לחדש השלישי להיות משובח ומפואר והמתנשא לכל לראש חדשי השנה. ולא לבדו על עצם יום הקדוש וזמן מתן תורתנו ביום הששי אכן עוד בו תוספת קדושה גם מיום ר"ח וחיב"ה, יתירה נודעת להם בשבת המלך הקדוש על ראש ההר מיום ראש חדש נכנ' לקראתם ולא עוד אלא כי הקדים לבא שם תחלה כמשז"ל כי על כן באמר ה' מסיני בא ולא אמר לסיני בא כי שם היה ובא להקביל פניהם ואף גם זאת מאהבתו וחמלתו בישראל עמו כי הנה אם הלום יפלא לב המשכיל לאמר מפני מה הקדימה שכינה לבא ששת ימים והשכם והערב ושלוח את אבינו רועינו משה ידבר אל בני ישראל והיותו הוא מול האלהים לקבל תשובתם ולהביא את הדברים אל האלהים והכל היה אפשר להעשות ביום א' או ביום החדש שהיה ראשון להשראת שכינה בהר או ביום ו' ולא תקדים שכינה לבא ו' ימים. רק אין זאת אפס כי עז אהבתו מאד אתנו כי חלק ה' עמו חבל נחלתו כי הנה מאז הוציאנו ממצרים גזרה חכמתו יתברך להפלי' לעשות להעלותנו במתהומא דארעא עד רום רקיעא תחת היותנו שקועים בטיט היון טומאת מצרים וגלוליה עלה נעלה מטומאה לטהרה עד נתקדש ונהיה קדושים ממלאכי השרת ונהיה מרכבה אל השכינה בגוף ונפש מתעלים כאהבתו כל עם ה' נביאים אלה שלהיותנו יוצאים מתחת סבלות טומאת מצרים לא עצרנו כח לקבל התורה עד שתקדש החדש הנ' ואמרו בס' הזוהר כי הז' שבועות של ספירת העומר היו כנגד ז' נקיים שמתקדש' האשה מטומאתה ליכנס לחופה כי כן כפרוש עצמם מעובדי עבודה זרה שמטמאה כנדה ספרו שבעה נקיים שבעה שבועות ליכנס לחופה של מתן תורה ועל כן קרבן העומר של יום היציאה טרם הלבון היה שעורים כי נמשלו כבהמות נרמז אך ב' הלחם שביו' החופ' היו מחטים כי כבר היו אז לאנשי' ומאם גדלה מאד אהבתו

יתברך אותנו ללבן שיורי פורענות חלאת זוהמ' הנחש אשר נשארו בם על כן ראה אלהים לעזר' עוזר משדי וכאשר החל שבוע ז' אשר כנגד יום הז' של לימן ביום הג' של השבוע' שהיה ביום ר"ח סיון שבאו מדבר סיני והקדים הוא ית' לבא עם תחלה כאמור והיו שם נצבים לפניו ית' נגד ההר אשר שם האלהים מתעלסים באהבים ושואלים ודורשים דברי דודים בין המלך מלכו של עולם ובין ידידו כי על כן כל טפה וטפה של נשמותיהם טומאת זוהמת הנחש אשר נשאר שם נתכות והולכות לגמרו' כי הלא בכל רגע ורגע היו קונים קדושה וקשר עם המקום ב"ה אשר לפניהם וכל מה שהיו מתדבקים בו ית' היתה זוהמת הנחש בורחת מהם כי הלא כהמס דונג מפני אש תימס הטומאה מלפני הקדושה גדולה שלו ית' כנודע והן זאת היתה להם גם אם לא היה רק התיצבם נגד ההר אשר שם האלהים. ומה גם עתה כי גם היה הוא יתברך נושא ונותן עמהם מתעלס באהבתם כי היו מרבים להיות מתקדשים ומטהרים עד בלתי השאיר בם גם רגז שמץ זוהמה כלל וביום האחרון שנגמרה מלאכת סילוק הזוהמה אז טבלו לגמור הטהרה במים חיים. ולולי עשה ה' ככה להקדים ז' הימים האלה לא עצרנו כח להטהר מכל וכל ולעשות מרכבה לשכינ' בגוף ונפש ברוך הבוחר בעמו ישראל באהבה כי כעי' נאוה תהלה. לפיכך אנחנו חייבים להתקדש ולהטהר עצמינו בכל שנ' ושנה בקרב הימי' האלה והימי' האלה נזכרי' ונעשי' בכל דור ודור להעביר גלולי טומא' זוהמת הנחש אשר נתן בנפשותינו את שכבתו ותטמא בה את נפשותינו והולדנו בחות הטומאה באשמותינו כמשפט לכל עושי רשעה אשר בכל עון ואשמה קונה ובורא משחית בטומא' גלולי מגרי'. ובקרב הימים האלה אשר בם הטהרו אבותינו מחלאת זוהמת טומאת הנחש המה מסוגלי' מאד להתקד' ולהטהר בם מטומאת זוהמתינו זוהמ' לסט"רון ולהתנהג בחסידו' יתירה על כל שאר הימים ביראת ה' כל היום לטהר את רעיונינו ולהחליף את שמלותינו והלבש אותנו מחלצות לזרוע בנו זרעינו גנת ביתן המלך הקדו' לקדשנו במצותיו להוליד פרפי קדש. ולהאביד ולהרום כחו' תולד' הטומאה והיו כלא היו. ; ומנהג עוד משדי בימים האלה ביותר כאשר באלה הימים נגמרה מלאכת סילוק זוהמ' אבותינו כאמור והאבות שי' לבנים: ותמיד בקרב הימים האלה לא ימוש מנגד עיניו לחשוב במעמד הר סיני ויצייר בשכלו איך היו ישראל בטהרה ופרישות בהיותם נצבים נגד ההר מול האלהים באימה וביראה ברתת ובזיע מפני אשר ירד עליו ה' ברבבות מלאכים ומשה רבינו ע"ה אדון כל הנביאים היה בקרב אלה הימים השכם והערב בין המלך ובין העם לקבל תשובת' ולהביא את הדברי' אל האלה"ים מתעלסי' באהבים כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' כי ע"י זכרון זה יעלה מורא על ראשו ויראה ועד יבא בו להתקדש

עצמו כמותר לו להראות בעצמו כאילו הוא עומד במעמד ההוא ולא יפנה ימין ושמאל בעסקי העה"ז ויעשה תורתו קבע ומלאכתו עראי מר"ח סיון עד יום הו' אף כי אין דרכו בכך ביתר הימים. וכן נהגו רבים מתלמידי הרב זלה"ה. וכבר כתבנו בפרקי ר"ח מי ממנהגי הרב זלה"ה לטבול בכל ערב ר"ח כמו בערב שבת וכ"ש בערב ר"ח סיון כי כפל החיוב מאד לטהר כל איש ישראל את עצמו במקוה שהרה לכבוד ימי הקדש הבאים להיו' בטהרה ופרישו ובכן ימצא עזר כנגדו לסלק מעליו גילולי טומא' הנח' ולקבל תוספת קדושה זה החדש רב הקד' כאשר היה עם אבותינו אבותינו הקדושים בימים האלה ובזמן הזה. ורבים מיראי ה' נהגו למנוע תשמיש המטה ג' ימים קודם חג השבועו' והיו נכונים ג' ימים אל תגשו אל אשה אם לא בטבילת מצוה ראף בליל חג השבועות מותר כמ"ש הרב זלה"ה. ואשרי אנוש יעשה זאת להתנהג בקדושה וטהרה כל ו' הימים ולו יוסף הארה יתירה בנשמתו ליראה את השם הנכבד והנורא:

ומנהג חסידים הראשונים ז"ל לעתור ולרצו' בקר' הימים האלה עליהם ועל זרעם להיות לבם פתוח בחכמה ובתבונה ובדעת ויראת ה' ועת רצון היא לתפלה זו בערב ר"ח סיון כי בו בחר ה' בישראל עמו והנחילנו את תורתו וחיי עולם נטע בתוכינו להתקבל ברצון וברחמי' להיות מוכתר בכתר תורה הוא ובניו בקרב ישראל וראוי להבין ולהתענות הוא ואשתו בערב ר"ח הקדוש הזה ויתעוררו בתשובה לפשפש במעשיה' ומעשה בני ביתם ליסר ולתקן ולהסיר מכשול מקרב בית' ולהדרכו' בדרכה לעמלי תורה. ומה טוב אם יוכלו שאת להתענות ב' ימים וב' לילות רצופים למי שכבר נהג להתענות משמרת ר"ח בכל חדשי השנ' ואם אי אפש' להם מכל מקום יתענו ביום ער"ח סיון תעני' גמור בכל דיני תעני' צבור ויהיו מפסיקים מבעוד יום ויהיה סגולה נפלאה להיות לו זרע אנשים חכמים וידועים יראי אלהים ואין תור' פוסקת מזרעו. ואף גם זאת צריך שתהיה מגמת פניו בתענית זה לתקן את אשר פגם בתורת ה' ומצותיו וזלא"ל כי הנה כתבו חכמי המקובלים הראשונים בסוד מאמרם ז"ל אשר אמרו בעצר' העולם נידון על פירות האילן כי כמו שבראש השנה רצה הקב"ה להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם כי הוא יום הבריאה הראשונה וחידוש העולם כמו שאמרו זה היום תחלת מעשיך כן רצה ביום מתן תורה שהוא מורה על חידוש העולם להשגיח ולדרוש על מעשה העול' ולדונו על פירות האילן כי הפירות הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה. והעולם נידון ביום זה על התורה שניתנה בו שבטלו עצמם ממנה ולא השלימו בתורה ובמצות כראוי. וכן על אשר שגו בה שלא לשמה שלא בקדושה ובטהר' וכל שכן בעודינו רשע לפני אלהים כי הגביר בתור' ומצותיו

כוח אל הקליפה ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך וגם יהי דן על הקוטפין מלוח עלי שיח שאמרו בזוהר שלא לך דקאמר רב מתיבתא מאן דפסק יתפסק מאן דפסק ממילין דאורייתא על מילין בטלין יתפסק חיוהי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא ומה גם אם אמר בתחלת למודו ליחדא שמא דקב"ה שכונא שמפסיק היחוד ועתיד לתת את הדין וכן לרבים מעמי הארץ אשר הותרה הרצועה להם ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים ומתעתעים בנביאיו · על כל אלה יביא אלהים במשפט בעזרת והוא אומרם בעזרת על פירות האילן: **ובכל** האיש הירא לבו יחיל בקרבו בתענית ערב ר"ח זה הן גור יגור וכפול אתיתו ויראת שדי על פניו בתתו אל לבו גודל פגמו אשר פגם בכבוד תורת אלהינו ותרדנה עיניו דמעה ברוח נשברה ויתמרמר ויאמר בקול מר אוי לי כי נדמתי כי ה' אלהים נתן לי אמרות ה' אמרות טהורות כלי יקר שפתי דעת לעבדו בקדוש' ובטהר' בתור' ובמצות · ואוי לי על שברי אנה אוליך את חרפתי אשר טמאתי היכלי קדש ותחת עשו' בהם שרפי קדש פרקלטין הנה אנכי בראתי משחיתים ורבו יתירה הוספתי בגבול הרשעה ביד פשעי וחטאתי אויה לי אהה עלי כי איך אשא פני אל פני האדון ה' אחרי אשר בזיתי ובטלתי תורתו וכליתי שנותי בהבלי העולם והייתי מלעיב במלאכי אלהים ומתעתע בנביאיו ומה אעשה כי יקום אל וכי יפקוד מה אשיבנו על השתמש בכתרה של תורה ומה אשיבנו על קוטפי מלוח עלי שיח לקנן בנטיעות ולהפריד אלוף ומה אשיבנו על הנות תורתו התמימ' לקטר ולהתנם ולאתיה' בפני רבים ומה אשיבנו על הייתי נאה דורש ואין נאה מקיים אוי לי על שברי נחלה מכתי נוח לי שלא נבראתי ונתהפך שלייתי על פני ולא אבא לאויר העולם אחר כי עבד אויל הייתי בעיניו ואם אב הוא איה כבודו ואם אדון הוא איה מוראו ובכן ישפוך את נפשו לפני ה' לשאול מחילה וכפרה על חטאתו ובכל נדקותיו יפליא להוציא יקר מזולל נצוצי קדושה תורה ומצות אשר בקליפה חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל ולקבל עליו שלא לשוב עוד לכסל' כאשר בתחלה ולהגות בתורת ה' לילה ויומם בקדושה ובטהרה ובדעת ויראת ה' ויהיו דבריו קרובים אל ה': ואנכי תקנתי נוסח תפלה פשוטה בכל פרטי הדברים האלה לעתור ולרנות בתענית ערב ראש חדש סיון במנחה וזו תוארה.

יהי ר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתהא שעה זו שע' רחמי' שעת הקשב' שעת האזנה ונקראך ותעננו נעתיר לך ותעתר לנו שיהיה עולה לפניך תעניתנו היום למחול ולסלח את כל חטאתינו ועונותינו ופשעינו ואשר הרע בעיניך עשינו ועשינו נאוצות גדולות ועל כן באנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בגוף נדכא ושפל רוח נשברה להפיל תחנונינו לפניך להורו' אותנו דרכי התשוב' ולהעלותינו מטומאה לטהרה כמו שטיהרתה את אבותינו בימים האלה ובזמן הזה מטומאת זוהמת הנחש בצאתם ממצרים וטהר לבנו לעבדך באמת ולהעביר גלולים מן הארץ לתקן עולם במלכות שדי: **ועתה** יגדל נא כח ה' ותכפר לנו את כל העונות אשר עוינו הרשענו בכבוד תורתך התמימה ונהי כטמא כולנו הוגי תורתך שלא לשמה ושלא בקדושה וטהרה ויראת ה' ואותה השלכנו אחרי גוינו ופרקנו עולה מעל צוארינו ופנינו את כל חמדתנו בהבלי העול' ואשר זלזלנו בכבוד התורה ולומדי' ונשתמשנו בכתרה של תורה ונתיהרנו בקדושתה וקצצנו בנטיעות והיינו כמפריד אלוף בהיותנו קוטפים מלוח עלי שיח ואשר הרע בעיניך עשינו ובעון פשענו הגברנו כח הקליפה על ידי תורתנו ומצותינו אשר עשינו עודינו במעלינו וטומאתנו ולא זכרנו כי תביאנו במשפט · ואתה ברחמיך הרבים אל נא תבזה ענות נפשינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו זה ויתוקן כל פגמינו אשר פגמנו בתורתך התמימה ותחבר ותוציא ניצוצי קדושת תורתנו ומצותינו שנתפזרו על ידי בין הקליפות ותשליך במצולות ים כל חטאתינו ותוצי' לאור משפטנו קדוש · כקומך למשפ' בעזרת על פירות האילן · **ובשם** · שקידשת את עמך ישראל בקדוש' בחדש הקדוש הזה ללמד להם תורה ומצו' והוספת חכמה ותבונה בהמה מכל העם אשר על פני האדמה ואמרו כל הגוים רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה כן אבינו אב הרחמן חננו מאתך חכמה ובינה ודעת והשכל והבינו בינה כנחל שוטף וכמעין המתגבר והאר עינינו בעמקי תורתך לדע' את שמך ופתח לבנו בתורתך ונשמח ונעלוז בדברי תורתך ומצותיך וחוקותיך לעול' ועד ובהם נהגה יומם ולילה לקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה ולשמה ובקדושה ובטהרה · **ולמען** שמך הגדול הנעלם היוצא מפסוק ה' זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן שסדורו כך

יז הר וה הא זת כי רב נת וא

יד בר רב בי יל בא רר כש

אי תת בי (הוא צירוף אות ראשונה ואות אחרונה שבפסוק) זכנו לבנים כשרים זרע קדש ותמשיך משך זרענו ממקור ישראל ואל ימצא בנו ובזרענו ובזרע זרעינו עד עולם מום שמץ פסול · וכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' ישרים ותמימים בשכל טוב בעיני אלהי"ם ואדם בעלי מקרא בעלי משנה בעלי תלמוד בעלי רזין בעלי מצות · וגומלי חסדים לעבדך באהבה ויראה פנימית ופתח לבם בתורתך ונהיה אנחנו וצאצאנו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה וקיים בנו

הקרא שכתוב ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם ונודע בגוים זרעם וצאצאיהם בתוך העמים כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' לא יגעו לריק ולא ילדו לבהלה כי זרע ברוכי ה' המה וצאצאיה' אתם כי אצק מים על צמא ונוזלים על יבשה אצוק רוחי על זרעך וברכתי על צאצאיך ויהי כחול זרעך וצאצאי מעיך כמעותיו לא יכר' ולא ישמד שמו מלפני ותזמין לנו ולבננו ובני בנינו די מחסורנו בכבוד ולא בבזוי ובריאות וכח ואל וחן וחסד בעיני אלהים ואדם ויהיה אהב' ואחוה שלום וריעות ביניהם · אנא ה' אתה יודע כל תעלומות ולפניך נגלו כל מצפוני לבבנו כי לא ביקשנו כל זאת אלא בעבור כבוד שמך הגדול והקדוש ובעבור כבוד תורתך התמימה · על כן עננו ה' עננו בזכות אבותינו הקדושים אברהם יצחק וישראל עבדיך ונסה עלינו אור פניך ה' להיות הענפים דומים לשרשם יהי ה' אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו להטו' לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו לשמור מצותיו וחקותיו אשר צוה את אבותינו יהיו לרצון וכולי ·

ואחר התפלה יאמר מזמור אשרי כל ירא ה' וכו': ואשרי אנוש יעשה כסדר הזה להתעטר בכתרה של תורה הוא ובניו בקרב ישראל ואף אם קשה עליו התענית אל יתרשל וישים אל לבו לקדושי' אשר בארץ המה חכמי התלמוד אשר עינו את נפשותם בכמה צומות לזכות להתעטר בכתרה של תורה ואמרו בפרק הפועלים רב יוסף יתיב בתעניתא ואקריוה לא ימושו מפיך יתיב מ' תעניתא אחריכא ואקריוה לא ימושו מפיך ומפי זרעך יתיב מ' תעניתא אחריני ואקריוה לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה': מכאן ואילך לא צריכנא תורה חוזרת על אכסניא שלה וכן אמר דוד טוב לי כי עוניתי למען אלמד חקיך · ובילקוט אמרו שהתענה שלמה ארבעי' יום שתנתן לו חכמת התורה כמשה · דכתיב ויהי שם מ' יום וארבעים לילה ועל כן משלי שלמה המ' דכתי ·

ומה גם כי ישים אל לבו שפעמים עונות האבות גורמים שלא יהיה לבניהם לב להבין ולהשכי' בתורה ובאים החנוכים ומכסין פיהן שלא יקבלו כדי שלא יהיה לאבות זכות כמ"ש באוסר אדם במדרש הנעלם ע"ש כי בודאי ראוי לו לאב לרחם כרחם אב על בנים שלא יתרשל להכין ולהתענות לכפר בעדו ושלא להיות גרמא בנזקי בניו ח"ו וזה שבכל הימים וכ"ש בזמן המסוגל לענין זה שראוי לעבו' כפעם כאשר יוכלון שאתו לפשפש במעשיה' ביום צום תעניתם ולעתור ולרצות לפני האל חנון המרב' לסלוח יכפר בעדם ואל יגרמו בעונם לשמטם מאן בניהם ח"ו וכן אם על הבני' בכלל ענין זה להבין ולהתענ' על בניה שלא יפקוד עונותיו על בני' כי אב ואם שוו לשיעוריהן

בענין זה כמ"ש יזכר עון אבותיו אל ה' וחטא' אמו אל תמח וביותר חל החיוב על האם בענין הזה כדאמר' בברכו' הני נשי במאי זכיין באקרויי בנייהו בבי כנישתא וכו' וכבר כת' בספרי הראשוני' דמנהג אבותינו שמושיבין התנוקו' ללמוד ביום שבועו' לפי שניתנה בו תורה ומביאין לוח שכתו' עליו א"ב ב"ד תשרק תורה צוה לנו משה וכולי ויקרא אל משה וקורא הרב אז א"ב כל אות ואות והתנוק אחריו ונותן על הלוח מעט דבש ולוקק הנער הדבש בלשונו · ואחר כך מביאין עוגה שנילושה בדבש וכתוב עליה פ' ה' אלהים נתן לי לשון למודים וכולי וקורא הרב כל תיבה של אלה הפסוקים והנער אחריו ואחר כך מביאין ביצה מבושלת וקלופה וכתוב עליה ויאמר אלי בן אדם בטנך תאכל ומעיך תמלא את המגילה הזאת אשר אני נותן אליך ואכלה ותהי בפי כדבש למתוק וקורא הרב כל תיבה והנער אחריו ומאכילין את הנער העוגה והביצה והוא מסוגל לפתיחת הלב ·

ולפי מה שאמר למעלה כי כל הימי' שמערב ראש חדש סיון עד יום שבועות כולם קדושים ומסוגלים ראוי ונכון לאושיב את התנוק בקרב אלה הימים ולא בשבועות להוציא נפשיה מפלוגתא דיש אומרים שאסור להאכיל לתנוקות בשבת או יום טוב עוגו' שכותבין עליהן אותיות ולכן אין לעשות כסדר הזה ביום שבועות אלא קודם אליו · ואולם לא אמרו כל השעורין הללו אלא לגמולי מחלב עתיקי משדים לפתוח סגור לבבם בחכמה ובתבונה ובדעת ·

אבן לבחורי חמד הגדולים בשנים לא זו הדרך ולא זו השעי"ר להאיר את נשמתם בחכמה ללכת אחרי סגולות הענוגות כאשר באו בספרי הראשונים כי אם לשמוע את דבר ה' ולהבין ולהתענות ולשוב עד ה' לכפר בעד חטאת חרפת נעוריהם אשר היא הגורמת סגור לבבם באמת לא זולת · ועושה אלה עושי' את העיקר טפל ואת הטפל עיקר באשר לא נשמרו מעינא וליבא תרי סרסורי העבירה ואח מראות עיני נשמתם להבין ולהשכיל אפי' פשוטי הדברי' וכל שכן תעלומתן · וכאשר לא נשמרו מלהוציא דבר לפני האלהי' (מי אמרים) המאורדי' בשחוק וקלות ראש והבאי לא תאמין בלשון הרע וליצנות ובכל הפה אשר גרמה לאטום ולהתאלט) פה הנשמה הטהורה אשר לא יוכלון לחדש שום חידוש בתורה · אשר עליהם מקונן הנביא הרשב"י ע"ה וי לבני נשא דאינון אטימי לבא סתימי עיינין וכו' אשר הנשמה בהם במתה אינה פועלת הפעולות הרוחניות והועיל ובן מה הועילו בתקנתם לרדוף אחרי סגולות פתיחת סגור לבבם והא למה זה דומה לנועל את ביתו לשמרו ונתנ' אויבו ומבקש רעתו שומר בתוכו · כי אף אשר המה חכמים וידועי' הם' יתגברו מלהבין ולהשכיל תעלומות חכמה ביד פשע כאשר

חכמים

חכמים הגידו לריח שמניך טובים מה השמן הזה כשל לתוכו טפה של מים יוצא כנגד טפה של שמן כך ד"ת אם נכנס ללב דברי ליצנו' יוצא כנגדו דבר תורה וכבר אמ' ב' שיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב ליצים שעל ידי כן מאבדים טובה הרבה · ושח מראות עיניה' מהשכיל לבותם בעמקי חמדת תורתנו · וכ"ש למי שאין לבו פתוח בחכמה ובא לרדוף אחריה כי אף אשר יחזיק בסגולות השותיים את הלב לא יועילו לו אם לא ניתקן את אשר עותו ישמר מדברי בטלה הגורמים לסוליא החכמ' ולסכל ולאטום לב החכמים וידועים וכ"ש מי שלבו פנוי הימנה שלא תקרב אל פתח לבו כל זמן שהשרץ בידו : והלא תראה דברי התנא ר' מאיר ע"ה שהיה אומר כל העוס' בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק וכולי והיינו שמגלין לו רזי תורה מאליו בלתי הצטרכו' לטרח בסגולות כי רוח אלהים תלמדנו כאשר נפשו חשקה בתורה לעסוק בה לשמה לעשות נחת רוח ליוצרו לא לשום פניה ועל זה ידוו כל הדווים בחורים ונערים חודפים אחרי דעת החכמ' ואין לא בידם טובם לדעת את ה' ולבם שמו שמיר שית ביראת ה' כמ"ש בזוהר ובתקונים וז"ל ורוח אלהי' מרחפ' על פני המים · מאי ורוח אלהים בודאי בזמנא דשכינתא בגלותא האי רוחא נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא והאי רוחא אתעביד קלא ויימא הכי קומו והתערו לגבי שכינתא דהא שכינתא היא בגלותא ולית בהו מאן דיתע' לגבה וכו' ולא עוד אלא כמה מאלי מדרשא דאינון חברין לגבייכו נוחין בכל יומא באורייתא' דבעל פה בכת' יקושיין ונוחין בה ככלבים דאמרין הב הב בגוונא דנהיק' דצווח הב הב הה"ר לעלוק ב' בנו' הב הב · הב לנא עותר' בעלמ' דין הב לנא עותר' בעלמ' דאתי ולית מאן דישתדל באורי' לסלק שכינת' מגלות' בג"ד קלא נפק בכל ליליא כד כח' קב"ה בג"ע דסלקין נשמתין קמיה וההוא קלא אמר מה אקרא זיל ואימא דישתדלון באורייתא' לחברא שכינה עם קב"ה וכו' ואילין דמשתדלין בגמילו' חסדים ובאורייתא' לא משתדלין אלא לגרמייהו ובגינייהו אתמר וכל חסדו כציץ השד' ועל אין דלא משתדלין בה לשמ' רוח דקדושה דאיהו שכינה לא שריא עלייהו הה"ד רוח הולך ולא ישוב ע"כ:

הנה משם מתבאר כי הכל תלוי במעשה הטוב לעשות נחת ליוצרו חסן ישועות חכמה ודע' ויראת ה' היא אוצרו וכן הוא אומר תשובו לתוכחתי הנה אביעה לכם רוחי אודיע דברי אתכם · דשכינתא דאיהו רוח קדישא שריא עלייהו לא כן אשר בחשיכה יתהלכו והתורה נעשית קרדום לחתוך בהם אבל כמה מבעלי תורה אשר עסקם בה על מנת לקבל פרס והספקות יתירות ולהיות שמם וריחם נודף בכל הארץ ובנו מגדל ואמרו נעשה לנו שם ועליהם אמרו כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שליתו על פניו ולא יצא לאויר העולם ושכינה לא שריא עלייהו · והנה רבי' מתופשי התורה מראים בעצמם כאלו המה חסידים המתחסדים עם קונם ועמלם בתורה לעשות נחת רוח ליוצרם · אכן אף אם אין בידינו להכחישם דברי התנא מכחיש' אשר מסר המפתח לאמר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברי' הרב' ומגלי' לו רזי תורה ר"ל שמאליו בלתי הצטרכות לטרוח ולעיין בה · הנה זה יורה שאינם עוסקים בה כדת של תורה ומי זה שאיש אשר לא יזלו דמעות מעיניו בתתו אל לבו דברי המשנה הזאת ורואה פחיתותו וחסרונו וכמו שהאריך בכל זה מהר"ח ו' זלה"ה בהקדמת ספריו · וכתב הרב זלה"ה כי מי שקורא בתור' לשמ' בלי שום פניה בכלל אז המלאך הנוצר משם יהיה קדוש מאד ועליון בכל דבריו אמנם אם התורה ההיא היה בה קצת מחשבה רעה שלא לשמה או איזה שיבושים וטעות כן המלאך הנוצר הימנו' יהיה בו תערובו' רעים כי נברא מב' בחינות מטוב ורע ואינו נאמן בכל דבריו ועל ידי זה בורא שוא וגורם כמה רעות כנודע כמ"ש בזוהר בראשית ז"ל ת"ח ההוא דמחדש מילין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות וכו' עביד באון רקיע שוא דאקרי תוהו ושלם בההוא רקיע ההוא איש תהפוכות שית אלפי פרס וכו' ומתמן נפקת אשת זנונים ומתמן נפקת וקטיל' כמה אלפין ורבבן ועל דא כתיב כי רבים חללי' הפיל וכו' ·

ובמה נוחות קמאי דקמאי על בת הדרשני' אשר כהנו לשנות פשט הכתוב ולבש בגדים אחרים ובחרו לעצמם דרך לא סולל' לא דרכו בו הראשונים ומתפשים בחפוש נרות אחר מדרש או מאמר שבסדר זה אחר זה עבייהם והם רחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממער' ומעולם לא נתכוון בעל המאמר ולא עלתה על דעתו שיהא להם קישור וחיבור · והמה מיגעים עצמם במעשה חדודים חדודים בחריפות של הבל ומאבדים זמן ומכנס ומכיהם עד שמעלין הבל וקושרין כימה בכימה מדחי אל דחי עד מאה דחיות ותולים בשערה ומהפכים הקער' אל פיה כי דור תהפוכות המה ונזכים דעת הבריות במקרי' הללו להיות כל א' ברוח שפתיו מתנשא לאמר אני אמלוך ולמען ספר שמו לאמר כי הוא נאה דורש ידע מה בחשובה לשנות כל פשט ושעירו דכבן שבודאי מחכמי אשכנז שמיו' בא לימוד המבולבל הזה באשכנז בא ערבוביא וחשיכה גדול' לעול' וכלו' בחרו' הו' על הוה שבר על שב' יחדיו ידבקו ונשפך דמים כמים ואין קובר וכמה אלפי אלפים נפשות שנהרגו עד השארם מעט מהרבה ואין זה כי אם שעל ידי לימוד הזה נתנו בא לאים תהפוכות לשון שקר · ויבן לו בית ברקיע שוא להרוג כמה אוכלסין מבני ישראל אוי לנו אהא עלינו · כי על כל אלה מי שנגע יהי' בלבו לא יפנה דרך ברמים להתרומם ולהתנשא ח"ו בכתר של תור' בדרך לא סלולה לא דרכו בה הראשונים לא שערום אבותינו רק

פרק א סגולות להשנה החכמה

בדרך כשפה לראשונים ז"ל בדרך אמת ובעיון היש"ר לא מעוקל בדרך המטים עקלקלותם כי הוא מאבד טובה הרבה וגם בכנפיו נמצאו דם נפשות אביונים · ובכן חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים ויהא לבם פתוח כפתחו של אולם מאליהם מבלי הצטרך פוכות משאות שוא ומדוחים· כי רוח ה' תבינהו וילמדהו דעת ודרך תבונות יודיענו :

ויהא זהיר בסגולות החכמה לרז"ל האחד לתפוס ביראה הפנימי' אשר היא סבא להשיג בחכמ' כמ"ש ראשית חכמה יראת ה' ונאמר הן יראת ה' היא חכמה ועליה שנו חכמים כל שיראת חטאו קודמ' לחכמתו חכמתו מתקיימת · וכן אמרו באגדה אמר הקב"ה לישרא' חייכם כל החכמה וכל התורה דבר קל הוא כל שמתיירא אותי ועושה דברי התורה כל החכמה וכל התורה בלבו שנא' ראשי' חכמה יראת ה' · ובשמו' רבה משמע שבמדת היראה זוכה גם לזרע אנשים חכמים וידועים ז"ל ותיראן המילדות וכו' הה"ד הן יראת ה' היא חכמה מהו שכר היראה תורה לפי שיראה יוכבד מפני הקב"ה העמיד ממנה משה וכו' ומרים יצא ממנה בצלאל שהיה מלא חכמ' דכתיב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה וכו' ומסוג זה לירא מן החכמים אשר על יראה זו אמרו פ"ק דשב' מאן דדחיל רבנן איהו גופיה צורבא דרבנן ואי לאו בר הכי הוא משתמע מיליה כצורבא דרבנן וגם לזכות לזר' חכמי' יאהוב אותם כמ"ש שם מאן דרחים רבנן וכו' וגם לרדוף לקבל פני החכמים וידועים בחכמה וביראת ה' כמ"ש פרק קמא דעירובין א"ר האי דמחדדנא מחבראי דחזיתי' לר' מאיר מאחורי' ואלמלא חזיתיה מקמיה הוה מחדדנא טפי דכתיב והיו עיניך רואות את מוריך · ולתלמיד להיות זהיר ביותר כשרבו כועס עליו כמ"ש פ' הרואה אמרי דבי ר' ינאי מאי דכתיב כי מיץ חלב יוציא חמאה ומיץ אף יוציא דם ומיץ אפים יוציא ריב במי אתה מוצא חמאה של תורה במי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליו ומיץ אף יוציא דם כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונ' ושותק זוכה להבחין בין דם טמא לדם טהור ומיץ אפים יוציא ריב כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושניה ושותק זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות דתנן רבי ישמעאל אומר הרוצה שיתחכם יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצו' בתור' יותר מהן שהן כמעיין נובע וכן להתנבל עצמו כמ"ש אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה כל המנבל עצמו על דברי תורה סופו להתנשא ואם זמם יד לפה · וכן ללמוד בחבורה שאין התורה נקני' אלא בחבורה כמ"ש ברזל בברזל יחד ונעשכו נאמר חרב אל הבדים ונואלו ח"ו ולא עוד אלא שמטפש דכתי' ונואלו ולא עוד אלא שחוטאי' דכתי' אשר נואלנו ואשר חטאנו · ואמרו רבותינו בעלי התוספו' ז"ל למגב' ברכה ה' עדיף שלא יבלבל לשונם

יחד

יחד כמ"ש בבי יהוד' גמרי מחד רב נתקיימ' תורת' בידם אבל למסבר אמרינן הלומד תור' לפני רב אחד אינו רואה סימן ברכה לעולם : וסגולה יקרה להתחכם הוא ללמו' עם התלמידי' כמו שאמר ר' חנינא הרבה למדתי מרבותי ומחברי יותר מרבותי ומתלמידי יות' מכול' ובפ"ב דתמור' אמרו רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה' בשעה שהתלמיד הולך אצל הרב ואמר ליה למדני תורה אם מלמדו תורה מאיר עיני שניהם ה' ואם אין מלמדו הקב"ה מחכים שניהם ואם לאו עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה' מי שעשהו לזה חכם עושהו לזה חכם עושהו טפש טפש עושה אותו חכם וכו' · ובסנהדרין הפריזו על המדה ואמרו הלומד תורה ואינו מלמדה בכלל כי דבר ה' בזה הכרת וכו' ואמרו כל המונע הלכה מפי תלמיד כאילו גזלו מנחל' אבותיו ואפילו עוברין שבמעי' אמן מקללין אותו ח"ו וכל המלמד תורה בעולם הזה זוכה ומלמדה בעולם הבא שנ' ומרוה גם הוא יורה :

סגולה ב'

להיות אוחז בפלך השתיקה כמ"ש התנא סייג לחכמ' שתיקה כי כשם שמעשרות סייג לעושר שכדי להשיג עושר צריך שיעשר כדפירש עשר בשביל שתתעשר כן להשיג האדם חכמה אי אפשר לו כי אם על ידי קניית מדת השתיקה כי המרבה דבר בטלה כנגדו דברי תורה יוצאי' ממנו כנזכר למעלה ועוד מטע' אחר כי על ידי השתיקה הוא מתעלם מפעולו' השפה קצוות שהם קול ודבור ועולה למקום השתיקה שהוא המחשבה סוד החכמה בסוד שתוק כך עלה במחשבה וגם כי במדה זו נעשה מרכבה למקו' השתיקה ויזכה שיושפעו לו סודות ועמקי התורה שהם בשתיק' דלא אתמסרו לגלא' ואחד מן מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם הוא במיעוט שיחה וכו' :

סגולה ג'

לקום בחצות הלילה ובלי ספק שהמתמיד במדה זו יתגלו לו סתרי תורה כמ"ש הראשוני' כי אחר שהתורה נמשלה לבת מלך בלי ספק כי יותר בת מלך תגלה לאהוב' בלילה יותר מביום כי בלילה הוא דרך צניעות וכן למדנו ר"ל אין רנה של תורה אלא בלילה ואמר ר"ל כד הוינא לעי באורייתא ביממא הוה מנהרא לי בלילה דכתיב והגית בו יומם ולילה :

סגולה ד'

לאחוז במדת הענוה כמו שכתב בסוטה פרק ב' אמר ר' יוחנן אין דברי תורה מתקיימין אלא במשים עצמו כמי שאינו · שנ' והחכמה מאין תמצא ואמרו כת הקודמין כי האיש אשר ידבנו לבו לתקן מדותיו וליישר דרכיו ומעשיו ירדוף אחרי הענוה בתכלית השלימות להיות עלוב ולא יעלוב שומע חרפתו ולא ישיב ומיד תשרה עליו השכינה ולא יצטרך ללמוד מבשר ודם כי רוח אלהים תלמדנו :

סגולה

סגולה ה' להיות נכנע כמ"ש ואת צנועים חכמה להסתיר מעשיו בכל מה שיוכל שכל ה' ושם דבריו בסתר הברכה שורה עליו והוא על דרך שפירשו רז"ל אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין ובזוהר נח דף ס"ד אוליפנא קב"ה סתים וגליא גליא הוא כ"ד דלתתא סתים הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן ובגין כך כל מילוי דבר נש דאיכון בסתימו ברכאן שריין עלוי וכל דאיכון באתגלייא היא אתר דב"ד שריין עלוי בגין דאיהו אתר באתגלייא וכלא איהו ברזא עילאה בגוונא דלעילא ע"כ. ובפרקי התשוב' כתבנו שהמסתיר מעשיו הטובים מבני אדם שכרו שיהא נסתר מבעלי הדין שהקב"ה חופה עליו בלבוש החסד הנקרא אלוה כדי שלא יכירו בו בעלי הדין בסוד לגבר אשר דרכו נסתרה ויסך אלוה בעדו. וכ' סגולות אלה אמרן ר' מאיר בפרק קנין תורה ר' מאיר אומר כל העוסק בתור' לשמה זוכה לדברי' הרבה וכו' ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק והולך והוי צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו ומגדלתו וכו' שהדברים האלה הם הגעה לקניית החכמה כאמור:

סגולה ו' לאחוז במדות החסד שביאר החסיד הקדוש בעל ראשית חכמה בפרק י"א דשער אהבה כי על זה אמרו הרוצה להחכים ידרים פי' הרוצה לזכות במדת החכמה. צריך שיאחוז במדת החסד הנקר' דרום כי החסד כסא לחכמה ובאחיזתו במד' החסד בודאי יזכה לחכמ' שעליה. ומכל מקום גם אינו יוצא מידי פשוטו שגם בתפלתו יצדד מעט פניו לצד דרו' כמ"ש בפ' כ' דבתרא וסי' שלחן בצפון ומנורה בדרום ופרכינן והא אמר רי"בל שכינ' במערב לא נצרכה דמצלי אצלויי:

סגולה ז' כתב הרב זלה"ה לקוס מפני שיבה סוד דיקנא דא"א ולהד' פני זקן סוד דיקנא ז"א ויראת מאלהיך סוד נוקבא דז"א אשת חבר וע' זה זוכה לחכמת התורה ומועיל מאד להשגה:

סגולה ח' להתודו' קודם לימודו ויכוין להוציא הקדושה שהיא התורה ומעשים טובים שהיה עושה בעודו רשע מהקליפ' שאם היו הולכים ומגביר כחה ועתה מכניעה ובכן תפקחנ' עיני עורים:

סגולה ט' להשיג בעמקי חכמת הקבל' הזמן מסוגל יותר להצליח בלימוד ולהבין ולהשכיל בתעלומה הוא בערבי שבתות וגם בלילות אחר חצות ובחג השבועות ובחג הסוכות בתוך הסוכה וביותר אם דר בארץ ישראל דאוירא דא"י מחכים ביותר בחכמ' זו:

סגולה י' היא להיות למודו בנחת לאט מלה במלה כמ"ש דברי חכמים בנחת נשמעים. כי לא נמצא השגיאה והטפשות כי אם בעבור שאינו מדקדק בדבריו ואינו שוקע בענינו ומתרגה במכון בתחלת העיון ומוצי' שם רע על תפארת של תור' הקדושה והעמוקה כי נר' לו שאין ענין התורה כי אם אותו דבר שעולה בדעתו בתחל' עיונו והוא הפשט. כי עיקר התורה סודותיה ורזיה הנסתרים והעמוקים הם נעלמים מעיני הכל בתחלת העיון עד שמי שיש לו שכל יטה שכמו לסבול הטורח והמשא לעיין יום אחר יום עד שיגלה הענין אשר הוא מבקש והוא יתברך כראות טוב כוונתו לדעת להבין מגלה את חפציו לו הכל לפי מה שהוא אדם:

והחסיד הר"ס כן מביר המשיל משל נאה לזה לבת מלכי' שהיא נתונה בתוך המגדל סוגרת ומסוגרת ואין איש אתה בבית כי אם הנערות הראויות לתת לה מבית המלך ואפילו פתח המגדל אינו נמצא כי אם אחר עמל וטורח ומי שיחפש בה היטב ואחר כך צריך לחפש אחר המפתחו' הראוי' לפתוח אותו הפתח ואחר שיפתח הפתח הראשון שהוא החיצון יש חדר לפנים מן החדר וכולם סגורו' היטב וגלה כרצון המלך שלא לתת בתו לא מפני עושר ולא מפני יופי ולא מפני יחס ולא מפני שום נד בעולם אלא למי שישתדל להיות הוא שיוכל לבקש אהבת בתו שתגלה אליו מן החלון עד שתגיד אליו הפתח ויהיה חרש וחכם לבקש מפתח אחר מפתח ויוכל ליכנס לפני לפנים למקום מושב ומשכן בתו. לו תהיה לאשה ולא ימנע אותה ממנו וכן הכריז בכל מלכותו עד שבאו מקצות הארץ אל המגדל ההוא רבים והיו בהשכם והערב סביבות המגדל בכל מיני שירות ותושבחות ובכל מיני ניגון לעורר את לב הנערה אולי תחפוץ באהבתו שתגלה אל א' מהם כחורין ובסדקי' ועינה בנוס נפשו לחורב ביום ולקרח בלילה אולי תיקר נפשו בעיני' ועם כל זה לא הועיל לו מפני שלא התמיד בענין וחשב שבמעט הזמן שיכנס ימצא מבוקשו והוא לא כן ידמה כי לא כרגע' נקל תושג בת המלך לישא אותה והיא אינה חושש' לו וממקומה לא תמיש וכיון שראה האיש ההוא או אותם האנשים שהשתדלו הרבה מידם ולא השיגו תוהים על כל מה שעשו וחוזרים לדרכם בפחי נפש יגיעו לריק והולידו לבהלה וכן באים אנשים אחרים מאיי הים ומקצות הארץ לשמע בת המלך מיופיה ומתכונתה ומשכבין כמו כן אותו המגדל השכם והערב ומתעכבין שם יותר מן הראשונים ומתקנים כלי שיר וכנור ואמרות טהורות של פיוסים ורצויים לרצות את בת המלך ולבקש אהבת ומתחננים אליה שלא ישובו ריקם וסוף הצלו חרס בידם וחזרו בפחי נפש לדרכם. וכן יום יום מתחדשים ובאים ממזרח וממערב לראות אם יוכלו להשיג המציאה ההיא ולדבר על לב הנערה תתגלה אליהם ויהיו לרצון אמריה' ועמדו כמו כן זמן מה וכיון שראו שלא השיגו חזרו לאחוריהם בפחי נפש ונתיאשו מן המבוקש עד שבא פקח א' ערום ואמר המגדל הזה אי אפשר שלא בנו פתח ליכנס ולצאת. אלכי אשב ארבעים יום וארבעים לילה עד

שאשיב את מבוקשי ואמנ' איזה פתח או חלון שאוכל לראו' את בת המלך או לדבר עליה ותנתן לי נפשי בשאלתי או אמות עליה והיה כשב' האיש ההוא כאותו חשק נמרץ ימים ושנים הולך ובא סביבות המגדל עד שמצא כמין חלון אחד במגדל התחיל לחטט אחריו והיו עפר וצרורות נופלים עד שגילה חור קטן התחיל לצעוק ולצווח יום ויום ולקרות לבת המלך בקול גדול ולהתחנן אליה תיקר נא נפשו בעיניה עד שיהמו רחמיה אליה כראותה כי כבר התחיל למצוא מקום וטרח ועמל לבקש אהבתה והתחילה לספר עמו ולדבר על לבו שלא יחוש מכל הטורח אשר טרח כי סוף הכבוד לבא וישמח ויגיל ומי שטרח בערב שבת יאכל בשבת. וכיון שהתחיל הוא ינמור ויגלה הפתח ומשם יכנס עד שהוא בעצמו טרח יום אחר יום עד שמצא פתח כניה בכותל התחיל לחטט אחריו עד שפתח ונכנס אחר שנכנס התחיל לקרו' ולצעוק אל בת המלך תפתח לו החדרים הפנימים להכנס אליה עד שראתה אותה בעיניו וגלתה לו מקום המפתחות היכן הם והוא לקח מפתח אחד ופתח חדר אחד ומפתח אחר ופתח עד שמעט מעט כישוב דעתו והשכלת שכלו פתח את כולם אחד א' ובראו' בת המלך חפץ האי' שהוא בה וכל הטורח שטרח בעבורה שלחה להגיד לאביה כל המאורע והמלך שמח לקראת האיש ההוא כי פרי מעללים יאכל ורב' להשיאו עם בתו וגילו לו מסתרים אחרים ונתן מפתחות המגדל בידו לסגור ולפתוח כל זמן שירצה ונתן לו בתו לאשה והגדיל האיש ההוא עד מאד עד שנעשה משנה למלך ובכל אשר הוא גוזר הוא מצליח בידו - והוא המשל שהביא הסבה לרחימתא דאיהי שפירתא בחיזו ושפירתא בריוה ואיהי טמירתא וכולי עיין שם באורך והוא רמיזן התורה עם האיש החפץ לעסוק בה כי אין עקרי הדת ומודותיה מתגלים בדבר נקל לכל לומר כי אם אחר עמל וטורח הרבה מאד לעסוק בה יומם ולילה ולמסור נפשו עליה כדכתיב אדם כי ימות באהל ולעולם אינו משים דעתו הימנה בשכבו ובקומו בשבתו ובלכתו. לאיש אשר שה לו ודאי ישיג תעלומות חכמה בכל אשר יחפוץ כי כמו שהוא רודף אחר התורה ומבקש אהבתה כך תרדוף היא אחריו להתגלות אליו ולמסור בידו גנזי סתרי ורזי עמקיה כענין שנאמר תכבדך כי תחבקנה ואין לך כבוד גדול יותר מכבוד החכמה כמ"ש כבוד חכמים ינחלו: **בכלל** של דבר אין לפנות לדעת החכמה אחר סגולת חיצוניות כי אם בסגולות האלה הפנימיות והכל לפי מעשיו של אדם - וכתנא דבי אליהו בפסוק ודבורה אשה נביאה - מה טיבה של דבורה שנתנבאה על ישראל והלא פנחס בן אלעזר עומד מעיד אני עלי שמים וארץ בין נכרי בין ישראל בין איש ובין אשה בין עבד בין שפחה הכל לפי מעשיו של אדם רוח הקודש שורה עליו עכ"ל:

פרק ב' ערב שבועות

יום ערב שבועות צריך כל אדם להכין עצמו ולהוסיף בקדושה ויראת ה' כל היום כדי שתמצ' קדושת יום הקדוש הבא ומושב אשר בו תמצא מנוח לכף רגלה ומה טובו ומה יופיו להשביע בצחצחות נפשו לשתות ממקור המים אשר נתן בה הנחש את שכובתו כי הזמן גורם ובא עת לחננה לפני אבינו שבשמים המטהר את ישראל לעתור ולרבות אליו לאמר מי שטיהר את האבות ופסק זוהמת הנחש מעליהם כיום זה הוא יטהר את הבנים להסיר כל גלולי אלאת זוהמת הנחש הוא עד הרע מעליהם מי שגאל את האבות יגאל את הבנים מי שקדם את האבות יקדם את הבנים מי שתמך את האבות יתמוך את הבנים מעתה ועד עולם:

ונוסף על זה אמרו על אחד מן החסידים שהיה מתענה בערב שבועות ושאלו ממנו חכמי הדור על מה היה מתענה ומרבה בתפלות ותחינות ביום ההוא - והיה טעמו מפני שאמרו בגמרא פרק מפנין דהקזה במעלי יומא דעצרתא סכנתא וגזרו רבנן אכולהו יומא טבא משום יומא דעצרת דנפיק ביה זיקא ושמיה טבוח דאי לא קבילו ישראל תורה הוה טבח להו לבשרייהו ולדמיהו וטעם הדבר אמרו חכמי האמת כי חדש זה הוא תאומי' רמז על יעקב ועשו שיעקב ועשו חלקו ולקח יעקב חדש ניסן ואייר ועשו לקח כנגדן תמוז ואב ונמצא חדש סיון שהוא באמצע נשאר בשותפות ולכן מזלו תאומי' ומי שיקבל התורה נוטל אותו חדש לגורלו ואם ישראל יקבלו את התורה ושמרו אותה הרי החדש הזה לישראל ואם לאו הרי הוא של עשו ועל כן נפיק ביה טבוח והוא כח שר של עשו שמזלו מאדים ובא בכח חרב שבידו לטבוח שונאי ישראל. וזהו הטעם שבעומת הרבים מן היום דלא אכשור דרי לגמור את התורה כדת וכשורה. סמוך לחג שבועות קראוהו צרות רבות ורעות ה' יאמר לצרותינו די: ועל כן האנשים הניגשים אל ה' יתקדשו ביום הזה לעתור ולרבות על זה לפני אלהינו מריש ע"ד קדמיה לרשיעא על לא יקדימינך: ובבית מדרשו של מורי ז"ל היה נוהג לקרות ביום הזה תכף ומיד אחר התפלה סדר מעשה הקרבנות ופרשת ויקרא וכו' - על כי הם סגולה גדולה להמית כל צר ומשטין כמ"ש התוספות פ"ק דמגלה בענין הלנו אתה אם לצרינו - פי' הלנו אתה בשביל תורה דכתיב בה תורה צוה לנו - אם לצרינו או בשביל קרבנות שמגינין עלינו מצרינו וכן משמע בזוהר ויקרא כמ"ש בפרקי ר"ה ע"ש ואח"כ בנביאים חזון עובדיה עד סופו ואח"כ בכתובים מזמור י"ז וק"ט שדרשום חכמים ז"ל על עשו - ואח"כ יאמר הנוסח התפלה הנזכרת במאמר ה' ויוסיף בסופה נוסח זה -

אנא מלך רחום וחנון עזרת אבותינו אתה מגן

ומושיע להם ולבניהם אחריה' חמול על עמך ורחם על נחלתך חוסה נא כרוב רחמיך חננו מלכנו ועננו הבט נא והושיעה נא צאן מרעיתך אל ימשול בנו קנף כי לך ה' הישועה. ידענו ה' כי חטאנו ופשענו בכבוד תורתך התמימה ואין מי יעמוד בעדינו אלא שמך הגדול יעמוד לנו ביום צרה וראה כי עמך הגוי הגדול הזה ואל תתן נחלתך לחרפה למשול בם שר של עשו לטבוח ימרי דרך ואל תעש עמנו כלה בגלותינו כי אל מלך חנון ורחום אתה הצילני נא מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים. קומה ה' קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי מרשע חרבך יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה. יהי דרכם חשך וחלקלקו' ומלאך ה' רודפם למען יחלצון ידידך הושיע' ימינך ועננו עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

ואשרי אנוש יעשה זאת להיות מגמת פניו תמיד בכל ערב שבועות לעשות כסדר הזה לפני האל הנכון המרבה לסלוח לבקש מלפניו על עמו צאן מרעיתו לבל ימשול בם קנף ח"ו לא לבד להריק הברכות קופרא טבא לפומא וכסא טבא לפומא מאין פנות אל הנעשה תחת השמש אויביו בכתש יקיפו עלינו על עונינו ופשענו בכבוד התורה התמימה מי בביטולה ובזיון ומי בהגות בה שלא לשמה ושלא בקדושה וטהרה ומי בהשתמש בכתרה של תורה ומי בהתאכזר על לומדיה ואין מחזיק בידם כי על כל אלה יביא אלהים במשפט ביום העצרת כמשאז"ל בעצרת על פירות האילן כאשר ביארנו בפרק א' ועל כן נפיק ביה זיקא ושמיה טבוח דאילו לא קבילו ישראל תורה הוה טבא להו לבעריהו ח"ו ועכשיו שקבלוה יפקוד עליהם חטאתם שיקבלוה ולא קיימוה:

וכשם שערב ר"ה הוא זמן תשובה לכל שאר חטאות של ימות השנה כן ערב עצרת זמן תשובה פרטית לכל חטא אשר יחטא כל איש על כבוד התורה התמימה לפני בא יום הדין הנורא ביום העצרת כאמור. ואף אם כביר מצאה ידו בתורת ה' וביקר תפארת גדולתה צריך להיות ירא ומצטער שלא יפגע ח"ו הדין במעט הצאן צאן קדשים ויהיה ח"ו צרה גדולה בקדושה ואבינו רועינו הרשב"י ע"ה תמיד היה אומר כל יומאי אצטערנא דלא יוקיד עלמא בשלהובוי וכדמי דרך וכולי ולכן כל יום ויום מיום התקדש החדש הקדוש הזה עד עצ' העצרת כל ירא אלהים יהיו עיניו ולבו תמיד אל ה' לבקש מחילה וכפרה על עזבם את תורתו וכפר בעדו ובעד כל ישראל ומידי בואו לפני ה' הן בתפלה והן בעסק בתורתו תהיה זאת מגמת כוונתו וכל עת ורגע יהא חל וזע לאמו' איך אעשה לייחד את המדות של מעלה כדי שלא יהא קנף בבין הלולה של תורה גוכר וצריך אני להגות בתורה או

לעשות

לעשות מצוה זו כדי שעל ידי מצוה זו יתמיד יחודם של שמו' למעלה ולא יפגע הדין במיעוט הצאן קדשים וביותר ביום ערב שבועות מצוה בו יותר מבשלוחו להכין צורכי הרגל בכבודו ובעצמו לכבוד התורה ולכבוד היום הקדוש ולהיות מגמת פניו על ככה לכפר עליו מאשר חטא על הנפש בזלזולה של תורה ופנה אל שעורות, הרשות וזלזל כבודו באמה במסיבות של עמי הארץ ומשוללי יראת ה' ואזלי כבוד התורה ביניהם כאשר פשתה המספחת הזאת ברבים מתופשי התורה שבדורינו זה וה' הטוב יכפר בעד:

וביותר אל החיוב במצות הכנת צורכי הרגל הקדוש הזה לת"ח יתר על שאר עם לכבוד ולתפארת התורה התמימה כי בה תרום קרנם למעלה וכמ"ש על רב יוסף דביומא דעצרתא עבד ליה עגלא תליתא ואמר אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא. ולפיכך כבוד הוא להם לתופשי התורה למחול על כבודם ולהכין את אשר יביאו לצורכי הרגל הלז בששון ובשמחה ויודו וישבחו לאדון הכל על כל הטוב שהטיב עמנו לתת חלקנו בתורתו ויחדנו לעם סגולתו מכל העמי' אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלם ובכן לא יחושו על ההוצאה יתירה להכין מטעמים מתוקים ומטעמים לחכו והכל לפי מה שהוא אד' ולפי המוטעם לחכו והערב לו לשמוח בשמחה של תורה וכל המוסיף בהוצאה בכונה זו מוסיפים לו כמ"ש בפרקי שב' וסי' יביאו' את השב' שתים שהן ד' וכל המועדים נקראו שבת. **ורז"ל** הזהירונו לאמר חייב אדם לטהר עצמו ברגל וזה בשאר רגלי ה' כל שכן וק"ו ברגל הזה כי בו טבלו את עצמן כל ישראל אנשים ונשים בצווי הש"ית לך אל העם וקדשתם וכו' ואף כי לפי דברי הזוהר פרשת אמור נראה שעיקר סוד הטבילה בעלות השחר דיו' שבוע' כמו שנפרש בע"ה מכל מקום ראוי ונכון לטבול גם כן ערב הרגל כדי שיטהר בהכנס' הרגל וגם זכר לאבותינו שטבלו בערב הרגל הזאת קודם שקיעת החמה כדמשמע פ' ר"א עקיבא דף פ"ו ע"ב כדברי רש"י ז"ל ולא אמר כל השיעורין הללו אלא להמתקדשי' והמטהרי' עצמם ונוהגים עצמם בטהרה בכל זמן כי יאותה להם אף שהם בחזקת טהרה וקדושה להוסיף טהרה על טהרתן וקדושה על קדושתן לכבוד התורה ולכבוד היום. אך מי שאינו טהור ממקרה אשר לא טהור חובה רמיא עליה להסיר טומאתו מעליו לפני בא יום ה' הגדול והנורא ולא יבא לפני אלהיו עוד טומאתו בו חלילה כי הוא מפגל בקדשי שמים ומאבד טובה הרבה. וכל שכן כי ישים אל לבו כי צריך ליל התקדש החג הקדוש הזה לעמוד על נפשו ער כל הלילה להגות בתורת ה' בקדושה ובטהרה אשר עליהם אמר הרשב"י ע"ה כי המה מבני מהימנותא ומבני היכלא דמלכא ומי זה האיש בער ולא ידע טח מראות עיניו מהשכיל לבו ולדעת את כל הכבוד הזה היותינו מקשטים את הכלה

בתכשיטיה

בתכשיטיה להכניסה לחופה למחרת היום הבא במעשה ידינו ומעשה ידינו כוננהו · ואיך ישא פניו לבא לפני המלך הקדוש לשרת ולברך בשמו וטומאתו עליה ח"ו כי הוא מדמע קדש בחול טהור בטמא ומוסיפין חול ועוז כגבול הרשעה ושפחה כי תירש גבירתה תכשיטין הן לה ח"ו ולא עוד אלא כי על ידי כך הוא מזכיר עון להתפ' גם על שאר הימים על דבר כבוד התורה ואשר ז"ל בה להגות בה שלא בקדושה וטהרה · בקום למשפט אלהים בעברת על פיה' האילן כנזכר לעיל לא כן בהטהר עצמו בקדושה ובטהרה בקרב אלה הימים וכ"ש לפני יום הקדש הזה להגות בליל התקדש חג בטהרה ובאימה וביראה כי יעלה ארוכה למחלתו מאשר חטא בשאר הימים בכבוד תורת אלהינו בעשותו כהבל תורתו ובסדר הקריא' כאמנ' תכשיטי הכלה הנעימה ושב ורפא לו ויצא כרימום ולא עוד אלא אשר יורן כב יכול מתפאר ומתקשט בו ויאמר לו עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר ·

ואל יקל בעיני האדם הזה לאמר מי אנכי שפל ואפל להיות מבני היכל' דמלכ' ולקשט תכשיטי הכלה וכבודה בגדולים · חלילה מלהאמין כך כי שדי לא מצאנוהו שגיא כח הימנו בא עם בריותיו אלא לפי כחו וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו בין רב למעט ואותו המעט יסופר לה' לדור וגם אל יהי נפלא בעיניו איך שפל מברואיו יזכה את כל הכבוד הזה לבנות בשמים מעליותיו ולעדות עריי הכלה כי האדם שפל ואפל בבחינ' אחת אבל בבחינה הכרת הוא גדול ורב כח מאד ובידו להעמיד כל העולמות מה שאין כל מלאך יעצור כח לעשות והוא הנותן כח וחיל כב יכול לבורא עולם כמ"ש רוכב שמי' בעזרך וכן או יחזק במעוזי כמו שביארנו בכמה מקומות כי על כל אלה צריך כל אדם לטהר עצמו בערב חג הקדש הזה עם היותו קטן מהקטנים והדיוט שבהדיוטים להחשיב עצמו ולהתגדל ולהתנשא על ענין הזה ולומר איככה אקרב לפני המלך ה' צבאות בלתי טהור ח"ו פן אולי אם אטהר ואתקדש עצמי אולי יבא על ידי איזה ענין ודבר להפיק רצון השי"ת ואל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניו כמ"ש על ענין רבי ישמעאל בן אלישע כ"ג: וכן אמרו על ענין כיוצא בזה לעולם יעשה אדם עצמו כת"ח ובהיות האדם מקל עצמו בעיניו באומר מה אני ומה חיי שיבא תקון העולמות על ידי או קלקולן שפל ואפל נגד גדולת מעלת אלהי עולם ה' כפיק מניה אורבא גדולה כאשר הארכנו בכמה מקומו' בשם הקדמונים ע"ה ועל כיוצ' בזה נאמר נער אנכי ונבז' פקודך לא שכחתי וכאמר' ויגבה לבו בדרכי ה' · ויכוין בטבילתו לקבל קדושת הרגל במספר שמות הוי"ה ואה"יה במילוי יודין אשר המה יעלו כמספר רג"ל כמ"ש הרב זלה"ה · ומאחר עלות טהור ומלובן מבית הטבילה יכון לקראת אלהיו וילבש בגדי י"ט חשובי' יותר משל שבת כמו

שבארנו

שבארנו בפ' ה' של פסח ע"ש · ובכן יגש להקריב קרבן מנחה בכלי טהור בית ה' בכוונה יתירה · ואשר הדיחו בסוד ה' יכין לכוין בתפלה מנחה זו להעלות למלכות אל המקום אשר היתה שמה קודם הקטרוג ועולים בה בחינת העולמות ויכוין בכריעות וזקיפות שבה כמו במנח' ערב שבת כמו שביארנו בפרקי שבת באורך כי בשפוצו' מאיר שם ס"ג ברעת פנימי דנוקבא כמו בשבת כנודע ·

והאיש הירא טוב עין יהדר מבעוד יום אחר מנחה להזמין עניים מרודים לביתו והיו באוכלי שלחנו בחג הקדוש הזה כמו שהאריכו בזוהר בטעם הדבר וביארנו באורך בסוף פרק ה' של פסח · ובהתקדש היום יכוין לקראת אלהיו לקבל שמחת הרגל בשמחה ובששון מהודר ומסולסל להחזיק טובה וחינות למי שעשה לאבותינו ולנו אשר בחר בנו מכל עם ור ומתנו לתת חלקנו בתורתו אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו שנקרא שמו עלינו ה' אלהי העברים אהי ישראל והבדילנו מעמי הארץ וממשפחות האדמה כי כל אחד לאלהיו פנו והם עז ואין לאל ירם להטיב או להרע כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם ולא כאלה חלק יעקב כי בחר לו יה ישראל לסגולתו ומשגיח עליהם בטובו וחסדו כאשר עינינו הרואות נסי' ונפלאות שעשו עם אבותינו ונעשים עמנו בכל דור ודור והכל מאהבתו עמנו בעבור אבותינו ומאהבת כלי יקר וחמדת תורתו התמימה אשר נטע בתוכינו כי על כל אה ראוי לנו לפקוח עינים עורו' ולהביט בארבות להבין ולהשכיל את כל הכבוד הזה אשר כבדנו בחמדת תורתו ולהודות ולהלל ולשבח ולברך בשמו בלב שלם ובנפש חפצה ולשמור בחג הקדוש הזה שמחת הנפש בכונה ראויה ולא דרך ערא' מצות אנשים מלומדה ·

ובכן אחר עלות התעוררות הקדוש הזה על לבו תהיין רגליו קלות כאילו' לבא לבית הכנס' בששון ובשמח' להראות חדות עוזו לכל ויתן את קולו קול עוז במזמורי השמים מספרים כבוד אל ומזמור יקום אלהים וכו' המספ' בענייני מת"ת ויקר הדרה · ואשר בתעלומות חכמה סובר הרזים ויונק מסוד תהומיה · יכין אליו בהתקדש היום בסוד מלכות בהכי"ס סוד כל החסדים אשר האירו בימי העומר עד אחורי התפארת ולא יותר · הן עתה משקידש היום הזה מתפשטים בנצח הוד שלו סוד ב' לוחות הברית אשר בהם אותיות התורה שהם עשרים ושנים במספר תט"ה שמתנם באים השתי הלחם שהם מחטי' סוד טפת החסדים כמ"ש הרב זלה"ה ·

וצריך להוסיף מחול על הקדש בכל י"ט · ומורי זלה"ה היה מערער על המדקדקים לאחר מלהתפלל ערבית בי"ט זה עד צאת הכוכבי' והיה טעמ' משום דבעינן ז' שבתות תמימות ואם יתפללו ערבית של י"ט מבעוד יום תגרעו' בתנו מ"ט ימי הספירה שהרי חג

השבועות

השבועות הוא לאחר הספירה וכשיש ספירה אינו שבועות וכשיתקדשו את היום ויתפללו של י"ט מבע"י הם מקבלים על עצמם קדושת הרגל וגורעין אותו מסך ימי הספיר' ונמצא שאינן תמימות · ועל כן בחרו להתאחר מלהתפלל של י"ט עד צאת הכוכבים בחג זה · והוא ז"ל היה אומר כי זה לא נאמר אלא דוקא לענין קידוש וסעודת יום דצריך להמתין אחר ערבית מלקדש עד צאת הכוכבים מהטעם הנזכר דתמימות בעינן · אך מה שמוסיפים ומתחילין מבעוד יום תפלת ערבית זה אינו כלום דהא רבי אושעיא כלי של מוצאי שבת בשבת ואף על גב דעדיין שבת גמור הוא אפי' הכי כלי של מוצאי שבת בשבת דלענין תפלה לא איכפת כלום והכא נמי לא שנא ורשאים להתפלל ערבית מבעוד יום כשאר י"ט אכן יזהרו לקרא ק"ש אחר ערבית אחר צאת הכוכבים הואיל ואינן קורין ק"ש על מטתם בלילה הזאת וכעורים כל הלילה ·

ונכון לומר תפילת ערבית בזמרה ושבחים ובנעימה קדוש' כדי לעורר הכוונ' העליון ותפלל אתה בחרתנו בששון ובשמחה' כי עיקרו נתקן על אמר קדוש' הוא' הזה אשר קדשנו במצותיו וקרבנו לעבודתו והבדילנו מן התועי' ויתן לנו תור' אמת ואלו לא הוציא' יוצא' כמה במלכו' איב' במצ' ולא יזכר שם ישרא' עוד ואף גם כל העול' כולו היה חוזר לתהו ובהו כי ע"כ צריכין אנו להראות בעצמינו הענין ההוא ולשמוח בשמח' שהיינו ולהזכיר ולגיד' את החסד הגדול אשר הפליא לעשות עם אבותינו ולנו להיות לו לעם סגולה כהיום הזה והוציאנו לרויה מתוך עמקי הקליפות ואשמת הכחש והתגלה עלינו רחמים באהבתו ובחמלתו ומי הוא זה אשר יבין את זאת ולא יודה וישבח לאדון הכל כפי יכלתו והשגתו מלב ומנפש חפצה על כל הטובה אשר עשה לישראל עמו ויעמוד להתפלל לפני אלהיו בדעת שלימה ונכונה רצויים ולא דרך ערא' ·

ואולם מה שקבעו לומר זמן מתן תורה אף שלא תלה הכתוב חג השבועות ביום מתן תורה אלא ביום נ' לעומר ואין מוכרח שיהיה ביום שניתנה בו תורה לא פחות ולא יותר אלא שעתה לפי חשבונינו שניסן מלא ואייר חסר יבא כן לעולם שהחמשים כלים בו' בסיון אך בצאתם ממצרים היה יום נ' ביום שלכו' עלמא מודו דבשבת ניתנה תורה ליום נ"א היינו משום דקיימא לן כרבנן שבש[illegible] לחדש ניתנה התורה כברייתא שאמרה פסח שבו יצאו ישראל ממצרים ערב שבת היה ואין מיציאת מצרים עד מתן תורה לדעת רבנן אלא נ' יום וקביעות חג השבועות מפני נתינת התורה ומ"ש בגמרא דלרבנן אייר דההו' שתא עבורי עברוה היינו לפום ס"ד דהש"ס מעיקרא לאוקמי ברייתא דקתני דפסח מצרים ה' בשבת אפי' לדע' רבנן ושנם לדעת רבנן חג השבועות ביום ז' ונתינת התורה ביום נ"א · אך בתר דהשכחן ברייתא דקתני בהדיא דפסח מצרים בע"ש היה ועל כרחך רבנן היא ואידך כברייתא כר' יוסי אבל לרבנן פסח מצרים בע"ש ואין מיציאת מצרים עד נתינת התורה רק נ' יום ועל כן קבעו לומר זמן מתן תורתינו ·

ומורי זלה"ה שנה לי דאף לדעת ר' יוסי אתיית שפיר כי אף שלפי דעתו זמן הנתינה נ"א יום לצאתם ממצרים שכל מקום נותנה התורה לחוג את חג השבועות בסוף הן' מפני שאם יקרא לפעמים שיעשו ניסן ואייר חסרים כשאת' ומונה נ"א יום מפסח יבא חג השבוע' בח' בסיון ונמצא מתאחר יום החג מיום הנתינה בחשבון ימי החדש שהתורה ניתנה לדידיה בז' לחדש ואנו עושין חג השבועות בח' לחדש ואף כי לפי חשבון הימים הכל א' מכל מקום לפי חשבון ימי החדש נראה כאילו אנו מאחרים החג ואין ראוי להיות חג מת"ת מתאחר וכדתה לא כהפוך הוא שנראה עצמנו מזורזים וממהרים בו ולכן קבעה התורה החג בסוף בחמישים יום שאף אם יעשו ניסן חסר מקלע חג השבועות בז' לחדש כימי נתינתו וברוב השנים דמקלע בו' לחדש והנתינה היתה בז' אין חשש מזה דזריזין מקדימין שמחת מת"ת והכי עדיף טפי וכן כתבו רוב המפרשים · והרב מנחם עזריה זלה"ה כתב וז"ל כי אמנם חג ה' לנו ביום מתן תורה מקרא קודש לסוף חמישי' ימים אחר הפסח ופסח מצרים בה' בשבת היה ולכולי עלמא בשבת ניתנה תורה שהוא לסוף חמישים והיא גופא קשיא לא ודאי כיון שמתן תורה הזה בתוכה לארץ ה' חפץ למען צדקו לתת חלקנו בתורתו שכן השכיחה דעת עליון לחוג בבואו ובעשנו כי"ט של גליות שהוסיף משה מדעתו כדברי ר' יוסי כי שם ערבים עליו דדבי דודים ע"כ נראה שדעתו ז"ל כי קבעו לומר זמן מתן תורה מפני שיום שני מדברי סופרים ומאחר שמפני י"ט שני קבעו כן תקנו לומ' כן אף בי"ט ראשון · ומה שלא נאמר בתורה טעם חג השבועות כשאר החגים על שום מה כן היה ראוי לומר בששה לחדש הקדשתי אתכם לי בתורתי חג לה' כשאר המועדים אמרו המפרשים על כי לא לא יתחזקן לבב ישרא' כאומרים אך בשמח ונחוג את חג ה' אחר שער שהמלך במסבו נהפך לאבל מחולים ושמחה לתוגה נהפכה בכל הרעה אשר נהייתה במעשה העגל ועשותם חג על מתן תורה יהיה למזכרת עון ח"ו ועל כן ראה אלהים לעשות עיקר הטעם על מה שמטהר אותם בז' שבתות העומר מטומאת זוהמת מצרים וטעם הקרא חג שבועות ביארו בזוהר אמור וז"ל פקודא בתר דא למעבד שבועות דכתיב ועשית חג שבועות לה' אלהיך שבועות על דאצלו ישראל לרזא דחמשין יומי דאינון ז' שבועות דקרבנא דעומר בטיל יצר הרע דצלקת מסאבת חיל וכד תמן לא אתקריא מתרכין ישראל בקב"ה ומתכשל מצילא ומתתא ובג"כ אקרי כגוונא דא עצרת דאית ביה בטול יצה"ר ועל דא

לא כתיב תשואת כשאר ומכין דכתיב באו תשואת לה' וכדין
כל כאורין אתכנשו לאסות חיל וכג"כ עצרת שבועות כתי'
ולא כתיב כפה אימון אלא בכל אתר דאתאמר סתם שמא
גרים דאימון מן שבע וכתיב ז' שבועות תספור לך ואמאי
כתיב שבועות בלאחרוי אלא הבי אצטריך שבועות סתם
לאכללא עילא ותתא דהא בכל אתר דאלין מתערין אלין
אוף הכי מתערי עמיהון וכו' עכ"ל. ואשר גם מתבאר כי שם
שבועו' הוא מורה על שלימות הכמו' בזוס זה בכל המדרגו'
שהם ז' כנודע. והרב חיים הכהן דרש כי שם שבועות
הוא על אשר חכמים הגידו כי נשבע הקב"ה לישראל שאינו
ממיר אותם והם נשבעו לו שאינן ממירים אותו. ובילקוט
אמרו בפסוק וישם כאוכות הן נשבעו לו שנאמר לעברך
בברית ה' אלהיך ובאלתו והוא נשבע להם שנאמר ואשבע
לך ואבא בברית עמך ולפיכי שבועות הללו היו קודם מתן
תורה לכן לזכר זה נקרא חג השבועות. ולפיכך תקנו לומר
את יום חג השבועות הזה את י"ט מקרא קדש הזה זמן
מתן תורתינו. ואחר ערבית לא יסיח דעתו מקדושת
היום אפי' רגע קטן ויבא הביתה לעשות מלאכתו מלאכת
שמי' שם ושמח וטוב לב להודות והלל לה' ויתן יתן בקולו
קולעו ו לאמר מעדים לשמחה וששון ויקר ואחריו לו יהיה
א"ן יבא דרכו לזמר ולברא שיר ושבחא הלל וזמרה לכבוד
התורה ולכבוד היום אים לפי שעלעו. (ואחר קדום
הדבר יסד פיוט א' כולל גודל קדוש היום בנגלה ובנסתר)
וזה סדרו:

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא חדות'
דמלכא קדישא דא היא סעודת' דזעי'
אנפין וחקל תפוחין קדישין.

א ומר כשכחין. למעל בו פתחין: כאורין דרחין.
אדרין ואכשהרין:

ב שיר וזהיר שמשא. במשא רבות קודשא: הדיקנא
קדישא. רדיש. מקודין:

י קידו די"ג מקורין. מלין כל מוטרין: לתתא
אוכמין פשטי כאורין. וכתלבב מחוורין.

ב כמוס רגפין. בחיקנא דאוריך אנפין: מסכין לנעיר
אנפין. כתרין ועטרין.

נ ביעו דחסדי אליתאה. פלגו ומסיך לכתרא עילאה::
ופלגו לסיהרא סוי תקוסחא. ואסבהא בהירין.

י אות לבחויא. אתיא ותסכיא: דאלנא דסמיא
דסו יתן כנו קשסא דכל קשרין:

פ יק רכון עלמין. עליב עלמא לעלמין: וכבא
ב"ב תחומין. אלון כאהרין:

י תק פתים כגושפנקין. לון תסר למחכין דרחיקין
זעירין ודקיקין. אתכין ובעירין.

ב חת יקר כורסי כאורתיכין. חיון כחוכיא ומלאכין
מתגבגין כסגרולבין זקיקין רגרא וכפורין::

נבמין

ו' סריק כתרין סתימאין. ושביל דסתים כסימאין:
מעלת עלאין. שמירא דסמירין:

ת ריג עטרין קדישין לאטר על רישין. מלכין ולבושין
אופין דעירין:

ב נין כתרין מלין כל שופרין: ודגרלין יקירין
בפקו כבי חורין:

ב עשר אוירין דרגינין. מבו מהימנותא דכל רדגין:
בסים מתיקותייהו למסתנין. אולאין דזעירין:

נ פר די נור כביר קדמיהון. ולא שלט כורא
בגשמיהון. חמאן בעיניהון. חזמין געילאין
מנחדין.

א שתאעו קלין וספרא. ומלהובין רמוא. ואספתא רישו
מקורא. ברזין טמירין.

ל' נא בהיל לסרכי עממין: אוף כל ברין מתאלמין
כביסין וסתימין. כחוזי עפרין.

י מרא דילהון. וכל סרסיהון: מיילן במקביהון
שקעיה יתהון. כגו כורין.

ש ליף נהוריהון. דחפיא עליהון: לאנהרא כהן
לישראל בחירין.

ע מא העמו דמתעלא. וחכיריהון: נגו כטעוותהון
וגלמיהון. אכמיהון וחספהון. כחסן דפחדין.

ח וו נזר מקטב. לית בחילין לסוברא מידי דמיטב
רחמנא לימיה למב. ליהודאין יקירין.

י סכון אורייתא. וטול זוותן והב במשלמותא
נהורא יתירתא לבמין, בוכרין.

י רות לבנהוריהון. למיסב טבריתהון. לאתפק
בלאחוריהון. ברירין ופרורין.

מ משיהון וסיבלהון וסייפא דשלטיהון. מסר לן יתהון
על חד תרין.

ח ח הפתא. בדחילו ודביבותא. לגרתא אחסנת
אוריתא. לן ולבנן ולכל דרין.

ד ושי אשיך אנפין. תחומין סבל עכמין: לבשלאה
פלקלפין. כוקכין ודוכסין.

ק ירם שסכיכון. עבידו תקונין: לתרין כוכירין.
במילין. יקירין.

א דרא סכרין קדישין. דחימין דנפשין:: ותחוון
פזין כבישין. ושמגרין.

מ תעטרת כלה. ברזא דלעילא. בקשוטין אולא
בגוא רב"ד ספרין:

ב הורא יטרי כן. וזהרין רברבן. הלא תשלוט שנסי
בו ערכן. וכיצוק סתגא בשלם כמיין, מכל
בזיין.

ן לברתא ריסי יעסר עטרתין. ויכבה לקרתין ואיבלגא
ודרתין. ויטלי לן כדוכתין לעלמין ודרין.

תם ויצב

אנלהר

ואחר כך יקדש קידוש מעומד כנועם קול לעורר נועם העליון · הטוב יסב על שולחנו מעוטף בלבושו ויסח והזהר להיות אכילתו בקדושה לפני האלהים אך למעט אכילה ושתיה מידי מחסורו אשר יחסר לו אלא יאוכל כפת בלבד כי המאכל מביא את השינה · ואין השינה בריכה לכך כי המשפט לאלהים הוא כעבדת על פירות האילן העליון כנז״ל וחייב כל אדם לעמוד לשרת לפני ה׳ יעמוד הי לא ינום ולא יישן לקיים את הכלה ולהיות משום כנוי דמטרוניתא ומבני היכלא דמלכא קדיש׳ כסגול׳ סודר הלימוד · והחכם עיניו בראשו ויורד מדור רעים ומריעים המתרועעים אל מקום הרמון ועונג שכר פרי הבטן קופרא טבא לפומא וכסא טבא לפומא כי לא זו הדרך ולא זו העי״ר את נפשתו ומטיל חלפי״ם על הקרשי׳ א״נ · ויקדים בזריזות מביאים לידי זהירות לכבוד קומו לחזות בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו ·

פ״ג במעלת מעמד הר סיני

אם נודעה אהבת ה׳ את עמו ואת נחלתו בעוזו ובפלאותיו אשר עשה למשה ולישראל בגאותם מארץ מצרים מגלולי מצרים רבת המהומה טמאת השם כי לולי ה׳ שהיה לנו הן גוענו כלנו אבדנו כעשקי׳ · והעמית ליסט״רון גבול הרשעה · עוד מוסיף אהבה ואמלתו השלם ופלא במעמד הר סיני זה היום עשה ה׳ בינו ובין בני ישראל אות לעולם ויסב מרוץ ומוסר העריה הקדושה בבוא נדון הר הקדש ההר חמד אלהים לשבתו שם שם לו חק ומשפט ושם נס״הו וירם קרן לעמו למעלה ממלאכי גבהי המרום במרום ויום משכן של״ו עשיות לו מרכבה ושריה שכינתו על עם בחירו כמאמר שכתוב ואתה מרכבו׳ קדם נרכבנו׳ לא כתיב אלא מרכבות כי כנוס דרבבות קדש מלאכיו עושי דברו ויבחר לו את נחלתו את גאון יעקב אשר אהב סלה · ועל זה נאמר ואשא אתכם על כנ״פי נשרים ואביא אתכם אלי כי העלה אותם גבה מאד ממלאכי השרת בעלי כנפי׳ ואביא אתכם אלי בסוד האמור בזוהר ויקרא דף י״ב דזמנ׳ חדא שאל ר׳ יוסא סבא לרבי אלעזר הא מאד עמין יהב לון קב״ה לרברבי ממנן שליטין וישראל כאן אתר יהב לו שלא ליה ויתן אותם אלהים ברקיע השמי״ם : **ונוסף** גם הוא אהבה רבה בעמד מאמר דברות להבות אש קדשו ומאלנפי׳ הוא עשה להיות כאלהים כמ״ש השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש כמונו ויחי · וכולם התנבאו בעקין ופנים בפנים כמה דאת אמר פנים בפנים דבר ה׳ את כל קהלכ׳ מעין נבואת משה רבינו ע״ה שנאמר בו ודבר ה׳ אל משה פנים אל פנים · עד שהיה נפלא בעיני כל חכמי לב לאמר

איככם יתכן שם מאות אלף איש יחד מוכנים אל נבואת פנים בפנים בעקין פעם אחת ואיש לא נעדר כי הוא דבר מבהיל כי מי לנו קרוב ודבק אל משה מאהרן אחיו קדוש ה׳ וכהן ונביא והיה עם משה יחד והיה הדבור מגיע אל משה ואהרן לא היה שומע · ואיך כל העדה כולם קדושים נתנבאו פנים בפנים הקטנים עם הגדולים והוא פלא :

אך האמנה אין זאת כי אם מאהבת ה׳ את עמו כאב עם בנו אשר נפשו קשורה בנפשו כאשר חכמים הגידו כי עם בני ישראל נדמה לפניו יתברך אל אב ובן כי כל עוד שאין דבר מפריד בין שניהם פה אל פה ידברו ולא ישמעו זולתי הם׳ ואבנים קיר ברזל בין זה לזה ולא יכול הבן לשמוע את קול אביו מדבר אליו ודרכו הימים ועצם כח הבן ויסתיר את הקיר ההוא ונפלאו אהבה מיד נתראו פנים בפנים וקרא זה אל זה ואמר אמרי נועם דודיהם ונשקתם בירבה מאד כן הדבר. הנה לנו עדת ישראל עם אבינו שבשמים כי נפשינו קשורה בנפשו כבודו כי חלק אלוה ממעל היא · ועל כן תתחייב הדעת כי לא ימוש הוא יתברך מלדבר ומתיחק סוד עם חלקו יתברך אשר אתנו תמיד ואמן כמו ה׳ לדבר בנו ולהתוודע עם נשמותינו עמד ידות על חשקנו עמו יתברך אם לא מחלאת טומאת זוהמת הנחש הדבקה בנשמותינו היא מעכבת אכן בהסתלק זוהמת הנחש משכנתינו תגוב תתקשר נפשינו עם מושה יתברך ותתעלס באהבתו ודבר דבר הוא יתברך אלינו כאב את בן יראה בלי שום עיכוב וזהו שהטיבו אשר דברו רז״ל בנועם מעמד הנפלא ההוא לאמר ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן כי על ידי שפסקה זוהמתן אל כולם כאחד לא היה להם מעכב יעצרם הנבו״ם מהדבק בו יתברך ולשמוע אמרותיו כי זה חשקו ואין מעכב ועל כן הן כל עם ה׳ נביאים יתן עליהם לא נעדר מכל איש ויש רא׳ שלא פסקה זוהמתן וכולם היו מוכבים לנבואה ;ישמעו את קול ה׳ ואין מבלים והיה שתנבאים כמו שהאריך החכם הגדול הר״ם אלשיך ז״ל בפירוש פסוק ויחן שם ישראל נגד ההר עפ״י הקדמה זו כי זוהמת הנחש הוא כמסך מבדיל בין המלך מלכו של עולם ובין בניו וכאשר יוסר המסך מלפניו אים לא תמים מיד יתדבקו בו ונפשו ,ויגילו מילין בנזכר ועל כן כאשר פסקה זוהמת נחש מהם איש לא נעדר מהנבואה וזה מאמר הכתוב ויחן שם ישראל נגד ההר כי על ידי היותם נגד ההר אשר שם האלהים קנו ויבוק וטוהר מסיכוף זוהמת הנחש ויסיו לאחרים ,כי כעוד זוהמ׳ נחש דבקה בנפשותם את יחסים לרבים בעלי רצוי ופירוד כי כל טומאה מעולם הפירוד הוא כי על כן בעמו נאמר נפשות ביתו לא כן ישראל בהיותם קדושים כי יחד כולם חשובים כאחד כי על כן נאמר כל הנפש הבאה מצרימה וכן הוא אומר בפסל מנים : וכן אם מאחד מישראל הית׳ זוהמתן כפסקה בלבד היה נעדר מזולתו אשר עוד טומאתו

כו ולא היתה נפשו קשורה בנפשו ואיך יקראו כל ישראל
אחד אם קנת כאומתן ומקכתן פסקה על כן אמר כי
כולם נפשו אחד ואין זה אלא מפאת הקדושה כי היו מעוללי
ומזומן כולם ואחד יקראו כי כל חלקי הקדושה אחד הוא
דשות היחיד יקרא וזהו ויחן שם ישראל כלשון יחיד כי נפשו
כולם אחד נגד ההר כי שם קנו השלימות הסוד ופסקה
זוהמת כולם להשיג גדר הנבואה על היותם כנגד ההר לפני
האלהים מראש חדש סיון והיו מתלבנים ומזדככים עד בלי
די והוא כונתו באומרו אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן
לנו את התורה דיינו · כי הנה הלום יפלא כי אם לא נתן
לנו את התורה מה נבע בקריבת הר סיני אך אמנם על פי
דברינו יובן כי הלא דבר גדול עד להפליא הכחילנו כי
קרבת אלהים לפנינו בהר סיני ויכבתנו ופסקה זוהמתינו
וזכינו להיות כלנו עם ה׳ נביאים כאקין יחד ועל כן אמר
דיינו: עוד תוקף אסכתו יתברך במתן תור׳ כתב שאסב
בנו ידידו שירש הרשב״י ע״ה בזוהר בלק דף קנ״ב ז״ל ת״ח
כתיב ה׳ בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה:
בשעתא דקב״ה בעא למיהב אורייתא לישראל אזל וזמין
לשו לבני עשו ולא קבלוה כד״א ה׳ מסיני בא וזרח משעיר
למו ולא בעו לקבל׳ · אזל לבני ישמעאל ולא בעו לקבלה
דכתיב הופיע מהר פארן כיון דלא בעו אהדר לון לישראל
וכולי האי יקרא לא אתיסבא ואזת לגחלא קב״ה כד אזל
לשעיר למאן נביאים דלהון אתגלי וכד אזל לפארן למאן
נביאה דלהון אתגלי אי תימא דאתגלי לכלהו לא אשכחן
דא לעלמין בר ישראל בלחודייהו וע״י דמשה · והא אתמר
דהכי מבעי קרא למימר ה׳ לסיני בא וזרח לשעיר למו
הופיע לפאר פארן מהו משעיר למו ומהו מהר פארן וכו׳ כד
אתא דבי שמעון אתא ושאיל מלה כתלקדמין אמר ליה הא
שאלתא דא אתאמרת ה׳ מסיני בא כד״א הנה אנכי בא
אליך בעב הענן ומסיני בא ואתגלי עלייהו וזרח משעיר
למו מהו דאמרו בני שעיר דלא בעאן לקבלא מנייהו אהדר
לון לישראל ואוסיף עלייהו נהורא ורחימו סגיאה אוף הכי
הופיע ואהדר לישראל מהר פארן ממה דאמרו בני פארן
דלא בעו לקבלה מהאי אוסיפו ישראל תבינו ונפישו יתיר
ברקא יאות ומה דשאלת׳ על ידא דמאן אתגלי עלמיהו רזא
עילאה איהו ואתגלי מלה על ידך אורייתא נפקת מרזא
עילאה דרישא קדישא דמלכא סתימאה כד מטא לגבי
דרועא שמאלא חמא קב״ס בההוא דרועא דמא
ביסא דהוא מתרכי תמן אמר אצטריך לי לבררא
ולנבלא דרועא דא ואי לא יתאליך ההוא דמא ביסא
יפגים כלא אבל אצטריך לבררא מסכא כל פגימוי ·
מה עבד קרא לס״מ ואתא קמיה וא״ל תבעי אורייתא דילי
אמר מה כתיב בה אמר ליה לא תרצח דליג קב״ה לאתר
דאצטריך אמר, ח״ו אורייתא דא דילך סיא ודילך יהא לא
בעינא אורייתא דא אתיב ואתחנן קמיה אמר מארי דעלמ׳
אי את יהבת לי כל שלטנו דילי אתעבר דהא שלטנו דילי
על קטולא איהו וקרבין לא יהון ושלטנא דילי על ככבא
דמאדים אי הכי כלא אתבטל מעלמא מאדים דעלמא טול
אורייתא ולא יהא חולקא ואחסנא לי בה אבל אי ניחא קמך
הא עמא בנוי דיעקב לון את חזי ואיהו חשיב דהא דילטור׳
אמר עלייהו ודא הוא וזרח משעיר למו משעיר ממש נפק
נהורא לון לישראל אמר ס״מ ודאי אם בנוי דיעקב יקבלון
דא יתעברון מעלמא ולא ישלטון לעלמין אתיב ליה זמנין
ואמר דא אמר ליה קב״ה אנת בוכרא ולך אתחזי א״ל הא
ליה בכירותא דילי והא אזדבן ליה והא אודיתי א״ל הואיל
ולא בעי׳ למשוי בה לך חולק׳ אתעבר מנה בכל׳ אמר יאות
א״ל הואיל וכך סב לי עיטא איך אעביד דיקבלון לה בנוי
דיעקב ויאות אמר ליה מארי דעלמא אצטריך לשחדא
לון סול נהור׳ מנהורו דאילי שמיא וסב עלייהו וכד׳ יקבלון
לה והא דילי יהא בקדמיתא אתפשט מניה נהירו דחפיא
עליה ויהב ליה למיהב לון לישראל הה״ד וזרח משעיר למו
משעיר ממש דא ס״מ דכתיב ונשא השעיר עליו למו לישר׳
כיון דכיער דא ואעבר דמא ביסא מדרועא שמאלא אהדר
לדרועא ימינא חמא ביה אוף הכי אמר הכי נמי אצטריך
לנקיא מדמא ביסא דרועא דא קרא לרה״ב א״ל תבעי את
אורייתא דיליה אמר ליה מה כתיב בה דליג ליה וא״ל לא
תנאף אמר ווי אי ירותא דא יהמין לי קב״ה ירותא
ביסא דיתעבר בה כל שלטנו דסב ברכתא דמיא נטילנא
ברכתא דנוני ימא דכתיב פרו ורבו והוא יהיה פרא אדם
שארי לאתחננא קמיה מאריה א״ל מאריה דעלמא תרין
בנין נפקו מאברהם הא בנוי דיצחק הב לון ולון אתחזי
א״ל לא יכילנא דאנת בוכרא ולך אתחזי שארי לאתחננא
קמיה מאריה ואמר מארי דעלמא בכירות׳ דילי יהא דיליה
והאי בהורא דאבא ירותא על דא טול והב לון וכך עבד
הה״ד הופיע מהר פארן מאי שנא בס״מ כתי׳ וזרח ובר״ה ב
הופיע אלא כמו בההוא כהירו דאפשיט מניה ס״מ
חרב וקטולא לקטלא בריכא ולקטלא ברקא יאות הה״ד
ואשר חרב גאותך אף על גב דלא סוס דילך ונטל בההיא
ברכתא דאפשיט מניה ליהב זעיר כמאן דהופיע זעיר
מברכתא דלהון למעבר פ״ו ונב״ב הופיע מהר פארן ולא
כתיב וזרח כיון דנטל מתמן אלין לישראל מאיכון דברכין
שלטנין אתא וקדא להו לכל דרכות קדם דמתכן על שאר
עמין ואותיבו ליה אוף הכי ומכלהו נטיל וקבי׳ מתכן למיהב
להו לישראל· לאשויא דשוה ליה חד מאלא מליא מסמא
דחיי ונטר ליה לבר יה בעא למיהב לבריה ההוא פלייטון
דסמא דחיי· אמיה סוס חכים אמר עבדין ביטין אית
בביתי אי ידעון דהאי יהיב לברי כבוזא דא יכאיש
בעיניהו ויבעון לקטלא ליה מה עבד נטל זעיר מסמא
דמותא ושוי אפתחא דמאנא קרא לעבדיה אמר ליה אתין
מהימנן קדמי תבעון להוא סמא אמרו כחמי מאי היא

עמלו לפטע׳ עד לא אדיהו בעו למיתן׳ אמרו כלבייהו אי האי
שמא זכיה לבריה בהאי ימות ואכן כירת לרכוכנא אמרו
קמיה מרכא שמא דא לא אתחזי אלא לברך והא אגרא
לפולחנא׳ קמך שבקנא קמך ויל והב ליה לשוחד דיסב שמא
דא. כך קב״ה הוא אפיא חכים ידע דלאי יהיב אורייתא
לישראל כד לא אודע לון בכל יומא הוו רדפין לישראל
וקטלין לון אבל עבד דא ואינון יהבו ליה מתנן וכזוכזן
בגין דיקבלון לה וכלהו קביל לון מסה למיהב להו לישראל
שה״ד עלית למרו׳ שבית שבי ובגין כך ירתו ישרא׳ אורייתא
בלא ערעורא וכלא קטיגורא כלל בריך הוא וכריך שמיה
לעלם ולעלמי עלמין ת״ח עדיים דכני ישרא׳ אין כזוכזן
הוו דנטלו ובגין כך לא הוה שליט עלייהו מותא ולא סט״א
ולא די לון דאי נטלו אורייתא בלא ערעור׳ כלל אלא דקבילו
כזוכזן ומתנן שכלא כיון דחטו. מה כתיב ויתנצלו בני
ישרא׳ את עדיי׳ מהר חורב אינון מתנות באדם מה אמתא׳
אינון ההוא נשבי דכתיב עלית למרום שבית שבי וגומר
אוספו ומטו מה כתיב וישמע הכנעני מלך ערד וכתיב
וילחם בישרא׳ וישב ממנו שבי. ועם כל דא כל זמנא דישרא׳
תבין לאבושין דהשמיא אינון כזוכזן וכלא יתעדי׳ לגבייהו
דכתיב ושב ה׳ אלהיך את שבותך. אמר רבי יוסי ה׳ בצאתך
משעיר. בצעדך משדה אדום ארץ רעשה בשעתא דקב״ה
תב משעיר דלא קבילו אורייתא ארץ רעשה מ״ט רעשה
בגין דבעאת לאהדר׳ לתוהו ובהו דהכי אתני קב״ה בעלמ׳
אי יקבלון בני ישראל אורייתא טב ואי לאו אהדר עלמא
לתהו ובהו כיון דחמאת ארעא דהא אזמין קב״ה לכל
עממי׳ דיקבלון אורייתא ולא קבילו ומכל עממי׳ לא אשתארו
אלא ישראל בלחודייהו חשיבת ארעא דישראל לא יקבלון
כוותיהו ובגין כך ארץ רעשה כיון דאמרו נעשה ונשמע
מיד שקטה הה״ד ארץ יראה ושקטה יראה׳ בקדמית׳ ולבסוף
שקטה ות״ח בגין דישראל אמרו נעשה לא דחלין
מכל עממיא דיכלון כל חרשי דעלמא למעבד ולא
מכל קסמין וחרשין בעלמ׳ מ״ט חד בגין דא ואחד בגין דכד
אפיק לון קב״ה ממצרי׳ תבר קמייהו כל זיני חרשין וקסמין
דלא יכלין לשלטאה עלייהו וכו׳ עכ״ל:

הנה מצד מורה תוקף אהבתו יתברך לעמו בחירו
כאב את בן ירצה בקיומו ועל בחינת אהבה
זו בכתיבת התורה אמר במשנ׳ חביבין ישראל שניתן להם
כלי חמדה שבו נברא העולם שנא׳ כי לקח טוב נתתי לכם
וכו׳ דקדק לומר שניתן ולא נתן לרמוז חביבותיה גבן כי
ה׳ חפץ למען צדקו שניתן להם משעיר ומפארן ומרבבות
קדש ומדמכם ונחפכם אש דת למו כדי להוסיף על המאור׳
לעשה אורים גדולים כי לעולם חסדו. דדליג דילוגין כאמור
במאמר וזה מאמר הכתוב ה׳ מסיני בא וכו׳ מימינו אש דת
למו. לומר כי יכלה ממך דבר איך הניחוה עמו וישמעאל
ויגעלו בכל הכבוד הזה לזה אמר מימינו אש דת למו
לומר

לומר ממה שבימין הלוחות שהם ה׳ דברות ראשונות לא
ניתן אש דת למו כי אם למו לישראל הנזכר בפסוק הקודם
אך לשעיר ופארן דילג דילוגין ולא נתן כי אם מהשמאל לא
תרצח לא תנאף. ובכן קרן עור פני ישרא׳ וירם קרן לעמו
שהוד קרני שדי עם ועם במכולל כמאמר. ומטעם זה
השמינין הוא ית׳ בכתיבת התורה עד דור המדבר שבדורות
הקודמין עדיין לא באו שבעים אומות כדי להזריח מאתם
לעם סגולתו כאמ׳ וכדי שלא יהיה להם פתחון פה לאמר
אילו היינו שם היינו מקבלים. ואמרו המקובלים כי על ידי
זה שלקח הוא ית׳ בכך שדי עם ועם במעמד הר סיני היא
תועלת כפולה לנשמות הגרי׳ להתגייר וגם תועלת עכו״ם
שאם יגלו בגלות ישרא׳ אצלם לא ישכחו את התורה כי גם
לאלו תהיה קצת בקדושה כאמור: **ועוד** בזוהר פרשת
שמות דף ג׳ מעכמין וז״ל ר׳ חייא פתח אתי מלבנון כלה
וכו׳ האי קרא על כנסת ישראל אתמר בשעתא דנפקו
ישראל ממצרים וקריבו לטורא דסיני לקבלא אורייתא א״ל
קב״ה אתי מלבנון מן ההוא ערוב׳ עלאה קא אתאת כלה
שלימתא כהאי סיהרא דאישתלימת מן שמשא בכל נהורא
ובגינו אתי מלבנון תבואי בגין לקבלא בניך אורייתא תשורי
מראש אמנה תשורי כד״א ותשורה אין להביא תקבלי
תקרובתא על בניך מראש אמנה מראשיתא דאעלו
במהימנותא עלאה ואמרו כל אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע
והוו במתקל׳ חדא במלאכין עלאין דהכי כתיב כהן ברכו
ה׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו כדין
קבילת כנסת ישראל תשורה מראש שניר וחרמון דא טורא
דסיני דקריבו לגביה ואתעתדו תחותיה דכתיב ויתיצבו
בתחתית ההר. ממעונות אריות אלין בני עשו דקב״ה
זמן להו באורייתא ולא בעו לקבלה מהררי נמרים אלין בני
ישמעאל דכתיב ה׳ מסיני בא וזרח משעיר למו וגו׳ ואתא
מרבבו׳ קדש מאי ואתא מרבבות דתנינן כד חמא קב״ה
למיהב אורייתא לישרא׳ אתו משריין דמלאכין עלאין פתחו
ואמרו ה׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך
על השמים בעאן דיתיהיב לון אורייתא אמר לון קב״ה
וכי אית בכון מותא דכתיב׳ אדם כי ימות באהל וכי יהיה
באיש חטא משפט מות חטא אית בגייכו דאתון בען
לדינין. אית בגויכו גזל או גניבה דכתיב לא תגנובו
אית בינייכו נשין דכתיב לא תנאף אית בינייכו שקרא
דכתיב לא תענ׳ ברעך עד שקר אית ביניכו חמד׳ דכתיב
לא תחמוד מה אתון בעאן אורייתא מיד פתחו ואמרו ה׳
אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ ואלו אשר תנה הודך על
השמים לא כתיב ועל דא ואתא מרבבות קדש כדין מימינו
אש דת למו ע״כ:

עוד מה שלימות הכמנה שם כיארו בזוהר אמר רבי
יוסי בההיא שעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני
בההיא ליליא נגהי תלתא יומין דלא אזדווגו לאכתתייהו
אתו

אתו מלאכין עלאי וקבילו לישראל באורייתא אינון מלאכין לעילא וישראל מלאכין לתתא אינון מקדשי שמיה עילאה לעילא וישראל מקדשי שמא עילאה לתתא ואתעטרו ישראל בשבעין כתרין בההוא ליליא ומלאכי עלאי הוו אמרי אחות לנו קטנה ושדים אין לה דלית בה זכוון ועובדין טבין מה נעשה לאחותינו כלומר מה יקר ורבו נעביד לאחתנא ביומא דא דקב"ה יגלי לה אורייתא · ורבי שמעון אמר בההוא זמנא דקבילו ישראל אורייתא יובלא אתעטר בעטרוי לקב"ה כמלכא דאתעטר בגו חיליה הה"ד צאינה וראינה וכו' בעטרה שעטרה לו אמו מאן אמו דא יובלא ויובלא אתעטר בחדוה ברחימו בשלימו דכתיב אם הבנים שמחה וכו' אמר רבי אבא בשעתא דתננא דשמי הוה נפיק סליק ומתעטר בההוא תננא באתגליא וסליק ונחית וכל ריחין ובוסמין דבגן עדן הוו סליק סההוא תננא בחיזו דחיוור וסומק ואוכם הה"ד מקוטרת מר ולבונה ההוא תננא מאן הוה א"ר יצחק שכינתא דאתגלי לתמן כדאמר מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן א"ר יהודה למה לי כולי האי הא קרא פליט הא דכתיב והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן וכו' עם דימאתן דא וידעין דא · עוד בזוהר תלתא בשעתא דקב"ה אתגלי ושארי למללא עלאין ותתאין אתחלחלו ונפקו נשמתיהון דישראל ותלתא ההוא גמיה הוה טאס מלעילא לתתא ומתגלפן כד' רוחי עלמא וסלקא ונחתא כד סלקא אשתאבא מטורי דאפרסמונא דכיא ואסתלב' בההוא טלא דלעילא ואסח' במחרכיהון דישראל ותבת טס נשמתיהון ואסחור ומתגלפא באתריה בלוחי אבנא וכן כל מלה ומלה הוה מליא בכל אינון טעמין בכל אינון גזרין אגרין ועונשין רזין וסתרי כאסקופא דא דאתחזי מלא מכל' ובשעתא דהוה נפיק הא' מלה אתחזי חד וכד הוה מתגלפ' באתרי אתחזיין בהאי מלה שבעין אלפי דסלקי בגו ואשטין כתרין חמשי חד מהאי גיסא ואשטין כתרין חמשי חד מהאי גיסא כפטישו דא כו' וגו' דאיהו כטש בסלע' פר"א וכפטיש יפוצץ סלע והוו חמאן כל ישראל עינא חזאן וכולהו חדין בתראין כולהו אהרמא תמן: ובתרגום' א"ל דבור' קדמאה כד הוה נפיק מן פום קב"ה הי כזיקין הי כברקין והי כשלהובין דנור לפיד דנור מימיניה ולפיד דאשא משמאלא פרח וטאיס באוירת' דשמי' וחזר ומתחזי על משרייתהון דישראל וחזר ומתחקק על לוחי קיימא דשוו יהיבין בכף ידיה דמשה ומתהפך בהון מסטר לסטר וכבן קרא ואמר עמי בני ישראל אנא ה' אלהכון דאפריקית יתכון מן ארעא דמצראי מן בית שעבוד עבדיא:

ובספר התקונים תקון כ"ב ז"ל תב' דבורין אנכי ה' אלהיך ולא יהיה נפיק קלא ואתפלג לשבעין קלין לקבל שבעין אומין וקטיל בהון שבעין אומין דלא קבילו אורייתא ובתרין דבורין קטיל כ' אומין עמו

וישמעאל דלא בעו לקבלא אורייתא דהא קב"ה יהב לון ואינון לא הוה ממלל באילין קלין וגבורין דאנכי ולא יהיה לאחזאה דשמיה ויקריה סוס באורייתא ובבני דא מליל בדינא דיזדעזעון אומין דעלמא מאלין דמשתדלין בה · עוד שם אי תימא דבאורייתא מליל ולא יתיר · לא אשתכח אתר לעילא ולתתא דלא מליל מניה אפי' במלאכים דלא אשתכח דאלה אחרא לית בעלמא ומליל בכרסייא הה"ד אנכי ואנכי סליק אנכי לחשבן כסא ולבתר מליל במלאכין הה"ד וכל העם רואים את הקולות דעלייהו אתמר כי עוף השמים יוליך את הקול וכו' ואינון הוו דכל אחד ואחד הוה אתעביד קול ופרח באוירא וכל חד מישראל דהוה אמר נעשה ונשמע הוה פריח בפומיה והוה אוליף אורייתא כולא ולבתר מליל עמהון גן שמיא וארעא הה"ד מן השמים השמיעך וכו' ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ובההוא זמנא דאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד ישמחו השמים ותגל הארץ ולבתר הוה ממלל עמהון מארבע' סטרין והוו מסתכלין לגבי מזרח והוו שמעין ית קלא ולגבי מערב דרום וצפון הוו שמעין ית קלא לאחזאה דבכל אתר מליל עמהון ולא הוה אתר לעילא ותתא וכרסייא יקרא ומלאכין ונשמתין דאיהו סבל כלא וקשיר כלא ומיחד כלא וכו' ע"כ ·

בפרקי ר"א אנכי ה' אלהיך יצא קול ראשון והשמים והארץ רעשו ממנו ימי' ונהרות וברחו ההרים והגבעות נתמוטטו והמתים שבשאול חיו ועמדו על רגליהם שנאמר את אשר ישנו פה עמנו היום ואת אשר איננו פה וכל העתידים להבראות עד סוף כל הדורות שם עמדו בהר סיני וישראל שמעו איום נפלו על פניה' ומתו יצאה קול ב' וחיו ועמדו על רגליהם והה' כתו' ממקומו ונפתחו השמים ונכנס ראש ההר בשמים וערפל כיסה אתם והקב"ה יושב על כסאו ותנאי: עומדים על ערפל · ואם אומרים אף עמודי סתמים · ובזוהר תנא א"ר יצחק בשעתא דקב"ה אתגלי בטורא דסיני אזדעזע טורא ובשעתא דסיני אזדעזע כל טורין דעלמא אזדעזעו והוו סלקין ונחתין עד דאושיט קב"ה ידיה עלייהו ואתיישבו וקלא נפיק ומכריז' מה לך הים כי תנוס וכו' ההרי' תרקדון כאלי' ואינון תאבין ואמרין מלפני אדון חולי ארץ · ובילקו' שופטים אמרו דמשה הר תבור והר הכרמל והקב"ה קרא גבנונים בעלי מומין ונתן התורה בהר סיני מפני שהיה שפל ואע"פ כן לא קפח הקב"ה שכרם הר תבור נפל עם סיסרא ושם נאמר כנגד אנכי לה' אנכי אשיר' ובסיני אנכי בעם אחד ובהר הכרמל נתקדש שמו של הקב"ה ונאמר כי ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים כנגד לא יהיה לך אלהים אחרים ובזוהר פרשת יתרו כד קב"ה אתגלי על טורא דסיני כד אתיהיב אורייתא לישראל בי' אמירן כל אמירה ואמירה עבד קלא וההוא קלא אתפרש לשבעין קלין והוו כלהון נהרין ונצצין לעיניהון דישראל כלהו והוו חמאן בעייני

אז יקריה הקב"ה וכל העם רואים את הקולות והרואה קלא אתרי כהו בכל חד וחד מישראל א"ל תקבלני כבך וכך וכו' ובשמות רבה א"ר יוחנן רואים את הקול לא נאמר אלא את הקולות היה הקול יוצא ונחלק לשבעים קולות לשבעים לשון כדי שישמעו כל האומות ולא אומה ואומה שומע קול בלשון האומה וכשמותיהם יוצאות. אבל ישראל שומעין ולא היו נזוקין ובילקוט תהלים אמר שהשולים מתוך כריכם של אש היו משיבי' על כל דבור הן הן ועל לאו לאו וכרימוני אמות יהן כעשין כזכוכית ואחר כך חוזרו לבמות שהיו עוד מהסליטות. אמר המגלה כשיגמר הר סיני אמרו בפרשת כפה פ"ו בשעה שיצאו ישראל ממצרי' היו חבן בעלי מומי' למה מפני שהיו יגיעים בטיט ובלבנים ועולים לראש הבנין ומי שהוא בונה ע"י שעולים לראש הדמוס או האבן נופל וקוטעת ידו או הקורה או הטיט נכנס בעינו והוא נסמא והיו בעלי מומין כיון שבאו למדבר סיני אמר הקב"ה כך כו' כבוד של תורה שאתן אותה לדור בעלי מומין ואם אמתין עד שיעמדו אחרי' הרי אני משהה' במתן תורה מה עשה הקב"ה אמר למלאכים שירדו אצל ישראל וירפאו אותם ותדע לך שכן א"ר יהודה אר"ש מנין שלא היו בהם חגרים שנאמר ויתיצבו בתחתית ההר אין נכב אלא על רגלו. מנין שלא היו בהם גדמין שנאמר כל אשר דבר ה' נעשה ומנין שלא היה בהם סומין שנאמר ונשמע ומנין שלא היה בהם סומין שנאמר וכל העם רואים את הקולות. ומנין שלא היה בהם אלמים שנאמר ויענו כל העם נעשה' ואומר שהרי נתרפאו ואם אין אתה למד מכאן יש לך ללמוד ממקום אחר שנ' כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך הרי לך שנתרפאו.

גבפ' רא אמרו ר' פנחס אומר כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בסיני וכו' לבזות כמלאכי השרת לא ראו טיפת קרי מימיהם ולא שלטו בהם כל מיני כנים ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעת ובאותו היום נבדין ולא שבחין ונעקר יצ"הר מלבם ושמעו חורין ... משעבוד מלכיות אפריהם בגע"הם ובעת"ה עליהם כאומר אמרי העם שכבה לזוגו'.

הגה לפי גדולשמכבנה אמר היתה בישראל היתה עליתה בשלימות הגדול כאמור וכל אשר קם ישרא' אז היה משה רבינו ע"ה שתחלה והותר. ולכן שמתן תורה קבל משה שלימות גדול והוא שאמר שכתוב ומשה עלה אל האלהים מה שלא היה לו מקודם. ובספר מעין חכמה כתוב ז"ל בשעה שעלה משה למרום בא ענן אחד גדול. ונח אחר ועמד כנגדו ולא היה יודע משה רבינו ע"ה אם לרכוב עליו או לאחוז בו מיד פתח הענן פיו ונכנס משה בתוכו ועלה לשמים והיה מהלך ברקיע כאדם שמהלך בארץ פגע בו פלוני המלאך השוער המלאך ששמו קנ"ע י"ב אלפים מלאכי חבלה ורצה לפגע במשה ואמר

ליה מה לך בין עמר"י לבא במקום מלאכי אש אמר ליה משה אני לא מעצמי באתי אלא ברשותו של הקב"ה לקבל את התורה ולהורידה לישראל כיון שלא הניחו לילך הכהו משה פגע אחד ואבדו מן העולם והיה משה מהלך ברקיע עד שפגע בפלוני המלאך שהוא גבוה מחביריו ס"ר פרסאות וכל דבור שיוצא מפיו יוצאים ממנו י"ב אלפים ברקים של אש וכיון שראה למשה גער בו ואמר ליה מה לך בין עומדים במקום קדושים עליונים כיון ששמע משה את קולו נבהל משה מפניו ונגרו עיניו דמעות ובקש ליפול מן הענן מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה על משה ואמר לאותו המלאך הבורא מאז מיום שבראתי אתכ' בעלי מריב' אתם בתחלה כשבקשתי לבראות אדם הראשון עשיתם קטיגוריא לפני ואמרת' לי מה אנוש כי תזכרנו ויחר אפי בכם ושרפתי מכם בתוות כתות באצבעי הקטנה ועכשיו מריבים אתם על נאמן ביתי שהעליתי אותו הנה לקבל תורה להוריד לבני בחירי שאלמלא תורה אין עולם ואין לכם דירה ברקיע כיון ששמע אותו מלאך כך מיד ורז עצמו לפני הקב"ה ואמר לפניו רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא ידעתי שברשותך בא עכשיו אהיה לו לשלוחו ואלך לפניו כתלמיד לפני רבו מיד רץ ובמף אותו המלאך את עצמו הלך לפני משה כתלמיד לפני רבו עד שהגיע אצל אשו של זה פלוני שמלאך אמר ליה אותו המלאך למשה לך שוב שאיני יכול לעבוב עצמי מפני אשו של זה המלאך גדול ונור' מאד שלא ישרפני כיון שראה משה את המלאך ההוא מיד נבהל ובקש ליפול מן הענן וזלגו עיניו דמעו' ובק' רחמי' לפני הקדוש ברוך הוא ונכמרו ואהוב חבתן של ישראל ירד הקב"ה בעצמו מכסא כבודו ועמד לפני משה עד שעבר אשו של אותו המלאך. מיד הקב"ה העבירו משם ופגע בו רזיאל המלאך שהוא עומד לפני הכסא וכנפיו פרושות לקבל הבל פיהם של חיות הקדש שאלמלא כן נשרפין כל מלאכי השרת וכיון שראה משה נזדעזע מיד נטלו הקב"ה והעבירו משם ופגע בו גדוד של מלאכי אימה שהם סובבים לכסא הכבוד שהם גבורי' ועצומי' מכל המלאכים ובקשו לשורפו בהבל פיהם מיד פירס עליו הקב"ה זיו כבודו ואמר לו השב להם תשובה אמר ליה משה רבונו של עולם כתוב בתורה אנכי ה' וכו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים שמא כשתעבדו למצרי' טוב מה כתי' וכו' עד שאז רץ ואורו כל מלאכי השרת לדבריו של הקב"ה ואמרו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ולימדו הקב"ה כל התור' כלה בארבעים יום וכשבא לירד וראה אימתן של מלאכי השרת וגדודי מלאכי אימה מלאכי זיע מלאכי חלחלה מלאכי רתת מיד אחזתו חלחלה ושכח את התורה באותה שעה מיד קרא הקב"ה למלאך שר התורה ומסר לו את התור' ערוכ' בכל ושמורה וכל מלאכי השר' נעשו לו אוהבים וכל אחד ואחד מסר לו דבר סוד השמות שהם יוצאין מכל פרשה ופרשה

וכל

וכל שמוסיפין שנאמר עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם:

ובספר התמונה כתב כשעלה משה למרו' לקבל התורה לא היו חנים האותיות להתחבר זו בזו כדי לכתוב ביד אדם ילמד אשה כי האותיות הם כחות מלאכי המרום ולא רצו להתחבר האותיות לרדת לעולם השפל עד שהתנ' השם הגדול שיהיה השם שנכבד מחובר וכלול עמהן שנאמ' ה' בם סיני בקדש · ואז נתחברו כל האותיות אשה אל אחותה בלוחות ומכל ספיר וספיר' היו שם אותיות אך אות של מדת הצדיק היה ט' ראה חוזן הצרות וריבוי המאורעות רעות העתידים להיות ולא נתן אותיותיו אות ועל כן נכתבה התורה בלוחות בלא ט' ונשמות הצדיקים ומלאכי שלום מר יבכיון על ככה עד שעלה קול שועתם אצל אבות העולם והאבו' עמדו בקומה זקופה להפוך העולם לתהו ובהו וחשך על פני תהום · מיד קנא להם השם הגדול ואמר אבות העולם מה לכם עמי ואמרו תורה מה לבנים שמצדיק לא נתן חלקו האות שלו שיהיה להם גאולה אחר גלותם מורה מה להם ישובון האותיות למקומם ולמקום קדושתן העליונה מיד כל אותו ואות נתפרדה מחברתה ופרחו מן הלוחות ואמרו יחזור העולם לתהו והוא בוכה פלטרין אחרים · ואבות העולם חזרו ונשתטחו לפני הקב"ה ויען להם וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברה' אזכור והארץ אזכור והבטיח על הט' לקבוע אותה בלוחות שניות להטיב את ישראל שנאמר למען ייטב לך:

בפ' ר"א ומשה ניגש אל הערפל גם אין כתיב כאן אלא ניגש על ידי אחרים שלא הקב"ה את מיכאל וגבריאל ואחזו ביד של משה שלא ברצונו והגישוהו אל הערפל רמ"ז לרב"נ"ם במספ' מיכ"ש וגבריאל ואמרו המקובלים. רפ"ח ניצוצות של הקדושה שנפלו לתהומא רבה משה רבינו העלה משם ר"ב ניצוצות בסוד וגם ערב רב עלה אתם ובמעמד הר סיני נתקנו פ"ו ניצוצות הנשארים בסוד ומשה עלה אל האלהים עולה פ"ו: עוד אמרו כי לא זכה מעולם למדריג' בשמ' הנקרא יחידה אלא אדם הראשון ומשה במעמ' הר סיני והוא מאמר לקחת מתנו' בא"דם ואמרו כי הרשב"י נימונו של משה היה מזימנא תנייתא דסליק משה לטורא שנתמעטו. משם אלף אורות שהוא אלף זעירא דויקרא והוא מאמר עלי' למרום שבית שב"י · מטריקון שמעון בן יוחאי אבל בזמ' קדמאה לקחת מתנות באדם זכה להסתכל באורה דחכמתא עילאה שזכה בה אדם הראשון קודם החטא ולזו המדריג' לא זכה שום אדם רק משה אשרי העם שכ"כה לו אשרי העם שה' אלהיו:

הראנו לדעת אהבתו וחיבתו יתברך במעמד הקדוש ההוא עם עם סגולתו בעבור

נסות

נסות אותם בחמדת תורתו ובטע שעשועיו נטע בתוכנו אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו וזכירת מעמד הקדוש ההוא תועלת עצום לעורר אהבה ויראת הרוממות ה' בלב איש ישראל כי על כן הוזהרנו מפי משה רבינו לאמ' רק השמר לך ושמו' נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב וכו' וכתב רבינו האר"י זלה"ה שצריך לזכור בכל יום ד' זכירות. א' זכיר' יציאת מצרים ב' מעמד הר סיני ג' מחיית עמלק ד' זכירת מרים ובקרבתנו מלכנו לשמך הגדול צריך לכוין בזה במעמד הר סיני שקרבנו לשמו לתת לנו התורה כי התורה שמו הגדול אחד כמ"ש בזוה' בכמה מקומו' · וכן בברכ' התור' בכל יום צריך לכוין בברכה על מעמד הר סיני אשר בחר בנו מכל האומות והשמיענו דבריו מתוך האש ונתן לנו תורתו הקדושה כלי חמדתו ושעשועיו כמ"ש הטור וכתב הרב שצריך לומר ברכת התורה בשמחה רבה כי הנחיל הקב"ה אותנו מן דת הכזב והשקר ונתן לנו תורתו אמת ומ"ש נותן התורה לשון הווה הוא כי הוא יתברך נותן לנו בכל יום תמיד תורתו דהיינו כשאנו עוסקים בה ממציא הוא יתברך בה טעמים וחידושים נעלמים ע"כ ועל כי זכירת מעמד הקדוש ההוא מרומם ומהולל מאד לתועלת היהודית ראה אלהים לקבוע עליו יום מסויים חג לה' ביום מתן תורה ההוא למען לא ישכח מפינו ומפי זרע זרענו עד עולם המעמד הקדוש ההוא בעבור תהיה יראתו על פנינו לבלתי נחטא: **וכבר** נתפשט המנהג בכל תפוצות ישראל לנדד שינה מעיניהם בליל שתקדם החג הקדוש הזה ועומדים על עומדם כל הלילה עוסקי' בתורה נביאים וכתובים לחבר את האהל להיות אחד ועוסקים בתורה שבעל פה רוב הלילה לקשט את הכלה הנעימה לזכין אותה ולסעדה ליכנס לחופ' למחר ואמרו המקובלים שהיא סגולה נפלאת לזכות לבנים ובני בנים תלמידי חכמים כמ"ש בזהר פ' אמור כרוזא מכריזין עליהו ואמרי ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך עיין שם:

ומנהג התקון הקדוש הזה נתקן על פי דברי הזוהר פרשת בראשית ז"ל רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה אתחברת בבעלה דתנינן כל אינון חבריא דבני היכלא דכלה אצטריכו בההי' ליליא דכלה אזדמנת למיהוי לזמנא אחרא גו חופ' בבעלה למיהוי עמה כל ההוא ליליא למיחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת במילי דאורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דאורייתא בגין דאלין אינון תקונין דילה ותכשיטהא. ואיהי ועולימתהא עיילת

לק ייפת

לקיימא על רישיהן ואתתקנת בהו ואדלאת בה׳ כל ההוא ליל׳ וליומא לא אזלת לחופה אלא בהדייהו ואילין איטן בני חופתה וכיון דאזל׳ לחופה קב״ה שאיל עלייהו ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה זכאה חולקהון ע״כ ובפרש׳ אמור דף צ״ח וז״ל רבי שמעון הכי אמר בשעת׳ דמתכנשי חברייא בהאי ליליא לגביה אמר ניתי לתקנא תכשיטי כלה בגין דתשתכח למחר בתכשיטהא ותקונהא לגבי מלכא כדקא יאות זכאה חולקהון דחברייא כד יתבע מלכא מטרוניתא מאן תקין תכשיטהא ואנהיר עטרהא ושוי תקונהא • ולית לך בעלמא מאן דידע לתקנ׳ תכשיטי כלה אלא חברייא זכאה חולקהון בעלמ׳ דין ובעלמ׳ דאתי וכו׳ למלכ׳ דהוה ליה בר יחידאי את׳ לזווג׳ ליה במטרונית׳ מאי עבד׳ אמיה כל ההוא ליליא אעלת לבי גנזייא ואפיק׳ עטרין עילאין בשבעין אבני יקר סחרנייהו ואתעטרת ליה ואפיקת לבושין דמלכות ואלבישת ליה ואתתקנ׳ ליה בתקונין דמלכות ולבתר אעלת לבי כלה וחמא׳ עולימת׳ דקא מתקני עטרהא ולבושהא ותכשיטהא לתקנא לה אמרה להון הא אתקנית בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין וכל בוסמין סחרני דאינון מיין לרכאה לכלתי ליתי כלתי • מטרוניתא ועולימתהא ויתדכו בההוא אתר דאתקנית בההוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי • ולבת׳ תקינו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא ולמחר כד ייתי ברי לאזדווגא בה יתקין היכלא לכולהו וישתכח מדוריה בכו כחדא כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כה״ג ואימא עילאה דמתקנה כולא השתכח דמלכא עילאה ומטרונית׳ וחברייא מדוריהון כחד ולא מתפרשין לעלמין וכו׳ ע״כ • ואילו היו העולם יודעים ומשכילים להבין מה רוצה לומר לקשטא קשוטי כלה ושושביני דמטרוניתא היו מתפלאים ותמהים על גדולת מעלת יקר תפארת קריאה נאמנה בליל הקדש הזה • ואל יתנו דומי להם כל הלילה ששים ושמחים לעשות רצון קונם בירא׳ ובאהבה ואשריו ואשרי חלקו הזוכ׳ לכל הכבוד הזה אשר יוכרו כב׳ יכול שם ומתפא׳ בגוונין שבו עם היותו ילוד אשה חומר קורץ רימה ותולעה להתנשא ולהתרומם להיות מבני מהימנותא ומבני היכלא דמלכא •

ומי פתי טח עיניו מראות את כל הכבוד הזה ומהשכיל לבו לאמר מה אני ומה צדקי מה כחי מה גבורתי כי הביאותני עד הלום להיות מבני היכלא דמלכא ויודה וישבח לאדון הכל שזיכהו לכך ויתלהב את לבו באהבה ובחיבה לאמר הלואי אעבוד בכל כחי וגופי לנדד שינה מעיני ואשיב בד מה רצונו ואפנו שימצא נחת רוח בעבודתי אחר כל ההכעסות שאני מכעיסו ולילות עמל מינו לי והוא מאריך אפו ואיך אני לא אכיר בטובתו הגדולה ובגמולו השלם לכפר בעדי ולהעלותני לבנות בשמים מעלותי • ובפנות האדם אל הענין הזה לא יתרשל ולא יתן שינה לעיניו ויתאמץ בכל עוז ותעצומות להכין עצמו לקראת שהיו באהבה ובחיבה יתירא בלימוד הקד׳ הזה ואל יתן דמי לו רגע אחד בשינה • ואם קשה עליו שול׳ יסבול ולא יבול. לכפר לילות עמל מינו לו בשמחו׳ מריצ׳ת במזרקי יין ידליקם ומחוק וקלו׳ ראש לחוב ולילו׳ הרה יבל׳ וילד שקר בשחוק הקוביאות אשר הרבה בני אדם יושבים בסוד משחקים כל הלילה וריח כוס לא עדת בהון ולא זכרו את ה׳ לאמר לפני מי אנו עומדים משחקים עומדין ומכעיסים ותחת השמע קול קנאת סופרים קול כתו׳ באלילים אלמים ואשר נבע אלהים כלבו לבו יחיל בקרבו ומורא יצלה למעלה על ראשו בהתקדש הלילה הזאת כי המשפט לאלהים הוא בעברת על פירות האילן • וביארנו למעלה כי ביום הזה נידון העולם על עון ביטול׳ של תור׳ ואשר לא שת לבו אשר דבר ה׳ בזה ומעל מעל בה׳ בשאר׳ הלילות וביטל את התורה ולא ישוב בעת המשפט אוי׳ להם כי גמלו לרוחם רעה לפקוד עליהם אשמם בראשם והרחמים לא יכמח אבל יחמרו להחמיר בפסק דינם • אכן הא זה הדרך ישכון אור חוט של חסד להמשיך על ירא׳ ה׳ וחושבי שמו כי הן לו בכח יגבר איש לעמוד תי לא ינום ולא ישן בלילה הזאת לתקן את אשר עוותו ולעמוד על נפשו באימה וביראה ובמיצוע שיחה וישאל מאת האל׳ החנון המרבה לסלוח מחילה וכפרה על כל פשע שפשע בכבוד התורה התמימה ביתר הימים ואל אלהינו כי ירבה לסלוח: ובכן כל דברי התורה אשר יהגה בלילה הזאת בכוונה זאת המה יעמדו מליצי יושר לפניו יתבקך ויכריתו כל הקטרוגים והמשטינים אשר ישטינו עליו על ביטולה של תורה ובזויה וקטיגור נעשה סניגור ומצא כדי גאולתו:

ומה נואלו רבים מצמי הארץ המטים עקלקלות ד׳ ואיכם מטים אוזן לשמוע דברי חכמים והקלו בכבוד סדר הלימוד הקדוש אשר קבעו ראשוני׳ בלילה הזאת לה׳ ואת פועל ה׳ לא הביטו אוהבי לנום על ערשות׳ הסרוחות אשר טח עינים מראות מהשכיל לבות׳ מלעמוד ולבקש על נפשם ביום שידובר בם קרב יום פקודתם על כבוד הדת התמימה לבני אלהי עולם ה׳. אוי להם אשר עליהם כי הן לא קצרה יד ה׳ החוקם מהשיב להם כדי רשעתם פגע וחבורה ומכה טריה על הימים הראשונים וגם לאחרונים: ורבים מהמה שגו בחזון בחשבם כי עיק׳ הדבר להיות נעורי׳ כל הלילה ויושבי׳ בבית המדרש הרחק כמטחוי קשת ברוב דברים והנה עלה קיטור המעלה עשן כקטור הכבשן: וישלכו סדר תקון הקדוש אחרי גוום לוי לנפשם כי לא ישיבו אל לבם ולא דעת ולא תבונה בהמה המה להם מי בקש זאת מידכם רמוס חצריו יתברך כי אז יעשן אף ה׳ וקנאתו בם לאמ׳ מה מצאת׳ בי עול כי רחקת׳ מעלי אם אב אני. איה כבודי! ואם אדונים אני איה מוראי ואיה מקום מנוחתי והוגעתם ה׳ בדבריכם כלאתי נשוא

אלא טוב לכם לשכב בערסותכם ולא תעורו משינתכם מאשר באתם לרמוס חצרי ברוב דברים להכעיסני ולהכני החיצוני בגבול קדושתי קלני מראשי קלני מזרועי תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה · על כן מצוה על כל איש ירא אשר דבריו נשמעים להוכיח את העם על זאת כדברי פיוס וריצוי לאמר אליהם בואו אחי בואו ריעי יראת ה' אלמדכם הנה כל בן דעת כאשר רואה בקרב זמנו לבא לדין על קנת ממונו וכל שכן על גופו לפני מלך בשר ודם אשר אין בידו טובו וחייו רוחו ונשמתו מתעורר בלילה וביום ומחפש דרכיו ללכת בתום ומכל יועץ ישאל יבקש עצה להנצל מדינא דמלכות' ומה נעשו' לו כדעתו כי יקר' יום פקודתו על פשעו וחטאתו אשר מעל במעל בתור' התמימה כאשר בארנו שעיקר הדין והחשבון על התורה הוא ביום זה וגו' כל אלה יבוא שיש במשפט : לתת לאיש כדרכיו כפרי מעלליו אשר אין לפניו מקח שוחד ומשוא פנים ולא זרו ולא חובשו כי אם לשוב אל ה' ולאהוב' בתורתו התמימה ביראה ורעדה וזיע ורתת ולשית עצות בנפשם יגון בלבבם לילה ויומם להעלות ארוכה למחלתם לבאת זכאים במשפטם ודינם ולעורר לבותם מתרדימת שינת' אשר הם נרדמים בכל השנה ויאמצו בתורת ה' וישתדלו להכין אותם ולסדרם באמת במשפט ובצדקה ותשובה שלימה פרטית על מיעוטה של תורה מיום התקד' ר"ח סיון וכ"ש בעצם הלילה הזאת בקום למשפט שהם לעמוד על עצמ' לבקש בכח וסגול' לימוד הקדוש אשר נבלו ראשונים בלילה הזאת למצוא מרגוע לנפשם ומחילה וסליחה וכפרה לחטאת' ושב ורפא לו ואם לאו בר הכי הוא יטה אזן לשמו' בלימודים רשומי' בעונה ובלבד שלא יפסיק בשיחה בטל' וצדקה תחשב לו וכיונת באלה הדברים ידבר האיש הירא על לבם לעוררם משינתם וחסידים הראשונים היו נוהגים להרים בקול ולומר בשמחה באו ונלך לקראת כלה באו ונלך לקשט את הכל' הנעים' באו ונחפש בטולא דמהימנות' קדישא באו לאחסנא ירותא קדישא דילן ולבנן בתרין עלמין לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו זכאה חולקנא בעלמא דין ובעלמא דאתי : ובכן היו מעוררים לב הנבור לעמוד על נפשם כל הלילה באימה וביראה ובקדושה יתרה והוא מיוסד על פי הזוהר בפרשת אמור ז"ל וע"ד חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין וכו' · הרי שהיו מוציאים בשפתים לאמר איש לרעהו דברים המעוררים את הלב באהבת ה' בסגולות המעולות בלמו' של לילה הזאת ·

וכתב הרב ז"ל שב' סגולות נמצאות בלימוד הזה הא' אשר כבר ביארנו שזוכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה כמ"ש בזוהר אמור כדין מכריזין עליה ואמרין ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר

עליך

עליך וגו' · הב' אשר הוא בטוח להוציא שנתו בחיים והשלום והוא מ"ש בזוהר בראשית דף ט' ז"ל תאנא וכחדא תקון דכלה בהאי ליליא דכל מאן דאשתתף בהדא בהאי ליליא יהא נטיר לעילא ותתא וייפוק שתא בשלם עלייהו כתיב חונה מלאך ה' סביב ליראיו · השלישית מ"ש בס' התקונים תקון כ' כי הלימוד בלילה הזאת פועל צדק עם השכינה ועם ישראל להוציא אותם מגלות החיל הזה · ואמר הרב שהתקון האמיתי לפגם הראות אשר פגם בעיינין עילאין הוא בהתנודד שינה מעיניהם בשני לילות אלו בעצרת ובהושענא רבה ויפטר מהמלאך המשכר את עיני האדם בקבר · והאיש הירא יתן כל אלה אל לבו ויתלהב נפשו באהבת ה' ובתורתו יהגה תמיד כל הלילה ולא יהיה מעלה עשן אפילו כל שהוא כי אז יעשן אף ה' וגורם ביטוי למעשה הטוב ומה גם למעלה : **ומכתב** הרב והחברים שלא לדבר כל ליל שבועות רק לשון הקדש · ובגנזי כתבי מורי זלה"ה מצאתי כתוב מכתב הרב המקובל מהר"ש אלקבץ שהיה בחברה של מהרי"ק ז"ל מעשה נפלא שהיה בבית מדרשו של מהרי"ק בליל שבועות ח"ל :

דעו לכם כי הסכמנו הרב החסיד כר"ו ואני עבדו ועבדיכם והחברים לעמוד על נפשינו ליל שבועות ולנדד שינה מעינינו ושבח לאל יתברך כן עלה בידינו כי לא הפסקנו רגע רק אשר תשמעון ותחי נפשיכם וזה הסדר שסדרתי ותקנתי בלילה ההיא · **תורה** פ' בראשית עד ויכלו בנעימה ובקול גדול ואח"כ בחדש הג' עד סוף סידרא עוד מפר' משפטים ואל משה אמר עד סוף סידרא עוד מפ' ואתחנן ויקרא משה אל כל ישראל עד סוף פרשת שמע ישראל עוד מפ' וזאת הברכה ויעל משה עד לעיני כל ישראל עוד הפטרת ויהי בשלשים שנה והפטרת תפלה לחבקוק וכו' · ואח"כ בכתובים מזמור השמים מספרים וכו' ומזמור יקום אלהים ואח"כ האלפא ביתא ואחר כך שיר השירים כולו ורות כולו ואחר כך פסוקים האחרונים שבדברי הימים וכל זה באימה וביראה בניגון ובטעם לא יאמן כי יסופר · ואחר כך למדנו במשנה סדר זרעים ואחר כך למדנו על דרך האמת · ובעת שהתחלנו ללמוד המשנה ולמדנו ב' מסכתות זיכנו בוראינו ונשמע את הקול מדבר בפי החסיד כר"ו קול גדול בחיתוך אותיות וכל השכיני' שומעים ולא מבינים והיה הנעימות רב והקול הולך וחזק ונפלנו על פנינו ולא קמה עוד רוח באיש לישא עיניו ופניו לראות מרוב המורא והדיבור ההוא מדבר עמנו והתחיל לאמר :

שמעו ידידי המהדרין מן המהדרין ידידי אהובי שלום לכם אשריכם ואשרי יולדכם אשריכם בעה"ז ואשריכם בעה"ב אשר שמתם על נפשיכם לעטרני לילה הזה אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי ואין

מנחם

מנחם לי ועתה החזרתם עטרה ליושנה התחזקו ידידי התאמצו אהובי ודעו כי אתם בני עליה וזכיתם להיות מבני היכלא דמלכא וקול תורתכם והבל פיכם עלה לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ובקע כמה אוירין וכמה רקיעין עד שעלה ומלאכים שתקו ושרפים דממו והחיות עמדו וכל צבא מעלה שומעים את קולכם והנני המשנה האם המייסרת את האדם באתי לדבר אליכם ואם הייתם י' הייתם מתעלים יותר ויותר אבל עם כל זה נתעליתם ואשריכם ואשרי יולדתכם אשר נדדתם שינה מעיניכם ועל ידכם נתעליתי הלילה הזה ועל ידי החברי' אשר בארץ המה ואין אתם כאותם השוכבים על מטות שן שינה שהיא א' מס' במיתה וסרוחים על ערשותם ואתם נדבקתם בה' והוא שמח בכם :

לכן בני ידידי אהובי עליון התחזקו והתאמצו באהבתי בתורתי וביראתי ואו היית' משערים א' מאלף אלפי אלפים מהצער אשר אני שרויה לא היתה נכנסת שמחה בלבבכם ולא שחוק בפיכם בזכרכם כי בפשעכם שולחה אתכם לכן חזקו ואמצו ועלזו ידידי המהדרין ואל תפסיקו הלימוד כי חוט של חסד משוך עליכ' ותורתכם עריבה לפני הקב"ה ועתה עמדו בני ידידי על רגליכם והעלוני ואמרתם בקול רם ביו"הך בשכ"מלו ואז עמדנו על רגלינו וקטרי חרצנו משתרין ואמרנו בקול רם כאשר נצטוינו וחזר ואמר אשריכם בני שובו אל לימודיכם ואל תפסיקו רגע ואתם שלום וכל אשר לכם שלום ה' עוז לעמו יתן וכו' : את כל הדברים האלה דיבר אלינו ושמעה אזנינו וכולנו געינו בבכיה מרוב השמחה ואז נתחזקנו עד אור הבקר ולא פסקה תורה מפינו בגילה וברעדה - ויהי בבקר הלכנו וטבלנו כאשר עשינו ב' ימים קודם שבועות גם מצאנו לג' החברים אשר לא באו שם בלילה ההוא ונספר להם את כל הטובה אשר הפליא לעשות עמנו ובשומעם ויפת לבם בקרבם וגעו בבכיה וגם אנחנו התחזקנו בנגדם בבכי' יען בסיבת' לא זכינו עוד ואבדנו טובה הרבה ויאמרו מי יתן והלילה הזה הב' נתחבר יחד שהיה י' והסכמנו לעשות כן ועם שבלילה הא' שינה בעינינו לא ראינו אפי' רגע וגם ביום לא נתנו כי דרש דרש החסיד כר"ו אח' המנחה והיינו שם ועם כל זה שנסנו בעוז מתנינו ועשינו בלילה הב' כסדר ליל הא' ומרוב השמחה שהיינו י' לא המתינה עד עת קריאת המשנה ולא עד חצות כמו בלילה הא' רק תכף שהיינו קורין דברות של משנה תורה בהגיענו לפרשת שמע קול דודינו דופק והתחיל -

שמעו ידידי המהדרין מן המהדרין הקיצו ורננו שוכני עפר כבוד עפר העליון ב"ה הכין וכו' אשריכ' ידידי המעלין אותי כמה וכמה נתעליתם עתה שאתם י' לכל דבר שבקדושה אשריכם בעולם הזה ובעולם הבא אשריכם ואשרי יולדתכם אל תראו הכפת אגוש מאותם אל תחתיו כי אתם המעלים את כנסת ישראל ודעו כי מבני עליה אתם והכבוד העליון חופף על ראשיכם וחוט של חסד משוך עליכם ואלמל' ניתן רשות לעין הייתם רואים האש הסובבת הבית הזאת ועתה חזקו ואמצו ואל תפסיק הקשר והעלוני ואמרו בקול רם שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ביוה"ך ועוד דברים אחרים דבר אלינו כשיעור חצי שעה וחזרנו לסדר הלימוד · ואחר כך בחצי הלילה חזר הדיבור פעם ב' ודבר עוד שיעור שעה אחד ויותר וחזר להלל ולשבח ענין הלימוד ההוא ואמר הביטו וראו השמע עם קול מדבר ככם שאל אביך ויגדך זקנך ויאמרו לך אם זה כמה מאות שנים שמעו או ראו כדבר הזה ואתם זכיתם ולכן מכאן ולהלן תהיין עיניכם פקוחות על דרכיכם ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק והחלש יאמר גבור אני כי אתם מבני היכלא דמלכא זכית' לפרוזדור השתדלו עת' להכנס בטרקלין ולא תנאו מהפרוזדור כי את אשר יצא מפתח שער הפרוזדור דמו בראשו הקיצו וראו כי אני האם המייסרת אתכם הקיצו ידידי התאמצו והיו לבני חיל ודעו נא וראו כי אתם שכורים מחמדות העולם הזה - והנה יום בא ויכיר האדם את אלילי כספו ועזבו חמדת הממון ועלו לארץ ישראל כי יש לאל ידכם רק כי אתם מוטבעים בטיט חמדת תבל והבליו והפורש מכם וכזור אחור דמו בראשו וראו את אשר זכיתם אתם מה שלא זכו אחרים מכמה דורות והאריך בענין הזה - הן כל אלה ראתה עיני ועיני כל החברים:

ועתה בנים שמעו לי הטו אזניכם ותנו לבבכם מי פתי ישמע כדברי' האלה ולא יקח עורמת וחסר לב ולא יקנה בינה מי עור ועיניו לא יראה את מעשה ה' כי נורא הוא ולא יתן אל לבו לשוב את ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ומעיד אני שמים וארץ כי כל זה שכתבתי פה ובקונטרסים אחר אינו חלק א' ממאה ואפי' בקונטרסים ההוא תראו בין תיבה ותיבה שנגלתה כזה ∴ פעמים והיא הוכחה כי שם היה דבר נעלם ולא הורשתי לכתבו - לכן אחי ועמי שמעו ותחי נפשיכם ורוח חדשה יתחדש בקרבכם כי כל החברים אשר ראו כל זה רוח חדשה ניתן בקרבם וגם ביום השבת חזר הדבור אל החסיד נר"ו והפליא להלל לשבח את אשר עשינו בב' לילות אלו ואמר פקיד לחבריא דיכתמרון מחובייהו מאחר שנכנסו לפרוזדור יאמצו להכנס לטרקלין כי את אשר יצא החוצה דמו בראשו ואנחנו נקיים וגו'. עמד החסיד אחר התפלה וקבץ כולם כאחד ודבר הוא אליהם והתרה בהם כאשר מוס ויענו כולם פה א' כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע ותקן להם תקנות רבות לשמור ולעשות בכל הבא מידם ואתם אחי הקיצו חזקו ואמצו עלזו בעבודת יוצרינו וראו כי כפי המובן מדברי המגיד ליל א' של שבועות נראה כי גם אתם כולכם או מקצתכם כמו כן נועדתם לעבוד

את ה' בליל א' של שבועות אך בליל ב' לא כוערתם :

רבן עמדו על נפשכם ושימו כל הדברים האלה על לבבכם לאשר ולקיים לכם ולבניכם אחריכם לעמוד על נפשיכם בכל ליל שבועות להגות בתורת ה' באימה וביראה ובקדושה ובטהרה לתת גודל וכבוד לאלהינו כי שמו הגדול מתעלה ומתקלס בלימוד הקדוש ההוא חזקו ואל תרפו ידיכם וחוסו על כבוד יוצריכם ואל תתנו דומי לו. ואם אפשר לכם לעבור חיל לעשות הסדר גם בליל הב' מה טוב חלקכם ומה נעים גורלכם ומי יתן והיה פי המדבר אליכם אז תראו ותתמהו ותפקחו עיניכם ואל שדי אתחנן יתן בלבבכם לחוס על נפשיכם ויזכני להתאחד עמכם על אדמת הקדש לעבדו שכם אחד אמן. כה דבר לשוני אחיכם שלמה הלוי אלקבץ ע"כ לשון הכתב :

אתה הראת לדעת את כבודו ואת גדלו ויקר תפארת הלימוד בליל שבועות לפאר לרומם את שם המלך המרומם והלא המה היו כמורידי אור מן העולם ועד העולם ושכינה למעלה מראשיהם בסגול' כח הלימוד הקדוש אשר עין בעין נראה אליהם כבוד ה' הברי עין ראתה כל אלה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו והכל בפי מעשיו של אדם וטוב פנייתו רוח הקדש שורה עליו :

כי על כל אלה כל ערום יעשה בדעת להתקדש עצמו ולטהר רעיוניו לקראת אלהיו ויקבע לימודו באהבה ובאימה ובכוונה יתירה בלילה הזאת בסדר הלימוד המתוקן מאת הראשונים ז"ל לבלתי תת ריוח בין הדבקים כלל כלל בשיחה בטלה ח"ו כי מגרעות נתן בקדשי שמים ומפגל בקדשים לדמע חול בקדש וביותר אם קביעות הלימוד בבית הכנסת או בבית המדרש כי גדול עונו מנשוא כמודע מדברי הזוהר. והאיש הירא אל יפן אל מעשהו כגשמי אפס אל אשר הוא עושה בשמים ממעל בענין הלימוד הזה ואשר ניתן כתר ועטרה בראש מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא כנודע לידו ובכן יראה ורעד יבא בו ויפנה מחשבותיו הזרים ויכונו מחשבותיו אל ה' כאילו היה עומד בעולם הנשמות בגן עדן ואין ספק כי יתוסף האורה גדולה בנר"ן שלו כמו חלב ודשן תשבע נפשו ויכבוד ה' כנגדו וכנגד כל אשר לו : ומצוה לחזר אחר עשרה דבכל בי עשרה שכינה שריא ואמרו באגדה נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם אמר ר' סימון מתעלה שמו של הקב"ה בעולמו בשעה שישראל נאספים לבתי כנסיות ובתי מדרשות ונותנים שבח והודאה וגדולה להקב"ה ואמר רבי ישמעאל באותה שעה כששומעים האגדה מפי חכם ואחר כך עונין אמן יהא שמיה רבא באותה שעה הקב"ה שמח ואומר למלאכי השר' באו וראו עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו באותה שעה מלבישין הוד והדר להקב"ה הוי ברוב עם הדרת מלך ובשעה שהחכם יושב ודורש בתוך הצבור ועונין איש"ר אפילו אם נחתם גזר דין אני מוחל להם ומכפר עונותיהם של ישראל עד כאן :

אכן ראוי לירא ה' וחושבי שמו שלא להרבות בקדישין בלימודן כי מגדולי הקדמונים ערערו על הדבר מאד ואמרו שכשם שטוב למעט בברכות שאינן צריכות כן טוב למעט בקדישין והן רבי' עתה עמי הארץ הקלו בדבר ואינן מטים אזן לשמוע דברי חכמים ואומרים ב' או ג' פסוקים ואומרים עליהם קדיש או בדברי אגדה כשהן לומדין הכל מענין אחד מרבים קדיש אחר קדיש אשר לא כדת ויד הגזברים היתה במעל על בצע כסף המתגדלים בעם האומרים הקדישין ישתקע הדבר ולא תעשה כזאת להרבות קדישין על מגן ועושה אלה ידאג מן הפורענות : והנכון להאריך שיעור מה בלימוד א' או ב' מב' ענינים שונים ואז יאמרו קדיש ואף כזאת הממעיט לא החסיר :

וגם רבת מבני עמנו לא ידעו ולא יבינו עיקרן של דברים וסוד הלימוד בלילה הזאת והפכו הסדר האמיתי ויאחרו המוקדם ואת המוקדם אחרו. להגות בדברי אגדה בתחל' הלילה עד חצות ובהתימם זה היו לבם בתורה שבכתב וכן לא יעשה המשכיל רק על התיקון המתוקן ומקובל מפומא דמרן איש האלהים נורא מאד אור המופלא האר"י זלה"ה. יפקח עיניו אך הוא ולא מחסיריו ומוסיפיו וכה משפטו להיות קורא מתחלת הלילה עד חצות בתורה בנביאים ובכתובים והוא לתיקון החתן סוד ו' שבשם כי עד כאן אין להוסיף ואין לגרוע משם פסוקים ג' פסוקי' ראשונים וג' אחרונים מכל פרשה ופרשה כסוד הן. אמנם לתיקון המטרונא שהוא מחצות עד הבוקר צריך ללמוד תור' שבעל פה : וכן מתבאר מאמר הזוהר פרשת אמור שהעתקנו לעיל לבתר דאתקנית ליה למלכא את יאות לדכלה למטרוניתא. וכן מתבאר מאמר פרשה בראשית דאמר למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דאורייתא וכו' ואל תשגה במאמר הזוהר פרשת אמור דקאמר ואוליפנא דאורייתא דבעי ליה בהאי ליליא אורייתא שבעל פה וכו' דמשמע שאין תורה שבכתב בלילה. זה אינו כי בפירוש אתמר בזוהר בראשית למלעי באורייתא מתורה לנביאים וכו' רק לא אמרו אלא לעסוק בתורה שבעל פה רוב הלילה שהוא העיקר בלילה באופן כי אם לא יוכל לצאת ידי שניהם כאחד תורה שבעל פה עיקר וביום תורה שבכתב עיקר ותורה שבעל פה טפלה לה. אכן אין מי שיכחיש כי שניהם כא' טובים והראיה לזה מה שביארנו בזוהר בסוד מחלוקת ב"ש וב"ה שב"ש אומרים בערב יטו לרמוז אל הנוקבא שכבודה בישיבה כנודע וב"ה סוברים כי אם היה זה לבדו וזה לבדו היתה שכונתם אמיתית הכל מאחר שניהם

ביחוד אחד אין להראות שום פירוד אבל יקרא איך שיודעין לו בין עומד בין יושב להראות שהם ביחוד אחד ואין להראות שום קצוץ לא במעשה ולא במחשבה והלכה כב"ה והן הן הדברים לענין זה ג"כ וכל המשנה תועה מדרך השכל :

אף את זה חזיתי למהר"ר חיים הכהן ז"ל כתב כי הנוי להגות בתורה שבעל פה בדרשות דקראי וברזי דאורייתא אך לא לשנות במשנה שהיא סוד שפחה דמטרוניתא: כמבואר בזוהר ובתקונים כי בלילה הזה הוא תקון המטרוניתא ואין מקום השפחה במקום גבירת' וכבר הארכנו בפרט הזה בחלק ראשון בשבת ומה טובו ומה יופיו לאשר הריחו בסוד ה' להגות בתעלומות חכמה בלילה הזה אשר היא מסוגלת להשגת חכמת האמת לעוסק בה כי ע"כ אז הוא זמן לפרש את החכמה כמ"ש הרב זלה"ה :

והמנהג ליראי ה' וחושבי שמו לקרוא האידרא רבה שבפרשת נשא כי בה מבוארים פרטים רבים ממעמד הר סיני כד סליק ברעותא למברי אורייתא טמירא תרי אלפי שנין וכו' וסוד כד אתיהיבת אורייתא לישרא' דאתייהבת באש שחורה על גבי אש לבנה מבואר בה וכן סוד וידבר אלהי"ם את כל הדברים האלה לאמר אכן לבאים בסוד ה' רוח אחרת אתם בטעם קריאתה בלילה הזה על כי בשבועות עולה ז"א עד הדיקנא על ידי כניסת המוחין כולם וירידת החסדים בו במ"ט ימי הספירה כי ע"כ וירד ה' על הר סיני כזקן שנתלבנו שערותיו כלובן העליון דא"א. ועל כונה זו עיקר טעם הלימוד בלילה הזה להמשיך לו סוד הכתר כאשר מבואר במכתב הקדש הרב זלה"ה. ועל כן בחרו הקדמונים שבאים בסוד ס' בקרי"אה נאמנה בסוד י"ג תקוני דיקנא המבוארים באדרת נשא בכוונה זו לעורר עליונים למעלה כשרשן וכמ"ש הרשב"י ע"ה לחברייא הכא חמינא י"ב אלין גליפין קמאי ונהירין כבוציני. וכד אתפר'כל חד מנייהו מפומיכון אסתלק ואתתקן ואתעט' ואתטמר בטמירותא דתיקוני דדיקנא וכל אחרנין אסתלקו ובעוד דכל חד מתפרש בפומייכו נהיר ואתעטר ויתיב כמלכא בגו חיליה עד כאן :

לפיכך יאותה להוגי' בה לעמוד באימה וביראה' ובכניעה קדושה כדי לקיים בה מצוה דקה מן הדקה ולא יעדרו דבר. אכן לא כיתנה קריאתה לאשי הרנים ובלעגי שפה הקורין בחטיפה פן יהרסו אל ה' ח"ו וגדול עונם מנשוא וטוב מעט בכוונה ובכניעה מהרבות בלא כוונה ואם לא יעברון חיל בכולה לחנאין בשירה. כי מי בקש זאת מידם לקרות את כולה מבוהלים ודחופים והרבים יצאו דחופים בדבר המלך מלכו של עולם ומנטילין מום בקדשי שמים ובאין מבין שגיאות מי יבין.

ובזוהר פרשת פנחס אמרו ז"ל מהכא מאן דאפיק מילי דאורייתא צריך למטחן לו בשיניים ולאפקא מילין שלימין ואינון מילין אתקריאו שלימין ואחרנין דאינון שטיין דאכלין מילין בהלעטה ולאו טוחנין אינון בטוחנות דילהון ובדיניהון מה כתיב בהם הבשר עודנו בין שיניה' ואף ה' חרה בעם דאינון מגזעא דעשו דאמר הלעיטני נא ע"כ. והאיש המשכיל ישקיף וירא להתנהג לאיטו בלימודו וכ"ש בדברים שעומדי' ברומו של עולם ובשומרם עקב רב כי על כן יאמר משל הקדמונים הקב"ה מונה עתים אבל אינו מונה דפים :

ומדרך חסידים הראשונים ז"ל לעמוד על רגלם בעת קריאת האידרות מטעם אותה שאמרו בפרק אין דורשין. מעשה ברבן שמעון בן גמליאל שירד מעל החמור ונתעטף ועמד ואמר אני עסוק במעש' מרכבה ואהיה יושב וכו' וכל שכן הרואים דבר הרשב"י שבאידרות כי בם נגלו תעלומות חכמה ומגלה עמוקות שמבראשית. המה ראו מעשי ה' ונפלאותיו שצריך לעמוד בקריאתן ביראה ורעד ובטהרת הרעיונות: והן רבים עתה עמי הארץ זלזלו בדברים שעומדים ברומו של עולם לקרות בהן מושים ושוכבי' על צידיהם וקוטפים מלוח עלי שיח באמצע קריאתה ישתקע הדבר ורא' למחות בהם שלא לנהוג קלות ראש בקדשי שמים וכל שכן שלא להפסיק דמאן דפסק יתפסק וכל שכן אם אמר ליחרא שמא דקב"ה ושכינתיה בטרם התחיל לימוד כי אז אם יפסיק הוא מפריד הייחוד ח"ו כמו שכתבנו' בכמה מקומות ושומע לנו ישכון בטח :

ואולם אל עם לא יחרדו לאמר מה כל החרדה אשר חרדת עלינו בקריאתה שלא יאות קריאתה אפס למשכילים בתעלומות עמקי סודותיה לא למשוללי דעת החכמה פן נכוה בגחלתה כי תאכלנו האש שגדולה הזאת כאשר כמה בוערים בעם דעתם יסכל כזאת. אך אמנה גם אין זאת אלא ממועצות יצרם הרע להרחיקם מלימודי ה' המזככים ומטהרים את הנפש היפה כי למה יגרע האיש הירא ונוהג בשורה באימה וביראה בלימודו מלקרות אף בדברים עמוקים שבזוהר ואע"ג דלא ידע מאי קאמר מכל מקום קריאתה זו היא הגלה והרי זה משובח כמ"ש בספר הזוהר פרש' כח מאן דבסיף לאסתכלא ולמנדע אע"ג דלא יכיל שבחא איהו דיליה וכלא משבחין ליה וכבר הארכתי בפרטי כל אלה הדברים בפרק ראשון דאלול ובכמה מקומות :

ואשרי אנוש יעשה כבדר המקודש הזה להיות כצור משגבתו כל הלילה ומורא יעלה על ראשו תמיד כל הלילה לעמוד ולשרת לפני אלהינו אבינו שבשמים ואל יתן דומי לו ותפלתהו פנות קדי"ש לפאר

למלך בתפארת מפואר הן אל ישגיב מוכת׳ בכתרו כתרי
בכח סגולת לימודו בלילה הזה וצריך להיות זה מעמין
כוונתו בלימודו ולקשוט את הכלה בכ״ד קישוטי כלה בכח
כ״ד ספרים שכל כאשר לכל כמבואר במכתב הקדוש
הרב ז״לה : ואנכי תקנתי נוסח תפילה לומר קודם סדר
הלימוד ומדובר בה כל פרטי כוונת הרב וגם שמה :

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו
ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י״ה בו״ה
ביחודא שלים בשם כל ישראל: הנה אנחנו באים להגות
בתורה בלילה הזאת לקשר את נפשינו ולהדביקה אל
שרשה להשלים אילן העליון ולתקנו ולחבר הדודים יחדיו
יהיו תמים :

ובכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו
שבזכות כל הפסוקים והתיבות והאותיות
והנקודות והטעמים והשמות היוצאים מר״ת ומס״ת ומאמצעי
תיבות והסודות הקדושים והנוראים היוצאים מכל קריאתנו
שנקרא בלילה הזה שעה שעה זו שעת רחמי׳ ורצון להיות
לימודינו נחת רוח לפני בורא כרצונך ויהא עול׳ לפניך כאילו
השגנו כל הסודות המרמזים אשר הם התלוים בהם ובכח
קריאת ולימוד כ״ד ספריך המכוונים לכ״ד צירופי שמך הגדול
יתפאר המלך בתפארת מפואר ובעטרת גיאות · ובכת״ר
בה״א ובמושב זקני״ם יהללוהו · והוא יתן מעדני מלך לאשת
חיל בקומת הכותר״ת המושגב אשר על ראשו ועליה יציץ
נזרו · באחת ענקיה תלפ וככלה תעדה כליה · והיו למאורות
כ״ד ספריך לקשט ולהעדו׳ את המלכה בכ״ד עדי עדיים
ויתאו המלך יופיה ובין בתפארתך שמאלו תחת לראשה
וימינו תחבקנה האחת אהובה והאח׳ שמחה מעבירין את
המ״ת מלבושי הכלה ומשם ישפיע לנו בגדי מלבושים בגדי ישע
למען ששע ישועה ורחמים לכפר בעדינו ולטהרנו מגילולי
זוהמת הנחש ולהוציא כל גנוזי תורתינו ומעשינו הטוב
אשר כרת סלבו כעון פשענו אל נבול השעה חיל בלע
ויקיאנו מבטנו יוציאנו אל בכח לימודינו בלילה הזה ונזכה
להיות משושביני דמטרוניתא ומבני היכלא. ודעל׳ ויבא
ינ״ע יראה ויזכה זכרונינו לטובה לפניך לאחתמנו: בספר
זכרון הראשי׳ ומזו׳ שפע דאמר משפי׳ בשבע׳ עוזך לבני
תביא לנפשינו רוחינו ונשמתינו ולטהר פגמינו אשר פגמנו
בכבוד תורתך התמימה והזכיה לאור משפטינו בקוק
למשפט על פירות האילן הקדוש - ובכח סגולת לימודינו
בלילה הזה נזכה ונחיה ונירש כאלה עבדיה׳ ונדקת׳ ולא
ימוש ספר התורה הזה מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרע נו
כדבר שנאמר ואני זאת בריתי וגו׳ לא ימושו מפיך וכולי
ואשר קשם שיכה עיניכם כה״ר יונק ישודים כדבר שנאמר
אשרי קומנו בלא עת נהר יוצק - אכי בצדק אחזה פניך
אשבעה בהקיץ תמונתך ופרוס עלינו סוכ׳ שלומך מרחשי׳
השבה ועד אחרית הסב׳ ובכל כנפיך תחסה ונתלונן להגיע

ממות נפשינו ולחיותנו חיים של שלום ורחמים דשכינה
ודעבנים ולא יכרת כל בשר עוד :

ואנו קורים בתורה ומכוונים שהוא ת״ת דזעיר
שנקרא תורה שבו שלש כלים דשלש בחינות
בחינה חיצונה נפש שבו שם הויה פשוטה ובחינה אמצעית
רוח שבו שם ריבוע ת״ת - ובחינת פנימית נשמה שבו שם
מ״ה - ומאורות נתך סביבות עוזם אורות מקיפין חיה
ויחידה - והיו למאורות כאור כ׳ שמות הויה בניקוד חולם

ואנו קורים בנביאים ומכוונין שהם כנגד נצח והוד
דזא אשר משם יניקת הנביאים שבהם ג׳ כלים
דג׳ בחינות. בחינה חיצונה נפש שם נבאו״ת ובחינה
אמצעית רוח שם נבאו״ת בריבוע ובחינה פנימי נשמה
הויה בנצח ואד״ני בהוד ומאורות נתן סביבות עוזם אורות
מקיפין חיה ויחידה : והיו למאורות כאור ב׳ שמות הוי״ה
בחיריק בנצח והוי״ה בקיבוץ בהוד :

ואנו קורין בכתובים ומכוונין שהם כנגד יסוד
ומלכות דז״א שבו ג׳ כלים דג׳ בחינו׳ בחינה
חיצונה נפש שבו שם שד״י במילואו ובחינה אמצעי׳ רוח
שם שד״י מלא בריבוע :: ובחינה פנימי׳ נשמה שילוב ·
יאהדו״נהי ובמלכות. בחינה חיצונה שם אדנ״י בריבוע·
ובחינה אמצעית שם אדנ״י פשוט ובחינה פנימית
שם אדנ״י מלא ומאורות נתן סביבות עוזם אורות
מקיפין · והיו למאורות כאור ב׳ שמות הוי״ה בניקוד
שורק ביסוד והויה בניקוד נבאו״ת במלכות. ובכך
תטהר ותזכך נר״ן שלנו להיות ראויים לעורר מיין נוקבין
בקריאתנו זאת לעורר אהבת דודים ביחודא שלים ואל
יעכב שום חטא ועון והרהור רע את קריאתנו ויהי נועם
ה׳ אלהינו וכו׳ ::

וישב יתחיל בסדר הלימוד כבעיקר קדום לעורר
המועם העליון ·· ויכוין בשמות היוצאים
מהכ״ד ספרים שהם כ״ד קישוטי כלה כנזכר לעיל. שם אחד
בכל ספר והוא יוצא מאו׳ ראשונה ואחרון של תיבה הסכית׳
של פסוק האחרון של הספר אות ראשונ׳ בנקודה קמץ והב׳
קמ״ץ ובסוף הפסוק יכוין שם אחד בתיבה שקודם סוף
הפסוק אות ראשונה ואחרונה של תיבה בניקוד כנזכר
ואח״כ יצרף זה השם הב׳ עם השם הא׳ ויכוין אותם
מצורפים בשם א׳ ויכוין מצירוף א׳ של אדנ״י וכן יעשה
בכל הכ״ד צירופים בכ״ד הספרי׳ והרב ז״לה היה מכוין
בכ״ד שמות דכ״ד ספרים אלו בחג השבועות בקדושת
המוסף וביום ב׳ בקדושת היוצר :

ומה טובו ומה יופיו של עושה אלה לכוין ולעשות
כוונים למלאכת השמים למען יאריך ימיםי
בקדושה ובטהרה ונשמו לו משמורה בטהרו עילתו לחזות
בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו כימי שחלק לו הב׳ בבריה לכוין
ברחמים לשם שלא להורעה לנשותן כפשטן ואשמר

וכראשו כאשר האריכנו כזה כמה פעמים. וכתשלו' הסדר יקרא ממיך לאור היום כדר שיר השירים כולו בנעימה קדושה לעורר אהבת הריעים והדודים עליונים למעלה:

ונוהגים ירא"י ה' וחושבי שמו בהגיע עת קדרותא דנפרא לטבול במקוה טהרה ומכתב זה מיום על פי הזוהר פרשה אמור שהנתקנו למעלה דקאמר אמרה לון כא אתקכית כי טבילה אתר דמיין כבעין דעמי וכו' עיין שם ואשר הריחו בסוד ה' יבין לו לכוין כי המשכת סוד הכתר עליון הנעשה בלילה הזה נעשה בכח החסד העליון שבתפארת דז"א המתחלק חציו למעלה להוריד לו הכתר וחציו לאחוריו לנוקבא המוקבא שגם במקומה מקבלת שפע טהרה מהחסד הזה וע"כ בן באשמורת הבקר קודם עלות השחר סוד אילת השחר טובלים כי אז מלכו' טובל' במקוה העליון שהוא סוד הכתר שער החמשים לתקן כתר דנוקבא כדי שתהיה ראויה להזדווג בתפל' היום כמו בכא' יום טוב: ואנכי תקנתי נוסח תפלה לטבילה זו כוללת כל כוונת הרב זלה"ה:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד' שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל:

הנני בא לטבול במקוה טהרה זו לתקן את שורש' במקום עליון בכל פרטים ותקונים ודקדוקים. יהי רצון מלפניך **יהוה** אלהי ואלהי אבותי שבכח סגולת טבילה זו במקו"ה העול' כמספ' וכק"ה שבמזל התחתון תנקה ותטהר הכלה העליונה כלאה וחמו"דה בסביל' המי' הטהורים מהכתר הנורא הכולל כל חמישי' שערי' ברדתו על ראש ז"א ואורו כם יו"ד ה"י דשם ע"ב ויו"ד ה"י דשם ס"ג ומילוי ע"ב ומילוי ס"ג. שבאשר יוסר מהם השני כוללי' של כ' השמות המה יעלו כמספר מקו"ה העליון המוסבב ומוכתר בכתרי כתרים שער החמשים. ובכן יתוקן כתר הכלה נעימה וחמו"דה כאשר ישית עליה בעל שלו' ויש אליה חס"ד ותשם כתר מלכות בראשה לשבת יחדיו ומהארה זו תאיר לנו בני מלכים בני רחל אמנו תוספת קדושה על נפשינו רוחינו ונשמותינו לאור באור החיים כי עמך מקור חיים באורך נראה אור וכדקה תהיה לנו להיות בכלל שושבני הכלה המעדים אותה בעד"י עדי'ים. ומהארת י"ב תקוני דיקנא ה' ה' אל רחום וכו' עד ונקה המאירים עתה אשר בהם שורש המחילה והסליחה הרב כבסנו מעונינו ומחטאתנו טהרנו כאמור מפי כבודך וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאתכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם ותוציא לאור משפטינו ואל תשחית את זכר שאריתנו כי לך מיחלות עינינו וזכור מעמד הר סיני לפניך כיום הזה וקומ' עזרת' לנו ופדינו למען חסדך ויהי נועם וכו' יהיו לרצון וכו':

ולקבל תוספת הקדושה מכתר יטבול ארבע טבילות ויכוין כראשונ' ביו"ד ה"י דשם ע"ב. וכנ' ביו"ד ה"י דס"ג וכנ' במילוי שם ע"ב וכנ' במילוי שם ס"ג אויכוין כד' אותיות שם הוי"ה בנקוד קמץ. ואשרי איש ירא ה' אשר במשפט הזה יעשה לו ושביע בצחצחות נפשו ורוח נכון יחודש בקרבו לעבוד ולאהבה וליראה את ה' יראת הרוממו' יראה' זרע יאריך ימים ולו יראה כל חכמי לב מוכתרת בכתר תורה וה' עליהם יחיו. ואם בא בסוד ה' לכוין הדברים מה טומו ומה יופיו אכן אם לא בא בסוד ה' לכוין הדברים כאשר המה לא ישיב ידו מלעשותן לפי פשטן ויחשוב במחשבתו שלא נעלם ממנו שום עוד פנימיות עמיקי הסודו' ויהיה לבו לשמים כתחינ' ובקשה שמעשה ידיו יכוננהו והן שן דברי הזוהר פ' יתרו ומעשה ידינו כוננה עלינו מאי כוננה כוננה ואתקין תקונך לעילא כדקא יאות עלינו אף על גב דלית אנן ידעין לשואלא רעותא אלא עובדא בלחודוי ומעשה ידינו כוננהו לההוא דרגא דאצטריך לאתתקנא וכו': **וזה** הכלל לכל מעשים שעבור' בלילה הזה לבלתי יקל עצמו בעיניו לאמר מה אני ומה חיי שיבא תקון העולמות על ידי ואני בער ולא אדע פנימיות וסוד הדברים כאשר המה כי אם יעשה הדברים לפי פשטן לפי שיעורו שמעט הוא אם רב והאל ית' יגמור בעדו והנה שכרו אתו ופעולתו את אלהיו. וכבר האריכנו בפרט זה בכמה מקומו' וראוי לדעת שעיקר הכל בתקון הלילה הזה לעמוד על נפשו ולא ינום ולא ישן עד נכון היום לקשר לילה ביום וכן בשאר שימים כמ"ש בזוהר כד אסתלק לילה ואתי צפר' ואתחשך ואתקר' כדין מלכא ומטרוניתא ברזא דחדוא ויהיב לן מתנן ולכל בני היכליה זכאה חולקיה מאן דאיהו במניינא וכן ביאר שם פ' יומם יצוה ה' חסדו וכו' ופסוק רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו על המתמידים עד היום לקבל חוט החסד העליון. זהן רבים עתה עם הארץ מ[illegible] עקלקלותם למהר בסדר למודם ובעלות השחר שורות התרדימה נופלת עליהם וישכבו וירדמו וכן לא יעש' לאבד טובה הרבה כי עת רצון היא לאסות בנוע' ה' בטולא דמהימנותא ולא לחסו' במינה א' משטים במיתה ובכל חסדו בכין השדה ואל יהי לו מושך חסד. ואף גם זאת חושבני להם מחטא שמא יאכנו בשינה ההיא ויקראו ק"ש שלא עם הנכור או שלא בעונת' וכמלאת תקנתם קלקלת' אחר שלא דקדקו בתפל' וחובה מה שראוי לדקדק ולא יקובל התוספת אם לא יעשה האדם החובה ועל כן דאויל הודיען ולא זהירן על ככה ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב. וכמו השחר עלה יכון לקראת אלוהיו ואף אם היה ניעור כל הלילה יטול ידיו בנטיל' כהוגן אך לא יברך עליה מפני שנסתפקו חכמים אם צריך נטיל' או לאו וע"כ יטול בלא ברכה אכן שאר הברכות לא יעבור מלסדרן בכל יום ויום כיכן דעת רבינו האר"י ז"ל א"כ הוא דלא לאוסיף עליה ויסדר תפלתו בכונ' שלא יחטפנו שינה ויעמוד מנוחת' להגביר שינתו מעליו ויגיל וישמח בתפלתו לאומרה

פרק ד תפלה להוצאת ספר תורה

לאומרם בנועם קולות לכבוד התורה ולכבוד היום וביותר בשעת ק"ש שהיום זכינו לאור כאשר חכמי' הגידו בדברי' רבה ז"ל ממתן תורה זכו ישראל לק"ש הקב"ה אמר שמע ישראל אנכי ה' אלהיך והם ענו ה' אלהינו ה' אחד ומשה אמר בשכמל"ו ובמקומו' שנהגו לעטר בתי כנסיות ובתי מדרשו' במיני שושני' הוא זכר למתן תורה דכתי' שפתותיו שושנים ואמרו כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם בשמים ונוהגים גם כן לחלק שושנים לכל אחד ואחד להריח בהם ולעטר בהם את הספר תורה . ויזהר שלא לחלקן בתוך התפל' שלא להסיח דעת הנכו' מכוונו' התפל' ושמא יריחו ויפסיקו ברכ' במקו' שאמרו שלא להפסי' ויחלקו אותם אחר חזרת תפלתם ואין לשנות ויש סמך למנהג זה בתרגום ב' דמגילה בפ' ישבו עם אחד ע"ש :

וראוי לכל הצבור לעטר ולפאר הספר תורה ביום הזה בשושנים ובעטרות זהב וכסף להיות כל איש שורר בנועם קולות בעת הוצאת ספר תורה כמזמוטי חתן וכלה בשירים ותשבחות מענייני הוד והדרה של תורה ומעמד הר סיני וכבר עשה הרב מהר"י נאג'ארה שיר ושבחה על זה יפה אף נעים וראוי לשוררו לעורר הכבל' הסר"ן למעל' וראוי לכל איש ישרא' להפיל תחנוניו בעת הוצאת ס"ת היו' הזה ולומר י"ג מדות רחמים וישאל מאתו יתברך להוציאנו מעבדות לחרות ולהסיר המות מעלינו כמו שהיה במתן תורה חרות על הלחות חירות ממלאך המו' חירות משעבו' מלכיות ויתר פרטים ואנכי תקנתי נוסח תפלה עז' .

רבונו של עולם מלך מושגב ומוכתר בעטרת גיאו"ת וכת"ר נורא חוס וחמול עלינו ועטרנו נא בחסד וברחמים גדולים והרם עטרת צבי ולצפירת תפארה עם סגולתך והוציאנו מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה והסר ממנו מכת המות בזכות יקר תפארת ספר התורה הזה כדבר האמור חרות על הלוחו' חירות ממלאך המות חירות משעבוד מלכיות והחזר העטרה ליושנה ושמחת עולם על ראשנו ועתה שלח העז את מקנך כאן מרעיתך מקרב הגוי' ורפא נא את תחלואי נפשנו ומכאובי גופינו כשם שרפא' את עמך ישרא' במעמ' הר סיני ביום הזה מכל מכאובי גלות מצרים והסר זוהמת הנחש מעלינו כמו שפסק' זוהמתן של אבותינו כהתיצב' נגד ההר וטהר לבנו לעבדך באמת ובתמים ומלטנו מן יצר הרע וממועצותיו הרעים כמו שהסירותה אותו מאבותינו במעמד הר סיני ומחכמתך תחכמנו והאר עינינו בתורתך ובעמקי סודותיך ותהיה תורתך ערוכה ושמורה בלבנו ולא תשכח ממנו מאומ' כמו שלמדו אבותינו בסיני ולא היו שוכחים וקיים בנו מקרא שכתו' נתתי את תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה והיו עיניך רואות את מוריך וכל בניך למודי ה' ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים וקדשנו בקדושתך כמו שקדשת את אבותינו

במעמד הר סיני כאמור ואתם תהיו לי ממלכת כהני' וגוי קדוש שלא ראו טיפת קרי מימיהם ולא שלט בהם כל מיני כינים וכמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה כן תחננו בחמלתך לקדשנו בקדושתך למלטנו ממקרה אשר לא טהור ובשרינו ישכון לבטח : ולמען זכות ספר תורתך התמימה הזה תצדק בדברך תזכה בשפטך היום על פירות האילן הקדו' ותוצי' לאור משפטנו ותאציל עלינו היום מזיו העליון ושפעו בהתייחד הדודי' שבת אחי"ם גם יחד ביחוד' שלי' בכח סגול' תפלתנו היום ויהי נועם וכו' יהיו לרצון וכו' .

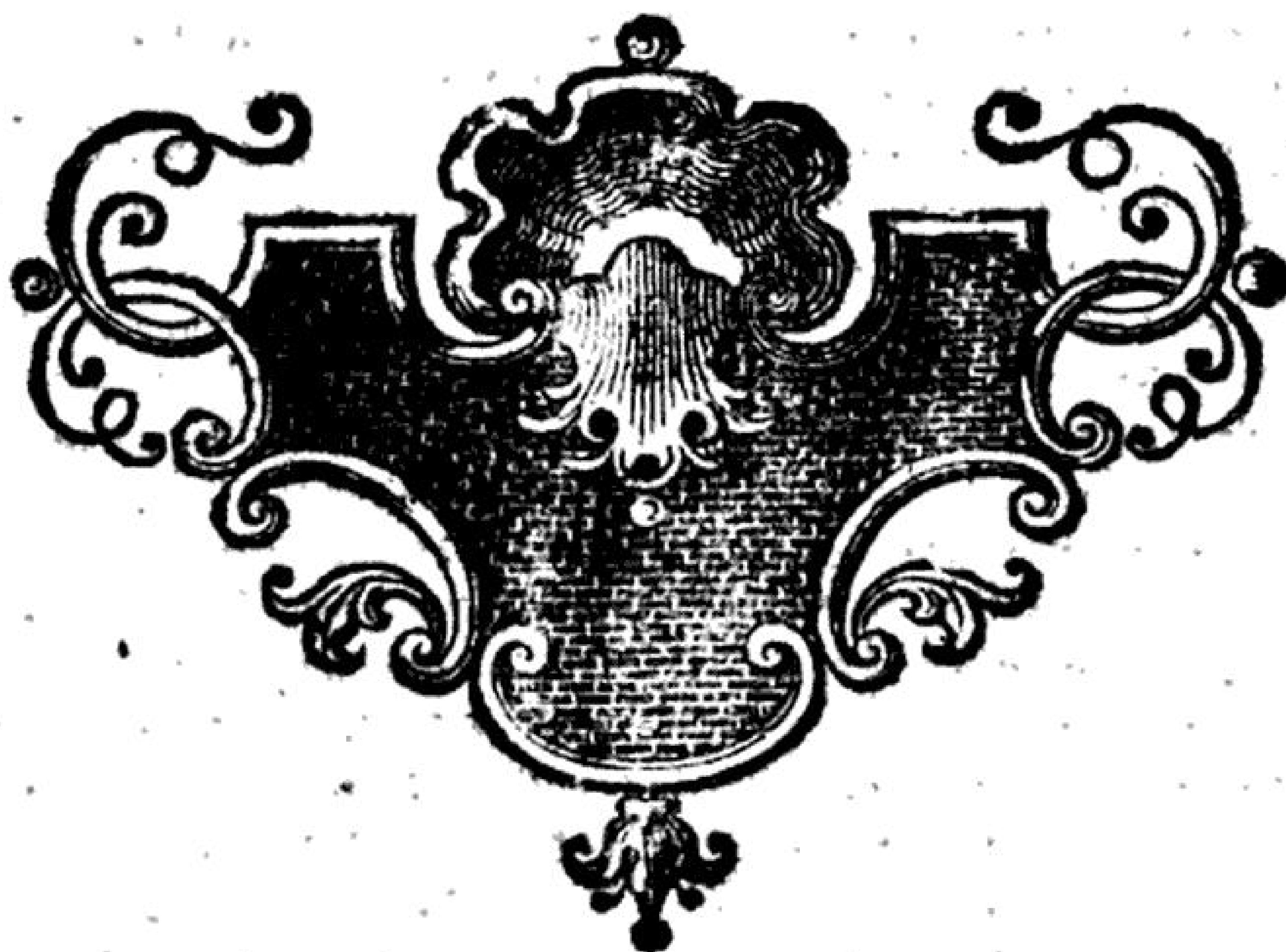
ובעת קריאת ספר תורה יהיו אזני כל העם אל ספר התורה באימה וביראה מעין דוגמא מעמד הר סיני ואף כי לפי דברי הרב זלה"ה אין לעמד בעת קריאת ס"ת יש לעמוד היום בעת קריאת עשרת הדברות מעין דוגמת קבלתם בסיני והכי נהוג מורי זלה"ה וקהל עדתו וכן בהפטרת יחזקאל שהוא מעשה מרכבה ועניינו גדול ואנו מפטירין בו שהו' דוגמת מעמד הר סיני שנגלה אלינו המרכבה פנים בפנים . ולפי זאת הי לנו לעמוד על עמדינו בקריאת' ומעש' רשב"ג שירד מ[illegible] האמור שכתבנו לעיל יוכיח . וכן ראוי להיו' המפטיר גדול וחכם ולא ע"י קטנים ותעלולים .

ואחר התפלה ירבו בסעודת י"ט כיד ה' הטובה עליהם ולשמוח בה שמחה יתירה והכל מודים שקדושתו גדול מקדושת שאר י"ט ואמרו הכל מודי' בעצרת דבעינן נמי לכם כדי לשמח הגוף שעוסק בתור' ובמצות שניתנו היום הזה וכן מצינו בריה דרבינא דכולי' שתא הוה יתיב בתעניתא בר מעצרתא וכולי ופירשו הראשונים על תענית חלום שאפי' חל לו תענית חלום לא היה מתענ' בו ומנהג קדמונינו לבנו' בסעוד' זו במנו' של פסח שהיא זכר לחירות וביום הזה היינו חירות ממ"ה ומשעבוד מלכיו' כאז"ל: ויש נוהגין לאכול חלב עם דבש זכר לתורה שנא' בה דבש וחלב תחת לשונך . ולבאים בסוד ה' יש להם טעם נכון עפ"י מ"ש בזוהר כי אותם השבעה שבועות היו לישרא' כשבעה נקיים וכו' ודם נעכר ונעשה חלב ונהפך מדין לרחמים ועין המשכיל בדוגמא עליונה תנפשנו . ויש נוהגים לעשות זכר לב' הלחם ועושים שתי לחמים יפים ומתובלים ביותר על השולחן שהוא במקום המזבח ויעסוק על שלחנו בדברי תורה מענייני של יום בזוהר ובשאר ספרים איש לפי ידיעתו כי גם הנפש לו תמלא מלחמה של תורה ואם אנסתו שינה יכוף ראשו מעט מוטה ולא מושכב שלא להגרות בשינה ויקום בזריזו' לחזור על עסק התור' כי היום גורם להיות נמנה שעה אחת בו כיו' שלם בשאר הימים ותחבבה תורה בשעת' .

ונהגו רבים מיראי ה' וחושבי שמו בליל יום טוב שני של שבועות כסדר ליל ראשון . וכן נהג הר"ש אלקבץ הלוי ז"ל כמו שכתבנו למעל' במעשה

שהיה בבית מדרשו של רבינו הקדוש מהרי"ק ז"ל. ולפי דברי הנגלה בפרק ר' עקיבא דאייר דההוא שתא עבורי עברוה נמצא כי קבלת התורה היתה בז' בסיון לפי האמ' שלא שעכשו דאייר אינו מעובר חל שבועות לעולם בו' בסיון אך אמנה קבלת התורה לא היה אלא בז' בסיון וחג השבועו' עשו בו' שבו כלו החמשים יום דבתשלום החמשים יום תלי רח' ובז' בסיון היה קבלת התור' אם כן יאות' למו לקבוע בליל השבועה סוד לימוד הלילה הא' זכר לאבותינו הקדושים שבו קבלו התורה ואשרי אנוש יעשה זאת לתת עוז לאלהי"ם ולהאיר את נשמתו בהארות יקרות כאשר כבר מצא הקדושה העליונ' בשא ומושב מעשהו בלילה הא' ותוסיף תת כח בקדושה והארה ותאירה בנשמתו ולאור באור החיים. והאיש אשר לא יעצר כח לעמוד על עצמו ושינה אנסתו אז ינוח לו בתחלת הלילה ולא ירבה בשינתו ביותר ויקום בזריזות בחצי הלילה וילמד כאשר תשיג ידו בסדר שליחוד בעצמו של לילה הא' ואשרי אדם שככה לו לעטר את ב' הימים האלה בכתרה של תורה כי אף שאמרו הכל מודים בעצר' דבעינן לכם. האיש הירא יקיים שניהם כי יש שהות לשני שאינו מאבד שעותיו לזה ולזה לענג את נפשו מצד זה וגופו מצד אחר ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו ירא' זרע יאריך ימים הוא ובניו בקרב ישראל ויזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

תם ונשלם סדר חג השבועות:

חג הסוכות

התעסקות בסוכה. במוצא׳ יוה״כ

פרק ראשון.

כיום ה׳ אדם ויהי ה׳ את יתבונן
חסדי המקום ברוך הוא באהבתו
ובחמלתו עם עם סגולתו לזכותנו
כהיום הזה לאחר יום הכפורים
אשר טיהר את נפשותינו ביום
הקדוש והנורא ההוא ותכף ומיד
אשר קדשנו במצותיו וזכנו לעשות
מצות הסוכה לחיות שם ושמח עם עם סגולתו ואין שטן
ואין פגע רע עוד עליה׳ וזר לא יבא ביניהם. כמו שאמרו
ברעיא מהימנא פרשת אמור שדרשו כל הפרשה של יעקב
ועשו על ישראל וס״מ המקטרג. עליהם ביום הכפורים וז״ל
ביומא דראש השנה נפיק יצחק בלחודוי. פי׳ מדת הדין
פחד יצחק יצא בראש השנה הוא לבדו בדין. וקרי לעשו
פירוש הוא ס״מ הרשע לאטעמ׳ ליה תבשילין דכל עלמא
כל חד כפום אורחוי. דהא בהאי שעתא ותכהין עיניו
מראות דנפק מיניה ואתחשך אפי׳ בדינין ואתפרש ושכיב על
ערסיה דדינא וקרי לעשו ואמר וצודה לי ציד ועשה לי
מטעמים והביאה לי. ורבקה אמרה אל יעקב בנה רחימא
דנפשא בגין דאתמסר לה מיומא דאתברי עלמא. דמן
לשכינה שהיא מצוה את יעקב בנה הם ישראל בניו ופקיד
ליה לאתערא איהו באינון מטעמים דיליה. ויעקב אתער
מתתא מתלבש בצלותין ובעותין והקול קול יעקב בההו׳
שופר דקא סליק ואתע׳ יעקב לגביה ואתקרב בהדיה ויגש
לו ויאכל ואתכליל דא בדא. כיון דאתכליל בהדיה ויבא לו
יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא בזא דעלמא דאתי בדין
וירח

וירח את ריח בגדיו צלותין דסלקין ובעותין ויברכהו בא
רוג זא וחדי לבא וכולא איהו רחמי. כיון דאיהו אתכליל
ביעקב כל אינון חילין ותוקפין ורוגזין דהוו זמינין
אתברו ולא אשתכחו תמן דישראל נפקין מן דינא בחדוה
ובברכאן ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ביומ׳
דא בחדו׳ וברכאן עילאין ועשו אחיו בא מצדו טעין טועני׳
בעובדי דעלמ׳ ויעש גם הוא מטעמי׳ חדיר לישכיה למטען
שעבות אתקין סהדיה ויבא לאביו ויאמר יקום אבי יתער
בדינוי ויאכ׳ כמה עובדין בישין דכל עלמ׳ דקא אשכחנא
ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד דהא לא יכיל לאפרשא
מכללא דיעקב דאיהו בחדוה. ויאמר מי איפא הוא הצד
ציד בכמה צלותין ובעותין ואוכל מכל בטרם תבא
ואברכהו גם ברוך יהיה כשמוע עשו את דברי יצחק אביו
ויצעק צעקה גדולה ומרה. דתמן דהא בידו לא הוה כלום
עד לבתר דאמר ליה הנה משמני הארץ יהיה מושבך אלין
תקיפין ואוכלוסין רשא׳ עמין ודא קשיא ליה מכולא וישטום
עשו ליעקב למיזל בתריה ולקטרגא ליה תדיר. ויעקב אזל
באינון יומין דבין ראש השנה ליום הכפורי׳ צריך לאשתזב׳
מיניה תב בתיובתא שוי גרמיה בתעניתא עד דאתי יום
הכפורים כדין ידעין ישראל דעשו בא ועמו ארבע מאות
איש כולהו מקטרגי זמינין לקטרגא לון מיד ויירא יעקב
מאד ויצר לו ואסגי בצלותין ובעותין ויאמר יעקב אלהי אבי
אברהם ואלהי אבי וכו׳ עד דנטיל עיטא ואמר כי אמר
אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו
מנחה וכו׳ עזים מאתי׳ וכו׳ וכדין אהדר עשו אפוטרופסא
דיעקב

דיעקב ויעקב לא בעא לא מעוקציה ולא מדובשיה. יעבור נא אדוני לפני עבדו כדין וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה אימתי בשעת נעילה דהא אתפרש מעמא קדישא וקב״ה שביק לחוביהון ומכפ׳ עלייהו כיון דההוא מקטרגא אזל בההוא דורונא ואתפרש מנייהו בעי קב״ה למחדי בבנוי מה כתיב ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית על כן קרא שם המקום סכות כיון דיתבי בסכות הא אשתזיבו מן מקטרגא וקב״ה חדי בבנוי וכו׳:

ועל כן נהגו המדקדקים בעלי נפש במוצאי יום הכפורים תכף ומיד אחר גמר סעודתן קודם שיעשו שום מלאכה עוסקים במצות סוכה מן טעם הכתוב וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעיר׳ שהוא שעיר יום הכפורי׳ אשר הוא מנת חלקו וכומו. ומיד כיון דאתפרש ההוא מקטרגא ויעקב נסע סכתה לעשות מצות סוכה וטעם הדבר כמו שכתבו המקובלים כי סכ״ת בגימטריא ת״ף כי על ידי עשיית הסוכה אנו מכניעין את לילית שעולה שכפרה ת״ף מפני כי עמה ארבע מאות ושמונים מחנות שהן מקטרגים על עם בני ישראל הקדושים. ולכן ביום הכפורים שבטלה שליטתה כמו שאמרו ז״ל השט״ן בגי׳ שס״ד והשנה הוא שס״ה שס״ד יומי אית ליה רשותא לאשטוכי ביומי דכפורי לית ליה רשותא לאשטוכי [illegible] כי היא גם היא נתבטלה בירידתו של בעל. ועתה במוצאי יום הכפורים שבאים לחזור בתוקף גדול אשר היו טמונים בנוקבא דתהומא אם יצאו עת גבורתם יבער בקרבם הכעס שהיו טמונים כל יום הקדוש וישחיתו העולם. על כן גמלנו השם ברחמיו וברוב חסדיו במצוה הזאת תכף ומיד בצאתנו מן הקדש כדי שעל ידה יושפלו עד עפר כל ירימו ראש על עם הקד׳ גאולי ה׳. וכן דרשו בספ׳ הזוה׳ פר׳ פנח׳ סכתו׳ אשר אמרו בצלו נחיה בגוי׳ על צל הסוכה וז״ל וסוכ׳ תהיה לצל דסכך בעי וסכך אתעביד לצל דאתמ׳ ביה בצל שדי יתלונן ולא בצל סוכת הדיוט דאגין על גופא משמשא אלא על נשמ׳ ועל נשמתא בצלו חמדתי וישבתי אשר הנ׳ רמז בצלו נחי׳ בגוי׳ עכ״ל. רמז בכל אשר בילדנו כי אילולי שכו׳ זו אזי חיי׳ בלעונו כחרו׳ אפ׳ בנו ובצלו נלא דמהימנות׳ נחיה בגוים. אשר מטעם זה צריך להזהר הרבה מאד שלא להחמיץ מצות עשייתם עד למחרת יום הכפורים ותכף ומיד יחזור כגבר חלציו אף אם נדכה ונחלש מעינוי היום הקדוש יתעסק בעניינ׳ ואם לא יעשה כולה יעשה מקצה או הזמנ׳ ועל כיוצא בזה נאמר קדמיה לרשע עד לא יקדמינך:

ועוד יש טעם נכון להסמיכ׳ אחר יום הכפורי׳ מיד. יען הסוכ׳ נרמזת באות ה שצורת סוכה היא ב׳ מחיצות ושלישית אפילו טפח והוא כצורת ה והתשובה נרמזת באות ה. כמ״ש בגמ׳ במנחו׳ פ״ג מפני מה נברא העולם בה׳ מפני שדומה לאכסדר׳ שכל הרוצה לצאת יוצא ומאי טעמא תליא כרעו׳ דאי הדר בתשוב׳ מעייל ליה וכו׳

שזו היא הענין הנאמ׳ במנשה חתר לו חתיר׳ שעמד לפנין הה׳ כמו׳ הי״ת מחת״ה לפועלי און והוא חתר בה וחטרי׳ לגגה ונעשה ה׳. ולכן תכף אחר יום הכפורים ראוי להתעסק בסוכה שהיא נרמזת בה׳ כדי להראות אמונתנו והבטחתנו שמחל הקב״ה עונינו ונתבר את הח״ת ונעשית ה׳ כקודם החטא. וכתבו המקובלים כי על כי כל כח אומות העולם הוא בשנכנסת ח״ו הה׳ ונעשית ח״ת כמ״ש בזוה׳ כסוד החמ״ן גער חית קנה דתבר קב״ה ח׳ דחמ״ן ואעיל מנ״ה שבשיבאו ממצרי׳ לא יצאו משם עד דתבר את ח״ת ונעשי׳ ה׳ על כן אמר הכתוב כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים שהורה הוא יתברך כחו הגדול בזה דתבר כח ס״מ שאחיזתו בח״ת ונעשית סח״ת ה׳. וגם מטעם זה הוא שאומר הק״בה לאומות העולם לעתיד לבא מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה כי בחר במצוה הזאת יען כל חיותם הוא מן הח״ת וסוכה היא בסוד ה׳ והם כלים מאליהם כאמור. ובמדרש אמרו למה עושים סוכות אחר יום הכפורים כלומר שהיה ראוי להיו׳ אחר הפסח כמו שנא׳ כי בסכו׳ הושבתי את בני ישרא׳ בהוציאי אות׳ מארץ מצרי׳ שאם יצא דינם חובת גלות יהיו גולים. וזה יפלא לכל קורא וכי בזה יפטרו מן הגלות והוא יושב כמלך במושבו ומצטער פטור מן הסוכה. אכן דיברו ברמז עמוק כי הנה נודע מ״ש בתקונים בינה אתקריא׳ סוכה בגין דמסככת עלייהו ז׳ ימי סוכות דאינון בנאה שבעת ימים תחת אמו. ועל כן אמרו שאם יצא דינם חובת גלות יפטרו בישיבת סוכה יען אתיהיב בה ברשות׳ כל חילו דעבדין כל חירו דכולא כל חירו דיהוביא לדכלא לכלא כמ״ש בזוהר ועל זה נאמר כי בסכ״ת הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים כי לולי שנגלה עליהם אם הבנים שמחה דבה חירו דכלא לא היו נגאלים כמבואר בזוהר ובתקונין בכמה מקומות בטעם דאידכר יציאת מצרים באורייתא נ׳ זמנין לרמוז כי יציאת מצרים מסטרא דיובלא שנת החמשים שנה כנודע ומן הדין היה לעשות הסוכה בפסח כי אז נגלה עליהם כהורא דאימא וגם פסח ז׳ ימים תחת אמו קרינן ביה אלא בחר הוא ית׳ להיות אחר י״ה לרחם על בני ישראל מתוקף גזרת הדין שאם יצא דינם חובת גלות ויגלו: למקום מים הרעים ח״ו יפטרו בהסתופפ׳ תחת כנפי אמם דבה חירו דכל׳ כאמור:

וע״כ הזמנה מילתא היא תכף אחר יו״הכ להתעסק בה ולהסתופף בצל עשיי׳ מצותה למחם׳ ולמסתור תח׳ כנפיה יפרוש כנפיה יקחנו ירכהו כאישון עינה:

וביותר כאה האזהרה הזאת להנגשים אל ס׳ אשר באו בסוד ה׳ אשר עליהם נאמר לא תקח האם על הבנים. הם ראויים להכין מושב אמם בכאה לשכון עליהם כי זוכין לסוכה עילאה משא״כ יתר העם כי לא זכו אלא לסוכה תתא׳ סוד הוי״ה ואדנו״ת ועל

זה כאמר ויעקב נסע סכתה סכת ה' עליונה אם תבני אבל ולמקנהו עשה סכות ר' אבא יסדו דאבלין תבן דאורייתא עשה סכת לבד סכת תתאה ה"ן על כן קרא שם המקום סכות תרתי · וע"כ מצוה גם יותר מבשלוחם לאזור חיל ושלא לחוש על כבודם לענין עשייתה כי כל המרבה כבוד שמים כבוד שמים מתרבה וכבודו עליו יראה · ואף שאמרו בגמרא כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני ג' · אבל מקום במקום מצוה לא אמרו כדאמרינן בפ"ד דקדושין דאשכחיה רב יהודה לרב נחמן דקעביד מעקה א"ל לא ס"ל מר להא דרב הונא בר אידי אמר שמואל · כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשית מלאכה בפני ג' א"ל פורתא דגונדריא פי' מעקה הוא דקעבידנא ובפ' כל כתבי אמרו רב חסדא פרים סלקי דבה ורב יוסף מנלחי ניבי רב פפא מחריך רישא רבה מלח שיבוטא וכו' לכבוד שבת ואף רב נחמן מכתף ה"ל מעייל ומפיק וכו' ואפי' המלך דקי"ל דאין כבודו מחול אפ"ה בגמרא בבית מקימו מצוה שאני כמו שהארכנו בזה בפ"ב מפרקי שבת ע"ש · ואם לאו כר הכי הוא ואינו יודע עשיית מצוה עליו לעמוד שמה על עשייתה ולהזמין כל צרכה הוא ולא שלוחו ויכוין על ידי עשיית הסוכה כי בהיות בונה סוכתו הוא מתקן על כמה בניינים ידעים אשר לא טובים ואת ה' לא דרשו ואת מעשה ידיו יהרסם ולא יבנם : וזכתה נשוב ובנבנה חורבות ע"י סגולת עשיית הסוכה בקדושה ובטהרה וע"י מעשה הסוכה הגשמית זוכה לעשות לו סוכה רוחני' בג"ע כמ"ש חז"ל עתיד קב"ה לעשות צל וחופה לבעלי מצוות אבל בעלי תורה שנאמר כי בצל החכמה בצל הכסף · וכן אמרו חז"ל עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן ומן עורו עושה לכל א' סוכה שנאמר התמלא בסוכו' עורו · וכל זה זוכה על ידי מעשה הסוכה הגשמי' בקדוש' ובטהרה' · ועל כל פני' יהא זהיר לבל יעשנ' ע"י גוי אלא על ידי בר ישראל יען כי קדושתה רבה היא מאד וכשם שהזהירו שלא לסכך בדברים המקבלי' טומאה מטעם כי כל ענין הסוכה היא להעביר גלולים והטומאה כאשר ביארנו לעיל על כן לא יבא בה ערל וטמא ועל שהיה אם הבנים הסוכב' בכנפיה על בניה וזהו סוד הסכך המסכך על דפנות הבני' בניה על כן דוקא בסכך הקפידו על דבר המקבל טומאה יען כי אין הקליפה מגיע שם ח"ו מה שא"כ הדפנות ולכן יכול לעשותם אף מדבר המקבל טומאה · אך זה הוא לענין הדין הלכה פסוקה. בכך אבן אם יזהר מלעשותה כולה מדברים שאינן מקבלים טומאה מה טובו ומה יופיו ונעים' דושם פה למו : ופנה למעלה כי כל מעשה האיש הישראלי הוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה : ועל כן רבים מאנשי מעשה נזהרו לעשותה כולה תבף ומיד במוצאי יוה"כ והטעם מפני כי במוצאי יוה"כ אין לך אדם מישראל שאינו טהור ומזורז ועל כן מיום הקדוש והטהור :

באופן

באופן כי לא זו בלבד להיות מעשית מדברים שאינם מקבלים טומאה אלא גם יוסיפו את כחם לעשותה בגוף טהור ונקי כדי להשרות שכינה במעשה ידיהם ויפרוש עליהם סוכת רחמים ושלום · ובכלל זה יהא זהיר מאד על נפשו להשגיח ולראות מקום עשיית הסוכה שיהיה במקום טהור רחוק מכל טינוף וריח רע · וכמה שח מרחו עיניהם של אות' בני אדם שעושי' סכתם ולא יביטו מקו' עשייתה אם ראוי להתכבד אם לאו ועושים סוכתם במקו' הטנופת וריח המחוראות שכנגדם · ולו חכמו ישכילו מה המגונה הזאת ומה טעם יש בה הלא תחוד יחרדו כי היא מושב ומשכן לשכינה עליונה הבאה לפרוש עלינו סוכת שלום כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף הכזה יהיה מושב יבחרהו במקום מגונה ומטונף ולא מגלה הסוכה מכוח לכף רגלה · והשכינה מה הלשון אומרת אם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי איזה בית אשר תבנו לי ואיזו מקום מנוחתי הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך ואף כי לפני אלהי עולם ח"ו · ואשפתיין דיליה ישתקע הדבר ולא תעשה כזאת בישראל חלילה ·

ועוד רעה חולה עד נפש יגיע שמכאן את השם המכבד וממלא לבדק שם בתוך סוכתו במה ערכות ואין זה מברך אלא מנאץ ועליו אמרו כי דבר ה' בזה הכר' תכרת הנפש ההיא הכרת בעולם הזה תכרת בעולם הבא מה שלא אמרו כן בכ"ו כריתות שבתורה שאינו ככרת אלא בעולם הזה שע"כ לא מנה התנא אותו בל"ו כריתות דקתני במתני' יען כשתכה עוזבו משאר כריתות להיות ככרת בעה"ז ובעה"ב והשכינה צווחת וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטי' בל יחיו בה' הוי מושכי העון בחבלי השוא · וטעם הדבר מבואר בזוהר פרשת בראשית דרוחא חדא אית בכל בית הכנסת דעלמ' השריא תמן ואתקרי מהווא לבלובא וטיטופא וכו' ומזה הטעם אסור לדבר בבית הכנסת שלא לתת להם מקום להתאחז בענין הקול והדבור כי קדו' הוא ומכ"ש שיתאחז בדבור דקדושה ונותן להם כח ח"ו · וכבר פסקו הפוסקים שכשם שאסור לקרות כנגד צואה כך אסור לקרות כנגד בית הכסא אף אם יש לו מחיצות אם מגיע לו הריח · וגדולי האחרונים החמירו יותר בראיות מוכחות מהש"ס דבית הכסא אף שיש לו מחיצות הוה ליה דין צואה ממש לענין זה דכיון דהמחיצות שלו מיוחדים לקבל צואה הוא. לית כצואה אפילו במחיצה גבוה עשר' ודמיא לדין שפסל מקום ולגרף של רעי כיון דמיוחד לבך הוה ליה כבית הכסא אף ע"פ שאין שם ריח רע ועל כן כתבו כי כל שיש בית הכסא בחצר אין לקרות ק"ש ולהתפלל בחצר כל שבית הכסא לפניו כמלא עיניו כדין צואה וה"ה בבית הכסא שאין בו חפירה אלא הצואה מונחת על הקרקע · כאותן שהיו בימי חכמי התלמוד על פני השדה · נקוט מיהא פלגא דבולך

שאין

אין דכל שמגיע לו הריח אפילו במחיצות גבוהות עשרה אסור ומכל שכן אם יש מקום קבוע לקטנים העושים צרכיהם באמצע שבחצרות שאיסור גמור לעשות סוכה במגדם אף אם אין מגיע לו הריח ואותיס בכרת ח"ו · הנה כי כן הייטב בעיני ה' כי יבא כל איש ישראל לזכות את נפשו לעשות מצוה רבה וגדולה כזו אשר מי ימלל גבורו' מצוה זו אשר האריכו בה קדושים משרתי עליון בספריהם ובפרט בספר הזוהר הקדוש ולהיותנו בכלל אלהים דוגמ' עליונה כמטוינו במצוה זו כמו שנבאר בס"ד בפרקים הבאים · וח"ו הוא יהפוך עליו בלהות עליצותו ובשמחתו בעשות אותה באתרא דשכינתא לא שריא תמן ש ירדשהו שיה ממעל וש תופע עליו כהרף · וכל מגמ' פנים בימי הש"ה גזברים והנשים לזכות את נפשותיכו ולהצילנו ממות להטיב לנו שאחריתנו כי הכל הולך אחר החיתום כי משעת סבעל' סוכה דבר משפט נבר נצריך עיון הכל לפי המעש' והטוב הטוב אשר ייטיב האיש ההוא העומד לדין כי אז מוחלין לו ותיה וכן בהפכו, ח"ו ואיך למה הוא לא יחום על נפשו להתחייב בנפשו כרת' חמור בהיותו מחלל את הש' שככבד והנורא על בלי הקפיד לו לעשות סוכתו במקום הטנופת חלילה · ואם ישיבנו כי הסברה לא ימצא כי אפס מקום אחר לעשותה · תשובתם כשאר מעל כי מי ביקש זאת מידם ועל זה אמרו הע"ד טוב ממליאות רע כי אם יש לו מקום ראוי לה תכבד יקיים מצות אלהיו ואם אין מקומו ראוי ומפני כבוד ה' הוא מונע עצמו מלעשות למצוה יחשב לו כמ"ש בגמר' ישב אדם ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה ואיה מצוה גדול' ורמה כהודעג' שאר' כל גופו ואיבריו קור' שיזכור את השם ויבי' אם הוא במקו' הראוי והוא מקיים מצות את ה' אלהיך תירא וכתיב וירא כי ומפני שמי ניחת הוא · ועל כן שמעו בנים ותחי נפשכם ובעבור שזה תאריכו ימי' על האדמ' ותנו כבוד לה' אלהיכ' לבחור מקום נקי וטהור לעשות מקום לה' משכנות לאביר יעקב לאמר בפה מלא קומה ה' למנוחתך אתה וארון עוזך ואף היא תשיב אמריה זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה:

עוד זאת אדרש לבית ישראל המגשי' ש ה' יתקדשו לא יזהר לעשות סוכתם ממממון של היתר שיודע בעצמו שאין בו חשש גזילה וגזל בכלל אלא שיהיו אותם המעות שמוציא לצורך המצוה מיגיעו ומיגיע כפיו כי אף כי לענין הדין סוכה גזולה כשרה אפילו תקף את חברו והוציאו מסוכתו וגזלה וישב בה ויצא י"ח שאין קרקע נגזלת ואפילו גזל עצים ועשה מהם הסוכה יצא ידי חובה שתקנ' חכמים שאין לבעל העצים אלא דמי עצים בלבד · ומכל מקום זהו לענין הדין דבדיעבד אם עשה כן יצא אבל לכתחלה לא יעשה כן בישראל ח"ו לתת כח לחיצוני' שיהיה להם חלק בקדוש' וכבר הודיענו הרב הקדוש הא"ר"י זלה"ה

טעמו

טעמו של חומר הגזל והאיסור שהגונב למטה יגרו' שהקליפה תגנוב למעלה ניצוצות היוצאות מהשכינה לזה העול' וגם גורם שהקליפו' יגנבו נפשות העולות למעלה אשר על כן אם יהיה איזה מצוה שיהיה בעשית ממעות גזל ואונא' ח"ו נותן לחיצונים אחיזה בה ומכל שכן במצוה זאת כי גדול עונו יען כי מדת הסוכ' להעבי' גילולי' מן הארץ להשמדם עדי עד והוא נותן להם מקום אל מקדש פנימה ח"ו · והשכינה נז' אושפיזין דילה ברוח יברחו משם שאוג ישלגו לאמור הוי בונה ביתו בלא צדק · וכמו שאמרו בלולב הגזול שהוא כבא לפני המקום ב"ה ואומר גזול אני חמס אני ומלאכי השרת אומרי' אוי לזה שנעשה לו הסניגור קטיגור ובודאי כי לאו דוקא שגזל הלולב אלא אף אם לקחו מממון שאינו של היתר שגזל ונכב מחברו נעשה קטיגורו כן הדב' הזה לענין הסוכה · ואמרו במדרש ויקרא ז"ל מה כתיב למעלה מן הענין והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל ואחר כך זאת תורת העולה אמר הקב"ה אם בקשת להקריב קרבן לא תגזול לאדם למה כי אני ה' שונא גזל בעולה ואימתי אתה מעל' עולה ואני מקבל' כשתנקה ידך מן הגזל עכ"ל · ובחון לשון הזהב שכפלו הרב' לחזור ולומר אימתי אתה מעלה עולה ואני מקבל כשתנקה ידך מן הגזל ר"ל כי אין הדבר כשתגנוב שם מן השער ותקרי' לפני אלא שתנקה ידך מן הגזל נקיון גמור שלא תבי' מממון שאינו של היתר כי אז לא נקית מאיסור גזל בעולה ואלא והייתם נקיים מחמס אשר בכפיהם על כן בדורות אלו כי בעונו תגו שרבו אין נקי מעון הגזל וחמס והאונאה ומה שנראה להם כי בהיתר בא אליהם שמה הרשע ושן לא ידעו ולא יבינו כמה דינים ומשפטי' יש בזה אשר רבו משפ' איזה נקרא גזל ואונאה וגונב דעת חברו וכו' הטוב יכפר בעד לכן טהור ידים יוסיף אומץ לייחד מעות אשר יודע בודאי הגמור בהם כי לא באו בשום איסור ויעש' המצות בהם ובזה יראה וירבה · וכן לא יעש' אדם סוכתו לכתחיל' בקרקע של חברו שלא מדעתו · וכן לא יעשנה בקרקע שהיא של רבים שגוזל את הרבים ועוד החמירו לכתחילה שלא ישב אדם בסוכת חברו שלא מדעתו · ואף גם זאת יהא זהיר כל אדם אם כמלא אפלו הדם או שאר דברים העשויים לסכך שלא יקננו הוא בעצמו את הסכך מפני שסתם שדותיהם ויערים של גוים גזולים הם ושמא מישרא' גזלוה אלא יקנה אותם מן הגוים ויניח אותם לגוי לקצץ שיהיה לגבי ישראל יאוש שכבר ודאי כת ייאשו הבעלי' וגם שינוי רשות ואפילו ברשות הגוי והא כזהר שלא לקצוץ משו' דאז לא יהא שינוי רשות משום דהיאוש כעשה ביד ישרא' וכן הדין בערבות לולב כמו שנבאר בס"ד ·

ובעשייתה יהא זהיר מדברים הפוסלים אותה הראשון מה שכתבנו לגזל שלא לעשות הסכך מדברים המקבלים טומאה מפום

שאכו

שאנו צריכים לעשות סוכה ממה שאוספים מפסול' גורן ויקב דכתיב חג הסוכות תעשה לך וכו' באספך מגרנך ומיקבך משם למדו שאין מסככין אלא בדבר שגומח מן הארץ והוא עכשיו תלוש ואינו מקבל טומאה דומי' דפסול' גורן ויקב שיש בהם כל הדברים הללו אך אם יש בהם אחד מהדברים הללו שאינו גומח מן הארץ או אף אם גומח מן הארץ והם כלים המקבלים טומאה אין מסככים בהם אף אם נשברו שעכשיו לא נשאר בהם שיעור קבלת טומאה פסולים דהואיל ואידחו אידחו ואינן חוזרין להכשרן: על כן לא יפה עשו אותם בני אדם שבהעד' מהם פנמים ונסרי' מסככין בכלי ביתם שנשברו כגון מרה או סולם וכיוצא בהם שאפילו להמיחו על הסכך להחזיקו אסור:

עוד יזהר בעשייתה לעשות הדפנות קודם הסכך שאם עשה הדפנות אחר עשיית הסכך היא נפסלת בכך אפי' בדיעבד לפי שנאמר חג הסוכו' ת.עשה לך ודרשינן תעשה אתם כלומר ולא מן העשוי • וכיון דלא מתכשרא הסוכה דהיינו הסכך אא"כ אלא על ידי הדפנו' הוה ליה הסכך כאילו עשוי מאיליו כשנגמרו הדפנות ואין זה תעשה • מיהו נראה דסכך שאמרו היינו ההדס או שאר דברים המסככים בהם שהוא עיקר הסכך אבן בתחילת עשייתה אם נתן הפנמים והנסרים בסכך קודם עשיית הדפנות אין בכך כלום הואיל ואין זה עיקר הסכך וזה פשוט ואם עיקר הדפנות עושה ע"י מרכדים ואינו חושש לדפנות של קנים שיהיו כהלכה דמרכדי' אלו עומדי' ברוח מצויה אז יזהר לקשור אותם קודם שיסכך הסכך בהדס כי אלו הדפנות הם העיקר הואיל ולא נזהר במחיצו' של קנים לארוג בקנים בפחותים מג' ואם לאו פסול' משו' תעשה ולא מן העשוי• ועוד יזהרו אות' העושים מחיצו' מיריעות של פשתן דקות שאף שקושרים אותם ומכין דמנתקי ולאו אדעתיה והוה ליה מחיצה שאינה יכולה לעמו' ברוח מצויה וכל שאינה עומדת ברוח מצויה אפי' דירת ערא' לא מקרי וסוכה לפחות דירת ערא' בעינן צריכים אז ליזהר לארוג המחיצות של קני' בפחו' מג' טפחי' כי הם עיקר המחיצו' כאמור אבן אותם בני אדם שעושים מחיצו' של פשתן ולא אורגי' המחיצו' של קני' בפחו' מג' אין להם על מה שיסמוכו שהיריעות אינן יכולין להתיר הרחקת הקנים ביותר מג' טפחים • אבן העושי' המחיצו' במרכדי' גסי' אינן צריכין להזה' במחיצו' לארוג אותם בפחות מג' טפחים ואע"פכ ירא שמים יצא ידי כולם ויעשם כתקנן משום דזמנין בימי החג מגביהים אותם להאיר לסוכה וכיוצא: ולפי הדין הכשר סוכה הוא שנים כהלכתם ושלישית אפי' טפח וע"כ מי שכבד עליהם הדבר לארוג אותם בפחו' משלש' טפחים יארוג לפחות שנים כהלכתן ושלישית אפילו טפח והשאר פטור אך הכ.שי' אל ה' יתקדשו לקיים זה ע"ז ואנוהו התנא'

לפניו

לפניו כמצות עשה סוכה וכו' והמצוה מן המובח' לעשות לה אן דאפשר לו ד' מחיצות שלימות ואז יקויים ג"כ תשבו כעין תדורו • וגם רמז דבר העולה הוא למעלה נגד ד' רגלי המרכבה שלש כהלכתן כנגד אברהם יצחק ויעקב וד' טפח כנגד דוד שהוא רגל רביעי ואלו הד' הם עיקר השכינה והשאר בכלל אלא לפי ההלכה שתים כהלכתן ושלישי אפי' טפח ג"כ בא הרמז אל הגדולה והגבור' והג' טפח כנגד מלכות שמים ועוד סודות נעלמים נרמזו בה כנודע לבאים בסוד ה':

וכתבו האחרונים שיש לתת סימן למחיצות הסוכ' כדי לראו' סדר עמידתן שלא ישנ' משנה לשנה והביאו הירושלמי שאמר והקימות את המשכן כמשפטו וכי יש משפט לקרשים של קרש שזכה ליתן בצפון יתן בצפון וטוב לה זהר בדב' אך אם נתן לא עיכב ובעני' עטיפת הטלית כנוהגי' כמה בני אדם לתת סי' הכנף שעל ראשו שלא יתהפכו עליונים למטה ותחתונים למעלה • כתב מהרח"ו זלה"ה ז"ל ראיתי למורי ז"ל שלא היה מקפיד בלבישת טלית לשים תמיד כנף א' של בטלית על הראש כמו שנוהגים הרבה בני אדם ומורי ז"ל לא היה מקפיד כלל בזה ע"כ ומכאן יראה המעיין לכאן שאין להקפיד כ"כ בזה• עוד יזהר כל אדם שלא יעשה סכך הסוכה מעובה מאד אלא כדי שיהיו הכוכבים הגדולים נראים מתוכה שכן משמעות לשון סוכה שצריכה להיות כך כי אף כי בדיעבד כל שהמטר יכול לירד לתוכה שם סוכה מקרי וכשיר' מ"מ טוב להזהר לכתחילה שיראו הכוכבים הגדולי' מתוכה כי יש רמז נכון לדבר ליודעי' חן לרמוז לניצוצי החסדי' שרומזי' לכוכבים המאירים מהאם רובצת על הבנים כנור' בסוד ופרוש עלינו סוכת שלום וכו' ע"ש •

אבן הרבה מהמון העם הפריזו על המדה ועושים סכך דק מאד שיש בה אויר הרבה וכמעט יש ג' טפחים במקום א' ואין צלתה מרובה מחמתה והיא פסולה בלי ספק וצריך להזהירם בזה וכן בכל אלו הדברי' הנז"ל כי הם לא ידעו ולא יבינו וכדי שלא לחזור ולטרוח כל הדברי' הצריכי' להכשר סוכה עושים אותה דרך ערא' מן הבא בידם ומכניסין עצמם בספק ביטול מצות עשה מן התור' ובספק ברכו' לבטל' בכל יום: וכל ישרא' קדושי' הם ושונאי' הם אבן בהודי' אות' כל העונשים של ברכ' לבטלה וביטול מצוו' עשה וכי היא מנוח אשר ייטיב להם בעול' הזה ובעולם הבא כמו שביארנו לעיל, בשם הזוהר אשר בגלל כחיה בגוים כאמר על כל סוכה: אז כל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד:

וכל עוד שיהא האדם שמח וטוב לב לזכו' בעשיית' עד שמפני כך עושה בה תוספת טובה יותר ממה שנצטוה מפני חיבוב המצו' ולנאותה כגון לעשות לה כתח בעיגול ולתת משקוף למטה וכיוצא מהדברים

העשויים

שעשויים לגוי סוכה. בזה יש לו שכר אחר מוסף על שכר עשייתה והמדקדקים מסככין אותה בדבר שיש לו ריח טוב ואינו מתייבש כדי שיהא תאב לדירתה ולא יקוץ בה ויצא: ומזה הטעם לא יעשה אותה במקום שאינו ראוי מקום אשר ששם מכה בכה או הרוח מנשב בכח או שהוא מקו' זבובים ויתושים שמפני אלה הדברים יניח אותה ויצא שמצטער בה ושוה ליה כאילו מתחלה עשאה שלא לשבת בה בקבע אכן לא יעשה כי כל ז' הימים צריך להיות סוכתו קבע ודירתו עראי כאשר נבאר בס"ד: וע"כ החכם עיניו בראשו להיות עושה סוכתו במובחר המקומות. כאשר יבחר מיטב שדהו ומיטב כרמו לחצרותיו וטירותיו משכנות מבטחים אשר לא יכם שרב ושמש כן יעשה למשכן המלך ה' צבאות כדי שלא יקוץ וימאס האדם לשבת בקדושתו:

והמכשלה הזאת תחת ידיהם של עשירי עם המקילים במצות עשיית הסוכה וישליכו אותה אחרי גוים ועזבו לאחרים לעשותה ולפעמים על ידי בניו ובני ביתו או יד עבדו או יד שפחתו ויעשו אותה כמלונה במקשה וכסוכת בכרם ודפנות רעועות א' למעלה וז' למטה ויכו בעיניו לשלוח יד במעשה המצוה אשר ציוהו ה' אלהיו: ואולם כאשר יבא לבנות להם חצרותם וטירותם וחדרי משכיותם עומדים תמיד כל היום על העם העושים במלאכה חרשי העץ והבונים ולגודרים ולחוצבי האבן לחשוב מחשבות לעשות בכל מלאכת מחשבת ושכיו' החמדה בטירות' ובחדר משכיות' ולא יעפו ולא יגעו מאז הבקר ותעבור המנחה לקנות עצי' ואבני מחצב לחזק את בדק בתימו. לעולם קראו בשמותם עלי אדמות וכל המרבה לגאות את ביתו במשכיו' זהב טהור הרי זה משובח אוי להם כי שנאו דעת ויראת ה' לא בחרו תחת זאת רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה שלא עשו כסכת כפונדקית לעמוד שעה א' לעשות משכן ומושב למלך ה' צבאות. ולפאר מקו' מקדשו ומקום ז' אושפיזין קדישין הבאים אל הסוכה ועל זה חרה אף ה' בעמו לאמר ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל. כל היום לא ייעף ולא יגע בביתו ובהיכלו כולו אומר כבוד. והניח כל עסקי סחורתו ומעשיו ויתעסק בבנין הבית ויסד הבית אבני גזית ועשה שם חדרי חדרים תחתיים שניים וג' ועליות מרווחות ובכתלי' צייר כרובים ותמרות וציצים ופרחים וכשבא לעשות משכן כבודי לבא אליהם ולפרוש סוכת שלומי יגעת בי ישראל וכעסת לעשותה ביד עבדך או שפחתך כאשר יבא בדפנות רעועות וסכך רעוע כסוכת היוצרים. הטוב היות כותלי ביתך ספונים בארז. ומשכיות החמדה. וביתי וחומתי בכותלי הפחתי ויוכב כלי חרש המטט מכם את אשר הקלתם בכבודי ובכבוד מצותי ותורותי בשאר הימים כי תבאו להוסיף על חטאתיכם פשע רב גם במצוה הזאת אשר היא לטובתכם להצילכם לשבת בה תחת כנפי להגין עליכם משטן רע ומפגע רע אשר בצלה תחיו. בגוים אוי להם כי נדדו ממני ואותי עזבו מקור מים חיים ה' לחצוב להם בורות נשברים ושם יפולו שדודים ואין מקי'.

ולן חכמי ישכילו מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה יעלו על לבם לדעת מה אחריתם ואחרי' חדרי משכיותם כי על כן באה המצוה הזאת בזמן הזה אחר אסיפת גורן ויקב בא"י כמ"ש באספך מגרנך ומיקבך לפי שבזמן הזה זמן בעיטה לכל שהאוצרות מלאים כל טוב והאדם כבר נאסף לעיר ומטיח את גגו ומחזיק בדק ביתו להשמר בו מזרם וממטר ומרוח ושאר פגעים על כן באה המצוה הזאת לצאת מדירת קבע ושב בדירת עראי כדי שזכור יזכור הנפש המתאוה כל הדברים הגשמיים יום אשר תבא על פני בורי היעלים ושכן חררים במדבר ושבעה ימים שיושב בסוכה יהיו לה זכיר כי ז' עדנין יחלפון עלוהי כמו שנבאר בארוך ברמזי דיני הסוכה ובהתעסקו הוא בכבודו ובעצמו בעשייתה ישפיל רום גאותו אשר כביר מצאה ידו בכבוד עשרו ויך לבו בקרבו לאמר מה זה ועל מה זה להניח בתי ארזים ועליות מרווחות לשבת בסוכות אין זה כי אם האלהים עשה שיראו מלפניו וילמדנו דעת שלא ישים אדם בטחונו בגובה ביתו וחוזקו ותקונו הטוב ואף כי יהיה מלא ביתו כסף וזהב כי הכל הבל וע"כ ציונו ה' אלהינו לצאת מדירת קבע. לבא בדירת עראי להודיע כל אלה. ועל ידי כן אז יכנע לבבם הערל לאמר נירא נא את ה' אלהינו וישתעבדו את לבם לעבוד את ה' באהבה ובחיבה ויתנאו לפניו במצות. אכן בהיות כי לבם שמו שמיר ושית ותהי יראתם מצות אנשים מלומד' לא יעלו על לב לעול' לזכור את ה' אלהיהם. ואף אם עושים סוכה קלה בעיניהם קדושתה יען אינם משגיחים רק לגשמיות המצוה ולא יתנו לב גם עינים לראות בפנימיותה מה היא ומה נעשה בה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ועל כן עומדים ושוחקים ומזחים בתוכה כברחובות קריה ומערת פריצים אוי לעושה שה לא תמוש רעה מביתו לעולם ושומע לי ישכון בטח ושאנן מפחד רעה כי כן היא סגולתה של מצוה זו כמ"ש בזוהר פרשה תצוה שסגולתה להגין על האדם בעת צרתו ז"ל וכען עמא קדישא למתב תחות צלא כרזא דמהימנותא ומאן דיתיב בצלא דא יתיב באינון יומין עילאין לעילא לחפייא עליה ולאגנא עליה בשעתא דאצטריך ע"כ ויותר מזה רעה חולה כמה בוערים בעם הסומכים על סוכת הקהל ואוכלים בה ליל הראשונה בשיעור כזית ושאר ימי החג אוכלי' בתוך ביתם ולא יתנו על לב לעולם ביטול מצו' עשה מן התורה הואיל והשיגה ידם לעשותה וחס על מצותיו או יגיעתו וטרחו או ביטול מלאכתו:

פרק א תוכ"ה למקילין בסוכה

והמכשלה הזאת באה להם יען כי דומה בעיניהם כי המבטל מ"ע לא יקראנו עון כדבר אלא שאם עשה תכתב לו בספר זכיותיו ואם נתרשל ממנה וביטלה לא הרויח כלום ולא הפסיד כלום ועל ידי מחשבה הרעה הזאת יכשלו כמה מצות עשה ואם יזדמן להם המצוה בלי טורח ויגיעה יעשו אותה ואם תקשה בעיניהם יעזבנו בין מצד טורח גופו בעשיתה בין מצד חסרון כיס וכבר שאגו כבפירים חכמי המוסר בזה וכתבו כי גדול העונש המבטל מצות עשה מעונש העובר מצות לא תעשה כי המבטל מצות עשה הוא סיבת התרשלותו ועצלותו בעשייתה והוא מיאוס אמונה שבו ומלא פורק מעליו עול מ"ש ומזלזל במצותיו ועונשו גדול. אבל העובר על מצות לא תעשה אם תתגבר עליו יצרו והסיאתו תאות העבירה ועבר אם יחזור בתשובה מוחלים לו אבל אם נתבטל ממצות עשה הוא הפסד שאין לו חלף וחסרון שאינו מתמלא ואבידה שאינו יכול להשיבה. והראיה שענומה בזה שאם לא היה העון ביטול מצות עשה חמור מדין עונש ל"ת למה אמרו אתי עשה ודוחה ל"ת וכבר כתבתי בפרק ה' דיו"הכ בזה שע"כ תקנו בוידוי יו"הכ על מצות עשה ועל מצות לא תעשה ע"ש. על כן כל איש ישראל אשר השיג ידו לעשותה והכנה מקום אתו לעשותה בביתו לא תעשה כזאת' לסמך על סוכת הקהל ולבטל מ"ע מכיסו וממונו ולעשות סעודתו קבע חוץ לסוכה כל ז' הימים ח"ו כי עונשו רע ומר באחריתם. וכ"ש למי שלא חש להכנס לתוכה כל ימיו דודאי לאו מזרעא דישראל הוא ולית ליה חולקא באלהא דישראל כמ"ש בזוהר. לא כן עם הקדש המתקדשים והמטהרים ראוי ונכון שלא להתרשל במצות עשה ודוק צדיקי' ובעלי נפש להיות ששים ושמחים בעת בא זמן המצוה הרבה והגדולה הזאת ויתר מצות החג הקדוש הזה ישמחו יעלזו לפני אלהים וישישו בשמחה ירונו ולא יגיעו ילכו ולא ייעפו להתעסק בהם באהבה רבה וכחיבה יתירה. וכל אדם יאחז דרכם הטוב לבטל איזו שעה בימים האלה לתת כבוד לה' אלהי ישראל להתעסק במצותיו ויגיל וישמח בעשייתם וכבר הארכנו בזה בפרק הבא בס"ד. ועל עשייתה מן הדין היה ראוי לברך שהחיינו כשעושה אותה לעצמו שכל דבר חדש שאדם עושה לעצמו חייב לברך עליו שהחיינו אלא שנהגו לסדרה על הכוס ואע"ג דוריזין מקדימין למצות מכל מקום לפי שאין חייבי' לברך אלא העושה לעצמו ולא העושה לאחרים ועכשיו נוהגים שאחד עושה לפעמים סוכה לכמה בני אדם ואין סברא שיברך העושה לאחרים שהרי אין שייך הודאה זו אלא בדבר שהוא שמח בעשייתה והעושה לאחרים אינו שמח בעשייתה אלא העושה לעצמו. לפיכך כל א' שהיא שלו כשיכנס בה חייב לברך כמו הלובש בגד חדש אף על פי שהוא לא עשאו שמברך. אין הכל בקיאין בזה לכך נהגו

לסמוך כולם אכסא דקידושא ואפי' העושה לעצמו. ועוד כמי מטעם דיש שם קבע יותר. אכן על כי כל מצוה ומצוה צריך להיות בדיבו"ר ובמחשב"ה ובמעש"ה. [המחשב"ה היא הכוונת המצוה למי שחכנו ה' בחכמה ובינה שיודע סודה וטעמה עד שיד שכלו מגעת והמעש"ה הוא עשיית המצוה בשמחה ובזריזות שלימה לה' אלהינו ותמיד יהא בונתו שעושה מצוה זו כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו שאמ' ונעשה רצונו. הדיבור הוא שידבר המצוה בפיו קודם שיעשנה ויוציאנה בשפתיו בלשון אשר היא כתובה. ואחר כך יאמר הריני מוכן ומזומן לקיים מצוה פ' לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו' על כן שאיש שירא בבא לעשות הסוכה מצוה עליו גם בשעת עשייתה להוציא בשפתיו ולומר הריני מוכן ומזומן לקיים מצות חג הסוכות תעשה לך לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' בשם כל יש' ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שעל ידי עשיית מצוה זו יתוקן סוכת דוד ותעלה היא למעלה אצל צדיק העליון יחדיו ידובקו סוכת דוד עם הצדיק חי ועם נצח והוד תרין קיימין דגופא. ויתוקן כל מה שפגמנו ופשענו ופרצנו גדרה ושלחמ בעירה וביער בפרדס תפוחים. ועתה ע"י עשיית הסוכה ובנייתה נשוב ובבנה חורבות ואמלאה זו במלואה שחרבה זו בגלל הרשעה כפלה ולא תוסיף קום ערו ערו עד היסוד בה וטהר את נשמותינו לאהבה וליראה' את שמך יראת הרוממות ונזכה ונחיה ונירש פריסת סוכת שלומך ורחמיך תמיד עלינו יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידינו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו וכו'. ובזכות המצוה הזאת אשר היא אתר חירות דכלא תטיב לנו החתימה ונזכר ונחתם בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה סוכה וישועה ונחמה אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום אכי"ר.

פרק ב

אמרו הראשוני' כי ארבע ימים שבין יום הכפורים לחג הסוכות נזכרים ונעשים כימים מקודשים כי הם מקודשים שקדשום שמים בכמה קדושות הן מצד שהם ימים שבין שתי קדושו' קדושת יוה"כ וקדוש' החג והם כחול המועד. והן מצד שבהם עוסקים עם הקדש כל איש ישראל במצות סוכה ולולב וד' מינים ומעשים האלו מביאי' את האדם לזכור את ה' שיהיו לאהבה אותו ולדבקה בו ולשמוח בשמחה רוחניית לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב ועל כן הד' ימים האלה כיום טוב הם לישראל וכמ"ש במדרש שהביא הטור בריש הלכות ראש השנה שאמר במוצאי יוה"כ עוסקים במצות סוכה ולולב ואין עושין עונות

ולכך

לכמיך

ולכך קוראין י"ט ראשון ראשון לחשבון העונות. ועוד אמרו טעם לפי שבאלו הימים נשלמה הבית המקדש של שלמה המלך ע"ה ועל כן הם כי"ט ואין נופלין על פניהם בהם. וליודעי דעת ומביני מדע הדבר ברור מה הימים האלה ומה טעם יש בם כי גדלה מעלתם למעלה בעליונים כמודע מדברי הרב זלה"ה כי רחל אמנו קבלתה ביוה"כ ה' גבורות פחדה ועתה מקבלת ה' חסדי בית אמה מלמט' למעלה מפני ריבוי גבורות שבה ולפיכך יום ראשון שאחר כפור נוטלת מבית אמה חסד דחוד וביום ב' חסד נבחס וביום ג' חסד שבתפאר' וביום הד' חסד שבגבורתה ומפני פעילוי הזה פעולה שבינת עוזינו במדות החסד ובמדות הרחמים על כן הימים האלו אין מתענין ואומרים תחנוני' בהם. מה שאין כן בימים שבין ר"ה ליוה"כ שאומרים תחנונים מפני שבימים ההם נוטלת בחינת פחד הגבורות כנודע. וטוב לכוין בכל יום אל החסד ההוא ולומר אחרין מזמור מ"ב כאיל תערוג על אפיקי מי"ם ומזמור כ"ט מזמור הבו לה' קול ה' על המי"ם וכו'. כי על כל אלה צריך כל אדם להתקדש עצמו בקדושה יתירה באלו הימים כמנו' ומעשים טובים ויהי מורא שמים עליו ביותר משאר הימים ויזכור ואל ישכח כל מה שהתענה והתודה ביום הכפורים הקדוש וכמה תפלות ותחנונים [ו]אשר כל אשר יש לו עינים לראות עיניו יחזו כח ועוז אותם התפלות בוקעי' ז' רקיעים לעלות למעלה לרצון לפני ה' אלהינו וח"ו אם יחטא ואשם אחר כל אלה יאבד טובה הרבה כי ימצא המקטרג את ידיו לקטרג עליו לאמר רמאים הם בניך ולבם לא נכון עמך ובלשונם יכזבו לך ולא נאמנו בבריתך ולא עשו תשובה אלא לפנים מפחד ה' ומהדר גאונו של יום הדין הנורא עד יעבור זעם. ועתה יוסיפו לחטוא ככלב שב על קיאו ואת כבוד מלכותך השליכו אחרי גוי' שפוך חמתך וכו'. כי על כן נהגו ישראל להשכים לבית הכנסת למחרת יוה"כ כיום הכפורים עצמו כדי שעולתה תקפוץ פיה ואל ישטין עליכו. ומה גם כי צריך כל אדם להיות ירא וחרד בלבו כי כולם תלויים ועומדים עד יום השביעי לחג יום הושענא רבה שבו נגמר הדין וניתן הפסק ודין אם למו' אם לחיים. שמא עדין לא נגמר דינו ומשפטו תלויה כי אף על פי שאדם נכתב כי ה"כ למה שנגזר עליו מכל מקום עדי חתימה כרתי והכל הולך אחר החיתום. ומאחר שהוא והעולם לענין החתימה עדין הוא בדין והיה אם יחטא ואשם באותם הימים כמנ' מכריע את כל העול' לכף חובה אם תהיה בכף שקולה ואז כל אכרן כל הכפשות שימותו תלויין עליו. ואם אמרו חכמים כל העובר עבירה אחת אפילו יום אחד בשנה מעלה עליו סכתוב כאלו עבר כל השנה כולה וכו' כ"ש וק"ו כשיחטא ואשם בימים האלה עוד המלך במסיבו וכל צבא השמים עומדים מימינו ומשמאלו. כי חסאתו גד"ל מנשוא כי בחמלת ה' אותנו רצה לזכות

את ישראל והרבה לנו מצות בימים הנוראים האלה כדי להשלים את נפשותינו להטיב לנו החתימה היתכן כי נהפוך את פנינו מאתו להרע או להטיב חלילה לעשות הפך כונתו הטובה ואהבתו וחמלתו. וכבר כתבנו בפרק י' דיוה"כ שטע' השופר שתוקעים במוצאי יוה"כ עיקר טעמ' הוא כדי לעורר הלבבות ולהכניעם שלא ישליכו אחרי גוום התשובה אשר עשו אחר עבור יוה"כ על כן כא קול השופ' סמוך ליציאתם לעוררם להיו' מורא שמים על פניהם לבלתי יחטאו ולהיותם מחזיקים בחוקי האלהים ותורותיו כדי להטיב להם החתימה.

ומן הדין היה ראוי לתקן ולומר כל אלו הימים בתפלה כמו בשעת הנעילה שאומרו וחתמנו אלא לפי שכבר נעשה החותם בעת הנעילה מה שיהיה אלא שהוכח החתימה בצריך עיון לפי מעשה האדם אשר ייטיב למסיר' הפתקין בליל הושענא רבה וכבר על העיקר שהיא עת החתימה העתרנו עליה בעת הנעילה על כן לא תקנו לומר חתמנו בתפלות הימים האלה ומה גם כי סגולת עשיית המצות שבימים אלו זכות המצוה מגנא ומצלא מכל רע כמ"ש שומר מצוה לא ידע דבר רע. ולכן לא חשו להזכירה להורות חוזק אמונתינו בסגולת המצות אשר בחמלת ה' אותנו רצה לזכות את ישראל שעל ידי המצו' יצא כל אדם כדימוס וזכאי בדינו בלי ספק בעשותו פרטי מצות החג הקדוש הזה בכל חקותיו ובכל תורותי' והן הן פעולת התפלה עצמה שהיינו מתפללים ביומי ר"ה עד יוה"כ אף כי לפי סודן של דברים אין מקום לחקירה זאת כנודע למי שהריחו בסוד ה'.

בכלל הדברים כי אלו הימים גם כן קדושים עליונים המה כמו העשר' ימי תשובה להיות כל אדם ירא וזחל בלבו לבלתי יחטא כחוט השער' יען לפי הקדושה שנתקדש ביום הקדש כך ידקדקו עליו מלמעל' כמ"ש וסביביו נשערה מאד והחכם עיניו בראשו להזהר ולהשמר יען כי אחר שמתקדש האדם בקדושה אז קרוב הוא לחטוא יותר משאר זמנים מפני כי קנאין פוגעין בו ומבקשים להפילו מאיגרא רמה לבירא עמיקתא כי על כן צריך להיות עיניו פתוחות בימים אלה יותר משאר הימים לבל יפול שדוד ביד אכזר ואז בודאי ימצא עזר כנגדו כמו שכתב הבא לטהר מסייעין אותו הואיל וכל חפצו לעבוד את ה'.

ואותה שאמרו שיום טוב א' של חג הוא ראשון לחשבון עונות לא באו לומר כי הותרה הרצועה בימים האלה לכל מה שיחטא ואשם כי לא יחשוב ה' לו עון חלילה כי מי פתי יאמין בזה להיות ד' ימים מקודשים אלו וגם כל העולם במאזנים לעלות אם למות אם לחיים להיותם הפקר איש כל הישר בעיניו ח"ו ואדרבא עונש העבירה בימים האלה חמור שפי ואולם מ"ש ראשון

לחשבון עונות על הרוב ידבר מסתמא כי אין ישראל עושים עון אשר חטא באלו הד' ימים מאחר שטרודים במצוה ומבין עליהם מלבא לידי חטא ועון וגם זכרון ה' לנגדם בעשיית המצות אלו ואין מי שיכעיס ח"ו את השם וכן אפשר כי כוונו חכמים לומר כי השגיאות הנעשות בימים ההם אין הקב"ה משגיח בהם אף שבשאר הימים אף שוגגים צריכים כפרה מ"מ בימים האלה איידי דטרידי שגיאות מי יבין וטע' הדבר כי כשם שברחמיו האל יתברך נתן יום הכפורים לכפר לעמו כך אלו ארבעה ימים הם ענפים מיו"הכ לכפר פשעים משנה שעברה ואף גם השגיאות הנעשות בהם על ידי דטרידי במצוות בזכות טורחם במצות וגם התעוררות הלב אז יש בימים בעצמן מחילה וכפרה כאמור אבל בלא התעוררות וכמה שכתב החוטא בהם חס ושלום אז אדרבא עונשו מרובה יותר משאר הימים :

וכל המצות שנצטוינו לעשות בימים האלה לימי החג הקדוש כולם באים לעורר לבות בני אדם אל התשובה ושלא ילכו אחרי גאוה אחר עבור יום הכפורים יראת ה' ואהבתו מראשית השנה ועד אחרית השנה ועל כן ציוה לנו ולקחתם לכם פרי עץ הדר כאילנו משנה לשנה כן יהיה האיש הירא עומד בתשובה תמיד כל השנה לא ימוט לעולם. וכן כפות תמרי' רמז לאיש הישראלי מה תמר זה כלו הולך למרחוק כמ"ש ז"ל כך ישובו יושבי בצלו יתברך למרחוק אף בזמן שהוא רחוק מימי התשוב': וכן אמרו אם היה פרוד יכפפנו לרמוז שמי שסב והתיר ישוב עת' לכפף שאר הימי' עם יו"הכ ולא יהיה פירוד והפרש ביניה' תמי' יראת ה' על פניהם לבלתי יחטאו וכן ענף עץ עבות רמז שהענפים של ימות התשובה יהיו חופים את עצו כי אין העיקר לימי תשובה אלא להתעורר לכם ולהחזיק משם והלאה בענפיה באופן כי ענפיה יהיו מרובין מענה כי הוא רמז לעיקרה של תשובה שהיא כי' מת שלעול' ענפיו יהיו חופות את עצו ולא יגלה עצו עץ יבש ח"ו בהפרדו מדביקות קונו : וכן ערבי נחל רמז ג"כ על זאת שהיא תשובה כנחל לרמוז לאחר' לדב"ה להמשך בירא ותשובתו תמיד כל הימים כנחל אשר לא יכזבו מימיו. כי על כל אלה רצה הקב"ה לזכות את ישראל ולפיכך ציוה לנו להתעסק בד' מינים אלו בימים האלה ובזמן הזה יען כי רבים בני אדם אחר עבור ימי התשובה לא שתו מוראת שמים עליהם וילכו אחרי שרירות לבם הרע למען ספות הרוה את הצמאה כאלו את ה' קדוש ישראל נזורו אחור על כן באה התורה ברמז אלו הד' מינים להודות להם את הדרך ילכו בה ליראה את השם הנכבד והנורא ומה בצע כי ישוב האד' בימי התשוב' וילבש בגדי מלכו' אשר הלבישו המלך ה' צבאות ושוב ישכח את ה' אלהינו ויעשנו קרעים קרעים ח"ו כי זה הכלל מעולם האיש הירא אל ירא' בעצמו בטוב לאמר חכני אלהים וכי יש לי כל אלא תמיד יאמר ממרת קונו כי שמים לא זכו בעיניו כן הוא לא יהיה טוב וישר בעיניו אף בעשותו תמיד תורה ומצות שבזה יהיה מוסיף והולך בטוב ולא יבדע במעשה מצוותיו כמו שכתבנו כמה פעמים :

והנה ראוי ונכון לכל האיש הירא לשית אל לבו ועיניו לרמזי הדברים והמצו' כי הכל כאשר לכל שן שן הדברים הבאי' לעורר לבות נרדמי' וגם ימצא כל איש כופר לנפשו. כי אלה ד' מינים הם רמז לארבע' איברים שבגוף שהם עיקר פעולות האדם בין לכל המצו' בין לכל העבירות והם העינים והלב והשפתים והשדרה כי היא עיקר הגוף. האתרוג דומה ללב לולב דומ' לשדרה הדס לעינים ערבה לשפתים והיתה כוונת אלהינו מריחם כי האדם בהכשלו בעבירות של ד' איברים אלו ימצ' כופר בד' מינים הללו לפי שכל עבירה תמצא כופר בעשות האדם מצוה שכנגדה כי העבירה חולי הנפש היא כמו חולי הגוף שאינו מתרפא כי אם בהפכו והרופא שבקי ירפאנו בשכנגדה : ועל מצוה זו דרשו רז"ל שכתוב כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך ועל כי כל עסקי מצות החג הקדוש הזה על כשרונינו וטהרת נפשינו נוסף על אשר שטהרנו והיינו נקיים מכל עון אשר חטא ביום הכפורים ע"כ אמרה תורה בזה החג חג ה' ולא אמר חג לה' כי בכ"כול לא היתה שמחה לפניו יתברך שמת' שלימ' בשאר המועדים כי בחג המצות עדיין המה על ים בים סוף וגם לא הטהרו עד מלאת ימי ליבון ז' שבתות עד מתן תורה. וגם בחג השבועות ההוא לא שמח כי נגלה לפניו עון העגל כמ"ש חז"ל אך אחר שנתפייס בבא משה במחרת יו"הכ בלוחות שניות ומוה על המשכן אז בחג הסוכות היתה לו יתברך שמחה : וכן לדורות בכל יתר השנים אין השמחה שלימה עד בא יום הכפורים ונטהרי' מאשמותיהם ומטפלים באותם ד' ימים בצורכי מצות אז יש לו יתברך שמחה ולכן אז בב"ה היתה שמחת בית השואבה ואז"ל שהיו שואבים משם רוח הקדש כי אז היתה השרא' שכינה ביותר נמצא שהחג הקדוש הזה הוא חג ה' שהו' חוגג ואנו חוגגים חגו ושמחים בשמחתו יתברך על כשרונינו וטהר' נפשינו. ולכן להביא כוונתו יתברך אל הפועל. נדיך עזר משדי לשתכשר בתורה ובמצות יען כי רב מאד כח היצר הרע ופיתוייו הרב ואוי מי יחיה בשומו תגמ' פניו להחטיא את האדם כי לא ישקוט עד יחטיאנו לא אחת ולא שתים כי אם על כל עון ופשע וחטאה יאחזנו ולא ירפנו. על כן אלהינו מרחם כאב את בן ירצה בקיומו. תקננו בעצה טובה מלפניו ואמר ולקחת' לכם פרי וכו' לכם להנאתכם ולטובתכם להיות לכם לעזר ולהועיל : פרי עץ הדר וכו' שהם רמז ד' אותיות שם המפורש כמפורש בזוהר. כדי

שביום ראשון לחשבון עונות בכל פעם הגדול הזה כחכם
וכייחד אותיותיו להיות לנו לחומה ולמחסה מהיצר הרע
ומשמרות עוז שהם בו כלון ונשגב ומעין זה הוא מ"ש ז"ל
פרי עץ הדר זה הקב"ה שכתוב בו הוד והדר לבשת כפ"ת
תמרים זה הקב"ה שכתוב בו צדיק כתמר יפרח ענף עץ
עבות זה הקב"ה דכתיב והוא עומד בין ההדסים וערבי
נחל זה הקב"ה דכתיב סלו לרוכב בערבות ע"כ והכוונה
כי ביום הראשון לחשבון עונות נבטח בשם ה' ונשען
ברוב חסדיו יהי עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו
ואל יטשנו ביד יצרנו והוא כי ד' מינים אלו רומז על הקב"ה
שברא את העולם בהד"ר התפשטות חסדו כמ"ש הוד
והדר לבשת כמ"ש ז"ל והכ' רומז אל היות שכרו אתו
לעתיד לבא כתמר שאלו הולך למרחוק כמ"ש ז"ל בפרשה
צדיק כתמר יפרח והע' רומז על היותו הוא יתברך בין
הצדיקים שבמעלות הוא עומק הגלו' והע' רומז על היותו
יתברך רוכב בערבות והענין הוא כי נמצינו בד' מינים
הללו כאומרים לו יתברך ביום ראשון לחשבון עונות אתה
ה' אשר בראת את העולם בהדר הוא החסד ואתה עתיד
לתת שפע הטוב והשכ' לעתי' לבא כי היום לעשות' ולמחר
ליטול שכרם גם בימי וביני אל תמנע מהיות עמנו אתה
שנקראת הדס להיותך בין ההדסים הם הצדיקים שבגלות
המר ולא עזבת' היה נא גם עמנו עם היותך רוכב בערבו'
שנסתלקת מעלינו מהיות עמנו בארץ ועכ"ז אל תמנע
מהיות אתנו להגין בעדינו ·

ועוד יש דקך אחד לרז"ל שהוא זכר לזכות האבות: כי להיות שענין החג הקדוש הזה הוא לזרז
את האדם לעבוד את ה' ולהתנהג בחסידות ומה גם בהיו'
יום ראשון לחשבון עונות ע"כ צוה הוא יתברך נקח זכות
אבותינו עמנו לעזר ולהועיל ולרחם ולהוציא משפטינו
לאור ולאדם עלינו שכם טוב וקבלו חכמים ז"ל קבל' אמיתי'
שצריך לאגוד עם הלולב ג' בדי הדס לא פחות ולא יותר
כדי שנזכור בזה שלשלת היחס וגזע קדוש אבותינו אברה'
יצחק ויעקב שהם דומים לעלי הדס הנאחזים כולם במקו'
אחד ואחדותם היתה אחדו' שלימה לא הסיחו דעת' מקדוש'
בור' עול' יתברך לעול' פנו למעל' · וכן צריכנו שאנו מגזע'
ומשורשם לאחוז את מעשה אבותינו בידינו ולייחד לבבנו
יחוד גמור לעבודת אלהינו כי אינו דומה רשע בן רשע
לרשע בן צדיק כמו שפי' הקדמוני' ז"ל בפסוק וזכרתי
את בריתי יעקב וכו' האמור בתוך הקללות כי הוא גם כן
מן התוכחות כי אמר אלהים אזכור לך לכף חובה שאתה
מזרע אבות הקדושים ועם כל זאת לא הלכ' בדרכיהם
הטובים ראוי לעונש כפול · ועל כן צונו הוא יתברך כי
הדס הכשר למצוה צריך שיהיה עולה קיני קיני ובכל קן
וקן ג' עלין מסככים את עצו מסודרים כסדור נאה ומיושר
שלא זה למעלה מזה ולא זה למטה מזה והוא ענין חיבור
ואחדות שזה שכולם פונים אל מקום א' · כן צריכין ישראל
דומים לאבותיהם הקדושים שהיו כולם קשר א' ואגודה א'
ואחדות שזה שלב כל א' יפנה אל מקום אחד ואל ישעו
בדברי שקר איש לעברו מקנאו ח"ו כי בענין תלונתם
נאמר אין מלך בישראל איש כל הישר בעיניו יעשה ובענין
התוכחות נאמר והתברך בלבבו לאמר בשרירות לבי אלך
וזו רעה גדולה אשר בסבתה באה אלינו הצרה הזאת ותתך
עלינו האלה והשבועה והחבל אויינו ונפרע פאריונו וזבול
מקדשינו חרב בעונינו ועוד הגלות המר והנמהר לא שכך
מעלינו על כי עדין אנו באולתנו עון שנאת חנם מרקד
בתוכינו אשר בעבורה שממה עירינו · וחרב בית מקדשינו
ואם אנו עדיין מחזיקי' בטומאתינו איך ולמה נצפ' לגאולתינו ·
ועון השנא' חנם גורם לאחרנו עדיין ח"ו אוי לנו מיום הדין
וכו' ולכן צונו הא' יתברך להבי' את המין הזה בתוך המיני'
האחרי' להראות לנו יחוד העלין האלו ואחדות' ש' מקו' אחד
ומהם נלמוד ליחד לבבנו יחוד גמור ושלם כולנו אל מקום
א' אל אבינו שבשמים · וכן הוא גם כן רמז תנות הלולב
אותיות ל"ו ל"ב לרמוז כי ענין המצוה הזאת וכוונת' ליח'
שם שמים בכל לבו ובכל נפשו שיהא לבו שלם עם אבינו
שבשמים וכמו שהלולב מקשר כל העליה שבו ונעשה
הכל אגודה אחד וקשר אחד בלי פירוד ביחוד גמור
כך צריך האדם שיקשר כל דעותיו ומחשבותיו ויפנם
הכל אל מקום א' אחד הוא אלהינו יתברך ויתעל' כי עיקר
התורה והמצוות להאמין באחדו' הקב"ה כמ"ש הרמב"ם
ז"ל מצוה ראשונה להאמין שיש שם אלוה ואשר הוא אחד
שנאמר ה' אלהינו ה' אחד והיינו האמונה ואז"ל בא
חבקוק והעמיד כל התורה על מצוה אחת שנאמר וצדיק
באמונתו יחיה היינו אמונת אחדות הקב"ה · והדומה
לזה הוא האחדות הנמצא בישראל כמ"ש ז"ל נאמר בעשו
נפשות ונאמר ביעקב שבעים נפש אחת לפי כי עשו הוא
עובד לאלהות רבים הם נפשות חלוקים אמנם ישראל
שעובדים לאלוה אחד הם כולם נפש אחד ועל זה נאמר
הלא אב אחד לכולנו אל אחד בראנו מדוע נבגוד איש
באחיו: כי הם מגדר הגוף חייב כל איש ישראל לאהוב איש
את אחיו מפני כי אב הנקר' אח"ד הוא אברהם אבינו ע"ה
שנאמר אח"ד היה אברהם · ואם מצד הנפש אל א' בראנו
אם כן מדוע נבגוד איש באחיו כי ראוי ומוכרח להיות
ולהמצא בישראל האחדות ·

ועל כן באה המצוה הזאת של הלולב שיתבונן האיש
שהוא הנלבב כי נוטריקון שלו לו לב כי רחמנא
לבא בעי: כי הנה חז"ל אמרו דבראש השנה באים שרי
אומות העולם ומקטרגין על ישראל ואומרי' הנה בכל הגוים
בית ישראל הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז הללו מגלי עריו'
והללו מגלי עריות הללו שופכי' דם והללו שופכים דם וכו'
ולא ידענו מאן נצח. לכן נצטוינו ל"ו לקחת הלולב להודיע כי

דידן נצח · ובחר בלולב יותר מדבר אחר להודיע אך ישרא' אין להם רק לב אחד לאביה' שבשמים ואינן עובדי ע"ז ח"ו · ויודעים ומעידים שהוא אחד וכן כמו איש באחיהו ידובקו אין בהם ש"ד ולא ג"ע וזה רמזו רז"ל שדרשו פרי עץ הדר זה הקב"ה וכו' · ד"א פרי עץ הדר זה אברהם שהדרו הקב"ה בזקנה שנאמר ואברהם זקן וכו' ד"א פרי עץ הדר זו שרה וכו' ד"א פרי עץ הדר אלו סנהדרין וכו' לפי שמרי אומות העולם קטרגו ואמרו מה אלו אף אלו לכן צוה ה' לקחת לולב ביוה כי כן ד' מינים הללו נאמרו בקב"ה וזהו אות לבני ישרא' כי אין ע"ז אלא לבם הוא מכוון להקב"ה כנזכר וד' מינים אלו הם רמוזים בשמו הגדול כאשר יבא לקמן וכנגד מה שקטרגו שהם מגלי עריות הנה אלו ד' מינים רומזים לאבות ולאמהות הקדושות להעיד שהם בני אבותיה' לפי שהבא' על הערוה הוא פוסק את החבל כמ"ש ז"ל בפ' וחבל נמרץ כי כל איש ישראל מוסרם עד אאע"ה כחבל זה שהוא משולש מג' חוטים כך ישראל כול' הם בני ג' אבות ולכן הלול' ומיניו יעידון כי ישרא' הם בני אבותיה' ואין בהם ג"ע ולענין שאמרו שיש בהם ש"ד · הנה לולב ומיניו רומזים לסנהדרין ואם יש בהם ש"ד כידוכים לפניה' א"כ לולב ומיניו יעידון כי שקר טוענים שרי א"ה לומר מה אלו אף אלו וזה לנו לאות לולב ומיניו וזה שאמרו דבנטילת הלולב ומיניו אות היא כי דידן נצח לא"ה · וכן כמו יהיה לאות ולזכרון לנו עדת ישראל שימצאו בנו העקרים הללו שאנו מראים בלולב ובמיניו לבלתי ימצא בנו ח"ו ע"ז ג"ע ש"ד · ולא יהיה הלולב תחת סנגור קטיגור ולפי כי העיקר תלוי באחדות שנאמר הלא אב אחד לכולנו אל אחד בראנו · לכן באה המצוה הזא' של נטילת לולב לכל אחד מישראל למען יהיה לבו של כל אחד שלם עם הקב"ה כמ"ש תנה בני לבך לי כדי שלא יחטא והיינו כנגד סור מרע ואחר כך יקיים ועש' טוב להמצא בו ענין האחדות כי זה עיקר לכל איש ישראל כמ"ש ז"ל הבונה בשמים מעלותיו אימתי בונה בשמי' מעלותיו בזמן שאגודתו על ארץ יסדה אשר ישרא' הם נעשי' אגודים אחת משל לאדריכ' הבנוייה ע"ג הספינו' כל זמן שהספינו' קשורו' זו בזו האדריכה בנויה נתפזרו הספינו' נפלה האדריכה ·

ולכן להעיד על עיקר האחדו' אמרו שצריך שיהיה הלולב עליו דבוקות זו לזו לרמוז כי ישראל איש באחיהו ידובקו באחדות גמורה זה בזה והם דבקים במלכם בקשר אמיץ · ולכן אם הלולב נפרדו עליו זה מעל זה והוא שנדלדלו כעלי החריות הוא פסול כי הוא מוכר על הפירוד הגמור הנמצא בו בקרב איש ולב עמוק מאחר שנדלדלו מסדריה של לולב שהוא העיקר ועתה דומה לחריות של דקל שהם נפרדים כמ"ש מאלה נפרדו איי הגוים ולכן הוא פסול · וכן בערבה הדומה לשפתים בא הרמז והזהרה לאדם שלא ידבר לשון הרע ולא יוציא מפיו

דבר

דבר טומאה · ולפי שדרך בעלי לשון הרע לכפור בהקב"ה כמ"ש שפתינו אתנו מי אדון לנו ועל כן אמרו ז"ל ערבי נח' זה הקב"ה כד"א סולו לרוכב בערבות וכו' ולהורות שהפך מבעלי לשון הרע הכופר בהקב"ה באה הערבה הדומה לשפתים שאין בהם דופי לא לשון הרע ולא פה דובר נבל' אלא סולו לרוכב בערבות מורה שהוא האדון שלו ולכן הוא הדין שהערבה שנקראת צפצפה שעלה שלו עגול ופיו דומה למסר וקנה שלו איננו אדום הוא פסול לפי שפיו דומה למסר שהם שיני רשעים שאוכלים גזל ורבית ופיו הוא דומה לשל חזיר שהוא פה דובר נבלה ושבועת שוא · ועל כן נקרא צפצפה שקולו מצפצף בדברים בטלים ועליהם נאמר הוגעתם ה' בדבריכם · אך הערבה הכשרה עלה שלו משוך כנחל ופיו חלק וקנה שלו אדום : רמז תיקון השפתי' בלימוד התורה משוך כנחל על מים והיה כעץ שתול על פלגי מים · ופיו חלק לא נמצא בו שפת חלקות אחד בפה ואחד בלב וקנה שלו אדום כי ע"כ שקב' לו דברי תור' פניו הם מאדימים כי חכמת אדם תאיר פניו ·

וכן באתרוג הדומה ללב בא הרמז והאזהרה לאדם שיהיה לבו של אדם יפה וטוב ונקי מכל חזזית ומכל פגם כמו האתרוג שצריך להיו' יפה וטוב ונקי מכל חזזית ומכל פגם ואם חסר כל שהוא פסול כי שנים אלה עינא ולבא תרי סרסורי דעבירה נינהו · ולפיכך אומר הקב"ה לישראל תנה בני לבך לי · ולכן אם חסר האתרוג הוא הלב ואינו מושל' ביד קונו הוא פסול וגם רומז על ענין האמונה שנאמר וצדיק באמונתו יחיה ומי שאין בו אמונה נמצא לבו חסר כמו שאמר בזוהר חסר מהימנותא וכמ"ש הכתוב גם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר · ולכן בענין החסרון בכל שהוא פסול · וראוי לכל איש ישראל לתת אל לבו לרמזי כל אלה הדברים להחזיק במוסר אל ירף לבו מעבודת קונו ולאהבה וליראה את השם הנכבד והנורא לדבקה בו תמיד כל השנה כמו בימי התשובה ממש כי ליראי ה' ולחושבי שמו תמיד כל הימי' יאות אליהם להיות להם לבם שלם וחרדים לדבר ה' ממש כמו בעשרת ימי תשובה · ובפרט בחגים ובמועדים אשר קרוב האדם נכ' על ידי מאכל ומשתה לחטוא בהם ח"ו וצריך להיות נזהר במאכלו ובמשתו הרבה מאד ותהיה יראתו על פניו לבלתי יחטא ויאבד טובה הרבה · שעל כן באו ד' מינים הללו בחג הקדוש הזה אחר יוה"כ לעורר לבב העם אל התשוב' פן יהרסו אל מעשה ה' אשר עשו ושבו אל ה' בר"ה ויוה"כ ח"ו וזה ממדת טובו יתברך כי לא יחפוץ במות המת ורצה לזכות את ישראל ולפיכך הרבה להם מצות מרוביות בחג הקדוש הזה להטיב לנו החתימה לחיים טובים ולשלום · ועל כן נאמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר · כל מקום שנא' לכם רוצה לומר להנאתכם יען כי כל אח' מהד' מינים הללו יש לו סגולה נפלאה כמו שהגיד רב

הקדוש

הקדוש האר"י זלה"ה כי לולב בגימטריא חיים לרמוז כי ממנו תוצאות חיים לאדם בעולם הזה ואף כי אחרי מותו יעמד חי לפני ה'. וכן הדס גימטריא חיים. ומסגולת המצוה הזאת גם כן להיות זוכה לזרע כשר וחכ' שהכ"ס בגימטריא הד"ס: וכן לול"ב עם המלה. וכן ערבה גימטריא נדי"ק עם הכולל לרמוז שהזהירים במצוה זו זוכים לזרע כשר ונדי"ק. וכן אתרוג בגימטריא תור"ה עם הכולל לרמוז שעל ידי זהירות קיום מצוה זו זוכה להיו' לאדם לב טוב להבין ולהשכיל בחכמת התור"ה וגם הוא בגימטריא תר"י ועם ב' מיניהם תרי"ב לומר שסגולה מצוה זו עד תרי"ב מצות התורה. כי על כל אלה ראוי לכל איש ירא וחרד לרדוף אחר מצות אלו בימים האלו. כי אם בשאר הימים כל אדם רודף אחרי מצות ה' כי מה' תוצאות חיים כל שכן וק"ו בימים האלה ובזמן הזה כי עדן משפט האדם תלוי ועומד עד יום החתימה כי אז ספרי חיים וספרי מתים לפניו פתוחים ואז נכתבים ונחתמים בטבעת המלך. כי ראוי לרדוף אחר המצות האלו שסגולתם להוסיף חיים ואז בודאי כי יזכה להחתם בספר חיים טובים הן מצד המצו' אשר פעל ועשה להכרי' כף זכיותיו והן מצד שסגולתם היא להוסיף חיים. ועל כן באו המצות האלו בחג הקדוש הזה כי מטובו הגדול חיינו ואלהינו מרחם למען נזכה ונחיה ונירש טוב' וברכה על ידי התעסקות בהם ולקיימם בכל פרטיהם ודקדוקיה' ובאופן הנאות שבהם ושיגו אורחות חיים. ובו מתקן האדם מה שגרם בחטאו פירוד באותיות שם הקדוש כי ג' בדי הדס הם אותיות יו"ד של שם הוי"ה וב' בדי ערבות הם אותיות הה של השם. ולולב אותיות וי"ו של השם והאתרוג הוא אותיות הה אחרונה של השם. ובנטילת האדם הלולב ומיניו מכוין שיוקשרו ד' אותיות הש' מה שגר' בחטאו להפרידם.

וכן כל הסגולות הנזכר שהם כי מהם תוצאות חיים הכל כאשר לכל הוא מפני כי כל מעשה המצו' האלו ראשם מגיע השמימה להמשיך חיים אל המלך ה' צבאו"ת שמ"ו מהמדות העליונות החכמ"ה ובינ"ה כנודע לבאים בסוד ה' כל מין ומין בפני עצמו כמה המשכות עליונות עושה למעלה וממנו משתלשל ויורד שפע רצון ברכה וברכה בכל העולמו' ומשם לבני אדם מוסיפין חיים ברכה ושלום לעומת מה שפעלו ועשו על ידי מעשה המצו' האלו. ומי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב בשמיע כל הסגולות האלו אשר נקבצו באו בד' מינים הללו ולא ירדוף אחריהם כאשר ירדוף הקורא בהרים לקנות ד' מינים הללו לתועל' נפשו וגופו אך לא יהיה ח"ו כוונתו לתועלתו אלא יעשה הדברים לשם פועלן ומאליו סוף הכבוד לבא:

ובזוהר אמרו אר"א בכל עובדוי דבר נש ליבעי דאן די להוון כולהון לשמא קדישא ומאי

לשמא קדישא לאדכרא בפומא שמא קדישא דכלא הוא לפולחניה ולא לשרי עלוהי סט"א בגין דאיהו זמין תדירא לגבי בר נש ויכיל לאסרא' על ההיא עבידתא ובג"כ כתיב ושמרת מכל דבר רע ע"כ ובזוה' צריך ליזהר בזה כמעט' המצוות כי יותר הקליפה חונה לאחוז ברוחניות המצוה מבדבר גשמי שאין בו ממש ובפרט כי לפעמים יש איזו פנייה באות' המצוה כי בוחן לבות יודע הכל ובשהו' אומר בתחלת העשיה שהוא לשמו של הקב"ה הרי בזה מסתלק כל חצוני שלא תמרך באות' מצוה כי על ידי הוצאת הכונה בפיו יברא על ידי זה מלאך קדוש והוא מסייעו להבי' אותה המצוה עד תכלית' ואין כח להסטרא אוחרא לאחוז באות' מצוה אף על פי שהיה לו איזו פנייה במצוה ההיא ח"ו. אך עיקר גדול הוא להיות המצו' לשמה לקיים מצות בוראו ולא לשום פנייה על מנת לקבל שכר וסגולה הנמשכת מהמצוה או להתהדר בעיני חבריו' שזה הוא פגול לא ירצה. ובזוה' פרשת בראשית מונה חמשה מיני ערב רב ואחד מהם הם נקראים גבורי' ועלייהו איתמר המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינון מסטרא דאלין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם ובונין בתי כנסיות ובתי מדרשות ושויין עטרה על רישוי ולא לשמה דה'. ומעיקרי המצוה להיות נעשית בשמחה ובזוה' שכינת' לא שריא באתר עציב אלא באתר חידו ויתעדל בגילה ובשמחה רבה כשיחשוב בטובות הבורא יתברך שמו ויאמר בלבו הכל ברא בשביל האדם והשגחתו פרטית עלי להטיב לי בעוה"ז ובעולם הבא עם היות של גדולתו אין תכלי' ואף ויקח משל מבש' ודם אם היה יודע שיעשה דבר שהוא רצון המלך לא ישקוט ולא ינוח עד שישלי' רצון המלך שהודיעהו ותועל' כמוהו יהיה שמח שמחה רבה על אשר בא מעשיו לפני המלך. עאכ"ו שיש לו לטרוח ולבקש איך לעשות רצון מלך מ"ה הקב"ה שהוא חי וקיים וישבח לאדון הכל שזיכהו במצוה ההיא ויעשה אותה באהבה וחיבה ויאמר מה אני מה חיי שפל ואפל לרא"ש והלואי אעבוד בכל כחי וגופי וממוני ביום ובלילה ואשיג מה רצונו ואפנו שימצא נחת רוח בעבודתי ומעשה ידי אחר כל ההכעסות שאני מכעיס בפועל כפי ובעלילותי בעבור רצונו בכל רגע ובכל שעה והוא מאריך אפיה ונותן לי חיים ושלו' ואינו מקפח מזכותי וטובתי מפני זה. ואיך אני לא אכיר בטובתו הגדולה ובגמולו השלם ובשביל איזה מצוה קטנה או גדולה לידי אשתעבד עצמי וממוני לעשו' המצוה ההיא בכל לב ובכל נפש. ובפנות האדם אל הענין הזה לא יתרשל בשום מצוה ובפרט בתתו אל לבו כל צבא השמים עובדים עבודתם בשמחה ששים ושמחים לעשות רצון קונם. ועבודתם היא כפלים על עבודתינו שהרי הגלגלי' אינם שוקטים לעולם מתנועתם. וכן השמש לעולם הוא סובב ובכל בקר יוצא בשמח' ומשור' לפני הקב"ה כמ"ש בזוה' והראשוני' ז"ל פירשו

הכתוב ושמרתם לעשות כאשר צוה ה' אלהיכם לא תסורו ימין ושמאל. דקדק הכתוב ואמר לא תסורו בלא וא"ו והטעם שר"ל אם תשמיר בדעתך את המצוה לעשות אז בדרך הטבע לא תסורו ימין ושמאל כי לא יכבדו עליו עול רבויים מרוב החיבה כמו הנושא ענק מרגליות ושלשלאות זהב שלם בית חשיבותם לא יקפיד על כובדם ומניחם לישן בהם מה שאין כן ממינים שאינם חשובים מקפיד אף על מיעוטם. ונקוט האי כללא בידך כי לא ישיג האדם גדר עסק תורה ומצוה עד שיעריכנו לעניני העולם הזה כמ"ש רע"ק כשהשכים לעסוק בתורה בחצות לילה ופעם אחת ראה התבנים נושאין תבן בעת ההיא אמר מה יתרון לנו שאנו משכימי' לעבודת ה' הרי התבני' השכימו יותר ממני ועל דרך זה אם יאמרו לאיש היערכו ד"ת לכסף וזהב·אמר יאמר כי בן מות הוא המעריכי' אות' לאחרי' כי הלא תורת ה' אין ערוך אליה וכהדבק בה כהדבק בשכינ' בעה"ז ומה גם בע"הב וכסף וזהב הם דברי' גשמיים הווים ונפסדי'. והאיש הלזה לא ישמיע לאזניו מה שמוציא מפיו כי הלא אם יאמרו לו במקום פלוני יש מטמוניות זהב וכסף לא ינום ולא יישן ירוץ ולא ייעף עד ישקיף וירא אם השג ישיג. מה שלא יעשה כן להשיג תורה ומצות עם שכל הון יקר כאין נגדה ועל זה נאמר אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' ודעת אלהים תמצא:

וכן יהא זהיר שלא יניח המצוה בשביל הוצאת ממון כי שנה מצינו ביעקב אע"ה שהיה ניקני שכאמ' ויותר יעקב לבדו ואז"ל שחזר על פכין קטני' שהצדיקים חביב עליהם ממונם. ומצינו במקום אחר שהיה ותרן אין כמוהו כמ"ש ז"ל על מ"ש בקברי אשר כריתי מלמד שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה כרי ואמר לעשו טול כרי זה בשביל חלקך במערה. והמנו ראוי ללמוד כל איש ישראל שלא יפזר לריק ושלא לצורך ובמקום מצוה התלויה בממון יהיה וותרן גדול ואדרבה כל מצוה שקונה אותה ביוקר הרי זה מעולה וכ"זהר כתן ש' חנם בלא מצוה כי הקליפה בהפקרא ניחא לה וע"כ יזכו בשביל ממש ולא יניח שום מצוה בשביל דמיה שהרי ר"ג לקח אתרוג באלף זוז. ואז"ל זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצוות סוכה נאה אתרוג נאה ואמרו הידו' מצוה עד שליש ופירשו רש"י ובעלי התוספות ז"ל דהיינו דבעת שרוצה לקנות אתרוג ויש שם אתרוגים הרבה וכולם הם כשרים אז יקנה ביוקר היותר מהודר אפי' אם צריך להוסיף שליש דמי אתרוג הכש' שאינו מהודר. ואפי' אם כבר קנה אתרוג הכשר ואחר כך נזדמן אתרוג גדול ואין מצומצם בשיעורו והראשון מצומצם בשיעורו צריך להוסיף עד שליש דמי אתרוג הראשון ולקנותו. ואז"ל עד שליש משלו מכאן ואילך משל הקב"ה וכו' פירוש עד שליש משלו דהיינו אותו השליש שהוסיף בהידור מצוה משלו שאינו נפרע לו בחיים כמ"ש היום

לעשותם ולא היום ליטול שכרם מכאן ואילך מה שמוסיף בהידור יותר על שליש משל הקב"ה דנותן לו שכרו בעה"ז כי לא על ידי ההוספה תהיה חסר ממונו ח"ו ורק הקב"ה יפרע לו ע"ר לווה עלי ואני פורע והקרן קיים לע"ב. ועוד פירשו דעד שליש משלו ר"ל כי מי שאינו מושפע בנכסים ואין לו אלא כדי חיין ולחם חקו שזהו נקרא שלו כי הקב"ה הבטיח בל בריה בלחם חקו שנאמר נותן לחם לכל בשר. אז זה האדם אין לו חוב להוסיף יותר משליש אך מכאן ואילך של הק"בה ר"ל מי שהשפיע לו יותר על צרכו שהוא מושפע בנכסים אז הוא משל הק"בה ויש לו להוסיף כהנה וכהנה. (הגה) א"ה כתב בספר כנסת הגדולה וראו יתי לחסיד א' שעלה בדמים לולב א' שקנאו גביר א' מקהל לרב אחד ואמרו לו שלא היה ראוי לשעלות בדמים אותו הלולב שקנאו הגביר הנזכר ולרב הנז' מפני כבודו והשיב החסיד הרב גדול כבודו אמנם כמה שציוני ה' אלהי מצוה מן התורה אין חולקין כבוד לרב דיותר קרוב אדם אצל עצמו לעשות המצוה שצונו הקב"ה משום אדם. ושבחוהו חכמים על התשובה הזאת:

ומה יענו ומה יצדקו רבים מעשירי עם אשר כביר מצאה ידם הון ועושר בבית' הממלאים בתיה' כסף וזהב וחסים על ממונם מלקנות לולב ואתרוג הכשר לצאת בהם י"ח וסומכים לאמר עם הלולב של הקהל אנו מטלים ויוצאי' י"ח והיא במיכה של הכל כי לא נתקן לולב הקהל אלא לצאת בו מי שאין לאל ידו משגת לקנות לעצמו אבל מי שיש ספק בידו לקנות ולהדר ולחבב המצוה החיוב מוטל עליו שלא לחוס על ממונו ולקנו' אתרוג הכשר לברך ולצאת בו ידי חובה כי זה ילווהו בכל עמלו וכבוד עושרו כי הבני אדם כמשלו לחולד' מה חולדה זו גורר' ומניחת גורר' ומניחת ואינה יודעת למי מניחת כך כל באי עולם גוררין ומניחים ואינם יודעים למי מניחי' כמ"ש יצבור ולא ידע מי אוספם ועל זה נאמר אל תיגע להעשיר רוצה לומר להעשיר אחרים שלפעמים עוזב כבוד עושרו אשר אסף וקבץ למי שישא אלמנתו וזה דרכם כסל למו שחילם וממונם אשר עתידים לעזוב לאחרים חביב עליהם יותר מהכנסת העני' והאותלה ואינן מפזרים ממונם לכבוד המלך ה' צבאות ולקיים מצוותיו כדי שילכו מצוותיהם לשומרם בנוסעם מהעולם ההוה והנפסד הזה לעולם הנצחות. אשר מי יכילנו הדרך ההוא אשר הוא בחזקת סכנות עונותו' מכמ' כתות כתות מלאכי חבלה אף וחימה ומשחית אשר כל האויר מן הרקיע לארץ מלא מהם והיא מר לה לעבור בין אותם הכפירים שואגים לטרף רחמנא ליצלן ומי יגן בעדו אז האם העושר אשר עשה ולא כמצות' יגן בעדו הוי סכל הוי אויל השר השמרים מבין עיניך ובחר חלק יפה מממונך לכשמתך הצלובה כי חייך קודמים לחיי חברך ואין דוחין נפש שלו מפני נפש בני ביתו ולהניח להם הכל אלא יקח

תחלה חלק לנשמתו לעשות בממונו הידור מצות ומע"ט מנכסו וממונו כהון עתק כר"ג שקנה אתרוג אחד באלף זיכרים והמאר ישאר לבניו והוי לעושה היפך מזה ועליו נאמר עושר שמור לבעליו לרעתו. ונאמר יש רעה חולה וכו' איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים ונפש"ו לא תשבע מן הטוב. כי באמת הם שבעים דשנים ורעננים בהיכליהם ועירותם כעגלי מרבק אכן נפש נמא' ורעיבה מהמצוות ולז"א ונפשו לא תשבע נפשו דייק כמו שפירשו חכמי המוסר הקודמים.

ומה יענה האדם ליום פקודה לפני המלך ה' צבאו' כי הוציא כמה הוצאו' בביתו למלא אכריסו מכל מאכל ומשתה וכמה ממון כיזבז ליום הכסא לקנות לגופו הגגוף בגדים נאים נכיף טהור דקה מן הדקה וכוב' ישועה גם בתי ידים גם בתי השוקים אחד למעלה וז' למטה ועל בגדים החמודות אשר ייטב בעיניו רץ ובא אבל המוכרים ורץ ובא אצלו והיו עיניו ולבו שם תמיד כל היום למלאות רצון יצרו הרע ועור בעד עור יתן בעדו ולא ישוב מפני כל כופר ושמח לבו ויגל כבודו כי מנא כדי גאול'תו להרא ות העמים והשרי' את יופיו ורוב עושרו. ועל מלבושי גופו הגגוף לא יכוס ולא ייטן ירון ולא ייעף אם ישקיף וירא אם השג ישיג כדי חפצו ורצונו. ונפשו העלובה ערום ועריה לא הביט אליה לחוס ולחמול עליה לעשו' לה מלבוש המצות ומע"ט הנעשות בחג הקדוש הזה ויבז בעיניו מצו' ה' ואם בא יבא לידו לולב ואתרוג בלא כסף ובלא מחיר במתנה או בזול יקחנו. ואם לאו אינו חושש כלום ויסמוך על אתרוג הקהל לבלתי בזות כספו וזהבו על ענף אחד של תמרים ועל פרי עץ אחד כי כדי בזיון וקצף בעיניו לבזבז אדם כספו וזהבו על דבר מה כי בשאר הימים ימנאנו בפרוטה (הגה א"ה ועוד רעה חולה כי הבעלי בתים להפים דעת בניהם הקטנים שלא הגיעו לחינוך קונים אותם לבניהם והם נשארים שוללים מאותה מצוה ובשעת ההלל והושענות אין לולב בידם והם ביד בניהם הקטנים אוי לאותה בושה) אוי לו מיום הדין אוי לו מיום התוכחה התחת זאת לא תתאפק ה' מה מצאו בי עול כי רחקו מעלי ואותי השלכת אחרי גווך ותכבד את גוף הגגוף מלא אספסוף ממני. ואנכי נתתי לך העושר והכבוד ולי הכסף ולי הזהב וזהב עשית להבעיסני בטוב אשר השפעתי אליך. ורע בעיניך לכבדני בפקודי התורה ישרים משמחי לב מהטוב ההו' אשר הוא בידך ממני. הגמול הזה קויתי לגמלך כל טוב ואתה תגמלני הרעה.

ובודאי הגמול עושה אלה גדול עונם מנשוא. ועל זה בעלי בתים יורדים מנכסיהם ולא עולים כי מרבים כבודם וממעטים כבוד שמים כי מהראוי למי שהטיב עמו הקב"ה חסדו בנכסים בעושר ושפע רב שלא יהיה כפוי טוב' בטובתו של הקב"ה המעדי' טובו

טובו עליו ולתת ראשית כל בכורי כל לאל יתברך ולשמוח במעשה המצות ולא יחשיב את כל הון ביתו אבל רכון הבורא אפילו על הדברים הנראים קלים בעיניו כי הם נעשים פה למטה וראשם מגיע השמימה וגדולים מאד בעיני אלהים ואנשים יודעי דעת ומביני מדע ויבזבז ממונו עליהם להראות חביבות המצוה וחפצו לעשות תכשיטים ומלבושים נאים לנפשו הרמה והנשאה כבודה בת מלך וממשבצות זהב יהיה לבושה כמו שעשה לגוף הגגוף וכן לזוכה מזון הנפש בתענוגי תורה ומצות כמו שעושה לגופו כמה מאכל ומשתה ויין הרקח וכל תענוגי' ליום הטב שא' לא יעשה האד' מצות ומע"ט הנפש לא יהיה מזון לה בעולם הנשמו' ותרעב מן מזון העליון וזהו סוד ולקטו דבר יום ביומו פי' דבר התורה והמצוות מוליך אותו ליום רוחני בע"הב וכמו שבשלימות צורכי הגוף צריך לב' דברים האחד מלבושים והב' מאכלים כן לשלימות הנשמ' צריך ב' דברים אלה. מזון הוא עסק התורה והמצוות הם מלבושים והוא כי הנשמה יש בה רמ"ח איברים רוחניי' והיא בתוך הגוף כל אבר רוחני כאבר גשמי שכנגדם רמ"ח ניצוצי נשמה ואם האדם יעבור עביר' כגון להסתכ' בעריות או באכל דבר איסור אז נסתמה עין הנשמה ונתכסה בקליפה ואינו רואה ברוחניות ואינו רואה סודות התורה אף שהספר הוא לפניו וכן אם חוטא באבר האזן יתחרש אזן הרוחני ולא ישמע דברים הרוחנים וכן מה שיכריז המלך וכן כשחוטא בפה הוא נאלם ולא יוכל לדבר בדברים הרוחניים וזה גרם המעשה באותו חסיד שסימא את עיניו במסמרות של אש כדי שלא יכשל בראותו שרצ' לסמות עיניו הגשמיים כדי להציל עיני נשמתו. ועל זה הזהיר הכתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים פירוש שיהיה הגוף שהוא המלבוש והבגד אל הנשמה לבנים ומלובשים במצות להלביש הנשמה ושמן על ראשך והיא הנשמה שהי' נר ה' נשמת אדם אל יחסר כי אם יהיה ח"ו בהיפך יפגום הנשמה ברמ"ח איברים ויהיו מלוכלכים ויצטרך ללבנם באור הגיהנ' לשרוף מלבוש ההוא השחור וללבן את הנשמ' ולטהרה כדי להחזירה למקומה שממנה חוצבה כי תכלית ירידת הנשמה לזה העולם היתה לעשות לבושים לנשמה והלבוש לכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו הרוחניים הם בקיו' רמ"ח מ"ע ושס"ה לא תעשה ועל כן אנו אומרים אשר קדשנו במצוותיו כי עשיי' המצוה תקדש הנשמה ותלביש' באור חדש שבאותו הלבוש תתלבש בג"ע התחתון. ואם כן איפה מה לו לאדם לרדוף אחרי הבגדי' הנאים מלבושי הגוף ובגדיו נשרפים שישן לו על משמרו משמרת הקודש מעשה המצות מלבושי הנפש. וכל עוד שכיבד את גופו מנפשו בודאי נפשו לא מטוהרה ותחת תכשיטיה וקישוטי' ובגדים לבנים הלבישה כמה מלבושי' צואים וראוי לו ללבו' שחורים ולהתעטף שחורים כל הימים על נפשו תחת אשר עיניך

פיגית׳ וכל ירו׳ ראשו להזכר ולהפקד בכלל ירא׳ ה׳ וחושבי שמו אוי לה לאותה בושה אוי לאות׳ כלימה כי אף כי עתה אינו רואה בנפשו מאומה הנה זה דומה לאדם שהוא מלא נגעים בגופו ומכסה אותם לבושו ובהסיר לבושו תגלה ערותו ותראה חרפתו כך בנפש חקוקים החטאים כמ״ש החטאים האלה בנפשותם כי כיברו את גופם מנפשותם ובהיות הנפש לבושה בחומר לא יראה מומה אשר היא ערום ועריה: אך בסור החומר מעל הנפש תגלה ערות׳ ותראה חרפתה תגא בגאות עבדים ערומה מכל ושוממה מכל רחמנא ליצלן: הטוב היות ספיר ויהלום ונכי תפארת כמו שפחה נחרפת על טפשותך וחמדת מאויך ומתוכך ההוה והנפסד בכליון חרוץ:

ונוסף על זה הנפש היפה היא מר לה כי תוכרח לחזור בגלגול המר לקיים המצו׳ אשר ביט׳ מסיבת הגלות ממון כגון דידן וכיוצא כי כל המצות שיש יכולת באדם צריך האדם לקיימם ולרדוף אחריהן ואם לא קיימן הוא מוכרח להתגלגל ולקיימ׳ על כל פנים. והמצו׳ הנוהגות. בזמן שאין בית המקדש קיים אלא שאין בידו לקיימם כגון פדיון הבן וחליצה וכיוצא בהן יש בזה חילוק כי אם באו לידו ולא קיימם הרי הן כשאר כל מצות שבידו לקיימם ונתחייב לבא בגלגול גמור כדי לקיימם. ואם לא באו לידו אין צריך עליהם גלגול ממש אלא מספיק לו שיתעבר בסוד עיבור באיזה אדם שיהיה משורש המתייח׳ אליו יותר וכשיבא לידי אותו אדם המצוה ההיא שחסרה לו לזה יקיימנה על ידו ויסתלק אחר כך משם והמצוות התלוי׳ בבנין בית המקדש כולם צריכים להתגלגל בביא׳ משיחנו ירי״ה: ואז יקיימו כל אותם המצות שזה הוא הטע׳ שיהיו תחלה ימות המשיח ואחר כך עה״ב שהוא אלף הז׳ שהוא עיקר העונג לנשמות. לפי שהנשמה לבדה אין לה קיום מצות התלוי׳ בארץ כי כל התרי״ג מצות צריך האדם לקיים במעשה ובדבור ובמחשבה ולכן יהיו תחלה ימות המשיח שיתגלגלו כל אותם הנשמות לקיים כל מצות התלויות בארץ במעשה ובדבור ובמחשבה כי מה שקיימו בעה״ז לא היה רק במחשבה כי א״א לקיימם במעש׳ וזהו שהיה אומר ר׳ ישמעאל בן אלישע כשהטה׳ את הנר בליל שב׳ לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה כמו שהאריך הרב הקדוש זלה״ה בסוד הגלגולים וזו היא הערה גדולה להמתרשלי׳ במצו׳ לחום על נפשות׳ ולידע על מה ועל מה ירד׳ בעול׳ השפל בגוף מחומר קורץ טפה סרוח׳ דהיינו כאן אחר למקום עפר רמה ותולעה ולא היתה ירידתה כי אם לקיים מצות ה׳ לקשט את עצמה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל ולא בהילת לאסתכולי באפי׳ כאשר היתה טרם ירידתה בעולם השפל כי כסתה פניה. ואם ח״ו נתרשל האדם מעשות מצות ומעשים טובי׳ לצבור הון ועשר לגופו הנגוף. אז הנפש היפה היא מר לה מאד

נשקפה

נשקפה ותיבב אוי לי אהה עלי איככה אוכל וראיתי פני אבי שבשמים ואנכי ערומה גולה וסורה טמאה כטומאת הנד׳: אנה אוליך את חרפתי בושתי וגם נכלמתי כי שטיתי טומאה תחת אישי הא׳ ויתן איש בי את שכובתו ומשיכני בתלם עבותו ותחת היותי יפה צרורה בצרור החיים. איך ולמה אתה בן אדם תולעה תכני מכת אכזרי בעצלותך מעשות מצות ה׳ והנני ענייה סוערה ממצות ומעשים טובים מלראות את פני האדון ה׳ אלהי ישראל ובבואי לפניו כלה גרש יגרשני לאמור פקדו נא את הארור׳ הזאת הוציאוה ותשרף באש שלהבת אל תוסף ראות פני כי ביום ראותה את פני תמות מיתת עולמית. ובעה גם כדה לחזור ולבא לעולם השפל וקשה ביאה זו לה מאד מרה כלענה:

ודי בהערה זו למי שהריחו ביראת ה׳ ורך הלבב שישים בלבו גדת הכת היקרה והחמודה וגודל שכר המצות בעה״ז ובעה״ב וכ״ש בתתו אל לבו כל אדם שהאהבה הגדולה אשר לו עם ממונו והונו לא לעולם הוא. כי אם הוא מאוהבי ה׳ יוכי׳ אותו בחייו ויפריד ממונו ממנו כמ״ש כי את אשר יאהב ה׳ יוכיח ועל ידי זה יזכה אל התשובה ולתקן מעשיו ואם הוא מאויבי ה׳ ומאותן שאין מספיקין בידם לעשות תשובה משלם זכיותיו לו בחייו ויפריד אותו מממונו וימות ברוב עשרו ולאו׳ אשר לא עמל בו יניחנו כמו שפי׳ קדמונינו ז״ל כוונת הכתוב הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד פי׳ כי ההון והעושר ישאר בביתו של אדם והוא יפרד ממנו אך וצדקתו עומדת לעד כמ״ש והלך לפניך צדקך והוא ילוונו בכל עמלו אשר עמל כנודע ממשל הג׳ אוהבים לרז״ל. ואם השפיע לו מזונותיו ברווח לבו יהא דואג תמיד שמא מאכיל אותו השם יתברך זכיותיו ויראה לצאת ידי חובה ומצות וגמילות חסדי׳ ובוז יבוז ממונו באהבת המצוה הבאה לידו ויאמר בלבו בשפלות וברוח נמוכה. מה צדקי ומה חסדי לפני בוראי אם אוכל שכר מעשה המצות בעה״ז ומתי אעשה גם אני לביתי בית עולמים. אם לא אבזבז את הוני בשמחה ובטוב לבב בבא המצוה לידי בכל כסף ובכל מחיר. ולא אשוב מפני כל כופר.

והמכשלה הזאת תחת יד מרב׳ בני עמינו להבזות המצוות בעיניהם על מצוות שיש בהם חסרון כיס ועוד ידם נטויה בימים האלה האדירים והנוראים מפחד ה׳ ומהדר גאונו ולא אמרו נירא נא את ה׳ אלהינו ולקחת אותנו מצוות ד׳ מינים שו להיות סניגורים לנו לטוב לנו כל הימי׳ ולחיותנו כהיום הזה כי מי יודע אם לעת כזאת הגענו בכף מאזנים מחצה זכיות ומחצה עוונות ורצה הקב״ה לזכותינו להכריע כף זכיותנו ומה לו לאותו הבן שאביו נות׳ מתירה לחתור באוצרותיו ולמלא נפשו מכל טוב אדוניו והוא לא כן ידמה ופנה עורף

ולא

ולא פנים ויחבק אשפתות תחת פרדסים וגנות. ובודאי כי לא כל א' מישראל יוכל לישול אתרוג הראוי לברך עליו כי לא כל אדם יכול לבזבז כספו בזה כי לא אמרו כל השיעורים הללו ודאי אלא לעשירי עם אשר כביר מצאה ידם כאשר דברנו עד הנה בתוכחת אך לא מפני כך נאמר שהות' להם ליתר העם לבלתי קחת לולב ואתרוג לעשות הנענועים בשעת הלל ולהקיף בהם ההקפות כי לענין זה לא מיעלה ומוריד האתרוג להיו' נקי ומהודר כמו שהוא לענין הברכ' כי בודאי בזה מצוה מוטלת על כל איש ישרא' לקחת מן הבא בידו אתרוג ולולב כי לזה אין צריך לבזבז עליו מעות ביותר ובמעט מחיר ישיגנו ולאיש אשר אלה לו כי כפשו אותה לקחת לולב ואתרוג בי' דינרים ואין ידו משגת ויעש כדי השגתו לשם שמים נותנין לו שכר כעושה מצוה בשלימותה כי ה' יראה ללבב. אכן אותם בני אדם שתעו בשכלם לאמר בביוצא בזה כיון שאין בידנו מצוה בתיקונה לא נחפוץ בה והשעדר טוב ממציאות רע תעו מדרך השכל כי לכל הדיעות לענין נענועים לא עיכב שום מהדברים הפוסלים לברכה וראוי לכל בר דעת לרדוף אחר המצוה הזאת כאשר תשיג ידו המעט הוא אם רב כי כל אדם אינו חייב אלא כשיעורו ועשה ענף ופרי למעלה.

אבל חלילה להתבזות ולהקל המצוה ח"ו בעיניו. כי כשם שצריך להיות כל איש ישראל ירא חטא והוא שיהי' ירא שלא יכעיס את קונו ולומר איך אחטא ונמצאתי מכעיס לקוני להפך מדותיו הרחמים לדין חליל' ואיך אכניס את הקליפה אל הקדש פנימ' ונמצאתי כמועל בקדשים ומכניס צלם בהיכל ואם יירא עוד יותר יאמר איך אחטא ואפגום עליונים ותחתוני' ויזוו' מדות העליונו' ח"ו. וכל אלו הבחינות הם יראת חטא בערך לא תעש'. וכן נמי צריך להיות ירא בערך מצוות עשה ורוחו ונשמתו אליו יעגוב ויסער ויאמר מה מעשים אעשה לפני צורי וקוני לייחד את המדות של מעלה כדי שלא יהא קצף הדין גובר ח"ו פן יפגע הדין במעט הצאן צאן קדשים ויהיה פרצה גדולה בקדושה ח"ו מכח רוב הדין. הלא תראה האדון הרשב"י ע"ה הוא היה אומר כל יומאי אשתדלנ' דלא יוקיד עלמ' בדינוי דצדק וכו' וכמוהו כמה חסידי התנאי' כגון ר' צדוק ור"א המודעי שהתענו על ירושלי' ועל ביתר שלא יפגע בהם הדין וזה היה מעלת אברהם אבינו ע"ה שהיה ירא אלהי"ם בבחינה זו כמ"ש כי ירא אלהים אתה שכיון לעשו' רצונו של מקו' כדי לעקוד את הדין בעקידת יצחק בנו באופן שמדת הדין תהיה תמיד נעקד בימין ומוכנע תחתיו להיותו נכלל בימין כנודע. וכן צריך כל אדם להיות ירא וחרד ולהיות מגמת פניו תמיד כל היום לא ישקוט ולא ינוח להרבות תורה ומצות בכוונ' ולהתיש כחות הדין ולהגביר חסדי ה':

ועיקר מצות ד' מינים ונענועם באים בחג הקדו' הזה כי כולו מלא חסדים לכבוש דינים קשים שנגברו מראש השנה עד יום הכפורים שהם בסוד שמאלו תחת לראשי ומצותה על ידי הלולב ונענועיו הוא בסוד וימינו תחבקני להמשיך חסדי המקום חסד ה' מלאה הא"רץ ומתייחדים המדות העליונות ייחוד גמור וכנוו שמבואר בזוהר תצוה ז"ל וכד ישראל אינון בט"ו יומין כדין נטיל לכבוי לפרס' גדפ' עלייהו ולמחדי בהון ועל דא כתיב ולקחתם לכם ביום הראשון פרי דא איהו אילנא דאקרי עץ פרי ואשתכח ביה פרי עץ הדר כד"א הוד והדר לפניו מ"ט איתקרי הדר ומאן איהו הדר דא צדיק אמאי אקרי הדר והא אתר טמיר' איהו דלית ליה גלאה כלל וצריכ' לאתכסי תדיר ולית הדר אלא מאי דאתגליא אלא אע"ג דאיהו דרגא טמירא הדורא איהו דכל גופא ולא אשתכח הדורא לגופא אלא ביה מ"ט וכו'. ובגין כך עץ הדר איהו הדא איהו עץ פרי עושה פרי כפות תמרים הכא אתכלל אתת' בבעלה בלא פירודא תמרים כחדא וענף עץ עבות תלת' דא בסטרא דא ודא בסטרא דא וחד דשליט עלייהו וערבי נחל תרין דלית להו ריחא וטעמא בשוקין סבבי נסא ובגין כך לולב נטיל כולהו וכו' ובגין כך בהני זינין בעי בר נ' לאתחזאה קמי קב"ה עלין וטרפין דהני תמרים אינון כל אלו חילין דאתאחדן באינון כינויין דקב"ה אקרי באין בגין דבעינן לאתתא כגוונא דלעילא דלית לך מלה בעלמ' דלא אית לה דוגמא לעילא והכא נמי אית לאתתא ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא דקב"ה עכ"ל ולמודעי דעת ומביני מדע מבואר מהמאמר הזה איך אנו מייחדים כל המדות העליונות יחד ע"י נטיל' הלולב ומיניו ונקצף הדין כל יראה וכל ימצא ח"ו. ואף אם אין כל אדם ישכיל רמיזות הענינים וסודותיהן ויחודם אעפ"כ יש לאל ידו לעורר כח העליון כי מאח' אשר כל א' מהנה יש לה כח ושורש במרכבה עליונה אשר נמשך משם למטה בארץ מעש' ידינו מעורר כח העליון ושורשו למעלה ועל זה נאמ' כי חלק ה' עמו כי הוא יתברך חלק מכבודו לישראל ויפח באפם נשמת חיים והחלק ידבק בכל ודומים למשיחה או חבל הקשור בראשו אחד למעלה ובראשו אחר הב' למטה שמי שאוחז בראשו של מטה ומתעסק בו בכל כחו מנענע ראשו העליון. כן הדבר במעשה המצוות פה עמנו למטה בארץ ראשו מגיע השמימה ומתעורר כח העליון ושורשו למעלה ונתוסף כח וגבורה בפמליא של מעלה ומתבסם כל העולם: אשר על כן אשרי אנוש יעשה זאת לבלתי סור מן המצוו' ימין ושמאל ואף אם לא ידע וישכיל בטו' סממנ' מה היא ומה נעש' בה רק יהא זהי' להיות רגיל בפיו טרם עבודתו לומ' ויהי נוע' ה' אלהינו וכו'. וכן אמרו בזוה"פ' יתרו וז"ל על מה דגלי דוד ואמר ומעשה ידינו כוננה עלינו מאי כוננה עלינו כוננה ואתקן תקונא לעיל' כדקא יאו' עלינו

אע״ג דלאו אנן ידעינן לשואה רעותא אלא עובדא
בלחודי מ״מ ידינו כוונתו להאי דרג׳ דאצטריך לאתתקנ׳
וכו׳ ע״כ הרי מבואר שעיקר תפלה זו היא להבלתי יודעין
לכוין מעשה המצות במדרגו׳ העליונות אע״פכ מעשה
ידינו מעורר מדריגות העליונות ועושה פרי למעלה · ועל
כן מדרכי חסידים הראשונים ע״ה לאתעורר ולומר טרם
כל מעשה המצות הכתוב הזה כאמור :

וכל אלו השעיכים צריך לחפש אחריהם קודם שיבא
זמן חיובן כדי להיות לו מוכן ומזומן לצאת בו
ידי חובתו ולהתהדר בהם לפני בורא עולם כי ההדור עיקר
גדול בכל הד׳ מינים כי אף על פי שלא נאמר הדור רק
באתרוג מכל מקום למדו רז״ל כי הואיל והוקשו להדדי
דכתיבי בחד קרא בא לומר שכל ד׳ מינים אלו צריכים
להיות מהודרים כמו האתרוג שכתוב בו הדר אשר על כן
במקומות שהאתרוגים אינם נמצאים וגם הלולבים באים
מארץ מרחקים צריך להזהר ולראות שלא לבא להכשל
באיסור ברכה לבטלה ח״ו כי לולב שיבש שדרתו או רוב
עליו שכלה מראה הירקות ש״ו והלבינו מכין פסול אפילו
בשעת הדחק · ואותה שאמרו בגמרא מעשה בבני כרכום
שהיו מורישים לולביהן לבני בניהם ואמרו אין שעת דחק
ראיה כראיה דבשעת הדחק יוצאים בהם כבר דחו אותה
הפוסקים דהיינו שהיו מורישים להם לזכרון בעלמא אבל לא
לברך עליו דאין זה נקרא הדר וכן מזה הם ב׳ לולב הכפוף
בראשו בשדרתו וכן אם לא היו עליו זה על גבי זה כדרך
הלולבים שאין ראשו של זה מגיע לבד עיקרו של זה או שאין
לו הרבה עלין זה על זה וכן אם נקטם ראשו דהיינו
שנקטמו רוב העלין העליונים או אם נקטם העלה העליון
האמצעי שעל השדרה אפי׳ הוא לבדו וכן אם נסדק ונתרחק
ב׳ צדדיו זה מזה עד שיראו כשנים וכן אם אם נחלקה
התיומת דהיינו מקום דיבוקם מגבן שהם גדלים שנים
שנים כל אלו פסולין אפילו בשעת הדחק כי אינו נקר׳ הדר
ואין בזה חילוק בין יום ראשון לכל שבעת ימי החג חוץ
מנסדק ונחלקה התיומת שפסול משו׳ לקיחה תמה שכשרים
מיום ראשון ואילך · אבל במקומות שנמצאים צריך כל אדם
להתהדר ולחפש אחר לו לב מהודר ויפה עד שידו מגעת ·
ומנהג לאגדו במינו כי אותם הקושרים במשי וכיוצא לנוי
אין זה נוי אלא משער אלא בעלין שלו יקשור אותו ונהגו
לעשות ו׳ קשרים כי הלולב הוא צריך יסוד עולם והוא ששי ·
ויש מי שסובר להיות ה׳ קשרים וד׳ אוירים שהם ט׳ במנית
כנגד ט׳ אותיות דשם ב״ן כי הלולב ומינו בבחינת שם ב״ן
כנז׳ בספר פרי עץ חיים ויש חסידים ואנשי מעשה עושים
בו י״ח קשרים רמז לי״ח חוליות שבשדרה וכן היא המדה
והרמוזה בו אל ח״י כמודע·

וכן ההדס צריך להודיעם כי ענף עץ עבות האמור
בתורה הוא ההדס שעליו חופין את עצו שיהיו
ג׳ עלין בקן אחד בעיגול אחד שאין אחד נמוך מחברו
שכשהם עומדים באופן זה ודאי הם מכסים כל הקף עצו
וזהו עבות אבל אם הם ב׳ עלין בשוה בקן אחד וזה כנגד זה
והעלה הג׳ למעלה או למטה מהם אין זה עבות אלא הדס
שוטה ופסול אפי׳ בשעת הדחק וקראוהו שוטה מפני שעליו
משובשי׳ כשושה · וצריך להזהר בזה לבודקן טרם יאגדם
בלולב ואפי׳ במקומות שאינם נמצאין צריך להזהר לפחו׳
שיהיו עבות רוב אורך ההדס או בראשו או בסופו דהוי
עיכובא · אבל במקומות שנמצאים צריך כל אדם לבקש
אותם נאים וטובים אשר אין בהם כל מום כולם עבות
מראשם ועד סופן ושלא יהא נקטם ראשן ואף שאם לא
נקטם העץ כשר מכל מקום למצוה מן המובחר יבדוק
בראשיה׳ שלא יהיו נקטמים ויבשים ויש אומרים דיבש ראשן
אפילו אי אפשר באחר פסול וצריך להזהר בזה מאד וכן
הערבה שיבשה או שנשרו רוב עליה או שנקטם׳ ראשה דהיינו
שנקטם עצה פסולה ויש אומרים שאם נדלדלו עליה מהקנה
או שנסדקו ונחלקו עליה פסולה ויש להחמיר בכולן הואיל
וערבות מצויות בכל המקומות · ודרכו מבני עמנו שוגים
בזה ולוקחים בכל יום ערבה חדשה ותוחבין באגוד׳ ומתוך
שמושכים אותה למטה כדי שיהא למטה מן ההדס נושרים
רוב העלים ופוסלין אותה כנז׳ שאם נשרו רוב העלים
פסולה ולכן ראוי להזהי׳ שידקדקו בתחיבתן בתוך הלולב
ובנענוען שלא ינשרו רוב העלים ויפסלו אותם · וגם צריך
לדקדק בשיעור אורכם שצריכין להיות הדס וערבה ג׳
טפחים שהם י״ב גודלים והלולב ד׳ טפחים שלמים שהם י״ו
גודלים · והרבה בני אדם לא דקדקו בזה בערבה ואוגדים
ערבה קצרה בלולב כדי שיהיו בדי הערב׳ למטה מן ההדס
וכן לא יעשה : והמדקדקים יבחרו בהדס שיהיו ארוכות
קצת ובזה יבא הערבה למטה מן ההדס לעולם ·

והאתרוג צריך לדקדק בו הרבה כי הוא נקרא
פרי עץ הדר וכל ההדור האפשרי
שהוא יכול לבקש ולחפש עליו יחפש ויבקש עליו ויקח אותו
בשלמות ההדור ויהא נזהר הרבה כי יש הרבה מהם שהם
מורכבים והם פסולים ואפי׳ הורכב יחור של אתרוג בלימו״ן
הוא פסול וכל שכן אם הורכב יחור של לימון באילן אתרוג׳
כמו שכתבו פוסקים הראשונים שהם פסולים אפי׳ בשעת
הדחק · ושמענו שיש סימנים בהם שהאתרוגים המורכבים
הם חלקים · ולאתרוגים בליטות קטנות בכל גופן וגובה
להם · ועוד יש בהן סימן כי המורכבים העוקץ בולט ועוקץ
האתרוג שוקע · ועוד סימן ג׳ כי תוך המורכב דהיינו
המין רחב והמוהל שלו רב והקליפ׳ התיכונ׳ קצרה והאתרוג
הוא להפך כי הקליפ׳ רחבה והתיכונה קצרה והוא כמעט
יבש · והגרעין של האתרוג הוא זקוף לאורך האתרוג ·
וגרעין המורכב הוא מושכב לאורך שגרעין לרוחב האתרוג
וטעם פיסולן הוא לפי שהמורכב לא נקרא אתרוג ואין

להכשיר רק הנקרא אתרוג ולא שאר מינים ולא בגזרה תלי׳ שיולתו מאחר שזה המורכב לא מיקרי אתרוג ואע״פ שהם בגזר׳ של אתרוגים ודרים משנה לשנה באילן ואין לנו בו אלא מה שאמרו חכמים אתרוג דוקא. וכן יש לדקדק באתרוג הירוק שדומה לעשבי השדה שאף על פי שחוזר למראה אתרוג כשר כשמשהין אותו ואין לקנותו לכתחלה אלא אם כן התחיל במקצת למראה אתרוג דשמא יהא כפלר יריק. ויש מי שפוסלו גם משום הדור ולכן טוב להחמיר וליטול האתרוג שחוזר כולו למראה אתרוג דוקא. ורבים שגו בזה להתיר אתרוג ירוק גמור וסמכו על דברי התקונים שאמרו ז״ל ואם היא ירוקה היא משובחת יתיר כדיוקנא דהות אסתר ירקרקת. ואני אומ׳ כי לפי שיטה זו היה להם להביא גם כן כי אע״פ כי אסתר ירקרוקי׳ היתה הרי אמרו וחוט של חסד משוך עליה ומטעם זה הירוק כעשבי השדה לגמרי פסול מפני כי גוון זה הוא בסטרא אחרא דפתי׳ כפרוח רשעים כמו עשב ואין בהם שנטרפות חסד כלל. ולא אמרו בתקונים אלא למי שיש בו ירקרקות במקצת ויש בו מראה אתרוג כמשך חוט החסד של אסתר וכן ראוי ונכון להזהר.

וכן יש להזהר בדין חזזית שאם עלתה בו חזזית והוא כמו אבעבועות ויש בו ממש שמקומו ניכר במשמוש היד שהוא גבוה מן האתרוג אם עלתה בב׳ או בג׳ מקומות פסול ואם הוא בחוטמו דהיינו במקו׳ שמתחיל להתקדד ולהתחדד כלפי ראשו פסול אפי׳ בכל שהוא וכן כל שינוי מראה אפילו בכל שהוא דזה לא הוי הדר משום שנראה שם לעינים יותר משאר מקומות שבו שבאותו השיפוע אדם נותן עיניו ומטעם זה ג״כ יבש פוסל שם בכל שהוא.

אבל ראוי להודיע לבני אדם כי יש כמה שהם נמנעים מלקנות אתרוג לברך עליו משלהם יען כי הכל נראה בעיניהם חזזית ופוסלים אותם כי באתרוגים שלנו הוא מצוי ליגדל מהם נקודות וקטנות כל שהן וזה לא נקרא חזזית שהחזזית הוא שמעצמו׳ האתרוג כולד אותה הנקודה מנומר או ירוק אך זה שנמצא ברוב אתרוגים שלנו אינו מהדיעות של אתרוג אלא מן הקוצי׳ ומן הברקנים שבאילן שעוקצים בו ובאותה עקיצה כשהוא גדל באילן משתנה מקום העקיצה ונעשה מקומה כמו הדוס וקורין אותה חזזית ואינו אלא מצד העקיצה ועוד כי רובם אינו ניכר מקומן במשמוש ואינו גבוה משאר האתרוג. וגם שינוי מראה שאמרו שאפי׳ בכ״ש פסול בשיפוע לא אמרו אלא כשנראה לכל שאינו הדר אבל באתרוג שאינן נראים לעין מחמת דקותם וצריך להסתכל בהם כדי שיהא נראה ונרגש בראייה ואדם אחר הרואהו ביד חברו יראהו כולו הדר בלי שום דופי זה אינו נקרא כל שהוא והדר נקרא למי שהוא בידו וכל שכן לאחרים הרואים אותו.

וחכמי האחרונים ז״ל צווחו על כמה בני אדם שמדקדקין דקדוק דק וקל ולא דקדקו בחמור דהיינו שרואין שכל אחד שטוענים של אתרוג אם נחסר דבר מה ממנה אף אם האתרוג מהודר בכל מיני הידור ביופי ובתואר מניחין את זה ולוקחין אחר אף שאין דומה לו במראית ובקומ׳ ובהידור רק שאין חסרון בשוגגם ושועים המה כי אף שראוי לבדוק בכל אלה להיות מנוקה מכל מום לא אמרו אלא כשידו משגת לקנותו מהמובחר והמהודר שבכולם או במצא אחר טוב ממנו:

אכן אם אינו במצא והמה במכמנים או שאין ידו משגת לקנות המנוקה והמהודר והוא צריך לברך ולצאת ידי חובה בלולבו של חבירו שפי עדיף לקנות אתרוג שיש בו א׳ מכל אלה אף שאינו כל כך מנוקי׳ ולברך על שקנוי משלו ותמונו מלרדוף אחר אותו שאין בו א׳ מכל אלה שצריך שחברו יקנהו לו במתנה ואולי לא דעת לו ולא תבונה ואינו גומר בלבו להקנותו ובמצא שאינו יוצא ידי חובת לולב וכן ששכיחנו רבים מגדולי ישרא׳ ורבים מאנשי מעש׳ עושין כן ותמהני׳ הרי זה מן המתמיהין כי על הרוב כשמברכי׳ בלול׳ הכולל המזכ׳ את הרבים כאשר ראיתי בקצת מקומות שעברתי בהם מרבים כל שעם לבא ורוב כל העם כדי לזכות בו חוטפים הלולב ומברכין ברכה חטופה וריבו איש את רעהו ותבקע הארץ לקולם ואין איש שם על לב כי צריך בעל המצוה שיקנהו לו תחלה במתנה ואם שוא חוטפו מיד חברו שבירך ולא זיכהו לו בעל המצוה לא עשה ולא כלום אין גם א׳ שיוכל לברך עליו בכונה ולעשות הנענועים כי מאין הרגלים שיברכו עליו והוא נוגע ואינו נוגע בלולב ואתרוג חברו ולא אוחז הלולב ואתרוג בידו לפחות בע״צ שברכה כאשר ראינו מעשה הרע הזה ברבת בני עמינו ומברכין ברכה לבטלה על נטילת לולב והוא אינו לוקחו בלקיחה תמה בידו כי ירא בעל המצוות למוסרו בידם פן בריבם איש את רעהו יעלו עד להשחית לולבו והאתרוג של מצוה שבזבז עליו ממון רב כאשר יקר מקר׳ רוב פעמי׳ וצריך להוכיח את העם ולהודיע עונשו של דבר ואומר שבו כי לכל העם בשגגה וישראל קדושים הם בהתלהב נפשם בחשק המצוה לא יפנו ימין ושמאל כי לא ידעו מה הוא ענינו של דבר ושורשו והייטב בעיני ה׳ כי יום א׳ לחשבון עונות יפגעו באיסור ברכה לבטלה ואת מעשה ה׳ יהרסם ולא יבנם ועוד כי בטלו מצות עשה מן התורה כי על ידי חטיפתם זה מזה וזה מזה לא עשו ולא כלום. ורבים מהם מתפללים תפלה חטופה אחרי כן כי איחר להם ב׳ או ג׳ שעות עד לברך. אשר על כן חסידים ואנשי מעש׳ בחרו להם לקחת לולב ואתרוג משלהם אף כי לא יהיה כל כך מנוקה ויפה כמו של הכולל רק שיעלה ברכתם לפי עיקר הדין ולברך בכונה ולעשות הנענועים כדת וכהלכה בי

פרק ב דיני הד' מינין שבלולב

המברכים בלולב ואינם עושים הנענועים אין להם על מה שיסמוכו. כי על כן אף שיצאו י"ח מן התורה לברך על קבלתי שמובחר כל כך במקום שיש מובחר ומהודר ויפה ומנוקה מכל מום. מכל מקום בהעריך הענינים בשיקול הדעת הדעת נוטה כי בהתלוות אליהם כושר הענינים הנז' וקיום המצוה כתקנה וכדינה בשלהם כונתם רצויה לפני האל יתברך וזה פשוט ומבואר לכל בר דעת. אך צריך להזהר שלא יהא באתרוג דברים הפוסלין אותו כגון חזזית גמורה שמעלמית האתרוג שמקומו ניכר במשמוש היד שהוא גבוה מן האתרוג כנזכר. וכן בחסרון אפילו בכל שהוא פסול כמו שכתבו הפוסקי' ואעפ"כ מיום ראשון ואילך כשר וניטל פטמו ונוקבו דינו כחס' וכשר מיום ראשון ואילך גם כן אבל חזזית כתבו גדולי הפוסקים דפוסל' כל שבעת הימים. וצריך שתדע דבא"ל שעושים י"ט שני של גליות פסולי יום ראשון אסורי' גם כן בי"ט שני משו' ספקא דיומא. ועוד ראוי להודיעם דבמקום דשכיחי דקלי' ושאר המינים אלם שלא יקצצו הם בעצמם הד' מינים דקרקע אינה נגזל' וסתם עכו"ם גוזלי קרקע הם ויבא בגזלה לידו ולולב הגזול פסול שלא יקצצנו הגוי ויקנ' מהם. ומה שנוהגי' בארץ ישראל שקונים האתרוגים מן הנכרים והולך הישרא' ובורר הטובים וחותך אותם בידו אינו מן הנכון שהרי אלו האתרוגים נתמרחו על ידי הישראל והילך יוצאים בהם בטבלם וראוי למנוע מנהג זה רק שיקצצנו הגוי בידו ויקח כמ"ש הפוסקים. וכבר כתבנו לעיל בפרק א' בדין סוכה גזולה שראוי לכל איש ישראל הירא להזהר שיהיה נזהר לעשות המצוה מממון של היתר שיודע בודאי שבא בהיתר גמור לידו בלי און ומרמה וגניבה. שאם ח"ו יש שום פקפוק של איסור באותם המעות שנאוי הוא לפני המקום ברוך הוא ונעשה סניגור קטיגור כדין לולב הגזול כמו שהארכנו שם: ויתר דיני אגד הלולב ונענועיו יתבארו בפרקים הבאים בס"ד:

כלל העולה מכל דברי הפרק הזה בקיצור שצריך כל איש ישראל להשתדל בעבודה הזאת ושלא תהי קלה בעיניו ואל יסמוך לומר עם הקהל אני נוטל כי היא סמיכ' של הבל כי לא נתקן לולב לקהל שלא שיטול אותו שאין לו ידו משגת לקנות לולב לעצמו או שבא מן הדרך או שאיר' לו איזה אונס ולא קנה לו לולב ואתרוג שאז תנאי בית דין הוא שיועיל נטילתו בלולב הקהל אבל מי שבידו ספק לקנות ולחבב המצוה ולהדרה אינו רשאי לדחו' אותה מעליו שהיא גדולה במאד מאד בכמות ובאיכות ומגיע לו תועל' רב אם לנפשו אם לגופו אם לכל אנשי ביתו להשקי' לו ממימי רע וכל גזרה רעה אם יעשה אותה כתקנ'. ועוד אע"פי שיטול לולב הקהל לא יוכל לנענע אלא פעם אחת לצאת י"ח מצוה אבל הנענועים אחרים בב' מקומות מן ההלל ולהקיף בו בזמן ההושענו' איך יעשה ואם הוא במקו' שהאתרוגי' שהאתרוגים אינם נמצאים ואינו יכול להשיג דבר שיצא י"ח בו מפני שדמיו יקרים ואין ידו משגת יקנה מן הבא בידו ד' מינים הללו להיותם בידו בשעת ההלל ויברך על אותו שנבחר לקהל ובו יצא י"ח ומה שיש בידו יהיה לחבוב מצוה לייחד שם שמי' מן הבא בידו וצדקה יחשב לו. אכן מי שיש ספק בידו לקנות צריך שישתדל לקנות המובח' והמהודר יותר שיוכל לברך עליו בשלו ולא יחוס ולא יחמול על ממונו כי איך יעלה על דעתו של האדם הטפש לפקפק בענין אחר כי ממנו יתברך הכל ומידו נתנו לו כי זה כונת הכתו' שיעשו מצותיו בשלמות ובהדור נאה, ונתן לו יד לעשות והאיש הסכל והטפש לא כן יעשה להקל מעליו שלא לפזר ממונו שאינו שלו ויתרצה במה שימצא אלא ראוי ונכון לחוס על כבוד קונו ולעשו' המצות בדקדוקן ובשלימותן ואע"פי שמן הדין נראה לו שיצא בו לא יתרצה בזה שלא יעש' הדבר בשלימות בלי פקפוק שאם בא ליקח אתרוג ושואלין ממנו דינר א' והוא מסופק בו אם הוא ראוי אם לאו ישאל ממנו אתרוג יפה ממנו ויתן ב' דינרים ויקח אותו יפה וטוב כרצון לבו בלי ספק ובלי פקפוק בכל תנאיו. וכן בכל עניני המצות העושה יעש' אותן בשלימותן ובדקדוקן שלא יחסר מהן כל דבר. ובזה יוכר עבודת העבד הנאמן ומדקדק בעבוד' אדוניו ומשתדל לעשותה בשלימות ולייפו' אותה עבודה כדי למצא חן בעיני אדוניו וגם אדוניו מכיר את לבבו הטוב ושמחת לבו בעשיית מצותיו ומוסיף לו שכר אחר נוסף על שכר המצוה עצמה מפני רצונו הטוב וחפצו השלם בעבודתו כמו שביארנו. וגדול שכר האיש המזכה את הרבים לקנות לולב הקהל לזכות את הרבים ולצאת בו ידי חובתם וזכות הרבים תלוי בו ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו כי הך היום הקדוש ראשון הוא לחשבון עונו' הוא מזכה את הרבים בו ביום מובטח הוא שלא תבא שום עון אשר חטא על ידו כמו שאמרו כל המזכ' את הרבי' אין חטא בא על ידו. ומי שדואג נפשו על כי רא' קרי בליל יוה"כ שאמרו עליו ידאג כל השנה והשיג ידו במצוה הזא' ישתדל בכל הונו ומאודו לקנותו ולזכות את הרבים כנגד טפת הזרע שהיא נשמה עשוקה ביד החיצונים עתה יזכה את נפשות בני ישראל במצוה הזאת ועל ידי כך יוציא אותה הנשמה העשוקה משם ולהכניסה אל הקדש פנימה ועל ידי הברכות שמברכים כולם מתקן מה שפגם המשכת הטפה למעלה לחוץ והחזיר הטוב אל הרע עתה על ידי הברכות יתוקנו וישובו אל הקדושה כי כן כחם של הברכו' להמשיך שפע ורחמים להחזיר הדברים ליושנם וכל עיקר מצוה זו הוא סוד יחוד וזווג מדות העליונות. והנענועי' גם המה באים להמשיך את החסדים ולהמתיק את הדיני' כנודע מדברי רבינו האר"י זלה"ה על כן מצוה זאת היא תקון גדול למי שנכשל בעון שכבת זרע לבטלה לייחד הלולב והאתרוג יחד סוד קב"ה ושכינתיה כנגד מה שהפרי' לשכינת

לשבירת עונינו בהמשכת השפע לחוץ עתה יוקשרו ויעשו כולם אגדה אחת וכמו שבחטאו נסתלקו החסדים למעלה כך על ידי הנכנעים ממשיך החסדי' וממתיק את הדינים כאמור וטוב ויפה לכל האי' הירא לכוין בכל זה וככן חס"ד ה' מעולם ועד העולם על יראיו אמן :

פרק ג

ערב יום חג הסוכות מצוה על כל איש ישראל להשתדל ולזרז הוא בעצמו ובכבודו להכין צרכי חג הקדוש הזה בשמח' ובטו' לבב ואע"פ שיש לו כמה עבדי' מצוה בו ביותר מבשלוחו כמו שאמרו לענין שבת דרב נחמן בר יצחק מכתף ועייל מכתף ונפיק ואמר אלו מקלע לי ר' אמי ור' אסי לא מכתיפנא קמייהו כן יעש' לכבו' האושפיזא הבא אלינו הוא החג הקדוש הזה ולכבוד הז' אושפיזין קדישין אברה' יצח' ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד ע"ה המתשתפים בכל קורות סוכתינו כל ז' הימים ושמי' ושמחים בששון שמחתנו שמחה של מצות וכל דבר שיקנה תהיה מנת' פניו לכבוד הרגל ולכבוד הז' אושפיזין קדישין : ואם אי אפשר לו להטפל הוא בכולם יכין מקנתם ויאמר בפה מלא ברוך אלהים שהחייני וקיימני והגיעני לזמן הזה והגדיל טובו עלי ויתן לי יד ושם לכבד הימים טובים כיד ה' הטובה עלי ומידו נתנו לו והריני קונה ועושה זה לכבוד הרגל הקדוש ולכבוד הז' האושפיזין קדישין זכותם יגן עלינו אמ"ר : ובכן בתתו אל לבו כן לא יחוס ולא יקפיד על ההוצאה של יום טוב כי ממנו יתברך הכל ומידו נתנו לו ואיך יעלה כדע' לפקפק בענין אחר שהוא רואה בעצמו כי זהו כונת הבורא לרבות כל מיני שמחות בחג הקדוש הזה זמן שמחתנו כמ"ש ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבע' ימים והוא יתברך נותן לנו יד לעשות : והוא ימלא ממון שאינו שלו ויתרבה כמה שימצא להקל מעליו חלילה לאיש הישראלי לעשות כן : וישמח בכל הטוב אשר נתן לו האל יתברך לשם שמחה של מצוה ויבטח בשם ה' וישען באלהיו ויכולה היא שתרח' עליו להמציא בשופע מזונותיו כי כאש' יפתח ידו לכבוד הרגל כן יפתחו לו מן השמים לתת לו ארוחתו ארוחת תמיד בכפלים :

ורמז לדבר הגיד רבינו האר"י זלה"ה כי כן מוע"ד עד הב' אותיות אחרונות וע"ד הם כפל המספר של האות ראשונה מ' ואותיות וע"ד הם פ' כפל המ' לרמוז כי כל אשר יוציא עליו יכפלו לו מן השמים · והשם של קדושת החג הזה הוא שם ע"ב בניקוד סגול סגול' עם הניקוד שב"ע מפני שחג זה מביא שבע לעולם · ומגולה רבה היא מאד למכבדו להוציא כמאב"ל ובמשתה לכבוד האל יתברך להיות שבע ודשן במזונותיו כל השנה כי כך היא מדתו של החג הקדוש הזה ביותר משאר חגים ומועדים דכולהו מהאי שלימו מתברכין דומיא מ"ש בזוהר לענין שבת וכבר הארכתי בתוכחו' מוסר על כל זה פ"ב דשבת בס"ד · ואחר שיתקן צרכי החג מאכילה ראוי ונכון שיאמר בלבו מה תקנתי לנפשי היפה ויפנ' מלבו מחשבו' הבלי העה"ז ויתבודד מקצת היום לפשפש במעשיו על כל מה שפעל ועש' וישוב ויתחרט בכל לבבו ובכל נפשו כי זהו עיקר כונת רבותינו הקדושים באמרם חייב אדם לטהר עצמו ברגל על טהרת הנפש היא' כי היא העיקר' עצמותו של אדם וזה בכל הרגלים וכ"ש וק"ו בבא יום חג הקדוש הזה כי הוא יום אחד לחשבון עונות כמ"ש באגדה בפס' ולקחת' לכם ביום הראשון זה ט"ו ואת אומר ביום הראשון את מוצא בער"ה גדולי הדור מתעני' והקב"ה מתיר שליש מעונותיהן ומר"ה ועד יוה"כ היחידים מתענין והקב"ה מתיר להם שליש מעונותיהן וביוה"כ כול' מתענין האנשי' והנשים והטף והקב"ה א"ל לישראל מאי דאזל אזל ומהכא ולהלן ניחול חושבנא ומיה"כ עד החג כל ישראל עסוקין במצו' זה עושה סוכתו וזה לולבו וכי"ט הראשון של חג כל ישראל עומדין לפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגין בידיהם לשמו של הקב"ה וא"ל הקב"ה מאי דאזל אזל מן הכא ניחול חושבנא הה"ד ביו' הראשון ראשון לחשבון עונות ע"כ · כי ראוי ונכון לכל איש הירא וחרד אל ה' לשוב מעבירו' שבידו ולהפיל תחנוניו לפני אלהינו מרח' בטרם תבא יום ראשון לחשבון עונות וכה יאמר בתחינתו אנא ה' ארך אפי' את' ובעל הרחמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ולקיים כל המצות אשר צויתנו ולהזהר בכל אזהרות שהזהרתנו ומי מעכב שאור שבעיסה מעכב · לכן יהי רצון מלפניך שתהיה בעזרנו בשנה הזאת' הבא עלינו לשלו' וזה היום תחלת דין וחשבון עונותנו עוזרנו אלהי ישענו שלא בעבור אחר מתש"ת לא תעשה ואל תביאנו לידי חט' ולא לידי עבירה והצילנו מכף רוב ואורב יצרנו הרע ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך והשיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך תמיד מראשית השנה ועד אחרית השנה ויקויים בנו מקר' שכתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר ושנוכל לקיים מהיום והלאה כל מצוה שיזדמן לפנינו מרמ"ח מצות עשה ומה שלא נוכל לקיים תצרף מחשבתנו הטובה למעש' ויהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יחד כלי מוכן לקבל נפש רוח ונשמה אשר נפחת בנו כדי שנחזור לעתיד למקור שחצבת נפשנו רוחינו ונשמתינו משם · ולא נבוש ולא נכלם' בעולם הזה ובעולם הבא ולהיו' מוכנים ומזומנים מאותם הנותלים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כולו אומר כבוד ואחרי כן יקרא פסוק היראה והתשובה ·

ותפלה זו תהיה לעזר ולהועיל לכל השנה כול' לבל יכשל בכל עון אשר חטא אחד שהקדים תפלה לצרה: והוא ע"ד קדמיה לרשיעא עד דלא יקדימנך. ועוד כיון שזהו בקשתו ותחינתו מאת המקו' אז ימשיך במוכר ויראת ה' להיות ה' בעוזריו. כי כך היא המדה באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא והבא לטהר מסייעין אותו. וע"כ יטהר עצמו תחלה להיות זהיר וזריז לבלתי עבור את פי ה' אלהיו כי הוא עוש' הפך בקשתו ותחינתו אשר ביקש אם יחט' ואם ח"ו ואז מהשמי' ירחמו לבל ילכד ברשת יצרו הרע ומובטח לו שלא יחטא ותמיד יהיה יראתו על פניו לבלתי יחטא. וזה כלל גדול לעילם להתגבר האדם על יצרו הרע לומר בלבו איך אחט' ואעבור את פי ה' אלהי הפך בקשתי שאני מבקש בכל יום כמה פעמים אל תביאני לא לידי חטא ולא לידי עבירה. הרחמן יטע תורתו ואהבתו ויראתו בלבנו לבלתי נחטא וכן כל כיוצא בזה. ואיך ולמה אני ארדוף אחרי יצרי הרע הפך בקשתי לפני המקום הבהתל באנוש אהתל עמו ית' חלילה. והערה זו יפה היא מאד להיות לבו נכנע אפילו בשבתות ובחגים ובמועדים שצריך להיות עיניו פקוחות בהם יותר לפי שהאדם אוכל ושותה וקרוב על ידי אכילה ושכרו' מרובה לבטל ח"ו בפה המוקש יצרו הרע ואת מעשה ה' יהרכם ולא יבכם ויפרוק עול מלכות שמים מעליו חליל'. והחכם עיניו בראשו תמיד אל ה' כי אעפ"י שמצוה לשמוח כמ"ש ושמחתם לפני ה' אלהיכ'. המשכיל יבין כי לא ניתן השמחה למלוי הכרס ולעבור על ידי כך את פי ה' אלהיו. אלא חג הסוכות ז' ימים לה' כתיב כי בכל זאת השמחה לא תהא אלא לשם שמים ועל ידי כן לא יבא תקלה על ידו: וכל זה לא יתכן אם לא יתעורר האיש טר' תבא הזמן אשר קרוב לחטוא בו יען כי בפתע פתאום יהדפנו יצרו הרע משא"כ כשהאדם הוא הקדים לתת אל לבו מה שקרוב לחטוא בהנה תמיד עיניו פקוחות ויהיה תמים עם ה' אלהיו. והרי זה דומה למי שמכיר באויבו המבקש רעתו להורגו בערמה כי תמיד הוא על משמרתו ויפן כה וכה להיות נכב לריב עמו וישכים להורגו לא כן הבלתי יודע ומכירו בשונאו כי בפתע פתאום יבא עליו ויהרגנו ולא יחמול ביום נקם וגם כשל שדוד ואין בידו מאום להיות כעז' בגבורה ובכשל עוזר ונפל עזור. כן הדבר הזה נגד אויבנו שונאינו הרע איש צר ואויב המן הרע הזה להיות עינינו תמיד עליו כי פרש רשת לרגלי בני אדם ולהיותנו נשמרי' מאד על נפשותינו לבל נהיה כצורי' במרחשו' רשתו כאמו'.

אשר על כן טוב וישר להתעורר כל איש הירא וחרד לדבר ה' בער' הרגל כדי לטהר עצמו ברגל עצמו על ידי הרהורי תשובה וזה בכל שאר הרגלי'. וכל שכן וק"ו בחג הנורא והקדוש הזה כי צריך כל אדם להיות יראה ורעד בקרבו מפחד ה' ומהדר גאונו כי אע"פי

שהכל

שהכל נכתבים ביו"הכ שנה עם התתימה תלויה ועומדת עד ליל הושענא רבה ולא ידע האדם איך יהיה דינו נחתם ותמיד יהיו עיניו ולבו על דינו ולהרבות בתשובה שלימה על כל מה שחטא על הנפש וירבה ביום הזה בצדקה ובגמילות חסדים כי סגולתה לכפר החטא כמ"ש וחטאיך בצדקה פרוק: ובר מן דין סגולתה ביום ערב סוכות רבה היא מאד: ואמרו עליו על מהרח"ו זלה"ה כי הוא היה גזב' על קופה של צדקה ולא היה מחלקה לעניים אלא בערב סוכות והיה אומר שביום הזה הצדקה מועיל הרבה מפני שהשכינה הנקראת צדק עולה במעלה למקום הנקרא צדקה ולכן נכון לכל איש ישראל להרבו' בצדקה ביו' הזה כל איש לפי מתת ידו ולכוין שנותנ' לכוונה זו: ומדרך אנשי מעשה שלא השיגה ידם לעשות צדקה להיות עושים גביה אחר יום אחד קודם ערב סוכו' איש מאת מכרו ולהוסיף קצת נופך משלהם ולחלקה לעני' ביום ערב סוכות ומזכי' את אחיהם במצוה הזאת עמהם ומה טוב ומה נעים חלק' וגורלם של עושה אלה:

ויותר מהמה אשרי לאדם אשר יזמין ביום הזה לעניים בני תורה שבע"י להתארח בביתו כל ז' הימים ולהאכיל' בסוכתו ויכוין בכוונת עליה זו של השכינה שעולה אל המקום הנקרא צדקה וגם לתת חלקם של הז' אושפיזין קדישין להם וכמה החמירו חכמי הזוהר בענין הזה בפרשת אמור וז"ל ובעי איניש למחדי למסכני מ"ט בגין דחולקא דאינון אושפיזין דזמין דמסכני הוא והאי דיתיב בצלא דא דמהימנותא וזמין אילין אושפיזין עילאין אושפיזי מהימנותא ולא יהיב לון חולקהון כולהו קיימין מיניה ואמרי אל תלחם את לחם רע עין אשתכח דההוא פתורא דתקין דילי' הוא ולא דקב"ה עליה כתיב פרש על פניכם פרש חגיכם ולא חגי. ווי להאוא בר נש דבשעתא דאילין אושפיזין קיימי מפתוריה ואמר רבי אבא אברהם כל יומוי הוה קאים בפרש' אורחין לזמנא אושפיזין ולתקנא לון פתורא והשתא דמזמנים ליה ולכלהו צדיקייא ולדוד מלכא ולא יהיב לון חולקהון אברהם קאים מפתורא וקרי סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וכולהו סלקין אבתריה ויצחק אמר ובטן רשעים תחסר. יעקב אמר פתך אכלת תקיאנ' ושאר צדיקיי אמרי כי כל שולחנ' מלאו קיא צואה בלי מקום ודוד מלכא אמר ואשלים דינוי דכתיב ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת וכולי אמר ר"א בג"כ אורייתא לא אטרח עליה דבר נש יתיר שלא כמה דיכיל דכתיב איש כמתנת ידו ולא לימא איניש אכול ואשבע ואדווי בקדמיתא ומאי דאשתאר יהיבנא למסכנא שלא רישא דכלא דמסכני חולקא דאושפיזין קדישין ומאן דחדי לאושפיזין ורווי לון קב"ה חדי עמיה ואברהם קרי עליה אז תתענג על ה' ויצחק קרי עלי' כל כלי יוצר עליך וכו' זכאה חולקיה דבר נש דזכי לכל האי זכאה חולקהון בעלמ' הדין

ובעלמא

וכענמה דאתי עכ"ל: ומי האיש הירא ורך הלבב שמוע ושמע את כל הדברים האלה מעלת המצוה הזאת וטעם שכה ולא ירדוף אחריה כאשר ירדוף הקורא בהרים להביא עניים מרודים על שולחנו ולהתברך מפי אבותינו הקדושי' בז' ברכות עליונות אשר מי ימלל גבורות ברכו' אלו לפי שורן ליודעי דעת ומביני מדע ואף על פי שמר"ה נקצבים מזונותיו של אדם · מכל מקום הכל הולך אחר החיתום יום הושענה רבה · ומה טוב להאכיל לעניים על שולחנו בימים האלה ובזמן הזה ולהתברך מפי קדושים תפרתי עליון ברכות שמים מעל וברכות תהום רובצת תחת כי כך היא המדה אשר המתברך בארץ יתברך באלהי אמן ומובטח הוא שלא יחסרו מזונותיו כל השנ' הון ועוש' בביתו וצדקתו עומדת לעד · וחסיד א' היה יושב על שולחנו במסיבת אנשים חכמים וידועים ובא עני והלך חוזר על הפתחים על פת לחם · ותכף ומיד עמד ממושבו ואחז ביד העני והושיבו במקומו ושם בעל כל הון עמו ויפרתהו ויאמ' אנכי היום שש ושמח עמך אשר זיכני ה' עמך להאכילך חלק אברהם אבינו בסוכתי ובלילה ההוא חלם החסי' ההוא שהי' שוקע בלב ימים ובא העני ההוא ונתן לו יד והוציאו ממעמקי מים לרויה ומיד עמד אותו החסיד וחיבקו ונשקו ויאמר עליו ברוך אתה לה' מי אתה אשר הצלת נפשי ממות כי כפשע ביני ובין המות אשר שקעתי ביון מצולה ואין מעמד באתי במעמקי מים ושבולת שטפתני ויען ויאמר לאיש החסי' ההו' אנכי אברה' אבי' כי באתי היום בסוכתך בדמות האיש העני שהוא אשריך מה טוב חלקך ומה נעי' גורלך עם כל הצדיקי' ומובטח אתה כי לא תחול גזר' רעה בביתך ותמיד תהי' שאנן מפחד רעה ויקץ החסי' משינתו ושמח לבו ויגל כבודו אשר זיכהו ה' באלה ויקבל עליו להיו' עושה תמיד כל ימי החג סעודה מיוחדת לעניים כמתת ידו · ויפרוץ האיש לרוב בתורה ובחסידות ולא חסרו מזונותיו בריוח גם עד זקנה ושיבה נא ולמד כמה מעלות טובות למצוה הזאת עתה בימים האלה יתר משאר הימים כי האדם יראה לעינים עני כמו שהוא · והם צלם ודמות צדיקי עולם אשר מתעוררים ממקומם בז' ימי החג הקדוש הזה והמה כמלאים בבתיהם של ישראל בסוכתם וצריך כל אדם לחשוב ולהיות עיניו פקוחות על כל דל עני והלך הבא אל ביתו להאכילו ולהשקותו בפנים שמחות אף כי אינו נוהג ככה בשאר ימים אולי יקרה ה' לקראתו א' מכל הצדיקים ואם לא יתן לב יאבד טובה הרבה · ומה גם כי על כל פנים הוא צריך לצאת י"ח להאכיל חלק האושפיזין האלה לעניים ולהתברך מפיהם · ולא יגרום ח"ו קללה לעצמו להתקלל מפיהם כמבואר במאמר הנזכר דדוד אשלים דיכוי ויהי בעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת רחמנא ליצלן:

הטוב כי בימים האלה אשר כל אדם תמיד עיניו אל ה' לעשות סניגורים שילמדו עליו זכו' להטיב לו חתימה יפה והאיש אשר עיניו צרה באביונים תחת סניגורים יקנה לו קטיגורים חלילה ואמרו בזוהר בראשית דף י' ע"ב שהקב"ה מבקר את העניים בחגים ובמועדים ורואה שאין להם כלום במה לשמוח ובוכה עליהם ועולה למרום ורוצה ח"ו להחריב את העולם והמקטרג אומר לפניו רבש"ע פלוני אוכל ושותה ויכול לשמוח לעניים ואינו נותן להם מיד נכנס אותו מקטרג ותובע רשות ורודף אחרי אותו האיש ומסבב עליו כמה צרות רבות ורעות רחמנא ליצלן ·

ומאנה הנאם נפשי איך נשתכחה תורה זאת מרבת בני עמינו אשר בתיהם מלאים כל טוב ואוכלים למעדנים בחגים ובמועדים ויותר מחג הקדוש אשר זמן צדקה לכל היא ולא נתנו לב על העניים האומללי' כי אם למלא כריסם הוא ואחוזת מרעהו עשירי עם שכמותו וישתו וישכרו עמו תמיד כל היום ויבוזו כסף להביא אנשים לצים משחקים על פי הנבל ומנבלים בשירי עגבים העתידים עורר לוית יבר סניק אל הראוים רעים ובכלותם מכל השירים יחלו מעט בשחוק וקלות ראש · ולא יזכר שם נותן טעם לפגם כי טוב לשמוע שיר כסילים כהיום הזה כי הוא זמן שמחתנו כמ"ש ושמחתם לפני ה' אלהיכם ולשמחת מצוה הם עושים ואין בהם דעת ולא תבונה לאמר כי שמח' לחוד וקלות ראש לחוד ועוד אם היה נלוה אליהם מכות העניים האומללים הנה מה טוב ומה נעים אף אם יבאו קצת מן השורה לא כן הרשעים אשר יחשכו כוכבי נשפם בראותם עני ואביון בא אל שולחנם וירימו את קולם ויגערו בעני ואביון לאמר לך לך אמרין עניא סחור סחור אל תקרב עוד מעט יפגענו עיניך הרע וחן גועבו כולנו אבדנו והנה רבות עמם · העל אלה לא תתאפק ה' לאמר חגיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח נלאתי נשוא וראוי לדרוש אליהם עונשו של דבר וכל הע' ישמעו וייראו ולא יזידון עוד ויבושו ויראו ברואיהם' מבו' סוכה מה היא ומה טעם יש בה ויתנו לשוב ולהאכיל עניים מרודי' עמו וזה יהיה בעוזרין לבלתי הקל את ראשו מול אבינו שבשמים בראות גודל עניותם של האביונים המדולדלי' נגשים ונענים עד העפר אז יכנע לבבו הערל ויראתו על פניו בראותו כי הון ועושר בביתו ואשר בכיר מנאה ידו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו: פן יהיה הוא מכת שונאיו יתברך שנא' בהם ומשלם אל שונאיו אל פניו להאבידו: או כי ישוב הגלגל ויבא לידי מדה זו ואשר היא שקולה ככל היסורין שבעול' כמ"ש כי על זה בחרת מעוני ואין ספק כי לאי' אשר זה לו מובטח לו שלא יבא לידי תקלה וקלון על שולחנו ויקראו לפניו זה השלחן אשר לפני ה' ויהי בשלם סוכו ·

ומה טוב חלקם ומה נעים גורלם של כמה בני אד' אנשי חסד יראי אלהים אשר עושים לעניים סעודה בסוכתם כדי שיצאו ידי חובה שמזכים את הרבים לצאת מידי חובת סוכה כי אין ידם משגת או אפס מקום להם. וזכות הרבים תלוי בם ואין ספק כי יוצא בזה מידי דברי הזוהר כי כבר זיכם בחלקן חלק האושפיזין קדישין. רק שהיה ראוי להם לעשות ככה כל ז' הימים ומה בכך כי יצאו לילה הראשונה ידי חובה ושאר הלילות קובעים סעודתן בביתם.

ומנהג אנשי מעשה אשר לא השיגה ידם להביא עניים לסוכתם או שכר לה' המקום ובמה ישכבו העני. עושים מערב יום טוב תבשיל אחד מיוחד לעניים ונותנים אותו ואומרים בשעת נתינה זה חלק מסעודתינו יהיה חלף חלק האושפיזין קדישין שיבאו לסוכתנו ונותני' אותה לעני בן טובים. ובכן כשיאכל העני הסעודה ההיא בביתו. בעת ובעונה ההיא שהוא יושב ואוכל סעודתו. יעלה לו כאילו הזמינו על שולחנו ממש. ועל כיוצא בזה אמר בזוה"ק אר"א כב"כ אורייתא לא אטרח עליה דבר נש יתיר אלא כמה דיכיל דכתיב איש כמתנ' ידו וכו' ובפרט כי חפץ חסד האל יתברך ברחמיו על בריותיו בכל הימי' וביותר בימים האלה ובזמן הזה. להיו' מעשה האדם המעט הוא אם רב לחושבו למעשה רב כדי להכריע כף הזכיות לישראל בני רחומיו להיות נחתמים לחיים וזה למי שאין ידו משגת אבל מי שידו משגת חייב להביא אל ביתו תלמיד חכם עני כל ימי החג להיות מאוכלי שולחנו בעין יפה להביא ברכה אל ביתו:

גם מכבוד הסוכה וז' אושפיזין דילה. הוא להיות כל איש הירא מתעסק בערב סוכו' בהדור הסוכ' ומושבה ולנאותה בכלים ומצעות נאים כפי כחו כמכין מושב וכסא למלך. לכבוד השכינה וז' אושפיזין דילה. וע"י מעשהו פה למטה בסוכה הגשמית נעשה כך למעל' בסוכת דוד וכדאיתא בזוהר פ' אמור ז"ל מאי פועל צדק צדיקייא דאתקינו למטרוניתא ואלבישו יתה לבושהא ועטרהא ותכשיטהא כל אחד פועל צדק אקרי וכולי וכן כמי זה המכנים כלים נאים לסוכה כך מתקן כלים נאים העליונים ובהכנים מצעות נאות בסוכה כך סוכת דוד נעשית בסוד מנע כדאיתא בזוהר בפ' תרומה בפסוק עתה ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר עלינו תמיד ולכן נעשה ונתקן עלית קיר זו שהיא קטנה ונשים לו שם מטה ושולחן וכסא ומנורה הם הצורך לכנסת ישראל. ולכן מצוה לתת המנורה בסוכה. וכן ע"י כך יזכה לסוכה הרוחני' ותהיה נפשו יושבת במנוחה רבה בג"ע כפי ערך מה שמקיים המצוה בכוונה טובה ובאופן הנאות כך יעשה לו שם סוכה לנשמתו וכדאיתא בזוהר פר' פנחס ז"ל וסוכה תהיה לצל יומם דאתמר ביה בצ"ל שדי יתלונן ולא

בכל סוכת הדיוט דאגין על גופא משמשא אלא כל לאגנא על נשמתא וכו'. ובהכניע הכלים הנאים שיש לו והמצעות הנאות בסוכה יקשור לו הוא יתברך כמו חופו' כעדן גן אלהים כל אכן יקרה מסוכתו אודם פטדה וברק' להשתעשע בהם מזיוא דיקרא עילאה:

ורבת מבני עמינו ובפרט הנשים יותר מהם המכשלה זאת תחת ידם לכבד את ביתם בכלים נאים ומצעו' נאות בכל המועדים. ולא יחושו של מושב המלך ה' צבאו' ואחרי תיקון ביתם באופן הנאות מתקני' מושב הסוכה מהמותרות שבביתם כלויי סחבות ומשאותי הכרי' והכסתות שבביתם. כי קשה בעיניהם להניח את ביתם ריק ערום שאין להם די מושב ביתם וסוכתם וזה דרכם כסל למו להיות בוחרים במושב ביתם מבסוכה: ולא ידעו תועי רוח בינה ולו חכמו ישכילו זאת אשר שנו חכמים בל' המשנה כל שבעת הימים עושה אדם את ביתו עראי ואת סוכתו קבע כיצד כלים הנאי' בסוכה ומצעו' הנאות בסוכ' ומנורה בסוכה: באופן כי עפ"י הדת והשורה הדין נותן להיות כל ז' הימים ביתו סוגרת ומסוגרת. ואיככה נוכל ורואינו שפחה כי תירש גבירת' להיות דירת עראי כמבחר המושבות והסוכה דירת הקבע ומושב המלך ה' צבאות בפחותי הכלים והמושבות הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך והשכינה צווחת על שבידו לכבד ומקל בכבוד' אם אב אני איה כבודי איזה בית אשר תבנו לי ואיזה מקום מנוחתי סורו נא מעל אהלי האנשים האלה כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו. אשר על כן מי שנגע אלהים בלבו אף שאין דרכו להתעסק במושב ביתו כל הימים ויעזוב לאשתו לעשות כרצונה אכן במושב הסוכה אל יעזבנו ביד אשתו ורצונה ובחירת' כי עיניה נדה על מושב ביתה כי לא דעת לה ולא תבונה להבין ולהשכיל מהות הסוכה ומה שנעשה בה למעלה אלא מצוה בו יותר מבשלוחו לתקן ולהכין במבחר אשר יש לו בסוכתו להכין ולתקן מושב עליונים למעלה כנזכר לעיל ואף גם זאת בכלל מצות עשיית הסוכה ומי שלא נתעסק בעשיית' כי לאו בר הכי הוא ויעשנה על ידי אחרים. הנה מה טוב לו להתעסק בענייני מושב הסוכה ונוייה ויעלה לו כאילו עשאה ואחרי אשר ידע כל אדם כי כל ז' הימים כשנכנס לישב בצל הסוכה הוא בודאי הנמור שנכנסי' עמו ז' צדיקי' שהם סוד הסכה כי ע"כ הורונו חכמי הזוהר לחלוק להם כבוד קודם ישיבתו ולומר תיבו אושפיזין עילאין וכו' כמו שנבאר לקמן יהא זהיר וזריז מאד להכין מקום מושב' ממיטב מצעיו ומיטב כליו ומה טוב ומה נעים להכין בתוך סוכתו כסא מיוחדת בבגדי כרך ומשי ורקמה לכבוד כל צדיק כל איש יומו ואמרו בזוהר פרש' אמור ת"ח בשעת' דבר נש יתיב במדורא דא צלא דמהימנות' שכינת' פרסא גדפהא עליה מלעילא ואברהם וה' צדיקי אחרינין ודוד מלכא שווין מדוריהון עמיה הה"ד בסכת תשבו ז'

ימים ולא בז׳ הימים ובעי בר נש למחדי בכל יומא ויומא באנפין נהירין באושפיזין אילין דשריין עמיה וכו׳ :

ולמען תדע ותשכיל ענין הזה ולא יקל בעיניך אגיד לך מעשה רב אשר שמעתי מפי זקני׳ מעשה שהיה ברב מופלא שהיה יושב ולומד בסוכתו ותלמידו עמו עודנו לומד עמו · רעדה אחזתהו לאותו תלמיד ויקם וירץ וילך ויבא ובידו רצפה ובמלקחיים · ורבו היה משתומם על המראה כי ראהו לאותו התלמיד כנותן הרצפה ביד אחד באויר הסוכה וכמדליק דבר אז א״ל הרב מה זה בני על מה אתה עומד מרעי׳ ומרת׳ ועושה כדברי׳ האלה כי היה חושב שמא אחזתו רוח שטות או רוח רעה ח״ו ואז השיב לו התלמיד האם אין אדוני רואה כל הזקנים הללו אשר סביבותינו וכך היה מונה והולך א״ב ג״ד ה׳ ו״ז ועל כי נאמר בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי השמה שאו לי להביא רצפה לעשות דוגמא לקטור׳ הנעשה על ידי עסק תורתנו וגם היה נותן בהם סימני׳ בסדר ישיבתם איך היו יושבים אברהם בדרום יצחק בצפון ויעקב במזרח ועם אברהם יושב עמו משה רבינו ע״ה בדרום ועם יצחק יושב עמו אהרן בצפון ויוסף ודוד במערב הסוכ׳ · וכששמע הרב דברי התלמיד השתומם על המראה וראה כי יפה כח התלמיד מכח הרב שזכה לראות כל מה שגילו לנו חכמי הזוהר על הז׳ אושפיזין עילאין הבאים שארת ניצוצותיהם של נשמותיהם בכל סוכות ישרא׳ ועל כי היו יושבים באימ׳ וביראה עוסקים בתורה הרב והתלמיד יחד נתבקנו ניצוצותיהם יחד שם וניתן כח לעין לראות עין בעין אשרי עין ראתה כל אלה · ויהי מאז עמדו הרב והתלמיד באימה וביראה בלימוד התורה בתוספ׳ מרובה על העיקר כל ימי החג עד שכמעט לא נשמע בתוך סוכת׳ שיחת חולין וכל ימיו של אותו צדיק היה אפטרופוס רב במצוה זו להזהיר את כל העם לבלתי ינהגו קלות ראש בתוך סוכתם לפני הצדיקים וכן כל כיוצא בזה :

ומכאן תבין ותשכיל כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת להתכבד סוכתו הן במצעות הנאים וכליו הנאים ובהיכלו כלו אומר כבוד לכבוד ה׳ והצדיקים וכן להדליק שם המנורה וכמנהג אנשי מעשה כי בכבודם ובעצמם מתקנים את הנרות בסוכתם ומתקנים להדליק ז׳ פתילו׳ לכבוד ולתפאר׳ הז׳ אושפיזין והן גם כן להיו׳ זהיר לנהוג באימ׳ וביראה׳ בתוך סוכתו ושלא לשוח שיח׳ חולין בתוכ׳ מפני כבוד הצדיק וירחיק כעס וקטט׳ מתוכה פן יגרום לגרש משם הצדיקים כי לא יוכלון שאת ניצות מעשיו וכבר אמרו בזוהר דאברהם אבינו בשרואה שאין האדם נוהג כשורה וכדת אומר סורו מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וכו׳ :

וכבר העיד החסיד הקדוש בעל ספר ראשית חכמה ע״ה על רבו הרמ״ק ע״ה וכתב ז״ל

וכן היה מנהג מורי זלה״ה שלא לדבר בתוך הסוכה בימי חג הסוכות שלא בדברי תורה כי מצות סוכה קדושת׳ גדולה והעד שעצי סוכה חל עליהם קדושה ואסורי׳ כל שבע׳ וגם שאמרו׳ באים ובזוהר קורא לסוכה צלא דמהימנותא ואמר כל מאן דיתיב תחות צלא דמהימנותא אושפיזין חידו ליה ולבנוי לעלמין ואתברך ברכת׳ עילאה · שהאדם בתוך הסוכה מוקף מאור הקדושה וכמה קדושו׳ יש בה ולכן ראוי להתרחק משיחה ושיתול׳ שלא יקוי׳ ובילו ברעד׳ כי מקום רמז הסוכה היא שמחה ורעדה דדינין מתערין מינה וגם כי ימי זה החג הם דין והעד כי בליל הושענ׳ רבא הוא חותם הדין וימים אלו צריכים שיהיו בתשוב׳ שימים אלו ניתנו כדי להאריך על האדם שישוב בתשובה ואין פתקות הגזרות נמסרים ביד השלוחי׳ עד ליל שמיני עצרת ולכן ראוי להיות יראת ה׳ על פני כל איש ישראל כל ימי החג יתר משאר הימים ויותר ויותר בעומדו בתוך סוכתו :

ואוי לעיני׳ שכך ראו׳ רבים מבני ישראל המשחקים בקוביאות בימי החג הקדוש והנורא הזה ולא עוד אלא שהורו היתר לעצמם לשחק בתוך הסוכה מחנה השכינה והצדיקים עליונים · ואוי להם ולנפשותם כי גמלו להם רעה גדולה עד לשמים · כי בשאו בנפש יושבים שעה או שתים ולפעמים תמיד כל היום · לא יזכרו ה׳ לנגדם ולא אמרו בלבבם נירא נא את ה׳ אלהינו · ולפני מי אנו עומדים ומשחקים ומכעיסים בפני השכינה עליונה הפורש עלינו סוכת רחמים ושלום ושבע׳ אושפיזין עילאין קדישין דילה׳ ואין ספק כי השכינה צווחת עליהם קלני מראשי קלני מזרועי הגמול הזה קויתי ביום בואי לשכון עמכם כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף להשקו׳ אותי מי לענה ורוש הוגעתוני בדבריכם ובמעלליכם אשר לא טובים המעט מכם אשר הוגעתם ה׳ בדברים תמיד כל היום ביתר הימים כי תוסיפו לחטוא בחגים ובמועדי׳ אשר לא ניתנו אלא כדי שתעסקו בתורה ותחת היותכם בירא׳ ה׳ כל היום בדברי קדושה של תורה ללות אותי בה ולהלוותני בקול תודה וזמר׳ המון חוגג אתם עומדי׳ בסוד משחקי׳ ריקים ופוחזים וישבעו בשאים ובלא שאים ושכינה תצעק עליה׳ אוי להם שכך עלת׳ לה עם בניה שמח׳ לתוגה נהפכה כי כן כסיל תוגת אמו אלכה ואשובה אל מקומי כראשון כי טוב לי אז מעתה אוי ואבוי לך בן אדם טפש סרוחה כי כך אתה מביעים את אם הבנים שמחה ולולא היית שומע צערה וקול צעקתה עליך אין ספק כי תבחר מחנק נפשך ותבחר מות מחיים :

ומדוע תהיה כאיש נדהם ולא תביט לחוס לפחות על נפשך כי כל ימי המועדים המה ימי דין כי בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון בחג נדונין ע

הימים והואיל והמועדים והחגים המה ימי דין כמלא החוטא או בשחוק וקלות ראש חמור יותר מאלו השנה שמאחר שהעול׳ נידון והיה כי יחטא ואשם בחטא א׳ אשר שיוכרע הוא את כל העולם ח״ו לכף חובה ואז רע ב כי יהיה דבר כי יהיה ח״ו בכנפיו נמלאים דם נפשות אביוני׳ אשר כשלו השער ההוא ·

הטוב לך כי תעשוק דם נפשות כנאן למבחה בסכלותך לעשות נחת רוח ליצרך אשר הוא שטן הוא יצר הרע ועתיד לעשו׳ שפטים בנפשך בעת תת נפשך בידו · ונוסף גם הוא עונש החטאים האלה בנפשותם שנפרעים מהם עונות ראשונים וימים ראשונים יען כי הן שאר הימים אשר בישלו תורת אלהיהם היה להם פתחון פה להשיב ולומר אין אדם נתפס על צערו אדם לעמל יולד על שמחיה ועל הכלכלה · אכן מה יענו ליום פקודה על ביטול התורה בחגים ובמועדים אשר אין כל מלומיה טורח משא ומתן יכבד עליהם ועודם מחזיקים בטומאתם ומבטלי׳ ת״ת בתוספת מרובה על העיקר של יתר הימים ותמיד כל היום שמו ית׳ מנואץ כאלו׳ והשבועו׳ בשחוק הקוביאות מאז הבוקר ותעבור המנחה אוי ואבוי לנפשותם ונפרעי׳ מהם למפרע גם על השאר הימים אשר היו אנוסים בעיניהם כי אלהים שופט ויוכיח עליהם בחגי׳ ובמועדים אשר המה פנויים ואין אונס ועם כל זאת עזבו ומאסו תורת ה׳ ואין זה כי אם זדון לבם הרע ומאיסתם בתורת אלהינו גם בלא אונס ובאונס יחד כולם שוין לרעה אין פחד אלהים לנגד עינם ואין ספק כי עושה זה אחרית׳ מרה כלענה · ודי בהערה זו להיות כל איש זהיר וזריז בחגים ובמועדים בעסק התורה ובמצות · וביותר בימים האלה ובזמן הזה כי המשפט לאלהים הוא על מפעלות אדם ותחבולותיו ולהרחיק עצמו כמטחוי קשת מכל מיני שחוק הן בביתו וכל שכן בתוך סוכתו שלא לתת אחיזה ויניקה לקליפה במקום הקדש ח״ו וכמו שביארנו בפרק א׳ כי כל מגמת תוקפה של מצות הסוכה הוא להכניע ת״פ מחנות של לילית · וזה יהיה משפט המצוה הזאת כי נסמך לעשותה בקדושה יתירה ועמוד התורה לילה ויומם לא כן הרשעים הנוהגים שחוק וקלות ראש בתוכה ובמערת פריצים שותה להם לישב משחקים בה כבבתי חוצות קריה · כי תחת השכינה הקליפה ות״פ מחנותיה על כן יריס ראש הקליפה ע״י רוע מעלליהם בתוכה ותחת משכן השכינה שם הרגיעה לילית מצאה לה מנוח ותחת ג׳ רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה ח״ו · וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד ולפאר בקדושה יתירה אל מקום המקדש משכן כבודה של שכינה ולא יחללו עוד זרים את כבודה · ואולי המצא תמ.א היונה מנוח לכף רגלה כי הן בעונותינו שרבו ודרכי צון אבילות מבלי באי מועד להראות את פני האדון ה׳ צבאות והוא כביכול

מסתכל

מסתכל בבתי ע״ז ובא״ה היאך נתונים בשקט ובשלוה בעולם ורואה ביתו חרב ונתון בידם של ערלים שאוה ישאג על נוהו ואומר אוי מעון אריות בני איכן הם אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי והגליתי את בני לבין א״ה ומה לו לאב שגלתה לו כך ואוי להם לבני׳ שגלו מעל שלחן אביהם · ותהי זאת נחמתו ולמקנהו עמו וגם מרעיתו עשה סוכת ושאם רובץ על האפרוחי׳ אם הבנים שמחה ותהיי׳ למקדש מעט היכל ה׳ היכל ה׳ המה · ואין ספק כי בשומו כל איש ישראל כה לנגד עיניו אם אכן הוא כמוה ואם ברזל הוא מתבונן ולא ישוב עוד לכסלה ללכת אחרי שחוק הקוביאות לעולם וכל שכן בתוך סוכתו ולא יפנה דרך אנשים העושים מצות אנשים מלומדה רק תמיד בכניסתו בה יפן בעיני נשמתו אל רוחניותה והשוכן בקרבה ממ״ה הקב״ה ואותות מרעהו ז׳ אבות קדושים · כי באמת לא פשתה המספחת הזאת בישראל וכן שאר ביזוי מצוה כי אם על כי יעכרם הנגע״ס והאדם יראה לעינים שצוה כמו שהיא ואומר שבה ועל כן לא ידעו ולא יבינו וגם סמכו על איזה מורה שהורה להם היתר בדבר ולפי פשטן של דברים הורו להם כי קרוב הדבר כי למצוה יחשב לשחוק שם בסוכ׳ שבית לקיים מצות ישיבת סוכה · וחלילה להאמין כי מצות ישיבת סוכה תהיה למושב לצים ומי בקש זאת מידם רמוס חצריו יתברך אכן ישראל קדושים הם ומצוה להודיע טעמי המצוה ופירושה ואת יקר תפארת תוכיותה אשר היא סולם מוצב ארצה וראשה מגיע השמימה · ובכן כל הנכנס מקנה יהא מורא שמים עליהם להתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו ולא תאבה ולא תשמע לדברי המורים היתר ומג׳ בדבר אשר היא מצוה שבאה בעבירה ואילולים הוא עושה זאת מקדש ה׳ כי טמא והם לא כתבו ההיתרות ההם אלא לפי פשטן של דברים · אכן בהגלות נגלות מה שגילו לנו חכמי הזוהר גודל וכבודה ככ״ל ישתקע הדבר ולא תהיה כזאת בישראל ·

וצא ולמד כמה החמירו הפוסקים ז״ל לבלתי עשות שום תשמיש בזוי בסוכה ואמרו כלי אכיל׳ לאח׳ אכילה כגון קדרות וקערות להשהותן בסוכה ואף קודם אכילה אסור להכניס הקדירה בסוכה · ובגמרא פרק הישן אמרו חצבא ושחיל בר ממטללתא · ופירש רש״י ע״ה חצבא כד של חרס ששואבין בו המים חוץ לסוכה ורוב העולם אינם נזהרין בכך ואינו נכון וכן אמרו שלא להכניס כד של חרס בסוכה כי אם של ברזל ונחשת וכד שעוה כמו שכתב הרוקח ז״ל וכן אין להשתמש בסוכה דברים של בזיון כגון שפיפת קערות ולינוח בהם כדי שלא יהיו המצות בזויות עליו ח״ו · ומזה יבחין כל בר שכל להבין ולהשכיל גודל קדושת הסוכה אשר כמעט היא כקדושת בית הכנסת והער על זה שאפילו על עצי הסוכה חל הקדושה ואסורין כל שמנה ימים כבז״ל ועל כן ראוי ליראה ממנה כמורא׳ בית

הכנסת

הכנסת בכל מכל כל לבד את אשר התירו לנו חכמים ז"ל ואשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה.

ונחזור אל הענין בדברים הנעשים בערב החג שהיינו בו וצריך להזהר מפני כבוד הרגל שלא יאכל בערב חג הסוכות מצות ואילך כדי שיאכל בסוכה לתיאבון דומיא דאכילת מצה דגמרי ט"ו ט"ו מחג המצות ואע"פ שבערב פסח לא אסרו אלא מששה עשירית בלבד היינו טעמא משום שאינו יכול לאכול פת אלא מצה עשירה ועל ידי כן זוכר הוא ולא אתי לאמשוכי מה שאין כן ערב החג דמותר בכל דבר חיישינן שמא ישבע הרבה ולא אכיל לתיאבון בסוכה ולכן ראוי להזהר מחצות היום ואילך לשאוף בשמחה של מצוה בלילה וכמ"ש רבותינו בעלי התוספות בשם הירושלמי פרק הישן דף כז ע"א. עוד מכבוד הרגל הקדוש הוא מה שאמרו ז"ל חייב אדם לטהר עצמו ברגל וכל שכן ברגל הקדוש הזה אשר הוא מושבע בשובע שמחות בכמה מצות הנעשים בו מה שלא נעשה בשום חג כמוהו שראוי ונכון להכין עצמו לקראת אלהיו בקדושה ובטהרה לכבוד קדושת המצות ובפרט מצות הסוכה כי רבה ולא יכון לאדם בבגדי הצואי' אשר עליו ועוד טומאתו בשוליו ח"ו לבא להראות את פני האדון ה' צבאות וז' אושפיזין עילאין בתוכה. ועוד גם כן נקרא יום ראשון לחשבון עונות וראוי להיות קדוש והר בטבילה של מצוה. ואם עוד טומאתו בו ולא יחוש על כבוד קונו כראשו כנע"ן ח"ו: ועל כן אף המקל ברגל אחר ראוי לו להחמיר עליו להעביר זוהמת הנחש מעליו ולהעביר לבושי' דחול בערב חג הקדוש הזה לקבל עליו קדושת הרגל. ומבעוד יום יקדש הוא את היום וילבש אותו מחלצו' לכבוד הרגל ואל יהיה ככסילי' הבאים בלבושי חול לבית הכנסת ולקבל פני הצדיקים בסוכה כי עונשם רב פני ה' חלקם לא יוסיף להביטם ימששו חשך ולא אור וכבר הארכתי בזה בפרק ג' דשבת אלא יהא זריז ונשכר להכין עצמו לכבוד אלהיו כהתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה ואם כא כאור ה' יכוין בהכנות שלו להאציל עליו שפע ב' שמות הקדש הוי"ה ואהי"ה במילוי יודין יו"ד ה"י וי"ו ה"י. אל"ף ה"י יו"ד ה"י שעולים בגימטרי' תנ"ל להיות טהור בכוונת נפשו לפני כסא כבודו יתברך ולקבל עליו שפע יום הקדוש:

פרק ד

ליל התקדש חג צדיקים ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה אשר ברגל הזה זמן שמחה לכל איש ישראל להעביר מעליו כל מיני דאגה ויגון ולאזור עצמו בשמחה ובטוב לבב ועל ידי כך תתעורר מקום השמחה למעלה ועל כן אף בשאר הימים מדת העצבות מגונה היא מאד. ובחג הקדוש הזה מגרעות כתן ח"ו למעלה לשכינת עוזנו אם הכנים שמחה וחלילה להראות עצבות אפילו כל דהוא ודבים כמו בנחלת זאת ולא משמו ומרעה אל רעה יבאו כל ימות השנה דתמכא ליכלן. על כן כל איש ישראל חובה עליו בהתקדש היום להכין עצמו בקדושה ובטהרה ולרבות כל מיני שמחות מבעוד יום בבית הכנסת לשמוח בשמחה העליונה בשירים ותושבחות עד זמן תפלת ערבית.

ומצוה לאחר תפלת ערבית בלילה הזאת ואף מקומות שנוהגים להוסיף מחול על הקדש הרבה בשבתות וי"ט בליל חג הקדוש הזה מצוה לאחר יען כי כל ענין חג הסוכות אנו למדי' ט"ו ט"ו מחג המצו' וכמו שבאכילת מצה כתיב בערב תאכלו מצות כן נריך אכילת כזית בסוכה דוקא בלילה ואם יקדימו מבע"י הרב' נמצאו אוכלים סעודתם ביום וכבר כתבנו בפרק י' דיום הכפורים דעת ר"ת שסקיעת החמה קודמת לשתשקע שיעור שעה ורבוע. ויתחילו במזמורי' המספרים בכבוד החג ונהגו לומר מזמור כאיל תערוג על אפיקי מים לפי שבחג נדונין על המים על כן בחרו במזמור הזה כאיל תערוג על אפיקי מים. ואמרו ז"ל האילה הזאת היא חסיד' שבחיות ובזמן שהחיות צמאות מתכנסות אצל האילה והיא חופרת ומכנסת קרניה בקרקע ועורגת להקב"ה וקורע לה את התהום והמים עולין לה וזהו כאיל תערוג על אפיקי מים ואנו אומרים כי כן נפשנו שוקקה אל המים וראוי לחום עלינו ולהוציא משפטנו לאור' להתברך כל השנ' בגשמי רצון ברכה ונדבה ותהי אחריתה חיים ושבע. ועו' מנאו במזמור הזה רמז לסוכה בפסוק כי אעבור בסך שתרגם המתרגם מטללתא: ויש בו גם כן ענין עולי רגלים וע"כ כזכירה דודים מימי קדם להתחנן לפני אלהינו שבשמים ישוב ירחמנו ויטיב בנים לגבולם ויכונן המקדש על מכונו בגילה ובשמח' בתקונו וגם כעלם ונראה ובשתחו' בקול רנה ותוד' המון חוגג. וכל איש ישרא' ראוי להתעורר מאד באמירת המזמור הזה להתחנן על גאולתינו ועל פדו' נפשנו וישים בלבו במעמד אשר היו ישרא' בחג הקדוש הזה כשהיו שרויין על אדמת' ושמחים בשמח' בית השואב' אוי ואבוי לבנים שגלו מעל שולחן אביהם וע"י כך יתחזק בכל לבו להתחנן בכל לבו ונפשו לאמר ועתה ה' עד מתי כי שחה לעפר נפשנו דבקה וכולי קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך.

ולידעי חן הטע' אל אמירת המזמור הלז בחג הקדוש הזה הוא פשוט יען הב' מזמורי' הללו מיוסדים על חסק מלכות שמים לעלות עם דודה

א"ת ישראל והם ע'קלין דראמת אילתא עילאה וזהו כאי' תערוג על אפיקי מים : וכבר כתבנו לעיל ריש פרק ב' כי מלכות שמים קבלתה ביוה"כ. בחינת הדינים והגבורו' מיה"כ ואילך מקבלת בחינת החסדים יום ראשון שלאחר יוה"כ נוטלת חסד דהוד בית אמה וביום ב' חסד נצח וכיו' ג' חסד תפארתה וביום ד' חסד גבורתה וביום ה' הוא י"ט מפני שנוטלת החסד של החסד הפנימי וגם נוטלת בחינת אור המקיף של החסד ההוא שהוא אור גדול יותר מהפנימי על ידי מצות סוכה שהיא בסוד אם הבני' שמחה שמכנה לוקחת החסדים האלה · והחסדים האלו אינה נוטלת אותם מלמעלה למטה שאם יתבטל החסד העליון ברוב הדינים והגבור' שבה אין הזרוע ממנו יוכל להקימו ולפיכך נוטלת אותם מלמטה למעלה כדי שאם יתבטל החסד הקטן היורד תחלה ברוב כח הגבורות שבה בבא החסד הגדול ממנו ידבק בו וישוב לאיתנו כמו שמבואר באורך בכתבי מ"ו האר"י זלה"ה · (הגה"ה ועוד נ"ל תהום אל תהום הם בחינת החסדים התחתונים אחד לאחד קורא לקול צנורך ופי' הטע' יען כל משבריך וגליך ·)

ועל סוכה זו נאמר במזמור כאיל תערוג על אפיקי מי"ם הם בחינת החסדים כן נפש"י היא נפש דוד מלכות שמים תערוג אליך אלהים · יען כי צמאה נפש"י לאלהים מבחינת הדינים של מדת אלהים אימא עילאה דדינין מתערין מינה מתי אבא ואראה פני אלהים בחינת החסדים שהם בסוד הפנים ופי' הסדר איך קבלתה מלמטה למעלה ולזה אמר היתה לי דמעת"י סוד ההו"ד והנצ"ח כנודע מדברי הרב במאמר שערי דמעה לא ננעלו היו לי תחלה כל אחד לחם יומם ולילה מפני תוקף הדינים והגבורות באמור אלי כל היום איה אלהיך כי במעט הוא מתעלם ברוב הגבורות ועל כן אמר אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כלומר בתחלה שהם חסדי נ"ה אזכרה ואשפכה עלי נפש"י מפני תוקף הגבורות : אכן כי אעבור בס"ך הוא סוד החסדים יותר עליונים הסוככי"ם בכנפיהם על התחתונים אז בכח גדולתם אדדם גם אותם שנתעלמו בכח רוב הגבורות שהגיעו עד בית אלהים : גם אותם שהיו עד בית אלהים עכשו יודו בקול רנה ותודה המון חוגג יחד כולם אחד באחד יגשו וישובו לאיתנם אל החסד ואל הרחמים מה שאין כן אם היה בהפך מלמעלה למטה וכן כל ענין עילוי החסדים יפה נדרש בכל המזמור הקדו' הזה וראוי למי שהריחו בסוד ה' לכוין את הדברים הרומזי' ברזמו של עולם · אכן מי שלא בא בסוד ה' יכוין פשט הדברים בלבד על כנסת ישראל המתאוננת על גאולתנו ועל פדות נפשינו מתי אבא ואראה פני אלהים וכיוצא באמר : ובכן יאזרו בשמחה ובצהלה ובנעימה קדושה יתפללו תפלת ערבית ומנהג חסידי ארץ ישראל לומר בנועם הנוסח של ופרוס עלינו סוכת רחמים ושלום הר"תו

לאם

לאם הבנים שמחה הפורשת סוכת רחמים ושלום ואנחנו בנים בניה אנו מסתופפים תחת כנפי חסדיה ע"י מצוות הסוכה כנז"ל · וע"כ ראוי לאומרו בחג הסוכו' בנוע' קולות יותר משאר חגים ומועדים ·

ויתפלל אתה בחרתנו בכוונה ושמחה רבה ומשב' לאדון הכל שקרבנו לעבודתו והבדילנו מן התועים ונתן לנו מועדים לשמחה ובפרט המועד הז' ראש לכל המועדות בשמחה ועל כן אנו אומרים בו זמן שמחתנו כי עם כי פשט הדבר הוא מפני שהו' זמן האסי' שהבריות שמחים בו וכתוב בו שני פעמים שמחה ושמחת בחגך והיית אך שמח ·

אבן עיקר הדבר כמו שכתבנו לעיל פ' ב' בטעם קביעות חג הסוכות למה היה כי הנה חג הפסח היה על גאולת מצרים וחג השבועות על מתן תורה · אך חג הסוכות על מה צוה לנו הוא יתברך לחוג אותו שאם נאמר שהוא על אשר הקיפנו בענני כבוד כפש' הכתוב א"כ נעשה ג"כ זכר למן ולבארה של מרים ולמה יגרע גם הנעשה ע"י משה ומרים מהנעשה על ידי אהרן וטעם הדבר שכתבנו שם מפני כי לא שמח ה' במעשיו מאז ברא העולם עד הזמן ההוא כי י' דורות שמאד' ועד אברהם היו מכעיסים ובאים וגם לא פסק' זוהמא עד מתן תורה ולא מלאו הימים לגמור מתנתה עד אשר עשו את העגל ולא נתקן עד אחר יום הכפורים שאז ניתנה תורה בלוחות שניות והקהיל משה את ישראל לעשות לו משכן ואז שמח הוא יתברך ויגל כבודו צוה לחוג את חג הסוכות כי אם שמחתו וגילה ונשמחה בו וגם בכל יתר השנים אין השמחה שלימה עד בא יום הכפורים ונטהרי' מאשמותיה' ונטפלים באותם ד' ימים בצורכי מצוה אז יש לו יתברך שמחה וע"כ אז היה שמח' בית השואבה וע"כ בכל דור אין לו יתברך ימי שמחה כחג הסוכות כי אז נקיים ישרא' מכל עון אשר חטא וגם לנו אין לנו עוד שמחה וששון כזה להיו' נקיים מעונותינו על' דרך שאז"ל על שבחה של ארץ ישראל שנקרא משוש כל הארץ לפי שלא היה אחד מישראל מגר כשהיה בית המקד' קיים למה שהיה אדם נכנס לשם מלא עונות ומתכפר לו אין שמחה גדולה מזו שהיה יוצא צדיק אי יפה נוף משוש כל הארץ ולפיכך בחג הקדוש הזה הוא יתברך שמח ונגיל' ונשמח' בו על כשרונינו וטהר' נפשותינו וע"כ תקנו לומר זמן שמחתנו וכל אדם חייב להראות את עצמו שם ושמח בתתו השבח הזה לו יתברך אשר בחר בנו מכל העמים ודרך תשובה לנו הורה לטהר את אשמתינו ולשמוח בשמחת הנפש בחג הקדוש הזה · וכבר אמרנו כמ' פעמים שעיקר האהבה והירא' היא בלב ובכוונ' ולא בלמו' הדברים בפיו ובשפתיו ולבו רחק מהם ובפרט בענין שהו' כופר בטובו הגדול יתברך המטהר ומכפר כל אשמותינו בכל שנה ושנה והוא ברחמיו מתמלא חסד ורחמים עלינו

וגו'

והוציאנו משפטינו לאורה ושמחה ומי הוא הפתי אשר לא יכיר את הטוב הזה גלוי ומפורסם לכל אשר כל כיוצא בדברים האלה יתן אל לבו באומרו הברכות בכוונה ולא כקורא מצות אנשים מלומדה ואז יתעורר לבו באש אהבה גדולה להקב"ה ויתדבק בו בהיותו עומד ומתפלל לפניו ·

ובזוהר פרשת ויחי א"ר יוסי שכינתא לא שריא אלא באתר דאיתכוון באתר שלים ולא באתר חסיד ולא באתר פגים ולא עציב אלא באתר דחידו וכו' א"ר אבא כתיב עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה לאפקא דלית פולחנא דקב"ה אלא מגו חדוה דהא"ח לית שכינתא שריא מגו עצבות דכתיב ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ובולי וכל זה בכל הימים וכל שכן בחגים ובמועדים שהם אושפיזין הבאים מזמן לזמן וכמו שהאורח צריך לקבלו בסבר פנים יפות כן צריך לקבל הימים טובים · ובפרט למי שהדיחו בסוד ה' ומכיר ויודע עילוי הימים טובים שבהם מתגלה אור חדש כענין שפיר' הרשב"י ע"ה בפרשת אמור בענין מקראי קד"ש ובתקונים דף כ"ז אמר ז"ל ועוד שכינתא אתקריאת חג בכל זמנין וי"ט חג דתלת רגלין דאתמר בהון שלש רגלים תחוג לי בשנה ובגינה יראה כל זכורך למיהב לה דורונא הה"ד ולא יראה את פני ה' ריקם וצריך למחדי בה דכתיב ושמח' בחגך דאיהי חדוה דקב"ה אתקריאת ומאן דאזיל לאחמי לה צריך לנטרא גרמי' מעציבו דאיהי אילית חטוב' עציבו שאול דאיהי מום ועליה אתמר כל איש אשר בו מום לא יקרב עכ"ל וכ"ש בחג הסוכות שנקר' זמן שמחה כמו שאנו אומרים בתפלה צריך שיהא שמח בתוספת מרובה כמו שאמר בזוהר ז"ל ובעי בר נש למחדי בכל יומא ויומא באנפין נהירין באושפיזין אילין דשריין עמיה· ודקד' הר"ם קורדווירו ז"ל במ"ש בכל יומא ויומא ולא אמר דרך כלל בשבעה יומין אילין · להראות שבכל יום ויום צריך שיהא שמח שמחה בפני עצמה שהרי הז' ימים הם הם שבעה אושפיזין כנזכר שבכל יום ויום יש לו אושפיזא בפני עצמו וצריך להראות לו שמחה · ואמר עוד לקמיה כי הא דרב המנונא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי וכו' כמו שנעתיק בסמוך בסייעתא דשמיא :

ועל כן ראוי ונכון לכל איש ישראל ליל חג הסוכות להתעורר בשמח' רבה בעומדו בתפלתו ואחרי צאתו מבית הכנס' קוד' כניסתו לסוכ' יתבודד במחשבתו בדברים המעוררים וקונים שמחה בלבו של אדם כמ"ש הראשונים שיאמר בלבו עלת כל העילו' וסבת כל הסיבו' שברא והמציא כל הנמצאים הכל בעבור האדם והשגחתו פרטית עלי עם היום שלגדולתו אין לה תכלי' וסוף ישגיח על יתוש קטן כמוני שאני נחשב לאין נגד גדולתו יתברך להטיב עמי בטובות העולם הזה ובטובות העולם הבא על ידי מצותיו אשר קדשנו במצותיו וזכו והו' כמשל המלך שיש לו שרים ונכבדים לאין מספר והנה במדינ' עבד אחד וקראו ואמר לו רצוני שתעבדני ותהיה מהשרי' הנכבדים אשר לי העומדים לפני הרואים את פני המלך ויאמר לו אם תעבדני כראוי אשים את מעלתך למעל' מהשרי' הנכבדי' אשר לי · האין מן הראוי על העבד ההוא לעבור עבודת לבו בשמח' ויאמ' בלבו הואיל והמלך עם גדולתו וממשלתו שלא חסר לו דבר בחר בי לתועלתי שאהיה עובד לפניו אין מן הראוי שאעבוד עבודתו לפניו אלא בשמחה ובטוב לבב·ובספר החסידי' כתוב בשורש האהבה כי כדי לעבוד בשמח' יקח האיש משל מבשר ודם אם היה יודע דבר שהוא רצון המלך לא ישקוט ולא ינוח עד שישלי' רצון המלך שהוא רימה ותולע' כמוהו ויהיה שמח שמח' גדולה על אשר בחר מעשיו לפני המלך לרצון הבורא שהוא חי וקיים עאכו שיש לו לטרוח ולבקש איך יעשה וישלים רצון מצותו ועוד יחשוב ויאמר הרי כל צבא השמים עובדים עבודתם בשמח' ששים ושמחים לעשו' רצון קוניהם ועבודתם העליונה היא כפלי' על עבודתינו שהרי הגלגלי' אינם שוקטי' לעול' מתנועתם וכן השמש לעול' הוא סובב ובכל בקר כאשר הוא יוצא יוצא בשמחה כמ"ש ישיש כגבור והוא מעורר לפני המקום כמו שהאריכו הראשונים ז"ל · ובעסק המצות ובפרט כבאו לקיים מצות ישיב' הסוכה יהיה שש ושמח ויתן אל לבו כי המצות הם תכשיטי המלך ממ"ה הקב"ה והוא מתקשט בהם וראוי שיהיה שמח ובפרט כאשר ידע מה תקון עושה בעשיית המצוה ההיא ומה תועלת עושה לנשמתו ואז יהיה שמח יותר ועל זה נאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב ·

ובבר אמרנו זה פעמים שלעולם אל יפן האיש ישראלי לגשמיות המצוה ואו'מר שב"ה · רק יפן בקרבו בקרב המצוה ורוחניותה אשר יהיו תאומים מלמטה ויחדיו יהיו תמים על השמים ממעל ולהיות בגלם אלהים דוגמא עליונה נכשיכנו במצות אלו משום והלכת בדרכיו · ובכן לבו יחרד ביראת רוממותו יתברך לעשות המצוה באהבה ובשמחה רבה לייחד המדות העליונות הראוי' להתייחד על ידיהן של כל מצו' ומצוה בפני עצמה :

וכן בענין הסוכה ישכיל ויבין בדעתו כל מה שהארכנו לעיל פרק ג' גודל מעלתה אשר היא משכן כבודו של השכינה עילאה האם רובצ' על הבנים האפרוחי' והביצימ' כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף אשר בצלו נחיה בגוי' והמה מוקפים מאור קדושתה ואז יתעורר בגילה וברעדה בעת כניסתו בסוכה ויביט וידע מה למעלה ומה למטה אם הבנים שמח' והארץ וכל צבאיה ששי' ושמחי' עמה·ויאמר בלבו הראוי אני בן אדם קרוץ מחומר עפר ואפר שהק"בה שהשמי' ושמי השמי' לא יכלכלוהו והוא רוצה לדור עמי ולפרוס סוכ' שלומו ורחמיו עלי ומה אני שיבא המלך העליון לדור בסוכתי וכמו שאמר דוד מתי תבא אלי אתהלך בתום לבבי בקרב ביתי בסכוכה שלעולם היה ממתין על שכינה השור' עליו

וכדי שימצא השכינה מקום לנוח היה עושה הככה מקודש ולכן אמר אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי להורו על הנשמה הדרה בתוך גופו שהוא ביתו כי עיקר דירת השכינה היא בנפש הזכה כמו שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם של ישראל היכל ה׳ היכל ה׳ המה וכן נמי בסוכ׳ אשר היא מקדש מעט לשכינ׳ בכניסתו בה יטהר לבו ומחשבותיו ויתקדש בקדושה רבה ויעש׳ לה דירה נאה בלבו כדי שתמצא השכינ׳ מקום לנוח שהיא איכ׳ שורה על מקום פגום ח״ו· ודאיכו מכני עליה שמכשקין את הסוכה בכניסתם וביציאתם וכן ד׳ מינין שבלולב וכן בפסח המצה והמרור והכל לחבב את המצוה ואשרי אנוש מי שעובד את ה׳ בשמחה·

ונוכף גם הוא להיות שש ושמח דאמרינן בפ׳ במה מדליקין כתיב ושבחתי את השמחה וכתיב ולשמחה מה זאת עשה ומשני ושבחתי את השמח׳ זו שמחה של מצוה ולשמחה מה זו עשה זו שמחה שאינה של מצוה ללמדך שאין השכינ׳ שורה לא מתוך עצבו׳ ולא מתוך עצלו׳ ולא מתוך שחוק וקלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר של מצו׳ שנא׳ ועת׳ קחו לי מנגן וכו׳ ואמרו בגמ׳ עליו על הלל כשהיה שמח שמח׳ בית השואב׳ היה אומר אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן וכת׳ הריטב״א פי׳ נגד השכינה שאם השכינה בינינו הכל יבאו והוי יודע שכל השמחה היתה בהלל והודות לה׳ על כל הטוב שנעש׳ לישראל להשרות שכינתו בתוכם ולפיכך לא היה אלא ע״י גדולים וחסידים שלא ידאה בקלות ראש ובשמחת בחורים וזהו שכינו חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים לפני ה׳ באבוקות של אור ואומרים דברי שירות ותושבחות ע״כ·

וכן צריך להיות כל איש בירא להרבו׳ בשירו׳ ובהלל ובהודות בתוך סוכתו ושלא להרהו׳ שום עבבו׳ וכ״ש שחוק וקלות ראש ודברים בטלי׳ בתוך סוכתו חלי׳ רק לשמוח בגילה וברעדה להשרות השכינה עליו מתוך שמחה של מצוה· ואשר בתעלומות חכמה וסודותיה סובר הרז״ם ויוכק מסוד תנחומיה יכין לכוין עוד כוונת שסוכה מה היא ומה נעשה בה ולהשיג בנעלמים אשר צריך לדע׳ כי הסוכה היא בסוד אם הבנים אם לבינה כמפורש בזוהר תנוה ז״ל כתיב בסוכת תשבו ז׳ ימים רא רזא דמהימנות׳ האי קרא על עלמא עילאה איתמר: פי׳ היינו בינה והכי תנינן כד את בדי עלמא אתמר האי קרא כד שרא חכמה עלאה לנפקא מאתר דלא ידיע וכו׳ והאי חכמה עילאה בנין ואתפשט לכל סטרין כרזא דמשכנא עלאה והאי משכנא עילאה אפיק ו׳ סטרין· (פי׳ ההוא משכנא עילא׳ היינו בינה אפיק ו׳ סטרין שהם סוד חג״ת נה״י סוד ו׳ דנפקין מן לבנון· וכדין ההוא נבינו דמשחתא נהיר לכולא ואמר בסוכות תשבו ז׳ ימים מאן סכת חסר ו׳ דא משכנא תתאה (פי׳ היינו מלכות) דאיהי כעשישת׳ לאחזאה לכל

כהורין וכדין אמר בסוכות תשבו ז׳ ימים מאן ז׳ יומי׳ מעלמא׳ עילאה לתתאה דכולהו קיימי בקיומא לאנהרא להאי סכת שלום ומאן איהי דא סכת דוד הנופלת סוכת שלום וכעו עמא קדישא למיתב תחות צלהא דרזא דמהימנות׳ ומאן דיתיב בצלא דא יתיב בהינון יומין עילאין לעילא לחפיא עליה ולאגנא עליה בשעתא דאצטריך ותו כולהו אקרין בסוכת בשליתי וכד איהו חסר סכת דא עלמא תתא׳ בהני ז׳ יומין קדישין למיזן לשאר מאכן רברבן דשאר עמין ולא יתערבון לכתר בחדוה דישראל ומאן חדוה דישראל יומא דעצרת עכ״ל הרי מבואר סוד הסוכה שהיא מן אם לבינ׳ והם סוכה עליונה הנקראת סוכת סוכת שלום סוד הבינה וסוכה תחתונה רמז על מלכות שמים עלמא תתאה סכ׳ שלם חסר וזהו סוד סוכה שתחת סוכה פסולה והעליונה כשירה לפי שישראל צריכין למיתב תחות עלמ׳ עילא׳ סוכ׳ העליונה ולא בסוכה שתחתונ׳ מלכו׳ שמים שהרי הז׳ יומין של סוכת הם ז׳ ימים הנרמזים בפסוק לך ה׳ הגדול׳ וכו׳ והממלכה היא האחרונה·

וכתב מורינו ורבינו האר״י זלה״ה כי עיקר הכוונה היא כי הסוכ׳ הוא אור מקיף מאם הבנים לת״ת ישרא׳ לבדו מראשו ועד החז׳ וכן לרחל אמנו מלכות שמי׳ לבד מאחורי׳ וזהו בסכ״הם׳ שעולה מספרו עם הכולל כמספר אלהים שהיא אימא קדיש׳ הנקרא׳ אלהי׳ חיים המקיפ׳ לת״ת ישרא׳ וכן מלכות שמים המוקפת מבית אימה נקר׳ בשם אלהים וכנגד כשהאם על הבנים יחד ת״ת ומלכות בשהם בסוד ויתיכו תחכקני ומקפת עליה׳ יחד ועל גוזליה גוזליה ירחף· אז כתיב בסוכות מלא כי סוכה מלאה וא״ו הם אותיות כו׳ הם מספר הוי״ה ואדנ״י לרמוז לשמו׳ הכרא׳ בוכרא והבת היחידה לאימה הוי״ה ואדנ״י המוקפי׳ ויחדיו יהיו תאומים מסוכת אימא קדישא וזהו טעם שאם היא גבוהה למעלה מעשרי׳ אמה פסולה כי הנה נודע כי חני ת״ת של אם לבינה הוא הכתר לת״ת ישראל והוא הסוכך עליו ומכ״ש על המלכות והוא סוד הסכך של הסוכה· ותחת הסכך הזה עומדים תו״מ וכל אחד ארכו י״ם והרי הם ך׳ וכמצא שהוא עומד גבוה מך׳ אמה אבל למעלה מזה אין האדם העליון יודע שיושב בכל סוכה כי אינם משיגים למעלה ממנו כמו שהאריך בזה בספר הכוונות· וככר כתבנו לעיל כי כד׳ ימים שבין כפור לסוכות אין אומרים תחינה מפני שרחל אמנו מלכות שמיכ נוטלת ה׳ חסדים פנימיים מבית אימא· אך בחמשה עשר לחדש הוא יום טוב מפני שנכנס החסד של החסד הפנימי וגם לוקחת המקיף של החסד ההוא שהוא אור גדול יותר מהפנימי על ידי מצות סוכה שהיא בסוד אימא עילאה שממנה לוקחת החסדים האלה· וביום ב׳ מקבלת מקיף דחסד ב׳ וכו׳ עד היום הז׳ הכל מלמעלה למטה· ולכן הוא מועד לפי שיש אורות המקיפים· וזה יכוין כל אדם בישיבתו בסוכה

כל ז׳ הימים כל יום ויום בחינת המקיף שלו ואנחנו בני מלכים של תו״מ אלא עושים כנגדה ויושבים תחת הסוכה לקבל אור המקיף ההוא שאור המקיף ההוא יסכך עלינו ויקיפנו מכל צדדנו.

והנה מנהג תנאים הקדמונים חכמי הזוהר עליה׳ השלום היה כשהיו עושים המצות היו מוליכי׳ הכונה בפיהם כענין ר׳ אבא ע״ה בענין ג׳ סעודות כמאמר פרשת יתרו שאמרו שם ר׳ אבא כד הוה יתיב בסעודתא דשבת הוה חדי בכל חדא וחדא ואמר דא היא סעודתא דעתיק׳ קדישא וכו׳ בסעודה אוחרא אמר דא היא סעודתא דקב״ה וכן בכולהו סעודתי ע״כ. על כן אסדיר לפניך תפלה א׳ הכולל׳ כל הכוונה הנ״ל לכל לילה ולילה בכניסתו בסוכה וכוונת ברכת הסוכה של כל יום ויום וזה נוסחתה.

לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישרא׳ אנחנו באים לקיים מצות ישיבת סוכה כמו שנאמר בסוכו׳ תשבו ז׳ ימים ולתקן את שורשה במקום עליון. ויהי רצון מלפניך ה׳ או״א שימשך אור אימא עילאה המסככת על הבנים ואור המקיף שלה הוא יסכך עלינו ויקיפנו מכל צדדינו. ואנו מכוונים בקיום מצות הסוכ״ה שהיא כמנין יאהדונהי שהם ז״א ונוקביה כמנין סוכ״ה. ואנו מכוונים להמשיך אור החסד הפנימי דאימא שהוא העליון והגדול שבכל החסדים לרחל אמנו ותתקבל ג״כ אור המקיף שלו.

יום ב אנו מכוונים להמשיך לרחל אמנו המקיף דחסד דגבורת אימא קדישא.

יום ג להמשיך לרחל אמנו המקיף דחס׳ דתפאר׳ אימא קדישא.

יום ד להמשיך לרחל אמנו המקיף דחסד דנצח דאימא קדישא.

יום ה להמשיך לרחל אמנו המקיף דחסד דהוד דאימא קדישא.

יום ו להמשיך לרחל אמנו מקיף כללות ה׳ חסדים שביסוד אימא קדישא.

יום ז להמשיך לרחל אמנו מקיף כללות ה׳ חסדי׳ דמלכות דאימא.

על ידי מצוות ישיבת סוכה. וסוכה תהיה אור המקיף מהחסדים עליונים דאימא עילאה לרחל אמנו. ואנו בני מלכים בני רחל אמנו כראה ונתלונן בתוך הסוכה הזאת לקבל אור המקיף ההוא אנא בכח גדולת חסדיך העליונים הפלא חסדך מושיע חוסים ואור המקיף ההוא יסכך עלינו ויקיפנו מכל צדדינו ונחסה ונתלונן בצל סוכה אימא עילאה המסוככת על הבני׳ מלכא קדישא ונוקביה שמסוככים והמוקפים מאימא עילאה. ועל ידי ישיבתנו תוך הסוכה תמשך עלינו הארה זו על נפשינו רוחנו ונשמתינו לעבוד את ה׳ אלהינו עבודה שלימה. ותשרה

ותשרה שכינתך בינינו ותפרוש עלינו סוכ׳ שלומך ולהקיף אותה מזיו כבודך הקדוש והטהור כנשר יעיר קנו וכשם שעשינו ביתינו עראי וסוכתנו קבע גם למעלה האדם העליון יעשה ביתו סוד אות ב׳ סוד השכינה היא אמו כי שם ביתו עתה יעשה אותה עראי ויעשה סוכתו סוכת דוד קבע כדי׳ קים ידעו אר״ן ושכנו לע״ד עליה וגם בזכות עשות ביתי עראי לגלות החוצה יחשב לנו כאילו הרחקנו נדוד על אשר היינו מחוייבי גלות והרב כבסנו מעונינו ומחטאתינו טהרנו ובישיבתנו זאת בסוכה יתוקן מושב לצים אשר ישבנו בסוד משחקים ועם מתי שוא ועם רשעים פועלי און: וזכינו שיסרו עמנו אבותינו הקדושים ז׳ אושפיזין קדישין עילאין תוך מחנה קדושת סוכתנו ומזיו הדרתם וקדושתם תשפיע עלינו רב ברכות וחיים ושלום ולרעבים גם צמאים תן לחמם ומים נאמנים: וזכותם וזכות צדקתם יעמוד לנו שלא נבוש ולא נכלם ולא נכשל בשום מכשול ועון אשר חטא על ידי אכילתנו ושתייתינו בחג הקדוש הזה ונשבע לחם ונהיה טובים ואל יעכבו אותנו הנשמים מלקיי׳ מצותינו אל תשליכנו מלפניך מלהסתופ׳ בצל כנפיך ועשה נא למען שמך ולמען הני ז׳ אושפיזין עילאין להחיש נא את גאולתנו ואת צמח דוד עבד׳ תצמיח וקרנו תרו׳ בישועתך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכו׳ שדי ונזכה ונירש טובה וברכה לשבת בסוכה של לויתן כאמור שתמלא בשוכות עורו ותהא חשובה מצות סוכה זו שאנו מקיימי׳ כאילו קיימנוה בכל פרטיה ודקדוקי׳ ותנאים וכל המצות התלויות בה ותטיב לנו החתימה לחיים טובים ולשלום אמן:

וכל יום ויום יקיים כפסו׳ של בחינת מדת היום.

יום א׳ שובה ה׳ חלצה נפשי הושיענו למען חסד״ך. יהי חסד״ך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך. **יום ב׳** עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו וגם עד זקנה ושיבה וכו׳ גבורתך לך זרוע עם גבורה תעוז ידך תרום ימינך. עתה ידעתי כי הושיע ה׳ משיחו יעננו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו. **יום ג׳** תתן לראשך לוית חן עטרת תפארת תמגנך כי תפארת עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו עורי עורי לבשי בגדי תפארתך ירושלים עיר הקדש ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת. **יום ד׳** ה׳ אלה״ים צבא״ות השיבנו האר פניך ונושעה. תודיעני אורח חיים שבע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח. **יום ה׳** ה׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו והשמיע ה׳ את הוד קולו ונחת זרועו יראה **יום ו׳** נכספה וגם כלתה נפ״שי לבי ובשרי ירננו אל אל ח״י. יצאת לישע עמך לישע את משיחך מחצת ראש מבית רשע ערות יסו״ד עד צואר סלה. **יום ז׳** כי אתה אדני טוב וסלח ורב חסד

אחד לכל קוראיך מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור והיה ה׳ למלך וכו׳ ושוב יכלול כולם כה בפסוק לך ה׳ הגדלה והגבורה וכו׳ לך ה׳ הממלכה והמתנשא לכל לראש : ולאשר אין לו יד בסוד ה׳ תקנתי נוסח תפלה כוללת לכל מצוות החג וזה נוסחתה :

רבונו של עולם אתה יודע כי בשר אנחנו ואין בנו ולא בשום בריה כח להשיג ולכוין מעלתך וגדולתך כמ״ש גדול אדונינו ורב כח ולתבונתו אין מספר · וגם אם היינו יודעים נחף שמותיך הקדושים וכינת כל מצוה ומצוה וכונת כל ברכה וברכה של כל מצוה ומצוה בפני עצמה · וכל הייחודים וזווגי מדות הקדושות העליונות הראויות לבא על ידיהם וכל שכן כי בשר אנחנו ולא בינת אדם לנו ולא אתנו יודע עד מה מהכונות האלה · לכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיהא חשוב ומרוצה לפניך כל מצוה ומצוה שנעשה בחג הקדוש הזה הן מצות ישיב׳ סוכה וברכתה · הן מצות נטילת לולב וברכתו ונענועין והקפות התיבה בו כאילו כיוננו בכל צירופי שמות הקדושים העולים מתוכם ובכל הייחודים וזווגי מדות העליומת הראויות לבא על ידיהם ותצרף מחשבתנו הטובה ודרך כלל למעשה פרטיות לכל אה המצו׳ הקדושות הנעשות בחג הקדוש הזה ויעלו לפניך עם שאר מעשה המצות של בני עלייה אשר באו בתעלומות חכמת סודותיה ויונקים מסוד תנחומיה היודעים והמכוונים כל הכונות הראויות לכל אלה המצות · ודרך כלל אנו מכוונים לייחדא שמא דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לייחדא שם י״ה בו״ה בייחודא שלים בשם כל ישראל והרינו עושים מצות ישיבת סוכה ולולב לתקן שורשיהן במקום עליון בשעור קומה בכל פרטיהן ותקוניהן ודקדוקיהן לעשות את כונת יוצרנו שצונו לעשות המצות האלה ולתת נחת רוח לפניו ולגרום שפע וברכה רבה בכל העולמות ולתקן כל הנצוצו׳ שנפלו תוך הקליפות בין על ידי בין על ידי שאר עמך בית ישראל ולתקן כל תרי״ג מצות הכלולות במצות אלו ולגרום זווג בד׳ אותיות שם הקדוש ולזכך נפשנו רוחנו נשמתנו שיהיו ראויים לצורר מיין תתאין על ידי מעשה המצות האלה ויעלו לרצון לצורר אהבת דודים אמן ·

וראוי לאומרה בכל לילה ויום בכניסתו בסוכה ויכוין בלבו כפי כח ידיעתו ויחשוב במחשבתו שלא נעלם ממנו שום עוד פנימיו׳ ענייני הסודו׳ ויהיה לבו לשמים בבקשה זו הנזכר שיהיה לרצון אמרי פיו והגיון לבו כאילו כיון כל אלה ואז הקב״ה מעלה עליו כאלו היה כן כמו שאמרו בזוהר יתרו ומעש׳ ידינו כוננה עלינו מאי כוננה עלינו כוננה ואתקן תיקונך לעילא כדקא יאות עלינו אע״ג דלית אנן ידעי לשוואה רעותא אלא עובדא באודוי מעש׳ ידינו כוננהו להאו׳ דרגא דאיצטריך לאתקנ׳ עכ״ל · וכבר כתבנו זה כמה פעמים כי על כן הנהיגו

חסידים

חסידים הראשונים ע״ה בכל מעשה המצות להקדים ולומר ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ והוא תועלת גדול למעשה :

והנה איתא בזוהר אמור ז״ל אמר רבי אבא כתיב בסוכות תשבו שבעת ימים ולבתר ישבו בסוכו׳ בקדמיתא תשבו ולבתר ישבו אלא קדמאה לאושפיזי ותניינא לבני עלמא · קדמאה לאושפיזי כי הא דרב המנונא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי וקאים על פתחא דסוכה מלגאו ואמר נזמן לאושפיזין מסדר פתורא וקאים על רגלוי ומברך ואומר בסוכות תשבו שבעת ימים תיבו אושפיזין עילאין תיבו · תיבו אושפיזי מהימנותא תיבו אורים ידוי וחדי · ואמר זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דכתיב כי חלק ה׳ עמו יעקב חבל נחלתו והוה יתיב וכו׳ ע״כ · וכן ראוי לכל איש ישרא׳ בכניסתו בסוכה בכל לילה ולילה משבעת ימי החג להזמין אותם לאיש יומו ואחר כך יכלול השאר עמו וצריך להקדי׳ הצדיק ביומו ואחר כך לכלול חבריו עמו :

ואנה ה׳ לקראתי סדר יפה עינים וטוב רואי רמז בתיבת סוכה מספר כל האושפיזין קדישין כל איש יומו · ואסדר לפניך הכל בסדר יפה למען ירוץ הקורא בספרנו הקדוש הזה :

וזה תאמרו בכל לילה כשנכנס לסוכה והוא בפתח הסוכ׳ יאמר עולו אושפיזין עילאין קדישין עולו אבהן עילאין קדישין למיתב בצלא דמהימנותא עילאה בצלא דקדשא בריך הוא :

ליעול אברהם רחימא אבא קדישא דהכי סליק לחושבן סוכ״ה · סמ״ך גימטריא ק״ך · וא״ו גימטריא י״ג · כ״ף גימטריא ק״· ה״י גימטריא ט״ו · סך הכל גימטריא אברה״ם · ואחר כך יכללם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף דוד · וכן כשישב יאמר בסוכות תשבו שבע׳ ימים תיבו תיבו אושפיזין עילאין קדישין תיבו אבהן עילאין בצלא דמהימנותא בצלא דקודשא בריך הוא זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דכתיב כי חלק ה׳ עמו יעקב חבל נחלתו :

ליל ב יאמר עולו אושפיזין וכו׳ ככז״ל ליעול יצחק עקידא אבא קדישא דהכי סליק לחושבן סוכה בא״ת ב״ש ח׳ פ׳ ל׳ ץ׳ עולה ר״ח גימטריא יצח״ק · ויכללם יחד אברהם יעקב משה ואהרן יוסף ודוד ואחר כך תיבו תיבו ככז״ל :

ליל ג יאמר עולו אושפיזין וכו׳ · ליעול יעקב שלימא אבא קדישא דהכי סליק ב׳ פעמים סוכ״ה גימטריא יעק״ב וגם פנים דסוכה הוא · כ׳ה׳י׳ד׳ · ואחוריים דאותיות סוכה ע׳ז׳ל׳ו׳ עולה קפ״ב גימטריא יעק״ב · ויכלל יחד אברהם יצחק משה אהרן יוסף ודוד :

ליל ד יאמר עולו וכו׳ · ליעול משה רעיא מהימנא דהכי סליק לחושבן סוכה פשוטה ומילוי

דיודין

דיודין סמ״ך ו״ו כ״ף הי׳ גימטריא משה וב׳ אותיות. וגם אם תחשוב א״ב ג״ד ה״ו ז״ח ט״י כ״ל מ״ן ס׳ גימטריא רכ״ה. א״ב ג״ד ה״ו ז״ח ט״י כ׳ הרי גימטריא ע״ה. א״ב ג״ד ה׳ הרי גימטריא ט״ו סך הכל גימטריא מש״ה ומכללם אברה׳ יצחק ויעקב אהרן יוסף ודוד.

ליל ה יאמר עולו וכו׳. ליעול אהרן כהנא רבה קדישא מהימנא דהכי סליק סוכה כמ״ך גימטריא ק״ך ו״ו גימטריא כ״ב. כ״ף גימטריא ק׳. ה׳ גימטריא ט״ו סך הכל גימטריא רנ״ו גימטריא אהרן. ומכללם אברהם יצחק ויעקב משה יוסף ודוד:

ליל ו יאמר עולו וכו׳. ליעול יוסף צדיקא דהכי סליק מלוי סוכה לבד כזה מ״ך גימטריא ס״ו גימטריא נ״פ גימטריא פ״י גימטריא י׳ סך הכל קנ״ו גימטריא יוס״ף. ומכללם אברהם יצחק וכו׳:

ליל ז ליעול דוד מרן מלכא משיחא דהכי סליק סוכה במספר קטן. ס׳ גימטריא ו׳ כ׳ גי׳ כ״ה׳ גימטריא ה׳ והכולל הרי י״ד גימטריא דוד. גם כ׳ פעמים סוכה וח׳ אותיות גי׳ ק״ן כמנין דו״ד הו״א הקט״ן ומכללם יחד אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ע״כ:

ובלילה הזאת יקרא לשון בזוהר פ׳ בראשית עמוד ע׳ וז״ל ת״ח רבגיניהון דשבע׳ כד יקייא זמין קב״ה לאעבר לכל אומין דעלמא ולא ישתא׳ בעלמ׳ אלא הקב״ה בלחודוי וישרא׳ גוי אחד בגין כך הכא שבעת ימים ת״ח דבגין דא מתמעטין ואזלכין וביומא ח׳ שלטין ישראל לחודייהו בעלמא ומקריבין פר אחד איל א׳ רזא דיחודא שבעה כבשים לקבל שבע דרגין שעיר עזים אף על גב דבההוא זמנא יעבירונון הקב״ה מעלמא עם כל דא ישתאר מיניה דלא יתבטלון מפריה ורביה ובההוא זמנא יפקון מים חיים מתחת׳ עילאה חציי׳ אל הים הקדמוני דא חסד עילאה וחציים אל הים האחרון דא גבורה תתאה וגבורה עילאה בקין ובחורף בסטר׳ דאשא ובסטרא דמיא דלא ישתא׳ דיכא בעלמא אלא כלא רחמי וחיים ותירו בעלמ׳ ת״ח בהאי חגא עבדין נסוך המים כביעו דחסד באינון שתין מסכת ימי בראשית וכולהו ז׳ יומין עילאין מקבלין מאינון מים חיים דנפקין מירושל׳ עילאה טמיר׳ וכאן אתר רמז לאינון מים חיים באינון שתין וחסידי וצדיקי חדאן בהאי הלולא בגין דרמיז׳ להאי טיבו דזמין קב״ה למעבר כד יעבר קב״ה שאינו מארעא דיאתון אינון מים חיים טהורים באינון שתין בההו׳ מזבח עילאה ההוא ים האחרון ואינון תלתא לוגין מים י״א בגים לקבל צדיק דאיקרי חי עולמים ועל ידיה מים נחתין באינון שתין ות״ח הלל הזקן כד הוה חדי בהאי הלולא אמר אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן הוה רמיז ואמר אי שכינתא דאיקרי אני שריא כאן הכ״ל כאן ההוא אתרא דאיקרי כ״ל דאתי לאחדו בא בה ואם אין אני כאן מי כאן דהא לא חביב׳ טיבו

הלק שליטי

שלימא בגין דשכינא לא שריא בארעא קדישא אבל כל ישתלמו אינון פרים כדין כתיב ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה מאן אינון. אינון שית מעייני דאינון מריקין בהאי ישועה (פירוש מלכות) וכדין עלמא כלא בחדוה בגין דנפקא שכינת׳ מבין ההוא שאינו דשאר עמין בגין כן ביום השמיני עצרת תהיה לכם עכ״ל.

ואחר כך יאמר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבזכות ז׳ אושפיזין עילאין קדישין אברה׳ יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף דוד אשר כנוגי הארת נשמת׳ מתנוצצים ומאירי׳ בתוך סוכתינו שתזכנו ברחמיך ובחסדיך הגדולים לראות מהרה בתפארת עוזך להעביר גלולי׳ מן הארץ והאלילי׳ כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ ויקויי׳ בנו מקרא שכתוב והיה יום אחד הוא יודע לה׳ לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור. והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם חציים אל הים הקדמוני וחציים אל הים האחרון בקיץ ובחורף יהיה. והיה ה׳ למלך על הארץ ביום יהיה ה׳ אחד ושמו אחד. וחתום לחיים טובים ברכה ושלום וישועה ונחמה כל בני בריתך. ונזכה ונחיה ונירש טובה וברכה לחיי העולם הבא. ונהיה אנחנו וזרענו וזרע זרענו כולנו יודעי את שמך ועושי רצונו והטוב בעיניך ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהי׳ ואדם ויחד לבבנו לירא׳ ולאהבה את שמך לעבוד עבודתך הקדושה תמיד כל הימים אכי״ר:

והקידוש יהיה מעומד כסבר׳ הרמב״ם ז״ל כי כן דעת מורנו הרב האר״י זלה״ה כי דין הקידושין מעומד וביותר כי הוא בסוד עלמא דדכורא וכל המעשי׳ אשר הם כעשין כנגדו הם מעומד כנודע למי שהריאו בסוד ה׳. וגם מדברי׳ הזוהר אשר הצתקנו לעיל׳ תבוננהו דרב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי וקאי׳ על פתחא דסוכ׳ מלגאו ואמר כזמן לאושפיזין מסדר פתורא וקאים על רגלוי ומברך וכו׳. הנה מבואר מדברי׳ המאמ׳ שהיה מברך על רגליו מעומד ואמ׳ תיכו אושפיזין. והטע׳ כנזכר כי הקידוש הוא לתת לכלה העליונ׳ הקדושין של החתן כנודע וקידושין מעומד. ועוד מטעם השני האמור וזה פשוט. וסדר הקידוש בתחילה מברך על היין שהוא קודם בכל קידוש כמו שדרשו בשבת זכרהו על היין ואחר כך קידוש היום ואחר כך על הסוכה שאי אפשר לברך על הסוכה קודם שיברך על הקידוש היום שהרי על כרחך צריך היום להתקדש קודם שיתחייב לישב בסוכה ואחר כך מברך זמן כדי שיחזור הזמן לילה הראשונה על קידוש היום ועל מצות סוכה:

ואע״פי דקי״ל בכל המצות חייב לברך עובר לעשייתן ואם כן הכא נמי בסוכ׳ היה לנו לברך עליה קודם שיכנס בה שהרי מיד שנכנס בה ה״א עושה המצוה מ״מ לא נהגו לברך אלא אחר שנכנסו בתו׳

אע"ג שהוא אומר לישב בסוכ' שהוא ל' עתיד והרי כבר הוא יושב מ"מ כיון שהמצוה נמשכה כל זמן האכיל' והשתיה שהיא בסוכות תשבו ר"ל תתעכבו כמו ותשבו בקדש לא שישבו מעט וילכו לדרכ' וא"כ כיון שיש לו לישב כל זמן האכילה מקרי שפיר עובר לעשייתן:

ומנהג מהדרין במצוות לומר ברכת לישב בסוכ' בניגון ובנעימה קדושה כיתר הקידוש בין בלילה הראשונה בין בכל שאר הלילו' ומברכין אותה מיד כשנכנסים בסוכה בשעה שרוצים לאכול ואח"כ יושבים ורוחצים ידיהם ותכף מברכים המוציא כמו שאמרו חז"ל ג' תכיפות הם וכו' תכף לנטילת ידים ברכת המוציא וכל העושה כן אין השטן מקטרג באותה הסעודה. אף כי לפי הדין יכול לברך אותה קודם ברכת המוציא או אחר ברכת המוציא קודם שיטעום מ"מ יותר טוב לעשו' הדברי' בלי שום פקפוק: וראוי ונכון לכוין כשיברך לישב בסוכה לפטור בזה הישיבה וכל מה שישתמש בה עד שעת אכילה אחרת כדי לאפוקי נפשיה מפלוגתא דר"א שצריך לברך בכל פעם שיכנס בה. וחסידים הראשונים שהיו יושבים בסוכה כל היום ואין יוצאים רק לעשות צרכיה' היו נוהגי' תכף בבוקר בצאתם מבית הכנסת להכנס לסוכה ולברך עליה והיו אוכלים דבר מה כדי שתהיה אחיז' לברכ' ומקום מוכן שתחול עליו הברכה ומכוונים את לבם לנא' בזה כל היום ופטורים בזה כל היום מעת לצאת ואנחנו צריך רדכם לנהוג ככה כל ז' ימי החג:

והנה אכילה בסוכה בליל י"ט הראשון חובה אף אם גשמים יורדים צריך לאכול כזית שם דגמרינן ט"ו ט"ו מחג המצות מה להלן לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשו' אף כאן ליל' הא' סוכה חובה מכאן ואילך רצה לאכול סעודה שיעד בסוכה רצה אינו אוכל אלא פירות ובליל יום טוב ב' של גליו' כפל מחלוקת בין האחרונים יש אומרים שאם ירדו גשמים אינו צריך לאכול שם כזית ואין צריך לקדש בסוכ' דהא אמר זמן מאתמול אלא יאכל כזית שם אחר סעודתו. ויש מחמירים וכתבו דגם בליל י"ט ב' יש חיוב כזית אלא שאין לברך לישב בסוכה אם ירדו גשמים. וכן ראוי להחמיר לקדש שם ולאכול כזית ויגמור סעודתו בבית ושם יברך ברכת מזון כשיגמור סעודתו בביתו אך מפני שספק ברכות להקל לא יברך לישב בסוכה ומכ"ש בשאר ז' ימי החג אם ירדו גשמים שאינו רשאי להחמיר על עצמו ולאכול שמה דכיון דפטור מן הסוכה הוי ברכה לבטלה ואף אם יש לו עונג בזה בטלה דעתו אצל כל אדם: וכל הפטור מן הסוכה ואינו יוצא משם אינו מקבל שכר ואינו אלא הדיוטות משום שהוא ית' אינו חפץ בעבודתו כעבד שמוזג כוס לרבו וכו' ואע"פ שכ עומד לשמשו שלא ברצונו אשר לא טוב עש' אף כי נתעב ונאלח כמ"ש הא'. וכשיוצא מן הסוכה מפני גשמי'

כל

כל יצא בכבוד בקבעם אלא אזי יכנע לבבו הערל ויאמר בשלי השע' שגדול הזה כי אילולי שאיני טוב וישר לפניו לא היה שופך הכוס שמזגתי לפניו על פני ותוכחה מרדות א' בלבו של אדם יותר ממאה תוכחות אבל לא מפני כך יאריך בעצבון ודאגה ושמחה לתוגה יהפוך ח"ו כי זמן שמחתנו הוא ואין לנו אלא לקיים מאמרו ית' ברוך ולשמוח בשמחת החג הקדוש והוא יתברך הטוב בעיניו יעשה. וקיבלנו שלא אמרו זה דהוי כמוזג כוס לרבו וכו' אלא כשלא ירדו גשמי' קודם ימי החג ופתע פתאום נתקשרו שמים בעבים בהתקדש החג וירדו גשמים אבל אם כבר היו יורדי' גשמי' טרם התקדש החג ונמשכו עד החג אין כל מאומה בזה וגשמי רצון ברכה ונדבה הוו: ויעשה סעודתו ליל חג הסוכות בשמחה ובטוב לבב עם כל בני ביתו ויסבי' פנים וישמח לב האומללים יתום או אלמנה או עני המסובים על שולחנו לחלק האושפיזין עילאין כנז"ל בפרק ג' ואל יראה פנים זועפות ח"ו כי עושה אלה מקל"קל חיים כחמד ושופך דמם בקרבם ח"ו וגדול עונו מנשוא:

ומצוה על כל איש ישראל להודיע ולהורע לכל בני ביתו מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה כמו שהזכיר הכתו' טעם הענין למען ידעו דורותיכ' כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים כי צריך האדם להיות נגד פניו הגמול הטוב אשר הש"י גמל את אבותינו ואותנו בכמה זמנים זה אחר זה והגמול הרב בכמות ובאיכות שעשה עמנו ועם אבותינו היתה יציא' מצרי' שהוצי' אותנו מכור הברזל מבית עבדים והיינו משוקעים ומושכעים עד שכמעט לא יזכר שם ישרא' עוד: אלא שבחמלת ה' עלינו ונתגבר כאר"י כ"ב יכול ביד חזקה ובזרוע נטויה והוציאנו משם לעשות אותנו עם סגולה. ובהיות הגמול הזה גדול מאד תלה בו עבודתו וקבלת אלהותו כמ"ש אנכי ה' וכו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים: ולא נתרצה בזה אלא נב' לתלות עשיי' הרגלים זכר ליציאת מצרים כדי שידעו כל באי עולם ענין יציאת מצרים ויעלו אותם על לבם עד שבשביל זה לא ישכחו את ש' אלהיהם ולא יעזבו תורתו. ובענין חג המצות לא הזכיר ענין מה להורות על זה כי כל מעשיו מוכיחי' עליו ואין צריך דבר מבחוץ: גם בחג השבועות כיון שאנו מונין ז' שבועות מיום ב' של פסח כדי להתקרב אל יום נתינת התור' כאשר עשו אבותינו בצאת' ממצרי' כדכתיב תעבדון את האלהים וכו' כי כוונת היציא' היתה על הסב' הזאת אין צריך דבר מבחוץ כי הוא. ושמו מורה על זה וספירה שאנו סופרים כל יום ויום עד ז' שבועות כאשה נדה שסופר' ז' ימים נקיים אבל בענין חג הסוכות הזה שהוא רחוק מיציאת מצרים ראתה חכמתו ית' לצוות בו ענין שעשייתו יהיה זכירת מצרים ולא תשתכחו לזה אמר בסוכות תשבו שבעת ימים כי בסוכות הושבתי את

בני.

בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים ויש מרבותינו סוברים סוכות ממש עשו להם · ויש מהם אומרים אלו ענני כבוד שהיו מקיפים אותם ז׳ ענני כבוד והעננים נקראים סוכה כמ״ש וברא ה׳ על מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם וסמיך ליה וסוכה תהיה וכו׳ וזה גמול אחר מצורף עם גמול היציאה עצמה :

ולכן צריך כל אדם שיכוין בזה כשיושב בסוכתו · ולהורי׳ לבני ביתו שאנו יוצאי׳ מביתינו לסוכה שלא כדרך העולם שדרכם להכנס כל אחד מסוכתו לביתו מפני שהצינה גוברת בחגי תשרי ואנו עושים בהפך לקיים מצוות הבורא יתברך ומתוך כך יעלה זכר יציאת מצרים על לבנו ונכיר ונדע החסד והחיובות ואשר גמל לחייבי׳ טובו׳ בעשות עמנו החסד הגדול הזה להוציא אותנו מתוך גלות מצרים : ועוד ידו נטויה לגמול עמנו סוכות בצאתנו אל המדבר מטולטלים ונעים בו והיא ארץ ציה ושממה לא מקום זרע ותאנה וגפן אשר אין בטבע בן אדם לחיות בו והוא הקיפנו בז׳ ענני כבוד לבל יכנו שרב ושמש והיתה זו מעלה גדולה לישראל כשהיו מוקפי׳ בז׳ ענני׳ כי כן דרשו ז״ל שהקיף כסא הכבוד בז׳ עננים שנאמר מאחז פני כסא פרש״ז עליו עננו ר״ל פרש עליו ז׳ עננים והו תוספ׳ הז״ין ולפי שהיו ז׳ ע״כ נצטוינו לעשות מצוה זו בחדש הז׳ וז׳ ימים : ומתוך זכירה זו תהיה יראת ה׳ נגדו ונגד בני ביתו תמיד להיות יראים וזחלים בזכרם את כחו ואת גבורתו וזה כל האדם :

וע״ב אף כי לפי הדין נשים פטורות מישיב׳ סוכה מ״מ מצוה על כל איש ישראל להושיב אשתו ובני ביתו עמו בסוכה להיות׳ משתתפים בגל׳ דמהימנות׳ לטהר את נפשותם ולהודיע אליהם חסדי ה׳ עם ישראל עמו ונפלאותיו תמיד כל הימי׳ בעבור תהיה יראתו ואהבתו על פניהם לבלתי יחטאו· וראוי שיכוין להיות סוכתו מלא ברכת ה׳ בלימוד התורה על שולחנו כי ע״י לימוד התור׳ שם בסוכה גורם ייחוד עליון שהוא מחב׳ תורה שבכת׳ עם הסוכה סוכת דוד ונקרא באמת פועל צדק כנזכר בזוהר וכל שכן אם הוא למד בדרך האמת בזוהר וכיוצא ובלי ספק אשרהו כי שם ימצאו ז׳ צדיקים אושפיזין עילאין אברהם וה׳ צדיקייא ודוד מלכא כי הזמנה זו היא יותר מקובלת אצלם משיעורים הגשמית כי שם יאכלו לחם לחמה של תורה עם השכינה ישא ברכה מאת ה׳ ומז׳ צדיקי׳ עמודי עולם · וראוי ללמוד בזוהר כל לילה ולילה מענין החג · ליל א׳ בזוהר אמור דף ק״ג ע״ב · ליל ב׳ פרשת פנחס דף רנ״ה ע״ב · ליל ג׳ פרשת תצוה דף קפ״ב ע״ב ליל ד׳ שם דף קפ״ז ע״ב · ליל ה׳ פרשת ויחי דף ר״ב ע״א · ליל ו׳ פ׳ ויקרא דף כ״ד ע״א · ליל ז׳ בפרשת נח דף ס״ב :

ומצאתי כתוב מהקדמונים לקרות ליל א׳ בסוכה פרק ד׳ דקדושין שמזכיר בתוכו מעלתו של אברהם אבינו מ ״מי שקני׳ אברה׳ אבינו ע״ה כל התורה ·

ליל ב׳ מסכת פרק ה׳ דזבחי׳ איזהו מקומן של זבחי׳ להזכיר עקידתו של יצחק שנעקד ע״ג המזבח ומשם נתקנו הקרבנו׳ כנודע ·

ליל ג׳ מסכת פרק ז׳ דחולין גיד הנשה שהית׳ המצוה שנצטוה בה יעקב אבינו ע״ה ·

ליל ד׳ מסכת פרק ה׳ דאבות שמזכיר בתוכה מעלת משה ע״ה משה זכה וזיכה את הרבים וכולי ·

ליל ה׳ מסכת פ״ה דמדו׳ שמזכיר בתוכו ברוך שבחר באהרן ובניו וכו׳ :

ליל ו׳ מסכת פרק א׳ דסוטה שמזכיר מעלתו של יוסף יוסף זכה לקבור את אביו ·

ליל ז׳ מסכת פרק ב׳ דתעניו׳ שמזכיר בתוכו מי שענה את דוד ואת שלמ׳ בנו בירוש׳ הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם ע״כ · וצל כל פנים יאחוז מזה לכבוד הצדיקים ולהזכיר צדקתם לכל איש יומו וגם מענייני החג אל תנח ידך לקרות מסכת סוכה כי יש בו ה׳ פרקי׳ כנגד ה׳ חסדים ה׳ ענני׳ כבוד כי השנים אינם רק בחינת הכללות כנודע ליודעי דעת · ויש סדר אחר לקרות בימי החג ואסדר אותו בפרקי׳ הבאי׳ בסעייתא דשמיא ויערוך על שולחנו בשירים ותושבחות לכבוד הרגל הקדוש וכבר הארכתי מעלת יקר השירים והתושבחות על השולחן בשבתות ובחגים ובמועדים בפ׳ ז׳ וח׳ דפרק שבת בס״ד ·

ואם רוצה לצאת מסוכתו באמצע סעודתו לסוכת חברו · יהא זהיר לברך שנית ברכת הסוכה בסוכת חברו אפי׳ היה דעתו בשעה שבירך בסוכתו לשנו׳ מקומו אפ״ה צריך לחזור ולברך ·

ואם לא הביא שם זקן או חולה על שולחנו כשחוזר לסוכתו צריך לחזור ולברך על הסוכה׃ · אבל אם יצא מסוכתו לטייל בתוך ביתו אין צריך לברך דאפילו להרמב״ם ז״ל דפסק שמברך בכל פעם : הוא דוקא כשיוצא חוץ לביתו וחוזר אבל אם יוצא מן הסוכה לתוך ביתו אין נראה שיצטרך לברך בכל פעם : והכי משמע מדבריו בפ׳ ב׳ דה׳ ברכו׳ שכתב ז״ל היה אוכל וקראו חברו לדבר עמו ויצא לפתח ביתו וחזר הואיל ושינה מקומו צריך ברכה למפרע ע״כ : נראה דדוקא אם יצא לפתח ביתו אבל אם הלך בביתו משמע דלא הוי הסח הדעת :

וכבר כתבנו דיליף חג שבועו׳ ט״ו ט״ו מחג המצו׳ וע״כ ראוי ונכון שיקדים סעודתו קודם חצו׳ לילה ולא יותר דומי׳ דאכיל׳ מצה כמו שכתבו הפוסקי׳ ז״ל ·

ובברכת מזון בכל ימי החג יאמר בהרחמן הוא יפרוס עלינו סוכ׳ שלו׳ הרחמן

יזכנו לישב בסוכה של לויתן · הרחמן הוא ישפיע עלינו ועל נפשותינו שפע קדושה וטהרה משבעה אושפיזין עילאין קדישין וזכותם תהא למגן וכיכה אותנו אמן · וסו׳ ישכב וערבה שינתו :

והנה צריך להודיע לבני אדם חומר איסור השינה חוץ לסוכה שאסרו חכמים לישן חוץ לסוכה אפי׳ שנת עראי מה שלא אסרו באכילה דמותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה והטעם דבשינה אין חילוק בין קבע לעראי שאין אדם קובע עצמו לשינה שפעמים שאינו אלא מנמנם מעט ודי לו בכך הילכך אין חילוק בשינה בין קבע לעראי דזו היא שינתו מה שאין כן באכיל׳ ·

והן היום רבת מבני עמינו הקלו בזה ואינן ישינין בסוכה ואין להם על מה שיסמוכו כי אף אם יש מתירין לא התירו אלא מפני הצינ׳ שיש להם צער לישן שם וזה לא אמרו אלא לארצות אשכנז שהם מקומות הקרי׳ מאד אך במקומותנו שאין הקור רבה בהם מאין הרגלים לפטו׳ עצמם מטעם הצינה יתיר חד כמו וביתם אזלא הואיל ואין הצינה מתחזקת ביותר ואם בא לו רוח מותר לפרוס סדין או בגד מן הצד רק שלא יפרוס תחת הסכך : ולמ״ד מפני דמצות סוכה היא איש ואשתו כדרך שהוא דר כל השנה בביתו ובמקום שלא יוכל לישן עם אשתו שאין לו סוכה מיוחדת שעשו השכנים יחד סוכה אחד · הכן אותם שיש להם סוכה מיוחדת ומקלין לישן בתוך ביתם אין להם על מה שיסמוכו · ולא עוד אלא אף לאותם שאין להם סוכ׳ מיוחדת · ובימים אחר סעודתם הולכים וישנים בתוך ביתם אין להם על מה שיסמוכו כי לא אמרו אלא בלילות דבעי׳ דיר׳ איש ואשתו אבן ביום דלא שייך שא ודאי עוברי על דת הם ויראת ה׳ לא בחרו ·

וע״ב מצוה על כל איש ירא ה׳ לישן בסוכתו עם אשתו אם יש לו סוכה לבדו ואין לזרים אתו כ״ש ביום שחייבין הכל לישן בסוכתם ולא לפטור עצמם בעבודת ה׳ בטענות רעועות : ואם ירגיש מעט צער עול יסבול ולא יקוץ שע״כ אז״ל שהסוכה היא תחת גלות לאדם כנז״ל בפרק ה׳ ובכפר עליו מאשר יהיה נע ונד בלילו׳ בסעודות הרשות ולא חש על שינתו אל מקום אשר יהיה שמה הרוח ולא ימוב מפני כל כופר :

ובפרט למי שהריחו בסוד ה׳ ובתעלומו׳ חכמה מה היא בחינת הסוכה ישכיל וידע מו׳ חומר הדבר שהחמירו לישן בתוכה בסוד וישכב עמה בלילה הוא ופירש בזוהר פרש׳ ויחי ז״ל ותבא לאה לקראתו אימא עילאה לגבי ברא יחידאה ותאמר אלי תבא תחות גדפאי לברכא לך ולרווחא לך בתפנוקי׳ עילאין כיון דנקט ליה ע״כ תחות גדפהא כדין וישכב עמה בלילה הוא וכו׳ · הנה מבואר מדברי המאמר כי ת״ת ישראל הוא עולה אבל הסוכה עלעכה אימא עילאה וישן הוא שם כל הלילה ולכן

כבבור כי ת״ת ישראל הוא ישן למעלה ואינו יורד משם ולכן גם האדם הגשמי אין לו רשות לישן מחוץ לסוכה אפי׳ שינת עראי : ובכלל ישכיל וידע דמצוה ליחד שם עם אשתו ולשמש מטתו ביחודא עליא וכן כתב הרב זלה״ה והטעם כי כל עיקר עלייתו שם למיהב ליה לגבי הסו׳ פר׳ כנזכר בזוהר וגורם ייחוד לסוכת דוד ודי למשכיל :

פרק ה׳

לאור הבקר יום חג הסוכות יקום לעבוד׳ בוראו או קודם אור הבקר באשמורת האחרונה · הכל לפי מה שהוא אדם וכמה שהוא רגיל כל השנה כ״ש בחג הקדוש הזה כי כולו מלא חסדים והוא ראשון לחשבון עונות שצריך שיוסיף אומץ ויחזק כי לא כל העתים שוות : כי אם באלו הימים הפליגו חכמי הזוהר בשבח המגיע לעומד בבית ה׳ בלילות באשמורת האחרונה ובשמת עוד׳ למעלה שרביטא דחסד בשביל׳ לא עלה בלחודה׳ אלא עלה ועל אינון דמשתתפין בהדא כמ״ש יומם יצוה ה׳ חסדו וכו׳ כ״ש וק״ו בימי החג הקדוש הזה כי כולו מלא חסדים לשכינת עוזינו כמו שביארנו בפרק דלעיל ובכא״ר בס״ד וחדוותא סגיא לעילא ורעותא דכלא ישתכח ובהיותו בעור משכתו עומד ושוכה בשמחה ובטוב לבב ימשיך עליו חוטי החסד כפלי כפלים וחסד ה׳ מעולם ועד עולם על יראיו למייחלים לחסדו והוא הנותן ליעף כח למתהלכים לפניו : ומצוה על כל אדם ללמוד באותה שעה טעמי מצו׳ לולב ואתרוג קודם עשותו מצו׳ שיהיו כדי שלא יעשה המצו׳ מצות אנשי׳ מלומדה · וכל אדם אינו חייב שלא כשיעורו ואשר ישיג להבין בדעתו פשטי הדברים לדעת כי הכל הוא להורו׳ חיבת המקום עמנו כמ״ש בזוהר ביומ׳ דא נפקי ישראל בסימנים רשימין מגו מלכא בגין דאינון בנאין דיכא. ומאי סימנים אינון סימני מהימנותא חותמא דמלכא עלאה · לתרי בני נשא דאעלו קדם מלכא לדינא ולא ידעי עלמא מאן מנייהו נצח נפק חד לגיון מבני מלכא שאילו ליה אמר לון מאן דיפוק ובידוי סימנין דמלכא הוא נצח כך כולי עלמא עאלין לדינא קדם מלכא עלאה ודאין לון מיומ׳ ר״ה ויוה״כ עד ט״ו ויומין לירח וכין כך אשתבחו ישראל וכאין כלהו בתיובת׳ טרחין בסוכה ולולב ואתרוג ולא ידעי מאן נצח דינא מלאכי עילאי שאילו מאן נצח דינא א״ל אינון דמפקי בידיהו סימנים דיליה אינון נצחין דינא בהאי יומא נפקי ישראל ברשימו דמלכא בתשבחת׳ עאלין בסכות אתרוג בשמאלא לולב בימינא חמאן כלהו דישראל ברשימין דמלכא קדישא פתחי ואמרי אשרי העם שככה לו אשרי העם שה׳ אלהיו · וגם הוא ענין שבו יתעוררו ההמון

לברכות ההלול והשבח במה שיבואו בידיה׳ מכמאי האדמה ואחלמה מה שישמח הלבבות ויעוררם להודות ולהלל על השפע המושפע להם כחג הקדוש הזה כי כביר מצא ידו כל אחד ואחד באוספו את גורנו תירוש ויצהר להודות ולהלל לה׳ המשפיע להם כל הטובות ההנה ואולם היות הדבר על ידי ארבע מינים הללו ולא בשאר ארבע מינים מפני שהם רמוזים לשמותיו יתברך כמו שאמרו ז״ל הדר זה הקב״ה שנאמר הוד והדר לבשת ית מרי׳ זה הקב״ה שנ׳ צדיק כתמר יפרח וכולי . וכן רומזים להזכיר ברית אבות ואמהות דאשונים כמו שאמרו ז״ל פרי עץ הדר זה אברהם וכולי פרי עץ הדר זו שרה וכולי וכן אמרו פרי עץ הדר אלו סנהדרין וכו׳ כמו שהאריכו במדרש אגדה . וגם בא לתקן עון אדם הראשון שאמרו אילן שחטא בו אדם הראשון אתרוג היה שנאמר טוב העץ למאכל איזהו אילן שעצו כאכל כפריו זה אתרוג .

אמנם יש עוד פנימיות סודות ארבע מינים אלו וכעכועיהן וראוי לכל מי שחלק לו ה׳ בבינה לדעת פנימיות סודותיו וללמוד אותם באשמורת אור הבקר חג הסוכות טרם נטילת לולב . ומנהג חסידים הראשונים ללמוד מאמרי הזוהר המדברים בסוד המצוה הזאת בפרשת ויחי דף ר״ך ע״א תא חזי כל הנקרא בשמי וכו׳ עד אשרי העם שככה לו ובזוהר פרש׳ תצוה דף קפ״ו ע״ב כד ישראל איכון בט״ו יומין וכו׳ עד ובהורא עמיה שרי . וביותר מבואר בפרשת פנחס דף רנ״ה כללות סוד הלולב וכעכועיו שם . ובמאמרים אלו רמוז כל סודי הדברי׳ ויעלה לאדם קריאת הדבר בזוהר כאילו כיון בכל ייחודי זיווג מדות העליונים אף אם לא בא בסוד ה׳ ולא ידע מאי קאמר לשון הזוהר מסוגל מאד לנשמה ומעורר אהבת דודים למעלה וכן על זה הדרך בכל מצוה ומצוה היה דרך המקובלים הראשוני׳ ללמוד קודם עשיית מצוה שיהיה ללמוד תחלה פרט המצוה ההיא כווה׳ כי כל סודות שנגלו על פי האר״י ז״ל ושעתידים להגלות הכל כאשר לכל רמוזים בדברי הרשב״י זלה״ה ומי שאינו בר הכי לפחות יקרא פסוקי המצוה ההיא במקראי התורה קודם עשיית מצותו שידע וישכיל ציווי יתברך אשר קדשנו במצותיו וצונו ויעשה הדברים לשם פועלן כי הכל מודים כי מצות צריכות כונה ואם לא כיון בהם לא עשה ולא כלום .

ואחר כך יתעסק במצותו לאגוד לולבו כי אע״ג שמן הראוי היה נראה יותר טוב לאוגדו מערב י״ט כי אי אפשר לאוגדו בי״ט בקשר גמור אלא בעניבה מכל מקום דבר בעתו מה טוב לאוגדו בשעת מצותו דקשיותיו ההדס והערבה מוכנות כשיעורן מבעוד יום ואף אם יפול מהם איזה עלין בשעת אגידתו אין בכך כלום דדבר שאינו מתכוין הוא . ודרך אנשי מעשה לאוגדו במין הלולב המוכן להם עלים מבעוד יום וקושרין אותו יפה לך בי״ט כי לא שייך עניבה וקשירה בעלין ולא אסרו אלא בקושרין אותו שלא במינו וראוי שיכוין באגודתו לקשור קשרא דמהימנותא אותיות שם הקדוש הוי״ה ברוך הוא על ידי ב׳ בדי הדס אות יו״ד במילואה זכר לאבות . ועל ידי ב׳ בדי ערב׳ אות ה״ה במילואה על שם יכין ובועז . ועל ידי הלולב מילוי ו״ו השם . ועל ידי האתרוג ה״ה אחרונה במילואה . ומצוה לאגדם בקשר גמור לייחדם . ועל כן ראוי לעשות ב׳ קשרים זה על זה לפי שהמינים הללו כולם הם כפולים ולכן צריך להיות קשר אחד לענין בחינת הזכר שנקשרים זה עם זה השושבינ׳ עם החתן . ואחר כך קשר לקשור החתן עם הכלה ולכן יהיה זה על זה והיינו משום כוי אל הכלה כנודע . ועל פי זה תשכיל ותבין לבלתי ערבב קשירתו יחד הדס וערבה רק לופן קשירתו יהיה איש על מקומו ועל כנו כמ״ש הרב ז״ל כשיהיה שדרת הלולב כנגד פניו של האדם יניח הג׳ הדסים אחד לימינו והוא חסד ואחד לשמאלו והוא גבורה ואחד באמצע השדרה והוא ת״ת נוטה קצת לימין והלולב עצמו הנבוה מהם סוד היסוד המושך מן הדעת דרך חוט השדרה והב׳ בדי ערבות ישים אחד לימין והוא נצח ואחד לשמאלו והוא הוד . ונמצא לחסידים הראשונים נוסח תפלה א׳ לאומרה בעת אגידתו וזה נוסחתה . לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הרי אני עושה מצות אגודת ד׳ מינים אלו לקיים מצות זה אלי ואנוהו ולתקן את שורשה במקום עליון כשיעור קומה בכל פרטיה ודקדוקיה לעשות את כונת יוצרי שצוני לעשות מצוה זו .

ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיתקשרו על ידי אגודת לולב זה עם מיניו הגדולה והגבורה והת״ת והנצח וההוד וכל בשמים ובארץ לך ה׳ הממלכה יחד כולם בחבלי עבותות האהבה ויתוקן על ידי קשר זה מה שפגמתי בעונותי להיות נרגן מפריד אלוף עתה ישובו ויתיחדו החתן והכלה ושלשה עדרי צאן רובצים עליה ביחודא שלים ויהי הקשר אמיץ קשרא דמהימנותא . ובכן בכי לביא יתפרדו אשת כסילות הומיה הקשורה באיש הבליעל יתפרדו איש מעל אחיו והיו כלא היו כי תעביר ממשל׳ זדון מן הארץ שלא יפתונו ושלא יתגרו בנו ויכוחונו לעבוד את ה׳ אלהינו כאשר עם לבבנו ויראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כולם אגודה אחת לעשו׳ רצונך בלבב שלם ונפשנו רוחנו ונשמתנו יהיו קשורים וצרורים בקרבנו וצרורי׳ בצרור החיים שעולה במספר הד״ס ובמספר לול״ב . ותתן לנו זרע כשר וחכם וצדיק שעולה במספר ערב״ה ותננו מאתך חכמה בינה דעת והשכל להבין ולהשכיל התור״ה הקדושה שעולה במנין אתרו״ג . ויושפע עלינו שפע ר״ח טהרה וקדושה ממקור הקדוש והטהור שם ב״ן המתייחד על ידי ב׳ הדסים אות יו״ד שסך

הקדוש • ועל ידי ב' בדי ערבות מלוי ההה שמך הקדוש • ועל ידי הלולב מלוי וו שמך הקדוש • ועל ידי האתרוג מלוי הה"ה אחרונה שמך הקדוש • ויחשב לפניך לולב באגודת כאילו עליתי לירושלם ובניתי מזבח והקרבתי עליו קרבן כאמור אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח ותחפוץ בנו ותרצנו ותחזינה עינינו בשוב לציון וארמון על משפטו ישב כבראשונה אז תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים במהרה בימינו אכי"ר.

והנה מצות לולב ביום ולא בלילה דכתיב ולקחת' לכם ביום הראשון וכו' וזמנו משתכן החמה שהוא התחלת עיקר מה' שקרוי יום • ואולם מן הדין הוא לברך על הלולב בתפלה מיד אחר העמידה קודם הלל כי כל ג' דברים אלה ברכת הלולב והלל והקפות המה בחינו' אשר משתלשלים ובאים זה אחר זה כנודע למביני מדע שכל ענין הלולב הוא להמשיך החסדים מת"ת ישראל למלכות דוד • יום יום על דרך זה • יום א' נכנס בה פנימיות חסד שבחסד דמלכא קדישא לרחל אמנו • יום ב' פנימיות חסד דגבורה • יום ג' פנימיות חסד דת"ת דמלכ' קדישא • יום ד' פנימיות חסד דנצח • יום ה' פנימיות חסד הוד • יום ו' פנימיות כללות החמש חסדים שביסוד • ותכף ומיד צריך לעשות ההקפות אחריהן להמשיך אור המקיפין של ה' החסדים הנזכרים ע"ד המשכת פנימיות' הנז' יום א' מקיף חסד שבחסד ז"א למלכות • וכן על זה הדרך כאמור בנענועי הלולב פנימיותם ובהקפו' מקיפיה' • ועל כן היה טוב ונכון לסמוך זה אחר זה בלי הפסק דברים בנתים • אך מפני שראוי ונכון לברך על הלולב בתוך הסוכה לפי שכבר נתבאר לעיל סוד הסוכה היא סוד אימא עילאה כי הלולב ומיניו הם החסדים המתפשטים בת"ת וצריך לנענע עד הדעת לקבל הארה משרשם והדעת הוא יסוד בינה ושם סוא סכך הסוכה ולכן צריך לברך בסוכה • וגם כאשר ינענע האדם הלולב בתוך הסוכה מעלה את הצדיק עליון ופנה למעלה לאמשכא חיים מההוא מקורא עילאה וממשיך אותם למטה בסוד ברכות לראש צדיק ומשכותן אותם לכלה עליונה ומפני כי לא אמרו כל השיעורין הללו אלא למנעיהן • על כן כתב מהרח"ו זלה"ה שמפני האלים יותר טוב לברך תחלה בהיותו בסוכה קוד' התפלה ואחר כך שאר הנענועים וההקפות יהיו בבית הכנסת • ואל יצא מבית הכנסת לברך בסוכה אם לא במקום שרבים עושים ונוהגים כן או במקום דליכא למיחש לחלים דליכא משום חשש דמיחזי כיוהרא • וכבר הארכתי בתוכחה זו בפרק יום הכפורים ע"ש: על כן ראוי ונכון לנהוג כמנהג נבוני חכמה לברך קודם התפלה בהיותו בביתו בסוכתו כאמור •

והנה מן התורה בלקיחת הגבהה בעלמא סגי דכתיב ולקחתם כיון שהגביהו יצא אבל

חכמים

חכמים ז"ל אמרו שצריכים לנענע ואסמכוה אקרא דכתיב אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט הארץ כלומר ירננו בעצי היער כשיצאו מלפני ה' זכאין כשבא לשפוט הארץ ביום הכפורי' והנענוע הוא הרימון לה' בהלל והודאה למי שארבע רוחות העולם ומעלה ומטה שלו כדרך שאמרו בתנופה לעצר טללים רעים ורוחות רעות ומזיקים מן העולם אכן אין ראוי לאדם לשים מגמת פניו בכל זה לתועלת עצמו כי אין טוב לאדם להיות כוונתו בתפלות ובמצוות לתועלת עצמו להשפיע לו רב טוב וכל אשר יוסיף ויחמיר בכוונתו הוא רק כדי ליטול פרס מרבו • רק תהיה כוונתו להמשיך השפע והברכה במדות העליונות וכן בכל הענינים הוא עיקר לעבוד להש"י עבודה שלימה בלי לקבל שום פרס וסוף הכבוד לבא ואוקה שלית עושה שליחותו • וכבר כתבתי לעיל בפרק ד' נוסח תפלה אחת שוה לכל נפש לומר קודם נטילת לולב • וזה לפי פשוטן של דברים אכן לפי סודן של דברים המקובלים בסוד ה' המה ראו מעשה ה' מה ענין הנענועים ומה נעשה ואין מקומם כאן:

אבן אם ידעת בחכמה ויש כח בך לעמוד בהיכל המלך מלכו של עולם אסדר לפניך נוסח תפל' אחת כוללת כל הכוונה לפי דעת הרב ז"ל וזה נוסחתה אשר בה תבין ותשכיל את מעשה האיש הישראלי כי רב הוא מאד ונורא בשמים מצלותיו ומה טוב ומה נעים חלקו ומה נעים גורלו:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' • הנה אנכי בא לקיים מצות ולקחת' לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל לתקן את שורשם במקום עליון בשיעור קומה בכל פרטי' ותקוני' ודקדוקיה לעשות כוונת יוצרי • ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגול' ד' מינין או הרומזי' לאותיו' שם ב"ן הקדו' יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה תקר' אות' א' של א' והיו לאחדי' בידי • ובנענועי אותן יתנענעו ויעלו הה' חסדי' שנתפשטו בגופא דזעיר מחסד עד הוד וכללותם שביסוד • עד השר' שלהם דעת עליון דזעיר ויקבלו אור רב משם להביא האר' מהם אל ראש מקבלה דזעיר העומדת מול החזה שלו • ובנענועי לנגד דרום בחינת חסד החסד שבדעת • ג' הולכו' כנ.ד מוחין שבו שם יהו יוד הי וין יומשך חסד החסד שבחס' שבדעת ז"א לחסד החסד שבחסד שבשש קצותיו • וג' הובאות אל החזה להמשיך החסד ההוא אל הנוקבא דז"א בחינת ה"י אחרונה שבשם ואשלמה ליהוה: וב נענועי לנגד צפון בחינת גבורה שבחסד שבדעת ז"א שלשת הולכות נגד השלש מוחין שבו שם הוי ה ואו יוד יומשך גבורת חסד החסד שבדעת ז"א לגבורת חסד החסד שבשש קצותיו

וג'

זג׳ הבאו׳ של אחז׳ להמשיך הגבורה שהי׳ של נוקב׳ דז״א בחינ׳ הי׳ אחרונה שבשם ואשלמה ליהו״ה : ובנענועי לנגד מזרח בחינת ת״ת החסד שבחסד שבדעת ז״א · ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם ויה ואו יוד הא יומשך ת״ת חסד שבחסד שבדעת דז״א לת״ת החס׳ שבשם קצותיו ז״א וג׳ הובאות אל החזה להמשיך אותו של הנוקב׳ דז״א בחינ׳ הא אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה · ובנענועי למעלה בחינת נצח החסד שבחסד שבדע׳ ז״א · ג׳ הולכו׳ נגד מוחין שבו שם יוה יוד ויו הי יומשך נצח החסד שבחסד שבדע׳ ז״א לנצח החסד שבחסד שבשם קצותיו דז״א וג׳ הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי׳ אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה ובנענועי למטה בחינ׳ הוד החסד שבחסד שבדעת ז״א ג׳ הולכות למטה נגד ג׳ מוחין שבו שם היו הי יוד ואו יומשך הוד החסד שבחסד שבדעת ז״א להוד החסד שבחסד שבשם קצותיו וג׳ הובאו׳ למעלה אל החזה להמשיך אותו אל נוקבא דז״א בחינת הי׳ אחרונ׳ שבשם ואשלמ׳ ליה״וה · ובנענועי למערב בחינ׳ יסוד החסד שבחסד שבדעת ז״א ג׳ הולכות נגד מוחין שבו שם וו הו יו וו או וו הו או יו וו דו יומשך יסו׳ החסד שבחסד שבדעת ז״א ליסוד החסד שבחסד שבשם קצות דז״א וג׳ הובאות אל החזה להמשיך אותו אל המקב׳ דז״א בחינת הו או אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה ויכנסו בה היום כל ו״ק דחסד דחסד המתפשט בחסד ז״א בכח שם קצוות החסד שבדעתו · יומם יצוה ה׳ חסדו וכו׳ · הראנו ה׳ חסדך וישעך תתן לנו · וחסד ה׳ מעול׳ ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים · הודו לאל השמים כי לעולם חסדו · אוהב צדקה ומשפט חסד ה׳ מלא׳ הארץ · דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך · נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך · יהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך ·

ובכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגול׳ מצוה זו יתוקן מה שחטאנו האד׳ חטא בפירות האילן ואכל מפרי עץ הדר ויתוקן מה שפגמנו בלב חושב מחשבות און כסגולת מצות אתרוג הדומה ללב ובסגולת מצות הלולב הדומה לשדרה יתוקן פגמינו בהוצאת שכב׳ זרע לבטל׳ דרך חוט השדר׳ ובסגול׳ מצות ההדס הדומה לעינים יתוקן אשר פגמנו בעינים רמות · ובסגולת מצות ערבה הדומה לשפתים יתוקן פגמינו בשפת חלקות לשון מדברת גדולות ובזכו׳ מצוה ולקחתם לכם ביום הראשון תבנה ותכונן כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו ואת צמח דוד מהר׳ תצמיח ככתוב ראשון לציון הנה הנם וכו׳ במהרה בימינו אכ״יר ·

יום ב׳ לשם יחוד וכו׳ ככ״ל עד מול החזה שלו ·

ובנענועי לנגד דרום בחינת חסד דגבורה שבגבורה שבדעת ז״א ג׳ הולכו׳ נגד ג׳ מוחין שבו שם יהו יוד הי ויו יומשך חסד שבגבורה דדעת ז״א לחסד שבגבורה שבשם קצותיו וג׳ הובאו׳ אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי׳ אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה ·

ובנענועי לנגד צפון בחינ׳ גבור׳ החסד שבגבור׳ שבדע׳ ז״א ג׳ הולכו׳ נגד ג׳ מוחין שבו שם הוי הי ואו יוד יומשך גבורת החסד שבגבורה שבדעת ז״א לגבורת החסד שבגבורה שבשם קצותיו וג׳ הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי׳ אחרונה שבשם ואשלמה לה׳.

ובנענועי לנגד מזרח בחינת ת״ת החס׳ דגבור׳ שבדעת ז״א ג׳ הולכו׳ נגד מוחין שבו שם ויה ואו יוד הא יומשך ת״ת החסד דגבורה שבדעת ז״א לת״ת דחסד דגבורה שבשם קצוות דידי׳ וג׳ הובאות להמשיך אותו אל הנקבא בחינת הא אחרונה שבשם ואשלמה ליהו״ה ·

ובנענועי למעלה בחינת נצח החס׳ שבגבורה שבדעת ז״א ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם יוה יוד ויו הי יומשך נצח דחס׳ דגבור׳ שבדע׳ ז״א לנצח החסד דגבורה שבשם קצותיו וג׳ הובאו׳ אל החז׳ להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי׳ אחרונה שבשם ואשלמה ליהו״ה ·

ובנענועי למטה בחינ׳ הוד חסד הגבור׳ שבדע׳ ז״א ג׳ הולכו׳ למטה נגד ג׳ מוחין שבו שם היו הי יוד ואו יומשך הוד החסד שבגבורה שבדע׳ ז״א להוד חסד שבגבורה שבשם קצותיו וג׳ הובאו׳ למעלה אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי׳ אחרונה שבשם ואשלמ׳ ליהו״ה ·

ובנענועי למער׳ בחינ׳ יסוד חסד הגבור׳ שבדע׳ ז״א ג׳ הולכו׳ למט׳ נגד ג׳ מוחין שבו שם וו הו יו וו או וו הו או יו וו דו יומשך יסוד חסד הגבורה שבדעת ז״א ליסוד חסד הגבורה שבשם קצותיו וג׳ הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הו או אחרונה שבשם ואשלמה ליהו״ה ·

ויכנסו בה היום כל שש קצוות חסד שבגבורה המתפשט בחסד גבורה שבשם קצוו׳ בכח ו״ק חסד הגבורה שבדעת יומם יצוה ה׳ חסדו וכו׳ הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל יבא גבורתך הבו לה׳

לה׳ כי טוב כי לעולם חסדו ואבא בגבורות ה׳ אלהים אזכיר צדקתך לבדך דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו נוראות בצדק תעננו אלהי ישעינו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים · יהוה כגבור יצא כאיש מלחמות יעי׳ קנאה וכו׳ ובכן יהי רצון מלפניך וכו׳ כנז״ל ביום א׳ ·

יום ג׳ לשם יחוד קב״ה ושכינתיה וכו׳ כדלעיל ובנענועים לצד דרום בחינת חסד שבת״ת שבדעת ז״א שלשה הולכות נגד שלשה מוחין שבו שם **יהו יוד הי ויו** יומשך חסד שבת״ת שבדע׳ ז״א לחסד שבת״ת שבשם קצותיו וג׳ הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי אחרונ׳ שבשם ואשלמה ליהו״ה ·

ובנענועי לצד צפון בחינ׳ גבור׳ חסד שבת״ת שבדע׳ ז״א ג׳ הולכו׳ נגד ג׳ מוחין שבו שם **הוי הי ואו יוד** יומשך גבורות חסד שבת״ת שבדע׳ ז״א לגבורת חסד שבת״ת שבשם קצותיו וג׳ הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקב׳ בחינת הי אחרונ׳ שבשם ואשלמה ליהו״ה ·

ובנענועי לצד מזרח בחינת ת״ת דחסד שבת״ת שבדעת ז״א ג׳ הולכו׳ נגד ג׳ מוחין שבו **ויה ואו יוד הא** יומשך תפארת דחסד שבדעת ז״א לת״ת דחסד שבת״ת שבשם קצותיו שלשה הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הא אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה ·

ובנענועי למעלה בחינת נצח דחסד שבת״ת שבדע׳ ז״א ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם **יוה יוד ויו הי** יומשך נצח דחסד בת״ת שבדעת ז״א לנצח דחסד שבת״ת שבשם קצותיו וג׳ הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקב׳ בחינת הי אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה· ובנענועי׳ למטה בחינת הוד דחסד שבת״ת שבדע׳ ז״א ג׳ הולכות למטה נגד ג׳ מוחין שבו שם **היו הי יוד ואו** יומשך הוד דחסד שבת״ת שבדעת ז״א להוד דחסד שבתפארת שבשם קצותיו ושלשה הוכאות למעלה אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינה הי אחרונה שבשם ואשלמה ליהו״ה ·

ובנענועי למער׳ בחינ׳ יסו׳ דחס׳ שבת״ת שבדע׳ ז״א ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם **וו הו יו וו או וו הו או יו וו דו** יומשך יסוד דחסד שבת״ת שבדעת ז״א ליסוד דחסד שבת״ת שבשם קצותיו וג׳ הוכאות אל החז׳ להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת **הואו** אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה · ובכן יכוין כה היום כל שש קצוות חסד שבת״ת

המתפשט בחסד ת״ת שבשם קצוות נצח שש קצוות חסד ת״ת שבדעת ז״א · ובכן יהי רצון מלפניך וכו׳ כדלעיל ביום ראשון :

יומם יצוה ה׳ חסדו וכו׳ · הוד והדר לפניו עוז ותפא׳רת במקדשו : ועתה ה׳ אלהינו מודי׳ אנחנו לך ומהללים לשם תפארת׳ך : הודו לאל השמים כי לעולם חסדו : אמרתי עולם חס״ד יבנה שמים תכין אמונתך בה׳: דרשו ה׳ ועוזו בקשו פניו תמיד : נהר פלגיו ישמחו עיר האלהים קדוש משכני עליון : ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך :

יום ד׳ לשם יחוד קב״ה וכו׳ כדלעיל ביום ראשון · ובנענועי לצד דרו׳ בחינ׳ חס׳ דנצח שבדע׳ ז״א ג׳ הולכו׳ נגד ג׳ מוחין שבו שם **יהו יוד הי ויו** יומשך חסד דנצח שבשם קצותיו : וג׳ הוכאו׳ אל החז׳ להמשיך אותו אל הנוקבא בחינ׳ הי אחרונ׳ שבשם ואשלמה ליה״וה :

ובנענועי לצד צפון בחינ׳ גבו׳ חס׳ דנצח שב ע׳ ז״א ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם **הוי הי ואו יוד** יומשך גבור׳ חסד דנצ׳ שבדע׳ ז״א לגבורת חסד נצח שבשם קצותיו וג׳ הוכאו׳ אל החז׳ להמשיך אותו אל הנוקב׳ בחינ׳ הי אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה:

ובנענועי לצד מזרח בחינת ת״ת חסד דנצח שבדעת ז״א ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם **ויה ואו יוד הא** יומשך ת״ת חסד דנצח שבדעת ז״א לת״ת חסד דנצח שבשם קצותיו וג׳ הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הא אחרונה שבשם ואשלמה ליה״וה :

ובנענועי למעלה בחינת נצח חסד דנצח שבדעת ז״א ג׳ הולכו׳ נגד ג׳ מוחין שבו שם **יוה יוד ויו הי** יומשך נצח דחסד דנצח שבדעת ז״א לנצח החסד שבנצח שבשם קצותיו וג׳ הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי אחרונ׳ שבשם ואשלמ׳ ליה״וה ·

ובנענועי למטה בחינת הוד החס׳ דנצח שבדעת ז״א ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם **היו הי יוד ואו** יומשך הוד החסד דנצח שבדעת ז״א להוד החסד דנצח שבשם קצותיו וג׳ הוכאות למעלה אל החזה להמשיך אותו אל רחל נוקב׳ דז״א בחינת הי אחרונ׳ שבשם ואשלמה ליה״וה

ובנענועי למער׳ בחינ׳ יסו׳ החס׳ דנצח שבדעת ז״א ג׳ הולכות נגד ג׳ מוחין שבו שם · **וו הו יו וו או וו הו או יו וו דו** יומשך יסוד החסד דנצח שבדעת ז״א ליסוד החסד דנצח

שבשם קנותיו וג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו לנוקב' בחינת **הואו** אחרונ' שבשם ואשלמ' לה':

ובכן יכנסו בה כל שם קנוי חסדי שבנצ' המתפש' בחסד שבנצח שבשם קנוית בכח שם קנוית חסד הנצח שבדעת. **יומם** יצוה ה' חסדו וכו'. יהוה אלהי הצבאות מי כמוך חסין יה ואמונתך סביבותיך הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו: ואתה ה' אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים אל תחון כל בוגדי און סלה: הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו וכו': **אלהים** צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת: דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך. נורא אלהים ממקדשיך אל ישראל וכו'. יהי חסדך ה' עלינו וכו'. ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו כדלעיל ביום א':

יום ה' לשם יחוד קב"ה וכו' כדלעיל. ובכנעועי לנגד דרום בחינת חסד דהוד שבדעת ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם **יהו יוד הי ויו** יומשך חסד דהוד שבדע' ז"א לחס' דהוד שבשם קנותיו וג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת **הי** אחרונ' שבש' ואשלמ' ליה"וה:

ובכנעועי לנגד צפון בחינ' גבורו' חס' דהו' שבדע' ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם. **הוי הי ואו יוד** יומשך גבורו' חסד דהוד שבדע' ז"א לגבורת חסד דהוד שבשם קנותיו וג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת **הי** אחרונה ואשלמ' ליהו"ה: ובכנעועי לנגד מזרח בחינת ת"ת דחסד דהוד שבדעת ז"א. ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם **ויה ואו יוד הא** יומשך ת"ת דחסד דהוד שבדעת ז"א לת"ת דחסד דהוד שבשם קנוית וג' הוכאו' אל החזה להמשיך אותו אל הנוקב' בחינ' **הא** אחרונה שבשם ואשלמה ליה"וה:

ובכנעועי למעלה בחינת נצח דחסד דהוד שבדעת ז"א. ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם **יוה יוד ויו הי** יומשך נצח דחסד דהוד שבדעת ז"א לנצח דחסד דהוד שבשם קנותיו וג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת **הי** אחרונ' שבש' ואשלמ' לה':

ובכנעועי למטה בחינת הוד דחסד דהוד שבדעת ז"א ג' הולכו' למט' נגד ג' מוחין שבו שם **היו הי יוד ואו** יומשך הוד דחס' דהוד שבדע' ז"א להוד דחסד דהוד שבשם קנותיו וג' הוכאות למעלה אל החזה להמשיך אותו אל רחל נוקבא דז"א בחינ' **הי** אחרונה שבשם ואשלמה ליה"וה.

ובכנעועי לנגד' בחינ' יסו' דחסד דהוד שבדע' ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם.

ווהויו וואוו הואו יוודו יומשך יסוד דחסד דהוד שבדעת ז"א ליסוד דחסד דהוד שבשם קנותיו וג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו לנוקב' בחינת **הואו** אחרונה שבשם ואשלמה ליה"וה: ובכן יכנסו בה כל השם קנוית חסד שבהוד המתפשט בחסד שבהוד שבשם קנוית בכח שם קנוית חסד ההוד שבדעת. יומם יצוה ה' חסדו וכולי: **הדר** כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה. ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך. **הוד** והדר לפניו עוז וחדוה במקומו. **אלהים** צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקד גפן זאת. **דמינו** אלהים חסדך בקרב היכלך: **בהר** פלגיו ישמחו עיר האלהים וכו' ה' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו וכולי כדלעיל.

יום ו' לשם יחוד קב"ה כדלעיל ביום א' ובכנעועי לנגד דרום בחינת חסד דיסוד שבדעת ז"א: ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם **יהו יוד הי ויו** יומשך חסד דיסו' שבדע' ז"א לחסד דיסוד שבשם קנותיו וג' הוכאו' אל החזה להמשיך החסד אל הנוקב' בחינ' **הי** אחרונ' שבשם ואשלמה ליה"וה: ובכנעועי לנגד צפון בחינ' גבורת חסד דיסוד שבדעת ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם **הוי הי ואו יוד** יומשך גבורת חסד דיסוד שבדעת ז"א לגבורה חסד דיסוד שבשם קנותיו ג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת **הי** אחרונה שבשם ואשלמה ליה"וה:

ובכנעועי לנגד מזרח בחינ' ת"ת דחסד דיסוד שבדע' ז"א ג' הולכו' נגד ג' מוחין שבו שם **ויה ויוד הא** יומשך ת"ת דחסד דיסוד שבדע' ז"א לת"ת דחסד דיסוד שבשם קנותיו וג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינ' **הא** אחרונ' שבשם ואשלמ' ליה"וה:

ובכנעועי למעלה בחינת נצח דחסד דיסוד שבדעת ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם **יוה יוד ויו הי** יומשך נצח דחס' דיסוד שבדע' ז"א לנצח דחסד דיסוד שבשם קנותיו וג' הוכאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת **הי** אחרונה שבשם ואשלמה ליה"וה: ובכנעועי למטה בחינ' הוד דחסד דיסוד שבדע' ז"א שלשה הולכות למטה נגד שלשה מוחין שבו שם. **היו הי יוד ואו** יומשך הוד דחסד דיסוד שבדעת ז"א להוד דחסד דיסוד שבשם קנותיו וג' הוכאות למעלה אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת **הי** אחרונה שבשם ואשלמה ליה"וה:

ובנענועי למער' בחינ' יסוד דחס' דיסוד שבדע' ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם · וד הויו וואוו הואו יוודו יומשך יסוד דחסד דיסוד שבדעת ז"א ליסוד דחסד דיסוד שבשם קצותיו וג' הובאות אל החזה להמשיך אותו לנוקבא בחינת הו או אחרונה שבשם ואשלמה ליה"וה :

ובכן יכנסו בה היום כל ו"ק חסד שביסוד המתפש' בחסד שביסוד שבו"ק בכח ו"ק חסד דיסוד שבדעת עליון · יומם יצוה ה' חסדו וכו' · הטיבה ברצונך את ציון תבנה וכו' · וענוים ירשו ארץ והתענגו על רוב שלום · הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי · אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב · דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך · נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל אל חי · ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה · ובכן יהי רצון מלפניך וכו' כדלעיל :

יום ז לשם יחוד קב"ה וכו' כדלעיל · ובנענועי לנגד דרום בחינ' חסד דכללות ה' חסדים דמלכות שבדעת ז"א שלשה הולכות נגד שלשה מוחין שבו שם יהו יוד הי ויו יומשך חסד דכללות ה' חסדים דמלכות שבדעת ז"א לחסד דכללות ה' חסדים דמלכות שבשם קצותיו וג' הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי אחרונה ואשלמה ליהו"ה :

ובנענועי לנגד צפון בחינ' גבורת חסד דכללות ה' חסדים דמלכות שבדעת ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם הוי היוא יוד יומשך גבורת חסד דכללות ה' חסדים דמלכו' שבדעת ז"א לגבורת חסד דכללו' ה' חסדים שבמלכות שבשם קצותיו וג' הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הי אחרונה ואשלמה ליה"ה :

ובנענועי לנגד מזרח בחינ' ת"ת דחסד דכללות ה' חסדים דמלכו' שבדעת ז"א שבו שם ויה ואו יוד הא יומשך ת"ת דחס' דכללו' ה"ח דמלכו' שבדעת ז"א לת"ת דחסד דכללו' ה"ח דמלכות שבשם קצותיו וג' הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינ' הא אחרונה שבשם ואשלמה לה' :

ובנענועי למעלה בחינת נצח דחסד דכללו' ה"ח דמלכו' שבדע' שבדעת ז"א ג' הולכות נגד ג' מוחין שבו שם יוה יוד ויו הי יומשך נצח דחסד דכללות ה"ח שבדע' ז"א לנצח דחסד דכללות ה"ח שבו"ק וג' הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינ' הי אחרונה שבשם ואשלמה ליהו"ה :

ובנענועי למטה בחינ' הוד דחסד דכללו' ה"ח דמלכות שבדעת ז"א ג' הולכות

למטה

למטה נגד שלשה מוחין שבו שם היו הייוד ואו יומשך הוד דחסד דכללות ה"ח דמלכות שבדעת ז"א להוד דחסד דכללות ה"ח דמלכות שבו"ק וג' הובאות למעלה אל החזה להמשך אותו אל הנוקבא בחינת הי אחרונה שבשם ואשלמה ליהו"ה :

ובנענועי למערב בחינת יסוד דחסד דכללות ה"ח דמלכות שבדעת ז"א שלשה הולכות נגד שלשה מוחין שבו שם וו הויו וואוו הואו יוודו יומשך יסוד דחסד דכללו' ה' חסדים דמ' שבדעת ז"א ליסוד דחסד דכללות ה"ח דמלכות שבו"ק וג' הובאות אל החזה להמשיך אותו אל הנוקבא בחינת הו או אחרונה שבשם ואשלמה ליהו"ה :

ובכן יכנסו בה היום כל ו' קצוות חסד דכללות ה' חסדים דמלכות המתפשט בחסד דכללו' ה' חסדי' דמלכות שבו"ק בכח ו"ק חסד דכללות ה' חסדי' דמלכו' שבדעת עליון · יומם יצוה ה' חסדו וכו' · הקשיבה לקול שועי מלכ"י ואלהי כי אליך אתפלל · ואלהים מלכ"י מקדם פועל ישועו' בקרב הארץ · העירה והקיצה למשפטי אלהי ואדני לריבי · אוהב צדק"ה ומשפ"ט חסד ה' מלאה הארץ · דבקה נפשי אחרי"ך בי תמכה ימינך · נכבדות מדובר בך עיר האלהים סלה · ה' מלך גאות לבש לבש ה' עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט :

ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי וכו' כדלעיל ביום א' עד כאן הגיעו סדר נוסח תפלות אלו ואם ידעת ויש בך חיל לעמוד בהיכל המלך תעלומה כליותך ודע כי נענוע של הברכה הוא לצורך המשכ' האור של כל יום ויום של המדו' כנרמז בנוס' התפלו' · ובנענוע הלולב בהלל הוא להמשיך מדת החסד יומא דכלהו יומי שהוא מתפשט בכל המדות עליונות :

ואולם לענין הקף פנות הנענועים רבו דעות הקדמונים ז"ל אכן לבאים בסוד ה' לא ימושו מדעת הרב זלה"ה לנענע תחלה לנגד דרום כי המשכה הראשונה הוא מן הימין בחינת החסד ומשם ילך צפון וסימן הולך אל דרום וסובב אל צפון ומשם יחזור למזרח בחינ' הת"ת היוצא ממזרח ומשם ינענע למעלה ואחר כך למטה בסוד הנצחי' שנאמר בהם והא' גבוה מן הב' ואחר כך ינענע לנגד מערב שהוא בחינת היסוד בסוד הצדיק והאתרוג כנגד נוה שלו כסוד שכינה במערב כי לא אמרו שכינ' היא מערב אלא שכינה במערב והבן · ומפני כי כל כוונתינו להמשיך החסדי' למלכות שמים על כן צריך להכות הלולב והאתרוג שניהם בחזה שלו אל מקום שאמרו בזוהר דנקיב בין הדוי ועביד גולגלי דנוקבא וכו' אשר מכאן תשובה לסוברים כי האתרוג הוא הנוקבא שאנו מנענעים לה אלו החסדים שאם הוא כסברתם היה צריך להניח האתרוג

ולנענע

ולנענע הלולב הוא לנוח ולהביא אותו אל מקום אשר שם האתרוג ולמה ינענע האתרוג אם הנענוע צריך אין אלא לאיתתן של דברים הוא כי הלולב בסוד הצדיק והאתרוג עטרת דידיה ולפיכך צריך להביא האתרוג בסיום סוף הלולב כעטרה שעל הברית:

והמשב"ים יזהרו שלא להפרידם זה מזה כלל בעוד בידו למצותו אשר הוא כרבן מפריד אלוף ח"ו והר"ם ריקאנטי ז"ל העיד כי בליל י"ט הראשון של חג הסוכות נתאכסן אצלו חסיד א' וראה הר"ם ריקאנטי בחלומו לאותו חסיד שהיה כותב את השם י"ד ה"א והיה מרחיק הה' אחרונה מן הג' אותיות ואמר לו הרב מדוע ככה עשית והשיב כך נהגין במקומנו והרב יקח בידו וכתבו שלם. ויהי בבקר אשתומם על המראה כאין מבין. עד עת בא זמן תפלת שחרית וסדר הנענועין ויפן אז הרב וראה כי לא היה מנענע רק הלולב ומיניו מבלי האתרוג ואז הבין הרב פתרון חלומו שהיה הה' אחרונה ברחוק משאר האותיות כי כל ד' המינין הם כנ"ת ישראל עצמו הבקר' הוי"ה וע"כ צריך להיות כל אחד ב' ידיו תומכו' זו עם זו כי סוד עטרה דבוקה עם הצדיק ולא יתפרדו. ויהיה הלולב מימין לעורר החסד ימין ה' רוממה בסוד וימינו תחבקני והאתרוג בשמאל כי כל נוקבא משמאלא אתיא ועל כי צריך לברך שהבר לעשייתן יעשה באופן שיברך קודם. אך לא כמו הבוערי' בעם שנוהגי' להפוך האתרוג כדי להיות עו"ב עובר לעשייתן ישתקע הדבר יען כי זה מורה על הפיכת השולחן ח"ו:

וכן צריך להזהר להיות פני הלולב עם פני האתרוג פנים בפנים בסוד ישר יחזו פנימו פי' אימתי יקרא המחבר של החתן והכלה ישר בזמן כי יחזו פנימו זהם בפני' זה עם זה ולכן יזהר ביותר שיהיו פנים בפנים תמיד. גם כשינענ' יהא נזהר שלא יגע ראש הלולב לכותל שאותו החלל שבין ראש הלולב אור מקיף הוא לו כמ"ש הרב גם בעמין נענוע מעלה ומטה כשמנענע למט' אל ינענע כדרך בני אדם שכופפים ראש הלולב לנגד הקרקע אלא תמיד ראש הלולב יהיה למעלה רק גדלתו ותשפיל ידך למטה. והמדקדק במעשיו יעשה כאנשי ירושל' שהיה אדם יוצא מביתו שחרית ולולב בידו היה קורא ק"ש ומתפלל ולולבו בידו שאף על פי שאסור לאחוז ס"ת ותפילין בשעת תפלה שמא יתבטל מכוונתו. שאני הכא כיון דהוי בגוה ליטלו בידו איכו לטורח ולמשא ולא חיישינן שמא יתבטל מכוונתו מה שאין כן בס"ת ותפילין שכיון שאינו מצוה לאוחזו בידו הוין עליו למשא ובטל מכוונתו. ועל כן ראוי שמשעה ראשונ' שצריך עליו לא יניחהו מידו וגם אם יעלה לקרות בס"ת. ומ"מ לא נאמרו כל השיעורים הללו אלא לאיש הירא המדקדק גם כן בשאר ענייניו אך מי שאין מדקדק בשאר מעשיו מיחזי כיוהרא ומזה נתבטל המנהג

שזה עכשיו ליתר שעם אך ליראי ה' ולחושבי שמו להם יאתה לנהוג כמנהג אנשי ירושלים הנזכרים:

ובתפלה אחר חזרת העמידה אם אפשר שינענע לברך או על הלולב בסוכ' קודם אמירת הלל הנה מה טוב ומה יפה דנענועין דהלל איכון משותפים לנענועים דנטילת לולב כמ"ש בזוהר פ' פנחס דף קי"ט. ויעשה הה' נענועים בסוכה ואחר כך לרמוז לחס"ד האחר שמתפשט בכל יום יעשה ד' פעמים ה"י נענועים בהלל שמספר חס"ד ואלו הן שידין מי' בהודו ראשון. וה"י באנא ה' הושיעה נא וה' כשכופלים אותן וה' בהודו אחרון הרי ד"פ י"ה כמספ' ע"ב שהוא החסד שעולה ע"ב וזהו עיקר עפ"י דרך האמת. ויזה' שלא ינענע בשעה שיאמרו השם לא באנא ולא בהודו. והטעם משום שבעת שיאמ' השם צריך לכוין יות' וכשמנענע הוא טרוד בנענוע ואינו יכול לכוין כל כך ואפשרוהו אקר' אז ירננו עצי היער מלפני ה' ולא כה' בשעה שאומר השם ויחלק הנענועים בהודו ובכי טוב קצת וקצת בכ"לא וכן באנא. אף שבהודו יעשה בכל תיבה נענוע א' ובאנא בכל תיבה ב' נענועים. ובגמרא סוכה דף ל"ז אמרו דעיקר מצות הלולב בהלל מן טעם זה כדי לנענע בו בהודו והושיעה וכו' כנז"ל. ומה גם לפי סודן של דברים מה נעמו דבריהם לעשות עיקר מצותו בלולב מפני כי כבר שכלה חזרה פנים בפנים עם החתן בחזרת העמידה כדאיתא בזוהר ובתיקונים כי אז שניהם במחברת השנית מקבלות הכלה לאות אחת אל אחת ושם הם בסוד ב' שמות שמחוברים יחדיו יאהדו"נהי ואחרי זאת אומרים הש"צ לשבח את הכלה המקרא הלל שה"ם אד"ני כגימטריא הל"ל ולהמשיך לה סוד י"ג מדות דרחמי שכו' בהלל שמתחילי' מן המצר קראתי יה עד הסוף כנזכר בזוהר ופירשנום בפ' ראש חדש ומאחר שנמשך בה מדות הללו בשעת הלל לכן אז זמן עיקר נטיל' לולב כי אז שניהם שלימים באות י"ג מדות ונמשך הנענוע ד' פעמי' להמשיך מדת החסד להכלה לקיים הכתוב תמיד עיני ה' אלהיך בה וכו' כנזכר. וע"כ לא יפה עשו החכמים בעיניהם שנוטלים לולב בסוכה בבקר בביתם וגומרים שם את ההלל כדי לנענע שם הד' נענועים. ועלכר כי שגו כי ברוב עם הדרת מלך ולעולם אל יפרוש אדם מן הצבור. גם לא יתכן לאומרו קודם התפלה כי כל ההמשכות הנמשכים אז לא יתכנו רק אחר חזרת העמידה כאמור.

וראוי ונכון שיצטרף האדם עם הצבור לקרות את ההלל כי רב מאד גדולתו לצבו' וביותר בימי החג הקדוש הזה ויגמור אותו מלה במלה שלא יחסר דבר לקיים ברכתו שצריך לגמור דמשמע כולו. ואפי' כשהש"ץ בכור אומר יאמר נא ישר' ז"ל והקהל עונים אחריו הודו לה' וכו'. יש מדקדקים שאינם מגלין זה בזה אלא הם אומרי' בלחש יאמר נא יאמרו נא וכולי וכן ראוי לעשות כדי שלא

יחבר כל בו ואפי׳ מלה א׳ . וע״כ ראוי ונכון לשלוחי צבור למשוך ההלל בנעימה קדושה מלה במלה כדי שכל הצבור יהיו נמשכים עמו ולא יעדר דבר . מה שאין כן כשהשליח צבור אינו ארבים אז ידלג כאיל פיסח ומבליע את השם בנעימה חוטא ומחטי׳ את כל אחינו בני הקהל כי גם המה יפנו אחריו הרצים יצאו דחופים בדבר המלך בעונותינו הרבים והאנשים הכנשים אל ה׳ יתקדשו ויזכרהו לפרוש מן הצבור ולבחור סדר במיעוטו ולקרותו ביחיד ובודאי על ש״צ באלה נאמר כד רגיז רעיא על ענא עביד לאו בגידא סמייתא ועל כן מצוה על הש״צ להיות עיניו תמיד אל ה׳ ולא כבני אדם שאין לשם תשועה המלעיגים עליו . ויזהר לקרות ההלל בנעימה קדושה מלה במלה כדי לזכו׳ לרבים עמו ויחד כולם יעשו הנענועים כל הקהל עם ש״צ וטוב יותר לבטל השיר אשר יושר באיזה פסוקים ההלל משם יתעכבו כל הקהל אל קול השיר ולא יחושו וביותר ההלל ימהרו ויחושו על התעכבותם . כי לא נכון הדבר לעשות כן וטוב שיבוטל השיר ויתנהלו לאיטם באמירת ההלל מלה במלה ושומע לנו ישכון בטח . ומנהג ירושלים תוב״ב להקיף את התיבה תכף ומיד אחר ההלל והוא מנהג ותיקין והנה מחלוקות בענין הזה בין רבני ירושלים שהיו מהם אומרים לעשות ההושענות אחר המוסף משום שהוא אחר קריאת התורה שהעם מקובצי׳ בשביל קריאת התורה וברוב עם הדרת מלך ושאר רבנים הסכימו לעשות מיד אחר ההלל מטעם דזריזין מקדימין למצות והיכא דאיכא זריז מצוה שמצוה להקדי׳ לא אזלינן בתר רוב עם הדרת מלך והיתה הוכחתם מדברי הגמרא פ״ד דר״ה השנה דף ל״ב ע״ב שאמרו מה דבי״ט של ר״ה תוקעים במוסף ולא בתפלת שחרית ושאלו בגמר׳ מאי טעמא דתקעי במוסף ותירצו משום דברוב עם הדרת מלך שהוא אחר קריאת התורה שהעם מקובצים בשביל קריאת התורה מה שאין כן בתפלת שחרית והקשו בגמרא אי הכי הלל נמי פי׳ כיון ראש חדש יאמרו הלל אחר מוסף דברוב עם הדרת מלך . אלא על כרחך לומר שתקנו לאומרו בתפלת שחרית משום דזריזין מקדימים למצות . אם כן בתקיעה נמי כיון דזריזין מקדימין למצות ותירצו בגמר׳ א״ר יוחנן בשעת הגזירה שנו . שגזרו שלא לתקוע והיו אורבים להם כל זמן תפלת שחרית ולכך העבירוה לזמן תפלת מוסף שמע מינה דאף על גב דאיכא סברא דברוב עם הדר׳ מלך והיה ראוי לקרות הלל אחר קריאת התורה עם כל זה אסיקו דיותר ראוי להיות הכל בשחרית משום דזריזין מקדימין למצות אלא דהתקיעה איחרוה מפני השמד כנזכר וכיון שכן הדבר ברור שראוי לעשות כל מצות היום הלל והושענות בשחרי׳ משום דזריזין מקדימין למצות . ודברי המאחרים משום דברוב עם הדרת מלך דחויה היא מפני מסקנת הגמרא דזריזין מקדימין למצות שפי׳ עדיף מרוב עם הדרת מלך .

ועוד

ועוד דאפילו מאן דאזיל בתר רוב עם היינו דוקא שהוא ראוי לאומרן לאחר קריאת התורה קודם מוסף שאז הם נאספים מפני התורה והמוסף אבל לא היה להם לאחרם עד אחר קדיש תתקבל דמוסף . כי אחר המוסף הולכים כולם איש לדרכו פנו ויש מהם הולכים אחר הכנסת ס״ת בענ״ס . ואם כסברתם משום רוב עם הי״ל לאומרם אחר קריאת התורה הנד השוה כזה כי כולם יעידון יגידון כי המנהג שבירושלים מנהג ותיקין היא ומנהג לא תזוע שאין לך מדה טובה הימנה הן לפי פשטן של דברים כנזכר והן לפי דעת הרב זלה״ה כמ״ש לעיל שנטיל׳ לולב הוא המשכת פנימיות החסדים וההקפות אחריהן להמשיך אור המקיפין של החסדים . ועל כן טוב ונכון לסמוך זה אחר זה בלי הפסק דברים בנתים .

וכבר הנחנו למעלה כי כל הדברים אשר נעשים תחת השמש אין לפנות למעשה הגשמי ואומר שבו לבד כי אם פנה למעלה כי הם דברים הנעשים פה עמנו וראשם מגיע השמימה לעורר כחות העליונים מן השורש שלהם שהוא למעלה ולכן ענין ההקפות האלה אף כי פשטן הוא זכר להקפה שהיו מקיפין את מזבח העולה בזמן שבה״מ קיים כדתנן במסכ׳ סוכה בכל יום מקיפין את המזבח פעם א׳ וכו׳ והתיבה לנו במקום מזבח שכמו שבמזבח היו נקרבים הקרבנות ועולין לריח ניחוח כך אנו מקריבי׳ תפלתינו שהם במקום הקרבנו׳ ולהתחנן לפני אלהינו יושיענו מכל צרה ויפר עצת הקמים עלינו לרעה . וכן במזבח בכל יום מתמעטים הפרים רמז שיתמעטו שונאינו ושה פזורה ישראל לעולם קיימין והיו מקיפין את המזבח על הכוונה הזאת והיו אומרים אנא ה׳ הושיעה נא ואין לך תשועה גדולה מזה וכל זה היה בחג קודם שזה משום שמחת החג שהוא זמן שמחתנו ועל כן אנו מקיפים את התיבה ואת׳ הס״ת משום שמחה .

אבן זן הן הדברים הנזכרי׳ ונעשים לעורר כחות העליונים כי מה שמוציאים ס״ת ונותנים אותו על גבי התיבה הוא כדי לחבר את הצדיק עם התיבה שהיא סוד הכלה כנזכר בזוהר בענין חיבור נח עם התיב׳ כי נח היה בסוד הצדיק ונתחבר עם הכלה כנזכר . ואחר היותם מחוברי׳ יחדיו אז מקיפים את התיבה כדי להמשיך את האורות המקיפים העליונים אל התיבה היא כלה העליונה כאמור . ולכן ההקפות לצד ימין מפני כי כל תקון זה הם חסדים העליונים מבחינת ימין עליון ולכן מלת הק״ף עולה בגימטריא כמנין א״ל במלוי אלף למ״ד ולכן אמרו שצריך להקיף בלולב ומיניו כי לולב בגימ׳ ס״ח כמנין חיים להמשיך חיים עליונים למזבח שהם חיי המלך למזבח שהיא אספקלריא דלית לה מגרמה כלום וכן הד״ם גימטריי׳ חיים להמשיך לדוד שלא היה לו חיים ועם הערב׳ לקיים מ״ש הכתוב ישרו בער״בה מסלה לאלהינו להמשי׳

שם

שף החיים ולקיי' מ"ש דלה חוי' עם אשה אשר אהבת: ומכאן תבין ותשכיל כי מי שאין לו לולב אין ראוי להקיף את התיבה ואף שכתבו בעלי המנהגים ז"ל מוהגים להקיף אף מי שאין לו לולב ע"כ אין זה מנהג רק למי שאינו יודע למה מקיפין את התיבה כי בודאי מי שאין לו סימנים אלו ומקיף התיבה פוגם וכתגם לפי שהכלה הנעימה התקינה עצמה להתחבר עם דודה ואדם זה מנע הייחוד דשמא קדישא שלא שריא בריקנייא כמ"ש בזוהר תרומה ולכן ראוי להזהר שלא יתקיים בו מ"ש וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה'. מסיבת מאין פנות אל המנחה חלילה. וכן משמע מלשון הזוהר פרשת פנחס ז"ל ביומא קדמאה דחג יתער ימינא לקבלא לחבקא. וכדין כל חדותא וכל אנפין נהירין וחדוותא במיין כלילן לנסכא ע"ג מדבחא ובעיין כד כם למיחדי בכל זינין דחדו' דהא ימינא גרי' ע"כ ובתקונים דף כ"ה ג' הדסים גוף ותרין דרועים וכו' ב' בדי ערבות לקבל תרין שוקין וכד איכון אגודה אחד בלולב דאיהו שדרה מה כתיב אעל"ס בתמר אלף אתרוג ע'ערבה ל' לולב ה'הדס כולהו איתעבידו לקבל ד' מינין דמרכבה . שרוכב בהון יה"וה וצריך לסדר' בהון בהקפה בגווני דמזבח ולמאן לבן דאתנטעו אילין כטיעין בים וכו' הנה מבואר כי כל עיקר התקון הוא כנעג' בד' מינין אלו וע"כ מי שאין לו לולב יזהר שלא להקיף ושב ואל תעשה עדיף .

והנה בנטילת לולב שהוא להמשיך אורות פנימיים אנו צריכים לנענע כל אותם הנענועי' כדי להמשיך החסדים משרשם שהוא הדעת . אבל אחר כך כשמקיף את המזבח או אין צריך לנענע כי האורות הם מקיפים ומגולים ואין צריך לנענע כלל כהן .

ואשר בא בסוד ה' ראוי לכוין בכל פרטי אורות המקיפין הנמשכים יום יום ובסוד צירופי השמות הקדושים היוצאים מהם ואסדר לפניך נוסח תפל' אחת לאומרה קוד' ההקפ' אשר בה יוכלל כל פרטי הכוונו' שבענין . וזה נוסחתה .

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' . הנה אנכי בא להקיף את התיבה שהיא סוד סתור' רוגמא עליונה זעיר ונוקביה יחדיו . וכך לסקפת המזבח נוקבא קדישא אשר תסובב גבר . אנא האל עליון גומל חס"דים טובים מעשה ידינו כוננה עלינו ובכח סגולת הקפתנו . יהי מושך חסד א"ל **אל"ף למד** העולה במספר הק"ף אור מקיף החסד אשר משלשה שמות **יה"ו** שבכל חסד וחסד שמשפ' שלשתן שם ס"ב יו"ד ה"י וא"ו ה"י שסוד' זה השם הוא י"**אי** כמספר **א"ל** ומשרשיו יפר' ומשפח גם כן כמספר הב' יוד"ין של ג' שמות **יה"ו** עם כללותם יחד **אל** ועם הקפה הזאת ראשונה .

יום א' ימשך בחינת מקיף חסד שבחסד שברעת ז"א . בחסד החסד שבשש קצותיו נופא קדישא אשר

אשר בו שם **יוד הא ואו הא** שהג' אלפין שבו סם שורש ג' אהי"ה במילואותם ביוד"ין אשר מספר ג' שמות אהיה בפשיטותם יעלו למספר שם ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י שממנו יוצא חסד **אל** פשוט . ומשם יומשך אור המקיף הזה אל הנוקבא קדישא רחל אמנו .

יום ב' ועם הקפה זאת ב' יומשך בחינת אור מקיף חסד גבורה שברעת ז"א לחסד שבגבור' שבשש קצותיו בגופא קדישא שבו שם מ"ה **יוד הא ואו הא** שהג' אלפין שבו שורש ג' שמות אה"יה במילואותם בה"הין . ואשר מספר ג' שמות אהיה בפשיטותם יעלו למספר שם ס"ב שמשורשו יוצא חסד **אל** פשוט ומשם יומשך אור המקיף הזה אל התיבה נוקב' קדיש' רחל אמנו .

יום ג' ועם הקפה זאת ג' יומשך בחינת אור מקיף חסד דת"ת שברעת ז"א לחסד שבת"ת שבשש קצותיו דגופא קדישא שבו שם מ"ה **יוד הא ואו הא** שהג' אלפין שבו הם שורש ג' שמו' אהי"ה במילואות' באלפ"ין ואשר כמספר ג' שמות אה"יה אלה בפש יטות' יעלו למספר שם ס"ב שמשורשו יוצא חס"ד **אל** פשוט וממנו יומשך אור המקיף הזה אל התיבה נוקבא קדישא רחל אמנו .

יום ד' ועם הקפה זאת ד' יומשך בחינת אור דנצח שברעת ז"א לחסד שבנצח שבשש קצותיו דגופא קדישא שבו שם מ"ה **יוד הא ואו הא** שהג' אלפ"ין שבו המה שורש ב' שמות אהי"ה במילואותם אל"ף ה"י יו"ד ה"א במלוי יו"ד בה"י ראשונה ומלוי אל"ף בה"א אחרונה וג' שמות אה"יה בפשיטותם יעלו למספר שם ס"ב שמשורשו יוצא חסד **אל** פשוט . וממנו יומשך אור המקיף הזה אל התיבה נוקבא קדישא רחל אמנו .

יום ה' ועם הקפה זאת הה' יומשך בחינת אור מקיף חסד דהוד שברע' ז"א לחסד הוד שבשש קצותיו דגופא קדישא שבו שם מ"ה **יוד הא ואו הא** שהג' אלפי"ן שבו המה שורש ג' שמות אהיה במילואותם אל"ף ה"א יו"ד ה"א במלוי הה' בה"ה ראשונה ומלוי אלף בה"ה אחרונה . וג' שמות אהיה אלה בפשיטותם יעלו למספר שם ס"ב שמשורשו יוצא חסד **אל** פשוט וממנו יומשך אור המקיף הזה אל התיבה נוקבא קדישא רחל אמנו .

יום ו' ועם הקפה זאת הששית יומשך בחינת אור מקיף כללות ה' חסדים יסוד שברעת ז"א לכללות ה' חסדים שבשש קצותיו דגופא קדישא שבו שם מ"ה **יוד הא ואו הא** שהג' אלפ"ין שבו המה שורש ג' שמות אהיה במילואותם אל"ף ה"א יו"ד ה"י אלף במלוי ה"א ראשונה ומלוי יו"ד בה"י שניה וג' שמות אהיה אלה בפשיטות' יעלו למספר שם ס"ב שמשרשו יוצא חסד **אל** פשוט וממנו יומשך אור המקיף הזה אל הנוקבא קדישא רחל אמנו .

יום הז׳ עם ז׳ הקפות בכללותם יומשך בחינת אור מקיף כללות ה׳ חסדים שבמלכות שבדעת זאת לכללות ה׳ חסדים שבשש קצוות דגופא קדישא שהו שם מ״ה יו״ד ה״א וא״ו ה״א שהב׳ אלפין שבו המה שורש שלשה שמות אהיה במלואותם. אל״ף ה״א יו״ד ה״א ושלשה שמות אה״יה אלה בפשיטות׳ עולן למספר שם ס״ג שמשרשו יוצא חסד אל פשוט ומשכו ושפע אור המקיף הזה אל התיבה נוקבא קדישא רחל אמנו. ומשם ישתלשל דרך עולמות העליונים לנו בני רחל אמנו. יהי חסדך ה׳ עלינו. כאשר יחלנו לך. הראנו ה׳ חסדך וישעך תתן לנו. וחס״ד ה׳ מעולם ועד העולם על יראיו וצדקתו לבני בנים. הודו לאל השמי״ם כי לעולם חסד״ו. אוהב צדקה ומשפט חסד ה׳ מלאה האר״ץ. דמינו אלהי׳ חסד״ך בקרב היכלך נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך יומם יצוה ה׳ חס״דו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי (ר״ת יהו״ה ואדנ״י) אנא ברחמיך הרבים בחסדך תצמית אויבי והאבדת כל צוררי נפשי כי אני עבדך כמ״ש עד עקרה ילדה ז׳ ורבת בנים אומללה (הנה א״ס טעם לתפלה זו כי בכל הקפה אנו נכולים משר א׳ הכולל י׳ ספרי׳ מע׳ אומות כנז״ל) טובה ה׳ אנא נפש״י הושיעני למען חסדך טוב ומטיב הדרש לנו טובה עלינו כהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך בנה ביתך כבתחלה וכונן מקדשך על מכונו ושמחנו בתקונו ובשובבה את מזבחך ה׳ בקול רנה ותודה המון חוגג. למען יחלצון ידידך הושיעה ימינך וענני יהיו לרצון אמרי פי וכו׳.

ואח״כ יוסיף פעם אחת כנגד שמרה של כל הקפה והקפה כנזכר לעיל בסוף תפלת הלולב ואחרי הודיע אלהינו אותנו יקר תפאר׳ גדולת השפענו ו,ה נעשה בם. ראוי לכל אדם להזהר בם לעשות בכוונ׳ טובה ונקייה ובשמחה ובנהלם ולעשותם במקום הראוי להן לעורר השרשים העליונים ויהיו תואמי׳ מלמטה ואחדיו יהיו תמים על השמים ממעל. והן בזמנינו רבים מעמי הארץ מזלזלים בם ואף אם יש להם לולב אינן מקיפי׳ והיה להם ההקפות כמצחק בעיניהם. ולו חכמו ישכילו זאת מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה ומה נעשה בה בשמי׳ ממעל ילבשו בושה וכלימה על מעשיה׳ הרעי׳ ועליה׳ נוח שכתוב לאמר וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה׳ יען הקפות אלו נעשים זכר למקדש שהיו מקיפים את המזבח בכל יום בחג וכתיב ציון היא דורש אין לה מכלל דבעייא דרישה. ועל האנשים האלה אשר לא יזכרו ולא יעלו על לב זכרון הכת ירושלים המזבח מוריד עליהם דמעו׳ לאמ׳ אין מנהל לה ואין מחזיק בידה מכל בנים ילדה ח״ו. האם הגמול הזה יקוה שכינת עוזינו יתברך אשר תמיד היא מעלה זכרונינו לטובה לפני אלהינו שבשמים על גאולתנו ועל פדות נפשינו ואמרו בזוהר פרשה תרומ׳ דף קפ״ט ז״ל
למלכא

למלכא דהוה ליה ברא יקירא ורחים ליה רחימו דנפשא ומגו רחימו דיליה יהב ליה לאמיה מטרוניתא דתרבי ליה ותוליף ליה אורחיה מתתקנן. זמנא חדא חב לגבי אבוה אתא אבוה ואלקי ליה ולבת׳ אעבר על חובי׳ תב כמלקדמין וחב לאבוה ואפקי אבוה מביתא וארגיז עליה נפק ההוא ברא מביתיה ובאתר דיהך באורח קשוט והא זכא׳ כדקא יאות בגין דישמע מלכא אבוה והא ת יאוכתיה עליה מה עבד הואיל ונפקא מהיכלא דאבא אעביד מכאן ולהלאה כל מה דאבא בעי מה עבד אזל ואתחבר בזונות וכולי מטרוניתא אמיה מבקרא בכל יומא על ההוא ברא וידעא דבגיא טהדי זונות אתחבר וכל חברותא דידיה בהדייהו הוות. שריאת למבכי ולאתמרמרא על ברה יומא חד אעל מלכא לגבה חמא לה דאיהי מבכה שאיל לה על מה את בכת. אמרה ולא אבכה דהא ברנא לבר מהיכלא דמלכא ולא די דהוא לא יתיב בהיכלא דמלכא אלא דהוא יתיב בהדי זונות מה יימרון כל בני עלמא דברי׳ דמלכא איהו דיתיב בבי זונות שריא למבכי ולאתחננ׳ למלכ׳ אמר מלכ׳ בגינך אהדר ליה ואכת ערבא דיליה אמרת הא ודאי וכולי כך ישראל בנוי דמלכא קדישא וכו׳ ע״ש באורך דברי׳ אשר קורעים סגור לבו של אדם הנלבב:

וכמה מצער מצטער כב יכול בחגים ובמועדים על בי דרבי ציון אבילות מבלי באי מועד להראות את פני האדון ה׳ צבאות. והוא משל כל בבתי עבודה זרה ובאומות העו לם היאך נתונים בהשקט ובשלו׳ בעולם ורואה את ביתו חרב ונתון בידם של ערלים שאוג ישאג על נוהו ואומר אוי מעון אריות בני היכן הם כהנים ולוים היכן הם אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגלתי לבני בין א״ה ומה לו לאב שגלתה לו כך ואוי לבנים שגלו מעל שולחן אביהם וכולי ותהי זאת נחמתנו בעשותנו בבית הכנסת אשר הוא למקדש מעט זכרון דברים אשר היו נעשי׳ בקרב המזבח ואז אם הבנים שמחה עמהם ומתחננת עליהם לאמ׳ כאשר עשו כן יעשה אליהם בזוכרנו את ציון כן יעלה ויבא יגיע וירצה זכרוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים ולהוציאנו מאפלה לאור גדול. כי על כל זה ראוי לכל איש ישראל שלא לזלזל ח״ו בשום דבר הנעשה זכרון לירושלים כי עליהם כאמר אין מנהל לה וכו׳ כנזכר ובפרט בענין החג הקדוש הזה ובהקפ׳ המזבח ויעלה על לבו מה מאד רבה היה השמחה בחג הקדוש הזה בבית מקדשנו עד אשר אמרו מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו כמו שהאריכו בגמ׳ ויאמר בלבו איך ובמה אעבוד להרבות כל מיני שמחות לפני אלהינו אבינו שבשמים אולי אעשה נחת רוח לפניו יתברך בבר מה ולעשות זכר לירושלים היקרה ודי בהערות אלו למי שיש לו לב בשר. ומוסף גם הוא כי בכל המעשים אשר נעשים בכל המצות
יש

יש בהם לפי שאין לאדם לתועלת שלו להדריך אותו במעגלי צדק לטוב לו כל הימים לזכות אותו לחיי עולם הבא מלבד הסוד שלהם שהם טעמי המצות והשורש שלהם למעלה מפני מה באו בסגנון זה ולא באופן אחר. ולכן בענין זה ימצא צורך באדם להרהר בתשובה כי כאשר מוציאין ס"ת ומעלים אותו לתיבה אז יהיה דומה בעיניו כמ"ש חז"ל ג' ספרים נפתחים בר"ה לענין בני האדם א' לצדיקים גמורים וא' לרשעים גמורים וא' לבינונים וזה של בינונים תלויים ועומדים עד יום אחרון של חג שבו נחתם לחיים והחפך מוכן. ולכן כשמעלים ס"ת זה לתיבה הוא ידמה בדעתו כאילו הוא מן הבינוניי' כי צריך לזכות להיות נכתב לחיים ומה גם כי ראוי להיות דומה בעיניו כי הוא וכל העולם הם בינוניים וצריך להרהר בתשובה ולהרבות במצות כדי שיכתב לחיים ויכריע כל העולם לכף חיים.

וכך לענין הקפ' התיבה כאשר האדם מקיף יחשוב בדעתו כי זה סוד להעיר לבו של אדם הרודף אחר הבלי הזמן כי יתן אל לבו כי גלגל הוא שחוזר בעולם וכמו שהוא מסבב התיבה לשעה קלה כך מתהפך הזמן כמו רגע ובז' מקיפי' ז"פ להעיר לב האדם ביום המיתה כי אז ז' עידנין יחלפון עלוהי כמ"ש בזוהר וקהלת וכן כל כיוצא באלה שהוא יתן אל לבו בימי החג הקדוש שזה יום יום כי המה ימי תשובה אולי ע"י כך אז יכנע לבבו הערל ושב ורפא לו ובהקפה שמידי יום ביום אנו נוהגים שער א' הכולל י' שרים של אומות וביום הושענא רבה אנו עושים ז' הקפות להכניע מכולם. ואחר כך מוציאין ס"ת ב' ספרים כנזכר במנהגים ועת רצון הוא מאד בעת ההיא לומר הי"ג מדות ג' פעמים ואחר כך יאמ' נוסח תפלה הזאת:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות שתקדשנו במצותיך ותשים חלקינו בתורתך ותמשוך החסדי' העליונים מדעת עליון על תורה שבכתב ותורה שבעל פה בחג הקדוש הזה יהי חסד ה' עלינו ופתח לבנו בתלמו' תורתך ותורת חסד על לשונינו ללמוד וללמד לשמו' ולעשו' ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה והאר עינינו בעמקי סוד תעלומיה עשה עם עבדיך כחסדך וחוקך למדנו ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך יראת הרוממות תמיד כל הימים וגומלנו חסדי' טובי' ותתננו לחן ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו. וכשם שבגאלת ישראל ממצרים פרשת עליהם סוכת שלומך ותקפדם בכלה בז' ענני יקר כבוד מלכותך קשרא דמהימנות' לאמת זכ' מדינא דצדק ולחפפם הכת שלמה עליהם כן ה' אלהינו עמוד לימין אביון בזכות ספר התורה הזה ופרוס עלינו סוכת שלומך והגן בעדינו משלהבוי ומדינוי דצדק כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך ושפוך חמתך על הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו ואת תהיה המגפה על כל הגוים אשר לא יעלו לחוג את חג הסוכות שמק בשרו והוא עומד על רגליו ועיניו תמקנ' בחוריהן ולשונו תמק בפיה. ותעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עול' במלכות שדי והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים (חכמה עילאה) חציים אל הים הקדמוני (חסד עילאה) וחציים אל הים האחרון (גבורה תתאה וגבורה עילאה) בקיץ ובחורף יהיה (בסטרא דחסד ובסטרא דדינא) אשר לא ישאר דין בעולם ויתגוללו חסדי ה' אכי"ר ואני תפלתי וכו' אלהים ברוב חסדך וכו' ג' פעמים.

והנה ראוי ליראי ה' ולחושבי שמו לתת אל לבם בעת קריאת ס"ת יותר משאר הימי' ולהבין ולהשכיל כי יש בפרש' זו רמז גדול לכלל ולפרט הלא המה דברי חז"ל מ"א כעשה שור לקרבנות משל למטרוני' שיצא עליה שם רע בדק המלך ולא מצא בדברים ממש מה עשה עשה סעודה גדולה ועשה אותה בראש כך בדק הקב"ה במעשה העגל ולא היה בו ממש עשה אותו ראש לקרבנות ולפי שנאמר וימירו את כבודם בתבנית שור לכך צוה ה' שור וכו' וכן שענין מגרון דידן לפי כי ביום הכפורים באים שרי אומות העולם ומקטרגים על ישראל ואומרים הללו עע"ז וכו' וכבר בדק הקב"ה בדברים ולא מצא בהם ממש לא לענין היחיד ולא לענין הרבים ולכן אנו קורים ביום ראשון שור או כשב וכו' למען ידעו כל העולם כי לא נחכם ביום לקחת אתרוג ומינו לומר דידן נצח כי לא היה ניצוח בלבד אלא ניצוח באמת בנחי אמיתי: וזאת שנית מ"ש חז"ל וכי שור נולד היה לו לומר עגל או שלה או גדי אלא לפי שבעלי חיים משעה שנולד הוא בכל השלימו' שלא כמו שאין כן האדם כי בכל יום הולך וגדל עם שנים ואנשים ולכן אנו קורין פרשת שור או כשב להיות ענין זה עוררות לכל איש ישראל בכלל ובפרט ביום הראשון לחשבון עונות להיות בכל השנה רודפים אחר השלימות שבנפשי ולא אחר המותרות ושלימות הגוף כי נמשל כבהמות ידמו כשור או כשב או עז: ולמשכילים בחכמה ישכילו בפנימיות טעם קריאת שור או כשב למתק כח הגבורות ומכ"ש קריאת הפרשה בספר ב' אשר מתחיל בו ענין זכירת ניסוך המים כי אז כאמור תהום אל תהום קורא לקול צנוריך ואומר אבע מימך קול ב' ריעי אני שומע והכן. ואמרו חכמי' הני חמש' כנגד מי כנג' ה' רואי פני המלך וה' סוד מה שאמרו חז"ל עץ החיי' מהלך ת"ק שני' וכו' כמו שכתבנו בספר חמדה גנוזה ע"ש:

הנה כה ערכתי משפט סדר הנכון לעשות ליראי ה' ולחושבי שמו בעי תקון עבייניה העליונים אף כי לא נהגו כן ברוב תפוצות ישראל ומי שבידו לתקן יתקן הדברים על סדרם ועל מכונם כהודיע אותם שורש הדברים ודברי חכמים בנחת נשמעים הכל כשמוע את

יקדמו

האלהים

האל הים ירא. אכן אם לא ישמעו ולא יתנו את אזנם אל יפרוש מן הצבור כי לעולם ישתתף אדם עם הצבור בכל דבר שהוא כענין זה ולא יפסיד כי התחברות עם הצבו' הוא דבר גדול ואעפ"י שיצאו מעט מן הדרך הן אל כביר לא ימאס וזה כלל גדול ביראת שמי' שלא להקל בכבוד הרבים בין בעניינם בין במנהגם אחרי רבים להטות זולת כשהוא הפך הדין והפך השורה מכל וכל :

וכבר כתבתי בפרקי שבת כי מה שנוהגים בקצת מקומות במכירת המצוות בשבת ובי"ט וכן מה שנוהגים למכור האתרוגים על ידי הכרזת השמש כך וכך נותנים בשביל האתרוג ואותו שמע להן ברמים נותנים לו המצוה. הוא נגד הדין שהוא כענין מקח וממכר ובפרט באתרוגים שהוא דבר שיש בו ממש. ולא מצאו הפוסקים היתר לזה רק אם יעשו כמנהג חסידים הראשונים כי מה שהיו מוציאים מפיהם אפי' לא נגמר קניינם והב' שמוסיף בדמיו בשאר המצוה עליו : ואפילו הכי נותן לצדקה מה שכבר הוציאו והיה בדעתם לתת ואז הוי כקציצת דמים לצורך מצוה ולא דמי למקח וממכר וכל ירא שמים יזהר בזה : ואחר התפלה יש קצת דברים שנכשלים בהן בני אדם ואכתבם בקצור. ראשונה אודיע מ"ש בירושלמי הניחו על גבי קרקע אסור לטלטלו וכו'. משמע דלאחר גמר מצות הלולב אם הניחו במקומו אסור לטלטלו בי"ט ואע"פי דקי"ל אין מוקצה לחצי שבת. לא אמרו אלא לענין פירות דחזו והדר אחזו לאכילה אבל כאן דאין צורך בלילה כלל אסור לטלטלו אבל אתרוג מותר לטלטלו אפי' בשבת דראוי להריח בו דמ"ש דאסור להריח בו היינו טעמא משום ספק ברכה די"א דאין לברך עליו דעיקרו לאו לריח עביד וע"כ טוב למנוע שלא להריח בו. אכן אם יש לפניו מין ריח אחר שראוי לברך עליו דאז יכ רק על אותו דבר ויכול להריח גם באתרוג וע"כ אינו מוקצה והדס לכולי עלמא אסיר להריח דעיקרו איכה עומד אלא להריח ומזה הוקצה :

והן היום רבים מעמי הארץ אחרי צאתם מבית הכנס' נוטלים לולב ואתרוג ממקומם ונותנים לברך לבני ביתם ולנשותיהם' וב' רעו' עשו חדא דאין לנשי' לברך במצו' עשה שהזמן גרמא שהן פטורות כהסכמת רוב הפוסקים ואף אם כאמר דנסבו כמאן דאמר דנשים מברכו' על מצות עשה שהזמן גרמא מי התיר אליהן לברך באותו האתרוג של בעלי בתים. כי רובם ככולם פסולין ולא התירו להן לברך עליהם רק להיות בידם להושענות ואיך יתיר האדם לאשתו לברך עליו ברכה וקללה תחשב לו. ובפרט אם יעשו בכה אחר שהניחו במקומו דהוי מוקצה להם שכבר יצאו ולכן הטוב והישר למנוע מנהג הרע הזה :

גם יש לזהר במה שהזהירו הפוסקים שלא ליתן האתרוג בי"ט על מודרו משום דהוי מוליד ריחא בי"ט אבל אותם הכורכים האתרוג בנעורת ואח"כ נותני' אותו תוך הסודר מותר דבנעור' אין שום איסור ליתנו שם שכבר קלט הריח מאתמול אבל בלאו הכי אסור דהוה ליה פסיק רישיה. ואף על פי שיש מתירין מ"מ גדולי ישראל אסרוהו וראוי להזהר לאפוקי נפשיה מפלוגתא :

גם יש ליזהר שאף על פי שהתירו להיו' אשה מקבלת לולב מיד בנה או מיד בעלה ומחזירתו למי' ביום טוב לא התירו של להחזירו למים וגם תוכל להוסיף בו מים אם צריך אכן אסור להחליף המים ביום טוב דהוי טירחא יתירה לתקוני מנא ביום טוב. אבל בחול המועד מצוה להחליפו כדי שישאר לח והדור למצוה. וכבר כתבנו בפ"ד דמנהג חסידי' הראשוני' אשר תכף ומיד אחרי צאתם מבית הכנסת בשחרית להכנס לסוכה ולברך על הסוכה ולאכול דבר מה כדי שיהיה אחוזה לברכה ותקו' מוכן שתחול עליו הברכה ומכווני' בזה שיהיו יוצאי' בזה כל היום מעת לעת ולא יצטרכו אז לברך בעת האכילה בהמוציא. ואשרי אנוש יעשה זאת לאחוז דרך צדיקים בסוכה כל היום ואף כי יפקדו איש את רעהו לא יהיה של בסוכה כי כן אמרו עושה סוכתו קבע וביתו עראי :

ורבים מעמי הארץ נהגו בהפך לעשות ביתם קבע וסוכתם עראי הן במושב המצעות הנאות בביתם ובלויי סחבות בסוכה. והן כי רוב ישיבתם בביתם כי יפקדו איש את רעהו וזה שבתם; בסוכה מעט ורבים מהם נהגו היתר לעצמן שלא לאכול בסוכ' רק פעם אחד בלילה ופעם א' ביום ושאר אכילם בבקר ובשאר היום אף אם קובעי' לסעודה אוכלים בביתם. וזה אשר לא כדת כי לא התירו אלא אכיל' עראי שהוא עד כביצה פת ודבר העשוי מחמש' מיני' אם קובע עליו חשיב קבע וצריך סוכה. אף כי אכילת פירות אפילו קובע עליהן מדינא שרי אבל העשוי מחמשה מינים אסור :

ויותר מסמה הקלו החנוני' בימי הח"מ לאכול ביום שם בחנות ואין להם על מי שיסמוכו דאף על פי דרגילין רוב הפעמים לאכול ביום שם מכל מקום בסוכו' צריכים לאכול בסוכה ואפילו אם דרים חוץ לעיר וחנותם בעיר צריכים לעשות סוכה בעיר כי שם ביתם. וכל זה הוא מדינא אבל ליראי ה' ולחושבי שמו ראוי להם להחמיר על עצמן אפי' שתיית מים וכמ"ש בירושלמי שרב הונא היה הולך בדרך והיה צמא למים ולא רצה לשתות עד שנכנס בסוכה ודי בזה הערה ושומע לנו ישכון בטח. ואין טוב לאדם לאבד הימים טובים שלא ניתנו לישראל אלא לעסוק בתורה ולששון ולשמחה בטורח משא כבד לבל ישקוטו ולא ינוחו מאז הבקר ועד הצהרים לפקוד איש רעהו משפחה ומשפח' יחוגו וינועו כשיכו' שה מפ' וש' מפו ויהי' כצהרי' שבי' של ביתם עיפי' ויגיעי' רעבי' גם צמאי' נפש' בהם תתעטף כמי שעקר דלתות עזה סכה יקים ששון ושמחת הרגל

ישחרהו ה׳ . מי ציוה כן ומי גזר כן כי לא אמרו שלשה חייב אדם לקבל פני רבו ברגל או אביו ואמו דלא קשה כבודם לכבוד שמים דומי׳ דת״ח אבל שאר קרובי׳ לא התירו לבטל האדם מת״ת ומשמחת הרגל ומנוחתה לשמח לב קרוביו ישתקע הדבר . ולא עוד אלא כמה מהם הקלו בכבוד הרב ולא יקבלו פני רבם ויקבלו פני עשירי עם וכדאי בזיון וקצף . על כן משבח אני את העגלני׳ שאינן יוצאים מבתיה׳ ברגל רק לקבל פני רבם בלבד ושם ינוחו בסוכתם בשלום ובשמחה השקט מנוחת אהבה ונדבה מנוחת שלום השקט ובטח . כי מתי ישבו לביתם הן בשאר הימים לא יכלון יגעו בשפ׳ מאז הבקר עד הערב על בצע כסף על המחי׳ ועל הכלכלה . והן ביום אשר הוא להם מנוחה לעסוק בתור׳ ה׳ יאבד יום החג בדברי הבאי ובמנאו קרחים מפה ומפה . והנפש היפה היא מר לה חס ושלום . ולא יאות המנהג הזה רק לת״ח כי יקבלו איש פני רעהו ולשא ולתת בדברי תורה מענייני של יום כי זהו עיקר שמחת הרגל וחילוק המיני מתיקה להם וכמו שכתו׳ נגילה ונשמחה בך ואמר ר׳ אבין אין אנו יודעים במה לשמוח אם ביום אם בהקב״ה בא שלמה ופירש נגילה ונשמחה בך בך בהקב״ה בך בתורתך וכו׳ ולכן האיש הירא את דבר ה׳ יעזוב דרכי בני אדם המאבדי׳ ומנס אחר התוהו ואחר אשר לא יועילו ובכל ז׳ ימי החג ישתעשע עם קונו בתוך סוכתו עם הז׳ אושפיזין קדישין המשתתפים בסוכתו :

ואנכי תקנתי סדר לימוד לשבעה ימי החג תורה נביאים וכתובים דשייכי לכל א׳ מהאבות איש יומו כי שם יאכלו לחם לחמ׳ של תורה ויגילו וישמחו בו בהזכיר מעשיהם הטובים אשר פעלו ועשו והתחסדו עם קונם בעול׳ הזה וזה הדבר אשר צוה ה׳ תעשו וירא אליכם כבוד ה׳ וזה סידרו :

יום ראשון אברהם ילמוד בעשרה נסיונות שנתנסה אברהם אבינו ע״ה מתחלת פר׳ לך לך עד ויקר׳ שם אברם בשם ה׳ . ואחר כך נסיון מלחמת המלכים שם ויהי בימי אמרפל וכו׳ . עד הם יקחו חלקם ואחר כך נסיון שעמד בין הבתרים אחר הדברי׳ היה דבר ה׳ אל אברהם במחזה עד ואת היבוסי ואחר כך נסיון מצות המילה ויהי אברם בן צ״ט עד פר׳ וירא . ואחר כך בפ׳ וירא נסיון דשרה באבימלך ויסע משם אברהם וכו׳ עד על דבר שרי אשת אברהם ואחר כך נסיון דישמעאל ותרא שרה את בן הגר המצרית וכו׳ עד כי ביצחק יקרא לך זרע ואחר כך פרשת העקידה . נביאי׳ ישעיה ל״ג הולך צדקות עד ארץ מרחקי׳ . ואחר כך בסימן מ״ב מי העיר ממזרח עד בקדוש ישראל תתהלל . כתובים תהלים סי׳ מ״ה ומ״ז וק״ו ובנחמיה אתה הוא ה׳ לבדך וכו׳ עד לתת להם ואחר כך ילמוד בספר יצירה המסובה לאברהם אבינו ע״ה . ובזוהר בעניני הי׳ נסיונות שבפרשיות הנזכר׳ ואחר כך יתפלל לפני אלהיו :

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתעמוד לנו זכות אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד להציל אותנו ובנינו ובני בנינו מכל מכשול ועון יהי ה׳ אלהינו עמנו כאש׳ היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמור מצותיו וחקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו ויטים בלבבנו אהבתו ויראתו ויחוד לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם : ובזכות אברה׳ ראשית האבות במדת החסד קומה עזרת׳ לנו ופדנו למען חסדך . יהי ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך וקיים בנו מקרא שכתוב מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם אמן כן יהי רצון :

וגם טוב לעשות ביום א׳ של חג הסוכות זכר צדיק וקדוש יעקב אבינו ע״ה שנקבר ביום א׳ של חג הסוכות כמו שכתב בספר הציוני ז״ל כי בפסוק וירא הכנעני יושב וכו׳ נעלם אות ח׳ וכת׳ בעל הסוד כי יעקב נקבר ביום ראשון של חג הסוכות ונעלם דין אבילות עד אחר החג וזהו והפכתי חגיכ׳ לאבל וכנגדו ח׳ אורים בקרא וכנגדם היו משחקים בח׳ אבוקות בשמחת בית השואבה :

יום ב׳ ליצחק ילמוד וה׳ פקד את שרה עד ביום הגמל את יצחק ואחר כך פר׳ העקידה . ואחר כך בפרש׳ תולדות ויהי רעב בארץ עד על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה :

נביאים יהושע כ״ד ויאסוף יהושע וכו׳ עד ואשמידם מפניכם . ובישעיה ס״ג הבט משמים עד למען עבדיך שבטי נחלתך . כתובים תהלים פ״ד וק״ה ואחר כך בזוהר בענין העקידה ואחר כך יאמר נוסח התפלה כדלעיל . ובזכות יצחק עקידת אחינו׳ במדת הגבורה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו ה׳ כגבור יצא כאיש מלחמו׳ יעיר קנאה יריע אף יצריח ובנא דוד מהרה תכין וקיי׳ בי מקרא שכתו׳ עתה ידעתי כי הושיע ה׳ משיחו יענהו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו אמן כן יהי רצון :

יום ג׳ ליעקב . ילמוד מתחלת פרשת ואלה תולדו׳ יצחק עד ויעקב איש תם יושב אהלים . ומתחלת פרשת ויצא עד על פי הבאר למקומה . ובפרש׳ וישלח ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל עד אשר דבר אתו אלהים בית אל ובפרשת ויחי ויקרא יעקב אל בניו עד אשר כברכתו בירך אותם . נביאים מלאכי א׳ משא דבר ה׳ אל ישראל עד מעל לגבול ישראל . ובהושע י״ב וריב לה׳ עם יהודה עד ובנביא נשמר ובעובדיה א׳ חזון עד והיתה לה׳ המלוכה ואחר כך בישעיה סימן נ״ט לכן כה אמר ה׳ אל בית יעקב עד ילמדו לקח . ובסימן מ״ג ועתה כה אמר ה׳ עד ואת עדי נאם ה׳ . כתובים ט״ו שיר המעלו׳ שבתהלים שרבתו יאמר נא ישראל ישרש סבא וסיון

צ׳ יענך ה׳ ואח״כ בזוהר ונא יעקב ואח״כ יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי וכו׳ כדלעיל:

ובזכות יעקב שלימא החתום במדת התפארת כי תפארת עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראות מהרה בתפארת עוזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי ויקויים בנו מקרא שכתוב לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנוגה הירח לא יאיר לך והיה לך ה׳ לאור עולם ואלהיך לתפארתך ביום ההוא יהיה ה׳ צבאות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לשאר עמו. והיית עטרת תפארת ביד ה׳ וצניף מלוכה בכף אלהיך אמן כן יהי רצון.

יום ד׳ משה ילמוד בפרש׳ שמות וילך איש מבית לוי עד תעשה בו את האותות ומתחלת פרשת וארא עד ושמונים שנה בדברם אל פרעה. ובפרש׳ בא מן ויהי בחצי הלילה עד לכל בני ישראל ובפ׳ בשלח מן ויאמר ה׳ אל משה מה תצעק אלי עד כי אני ה׳ רופאך ובפ׳ יתרו מבחדש הג׳ עד במירא ובפ׳ משפטים מן ואל משה אמר עלה אל ה׳ עד במירא ובפ׳ כי תשא מן ויאמר משה אל ה׳ ראה אתה עד במירא. ואחר כך פרשת וזאת הברכה ובנביאים בישעיה כ״ב הנה ישכיל עבדי עד ולפושעים יפגיע ובסוף מלאכי אז נדברו יראי ה׳ וכו׳ עד סופו. כתובים תהלים סימן ס״ח וע״ו ומסימן צ׳ תפלה למשה עד סימן צ״ט ובזוהר פרשת שמות וילך איש עד ויהי בימים הרבים ובפ׳ בשלח אז ישיר משה ובפרש׳ וילך מריש הפ׳ עד ויצו את יהושע. ואח״כ יאמר יהי רצון מלפניך ה׳ או״א וכולי כנ״ל. ובזכות משה נביא רעיא מהימנא החתום במדת הנצח תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצ״ח אלהים ה׳ חילי וישם רגלי כאילות ועל במותי ידריכני למנצח בנגינותי. אז נזכה לראות בעינינו תפארת ירושלם מה שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח וכל חבליו בל ינתקו כי לא לנצח ישכח אביון תקות ענוים תאבד לעד וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם.

יום ה׳ לאהרן בפ׳ וארא מן וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן עד בן שלש ושמונים שנה בדברם אל פרעה. ואח״כ בפ׳ שמות מן הלא אהרן אחיך הלוי עד ויקדו וישתחוו. ובפרשת וארא כי ידבר אליכם פרעה ומכת דם צפרדע כנים אשר נעשו על ידי אהרן ואח״כ בפרשת תצוה ואתה הקרב אליך עד לזכרון להם לפני ה׳ ובפ׳ צו קח את אהרן עד סוף הפרשה ופ׳ יין ושכר בפ׳ שמיני ובפרשת נשא דבר אל אהרן כה תברכו. ואחר כך בפרשת קרח ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה עד ולא ימותו. בנביאים מלאכי ה׳ וידעתם כי שלחתי וכו׳ עד כי מלאך ה׳ צבאות הוא. בתובים תהלים סימן ע״ז וקט״ו וקי״ח וקל״ב וקל״ה. ואחר

כך בזוהר פר׳ שמיני דף ל״ח ע״ב ויקח אהרן את אשב״ע עד לאדמא קלא קאים ובפרש׳ קרח דף קע״ז ע״א קח את המחתה עד ר״א הוא קאים. ואח״כ יהרהר או״א וכולי כנ״ל. ובזכות אהרן כהנא החתום במדת ההוד הושיענו ה׳ אלהינו וקבצנו מן הגוים׳ להודות את שם קדשך ולהשתב׳ בתהלתך. קדש שמך בעולמך על עם מקדשי שמך ובישועתך תשוב מלכנו ותגביה קרן משיח בן דוד עבדך ותתן מהודך עליו גדול כבודו בישועתך הו״ד והדר תשוה עליו ילכו יונקותיו ויהי כזית הוד״ו וריח לו כלבנון אכי״ר.

יום ו׳ ליוסף ילמוד תחלה בפ׳ ויצא ויזכור אלהים את רחל עד יוסף ה׳ לי בן אחר. ואחר כך בפרשת וישב מן ויוסף הורד מצרימה עד ה׳ מצליח בידו ומתחלת פרשת מקץ עד ויעבור בכל ארץ מצרים ובפרש׳ ויחי בן פורת יוסף וכו׳ וכן בפר׳ וזאת הברכ׳ וליוסף אמר:

נביאים עובדיה א׳ והיה בית יעקב אש עד והיתה לה׳ המלוכה. וביחזקאל ל״ז קח לך עץ א׳ עד ולא יחצו עוד לב׳ ממלכו׳ עוד׳ כתובי׳ תהלי׳ מ״ח ע״ז פ׳ פ״א קה ובזוהר וישב דף קפ״ט ע״א ויהי ה׳ את יוסף עד ויהי כדברים אל יוסף ואח״כ יהי רצון מלפניך ה׳ או״א וכולי כנז״ל ובזכות יוסף צדיקא החתום ביסוד אל שדי ברחמים יסד יסוד ציון וקומה ה׳ בחפצך וזכור לבני אדום האומרי׳ ערו ערו עד היסוד בה ולא נא ניטע עמך ליטע את משיחך ומחץ ראש מבי׳ רשע ערות יסוד כבודך וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק כי אתה תברך צדיק ה׳ כצינה רצון תעטרהו אכי״ר:

יום ז׳ לדוד המלך ע״ה ילמוד תחלה בפרשת וירא וכמו השחר עלה וכולי עד ותחי נפש״ו ובפר׳ וישב וירבו הימים ותמת בת שוע וכולי עד ויקרא שמו זרח ואחר כך בפרשת ויחי גור אריה יהודה׳ ובפרש׳ וזא׳ הברכה וזאת ליהודה.

נביאים שמואל א׳ י״ג ויאמר ה׳ אל שמואל עד סימן י״ח. ובשמואל ב׳ סימן ו׳ ויוסף עוד דוד עד עמם אכבדה. ושם סימן כ״ב וידבר דוד לה׳ ובדברי הימים סימן י״ז ויהי כאשר ישב דוד עד סימן י״ח ועוד בסימן כ״ח ויקהל דוד עד כי ממך הכל וכו׳. וביחזקאל ל״ז ועבדי דוד מלך עליהם וכולי ובישעיה י״א עוד היום בנוב וכולי. כתובים רות סימן ד׳ ובועז עלה השער עד במיד׳: תהלים סימן כ״א וכ״ט עד ועד בשחק נאמן סלה וסימן קל״ב זכור ה׳ לדוד וסימן קמ״ד ובזוהר פרשת לך לך דף פ״ד פתח ר״ש ואמר פנה אלי וכו׳ ועוד בפר׳ ויחי רל״ז ע״ב יאוד׳ את יודוך ושם דף רל״ג ע״ב פת׳ ואמר הודיעני ה׳ קצי עד אסתלק יקריה בבלא.

ואחר כך יהי רצון מלפניך ה׳ או״א שתעמוד לנו זכות דוד מלכא משיחא והאבות אברהם יצחק ויעקב ומשה ואהרן ויוסף להציל אותנו ולנחלתינו ובאלהי

באלהינו מכל מכשול ועון יהי ה׳ אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו להטות לבבנו אליו ללכ׳ בכל דרכיו ולשמור מצותיו וחוקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו וישים בלבנו אהבתו ויראתו ותעודו לעשות רצונו בלבב שלם ותחתמנו בספר חיים ברכה ושלום ופרנס׳ טוב׳ וישועה ונחמה חיים שיש בהם יראת חטא חיים שאין בהם בושה וכלימה חיים שתהא בנו אהבת תורה למה חיים שתמלא לנו משאלות לבנו לטובה כי״ר • ונזכו לדוד משיח׳ החתום במדת המלכו׳ תגלה ותראה כבוד מלכות״ך עלינו מהרה ומלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך וקבץ נפוצות קויך מארבע כנפות הארץ יכירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא לבדך עליון לכל ממלכות הארץ כי לה׳ המלוכה ומושל בגוים ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה׳ המלוכה והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ א׳ ושמו א׳ כי״ר •

ואשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בסדר לימוד זה בתוך סוכתו מחנה שכינה וז׳ אושפיזין קדישין ע״לם • כי על ידי למודו את דברי התור׳ ההיא ויזכור פעולתם וצדקתם שם לפניהם יבורך מפיהם שנוכע ברכות שמים מעל ברכות תהום רובצת תחת ברכות שדים ורחם ומובטח לו שהוא בן עוה״ב ולא יבא לידי שום תקלה ונזק בכל ימי שנה : כי גדול צדקת׳ וזכות׳ בפני המקו׳ והיא שעמדה לאבותינו ולנו כי ברית אבו׳ לא תם ולא יתום לעול׳ ועד • ועל כל פנים מצוה על כל אדם לעשות סעודה ביום ראשון של חג הסוכות קודם חגו׳ כדי שיאכל בסוכה לתיאבון גם ליל שבית דומיא דמצה כמו שכתוב לעיל •

פרק ו

כבר כתבנו בפרק חול המועד אשר חכמי׳ הגידו כל המבזה את המועדות כאלו עע״ז מזה נאמר על המבזה חולו של מועד ונוהג בו במעשהו כחול הן במעשה הן בסעודה שעושה סעודתו כדרך חול ואינו שמח בהם אין לו חלק לעולם הבא דחמנא ליצלן • ואם כך אמרו בחול המועד דפסח כל שכן וקל וחומר בחול המועד שלע״ח הסוכות אשר הוא זמן שמחה לכל הוא כמו שכתב זמן שמחתינו • ובימים האלה היה שמחת בית השואב׳ בבית אלהינו ואמרינן בגמרא אר״י בן חנניה כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא היינו רואי׳ שינה בעינינו שעה ב׳ לתמיד של שחר ומשם לתפל׳ השח׳ ומשם לקרבן המוספין ומשם לתפל׳ המוסף ומשם לב״המ ומשם לאכילה ושתיה ומשם לתפלת המנחה ומשם לתמיד של בין הערבים ומכאן ואילך לשמחת בית השואבה • ואהרט לספר כרוב וגודל השמחה הנעשה בשמחת בית השואב׳ עד שאמרו מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו אשריעין ראתה כל אלה • וכן ראוי ונכון לנו לשמוח בימים האלה שנוכע שמחו׳ בתורה ובמצו׳ במאכל ובמשתה ולהרבות בלילות האלה שמחה וששון בבתי כנסיות ובתי מדרשות אשר הם לנו היום בגלו׳ ההיכל הזה למקדש מעט לשורר בנועם שירים ותשבחו׳ ולפזז ולכרכר לפני ה׳ אלהי ישראל העומד אחר כתלנו משגיח מן החלונ׳ מציץ מן החרכים כמ״ש בזוהר זכר למקדש דומי׳ דהקפת התיבה אשר אנו מקיפין בכל יום זכר להקפ׳ המזבח של בית אלהינו וילפינן לה מקר׳ דציון היא דורש אין לה מכלל דבעיא דרישה • והוא הדין לענין שמחת בית השואבה דחיובא רמיא עלינו לעשות זכר לה ולעורר שמחה וששון בשמים ממעל אשר כמה וכמה צרה כפולה ומכופל׳ למקום עלינו בהיותינו בארץ אויבינו דווים וסחופים תחת יד האומות : וביותר בחגים ובמועדים יעלה את ירושלם בראש שמחתו ודואב ואומר אוי מעון אריות כבי היכן הם ומה לו לאב שהגלה את בניו לבין האומות ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם כמ״ש לעיל בפרקים ותהי זאת נחמתו יתברך בעשות חק וזכרון בית קדשנו ותפארתנו וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה ועל כן ראוי לאנשים חכמים וידועים להיות זריזים וזהירי׳ לעשות זכר לשמחת בית השואבה כל לילות חול המועד בבתי כנסיות ולהדליק המאורות של בית הכנסת ולרבו׳ בנרות ואבוקות כמ״ש על כן באורים כבדו ה׳ ומה טוב חלק׳ ומה נעים גורלם של עושי אלה ובטוחים להיות שמחים דשנים ורעננים מראשית השנה ועד אחרית השנה וזה ברוק ומנוסה אצל רבים כי אות ומופ׳ הוא כתב הקדוש הזה כאש׳ יתנהג בו האדם אם בעצבון כן יהיה תמיד כל השנה ואם בשמחה וששון כן יהיה שם ושמח בימי שנה בכל מיני שמחות וכפו ינגן ואכתה על כן שומר נפשו ירחיק ממנו כל מיני דאגה ויגון ואנח׳ בימים האלה ובזמן הזה כי גורם רעה לעצמו ח״ו • אלא כל עניניו וכל עסקיו ישליכ׳ אחרי גוו ויתדבק בשמחת קונו בלתי לה׳ לבדו והפוטרי׳ עצמם מעשות זכר לשמחת בית השואבה ביום שמחת תורה לא עשו ולא כלום כי הזכר הוא כולו ולא מחנה דומיא דהקפת המזבח שבכל יום ולא הספיק בז׳ הקפות של יום הושענא רבה וכן הדבר הזה באמור ומה גם כי יתן אל לבו האיש המשכיל בחינת המשכת המקיפים הנמשכים בימי החול המועד הקדוש הזה אשר הם אורות מעולים מאד מה שלא נעשה כן בימי חול המועד הקדוש הזה אשר הם אורות מעולים מאד מה שלא נעשה כן בימי חול המוע׳ חג ספס׳ ידע וישכיל גודל מעלת רוממות הימים האלה ואין לאכר בהם אפי׳ רגע מלהיות דבק בה׳ אלהינו •

וכבר שהארכתי בפרקי׳ בעון המשחקי׳ בקוביאו׳ בימים האלה מאז הבקר עד הערב וגם בלילה לא נתנו שינה לעיניהם אוי להם כי גמלו רעה לנפשותם וגדול עונם מנשוא· כי השכינה נוחת עליהם לאמר הטוב היות חליפי שמחת בית השואבה אשר לא נתנו שינה לעיניהם בשחוק הקוביאות ולנדד שינ׳ מעיניה׳ להכעיסני במעשה ידיהם אם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי הכזה יהיה חג אבחרהו חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי: ומה גם כי רבים מעמי הארץ התירו לעצמן לשחוק בסוכה משכן השכינה ישתק הדבר ולא תעשה כזאת בישראל וכבר הארכתי בתוכח׳ זו לעיל ושומר נפשו ירחק מהם· וראוי לכל אדם בעת קריאת ספר תורה בימים האלה בקרבנות החג להתפלל לפני אלהיו על שרי אומות העולם שיתמו ויספו במהרה בימינו כי הנה ז׳ ימי החג הם כנגד השבעים שרים דאומו׳ העול׳ כי כל אחד כלול מעשר הם שבעים· ולפיכך היו מקריבי׳ שבעים פרים בחג וכמו שנאמר במי המבול ותנח התיב׳ בחדש השביעי כן בחדש תשרי שישראל עוסקים במצות הרבה יש מנוחה ממלאכי חבלה שהם שרי האומו׳ שנמשלו למי המבול ועל כי על ידי העונות נעשים קטגורים על כן היו מקריבים פרים כנגד המקטרגים ומתמעטים והולכים לרמוז שהעבירות של ישראל מתמעטים ובזה יתמעטו המקטרגים· וכן ענין ניסוך המים הרמוז בפרשיות אלא בשינוי הכתובים ונסכיה״ם ונסכי״ה כמשפט״ם היה גם כן לבטל שרי כל עם ועם ולא היה ניסוך המי׳ רק ביום ב׳ וביום ו׳ וביום ז׳ סימן בו״ז ולא בחמישי ולא ברביעי ולא בשלישי סימן חל״ם שאם היה ניסוך המים גם כן באלו הימים היו מתבטלים לגמרי· וביארו בזוהר שזהו סוד מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ומסיים אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו פירוש אם יתן איש זה ס״מ את כל הון ביתו להיות לו חלק עמהם עם ישראל על ידי בו״ז שהוא רמז לניסוך המים בימים אלו כנזכר יבוזו לו· ובניסוך המים הם נכנעים ונעשים כחר״ש הנשבר ואין להם תיקון כי אם בשבירה כחרשי האדמה· וזה פירש מורינו ורבינו האר״י ולה״ם שרי״ם דרפוכ״י חנ״ם שס״ת מים ור״ת חר״ם לרמוז שהשרים אלו על ידי ניסוך המים הם חשובי׳ כחרש· ועל כי כל ענין פרשיו׳ אלו הם כנגד השבעי׳ שרים כנז׳ ראוי לאיש הירא לתת אל לבו בעת ההי׳ כד׳ מינים שבירו שצותה לנו התורה ליקח חלקנו פרי עץ הדר זה קב״ה שהוא דר תמיד לעול׳ ועד כי השרי׳ הם מתבטלי׳ והולכים כשנפלה בבל נפל שרו ונתבטל וכן השאר אבל הוא יתברך קיים לעד ולעולמי עולמים ולכן נוה את זה תקחו לכם· וכן כפות זה הקב״ה שהוא אחד יחיד ומיוח׳ כמו התמר שאין בו ענפים רבים כשאר אילנות אלא ענף אחד בלבד וכן השרים הם ענפים רבים והוא יתברך הוא

אחד

אחד ושמו אחד· וענף עץ עבו׳ זה הקב״ה שהוא כלול רחמי׳ ודין כמו ההדס שמשולש שהוא כנגד האבות אברה׳ יצחק יעקב אברה׳ חסד לבד יצחק גבור׳ לבד יעקב דין ורחמים וזה לא ימצא בעולם מי שיהיה כול׳ המדות הללו זבר״ע אחר אלא אלהינו יתברך וגם ערבי נחל זה קב״ה כי הערבה אימ גדל אלא על המים כן ה׳ אלהינו הוא משתעשע עם התורה שנמשלה למים כענין הוי כל צמא לכו למים ולא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום:

וכן ענין הקפת התיבה שאנו מקיפים כל שבע׳ ימי החג הוא להבכל מידי יום ביום משר אחד הכולל י׳ שרים משבעי׳ אומות ובה׳ הושענא רבה אנו עושי׳ ז׳ הקפות להבכל מכול׳ כא׳ כמ״ש לעיל והחי יתן אל לבו לכל אלה הדברי׳ ולא יעשה כמצות אנשי׳ מלומדה ועל ידי כך יתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו כי איככה יוכל להכניע השרים המקטרגים אם און ופרץ בידו ח״ו אשר כל אחת מהנה הוא משחית לחבל ולקטרג כמ״ש ז״ל העוש׳ עביר׳ אחת קנה לו קטיגור א׳· וכן יזהר בימי החג שלא ליכשל בשום עון אשר חטא כי אם יוצא מן השורה ח״ו הוא מוסיף כח השרים לגאת מבוקבא דתהומא רבה ויבער בקרבם הכעם שהיו טמונים בחג הקדוש הזה ומשחיתו את העולם ח״ו וגדול עונו מנשוא אכן בתתו אל לבו אל המעש׳ אשר הוא עושה בימים האלה כדי להכני׳ שרים של הקליפ׳ בנא לחטוא יסור מרע באמור איך אעשה ב׳ הפכים כי הנני משתדל במעשה המצות החג הקדוש לבטל ולהכניע אל הקליפה ואם אחטא אוסיף תת כח בקליפה ח״ו והאיש הירא יהיו תמיד דברי׳ האלה אל לבו ומובטח לו שלא תבא תקלה על ידו· ואם לא נשמר בימי החג וחטא ואשם במאכל ובמשתה עד שיצא מן השורה ח״ו יחוס ויחמול על נפשו לשוב אל ה׳ בבא יום השביעי יום הושענא רבה כי זמן תשובה לכל איש אולי ישוב ורחמיו יכבוש עונותיו כי זה ממד׳ טובו יתברך שהזמין לבני אדם יום הזה להאריך להם אולי ישובו וינחם על הרעה כמו שאמרו בזוהר ויחי דף ר״ך ז״ל ת״ח יומא דדינא אתער בעלמא דקב״ה יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמא בעי בר נש לאתערא תשובה ויתוב מחובוי דהא ההוא יומא פתקין כתיבו ומשתכחי כולהו באחמתא ואי זכי בר נש דיתוב קמיה מאריה קרעין פתקין דעלי׳ לבתר זמין קב״ה לקמיה דבר נש יומא דכפורי יומא דתשובה אי תב מחטאוי טב ואם לא פקיד מלכא למחתם פתקין ווי דהא תשובה בעי לאסתלקא מניה· ואי זכי בתשובה שלימ׳ כדקא יאות תליין ליה עד ההוא יומא דעצרת דהוא יום שמיני דחג ואי עבד תשובה שלימתא לקמיה מאריה אתקרען ואי לא זכי פתקין נפקין מבי מלכא ואתמסרן בידא דסנטירא כיון דאתמסרן בידוי ודאי דינא אתעביד ופתקין לא מהדרן לגבי מלכא כדין כולהו אתעברו מיניה ולא אשתכח עמיה וכיון

דמתכרכן

דית ע"כ דלן. מיני' הא ודאי טופסק דמלכ' יעבר עלי' ושעוס כסא דמות' ובההוא ליל' דחג' כתרא' ספטרין ומיכן ופתקין כטלין כתר דנטלין לון בולמין מתעברין ולא משתכחין ובספרי"ן קדמאין אמרי כד רישא' אבר' ואשתכח גופיה בריה לוו לכתתיה אשתכחו והוא יסתלק והכי מילי כד לא אהדר כל ספוא ומנא בתיובת' אבל אי אהדר טעם דמות' אטעם ואתסי ואי גופא גרע ואתחזי רישא איהו סלקין זהוא אתקיי' והכי מילי כד בריה זעיר ברשותיה ידוי פגימו עבירת' דידוי פגים דגלאי פגימו מרעין דרדפין עליה עדך בולמא ואהדר ערק ואהדר עליה כתי' בבקר תאמר מי יתן ערב ודא כד נפלא מיהדא ולילא אתתקן בבסודא. אבל זכאי וחסידי בכל יומא ויומא מסתכלי בלבייהו כאילו יומא דא אסתלקו מעלמא ועבדין תיובתא שלימתא קמי מאריהון ולא יצטרכו למלה אחרא זכאה חולקהון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ הנה מבואר מדברי המאמר כי ראוי לאדם לברוק עצמו לאור הלבנ' והתכלית הוא לעשו' תשוב' שלימה לפניו יתברך חנון ורחום הוא ונחם על הרע'.

ונ"ב מנהג העם אשר בחר ה' בליל הושענא רבה להדלקות נרות בבית הכנסת ומתפללי' תפל' ערבית בהכנעה גדולה ובכוונה כמו בליל יום הכפורים ורבים נוהגים גם כן מבערב כמו ביום הכפורים והולכים ומתקבצים בעלי אסופות ללמוד בתורה כל הלילה לאסות בנועם ה' בטולא דמהימנותא וצריך האדם ליזהר להיות בזריזות המביאה לידי זהירות למעט באכילה ושתיה אלא יאכל כפם בלבד שהמאכל מביא את השינה ואין השעה צריכה לכך כי המשפט לאלהים הוא כמבואר במאמר הנז' לעיל כי משפ' הנעיל' הוכח משפ' האור' בנדיק עיון והסקפ' לטובה שכל לפי המעשה והטוב אשר ימטיב כל אחד ואחד ויוסיפו למחול לו וחייה-והיה אם לא יתן אל לבו לתקן מעוותו יאמירו בב"ד של מעלה בפסק דינו והמלמד זכות חוזר ומלמד חוב' ואחר גמר דין תולקין הפתקין למשוכי' אכזרי' ועדי מסירה כרתי הן למות הן לחיים.

ומי זה האיש ירא ורך הלבב אשר לא ירגיז מלובו הנזרה ולא ירחיק כדור מלמלאות כריסו בבשר ויין הרבה בליל הקדושה הזאת ח"ו ולהיות יראת ה' על פניו תמיד כל הלילה ולהתחנן בסליחות ותחנונים לפני מלך יושב על כסא רחמים על אשר חטא על נפשו טרם צאת דבר המלך על כל דת ודין ועד השער לא סגרו אחרי אשר וגלו הרודפי' העומדים על הפקודים לעשות המשפט והדין ועד הכלם לא סר. אולי יעתר לו ולא יאבד: והן לו ככה יגבר איש לעמוד כי לא יכום ולא יישן עד הבקר אור ושיו עיניו ולבו אל פתקין הכעשה על ידו בשמים ממעל וגם על נפשו ואל עצמו ואל בשרו כי הוא מיבול מכרת כמ"ש בפרקי חב השבועות ואם כשבועות יעשה כן לעמוד על נפשו כל הלילה כל שכן וק"ו שיזרז עצמו עתה בליל

הקדושה הזאת עת חתימת לבכריע כף זכיותיו ולהקל כף עונותיו ובריותות שכתחיב עליהם כי כל דברי התורה אשר הוא עוסק בהם המה יעמדו למשפט ללמד עליו זכות לפני אלהי המשפט לאמר למה לך ואיבם עם בני בריתך אלה העומדים לפניך ומנדדים שינם מעיניהם הוגים ועוסקים בדברי תורתך ספר הספר יוצר בראשית בלא סלא וכו' ומובטחים שמה לעלות שנתם בטוב ובנעימים כי ע"כ פשעים תכסה אהבה זו תורה כל הכתוב לחיים. ולכן ראוי ללמוד כחצי לילה שראשונה ספר מש"כת תורה לעצמו' חו"תם אל השכינה שהוא גימטריא מש"כה. כי תשבות לילה ואילך אז כומחת הלבנה הנשמית ומתחלת להאיר בעולם וכן נמי כנגשה הדוגמא למעלה בלבנה העליונה על ידי קריאת ספר משנה תורה שנמשכים לה אורות עליונים' וכבר מודע ליודעי דעת כי זה האור הם חיי המלך אל השכינה ובכן באותה מדה מודדים לו חיים יוסיפו לו ואורך ימים בימינה ולא תאונה אליו רעה מראשית השנה ועד אחרית השנה. והנה כל האמור כעגין הוא לקיום הדבר מפני סילאה: אכן אנשי לבב יכין להם לכוון כי כל זה התקון אשר אנו עושים הכל הוא הכנה ליום עצרת שהוא עמין סייחוד שמתחברי' את וכלה כמ"ש שנבאר בס"ד ובהתחבר הכ' הכוונות יחדיו יהיו תמים לעבוד את ה' באהבה ובמוראה:

ומצוה להודיע לבני אדם גבורתה של לילה הזאת וקדושתה למען ילמדו ליראה את ה'. כי רבים מעמי הארץ הקלו בה ומרבים בה באכילה ושתיה כאלו ימי החג ויגלו בשיכה וסרוחים על ערשות' ולא כתמו ש לכם מה נכבד היום לקנות חרדה ואימה בקרבם מפחד ה' ומהדר גאונו ויסי להם שכר פרי הבטן לפתן וכריסם לקרן והמטתה למטה והמאכל למאכל' אוי להם כי גמלו לנפשם רעה וכן לא יעשה: ויש מהם אשר באים בתוך הכלים ושתעיף עיניך בם ואינם ותרדמה גדולה נופלת עליהם ויורד לירדם אל זקנם דגל כדגל לנתנשתים הונם כי שם ינוחו מאשר המה יגיעי כח משאר לילו' החג מאחרת מכנסף יין ידליקם ואת פועל ה' לא הביטו. ואין ספק כי מעשיהם לא כמרד ולא במעל ח"ו רק ממיעוט הדעת כי לא ידעו ולא יבינו את מעשה ה' כי נורא הוא וכי המשפט לאלהים הוא. כי לו חכמו ישכילו זאת יבינו מה נכבדת הלילה הזאת לפני ה' ית' ומה נעשה בה שגם כל העולם כולו חל מלפניו מפחדו ומהדר גאונו. אזי יכנע לבבם הערל להזהר גם כאשר לילות החג להיות יראת ה' על פניהם לבלתי נהוג בהם קלות ראש המרגילין לאדם לערוה ויתר דברים כשחוק הקוביאות וכיוצא. וכמו שנזהרים בימים שבין ראש השנה ליום הכפורים כן יהי נזהרים ונחרדים בימים שבין יום הכפורים להושענא רבה שהיא חתימת הדין הגדול והגזר דין כיס כל שולך אחר הסיתום.

וכל שכן בעצמו' של לילה הזאת יתקדשו בית' שאת וביתר עז להיות עומדי' בבית ה' באימה וביראה כחרדים לבלתי היות פורקים עול מלכות שמים מעליהם אפילו רגע ולבם יחיל בקרבם ויתנו אל לבם אשכולות מרורות למה מאשר הטאו על הנפש בדרכם ובעלילותם אשר לא טובים · ומה גם אם בתוך ימי החג עברו את פי ה' באיזה עון או מכשול ושחוק וקלות ראש על ידי אכילה ושתיה מרובה כי מלא כריסו מלא זיני ואין הרי בוהם אלא מתוך קופה של בשר · נפשם עליהם תאבל ויתחרטו חרטה גמורה ויבקשו מחילה וכפרה את פני אל עליון גומל חסדים טובים כי עת רצון היא לבקש האדם על נפשו לפניו כי חנון ורחום הוא וניחם על הרעה כי על כל אלה לכל העם בשגגה באין מבין גודל העם הקדוש הזה · אכן כהודע להם כל מה שגילו לנו חכמי הזוהר כי רבה היא מאד כל ישראל יתני יקר לבעליה' ממ"ה הקב"ה להיות זעים וחלים מאימתו ובהימנו' דינו כירב הוא · ואשר לא שת לבו אל דבר ה' הוא מאבד עצמו לדעת וגדל עונו מנשוא כי מורה על עצמו בלתי מאמין בדברי רוח קדש של רז"ל חכמי הזוה' ע"ה אשר גילו לנו אשר בו מסירת הפתקים של הגזרות והעונשים כנז"ל והשוכן בבית הזה יתן בלבם לשמוע דברי חכמים למען לא יאבד נפש אחד מישראל ח"ו :

עוד זאת הדרש לבית ישרא' להודיע איהם כי רבים מעמי הארץ חשבו כי עיקרה של לילה הזאת היא לנדד השינה מעיניהם ויושבים בבית הלימוד הרחק כמטחוי קשת בדברים בטלים ודברי סחורה ואש שמעלה עשן תמיד אשר לא תכבה ומי יתן שישכבו בערשותם בביתם כל הלילה ולא תעשה כזאת בישראל להרבות בדברים בטלים בליל הקדושה הזאת האסורים כל הימים כי הם נותנים מקום לחצונים במקום הקדושה ח"ו ורצוי להודיען עונשם של דברים אולי ישמעו וילמדו כל א' לפי השגתו ואשר איננו משיג תהיין אזניו קשובות אל הלימוד של הלומדים שם ושומע כעונה ובלבד שלא יפסיק בתוך הלימוד בשום שיחה ואם לא ידעו להזהר מוטב שישכבו על מטתם בבתיהם ואל יוסיפו לחטוא בלילה הזאת וכבר הארכנו בפרטי דברים האלה ויותר מהמה בפרקי חג השבועות עיין שם באורך :

ע"ב יחרד האיש הירא מיום דין הגדול והנורא ואל יתן דומי לו תמיד כל הלילה ביראה יחד עם אנשים חכמים וידועים כולם אהובים כולם ברורים כולם עושים באימה וביראה רצון קונם בקדוש' ובטהרה להקדיש לאומרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה ואם אפשר להם לקבוע לימודם בתוך הסוכה מה טוב חלקם ומה נעים גורלם כי שרפים עומדים ממעל לו שבעה אושפיזין עילאין קדישין המליין את דוד מלכא משיחא כי הרתו בו ושם יאכל להם לחמה של תורה והמה יעמדו

למליני יושר על בניהם לפני אביהם שבשמים להיו' נחתמים לחיים ולשלום ולישועה ולנחמה · וגם כי נודע בחיבת הסוכה אשר היא סוד שלש המרחבת על הכמים דכה אימא דכלא פירו' דעבדין איהו דאוכייא כמה שנאמר כי ביו' הזה יכפר עליכם והלימוד שם מעוררת הרחמי' דילם לכפר כל פשע ולבטל כל גזרו' רעו' וכן כתבו רבי' מחסידי' הראשוני' וגם ימשך תועלת מזה להזהר לבלתי שתות אפי' מים חוץ לסוכה לנזהרים וגם לבלתי נזכרים יתקדשו בלילה הזאת כזה · ותכף ומיד אחר האכילה יתקדשו לקבל עליהם עול מלכו' שמי' בלב שלם ובנפש חפצה ליחד' שמא דקב"ה וכו' ויקראו בנחת ובנעימה קדושה הטעמים של כל ספר משנה תורה מאלה הדברי' עד לעיני כל ישראל ·

ואשר כא כתעלומו' חכמה ומודעתיה ראוי לכוין מה נעשה בקרי' אלת ספר משנה התורה הזה בחצי הלילה הראשונה כי הנה בנעילה של יוה"כ אנו אומרים חתמ"נו מפני כי מלכות שמים גמרה לקבל כל הה' גבורות שמהגדול' עד הנבח ומשור מבית אמה ובע' ההיא ננעלים דלתות מלכות שמים כי בחתם היסוד בה וה' גבורות אלו היו מלובשי' ם בנצח והוד ומסודם דאימא' אשר בהם ב' שמות אהיה במילואתם אלף הי יוד הי אלף הה יוד הה אלף הא יוד הא שעולים במספר תנ"ד כמספר' חות"ם והוא חותם היסוד בה ועתה בלימוד משנה התור' בליל הקדושה הזאת נעשה חותם המלכות שבה · ומאות' אהיה של חותם יסודה שנעשה כבר בנעילה על ידי הג' אהיה מלאים הנזכרי' מהארת המלואים שלהם שמספרם עם ב' כוללים מספר משנ"ה נעשה ספר משנ"ה תורה שהוא חותם המלכו' לגרש החצונים שלא יתאחזו בה ח"ו · וזהו סוד חות"ם בתוך חות"ם · ועל כן גם עתה חותמים חותם ב' לבני אדם אם לחיים אם למות ולפיכך לתקן חותם זה צריך לקרות בחצי הלילה הראשונ' כל ספר משנ' תורה כי סוד החותם הזה נגמר עד חצות ועיקר הדין הוא בחצי הלילה הראשונה שלכן אותם היוצאים לראות הצלם בלבנה יוצאים אחר חצות כי הלבנה רמז ללבנה העליונה מלכות שמים שבה נעשה החותם ואז בחצות יוצאת להאיר על הארץ כי היא עצמה דנה העולם בסוד עגלו שמי"ס עונו וארץ מתקוממה לו · ושם באור הלבנה מתש מראין לו אם נסתלק ממנו הצלם ח"ו כי היא הוראה על גזרת המיתה שנגזרה עליו ולהיות החצונים שולטים עליו רחמנא ליצלן · וסוד דין זה הוא סוד מסירת פתקי' הנזהם ביד השלוחים אבל עם כל זה לא ניתן רשות בידם לגמרי לפעול הדין במסירת הפתקים ההם רק עד יום ח' חג עצרת כי עדיין הדבר תלוי תוך הזמן הזה שא' יחזור בתשובה שלימה ביום ה"ר סדרין פתקין לגבי מלכ' ואמרו הראשונים כי כמו הדב' באיש אחד שלא ראה צל ראשו בליל ה"ר והרבה והפציר בתשובה ותפלה בעת ההיא וחזר

וראה הכלל במקומו:

ובספר חמדה גנוזה אשר לי כתבתי נוסח תפלה אחת כוללת כל סוד כוונת קריאת משנ' התור' להוציא הכוונה בפה ולעתיקי' כאן למען זכות לירא' ה' ולחושבי שמו אשר באו בסוד ה' נהם לבדם לא לזולת וזה נוסחתה.

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד' שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל אנחנו באים באימה ביראה באהב' ללמוד את ספר משנה התורה לתקן את שורשו במקו' עליון ולתת נח' רוח ליוצרנו.

ויהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת קריאת ספר משנה התורה הזה ופרשי' ופסוקיו ותיבותיו ואותיותיו וטעמיו ונקודותיו ושמותיו היוצאים מר"ת וס"ת וממחלופי תיבות בכלל ובפר'. תפתח פתוחי חות"ם הכעל' חות"ם המלוכ' ואשר להיות כבר היה בה מעת הפעולה הה' גבורות מבי' אמה וחו ת"ס עד היסוד בה ראשון לציו"ן ובכח ג' שמות **אהיה** במילואותם אל"ף ה"י יו"ד ה"י: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה. אל"ף ה"א יו"ד ה"א. אשר המה עולים במספר חות' ליסו"ד אר"ץ ולאמר לציו"ן עתה בכח סגולת קריא' משנה התורה תטול השעטר"ה מהארת ג' שמות אהי"ה המלא אשר בקרבו. וכן משנ"ה תורה יבנה כאמור מפי כבודך ואנ"י אהי"ה לה נאום ה' חומ"ת אש סביב ולכבוד אהי"ה בתוכ"ה מעין חתו"ם באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. ועולתה תקפוץ פיה ורשעה כולה כעשן תכלה ותעביר ממשלת זדון מן הארץ סגור חותם נר. ויעלה ויבא יגיע יראה וירצה למדרינו לפני כסא כבודך עד שיפוח היום ונסו הצללי"ם. ואל תסיר מעלינו צלינו וזכרנו לחיים טובים מלך חפץ החיים וחתמנו בספר החיים למענך אלהים חיים. ושימנו כחותם על יד ימינך וחתום פי שטן ואל ישטין עלינו זעום בו וירום ויעמוד מליץ טוב לצדקנו ואשר חתו' בברור פשעינו תתהפך כחומר חות"ם ולחומ"ת נשגבה היה נא בעדינו לכפר פשעינו ועונותינו ואל תטרוף עלינו את השעה ותאריך קצנו עד שנוכל לתקן את אשר פגמנו ולא נאבד. ובזכות ספר משנה התורה לא ימוש ספר תורתך מפינו ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה וזכור נמת עדות לא תשכח מפי זרעו. חות"ם תעודה תתיר וסורך שים בלימודך ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' א' ושמו אחד אכי"ר.

ואשרי אנוש יעשה זאת לכוין הדברים לשם פועלן וכל המרבה להתחנן הרי זה משובח ואח'. גמר משנה תור' תכף ומיד יאמרו קדיש בניגון תחנונים כמו בראש השנה וי"ה"כ להכניע לבות בני אדם

כי הדבר תלוי בתשובה. ואם יקראו ויסיימו קודם חצות יקראו בסתרי תורה ומנהג חסידים הראשוני' ללמוד בזוהר פרשת האזינו באדרא זוטא אשר בה מבואר סוד פרי עץ הדר כפות תמרים: ופטירת הרשב"י ע"ה וסגולתה לקדש את הנפש סופה מאד מאד ואף שאין מבין קריאת' זו היא הללה ועוררת אהבת ריעים ודודים למעלה רק שיקראוה באימה וביראה מלה במלה ולא בחטיפה פן יהרסו אל ה' ח"ו וכהגיע לפטירת הרשב"י סגולה נפלאה היא מאד להוריד דמעות עליו כי בזה מתכפר עונותיו ע"ד שאמרו בזוהר בענין מיתת בני אהרן ז"ל ועל דא ביומא דא קרינן אחרי מות שני בני אהרן בגין דישמעון עמא ויצטערון על אבודיהון דצדיקייא ויתכפר להו חוביהו וכל דמצטער על אבודיהון דצדיקייא קב"ה מכרי' ז: עליה וסר עונך וכו' כמו שכתבנו בפרק ד' דיו"הכ אשר מטעם זה נהגו קדמוני' ללמוד באגדה פטירתו של משה רבינו ע"ה בליל' הזאת לעורר לבות בני אדם ותרדנה עיניהם דמעות עליו כי היכי דתיהוי להם כפרה דזמן כפרה לכל היא. וטוב ללומדה ולומר קדיש עליה כי אף דברי אגדה שהיא ללמד דעת את העם היא סגולה רבה אם יאמרו קדיש עליה. כי אמרו במדרש שוחר טוב בשעה שהחכם יושב ודורש בתבי הכנור וצונים עליו אמן יהא שמיה רבה אפי' אם נחתם גזר דין הקב"ה מוחל להם ומכפר עונותיה' של ישראל ואחר קריאת האדרא זוטא יאמר אותה התפלה אשר סדרתי וכתבתיה בפרק ד' ליל יוה"כ כי השעה צריכה לכך. ואחר כך בזוהר פרשת אמור מעניינו של יום בסוף עמוד קל"ט ת"ח ביומא דדינא וכולי עד ובעלמ' דאתי ובזוהר פ' נו עמוד כ"א תנינן בספרא דרב המנונא וכולי עד ישראל שראן ושאר עמין משייזי. ואחר כך אחר חצות אחר נאת הלבנה יקראו ה' ספרים שבתהלים ויכוונו במדת כל ספר וספר: ספר א' כנגד הגדולה והב' הגבורה והג' התפארת והד' הנצח והה' ההוד. ובגמר כל ספר וספר יזמרו זמר המתוקן בהקפות היום בראשון אברהם איש החסד ובב' זמר יצחק וכולי להזכיר זכות הז' אושפיזין קדישין אשר חסו וילונו בצל קורתנו כל ז' ימי החג ובס' הה' שם יכלול ההוד והיסוד והמלכו' יחד.

ונמצא כת וב לומר אחר כל ספר וספר מזמור כ"ט הבו לה' בני אל' בסוד שאמור בזוהר בזקול ה' על המים דא אברהם קול ה' בכח דא יצחק וכולי עד סופו ואחריו מזמור צ"ח מזמור שירו לה' שיר חדש כי השיר הזה אומרות פרות הבשן י"ב בקר כשנושאות הארון סוד מלכות שמים למעלה לבית שמש וזמנן ה' שהי' נקרא עתה שיר חדש כי או על ידי כן מתחדשת הלבנה שהיתה מכוסה מקודם סוד בכסא ליום חגנו ועתה אין בחינת בירורים ואין שם רק בחינת הוצאת נשמות חדשו'. ואחר כך ירבו בתחנונים וסליחות בין כל ספר וספר כמו

רחמנ"א ואלהינו שבשמים ורעני לעני"י וה' הוא האלהים וה' עשה למען שמך וכיוצא בזה אולי מן השמים ירחמו לדונם לכף זכות · רק השמר לך ולא תמרה את אשר האר"י זלה"ה הזהיר מאד לבלתי אמור היום שלש עשרה מדות פן תעשה העיקר טפל והגבוה הטפל ולאידעי חן הדבר משום כי השלש עשרה מדות בשבתות ובמועדים דומה למניח תפילין בשבתות ובמועדים דומה ברומה אשר הוא נותן טעם לפגם והמשכיל יבין מן הפסוק עצמו וירד ה' בענן אבל בשבתות ובמועדים מעלין ולא מורידין · והמשכיל יבין והרוכב ליפול בכחו והודו את אשר לא תשיב ידו מקולק' הנ' ול' א מתוקן ונמנ' קרא מכאן ומכאן והלואי לא יענש בשגם הוא נותן טעם לפג' ואם בעל נפש אתה ראה להחמיר ולא להעריף דשב ואל תעשה עדיף והיית רק עסוק בסדר אשר גבלו ראשוני' וכדאי הם הרחמי' והסליחו' מצורף עם קריאת התהלים לכפר כל עון אשמה כי סגולת תהלים רב הוא מאד לקורא אותם בנחת מלה במלה בכוונה שלימה כפי כחו : לכפר על נפשו כמו שהארכנו בפרק ד' לע' וא"הכ כיעל כן כאו בכוון כד' מזמורים הראשונים ש"ו תיבות כמספר כפו"ר להורות כי סגולתם לכפר ולהיות טופ"ר נפש · וע"כ יאזור כגבר חלציו בקריאתם כהוגן וכשורה בנעימה קדושה כי טוב מעט בכוונה מהרבות בלא כוונה ·

ובאור הבקר ילבש בגדים כמו ביו"הכ וישכים לבית הכנסת ויזהר מאד שלא להפסי' את' סדר הלימוד בדברים רק יחבר אל הלימוד תכף ומיד השכמת בית הכנסת ולא יסיח דעתו מקדושת היום כי נורא מאד ומכ"ש שלא לישן באשמורת הבקר אחר גמר סדר לימודו כאשר עשו רבים מעמי הארץ כי עיקר הכל לחבר לילה ביום כל הימים וכ"ש וק"ו ביום הזה המיחלים לחסדו וחלילה לישראל מן הכיעור ומן הדומה לו להתעסק כל הלילה בתקון השכיבה וכמוטב שתקון ירחקו מלעשות התקון בשלימות הלילה וכ"ש הקוספים מלוא עלי שיח בתוך הלימוד או בין הלימוד לתפל' כי בודאי פורש רתמי' לחמם וקרובים לתת חיל ועוז לחיצונים להתאחז במקום הקדוש ח"ו ע"כ שומ' נפשו יחזק במעוזו לבלתי תת דומי לו בתורה ובתפלה ובתחנונים מאז הלילה ועד אחר גמר סדר התפלה · ולעולם יתן בלבו בעתות כאלו פן ח"ו סר צלו מעליו ושמירה העליונה נצררה ממנו והוא נמסר ביד החיצונים להמיתו · ויחרד האיש וילפת וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח · ובכן בתתו אל לבו כאלה לא יחוס על תולעת גופו ובער השינה כי מי זה הוא ואיזה הוא אשר לא יסבול עול לילה א' להציל את נפשו ממו' אף כי ירננים בער רב תהיה נחשב לו כענוי כי מן הדין היה ראוי להתענות ביום הזה אכן להיות יום טוב אין ראוי להתענות ממש · ובבואו לפני אלהיו נדכה ונכלם

מאמר

מאמר נדד שינתו מעיניו כל הלילה לעינוי תחשב לו כמו חכון וראוס שוא · ולא כזה ולא שיתן עצות עני ולא הפקיד פניו ממנו ובשועו אליו שמע · ועל כן לא טוב עשו רבים מבני ישראל הקובעים סעודה מאיכי מתיקה ומיני מתקי' לגומרה של תורה בלילה בזאת באשמורת הבקר · והאיש הירא אל יטעם מאומה ויכוין זה לענות נפשו בנגד מה בהיו' שזה והוא יהיה בעוזריו כי הדבר תלוי בתשובה בזמן הזה כי משם והלאה אין תקוה וכן ראוי לנהוג כל איש הירא ואם יש בידו למחות ימחה באותם השוטים במזרקי שכר ושועדים אל לבם באכילה ושתיה ביותר · כי עליהם נאמר ואותי השלכת אחרי גוך ואחרי אכל' ושתה איך יהיו נכנעים וחרדים בתפלת' כהיום הזה כי יש לחוש אדרבא פן יסרסו לאומרה בקלות ראש ישתקע הדבר ולא תהיה כזאת בישראל · ובפרט אותם שישנו בלילה בתוך הלימוד ואוכלי' אחרי שינתם אין להם על מה שיסמוכו וע"ז נאמ' על לא תנחש'ו ולא תאכלו על הדם כנודע מדברי הזוה' וראוי להודיעם אולי ישמעו ויראו לפחו' להחמיר על עצמן בהיו' הזה למען יעמדו בתפלתם נכנעים ומעונים ביראת ה' על פניה' :

והנה ראוי לכל אדם להזהר מאד בתפלת היום הזה לאומרה בהכנעה ובכוונה לטוב לו ולהטיב לכל העול' ולכוין בה לתקן את אשר עוו' בכמה תפלות שוא בלי כונה כגוף בלי נשמה והם תפלות פסולו' ונדחות מפרגודא דמלכא · עד ישוב ויתפלל בכוונ' הלב ואז יעלו הנדחות עם המתקבלות כמו שהארכנו בזה בכמה מקומות ועל כן יכין עצמו לכך ובתפלתו תהיה מגמת פניו להעלות כל תפלותיו יחד להעשו' כתר ועטר' לראש ממ"ה הקב"ה והמה יהיו בעוזריו להיות מליצי יושר בעדו ובעד ביתו להכינו ולסעדו ולהיות נכתב ונחתם בספר צדיקים לחיים טובים ולשלום ·

ואף כי קדוש היום לאלהינו אין להרבות מזמורים רננו צדיקים והנמשכים בסדר הזמירות ויום הזה שוה לענין התפלה וסדריה כמו שאר ימי החג חול המועד זולת שלפיכת שהוא יום של מסירת הפתקין ככו"ל והוא יום נורא ואדיר ראוי לאומרם בנעימה קדושה ובניגון ימים נוראים להכניע לבות בני אדם וכן להרבו' נרו' בבית הכנסת יען כי נר ה' נשמ' אדם שלכן ראוי להדליק שיירי הנרות השארים מיום הכפורים מהטע' שכתב שם לזכרון לפני ה' לרחם על נשמתינו נר ה' ואין בדבר הזה העדר מי יתן בכל יום ירבו בנרות · אבל רבוי המזמורים מה שלימות במנהג שם שהרי אפי' במזמורים שמרבים ביום הכפורים ערעור כמה מחסידים הראשונים עליה' כי אין בהם צורך ולא תועלת מוסף לענין התפלה ואדרבא הם שלא כענין כי אין הסדר של המזמורים בכל ימים טובים רק בסדר של שבת והטע' של אות' המזמורי' כבר הארכנו

בפרקי

בפרקי שבת בשם הזוהר פרשה תרומה מה ענייניהם ומה טעם יש בהם · ומכ"ש דאין לומר נשמת כל חי וכו' שהרי אין נתוסף באדם נשמה יתירה הכי אחי אתה איש חכם אתה הט אזנך ושמע דברי חכמים להחסיר ולא להעדיף דשב וא"ת עדיף כאשר כתבנו זה פעמים ואם בבית הכנסת נוהגים להרבות במזמורים ובהפסק אמיר' נשמת כל חי בין הזמירות ליוצר כדבר אשר כזה מותר לפרוש מן הצבור והיית רק עסוק בסדר התפלה הישרה והנכונה המתוקנת ומיוסדת בסדר מעלות עליונות · ולא נאמרו כל השיעורים הללו אלא למכניעיהן מפני המחלוקת כאשר הזהרתיך בכמה מקומות · רק את הדבר הזה אודיעך את אשר קיבלתי מפי מקובלים נאמנים אשר קבלו וקיימו לומר בסדר הזמירות מזמור השמים מספרים כבוד אל ביום הזה וכן בכל ימי חול המועד שאין מניחין תפלין שמע בני ואתה דע לך אכן מ"מ במחזור דומניא לומר בתפל' מוסף זכרנו לחיים ומי כמוך וכבן תן כבוד וכו' ישתקע הדבר ולא תעשה כזאת בישראל ויש למחות בידם · רק ראוי ונכון להזהיר אדם חשוב וחסיד לתפלת מוסף כמו בראש השנה ויום הכפורים שיעורר לב כל הקהל אל הכוונה באימה וביראה כמו ביום הכפורים:

ואחר תפלת י"ח יברכו על הלולב בסוכה אם אפשר ואחריו שהלל בנענועו ותכף ומיד יתחילו אליו הז' הקפות אל התיבה · זכר למקדש כמו שאנינו בכל יום מקיפים את המזבח פעם אחת וכולי' זה אתו היום מקיפים את המזבח שבעה פעמים וזה סידור' הקפה א' חסד לאברהם · הקפה ב' פחד יצחק · הקפה ג' ת"ת ישראל · הקפה ד' משה בנצח · הקפה ה' אהרן בהוד · הקפה ו' יוסף הצדיק · הקפה ז' דוד במלכות · והשמר לך ואל תשנה מסדר זה כי שגו בחוזה כת של הקודמין שמדפיסים אשר שמה מייחסי' למשה הקפה ה' ואל אהרן הקפה ו' וזה טעו' במור ונוסח הפזמון יוכיחנו כי בפזמון זכות משה יתנו הנצח למשה וההוד לאהרן וסדר שכתוב הוא הגדולה והגבורה והת"ת והנצח וההוד ושטי כפי הסוד כ"י כ"ל כמספ' יסו"ד וכן בתרגומו דאחיד בשמיא וארעא ולכן אין לשנות מסדר אשר סידר שכתוב · ובכל הקפה והקפה יאמר הפזמונים להזכי' זכרון אבותינו הקדושים:

וגם כל פרט ופרט הנעשה ביום הזה הן בדבור דהיינו אמירת הפזמונים הן במעשה בלולביהן האדם עצמו שעושה אלה · כל אחד ואחד ממשיך בחינה א' כמבואר בדברי רבינו זלה"ה כי הנה על ידי הקפתו' ימי חג המשכנו המקיפין של החסדים דו"ק דז"א התחתוני' ועל ידי נטילת לולב נכנסו החסדים הפנימיים דו"ק התחתונים וכן החסדים של בינה הפנימיי' נכנסו קודם חג הסוכות · והמקיפין שלהם נכנסו על ידי הסוכה ·
הלך עליהם כג א ואמנם

ואמנם עתה בהושענ' רבה אנו מחברי' כל בחינ' המקיפין של כל החסדים ביחד על ידי ג' בחינות בחב' אדם עצמו המקיף בגופו את התיבה · ובחינת דבור הפזמונים בעת ההקפות · ובחינת הלולב שאדם מוליך בידו בעת ההקפ' הרי ג' דברים שסימנם אדם נוטריקון אדם דבור מעשה:
והנה ג' בחינות מקיפין הם א' הוא המקיף של החסדים שבדעת שבינה · והב' הוא בחינת המקיף של החסדים דז"א בבחינת שורשם העליון שהוא בדעת ז"א ומשם המ- משיכים אותם המקיפים להאיר למלכו"ת שהי' התיבה · והג' הם המקיפים בבחינת התפשטותם בו"ק שלו · וראוי להבאים בסוד ה' לכוין כי על ידי גוף האדם עצמו המקיף הוא ממשיך המקיף דגופא דז"א סוד שם מ"ה גימטריא אד"ם · ובדבור הפזמונים יכוונו להמשיך המקיפין של הבינה כי הבינה היא המוציא קו"ל ודבו"ר ממנה · ובמעש' הוא הלולב שהוא מעשה שמוליכו בידו ממש יכוונו להמשיך המקיפין של חסד דז"א כמו שביארנו לעיל בסוד הלולב שהוא לעורר השרשים עליונים שבדעת ז"א כנז"ל · באופן כי כל ז' הקפות אלו כל אחת מהנה אנו מכוונים לחבר ג' בחינות המקיפין הנז' וכפי החסד המתפשט בכל הקפ' צריך לכוין הג' בחינות בשמות הראויים להם כמבוארים בדברי הרב זלה"ה ·

ואנכי תקנתי נוסח תפלה אחת לאומרה קוד' כל הקפה והקפה בכל פרטי השמות הראויים לכוין בג' הבחינות שנעשות בכל הקפה והקפה כפי ענינה ומגיד' אר"ן · להוציא הכונה בפה ליודעי דעת הבאים בסוד ה' להם ולא לזולתם וזה סידרן:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' הנה אנכי בא להקיף את התיבה שבה ספר התורה דוגמא עליונה זעיר ונוקביה יחדיו · זכר להקפת המזבח נוקבא קדישא נקבה תסובב גבר · ובכח סגולת שיר ושבחא הלל וזמרה דבר דבור על אופניו בהקפתי אנא אל עליון גומל חסדי"ם טובים תהי מושך חסד אל מקיף חסד שבחסד שבדעת אימא שבדעת שבו שם ס"ג יוד הי ואו הי ששרשו יא"י כמספר אל ומעש' ידינו כוננ' עלינו בלולב להמשיך חסד אל מקיף חסד שבדע' ז"א שבו ג' שמו' יהו"ה במלואותם יו"ד ה"י וי"ו · יו"ד ה"ה וו · יוד ה"א וא"ו · שג' שורשיהן בפשיטות' כמספר אל ולסובבה את מזבחך ה' להמשיך חסד אל מקיף חסד דו"ק דז"א אשר בו שם מ"ה יוד ה"א וא"ו ה"א אשר משלשה אלפין שבו מאירים ג' שמות אהי"ה במילואות' ביודי"ן שג' שורשיה' שמו' אהיה בפשיטות' עולים כמספ' שם ס"ג יוד הי ואו הי ששרשו יא"י כמספר אל · ג' המה מג"ן עוזך מלכות"ך כל עולמים (פי' בסוד מלך עוזר ומושיע ומגן :)

ובהקפה ב' תהי מושך חסד אל מקיף חסד שבגבורה שבדעת אימא שבו שם

ס"ג שמורשו יו"הי כמספר אל ומעשה ידינו כוננה עלינו בלולב להמשיך חסד אל מקיף חסד שבגבורת דעת ז"א שבו ג' שמות יהו"ה במילואותם. הי ויו יוד. הי וא"ו יוד. ה"א וא"ו יוד. שלשה שרשיהם בפשיטותם כמספר אל ולסובבה את מזבחך ה' להמשיך חסד אל מקיף חסד שבגבורת ו"ק דז"א שבו שם מ"ה. יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אשר מג' אלפין שבו מאירים ויונקים ג' שמות אהיה במילואות' בההי"ן. שלשה שרשיהם אהיה בפשיטותם עולים שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל. ב' א"ל המה מג"ן עוזך מלכותך מלכות כל עולמים:

ובהקפה ג' בכח הדבור תהי מושך חסד א"ל מקיף חס"ד שבת"ת שבדעת אימא שבו שם ס"ב. שמורשו יוה"י כמספר א"ל ומעשה ידינו כוננה עלינו בלולב להמשיך חסד א"ל מקיף חסד שבת"ת שבדע' ז"א שבו ג' שמות יהו"ה במילואותם. ויו יוד ה"י. וא"ו יוד ה"י. וא"ו יוד ה"א. שלשה שרשיהם בפשיטותם כמספר א"ל. ולסובבה את מזבחך ה' להמשיך חסד א"ל. מקיף חסד שבת"ת ו"ק דז"א שבו שם מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אשר מג' אלפין שבו מאירים ויונקים ג' שמות אהיה במילוי אלפי"ן שלשה שרשיהם בפשיטותם עולים שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל ב' א"ל המה מג"ן עוזך:

ובהקפה ד' בכח הדבור תהי מושך חסד א"ל מקיף חסד שבנצח שבדע' אימא שבו שם ס"ג שמרשו יוה"י כמספר א"ל. ומעשה ידינו כוננה עלינו בלולב להמשיך חסד א"ל מקיף חסד שבנצח שבדע' ז"א שבו ג' שמות יהו"ה במילואותם. יוד ויו ה"י. יוד וא"ו ה"י. יוד וא"ו ה"א שלשה שרשיהם בפשיטותם כמספר א"ל. ולסובבה את מזבחך ה' להמשיך חסד א"ל מקיף חסד שבנצח שבו"ק ז"א שבו שם מ"ה יוד ה"א וא"ו ה"א. אשר מג' אלפין בו מאירים ויונקים ג' שמות אהיה במילוי ה"א ראשונה ביודי"ן ואחרונה באלפין שג' השמו' או בפשיטותם עולים כמספר שם ס"ג יוד ה"י וא"ו ה"י שמורשו יוה"י כמספר א"ל. ב' א"ל אלה מג"ן עוזך מלכותך מלכות כל עולמי':

ובהקפה ה' בכח הדיבו' בהקפתי תהי מושך חסד א"ל מקיף חסד שבהוד שבדעת אימא שבו שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל. ומעשה ידינו כוננה עלינו בלולב להמשיך חסד א"ל. מקיף חסד שבהוד שבדעת ז"א שבו ג' שמות יהו"ה במילואותם הי יוד ויו. הי יוד וא"ו. ה"א יוד וא"ו. שג' השמות או בפשיטותם עולים כמספר שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל ולסובבה את מזבחך ה' להמשיך חסד א"ל מקיף חסד שבהוד שבו"ק דז"א אשר בו שם מ"ה יוד ה"א וא"ו ה"א. אשר מג' אלפין שבו מאירים ויונקי' שלשה שמות אהיה במילוי ה"א ראשונה בההי"ן ואחרונה באלפין שלשה שמות אלו בפשיטותם עולים כמספר שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל. ב' א"ל

אלה מג"ן עוזך מלכותך וכו':

ובהקפה ו' בכח הדיבור תהי מושך חסד א"ל מקיף כללות החמש חסדים שביסוד שבדעת אימא שבה שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל. ומעשה ידינו כוננה עלינו בלולב להמשיך חסד א"ל מקיף כללות החמש חסדים שביסוד שבדעת ז"א שבו ג' שמות יהו"ה. ויו הי יוד. וי"ו ה"י וי"ד. וי"ו ה"י יוד. שג' השמות יהו אלו בפשיטותם עולים שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל ולסובב' את מזבחך ה' להמשיך חסד א"ל מקיף חסד כללו' הה' חסדי' שביסוד שבו"ק ז"א שבו שם מ"ה יוד ה"א וא"ו ה"א שמשלשה אלפי"ן שבו מאירים ויונקים ג' אהיה במילוי ה"א ראשונה באלפי"ן ואחרונה באלפין שג' שמות אהיה אלה בפשיטותם יעלו שם ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל. שג' א"ל אלה מג"ן עוזך מלכותך וכו:

ובהקפה ז' בכח הדבור תהי מושך מקיף חסד א"ל כללו' ה' חסדים דמלכו' שבדע' אימא שבה שם ס"ג שמורשו יו"אי כמספר א"ל. ומעשה ידינו כוננה עלינו בלולב להמשיך חסד א"ל מקיף כללות הה' חסדים שבמלכות שבדעת ז"א שבו שלשה שמות יהו"ה במילואותם יוד הה וו יוד הה וו יוד הה וו. אשר כל אחד מהם עולה מ"ב ומספר שלשתם עולים ריבוע. א אד אדנ אדני כתר מלכות תעטריה וג' שמות יה"ו אלה בפשיטותם עולים ס"ג שמורשו יוה"י כמספר א"ל ולסובבה את מזבחך ה' להמשיך חסד א"ל מקיף כללות הה' חסדים שבמלכות שבשש קצותיו ז"א שבו שם מ"ה יוד הא ואו הא שמג' אלפין שבו מאירים ויונקים ג' שמות אהיה במילוי הה' א' באלפין והאחרונה בההין שג' שמות אלה בפשיטותם יעלו שם ס"ב שמורשו יוה"י כמספר א"ל ב' המה מג"ן עוז"רך מלך עוזר ומושיע ומ"גן. ומאשר יומשך חיים בשבילי עוזך החזק מג"ן וביכה וקומ' בעזרתינו מגיננו ראה אלהים והבט פני משיחך כי לה' מגיננו ולקדוש ישראל מלכנו. אקרא לאל"הים עלי"ון לאל גומר עלי. א"ל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו. א"ל אלהים ה' דיבר ויקרא וכו'. א"ל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח ובכח סדך תגמית אויבינו אויבי כבפש יקיפו עלינו והאבד' כל צוררי נפשינו כי אנחנו עבדיך ועל ידי ז' הקפתינו היום תעקר ותשבר ז' שרי שבעים אומות אשר כל אחד מהם כולל עשר שרי עם ועם והרשעה כולה כעשן תכלה ותעביר ממשלת זדון מן הארץ כמו שנאמר עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה. ויהי חסד"ך ה' עלינו כאשר יחלנו לך זכרנו ה' אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו בו לחיים טובים זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וחתמנו בספר חיים למענך אלהים חיים וברך לחמנו ומימינו וברך עלינו ה' אלהינו את השנה הזאת לטובה ולברכה לששון ולשמחה לפרנסה ולכלכלה ובנשמ'

חיים תחיה אדמה ובגשמי טובה תטיב אדמה ובגשמי יבושה תושיע אדמה ותהי אחריתה חיים ושלום ושבע וישועה ונחמה טובה ה׳ חלצה נפשי וכו׳ קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסד״ך. ובנה ביתך כבתחלה וכונן מקדשך על מכונו ושמחנו בתקונו ונסובבה את מזבחך ה׳ בקול רנה ותודה המון חוגג יראו עינינו וישמח לבנו אמן כן יהי רצון :

ואחר כל הקפה והקפ׳ טוב לומר מזמור ב״א הבו לה׳ בני אלים שבעה קולות. ולכוין שיש בו ח״י אזכרות וז״פ אז׳ גימטריא א׳ א״ד אד״כ אדמ׳ כתר מלכות. וגם לומר פסוק אחד בכל הקפה והקפה כמדתה וכתבתי׳ לעיל בפרק ד׳ בסוף תפלת הסוכה קחם משם :

ואשרי אנוש יעשה זאת לכוין את הדברי׳ לשם פעל״ן ואין ספק כי חס״ד יסובבנו ירצנו כאישון עינו ויתוקן מה שבחטאו נסתלקו החסדים למעלה וע״י מעשה היום הזה בפרט ובכלל כל ימי החג הקדוש הזה כי כולו מלא חסדי׳ ינסיך החסדי׳ ויומתקו כל הדינין אשר סבבו׳ בחטאו ואשמו ובלבד שיכוין לבו לכך ואף מי שלא בא בסוד ה׳ יכוין כלבו כפי כח ידיעתו כי כל אלה הדברים שנעשי׳ פה עמנו היום הם דוגמ׳ של מעל׳ להטי׳ לעליוני׳ ולתחתוני׳ וחסד ה׳ מלאה הארץ ולתקן כל מה שסילק חסד עליון והגבי׳ הדין הקש׳ כעול׳ ויחשוב במחשבתו שלא כעל׳ ממנו שיש עוד פנימיות ענייני הסוכה ויהיה לבו לשמים בתחנה ובקשה שיהיו לרצון מעשיו כאילו כיוון כל אלה וכבר תקנתי לך נוסח תפלה על זה לברך כוונתך עם היודעים והמכוונים כתבתים למטלה קחנה משם. וזה עיקר גדול במעשה העבודה לבלתי עשות הדברים מצות אנשי׳ מלומד׳ כי אם להבין טעמי המצו׳ כפי ידיעתו אם כפשוטו אם כפנימיותו ובזה יבא לתת לבו לשמי׳ במעשה עבודתו לעשות הדברי׳ לשם פעל״ן באימה וביראה בקדוש׳ ובטהר׳. ולאשר חננו ה׳ דעת להבין ולהשכיל ישתדל בכל כחו להבין דבר לאשורו תחלה כפשוטו ואף אשר כתוכו רצוף אהבה סוד הדבר כנעלמים ויתעדן בדשן נפשו כאשר יינק מסוד תכמומיה ויגביה בעצמו תוספת קדושה על קדושה ויר״א ורעד יבא בו ומובטח׳ שלא יבלבלוהו מחשבותיו בעת עשותו מצות קונו כי אין היצ״הר מתגרה אלא במי שלבו פנוי בהבלי העו״הז ואף כי בה החכמה האלהית וכוונתו בה בכל מצוה אשר יעשה יכרית ויסמיר קוציו מן הכרם והרשעה כולה כעשן תכל׳ ישפילנה ישפילנ׳ עד עפר ודגל הקדוש׳ על כן ירום ראש.

ונוסף גם הוא כי בחקרו בטעם הדברים ופנימיותן וסודן יעש׳ הדברי׳ כתקנן לא יוסיף ולא יגרע מדעתו מאומ׳ ביודעו כי כל המוסיף גור׳ ומבלבל ומקלקל סדר מעלות המדות עליונות כענין שכתבנו לעיל על הקורזים היום מדות י״ג וכן בכמה מקומות שתוקעים

בשופר בסליחות היום הזה כי ענין הבא בסוד ס׳ יראה מאורות תשוריכו כי ראוי למנוע כל עניינים הללו יען הם דברים נותנים טעם לפגם ח״ו. וכן המשכיל יבין על מ״ש הפוסקים ליטול ביום ה״ר הערבה עם הלולב בשחרי׳ בשע׳ הנענוע ובשעת הקפה. וכן מי שאין לו לולב להקיף בערב׳ כי ראוי למנוע כל זה וכפי׳ אמרו בזוהר מ דף ל׳ בקיצור ז״ל ולסחרא ז׳ מינין לרווחא לאתי מזבח ממיא דינחק ע״כ. הנה בפירוש אתמר לסחרא ז׳מינין כי צריך להקיף המזבח בז׳ מינין בלבד ולא בערבה. וטעמו מפורש לבקיאים בסדר הדברים איך המה כי כל עיקר מצות הלולב והנענועים וההקפו׳ להמשיך את החסדים ואחר גמר המשכת החסדים בשכינת עוזנו במצות הערבה אנו מעוררים החמש גבורו׳ דאימא שקיבלה מקדם ביו״הכ ועתה אנו מעוררים אותה כדי שתעש׳ בה כלי ותהי׳ מוכנ׳ ליחוד הקדוש ביום שמיני עצרת. ועד שיושלמו כל בחינת החסדים אין ראוי לעורר הגבורו׳ ובנענועים וההקפות של יום הזה בעוד שנכנסים החסדים אין ראוי לעורר הגבורות ועל כן שומר נפשו יזהר שלא ליטול הערבה עם הלולב וגם שלא להקיף בה את התיבה כשאין לו לולב כי הוא פוגם ח״ו ואין ליטול הערבה עם הלולב וגם שלא להקיף בה את התיבה כשאין לו לולב כי הוא פוגם ח״ו ואין ליטול אותה רק אחר קדיש תתקבל כי אז הוא גמר החסדי׳ בה ואז יטול הערב׳ לעורר הה׳ הגבורות האלה יטול בידו ה׳ בדי ערבה בלבד לא פחות ולא יותר וכן בחבט׳ לא יחבוט רק ה׳ חבטות כנגד ה׳ גבורות כי בכל פעם ניתן לה גבוריה א׳ ויכוין בכל הכאה אות א׳ מה׳ אותיות מנצפך כי הם סוד ה״ג נוקבין וצריך לחבוט דוקא בקרקע שהוא מלכות בסוד אשת׳ קרקע עולם היא׳ לפי כי לה הם ניתנות כדי שיהיו ממותקות על ידי החבטה ולכן יכוין בשעת החבטה בשם ט״ל יו״ד ה״א וא״ו גימטריא ט״ל סוד ט״ל אורו״ת טלך להאיר ולמתק ה׳ גבורות הנז׳ וכון לומר בעת החבטה חביט ולא בריך. שר״ת בגימטריא כ״ד וס״ת ט״ל להמשיך טל אורות למלאות כד זה כד״א ותמלא כדה ותעל כמה שכתבו המקובלים. וערבה בגימטריא זר״ע שה״ם מ״ן ובגימטריא עז״ר כנגדו להבין אותה שתהי׳ עזר כנגדו כמ״ש הרב ז״ל.

ואנכי תקנתי נוסח תפלה לאומרה בעת חבטת הערבה כוללת כל הכוונה הנז׳ וזה נוסחתה.

לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הנה אנכי בא לקיים מצות ערבה יסוד נביאים הראשונים אשר פרשם פתוח אל ערב״י הנח״ל לתקן את שרשה.

ויהי רצון מלפניך ה׳ או״א אל עליון רוכב בערבות הבוחר בנביאים טובים ובמנהג׳ הטובים ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ועל ידי חביטת ה׳ בדי ערבה ה׳ פעמים.

ב קרקע מול ה' אותיות **מנצפ"ך** גבורו"ת אד"ני שהים אנא בכח מגולת ערבה ז'-יעוררו ה' גבורות שביכת עונך. ובמת"ק שפתי"ם תוסיף. לקח ה' גבורות ממותקות במתק האור טל אורות טליך שם **יוד הא ואו** העול' ט"ל וככלה תערה כליה להתייחד עם דודה באהבה ואחוה וריעות וזרועי"ה תגמיח זר"ע קדש מצבתה לעזרת ה' בגבורי"ם ותוכ' רצוף אהבה בש"פתי' ישק נשיקין רחימין דמתחבקן. **א**נא בגבורו"ת אדנ"י שהים אזכיר צדקת"ך לבדך. דור לדור ישבח מעשיך וגבורת"ך יגידו נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש משכני עליון. יפיפית מבני אדם הוצק חן בשפתותי"ך על כן ברכך אהי' לעולם. **מ**י ימלל גבורו"ת ה' ישמיע קול תהלתו נכבדות מדובר בך עיר האלה"ים סלה. **צ**מאה נפש"י לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה פני אלהי"ם. **פ**קדת האר"ץ ותשוקקיה רבת תעשרנה פלג אלהים מלא מים וכו'. **כ**סאך אלהים עולם ועד שבט מישור שבט מלכות"ך. ולי אני עבדך בן אמתך המתנפל לפניך תשפיע לי משם אור החיים וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל יבא גבורת"ך ואל תקחני מהעה"ז קודם זמני עד מלאת ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואל תדיחני מפני שום אדם שבעולם ותאריך ימי ושנותי בטוב ובנעימים דשנים ורעננים. ואוצרך הטוב תפתח להשביע מים נפש שוקקה ורוה פני תבל ושבע את העולם כולו מטובך ומלא ידינו מברכותך ומעושר מתנות ידך וקיים בנו מקרא שכתוב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמי"ם לתת מטר ארצ"ך בעתו ולברך את כל מעשה ידך. ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים עוררה את גבורת"ך ולכה לישועתה לנו ושא נס לקבץ גליותנו ומלך ביפיו תחזינה עינינו גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו. עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו יענהו משמי קדשו בגבורו"ת ישע ימינו אמן כי"ר:

ומתוך כל זה תבין ותשכיל שכלות המון העם בנטילת הערבה כי כל המרבה ליטול ערבה מרוב' באגודתו ישבח מעשיו ובעת החבט ותבקע הארץ לקול החבטה. ומי בקש זאת מידם אבל ראוי להודיעם כי אינן צריכים רק ה' בדי ערבה והעיקר בטל וגם שלא להכות דרך שבלנות רק לתת אל לבם גם לפי הפשט רמז הדבר לכל איש ישראל כי מאחר שהיום הזה להם לזכרון לפני ה' למסור הפתקין שלהם ראוי כל אדם להכניע לבבו הערל לפני אלהיו ולומר מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה צדקנו מה כחנו מה גבורתנו כי אין בנו לא תור' ולא מצוות ולא מע"ט לערבה דמינו שאין בה לא טעם ולא ריח. וכיצד יהיה תקונו על ידי חבטה בקרקע לחבוט עצמינו מתענוגי העה"ז והבליו כמ"ש פת במלח תאכל וכו' ועל הארץ תישן וכו' וגם יתן אל לבו מ"ש חז"ל ערבה דומה לשפתי' זכור יזכור מה שפגם בשפתי' בלשון הרע

וככלות ודברים בטלים ושבועות לשוא ולשקר. וכי העונש שלו להיות נכרת כמ"ש יכרת ה' כל שפתי חלקות כי על כן יהיה דוגמא לערבה שהיא ככמשת לאלתר כמ"ש ז"ל. ואם כן מה תקנה ימצא לזה אלא אמרו חכמים איפר כבר כרתו דוד ברוח הקדש שנאמר יכרת ה' כל שפתי חלקות. אלא ילך אצל חכם וילמוד אותו להשפיל עצמו שנאמר וסלף בה שבר ברוח. ואל זה הרמז בא ענין חבטת הערבה הדומה לשפתים בקרקע רמז כי ישפיל נפשו עד עפר. וגם יש בה רמז לעדת ישראל, להזכיר רחמי האל יתברך אשר גמל' ברחמיו וברוב חסדיו כי הנה בר"ה היה הקטרוג גדול על כל ישראל כמ"ש הזהר בפ' ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ונוסף עוד ביו"כ כי אז ע'שרי א"ה מקטרגי' על ישראל אומרים הללו עובדי ע"ז וכו'. ולכן נעשתה מדה"ד ויש שנכתבו למיתה והנשאר נמסרו הפתקין ביד השטן ובכן אין עוד קטיגור וע"ז קבעו היום ערבה הדומ' לשפתים לרמוז כי יסכר פי דוברי שקר ביום זה ואין להם עוד לפתוח אותם שפתים דולקות ולכן צריך לחבוט אותה בקרק' דווקא ולהיות ה' בדים לפי שהם קמים על ה' כי בני האלהים הם קטרגו ולכן זה השם של אלהי"ם יפקוד עליה' במרום וישפילם ישפילם עד עפר וגם כי הם ה' מינים כמ"ש בזוהר פ' בראשית עמלקים רפאים וכו' וכנגדם ה' בדים כמ"ש המפרשים ע"ה.

ואחר התפלה יקח הלולב עם מיניו ויתן אותם במקו' מיוחד בביתו ושמענו בשם הראשוני' שיש בזה סגולה להיות למשמר' הבית להנצל מכל צרה. וגם מכל נרכוד עביר'. ול' ישליך ויזרוק לאשפ' אחר שהם רומזי' לענין גדול כאשר הארכנו למעלה אין לנהוג בהם מנהג בזיון. וחסידים הראשונים נהגו להצניעם ולבער עמהם החמץ בערב פסח או להטילם לתנור באפיית מצות של מצוה דשואיל ואיתעבד בה חדא מצוה ליעביד אחריתי והושענא והערבה שבלולב אעפ"י שנזרקה אין לפסוע עליה משום בזויי מצו'. וכן בעצי סוכה אחר החג אם יוכל לשמור העצים והקנים לשנה הבאה לחזור לעשות בהם סוכה של מצוה מה טובו ומה יפיו כי אחר שכבר עלו ונתעלו בענין מצוה ראוי שלא ירדו לענין חול וכן הסכך טוב שלא לעשות בו לצורך דבר פחות כבוד למצוה שנעש' בו. ואחר תפלתו יהדר אחר חסידים ואנשי מעשה לקבל פניהם ולהתברך מפיהם להחתם בספר חיים טובים כמו ביום הכפורים ועת רצון היא להתברך ותפלתם עושה פירות. ואם הכביד עליו השינה יטה עצמו מעט עד שינוח ראשו. אבל אין ראוי להגרות בשינה רוב היום כי גדול היום הזה ונורא מאד לבקש האדם על נפשו בתשוב' ותורה ותשובתו ותורתו רצויה ומקובלת. וירחמו עליו מן השמים ויקרא לו ה' שלום.

פרק ז

כתיב ביום השמיני עצר' תהיה לכם וחז"ל עצרת רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב וזהו סימן לענינים אלו פייס בפני עצמו שהכהנים היו עובדים בחג המשמרות חוזרות חלילה ובשמיני עצרת היה הגורל מחדש מי יעבוד. זמן שאומרים שהחיינו ולא סמכי' אזמן דרגל קמא רגל בפני עצמו שאומרי' שמיני חג עצרת ולא חג הסוכות: קרבן שלא היו מקריבים בו אלא פר אחד כנגד ישראל ולא כשאר ימי החג שהיו פוחתים והולכים. שיר בפני עצמו שיר מיוחד היה ללוים לנגנו על השמינית: אי נמי שמחה בפני עצמה ואינה מעורב' עם שמחת הרגל דסוכות וצריך שלמי שמחה בפני עצמה. ברכה בפני עצמה שהיו מברכים את המלך כמ"ש ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך. ונקרא בשם עצרת לפי שאמר הקב"ה לישראל עצרתי אתכם לפני כמלך שזימן בניו לסעודה לימים קבועים כיון שהגיע זמנם להפטר אמר בבקשה מכם עכבו עמי יום אחד שקשה עלי פרידתכם כמ"ש ז"ל.

והנה ראויה היתה עצרת של חג להיות רחוקה שמנה חמשים יום כשם שהעצרת רחוקה מן הפסח חמשים יום. ולמה היא אינה רחוקה מן החג משלו חז"ל משל למלך שבאה לו שמחה והיו לו בנות נשואו' במקום קרוב ובנות נשואות במקום רחוק אלו שהן נשואו' במקום קרוב במהרה יכולין לבא ולחזור לביתם ואלו שהן נשואות במקום רחוק שאינן יכולין לבא ולחזור לבית' אמר המלך אני ואתם נשמח ביום אחד כך כנסת ישראל על ידי שישראל יוצאים מן החורף אל הקיץ לפיכך היא רחוקה ממנו חמשים יום שיש שהות בימים שיוכלון לבא ולחזור אבל בחג על ידי שישראל נכנסים מהקיץ לחורף קשה לה' טרחות דרכים אינה רחוקה ממנו חמשים יום שאין שהות בימים לילך ולבא אמר הקב"ה אני ואתם נשמח ביום אח' נאמר כאן עצרת תהיה לכם ולהלן הוא אומר עצרת לה' אלהיכם שהכל ביחד וכתיב זה היום עשה ה' נגיל' ונשמח' בו.

ובזוהר פרשת פנחס פירשו שם עצרת לשון מלכות מלשון זה יעצר בעמי רמז למלכות שמים שמתייחדת עם דודה ביחודא שלים ועי"כ כתב האר"י זלה"ה שזהו הטעם שאנו מזכירים בשמיני עצרת משיב הרוח ומוריד הגשם כי אז הוא סוד הייחוד והורדת גבורות גשמים. והוא בסוד למנצח על השמינית על המילה שניתנה בשמינית כי מלכו' שמים נקרא דרגא תמינאה כמ"ש בפרשת חוקת. ובזוהר פרשת אמור גם כן איתא וז"ל ת"ח כתיב ביום השמיני עצרת מאן עצרת

אלא

אלא בההוא אתר שכלא מתקשרן כחדא אקרי עצר' כניש' (פירוש מלכות) ואי תימא הכא דאקרי עצרת מ"ט (פי' מ"ש ביום הזה נקרא עצר' דהא ליכא למימר כי כל המדו' עליונות באים אצלה שהרי נודע כי הם מזומנים לקדש עילאה) אלא בכל אינון יומין יומי סעודתי דענפי אילנא הוו וע"ד ע' פרים אינון לבתר חדוותא דאילנא ממש (הוא הת"ת עץ החיים) וחדוותא דאורייתא הו' המלכו' תורה שבעל פה. ובגיניה האי יומא אקרי עצרת חדוותא דאורייתא ודאילנא ועל כן עצרת כי עצור עצר ה' בעד כל רחם שמתייחדים יחדיו. וע"ד לית חולקא בהאי יומא אלא לקב"ה וכ"י וישראל החתן והכלה המעוררים הייחוד ובגין כך עצרת תהיה לכם ולא לזולת.

כי על כל אלה ראוי ונכון לכל איש הירא לטהר עצמו ולטבול כי ללכו' הרגל הקדו' והטהור כי לא גר' משאר רגלים שאמרו חייב אדם לטהר עצמו ברגל אחר שאמרו שהוא רגל בפני עצמו וכ"ש שראוי להחמיר בה יותר משאר רגלי' אחר שכל מה שפעלנו ועשינו מיום ראש השנה ועד עתה הכל כאשר לכל היא הכנה והזמנה ליום הקדוש הזה להכין אותה ולסעדה להתייחד עם דודה כנודע מכל אשר כתבנו למעלה ואם כן איפה איככה יוכל לעורר אהבת דודים ויחודא שלים אם לא יזמין עצמו לכך להתקדש ולטהר. וכ"ש אם נפשו לא מטוהרת ח"ו כי זימן לבנים ומנא שחורים כי יפקד מושבו מחולקא דקב"ה וכ"י כי הכל הולך אחר הרושם ומה גם למ"ש בזוהר על ענין הפתקין דתליין ליה עד ההוא יומא בתראה דעצרת ואי עביד תשובה שלימתא קמי מאריה אתקרעו פתקין שאף ע"פ שנמסרו הפתקין ביום הושענא רבה לא ניתן להם רשות עדיין לפעול דבר עד שמיני עצר' שביום ההוא נותנים רשות לשוטרים של מעלה שקבלו הפתקין שיעשו מה שכתוב בהם: וצריך כל אדם עוד השמש במרומים להוסיף טהרה על טהרתו וקדושה על קדושתו להתדבק עם קונו ולבקש מלפניו על נפשו ולית דין צריך כשש עד שיפנה היום וכמו הכללים ולעשות תשובה לפניו כי חנון ורחום הוא וניחם על הרעה שלא יכרת נפשו במבחר ימיו ח"ו: שצריך כל אדם להיות רודף אחר החיים הגופניים להיות זוכה בהם לחיים נצחיים כי לא יתכן לאדם להשלי' נפשו בימי מספר: כי אורח רחיק' וזודין קלילא והמאריך ימים מתאחז במדות עליונות כפי שניו כמ"ש בזוהר תצוה דף קפ"ו ז"ל והאי יומא נטיל לכולהו נפשאן והוו ברשותיה ואי לא קיימא ברזא דעלמא לית רשו לנפשא דקיימא דנפשא ברזא דשבעין כד"א ימי שנותינו בהם שבעים שנ' וכו' ואי תימא לנפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעי' שנין לא שלטא בהו. ודאי שלטא בהו אבל לא בשלימו כמאן דזכי יומין סגיא לפקודי אורייתא וכו' כי מבואר מהמאמר הזה כי אינו דומה המת בעשרות שנים: להמאריך ימים לפי כי

כפי

כפי שבע כך הוא מתאחז במדות הצלעות: כי על כן ראוי לכל אדם לרדוף אחר חיי הגוף לפי כי הם סיבה לחיי הנפש וכי באו ימי הפילוס יומא בתראה דחג ראוי לעורר עצמו על כך ותמיד תהי' זאת לנגד עיניו ולא יסיח דעתו ממוראת שמים אפי' שעה אחד אולי יחנן ה' ויאריך ימיו בטוב ובנעימים כי מי פתי אשר לא יבין את זאת אשר באים בני האלהים להתיצב על ה' והרשות נתונה אם למות אם לחיים כהיום ולבם חרדה כמדו יראה ורעד יבא בו ותאחזהו פלצות לומר מי יודע מה נעשה. בדיכי אוי לי אויה לי כי עונותי עברו ראשי. ותמיד תפלתו בפיו להתחנן לפניו יתברך בבקשה ובתחנונים וגדולה מכולן לשקוד על לימודו ואל יתן דומי לו כי השעה צריכ' לכך ואומן ברין שעוסק המקטרג על המאריך. וע"כ נהגו רבים מיראי ה' להיות תמיד שגור בפיהם ביום הזה מזמורי התשובה כמו תפלה לדוד שמעה ה' צדק ולדוד משכיל אשרי נשוי פשע ומזמור בבא אליו נתן הנביא וכיוצא יען שהם כמו וידוי דברים והוא עיקר גדול לחתום פי שטן ויתר דברים שמתכפרים כמו מעשה הקרבנו' וכיוצא.

ומטעם זה נהגו לומר בערבית למנצח על השמינית וכולי הושיעה ה' כי גמר חסיד: כי מזמור זה אמרו יהושע בפטירת משה רבינו ע"ה כמו שאמרו ז"ל וקלל את כת מדברי. לשון הרע יכרת ה' כל שפתי חלקות. יען כי הם גרמו לו למות במדבר ע"י שסיפרו דור המדב' לשון הרע על ארץ ישראל והוצרכו למות הם במדבר והוצרך גם משה להיו' עמהם כמ"ש ז"ל בויתא ראשי עם. וכל זה יען בשמיני עצרת הוא גומרים של תורה וקורין פרשה וזאת הברכה בפטירת של משה רבינו ע"ה ועל כן תיקנו לומר מזמור זה על פטירתו והוא סגולה לכפר על כל פשע וחטאה. כמ"ש בזוהר' במית' בני אהרן שקורין אות' ביו"הכ בעבור ישמע העו' ויצטערון על אבודהון דצדיקייא ויתכפר להו חוביהון וכל דמצטער על אבודיהון דצדיקייא קב"ה אכריז עליה וסר עונך וכו'. ועל כן ראוי לכל אדם לתת אל לבו בעת אמירת המזמו' ולהצטער על מיתתו ולאמר בלבו אי' אבינו רועינו כח בכח מצפין גבור לעמוד בפרץ דוחה את הגזרו' היה לנו למחסה ולחומ' ביום זעם והן עתה אין מי שיעמו' בעדינו יתומי' היינו ואין אב וכן כל כיוצא בזה יתן אל לבו בעת ההיא ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. וגם כי יתן אל לבו אם נכשל בעון ל"הר שכרתו דוד במזמור זה. ושמא זה יהיה בעוכריו להיות הרשו' כתוב' ביד גוזר' דחימה להכריתו ח"ו אז יכנע לבבו הערל בהרטה גמורה ושלף בה שבר ברוח ושב ורפא לו. ואולם עיקר כונת המזמור הזה ברגל זה הוא סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם אשר חכמים הגידו על המילה שניתנה בשמינית סוד הייחוד החתן עם הכלה מלכות שמים הנקרא דרגא תמינאה ככז"ל שנעש' כהיום

הזה כי על זה אמרו רז"ל ביום השמיני שלח את העם וילכו לאהליה' שהלכו ומצאו נשותיה"ם בטהר' והכן. ויתר דברי המזמור הושיעה ה' כי גמר חסיד. לפי זה ירצה כי לפי כי כל עיק' הייחוד הזה מעט' ירדנו בוננהו באתערות' דלתתא כנודע על כן אמר הושיעה ה' כי גמר חסיד הוא הגורם הייחוד כמ"ש בר"מ פרשת פנחס דף רכ"ב איזהו חסיד המתחסד עם קונו כגון דוד דהוה מחבר ומאי הוה מחבר אורייתא דלעילא הוה מחבר עם קב"ה וכו' ולפיכך אמר כי הן אמת יש לנו לומר שירה על המילה שניתנה בשמיני' כשנעש' הייחוד לכן הושיעה ה' כי גמר חסיד וכו' והיינו דקא מסיים ואמר כרום זולות לבני אדם ודרשו ז"ל דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם כי את דתי המלך אינם עושים ואין הת עוררו' בהם:

ובכל האיש המשכיל בנותנו אל לבו זאת יחרד לבו ויתר ממקומו פן ח"ו כעונו בהר' ואורב ויבש והצדיק אבד. ועל ידי כך יהיה זהיר וזריז בשמח' הרגל כי אף כי נצטוינו לשמוח בה לא אמרו אלא שמחה של מצוה לעורר את הכנים שמחה להתייחד עם דודה כי זה צריך להיות כל מגמ' עיניו ברגל זה לא להיו' כל עמל לפיהו ולמילוי הכר' חלילה כי מגרעו' נתן לנפשו ולרוחו ולנשמתו רק יהא מורא שמים עליו ויקיים וגילו ברעד' בשומו אל לבו מה מאד נעלה השמחה של מצוה ומה נעשה בה למעלה ובשמחתו אל יתערב זר. ועל כן קראו לימי' האלה שמחת תורה כי נודע שכינוי שמח"ה בה כמ"ש בזוהר כי בשמחה תנאו דא כנסת ישרא' להורות שנגמר סוד הייחוד תורה שבכתב עם תורה שבעל פה את הכנים שמחה. ולפיכך ראוי ונכון להרבות בשירים ותשבחו' בבית הכנס' בערבי' ובשחרית גם על שלחנו לעורר חבצלת השרו"ן לשיר בקול נעים גילה ורנן כבוד הלבנון יתן לה הוד והדר בבית אלהינו ואשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יתחזק בה לעורר' האהבה על ידו.

וכתבו מן הפוסקים האחרונים ז"ל להאריך בשירים ותושבחות בערבית ליל שמיני עצרת עד שתחשך כדי שלא יבאו לקדש מבעוד יום כי מאחר שצריך בחוצה לארץ לאכול בסוכה יצטרך לברך על הסוכה שעדין יום שביעי של סוכות הוא. ושוב איך יאמר בקדוש את יום שמיני חג עצרת ונמצאו הברכות סותרות זו את זו דאי יום סוכות הוא לאו שמיני עצרת הוא ואם שמיני עצר' הוא לאו סוכות הוא ואף אם לא יברך על הסוכ' אם עדין הוא יום סוכו' נמצא ברכתו בטלה בשמיני עצר'. ועל כן טוב ונכון להזהר כי רבים שגו בזה ואף הנזהרים אין עיניהם צופות רק לשקיעת החמה וכן לא יעשה רק עד שיראו ג' כוכבים קטנים רצופים כמו שהארכנו בפרק ג' ראה"ה ע"ש בתוספת יוה"כ:

ומצוה לאכול בסוכה לילה הזאת מפני שהו' ספק

שביעי אבל אין מברכין על ישיבתה כדי שלא יבאו לזלזל בו לעשותו חול לומר שהוא שביעי של סוכות ועוד כדי שלא לברך ב' ברכות סותרות זו את זו ולפיכך אזלינן לחומר' הכא והכא ליתב בסוכ' מספק ואין מברכי' דברכות אינן מעכבות ומקדשין בו ביום טוב לחומר' שמא שמיני עצרת הוא · ומה שלא תקנו חכמים גם כן ליטול הלולב ביום הזה מספק בלא ברכה דומיא דסוכה הדבר פשוט מפני שאינו אלא מדרבנן דיום ראשון הוא מדאורייתא בלבד ולפיכך לא החמירו בו כמו בסוכה שהיא מן התורה כל שבעה · ועוד מטעם אחר לא רצו לתקן בלולב מפני שאם הוא יום שמיני הוי הלולב מוקצה לטלטל שהרי הוא י"ט ויהיה מיכרא מילתא שהוא נוהג בו מנהג חול · אבל בישיבת סוכה לא שייך למימ' שהוא נוהג בו מנהג חול שכן דרך בני אדם לפעמי' ליתב בכל סוכה שסוכתו עריב'. עליו אפילו שלא לשם מצות סוכה כמ"ש הפוסקים ז"ל ולפי טעם זה אוכלין דוקא בסוכה אבל אין ישנים בה שאין דרך בני אדם לישן בה שלא לשם מצוה ונראה שעושה אותה חול אם היה ישן שמה · ומתורתו של האר"י למדנו למנוע הזווג בליל התקדש החג הזה מטעם כי אין מזכירין גבורות גשמים עד תפלת מוסף היום כנז"ל וכבר כתבנו כמה טעמים בעניני' האלו כי הכל לפי מה שהוא אדם ומרגיש בעצמו אמרו ולא לכל אדם פן יקראנו אסון מקרה אשר לא טהור ויברא משחית לחבל ח"ו : ובבני א"ל ראוי ונכון לעשו' שמחה של תורה גם ביו' הראשון לכבוד ארץ ישראל העושי' שמחתה של תורה היום ולעטר את הספרים בעטרת זהב וכסף כדלקמן ולהקיף בלילה את התיב' שבע פעמי' עם ספרי התורה בששון ובשמחה ובקול שירי' נאים וגם בחוצה לארץ ידבו גם כן ביום שמיני בשמחה זו כי כן העיקר של הייחוד למעלה הוא בשמיני ומסירת הפתקין בו ביום ולא ידעתי למה לא נהגו ככה לעשות השמחה בראשון וגם בשני ומי שבידו לתקן יתקן:

וכן ביום בתפלת שחרית ראוי להוציא כל הספרים חוצה בעטרותיהם בראשיה' לשמח לב כל ישרא' בתפלתם בששון ובשמחה ולשורר בנועם התפלה יותר מכל ז' ימי החג יען הוא אז כחתן יכהן פאר והיא ככלה תעדיה כליה להתייחד עם דודה בגילה ובשמחה בו · ובפרט בשעת ההלל יזהרו כל הקהל לשורר אותו בקול תודה ובקול זמרה כי בו תרומם בת רמה וכן הלל בגי' אדני כנודע ויוציאו ס"ת בתודה ובקול זמרה כבמזמוטי חתן וכלה וכל המרבה לפניו נהלה ושמחה בכל עוז ותעלומות הרי זה משובח : וראוי בעת פתיחת ההיכל להתחנן לפני בוראו בנוסח תפלה זו ·

יהר"ם יוד ה"י וי"ו ה"י (הנה צריך לכוין גם הוי"ה פשוט ז וב' שמות אלו הם בחינת קדושת היום בסוד וגם למנ"ז

אחותי

אחותי בת אבי היא) או"א מלך עו"זר ומושיע ומג"ן שתקבל ברחמים את ברכת מועדיך לחיים טובים ולשלום ולעורר נועם אהבת דודיך וכלולותיך הדר כבוד מלכ"ותך ובימין חשקך תכבדך כי תחבקנה והרפה לא מוקד דינה אשר שאבה בימי הדין גבו"רות פחדך וזיו כבוד יקר' האור מזוהרך וכבודך כמי אשד"ך לת' מטר ארצ"ך בע"תו גשם נדבות תניף אלהי"ם גשם מטרות עו"זך גבורות גש"מים אשר המה עולים כמספר שמו' **אהיה** והמל' אשר בקרבו ביו"דין באל"פין ובה"הין חו"תם המלוכה אשר פנימית ומחוץ תנפיכו להחיות זרע על פני כל האר"ץ אל חדר הור"תה וארצנו תתן יבולה והיא תעצור בעד רחמ' עג"ל לה' ולא תגעיל ויגרש מפניה אויב ונתן לה רחמ"ים ·

ומשם יושפע לי אני עבדך בן אמתך אור החיים והשלום שמרני כאישון בת עין בצל כנפי' תסתירני מפני רשעים זו שדוני אויבי בנפש יקיפו עלי יקום אלהים יפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי ואם בעוני ופשעי וחטאתי כדאי אני להמסר פתקי גזר דיני בידי האף והחימה ח"ו אתה טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני וכפר חטאתי ועונותי ופשעי בזכות תורתך התמימה משיבת נפש ותאריך קצי כי אליך אשובה ולא אשוב עוד לכסלה·

ואנה ה' משיב הרו"ח ומורי' הגש"ם העליון זכרנו ה' אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה ותן ט"ל ומ"טר לברכה על כל פני האדמה ורוה פני תבל ושב' את העולם כולו מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנות ידך כמ"ש יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמי' לתת מטר אר"צך בעתו ולברך את כל מעשה ידיך גם ה' יתן הטוב וא"רצנו תתן יבולה וחננו מאתך חכמה ובינה והשכל להבין עמקי סודות תורתך הנעימה יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב ועוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו ומלך ביופיו תחזינה עינינו וקיים בו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח ה' רוח חו"ב רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' ומלא' הארץ דעה את ה' כמים לים מכסי' יהיו לרצון אמ"פ וכו'·

ואח"כ קודם תפלת מוסף מכריז הש"ץ משיב הרוח ומוריד הגשם כדי שידעו הכל שיתחילו לומר אותו ולא יהא הדבר מעורבב בקהל שזה יאמרהו וזה לא יאמרהו ולפי שהגשמים הם סימן קללה בחג לכך אין מתחילין לאומרה עד כלות החג · ועוד כי בר"ה נגזר פ' זכאי פ' חייב אבל שנגז"ר גש"ם טוב ואם רע הוא ביום הכפורים וכן בגשמי' נגזר בר"ה מרובי' או מועטים ובשמיני עצרת נגזר היאך יבאו והיכן יבא ולפי' מתחילין להזכיר היום גשמים טוב לומר התפל' הנז' גם קודם תפלת מוסף : וצריך להזהר בענין שלא ישכחו

מלהזכירו

מלהזכירו שסוד הדבר רם ונשא והכלתי מזכירו בזמנו מגרעות כתן ח"ו ואם טעה ולא הזכירו כל זמן שנוהגים לאומרו אם נזכר קודם שחתם ברכת מחיה המתים חוזר לאתה גבור כמבואר בפוסקי' אלא שלא נזהרו עכשיו בזה יען אנו מנהגינו לומר מוריד הטל וכיון שהזכי' טל אין צריך לחזור · אכן מי שבא בסוד ה' היודע סוד גבורו' גשמי' צריך להזה' מאד שלא להחליף את של זה בזה כי הכל מתוקן בספ"ר מעלות המדות · ואחר התפלה יקבל פני הרב ככל החגים יען כי רגל בפני עצמו הוא וטוב ישוב לבית לסוכתו כמו בסעודת הלילה ולא כאותם הנוהגים שלא לאכול ביום הזה בסוכה ומקצתן אוכלים מקצת הסעודה ומקצתה בבית והנוהגים כן עוברים על ריכא דתלמודא ובודאי צריך למחות בידם · ואף אם הוא שבת צריך לעשות סעודה ב' ג"כ בסוכה · וכשיוצא ממנה כדי שלא לאכול בה עוד יכהג מנהג אנשי מעשה לומר בצאתו יהי רצון מלפניך ה' או"א שבזכות קיום מצות סוכה זאת שקיימנו כזכה ונחיה לשנה הבאה ליסב בסוכה של לויתן כמו שכ' התפלה בסוכות עורו אמן כי"ר ויזהרו שלא ליהנות מהסוכה מפירות התלויות בה לנוי כל יום ח' וכח"ל אף בט' שהוא ספק ח' וגם צריך להזהר מה שאסור להכין מי"ט לחברו שלא להעמיד השולחנות והספסלים שבסוכה להכין בבית לצורך הלילה ודוקא להכינם אסור אבל להביאם לביתו ולסדרם בלילה מותר וכן כתבו גדולי הפוסקים אבל שאר הכנות אסורים ואפי' להביא יין מי"ט לחברו אסור ויש אוסרים להכין ס"ת ג"כ מי"ט לי"ט ומכאן ילמוד כל אדם לשאר דברים של חול לבלתי הקל בהם ח"ו · ואחר תפלת מנחה זכור אל תשכח לקרות פרשת וזאת הברכה ב' מקרא ואחד תרגום כדי להשלים פרשיותיו עם הצבור בשלימות כי הכל הולך אחר החיתום וצריך להזהר בזה כי רבים שכחוהו בהשתנות הזמן הרגילים בו מע"ש לע"ש ושכחוה והירא את דבר ה' יחיש עיניו ולבו אליה ולהשלים עם הצבור פ' זו שנים מקרא ואחד תרגום כריכה לחבר את האהל להיות כולם כאחד ראשם מגיע השמים ועשו פרי למעלה להאריך ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים :

והקדים הראשוני' ז"ל נמצא כתוב שהיו אומרים נוסח תפלה זו אחרי גומרם קריאת שמו"ת בגומרה של תורה וזה נוסחתה ·

הדרן עלך אורייתא קדישא · דעתן עלן ודעתך עלן אורייתא קדישא לא כתנשי מינך ולא תתנשי מינן לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי ב"פ · ויהא רעוא קדמך למיהוי עמנא לעלמא דאתי משה רעי' מהימנ' · ויופיאל רב ממנא וחמשין ותלת רתיכין דתחות ידיה דממני בשמושא דאורייתא' כל חד וחד על מטרי' וסלקין לכל פרשתא ופרשתא לאתעטרא קמיה קב"ה לאתייחדא לעילא לעיל': ויהי רעוא קמך דיתכללון השת' בשלימותא דאורייתא כולהו כללא חדא לאתעטרא בגו כורסיי' קדישא עם ממנין רתיכין שמשין דילהון · זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו אכי"ר :

והחתן המסיים תורה ביום שמחת תורה אחרי גומרו סדר הספר וזא' הברכ' דאוי שיאמרו עם החתן שמתחיל יאמרו תפלה זו · ויוסיפו נוסח זה :

ויהי רצון מלפניך ה' או"א הבוחר בתורה במשה עבדו שבזכות חמשה חומשי תורה ובזכות פרשיותיהם ובזכות פסוקיהם ותיבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם ושמותיהם הקדושים היוצאים מהם ובזכות אבינו רועינו משה רבינו ע"ה להיות נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעש' ידינו כוננהו להיות זוכים היום ביום חתונתנו וביום שמחת לבנו לעורר את הכנים שמחה ולפעור קוני' מן הכר' ולייחד סוד תור' שבכת' בסוד תור"ה שבעל פה ביחודא שלים באהב' ואחוה וריעות ומשם ימשך לנו שפע אור החיים לנר"ן להאריך ימינו בטוב ובנעימים וביראת ה' כל הימים והערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפי' עמך בית ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כ לנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמ' ושמ' ונעלוז בדברי תלמו' תורתיך ומצותיך וחוקותיך לעולם ועד כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה יהי ה' אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו להטות לבבינו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמור מצותיו וחוקותיו ומשפטיו אשר ציוה את אבותינו ותפתח לבבנו הערל בסודו' תורתך ותאציל עלינו אור מקו' נשמתנו בכל בחינתנו ושיתנוצצו בנו נצוצות אבינו רועינו מר"עה אשר על ידו גולית עמקי סודות תורתך וזכותו וזכות תורתו וענותנותו וקדושתו יעמוד לנו לבל נכשל לעולם ועד לתת אשורינו מתורתך הקדושה ח"ו ולהיות דברי מחמדיה חיים וקיימים ונאמנים ונחמדי' לעד ולעולמי עולמים עלינו ועל בנינו ועל דורותינו וע"כ דורות זרע ישראל עבדיך על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקיים באמת ובאמונה חק ולא יעבור ונזכה ונחיה ונירש טובה וברכה לחיי העול' הבא ובכח סגולת ה' חומשי תורה המכונים לה' חסדי אבא קדישא עילאה ובכח סגולת תורה שבעל פה המכונ' לה' גבורות אימא הושיענו ה' אלהינו וקבצנו מן הגוים ומלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא ע"כ הארץ ביקרך והשפיע עלינו אור ישועה ורחמים ממעייני הישועה אבא ואימא עילאין בהם עולם ונושעה כאמור · ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה אכי"ר יהיו לרצון אמרי פי וכו' :

והנה מי שלא שת לבו אל דבר ה' כל שבתו' השנה לקרות הפרש' שמו"ת · או שכח איזה פרשה שלא קרא צריך כהיום הזה לקרותן שמו"ת כי אף שלפי דברי הזוהר פרשה ויקהל משמע שצריך להיות דבר יום

ביומו ומורי שב' בשבתו כת"ם בפרקי' שב' חייבו לכתחילה אבל בדיעבד י"א שאם יקרא היום יוצא ידי חוב' וכב' כתבנו בפרקי חודש אלו"ל שמזה הטעם הנהיגו הראשונים לרוב המון ישראל לקרוא סדר הפרשיות מר"ח אלול ואילך כדי שברוב הזמן עד יום ש"ת ישלימו את כולם. אבן לא ידעו ולא יבינו כי חייבים הם לקרותן שמו"ת ולא יצאו במקרא לחוד. והנוהג בן מצוה להודיעו שישלים פרשיותיו שמו"ת לצאת י"ח. אבן הנזהרים לקרות מידי שבת בשבתו אין צריכים רק לעבור נביאים וכתובים:

פרק ח'

ליל התקדש ט' לחג הוא שמחה תורה על שם שמשמחים בו שמחה ומשתה לגומרה של תורה לפי מנהגנו שאנו קורים כל החומש בשנה א' וביום הזה השלמנו סדרנו וחוזרנו להתחיל ועל שזכנו אלהינו לכך מחוייב המצוה אנו עושים ששון ושמחה לתורה שעל ידיה זכינו לכך. ומנהגים בכל גלילות ישראל שהמסיי' התור' והמתחיל בה עושין שמחה וקראום חתני תורה ועיקר החתונה הוא על ההשלמה שעל ידו נשלמה וכת"ם במדר' שיר השירים בפ' ויבא לירושלים ויעמוד לפני הארון וכו' ויעש משתה לעבדיו א"ר יצחק מכאן שעושין סעודה לגומרה של תורה. והמתחיל אתן בראשית שהוא זכה להתחיל הסדר גם הוא נקרא חתן שעל ידו חוזרו להתחיל ובין זה ובין זה מקשטים את התורה זה בכה וזה בכה כחתן המקשט את הכלה ועליהם נאמר. כי מכבדי אכבד ואיתא בזוהר פר' פנחס דף רנ"ו ז"ל וביום השמיני עצרת וכו' הא אוקמוה מארי מתני' למלך דזמין אושפיזין לביתיה ושלח לון אמר לאילין בני ביתא דיליה אנא ואתון ניעביד סעודה קטנה ומאי עצרת זה יעבור כנגמי ולית עצר אלא מלכות מסטרא דשכינה עילאה עביד סעודתא רברבא ומסטרא דמלכותא סעודתא זעירא ונוהגים ישראל למעב' עמה חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרין לס"ת בכתר דיליה ורמז ס"ת לת"ת שכינתא עטר' תפארת וכו'. ועוד הדבר מפורש בתקונים דף מ"ח ז"ל ושכינתא תתאה היא סוכה וכולי וכד נטלא מאימא עילאה דאיהי שמחת תורה שמחת בית השואבה ואהי חופה דיליה אתקריא' שמיני חג עצרת בההוא זמנא דשמחת תורה שוין עטרה בריש כל נדיק לגילא כדאמר בעטרה שעטר' לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו ביום חתונתו דא שכינה תתאה וביום שמחת לבו דא שכינ' עילאה והכי צריכין ישרא' להתעטר' בכולא בעטרא על רישייהו ביומא דשמחת תורה ע"כ. ועל כן נתרבה המנהג להיות מציעין כל כ"ה כלי נאים

ומצעות נאות ומוציאין כל הספרי' שבהיכל ועושים להם חופה ומעמידים אותם בתוך חופתן ומתעטרים החתנים עמהם ספרי התורה בכל כלי זהב וכסף וכלי פשי' ורקמה ואומרי' בקול רנה ותודה הפסוק נאנה וראנה בנות ציון במלך שלמ' בעטר' שעטר' לו אמו ביום חתונתו וביו' שמח' לבו וכל המרב' לרומ' את ביתו שיכו ולכב' את ספרי התור' ה"ז משובח וגורם טובה גדולה בשמי' ממעל. וכן לענין הש"מ לפי כי כל דבר המעש' פה למט' ראשו מני השמים' ועל כן מצוה לתת מלכר הרמונים שמוהגים לתת בס"ת לתת תחל' עט"ר' שהיא סוד עטור אם חיל עטר' בעל' לפי שהרמוני' הם סוד התרין עטרין דגלית כרא קדים לאבא ואימא וכשיל ב' חולקין אתמס שעטרה ה"ס א"ם בזוהר פ' פנחס במאמר הקודם ושם נאמר ז"ל עולת תמיד רא שכי' דסליקא לעילא וכו' ואיהי סליקת בעמודא דאמצעיתא דאיהו תדיר עמא בלא פירוד' ולאן סליק' לאתר דאתג זר' מתמן דאיהו א"ס ואיהו גבוה מכל ספירא' וכולי הנה מבואר מזה המאמר שעולה הכלה למעלה ממנו ובפרשת בלק דף ר"ט ז"ל לבתר אתהדר עטרא ומעטרא ליה אימא עילאה בההוא עטרה ופרישא עליה וצל מטרוניתא לבושי יקר בההוא עטרא כדין קלא אשתמע בכולהו עלמין נאנה וראנה בנות ציון וכו' כדין חדוות' איהו בכל איגון בני מלכ' ומאן איגון כל איגון דאתו מסטרייהו ישרא' וכו' כדין ברכאן דנפיק מיגייהו דישראל הוא ע"כ:

הנה כי תכלית הכל להמשיך הברכו' בעולמות של מעלה הברכו' ואותם זוכים בהם ישראל וכן לענין השמחה כל המרב' בכל מיני שמחו' לפני הס"ת מעורר השמחה למעלה אם הבנים שמחה וששון ויקר וע"כ מוציאים הספרי תורה ומעמידי' אותם בתוך חופת' ועושי' תחלה שמחה גדולה לפני הספרים כחתן וכלה הנכנסים בתוך חופתם שהוא סוד אם הבנים החופפת עליהם כנז"ל וע"כ יזהרו מאד לעשות חופה להם כי ה"ו מגרעות כתן למעלה. ואח"כ יקחו גדולי ישראל חכמי התורה הס"ת מתוך חופתם ויפתחו פיהם בנועם קול בשיר ושבח' הלל וזמרה והודות לה' לפני הס"ת ויקיפו בהם את התיבה ז' הקפות כנגד ז' הקפות דהושענ' רבא שממשיכי' למל"כות שמי"ם היא סוד התיבה האחת בנהורא יתירתא. ובכל הקפה והקפה יכוין למדה אחת ויאמר הפסוקים שבסוף תפלת הלולב דלעיל בפ"ה ובעת הכנסת הס"ת בהיכל ישוררו נוסח הודו לה' קראו בשמו שאמרו שלמה הע"ה כשהכניס הארון בבית המקדש. וראוי לכל עבד ה' לרבות כל מיני שמחו' לפני הס"ת בריקוד ומפוז ומכרכר בשירים נאים ולא יחוש על כבוד תורתו שמא ילעיגו עליו ויתבזה בעיני המוני העם. כי אף אם הוא גדול בתורה אולם דוד מלכא משיחא יגדל ממנו הרבה מאד ואעפי"כ בשעה שהעלה הארון הקדוש לירושלי' היה מכרכר בכל עוז לפני

ה׳ וכמה ביזה עצמו לכבודו של הקב״ה · דמסתמא היה לפי גדולתו וממשלתו להיו׳ מהלך לפני הארון סתם כמלך בכבוד מלכות לבוש לבושי מלכות והוא לא עשה כן אלא היה לבוש לבושים נאים לכבוד הארון ומשחק לפניו עד שכשבא לירושלים היו כל הנשים מגילות כדוד מן הגגות ומן החלונות וראו אותו מרקד ומשחק ולא היה איכפת ליה ואמר ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני:

ומהרח״ו זלה״ה קא מסהיד עליה דמר כיהו האר״י זלה״ה וז״ל ואני ראיתי למורי ז״ל שהיה הולך לפני הספרים והיה מרקד ומשורר שירים ותושבחות ומסבב עמהם הז׳ הקפות בשמחה גדול׳ בכל יכולתו ואח״כ כשהיו הולכים לבית הכנסת אחר שהיו מתאחרים והיו עושים ז׳ הקפות עם הספרים ג״כ מורי זלה״ה היה סובב עמהם ומרקד ומרנן בשמחה גדולה · וכן אם מתאחרים בב״הכ אחר היה עושה כן ומסיים שם וכל זה בלילה וביום לא ראיתיהו ע״כ ·

ויאחז צדיק דרכו להקל ולמחול על כבודו לכבוד התורה דאפי׳ במלך דקי״ל למלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול אפילו הכי במקום מצוה שיש בה כבוד המקום כבודו מחול כדאמרי בכמה דוכתא ומכ״ש הרב דכבודו מחול דפשיטא ודאי דראוי למחול על כבודו מפני כבוד השם וכבר אמרו רז״ל כל המרבה כבוד שמים ו ממעט כבוד עצמו כבוד שמים מתרבה וכבודו מתרבה:

ונמצא כתוב כי סגולת שמחה זו תועיל לתקן את אשר פגם במיני שמחות הרשות בשחוק וקלות ראש ומיני ריקודים של שמחת מריעות בכל ימות השנה: ואני ראיתי חסיד א׳ בעת הקפת הספרים היה עומד ומתחנן לפני הספרים ושאלתי את פיו מה מקום לתחינה זו והשיבני כי סגולת יום שמחת תור׳ לתקן פגמי אשר פגם כל איש ישראל בתורה ולהוציא קדושת התורה ומעשים טובים שהיה עושה בעודו רשע מהקליפה ששם הלכו אז ומגביר כח הקליפה והן בחרטתו וביום שמחת לבו ביום שמחת התורה חיל בלע ויקיאנו מבטנו וכו׳ וכן על מ״ש בזהר פרשה תרומה שיש ממונה בסט״א דמקפה ומאתין למי שמוציא מפיו דבר מגונה או כזבים ולשון הרע ורכילות וליצנות וכיוצא בהן ואח״כ מוצי׳ בפיו דברי תורה או תפלה אז נוטלים כל אותם הממוני׳ לאותם דברי קדושה ומטמאים אותה ומתוסף כח וגבורה בהם · ועל ידי חרטתו וסגולת יום שמחת התורה יש כח להתחנן לפני ספרי התורה להחזיר כל אות׳ מלין קדישין שנטמעו בעמקי הקליפות יזכו לאור החיים של קדושה · ועל הכל להתחנן לפני קונו ולשאול סליחה וכפרה על ביטול ת״ת שנאמר עליו כי דבר ה׳ בזה הכרת יכרת וכו׳ שביטל בכל ימות השנה ושב ורפא לו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח כי באור פני מלך חיים ביום חתונתו וביו׳ שמחת לבו עובר על

פשע לשארית נחלתו · ולהתחנן לפני אלהיו יזכהו ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי התורה הוא וזרעו וזרע זרעו מעתה ועד עולם· ע״כ דברי החסיד בתשובתו לי · והנאני:

ואשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה בשמחתה של תורה לתקן את פגמי בשמתו אשר פגם בכבוד תורת ה׳ תמימה ומנא כדי גאולתו · ונוסף על זה מה שאמרו הראשונים כי כל הזהיר בשמחה של תורה בסיום הזה בטוח שלא יפסק תורה מזרעו ושראו לרב גדול בישראל שהיה מראה בשמחתה של תורה ביום הזה והעידו עליו שעד ג׳ דורות היו מיוצאי ירכו שלשלת חכמים וידועים ומרביצין תורה ברבים זה אחר זה אבל במרץ·וידעו הכל שכל זה זכ׳ על רוב שמחתו ביום שמחת תורה מה שלא ראו מעולם בשום גדול בתורה עושה כן וברוב גדולתו היה מפזז ומכרכר בכל עוז ומעורר לבות בני אדם לאמר שמחו בה׳ וגילו צדיקים והרנינו כל ישראל · ונוסף על זה היה מחזר על כל בתי כנסיות לפקוד אל כל חתני התורה · והן עוד היום רבים מיראי ה׳ וחושבי שמו נוהגים מנהג הזה לכבד התורה כל ראיהם יכירון כי הם זרע ברך ה׳:

ומכל האשר בעינין תבין ותשכיל כמה שנו במנהג הקהלות הנוהגות כשחל להיות שבת סמוך ליום שמחת תורה להקיף ב׳ או ג׳ הקפות ביו׳ שמחת תורה ולהשאיר יתר ההקפות ביום שבת שאחר החג · ולא אריך למיעבד הכי כי דבר בעתו מה טוב וכל התיקון הזה לא נעשה כהיום הזה רק לעומת הנעשה היום בשמי׳ מעל כנז״ל: ומה מועיל ומה יושיענו הנעש׳ אחר שעבר זמנו ושנתקע הדבר ואף גם זאת כי עשו את העיקר טפל ואת הטפל עיקר כי כבר הודעתיך כי עיקר הקפת ש״ת צריכה להיות בליל שמחת תורה כמנהג הרב ז״ל ואם ביום לא יעשו אין בכך כלום · והן היום עשו עיקר ביום דווקא ואף אשר המה עושים ההקפות פסקי פסקי ב׳ וג׳ בתפלת שחרית ומשאירים השאר לעת תפלת מנחה · וכבר כתבנו כי ז׳ הקפות אלו הם נגד ז׳ הקפות דה״ר להמשיך המאורות עליונים בכתר שאת למדה האחרונה היא סוד התיבה · וע״כ אין נכון לעשותן פסקי פסקי כי מה ההפסק קו׳ משמשו׳ אחר שמפסיק באור הנמשך למעל׳ ח״ו ומגרעו׳ כתן · וע״כ טוב ויפה להנהיגם להקיף יחד כל הז׳ יחדיו יהיו תמים בלילה קנת יחידי סגולה ואחר כך ביום מפני כבוד הצבור יהגו במנהגם ואין קפיד׳ אם לא יעשו כל הז׳ יחד מאחר שכבר נעשה התקון שלם פעם אחד באותו בית הכנס׳ וטוב עין ירא׳ הדברי׳ בפנימיות׳ן וסודן ויעשה הדברים לשם פעלן · ובפרט מן הכלל החתני תורה צריכים להזהר לעשות הדברים ביום חתונתם וביום שמחת לבם במדה ובמשקל ובמשורה וביותר המה צריכי׳

להזהר בכל מה שכתבנו לעיל להתחכן כהיו' הזהצל אשר פגמו בתורה כי סגולת עצם היום הזה לתקן. ואין ספק כי סגולה זו תהיה ביות' נמנא בהם להתם וכלה הרשעה כלה ולהוציא יקר מזולל אשר נטמע בעמק יהקליפות. ולכפר עון ביטולה של תורה כאמור. ולכן צריכים החתני תורה להתקדש עצמן במאד מאד בכניסתם לחופה זו כי מאחר שאמרו ז"ל שהחתן הנושא אשה מתכפרי' עונותיו. ק"ו לחתן תורה הכנס' מעין דוגמא של מע"ל שאז יתקדשו ויטהרו ויהרהרו תשובה בלבם ויהיו מודים ועוזבי' ויתחרטו הרטה גמורה בשברון לב ויעשו חזקה מהיו' והלא' לעבוד את ה' באמת ובתמים אין ספק כי הוא יום כפור עונם ומובטחים כי בשמחתם לא יתערב זר ולעולם לא יכשלו. ולפיכך ראויים לטבול טבילה של מצוה בכניסתם לחופה זו ולהתקדש במחשבותם ולהתכונן בהתורה העליונה הנעשה למעלה אשת נעורים עם דודה ומעשה ידינו כונג' עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ועל כן יהיו זהירים וזריזים בתפלת' בקדוש' ובטהרה ביותר מכל שאר הימי' כי יש בכח תפלת' היו' בשנטרפו' מצוה זו לתקן ולהעלו' שאר תפילו' פסולות שנפסלו מחוסר כוונה בשאר הימים וגם תפלתם עושה פירו' ותקובל צלותהון ובעותהון.

ועי"ב הזהירו רבים מגדולי ישראל שאין ראוי שיהיו חתני תורה אלא מי שהוא מוכתר בתורה ולפחו' שיהיו מגדולי הקהל. ורע עלי המעשה לכמה בוערי' בעם שמקילים היום בתפלתם ביום חתונתם ותפלתם חטופה בהתאחרם לבא לבית הכנסת יותר מדאי. ואף בבה"כ כעומדים בתפלתם לא ישקוטו ולא ינוחו מחשבות' לתקן סדר שמחת חתונתם בקהל עם רעיהם וקרוביה' משפחותם. הייטב בעיני ה' כי בא להתקרא אליו יתברך ולבו רחק ממנו והיה אפוא אהבת החתן עם הכלה והוא פנה אליה עורף ולא פני'. על כן הירא את דבר ה' מעבדי ה' ביום חתונתו וביום שמחת לבו יעזוב כיד איש אוהבו או קרובו לסדר ענין הקהל בטוב והוא יתבודד עם קונו ולא יפנה ימין ושמאל בתפלתו ובבקר השכם יסדר סדר הזמירות עד ברוך שאמר בביתו שמא יתאחרו זמן מה לב' בני הקהל ללוותו כנהוג בכמה מקומות ואחר כך בבאו לב"הכ יסדר שחרית זמירותיו ותפלתו בשמחה ובטוב לבב עד סופם ויקראו לכל מרעיה' וקרוביהם לעלו' לס"ת ואף אם ירבו הקרואים קורין פעם א' כמה פעמים שירצו ואין איסור ברכה לבטלה בדבר כדי לזכות כולם בקריאת התורה ביום שמחה והוא כדמיון הכלה שהכל מריעין לה מתנות ומנחות כמ"ש הפוסקים ז"ל.

ואחר כך יקראו החתן משלים בשירים ותושבחו' כמו חתן כשואין לכבודה של תורה ומשלים בספר עצמו שקראו בכבוד מתחלת הפר' ועד סופה וראוי ונכון לחזור היום אחר ס"ת כשר ומוחזק בכשרות ביותר כי אף פי כל הספרי' מוחזק' בכשרות הנה כהיו' הזה שמרבים העם לעלות לקריאת ס"ת ומברכי' כמה ברכות ראוי ונכון שיהיה זה בס"ת ישן נושן מספרי' הקדמוני' אשר לא יצאת תקלה מידם והם מוחזקים. ורע עלי המעשה אשר איש אשר נדבו לבו לכתוב ס"ת לעצמו ולא יחנכנו בקהל רק ביום חתונתו וזה אשר לא כדת לתת מכשול לכמה בני אדם לברך בס"ת שעדיין לא הוחזק בכשרות והרי כן ימצאו בו שעוריה דמשקר בשמא קריאה וחסרונות ויתרו' א' למעלה וז' למטה. ומה גם כי לפעמים גם ביום ההוא ימצא רעות' בו ועין לא תשוריני מכלבול המעשה מהעולי' וכבר הארכתי בענין הזה בליל יום הכפורים בענין ספר כל נדרי והארכתי בסוד הדברים ולכן הטוב והישר שלא לחנך שום ספר חדש ביום הזה בקהל רק יחזרו אחר הס"ת שיותר מוחזק ושומע לנו ישכון בטח אכי"ר. ובעוד שקורא החתן הפרשה יתקנו ספר החתן מתחיל כדי שאחר גמר הברכה יתחילו פרשת בראשית תכף ומיד כי אף דבעלמ' ק"ל תדיר קודם והיה ראוי לקרות פרשת המפטיר ופרשת המפטיר הוא חובת היום ופרש' בראשית אינו אלא מנהג מ"מ כתבו גדולי הראשונים שכתבו בזה על המדרש שלא יהיה פתחון פה לשטן לומר רבש"ע כבר סיימו את התור' ואינם רוצים לקרו' עוד ולפיכך סומכים ש' גומרה של תורה תכף ומיד התחלתה. וגם לבא בסוד ה' יבין לאשורו כי פרשת וזאת הברכה רמז למדה אחרונה הנקראת ברכה לקשר אותה במדה הנקרא' עמק ברכה ותכף ומיד בראשי' על דרך נעוץ סופן בתחלתן בסוד ה' בחכמ"ה יסד אר"ץ באבא יסד ברתא וכדמתרגמינן בראשית בחכמתא והיה המשכן א' ועי"כ אין מפסיקים ביניהם כלל ואחר כך נודרים נדרים ונדבות לחיי קרוביהם בני משפחת' ובחיי כל ישרא' כי עת לחננה היא ומקור הברכה פתוח להתברך מפי עליון אכן לא הותר רק מפיהם ולא מפי כתבם ולא כמו שנוהגים שכותבים לכל קרוביה' בכתב ונותנים אותו ביד שליח נבור לשנדב בעד חייהם כי לא צריך למיעבד הכי וכמ"ש בפרקי שבת בארוך. ואחר כך יעשו סעוד' לקרוביה' ולעניי בני תורה לגמרה של תורה ולכבודה וכל המרבה בשמחה ושמחה היום הרי זה משובח והוא מן ד' פרקים שמשחיטים את הטבח בעל כרחו דאין שמחה אלא בבשר ויין אכן לא שותר שלא לנעם' בהית' בלבד לא כמו שדימו רבת קטני עמינו שהותר משו' כבוד סעודת ש"ת אף הבא באיסור כל שבתינו כמחובר לו שמחוסר צידה כגון שהביא דורון שאין היתר רק אם וכיוצ' בזה א'מ.ת' תיד בליל יש ב' בכדי שיעשו אף אם הובא ביום כ' כר יק להמתין כמוצאי יום בכדי שיעשו וכו ביום אסורים לאכלן לטלטלן וכן כל כיוצא בזה צריכין להזהר במאד מ"ד כי מאין הרגלי' להתיר דבר איסור משום כבוד סעודת מצוה ונהפוך הוא כי הואיל וסעודה זו היא לגומר' שלא' רס הדין נותן שנזהר' ביותר

ולא באיסור כרת של תורה ומי זה אמר ותהי לזמן את המלך על שולחנו וזימן אותו לישב לעומתו כי כמו בשער נפשו הוא וכן הדבר הזה ושומר נפשו ירחק מלאכול בבית מי שחשוד על הדבר אם לא ידע בבירור:

והן לענין שאמרו להרבו׳ במשתה ושמחה לא אמרו אלא ששון ושמחה של מצוה ולהאכיל לעניים בסעודתן שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות שכל מה שמשמח לב האומללים הא׳ה משמח את הקב״ה דאיכון מאכין תבירין דיליה. אך לא אמרו שמצוה להרבו׳ סעודתן וכל מיני שמחו׳ לקרות ולזמן עשירי עם אשר המה שמחים רשנים ורעננים בקרב ביתם ולב טוב משתה תמיד כל הימים ולא יקוו לבני אדם לשמח את לבם כי המה שמחים מאיליהן בלאו הכי. ולסעודה ולשמחה מה זו עושה שקול טיבותיה ושדי אחיזרא כי עיקר הכל לשמח למי שאינו שמח ולשבוע למי שאינו שבע בשמח׳ התורה לא להאכות בטן השבעים ושמחים. ולא עוד אלא במה חקי׳ מן עניי עמו יתנכך כמתרחק משור מועד ביומי ניסן כי יבושו ויכלמו להסב אותם יחד עשיר ואביון בקרב סעודתן חלילה למי שהוא זרע קודש ישראל ברוכי ה׳ לעשו׳ ככה כי השכינה צועק׳ עליהן מי בקש זאת מידכ׳ לעשות סעודות לאכות בטן עשירי עם ולדכא תחת רגליכם את עניי עמי מאכין תבירין דילי אוי להם כי נדדו ממני וזרתי פרש על פניכם כמו שהארכתי בפרקי׳ הקודמים בעונשן ע״ש ואשרי אנוש יעשה זאת לעשות עיקר סעודתו לשמח לב האומללי׳ ובשמחתו בל יתערב זר להסיתו ולבלעו חנם בפתויי יצרו הרע אשר יפתנו להרחיק העניי׳ מעל שולחנו וכל עוד שרואה האיש הישראלי את יצרו הרע מתגבורת ואיזה דבר מצוה שבא לידו לפי גודל התגבור׳ גירוי היצ״הר יבין וידע גודל ערך שכר המצו׳ ההיא כי רבא היא וע״כ יגבר כמוך להתריס נגדו. ואחי יתן אל לבו ובלבבי׳ יקום לעומתו להשפילו ולהפילו ארצה לא יוסיף לקום ולשום שפלים למרום להביא עניים בני תורה בראש קרואיו ביום חתונתו. ובכן בהיות מסובים לפניו עניי בני תורה הנאנחים והנאנקים. יתן אל לבו עוניים ומרוד׳ ומורה יעלה על ראשו לבלתי יקל ראשו בשחוק וקלות ראש מתוך אכיל׳ ושתיה כאשר רבים שתו ושכרו בסעודה זו ועושים שמחה של הוללות וסכלות ויביאו אנשים לצים ופוחזים ויונאים בשיר ומשכים בשיר ויכבלו את פיהם בשירי עגבים ובכבלותם מקול השיר יחלו מעט בשחוק וקלות ראש כי לא חסר העולם שוטים ששוטים עקלקלות׳ ולא יכבד מהם נותן טעם לפגם כי טוב לשמוע שיר כסילי׳ כהיום הזה לאמר כי לשמחת מצוה הם עושים ואין בהם לא דעת ולא תבונ׳ לאמר כי שמחה לחוד ושחוק וקלות ראש לחוד. כי אפילו לחסידי עליון חכמי התלמ״ד אשר להם יאתה לרבות כל מיני שמחות באשר אזלת יד יגרם מעליהם. ועל כל זה אמרו בחמישי דברכות מר בריה דרבינא עבד הילולא לברי׳ חזינהו לרבנן דהוו קא בדחי טובא אייתי כסא דמוקר׳ בת ת׳ זוזי ותבר קמייהו ואעציבו וכן רב אשי וכו׳ ויהי מוסבם בבית המשתה היין בהתעוררות הנפש היפה ובמקום גילה שם תהא רעדת זכרון המות לנגדם ויהי שירם ווי לן דמייתנן וכו׳. כל שכן וק״ו אכתבי אזובי קיר ויגר ממך אינו של שרף להבה תלהט סביבות׳ באש גרבת לשורפ׳ באש להבת שחוק וקלות ראש ולהיות צופה בבשים העומדות על הקב״ה באש בנעורת ח״ו. שראוי באמת להזהיר כל מי שיש ספק בידו למחות להרחיק בכל כנסיות של עמי הארץ כי לא יראו סחונה אל העין הנשים המגריו״ת הגרים את נפשותם וגם אשר לא יקלו את ראשם בסעוד׳ של שמחת התור׳ אשר תחת רבות השמחה התורה חוגרת שק לאמר איה איפה שמחתי ואיזה מקום מנוחתי כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום באפס היות שם משכיל וחכם דורש את אלהים וכו׳. וכן כל כיוצא בזה ראוי לדבר על ראשי עם הארץ להשקיט מעט משא כבד הקטרוג עליהם אשר יקטרג עליהם כי הכל הולך אחר חתימתו ואיכב׳ השליכו אחרי גוום כל אשר עשינו מיום התקדש ר״ה עד היום הזה כי הכל כאשר לכל הוא הכנה טובה לקדושת היום הזה. ואם קדושת היום הקדוש הזה תחולל חלקת׳ כל המלאכ׳ כמבזה וכמס אותה החרימו מפלאת נידם ח״ו. והפוך הוא כי מהיום הזה והלאה צריך כל אדם להתקדש עצמו במותר לו ולהרבות בתורה ביותר באשר ימצא עזר כנגדו מכל אשר התקדש בקרב הימים הנוראים שעבר:

ומנהג חסידים הראשוני׳ להתקדש עצמם ביותר ובקדוש׳ מחשבה ודבור ומעש׳ מיום שמח׳ תור׳ עד י״ב יום אחר החג לעומ׳ י״ב חדשי השנה ובאספי׳ אל ביתיהם בקרב אלה י״ב הימים ומוזהרים על לימודן כל אחד לפי שיעורו והוא סגול׳ נפלאה להיות לעושה שה׳ עזר משרי תמיד כל הימים מראשית השנה ועד אחרית השנה וכל אשר יעשה יצליח הן בתורה הן בחסידו׳ והן בכל משא ומתן. וכן נהגתי וכן נהגו כל החברים. ואשרי אנוש יעשה זאת לנהוג בקדוש׳ יתירה בימים ההם לימשוך משך קדושת הימים הנוראים לכל חדשי השנה משי״ב הר״וח ומוריד הג״שם לחזות בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו בילא״ות.

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם

מפתחות

בהיות כי השמיט הרב מאסף ספר הזה מפתחות ענייני הספר מחלק הזה והבא הריון העיר ה׳ את רוח מע׳ המגיה כדי שלא יחסר בספר כל בו להשלים המלאכה · כדמות וכצלם מפתחות חלקים הראשונים כן עשה גם הוא זכרה לו אלהים לטובה אכי״ר :

מקראי קדש

נביאים

כתובים

בתי מדרשות

בית תפלה

פסח

שבועות

סוכות

לימודי ה׳

פסח

שבועות

סוכות

חידושי הרב המחבר

אף

מצוה

תוכחות מוסר

תם המפתחות חלק שלישי

מנהג חסידים והא׳רי

מנהג

Questo Santo Sacro Libro si chiama מחזור כ.ה.ל